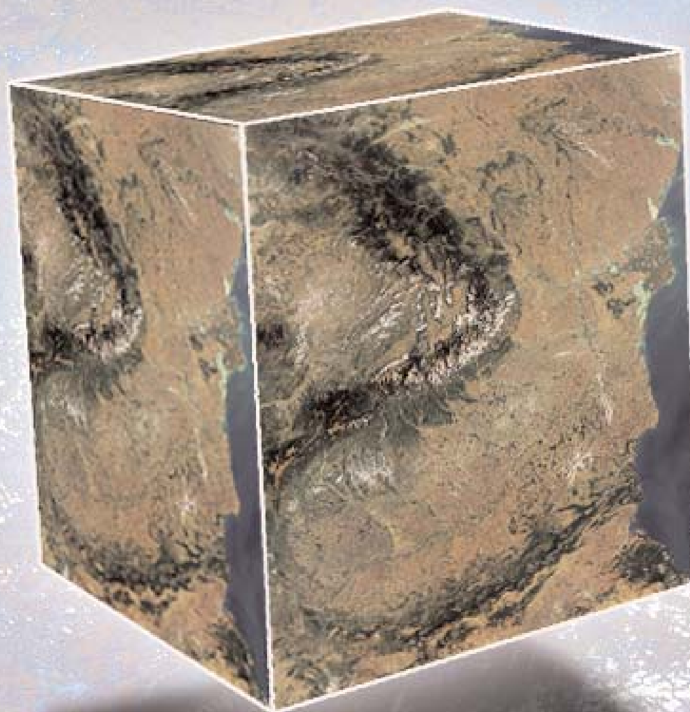
Bogdan Burileanu

A TREIA DIMENSIUNE

2006

LiterNet.ro

Redactor: **Delia Oprea**
Corector: **Corina Ungureanu**
Editor format .pdf Acrobat Reader şi coperta: **Dan Mihu**
Fotografie copertă: **ESA**

ISBN: 973-7893-59-X
Editura LiterNet
http://editura.liternet.ro
office@liternet.ro

Bogdan Burileanu

A TREIA DIMENSIUNE

roman

Prietenilor mei
Liliana, Elisabeth şi Pierre,
vrednici pionieri ai Estului sălbatic...

I

Avionul părea încremenit în aer. Acolo, la aproape unsprezece mii de metri altitudine, deplasarea nu se simţea deloc. Îţi trebuiau secunde bune ca să percepi modificarea unui reper exterior, fixat în prealabil. Şi totuşi, se mişcă... Instalat lejer în fotoliu, Martin Eissler nu se mai satură să tot privească afară, pe hubloul din stânga lui. La obişnuita operaţiune de check–in, solicitase în mod expres partea respectivă, calculând astfel încât soarele să nu–i bată în geam şi să–l oblige la coborâtul jaluzelei. Dimpotrivă, razele venite pieziş, dinspre dreapta, modelează frumos formele pe care se aştern, dându–le contur şi consistenţă. Cu câteva minute mai înainte, vocea bine jucată a stewardesei îl trezise din toropeala căreia i se abandona întotdeauna la drumurile lungi. „Vă informăm că am pătruns deja în spaţiul aerian al României". Acelaşi anunţ standard declanşa asupra lui, de fiecare dată, o relaxare asociată subconştient cu emoţia unui paraşutist ce se aruncă în gol, excitat de atracţia gravitaţională şi scăpat de constrângerea condiţionărilor împrejmuitoare: aer, pereţi, identitate, obligaţii. O stare de disponibilitate afectivă şi descătuşare, ca atunci când reintri într–un mediu căruia i–ai dus dorul. Nu izbutise să o explice nici unuia dintre prietenii săi, oricât a încercat să fie de convingător. Îi lipseau cuvintele capabile să exprime amestecul de încântare şi provocare, excitabilitate şi duioşie ce–l cuprindea în vârtejul vibraţiilor sale de îndată ce începea să simtă primele gâdilături ale atracţiei româneşti. Îi căzuse cu tronc (după o sintagmă de–a locului, cum nu se poate mai potrivită) acest univers bizar, cu contrastele sale puternice şi cu situaţii cel mai adesea imprevizibile în formă, dar congruente în fond. La fel de imprevizibil evoluaseră, de peste zece ani, şi trăirile sale afective. Ajunsese – nici el nu ştie cum – nu doar să–l intereseze şi să–l uimească ceea ce se petrecea în jurul lui, ci să înţeleagă şi chiar să se implice în ceea ce părea a fi, nu de puţine ori, rodul unei ficţiuni scăpate de sub controlul însuşi al ficţionarului. El, elveţianul get–beget, strâmbând din nas şi ţinându–se departe de fojgăiala orientală, ca şi de obişnuita dezordine latină, găsise tocmai aici – în inima Balcanului – atâtea locuri, oameni şi situaţii de care să se simtă apropiat. De ce oare? Alex punea asta pe seama unei vieţi anterioare, petrecută fericit aici. Ariana îi sugerase odată, într–una din minunatele ei scrisori, că ar fi vrăjit. Şi că, din două una: ori îi va trece repede, ori va rămâne pe vecie aşa. Nu are nici un rost, spunea ea, strădania să conştientizezi ceea ce ţine doar de sfera inefabilă a unor porniri sufleteşti; a unor impulsuri care există pentru că... există. Martin avea, la vremea aceea, spre treizeci de ani. A sperat că experienţa şi înţelepciunea care vin şi se sedimentează odată cu trecerea timpului, l–ar putea lumina şi în sensul respectiv. „Si jeunesse savait!... Si vieillesse pouvait..." avertizează al naibii de dureros un proverb franţuzesc. Provoacă, râcâie, exasperează. Acum, în pragul vârstei de patruzeci de ani, aflat cam la jumătatea drumului, vede că nu izbutise deloc să se dumirească. Nu ştia încă sau nu mai putea, deja? De ce, şi după dispariţia Arianei, rămânea irezistibil atras de această lume, ce refuză cu o graţioasă îndârjire, să se lase definită şi, cu atât mai puţin, influenţată sau controlată, mereu gata să–l ia prin surprindere, să–l şocheze în bine sau în rău? Venise de zeci de ori, bătuse ţara în lung şi–n lat, ajungând astfel să o descopere în tot ce avea ea sublim, dar şi ridicol sau respingător. Uite că vraja se menţinuse. Şi îl ţinuse, dându–i puterea să treacă peste momente şi situaţii de

tot felul. Operase o sumedenie de bolnavi, se implicase în acţiuni umanitare, căutând cu înverşunare – dar şi cu o perversă încântare – nu numai să priceapă, dar să şi rezolve. Atât cât stătea în puterea lui...

...Privit de sus, pământul ăsta care i se lipise de suflet pare perfect. Eterna şi fascinanta Românie! Această sintagmă atât de fericit compusă îi invadase creierul şi îi ocupase definitiv inima. Reprezintă titlul unui album primit cadou, într–una din precedentele sale călătorii, şi care conţine câteva sute de fotografii superbe: peisagii, portrete, clădiri, monumente – unul mai impresionant ca altul. Şi atât de autentice, deloc căutate sau prelucrate ... o colecţie naturală de frumos şi bine, de profunzime, simplitate şi armonie desăvârşită.

Mai aruncă o privire în afară. Parcă şi lumina ce pătrunde acum prin ferestrele avionului poartă în ea ceva hieratic. Categoric, continuă să plutească prin aceeaşi stare de beatitudine care îl învăluie la fiecare revenire. Şi asta în pofida tuturor schimbărilor intervenite, între timp, în viaţa lui...Îşi lipeşte fruntea de geamul răcoros al hubloului, băgând de seamă că până şi sâcâitoarea durere de cap, cu care se alesese încă de dimineaţă din cauza întârzierii taxiului comandat, a dispărut ca prin farmec. În jurul lui, atmosferă aseptică, compusă din plastic strălucitor, gesturi mecanice şi odorizante tip. O amorţeală neglijentă şi imprecisă îi marchează pe ceilalţi pasageri, majoritatea elveţieni de–ai lui, ori francezi din Jura şi Haute Svoye, cărora le este mai la îndemână aeroportul din Geneva decât cel din Paris. Fiecare îşi omoară plictiseala în felul său – unii someiază, alţii răsfoiesc revistele ilustrate, fumează, ronţăie ori pălăvrăgesc. Pe rândul de scaune opus lui, un copilaş, care şi–a împodobit creştetul cu un coif strălucitor, confecţionat din punga de hârtie destinată celor ce suferă de rău de aer, îşi agasează bunicul, tot încercând să smulgă de la el încuviinţarea de a porni la luptă, cavalereşte, aşa cum trebuie să fi văzut el prin vreun desen animat. Îşi agită, plin de vitejie, o invizibilă spadă (lance sau mitralieră... cine poate şti?) îndreptată împotriva celor pe care este sigur că i–ar fi descoperit acolo, jos, prin codri şi grote: „Barbarii! Barbarii, Tonton... tu nu–i vezi? Uite cum ne atacă şi sunt gata să ne doboare cu antiaeriana lor împuţită!“ Urmează o salvă de onomatopee nimicitoare, pornite din gura puştiului, şi care trebuie să fi spulberat, fără putinţă de tăgadă, orice veleitate de rezistenţă, oricât de eroică, din partea duşmanului. Primeşte drept premiu pentru victoria lui o altă pungă – strălucitoare, foşnitoare şi, mai cu seamă, doldora cu bomboane de ciocolată, ce se răstoarnă din ea ca nişte nestemate. Cei din preajmă, care au urmărit amuzaţi episodul, îl aplaudă generos pe gălăgiosul şi triumfătorul erou. Până şi doamna care stă alături, pe fotoliul dinspre interval, schiţează un zâmbet îngăduitor, de sub care arată mai puţin crispată şi severă, cum se grăbise să o categorisească Martin după cele câteva cuvinte de complezenţă schimbate în hălămoşteala îmbarcării. Ce mai... efectul îmblânzitor s–a produs. Cât despre el, o gâdilătură imprecisă, dar cu atât mai plăcută, îl străbate pe sub piele. Nu mai are stare, îi vine să se smulgă de sub strânsoarea centurii şi din imobilitatea nefirească a cabinei. Ştiinţific vorbind, adică obiectiv, această excitabilitate pozitivă poate fi pusă pe seama endorfinelor care trebuie să–i fi inundat dintr–o dată sângele. Desigur, nu poate neglija nici dimensiunea subiectivă. Cel puţin să fie conştient de ea. I s–a mai întâmplat să încerce asemenea trăiri afective, dar parcă niciodată atât de acut şi de intens ca de această dată.

Nona, prietena lui cea atât de pasionată şi, ca atare, predispusă la interpretări oculte, ar lua–o ca pe un semn, o premoniţie. „Te trage aţa“, o expresie cum nu se poate mai potrivită pentru asemenea porniri... I–ar plăcea, cum să nu, să ştie că exact aşa şi este. Îi vine greu să creadă şi, totuşi... nu se

ştie niciodată. Mai ales în România, unde orice devine, oricând, posibil. Nici măcar nu merită osteneala să prevezi, să–ţi dai silinţa de a preîntâmpina o întâmplare, o situaţie: vei fi, cu siguranţă, depăşit de ea. S–a deprins, ajungând chiar să–i facă plăcere să se lase angrenat în acest soi de hazard, cu mult mai dens, mai substanţial şi mai palpitant decât senzaţiile tari provocate de tensiunea unor pariuri ocazionale, a jocurilor de noroc practicate pe la cazinou. Ce–i drept, riscurile se dovedesc rareori tot atât de mari, de importante. Orice se poate îndulci, aranja, dacă nu chiar rezolva prin metoda compromisului mai mut sau mai puţin onest. „Suntem aici la porţile Orientului, unde totul se ia în uşor“. Cine a spus asta? Nu–şi mai aminteşte. Dar a avut dreptate. Românii aceştia au nu doar talentul, dar şi vocaţia de a se „descurca“ – asta însemnând o respingere deliberată a constrângerilor, a limitelor impuse de orice normă. Şi care sunt, mai întotdeauna, depăşite pe cont propriu; fie prin eludare, fie prin desconsiderare. Dispar ca şi cum n–ar fi existat. Imaginaţia şi îndrăzneala puse la bătaie în astfel de scopuri se dovedesc a fi nu doar îmbelşugate, ci de–a dreptul inepuizabile. Păcat că sunt folosite mai mult în sens evaziv, distructiv, în loc să întemeieze soluţii pozitive. La început, când a venit în contact cu acest obicei (un veritabil fenomen, întrucât caracterizează aproape toată societatea, cu adânci tradiţii în istorie), Martin s–a speriat. Dar, odată depăşită prima impresie, acomodând şi adaptând principiile la realităţile locului, totul a devenit suportabil; pe alocuri chiar acceptabil. Făcând abstracţie de unele aspecte etice, totul putea fi privit ca un spectacol în care suspansul şi ingeniozitatea creează tensiunea. Pe alocuri chiar distractiv, cu condiţia de a nu fi implicat direct. Când, totuşi, nu poţi evita acest lucru, trebuie să te situezi cât mai la periferie, ca să dispari la timp; sau măcar să nu fii remarcat ori atins. Un alt sfat desprins din inepuizabila şi valoroasa colecţie a Nonei a fost acela de a evita să se complice în relaţii prea apropiate de nivelul oficial cu persoane imprecis definite din punct de vedere social, ea incluzând aici studiile, averea, profesia şi moralitatea. Cam multe... „Aici, miniştrii şi grăjdarii găsesc mai degrabă numitorul comun, nu în asta constă problema. Poziţia de mijloc poate fi fatală prin vulnerabilitatea pe care o prezintă în raport cu extremele!“. Atât cât îl ţinuseră puterile, încercase să se conformeze acestui comandament excesiv de pretenţios şi greu de aplicat. Asta în primul rând ca o dovadă a încrederii pe care o manifestă în „Frumoasa Anticăreasă“, cum îi place lui să o alinte. La cei şaizeci şi... treaba ei de ani, această femeie adorabilă, ce refuză fără efort să–şi arate vârsta, a rămas româncă, deşi trăieşte de o jumătate de viaţă în Elveţia. El unul se simte extraordinar în compania ei. A cunoscut–o accidental, tot cu ocazia unui zbor către Bucureşti. S–a nimerit să primească locurile unul lângă altul. Mai mult nici nu–ţi trebuie, după ce ai ajuns lângă Nona. Apoi l–a ghidat, din proprie iniţiativă, prin acest spaţiu atrăgător ca o capcană. Exuberantă şi dezinvoltă, emanând şi risipind o energie debordantă, colecţionara de antichităţi face din nonconformismul său un element de atracţie şi de succes. O îndrăgise la prima vedere, chiar dacă se simţise oarecum copleşit de sporovăiala precipitată şi discontinuă, aparent dezordonată, ca şi mimica ei, altfel cuceritoare prin farmecul evident, dar şi profunzimea nebănuită pentru cine nu apucă să o cunoască destul de bine. El trecuse, nu e în stare nici azi să–şi explice cum, peste reţinerile sale obişnuite când vine în contact cu persoanele deschise, hipercomunicative.

Uite că nu a fost cazul cu Nona. De ce oare? Nici acum, după opt ani şi jumătate de prietenie strânsă, nu poate preciza ce anume l–a făcut să depăşească atât de uşor pragul incomunicabilităţii lui structurale. A unei timidităţi excesive, poate speciale, dar cu atât mai reale. Încărcătura sentimentală

afectează întotdeauna percepţia, cu precădere la oamenii slabi, cu instinct ludic dezvoltat sau, dimpotrivă, cu o pronunţată, dar bine mascată labilitate emoţională – diagnosticul preferat al colegului său Vian, un fel de axiomă prin care doctorul de suflete îşi defineşte cazurile mai complicate. Deşi percepe nuanţa elegant incriminatorie, Martin îşi asumă verdictul, chit că acesta fusese formulat la o simplă şuetă, ba încă sub forma unei păreri de ordin general. Câtă dreptate are în privinţa lui psihoterapeutul se verifică încă odată acum, când – pe măsură ce monitorul de cabină, atârnat oblic chiar în faţă deasupra lui, marchează kilometrii lăsaţi în urmă – regretă tot intens îndepărtarea de Nona, reţinută la Geneva graţie obligaţiilor sale buniceşti. Având–o alături, s–ar simţi nu atât de expus surprizelor ce–l aşteaptă la tot pasul, dar pe care, paradoxal, le savurează, într–un mod aproape pervers. Aşa stând lucrurile, nu–i rămâne decât să trăiască, pe cont propriu, revenirea în acest univers care îi place din ce în ce mai mult, în pofida atâtor nepotriviri structurale cu felul său de–a fi. Să se datoreze oare, acest imbold, banalei reguli potrivit căreia contrariile se atrag? Sau numai nădejdii minime, tainice, dar irepresibile că poate, totuşi, va izbuti odată – fie şi din întâmplare – să afle ce s–a întâmplat cu Ariana? Trebuie să recunoască (şi o face, de altfel, cu deplină francheţe) că aceasta este, de aproape zece ani, miza fundamentală a fiecăreia dintre revenirile sale. A oricărei curiozităţi, disponibilităţi sau iniţiative; a tuturor eforturilor, contactelor personale şi instituţionale pe care le–a stabilit. Pentru asta s–a străduit să–şi facă, dacă nu chiar prieteni, măcar relaţii de încredere, oameni pe a căror sinceritate şi corectitudine contează. Condiţie esenţială când e vorba să întemeieze, să realizeze ori să obţină împreună ceva.

Consultându–şi încă o dată agenda celor patru zile pe care le va petrece aici, încearcă o senzaţie difuză, incertă, de neîmplinire. Afacerile îl vor reţine doar în Capitală, cu toate că ar fi dorit mult să dea o raită pe la Sighişoara şi Târgu–Mureş – oraşe de care îl leagă amintiri tulburătoare, dureroase. Ca de fiecare dată, încearcă să se lase pătruns de credinţa că, ajutându–i pe alţii, îi va veni şi lui, odată şi odată, rândul să fie ajutat. De întâmplare, de vreun prieten, de soartă... nu contează. Pastorul Heinrich, de la biserica cea nouă din Weisenstein, nu pierde niciodată prilejul să atragă atenţia că, prin noţiunea de coincidenţă – atunci când aceasta apare şi se manifestă – ar trebui să înţelegem doar anonimatul sub care se ascunde Dumnezeu. Ortodocşii de pe aici sunt sceptici faţă de aproape orice, mai puţin de mila, de bunăvoinţa Celui de Sus când e vorba să le împlinească rugăminţile. În definitiv, de ce nu s–ar lăsa şi el pătruns de această convingere? Mai ales că acum, după atâta vreme, dorinţa lui nu mai conţine nimic nelegitim sau păcătos, ci numai nevoia obsedantă de a şti adevărul, de a afla ce anume (şi, eventual, de ce...) s–a petrecut după. Alex, unul dintre prietenii căruia a avut curajul să–i relateze totul, cerându–i şi părerea asupra întregii poveşti, l–a sfătuit demult să renunţe. Adică nu chiar, ci să lase lucrurile la voia întâmplării. Dacă e să se rezolve, vreodată, ceva, atunci se va petrece de la sine. Dacă nu... nu. Aşa e pe aici, pe la noi, a încercat jurnalistul să–l dezamorseze. Asta după ce, solicitat de Martin să–l ajute în găsirea vreunui indiciu, ceva, eşuase în cercetările sale, obligat să admită neputinţa şi brambureala unui întreg sistem public, începând cu serviciile poliţieneşti de evidenţă a populaţiei şi până la arhivele alandala ale unor aşezăminte universitare. Proverbul indigen ce desemnează o asemenea tentativă drept căutarea acului în carul cu fân exprima perfect situaţia dată, chiar dacă această comparaţie îi oferea, din păcate, dimensiunea reală a şanselor pe care ar mai fi putut conta în demersul său. Această remarcă realistă fusese catalogată de acelaşi inepuizabil Alex ca dovadă a contaminării sale cu scepticismul specific locului. „Vezi, ai ajuns deja să

gândeşti româneşte“, îl tachinase jurnalistul. După care se grăbise să–i mai servească, întru redresarea moralului, o altă pildă extrasă din folclor: „La barza chioară îi face Dumnezeu cuib“. Altfel spus, aceeaşi speranţă buimacă în „ce–o fi... o fi. Dacă o fi să fie... va fi. Iar dacă nu – nu. Nu pierde din vedere că România, şi nicidecum America, este ţara tuturor posibilităţilor“ adăugase, mai curând ironic decât consolator, prietenul său.

Stewardesa micuţă şi durdulie, ca un titirez, apare pe intervalul dintre rânduri, opintindu–se caraghios, pentru tocurile mult prea înalte pentru statura ei, să împingă un cărucior plin cu mărfuri vandabile în sistemul duty free. Altădată mai cumpăra şi el câte un parfumel, un after–shave sau vreo sticlă de băutură, completând astfel portofoliul de cadouri şi atenţii, absolut necesar într–o lume în care darul reprezintă nu doar calea, ci chiar condiţia reuşitei. Acum nu–i trebuie nimic, îl aşteaptă alt gen de contacte. Examinează, în schimb (ca de obicei) fata, căutând să surprindă, eventual, o cât de neînsemnată asemănare cu Ariana. Imposibil. Oricât ar scormoni el, bruneta agilă în mişcări, sigură pe ea ca un automat perfect programat, cu un zâmbet afişat profesionist, nu corespunde deloc aşteptărilor. Urmărindu–i frenezia, în care tupeul răzbate de sub stratul de politeţe, Martin îşi împiedică ochii mai întâi în salba de inele care–i ornează excesiv degetele scurte, cu unghii lăcuite într–un vineţiu aiuritor. Aur mult, expus ostentativ, ca într–un galantar; indiciu ce s–ar dori convingător în privinţa eleganţei, rafinamentului, dar mai ales a bogăţiei aducătoare de prestigiu social aici, în anticamera Levantului. Pentru orice elveţian, conştient de faptul că bunăstarea se dobândeşte, dar nu se exhibă niciodată, acest obicei propriu unei lumi sărace şi dornice de parvenire, poate părea ridicol. El, însă, este mai tolerant; admite, chiar dacă nu agreează, aceste defulări ale unor complexe nevindecate, de pe vremea când sărăcia impusă ca politică de stat şi deziderat naţional purta numele de „sobrietate“. Avusese prilejul să descopere multe dintre frustrările acestor oameni încă de la prima lui călătorie văzând cum, dintr–o banală ciocolată Nestlee, se păstra după consum ambalajul. Şi când o sticlă de Pepsi Cola demonstra, pentru cel care o expunea după golire, dovada prestigiului său social; căci un astfel de produs se putea procura aproape întotdeauna pe sub mână, la suprapreţ – asta dacă nu aveai privilegiul unei aprovizionări preferenţiale, rezervată cadrelor de nădejde pe care se bizuia regimul politic. Rămăseseră, iată, reflexele (sau sechelele) unei penibile meschinării, greu de vindecat şi la cei care, azi, izbutiseră să–şi schimbe radical condiţia economică. Dacă şi unul ca Şerban Dragu, preşedintele fundaţiei cu care colaborează atât de bine în ultima vreme, îşi expune pixurile şi creioanele de pe birou într–o fostă cutie de Tuborg din aluminiu...

O hurducătură zdravănă violentează, dintr–o dată, confortul aseptic al cabinei. Sticlele de Cinzano, Martini şi Ballentine's, de pe căruciorul stewardesei, încep să zăngăne oarecum muzical, sub trepidaţiile scurte şi energice, care se succed într–un ritm tot mai susţinut. Probabil spre a–şi face curaj, cineva din spate anunţă cu voce de chefliu că „a–nceput sârba“, acel dans popular pe care şi Martin a avut posibilitatea să–l cunoască într–un sat îndepărtat, undeva pe lângă Dunăre. Dar aici, deasupra munţilor Retezat, smuciturile nu sunt deloc plăcute. Curenţii de aer străbătuţi cu motoarele huruind, ambalate la maximum, îşi fac de cap, cum le vine. La următorul şoc, o negresă de pe rândul opus de scaune începe să urle isteric. Imediat, impulsul este preluat de un copil mic, ce gângurise drăgălaş, până atunci, în braţele maică–sii. Până şi puştiul cel viteaz, victorios în lupta cu barbarii lui, şi–a scos acum coiful de pe cap, l–a desfăcut şi îl ţine aproape de gură, pregătit să–i redea rostul iniţial. Martin nu mai aşteaptă anunţul

oficial, de care echipajul pare să fi uitat, şi îşi încheie conştiincios centura de siguranţă. Vecina sa încearcă acelaşi lucru, dar mâinile îi tremură şi nu nimereşte dispozitivul de cuplare a celor două barete de pânză, de care se agaţă speranţa că va scăpa cu bine. Păstrează pe faţă un rictus, care s–ar vrea zâmbet, dar impresia lăsată e mai curând jalnică. După ce a pus mâna şi i–a rezolvat centura, Martin încearcă să o încurajeze cu un banal „e–n ordine“. Dar nici tonul lui, nici ce se petrece în aceste momente nu este suficient de convingător în sensul respectiv. Doamna mai găseşte, totuşi, prin străfundurile sale răscolite, reziduurile acide ale unei ironii – în replică la cele câteva cuvinte politicoase, pe care apucaseră să le schimbe la îmbarcare.

– Tot atât de încântătoare vi se mai pare, şi acum, România?

– Chiar mai mult, doamnă. Ştiţi, de când eram mic mă dau în vânt după Montagnes Russes. Şi apoi aţi auzit ce ne–au comunicat la îmbarcare: acest avion l–a transportat chiar pe Suveranul Pontif. Aşa încât...

Femeia uscată, platinată, cu faţa strălucind sub stratul gros de cremă, învestit cu misiunea dificilă de a–i ţine cât mai la respect vârsta, ce se apropie bine de cincizeci de ani, nu mai are puterea să asimileze astfel de îmbărbătări. Respiraţia i–a devenit sacadată iar rigiditatea mişcărilor, plus lividitatea accentuată, îi trădează problemele neuro–vegetative pe care Martin le intuise dinainte. Spre mirarea lui, cucoana mai găseşte, totuşi, resurse de ţâfnă.

– Eu... eu sunt de religie protestantă. Aşa că povestea cu Papa nu înseamnă pentru mine o garanţie, ci doar o reclamă nelalocul ei. Nu că ţin cu tot dinadinsul să vă temperez efluviile de simpatie, dar să ştiţi... românii ăştia sunt, toţi, foarte lăudăroşi.

Martin nu mai apucă să–i împărtăşească faptul că şi el este tot protestant. Brusc, avionul se cambrează, încercând să recupereze cu disperare înălţimea pierdută din cauza turbulenţelor. Motoarele gem, urlă. Victorie sau disperare? Instantaneu, un huruit sinistru, neobişnuit, se revarsă din spate, însoţit de nişte paşi apăsaţi şi repezi care, parcă, ar încerca să fugă. Încotro? În pofida stării de încordare, pasagerii se întorc, pe cât posibil, căutând să se dumirească de unde vine şi în ce constă neobişnuitul pericol. O izbitură puternică marchează, după câteva secunde dilatate, climaxul întregii tărăşenii: căruciorul cu mărfuri a luat–o la vale, antrenat pe planul prea înclinat şi, cu stewardesa atârnată de el, încercând cu disperare să–l oprească, s–a izbit de primul obstacol întâlnit. Zgomotul de cioburi amestecate cu obiecte metalice şi restul accesoriilor încheie, apoteotic, momentul sui generis, descărcând aproape instantaneu tensiunea care îi contopise pe pasageri.

Parcă declarându–se mulţumit de finalul zornăitor şi de cioburile care, conform superstiţiei locale, ar aduce întotdeauna noroc, avionul şi–a calmat evoluţia sincopată. Îşi lasă botul în jos şi pierde rapid, dar controlat, din înălţime, cufundându–se vitejeşte în nişte nori vălătuciţi şi negri, ce aleargă bezmetic în jurul lui. Monitorul marchează, imperturbabil, pierderea vertiginoasă, metru după metru, a altitudinii. Difuzorul vesteşte, calm, apropiata aterizare, dar vecina lui Martin refuză, cu o scorţoasă demnitate, bomboanele pe care i le oferă o a doua însoţitoare de bord. Apoi, cu o mişcare ce nu admite împotrivire, îşi smulge de pe burtă catarama ce o ţinea legată în scaun, se ridică şi se îndreaptă, sprijinindu–se de spătarele fotoliilor, către partea din fund a avionului. Planul înclinat, acum, invers, nu doar că nu o ajută, aşa cum se întâmplase cu căruciorul, dar o şi obligă să depună un efort suplimentar spre a ajunge acolo unde, nu încape nici o îndoială, o împinge nevoia. După câteva minute va reveni cu mai mult curaj... dar şi cu mai mulţi nervi.

– Poftim... Acum v–aţi lămurit cu cine avem de–a face?

Să–i răspundă? El nici nu ştie la ce se referă, dar bănuieşte că distinsei şi cartonatei doamne i s–a întâmplat ceva şi mai neplăcut decât urcuşul pe care a fost nevoită să–l străbată, spre a ajunge acolo unde dorea. Fie nu curge apa, fie s–au terminat (ori au fost furate) hârtia şi săpunul lichid. Trebuie să o asculte, politeţea şi solidaritatea naţională îl obligă, deşi consideră exagerat şi nedrept tonul ei, încercând să–l tragă la răspundere tocmai pe el, care nu are altă vină decât aceea că i s–a nimerit vecin, într–o călătorie altminteri agreabilă, dacă facem abstracţie de nişte banale incidente atmosferice.

– Doar v–am avertizat de la bun început, continuă doamna, atât de nervoasă încât amestecă germana cu franceza. Nişte nesimţiţi… fără excepţie. Sălbatici… necivilizaţi…. Barbari! Are dreptate copilul acesta. Dumneavoastră ce vă pasă? Sunteţi bărbat, dar încercaţi să intraţi în pielea unei femei în spatele căreia nişte derbedei comentează când o văd mergând la toaletă. Pentru ca, la întoarcere, să–mi facă semne triviale şi… şi… să îndrăznească să mă ciupească! Ei… ce spuneţi de asta?

Ce să spună? Înţelege cel mult că doamna (parcă Sachs, dacă a reţinut bine) nu a prea călătorit în Europa de Est după căderea – sau, în fine, ridicarea – Cortinei de Fier, ca să vadă şi, eventual, să înţeleagă acest mediu atât de neoccidental şi de neconformist. Plin de vitalitate, dar – acum – şi de o îndrăzneală fără limite, în care libertatea de manifestare (recent şi neaşteptat dobândită) le oferă unor oameni nepregătiţi pentru aşa ceva prilejul să mai exagereze, să mai şi greşească, sau chiar să–şi dea, nu de puţine ori, în petic. E regretabil şi neplăcut, desigur. Nu pentru a intra în contact cu asemenea manifestări ai venit aici, dar trebuie să fii pregătit să faci faţă micilor incidente de acest gen. Civilizaţia nu apare în mod spontan, elementele se adună greu, peste tot în lumea asta. Nici elveţienii, probabil, nu erau atât de politicoşi, de serioşi şi de riguroşi în urmă cu şapte sute de ani, când au început să–şi întemeieze confederaţia. Un decalaj – mare şi, poate, obiectiv, atâta tot. Puţină înţelegere, ceva mai multă răbdare… Trebuie să fim încrezători. Istoria nu se face bătând din palme. Suntem datori, la rândul nostru, cu toleranţă, cu generozitate şi cu susţinere, dacă vrem să–i aducem lângă noi. Cu ce altceva se poate astupa prăpastia actuală?

Ferestrele avionului s–au învineţit. Nu chiar ca lacul de pe unghiile stewardesei dar… la Bucureşti este vreme închisă. Plouă mărunt şi bate vântul în rafale, după cum susţine anunţul meteorologic servit pe cale acustică. Numai ochii exoftalmici ai doamnei Sachs, purtând semnele inconfundabile ale bolii numite Basedoff, aruncă fulgere de mânie. Zguduitura finală, produsă la contactul cu pista cenuşie şi udă din beton neasfaltat, pune parcă punct final oricărei comunicări dintre ei. La debarcare, un „bună ziua“ scuipat cu gura strânsă, după care se îndreaptă cu acelaşi pas nemţesc, apăsat, către ieşirea de lângă cabina piloţilor. Nu–i deloc exclus să păstreze şi pentru ei câteva reproşuri. Ca să nu fie martor, Martin Eissler alege direcţia opusă, convins că – orice argument i–ar fi oferit compatrioatei sale – aceasta va rămâne neclintită în eroarea de a respinge otova şi, a priori, orice argument binevoitor. „Atunci ce–o mai fi căutând aici?“ se întreabă el intrigat.

Îşi recuperează sacul de mână din sertarul aflat sub tavanul avionului. Mai aruncă o privire către scaunele răvăşite, cu spătarele înclinate, cu braţele ridicate şi husele strâmbate, apoi către podeaua de pe care mocheta s–a strâns, formând câteva cute transversale, ca nişte gâlme. În fine, o porneşte spre uşă, străbătând fără grabă porţiunea pe care o apucaseră, ceva mai devreme, şi căruciorul cu lucruri ieftine şi doamna cea basedoviană. Nu–i trebuie prea mult spirit de observaţie sau cine ştie ce perspicacitate spre a–i recunoaşte imediat pe cei care o supăraseră. Legaţi încă de scaune – unii cu centura, dar vreo câţiva cu cătuşe – cam zece, poate chiar doisprezece

bărbaţi tineri îl examinează fără reţinere, cu un soi de curiozitate lacomă. Privirile crâncene, tăioase ca nişte lame de cuţit, ori dispreţuitor–şmechereşti, se lipesc de el, lansate dintre bubele sau cicatricele care le ornează tuturor capetele tunse chilug. Spre deosebire de Martin, nu încape îndoială că nici unul dintre aceşti pasageri nu se bucură că a ajuns la destinaţie. Martin îi cunoaşte, a mai avut asemenea companioni de zbor, venind spre Bucureşti. Sunt expulzaţii – unora le–au expirat vizele de şedere, alţii au pătruns fraudulos în spaţiul sacru al lumii libere, majoritatea, cu fel de fel de infracţiuni la activ. „Olimpicii" sau „Şobolanii", cum sunt numiţi în jargonul aspru şi dispreţuitor al poliţiei de frontieră de pe aeroporturile occidentale, sunt totuşi o realitate. Neplăcută, incomodă, deranjantă (în multe cazuri, chiar periculoasă). Dar, oricum i–ai spune şi orice i–ai face, treci greu peste marele dezavantaj că nu poate fi prevenită, ameliorată sau eradicată, ci doar reprimată. Însuşi faptul că sunt expediaţi înapoi, în aceleaşi condiţii care i–au format şi i–au determinat să năvălească spre Vest (majoritatea de mai multe ori) arată cât contează pentru ei restricţiile oficiale privind acordarea vizelor de intrare. Cum îi spunea Marc, un amic poliţist în structurile pregătite special pentru a ţine sub control acest segment extrem de sensibil, iată genul de pacoste de care, orice ai face, n–ai cum scăpa. Daţi afară pe uşă, reintră pe fereastră, pe coş, prin găurile de la prize sau crăpăturile din pereţi, pe oriunde... Se descurcă, numai ei ştiu cum, trec... dacă văd că le merge, sfidează până la capăt şi legile, şi obiceiurile societăţii în care au pătruns. Unii sunt disperaţi, alţii curioşi sau lacomi, dar aproape toţi – experimentaţi. Îi uneşte un adevăr trist, jenant, intratabil: nu fug în nici un caz de binele de acasă. Spre deosebire de mulţi dintre compatrioţii săi, doctorul Eissler este de părere că acest tratament, bazat pe interdicţie, brutalitate şi represiune, nu reuşeşte decât să–i motiveze şi să le stimuleze eforturile de a–şi demonstra puterea, ingeniozitatea... Într–un cuvânt: superioritatea nocivă, malignă, asupra unui sistem care îi respinge constant, dar inutil. Ce să le faci? Cum să–i goneşti cu dispreţ şi, adesea, cu forţa, nu doar spre a scăpa pentru moment de ei, ci şi spre a–i convinge că nu sunt doriţi, nici măcar temuţi... ci doar dispreţuiţi? Rezultatul este că şi ei îţi întorc aversiunea, mai încrâncenată, mai subtilă şi, de aceea, mai greu de contracarat. Se simt persecutaţi şi desconsideraţi pe nedrept. Frustrarea lor este adâncă şi nevindecabilă generând – pe fondul unei imoralităţi extrem de ingenioase – resursele şi mijloacele care asigură perseverenţa şi succesul. De câte ori a avut ocazia, Martin a susţinut că numai cu încredere, respect şi înţelegere pot fi aduşi (şi nu trimişi) aceşti oameni la ei acasă, pe calea cea bună. Această convingere umanistă, rezonabilă (chiar dacă dificil de concretizat) l–a făcut pe el, doctorul chirurg Martin Eissler, să se dedice cu aceeaşi înverşunare acţiunilor de întrajutorare. Şi, indiferent la ceea ce i–ar obiecta unul sau altul dintre cunoscuţii săi, nu are de ce să–i pară rău pentru asta.

Cu aceste gânduri se opreşte chiar în mijlocul grupului de expulzaţi. Nu vede nici un motiv să se teamă de reacţiile lor. S–a făcut aproape un fel de linişte, una spartă doar de câte vreo interjecţie sau poantă pe care, el unul, are avantajul de a nu o pricepe. Oameni necăjiţi, dispuşi să braveze în nenorocirea lor. Îşi scoate portofelul, alegând din el o bancnotă de cincizeci de franci. După o scurtă ezitare, în timpul căreia a transformat suma în lei, se hotărăşte să o dubleze. Măcar să înţeleagă fiecare dintre nefericiţii lui tovarăşi de drum ceva din partea ce–i revine din darul primit. Văzându–l cu banii în mână, excitaţia „olimpicilor" se apropie de paroxism. Parcă sunt nişte lupi flămânzi, aşteptând în cuşca de la Zoo să vadă cui îi va fi aruncată halca de carne crudă din mâna îngrijitorului. Dintre tăvi, tacâmuri şi ambalaje de unică folosinţă, stewardesa cea

mignonă asistă la scenă, amuzată dar şi incitată de aşteptarea punctului culminant. Îi aruncă un zâmbet complice, în spatele căruia Martin nu este în stare să desluşească dacă gândul ce–l animă este unul de încurajare, admiraţie sau numai de invidie. Dacă i–ar încredinţa ei suma donată, rugând–o să îndeplinească oficiile de împărţire în rândul beneficiarilor? Varianta îl tentează, dar nu mai are timp să o ducă la bun sfârşit. Din spate, unul dintre „olimpici“ s–a ridicat fulgerător de la locul lui, atât cât îi permite cătuşa fixată pe mâna stângă. Cu un „danke“ triumfător, şuierat printre dinţi, îi smulge, expert, banii pe care imediat, îi ridică deasupra capului, aşa cum fac sportivii când câştigă un trofeu preţios. Strigătele celorlalţi membri ai grupului, izbucnite aproape instantaneu, amplifică şi sporesc confuzia. Nu ştii dacă este o reacţie de triumf, de gratitudine sau de mânie. Dar asta are, deja, mai puţină importanţă pentru el, gestul şi intenţia contează. Înainte de a fi prins, ca la rugby, în mijlocul grămezii, izbuteşte să se strecoare către ieşire, redresându–se de pe urma piedicii puse din spate, unde hărmălaia a dobândit, deja, accente extrem de tari. Mai apucă să audă vocea ascuţită a stewardesei, amestecată cu celelalte glasuri, înainte de a începe să coboare, cu pas elastic, treptele scării mobile care îl ajută să ajungă cu picioarele pe pământ românesc.

II

Optzeci şi şapte... Optzeci şi opt... Optzeci şi nouă...

Greu! Este epuizat. Ba nu... Nu există aşa ceva! Trebuie să ajungă la nouăzeci. Nouăzeci este limita pe care şi–a impus să o atingă azi. Pragul psihologic trebuie trecut, dacă vrei să–l depăşeşti mâine, conform planului pe care nu alţii, ci tu singur ţi l–ai propus. Mai trage o dată, concentrându–se la maximum. Nu merge. Muşchii, încheieturile, creierul. Toate la un loc refuză să–l mai asculte şi să–i execute comenzile. Ei, drăcia dracului, tocmai acum să rămână blocat? Până în acest moment, dominase fiarele din spatele său, în primul rând datorită voinţei de a le domina. Ce s–a întâmplat acum, de a devenit dintr–o dată prizonierul... mai rău, supusul lor? Transpiraţia musteşte din el, prelingându–i–se pe frunte, pe fălci, pe gât. Ochii i s–au împăienjenit, braţele îi tremură. Încearcă să–şi observe trăsăturile în oglinda imensă, încastrată în peretele din faţa lui. Nu distinge însă altceva, decât o masă solidă, dar sleită pe dinăuntru. Acela nu este el. Nu poate şi nu vrea să fie el, Şerban Dragu, prăbuşit pe parchetul strălucitor al sălii de efort fizic pe care şi–a dorit–o, şi–a proiectat–o, şi–a construit–o numai prin forţele şi prin voinţa lui.

Asta era, voinţa! Aici a greşit, în momentul când şi–a stabilit numărul de nouăzeci de tracţiuni la arcurile pentru fitness. Cum de şi–a încălcat tocmai principiul de bază al oricărui deziderat... scop... ţel pe care şi–l propune? „Trebuie întotdeauna să–ţi fixezi un reper superior celui pe care încerci, în realitate, să–l atingi“, i–a explicat el Magdalenei, cu aproape zece ani în urmă, secretul reuşitelor lui din viaţă; de fapt, al

oricărei reuşite. „Vrei să petreci două săptămâni de vacanţă la mare, în Bulgaria?“ (Asta era pe timpul regimului trecut, când Nisipurile de Aur sau Soci–ul sovietic însemnau pentru oricare cetăţean de rând maximum de izbândă în plan turistic). „Atunci, îţi propui să ajungi pe Coasta de Azur sau chiar în Florida. Vrei maşină? Îţi doreşti obligatoriu elicopter!...“ Ea îl privea neîncrezătoare, uşor timorată dar şi fascinată, străduindu–se să–l creadă. Acum nu mai încape nici o îndoială, realitatea se impune de la sine: au, împreună, şi bani, şi putere, şi prestigiu. Sunt cineva. Aici ca aici... pe mocofanii mioritici nu–i greu să–i laşi cu gura căscată, înjurându–te în secret, dar pizmuindu–te şi temându–se de tine. El, însă, nu s–a mulţumit să rămână un businessman provincial, de „largă recunoaştere“ naţională. A ţintit mai sus, mai departe. Şi a câştigat. Nu este chiar director general la IBM, la Boeing sau Toshiba, dar desfăşoară o mulţime de afaceri foarte profitabile cu parteneri bine situaţi din China şi Canada, din Rusia, Elveţia sau Australia. Numai el ştie cum a făcut să reuşească. Şi va rămâne secretul său, orice s–ar întâmpla. Nimeni nu trebuie să afle. Nu că s–ar teme, ori s–ar jena. Pur şi simplu, nu este cazul. În definitiv, nu a inovat nimic, doar a ţinut drumul. Americanii, ca să ne proptim în exemplul cel mai notoriu, cum au colonizat Vestul?... Cum au luat în stăpânire New Mexico şi Texasul? Pardon?!... Uite–i că acum, când au ajuns marele boss al lumii, nu–i mai întreabă şi nu–i mai judecă nimeni pentru felul cum au procedat la început. Scopul nu numai că scuză mijloacele dar, cel mai adesea, le şi impune, spunea colegul Rusu, ori de câte ori avea de rezolvat o situaţie mai împuţită.

Acum gata cu amintirile, cu exemplele, cu reveriile şi cu alte prostii din astea. A ajuns, care va să zică, la optzeci şi nouă... Trebuie să–şi fixeze suta, dacă vrea să se autodepăşească. Încă o tură, începând cu optzeci şi cinci. Ba nu, de la optzeci şi trei, de la Andropov, că el a cârmit–o la vale, spre drăguţul de capitalism. Gorbaciov n–a făcut decât să continue, mai prost şi mai ezitant, ceea ce–i ordonase şi începuse Ăl Bătrân... Dumnezeu şi tovarăşul Lenin să–l ierte. Aşadar – optzeci şi trei... optzeci şi patru... optzeci şi cinci... să trăieşti, Mişa! Uite cum merge... oho! Hai, cu putere şi curaj: optzeci şi şase... optzeci şi şapte... Magda intră în încăpere cu pardesiul descheiat. Vine sau pleacă? Treaba ei, destul că–l întrerupe din treabă. Ufff....

– Te pup, dragule. Vai... în ce hal arăţi! Parcă ai tras la galere.

– Nu parcă. Chiar am tras. Tu n–ai ochi să vezi?

Stă acolo, pe podele, lac de transpiraţie. Respiră des şi sacadat. Firesc, după un asemenea travaliu.

– Gâfâi cam tare, ce–i cu tine?

Se dă mare... Doctoriţa din ea, chiar dacă nu a apucat niciodată să pună mâna cum trebuie pe vreun bolnav. Poate că de aceea îi apucă, cu un gest aproape profesionist, încheietura. Bâjbâie stângaci, dar până la urmă nimereşte. Cât timp îi numără pulsul, bărbatul are ocazia să o examineze pe îndelete de jos în sus – premieră absolută pentru amândoi, deşi sunt căsătoriţi de atâta amar de vreme. Glezna subţire, frumos modelată şi aţâţătoare, iese din pantoful scump, cumpărat de el de la Londra. Dăduse, fără să clipească, două sute şaptezeci de dolari, preţ de duty free, că deja intrase în aeroport, aşteptând îmbarcarea. Mai sus, lucrurile nu stau la fel de perfect. Pulpa piciorului este cam prea umflată, mai ales în părţi, dar nevastă–sa ascunde cu măiestrie acest defect, purtând aproape permanent ciorapi elastici, tip Lycra, pe care îi aruncă deîndată ce simte că s–au lărgit şi nu mai strâng cum trebuie. Dacă vrei să o enervezi pe Măgduţa, cum îl amuză pe el să–i spună, ştiind că nu–i convine apelativul, n–ai decât să–i zgândări acest complex. „Ce bună ai fi tu de fotbalistă!...“ este gluma care o va scoate oricând din sărite. Funcţionează eficient, ca o

găleată cu apă rece turnată brusc peste capul unui leşinat.

– Nouăzeci şi şase, nouăzeci şi şapte, nouăzeci şi opt... Nu, nu–i atât de mare cum credeam. Doar cam tahicardic, vine verdictul plin de emfază. Şi respiraţia asta dispneică... Ori te–ai lenevit, ori ai început să îmbătrâneşti.

Palma ei fină, expresivă, trece repede şi, pasămite, încurajator prin părul lui sârmos şi deja înspicat cu destule fire argintii. Nimic tandru în acest gest. Un simplu automatism, şi acela superficial, grăbit oarecare. Nu este o noutate, dar nici o plăcere felul ei scârbos, chiar agasat cu care îl tratează de la o vreme. Se dă mare, purtându–se cu el superior, cu o falsă condescendenţă. Ştie el prea bine de ce... Parcă ar avea de–a face nu cu soţul ei legitim, ci cu un amărât oarecare, căzut la picioarele ei, bun doar de compătimit şi de mângâiat în treacăt. Dar nu este el omul – şi nici nu are de ce – să înghită una ca asta. Mâna lui îşi continuă explorarea începută în joacă, depăşind genunchiul şi urcând în continuare.

– Auu! Ce naiba faci acolo? Termină!...

Nici nu se gândeşte. Degetele puternice strâng imperceptibil, dar ferm, carnea luată în stăpânire. Smucitura nervoasă este inutilă, iar încercarea ei de a–şi elibera piciorul – tardivă. Nu poate scăpa, trebuie să–i intre–n cap chestia asta. Şi să rămână acolo. N–are decât să scheaune cât pofteşte. E mai excitant. Mâna puternică a ajuns pe coapse, dar nu se opreşte nici acolo. Ascensiunea se insinuează lent, previzibil, ameninţător. Pe nesimţite, bărbatul a încolăcit–o cu celălalt braţ şi începe să se înalţe lent, anulându–i centimetru cu centimetru ascendentul pe verticală. Nu e deloc obosit. Şi cu atât mai puţin îmbătrânit, cum l–a jignit ea. O să se convingă singură cum stau lucrurile. Aşa, ca să nu–şi facă iluzii. Sau, mai ştii..., griji, scrupule, motivaţii. Capul lui puternic, de boxer, cu maxilarele proeminente strânse, pulsând spasmodic, îşi continuă avansul. A depăşit abdomenul plat, bine şi riguros păzit să nu se bombeze ori să se fleşcăiască. Trece şi de sâni, trăgând pe nări parfumul scump, franţuzesc, marca Guerlain. Şi pe acesta tot lui i–l datorează, dar deocamdată are altceva să–i reamintească. Ştie că nu–i place să facă sex dimineaţa, după ce şi–a pus la punct machiajul, coafura şi vestimentaţia, îndelung şi complicat. Tocmai de aceea... Urcă, urcă. S–a zgâriat puţin pe nas în broşa cu briliante, nu contează. Odată ajunşi faţă–n faţă, citeşte în ochii ei spaima amestecată cu uimire, poate şi cu ceva repulsie...

– Şerban, te rog insistent să te potoleşti! Nu mai eşti un adolescent, ce Dumnezeu?!

Amestecul dintre mirosul de transpiraţie şi cel de after–shave bun, pe care îl emană bărbatul în călduri îi provoacă greaţă. Poate să închidă ochii, nu şi căile respiratorii pe unde pătrund asemenea miresme. Se zbate furioasă, animată de propria–i neputinţă.

Foarte bine, aşa–i trebuie, putoarea. Defulările care combină un adolescent cu Bunul Dumnezeu sunt nu numai comice, ci şi păcătoase. Îi confirmă lui ceea ce aflase deja, dar nu–i încă momentul să i–o arunce acum în faţă. Toate la timpul lor. Mai întâi să priceapă – adică să–şi aducă aminte şi să bage la cap, odată pentru totdeauna, cine comandă şi cine conduce în raporturile dintre ei doi. Fusta de stofă gris pârâie scurt şi ireversibil.

–Ai înnebunit, omule?... Lasă–mă, n–am chef! Nu te vreau!!

Ştie că nu vrea. Ştie şi de ce. Asta îl întărâtă şi mai mult. Raportul de înălţime s–a restabilit. Doar este cu un cap deasupra ei. Continuă, fără o vorbă. Nu e necesar. Şi nici nu merită. O apucă de bărbie, dar nevastă–sa îşi smuceşte, încăpăţânată, capul. Uite–o că mai are putere să facă pe nebuna... să–i opună rezistenţă... să–l respingă. Aşa? Foarte bine, atunci. Modifică doar sensul atacului, schimbându–i neaşteptat direcţia. Dacă nu–i place în felul acesta, atunci... O

străfulgerare ascuţită i s–a înfipt în degetul mijlociu. L–a muşcat târfa. Îşi dezlipeşte mâna, numai pentru o fracţiune de secundă. Suficientă pentru avântul necesar. Lovitura vine brutală şi, în cele din urmă, convingătoare. Ţipătul ei scurt, isteric, îl excită erotic abia acum. Se năpusteşte nu ca să o mai pocnească o dată, ci să o cuprindă în braţe, dar este întâmpinat la fel de fioros. Nici o vorbă – numai icnete, zgârieturi sălbatice şi priviri nimicitoare, amestecând în ele furie, silă, dispreţ. Ei, şi? Întărâtat, Şerban îi răsuceşte, scurt, mâna la spate, făcând–o să se frângă de durere. Nu are încotro, se curbează silnic peste bicicleta ergonomică, muşcând cu furie ghidonul. Astfel imobilizată, bărbatul o pătrunde brusc, adânc şi rău. În vârful catargului, ca un stindard întors pe dos, toată umilinţa lui se înalţă şi se manifestă spasmodic.

Gata... Apoi, primul gest pe care îl face este să–şi controleze rapid ceasul de aur de la încheietura mâinii. Bineînţeles că e în întârziere, dacă s–a complicat cu chestii stupide, neprevăzute.

– Eşti groaznic!... Remarca standard a neveste–sii, combinaţie incertă de reproş şi compliment, aruncată acum peste umăr, cam cu jumătate de gură, în timp ce se îndreaptă şonticăind spre cabina de duş. Nu–l deranjează, este un clişeu pe care el îl percepe la adevărata–i dimeniune, simţindu–se chiar măgulit. Conţine, poate inconştient, dar tot atât de real, admiraţie şi neputinţă, teamă şi respect, adică recunoaşterea faptului că a avut totuşi dreptate, chiar dacă ei nu–i convine acest lucru. Înseamnă că i–a prins bine şi preambulul, şi urmarea, uite–o ce repede s–a dat pe brazdă. Şerban nu are timp şi nici chef să facă ordine prin cameră – treabă de servitoare. Pentru el, importantă rămâne pe ziua de azi doar întâlnirea de la firmă, cu beleaua aia de reporteriţă. Se cunosc prea bine, nu–şi face nici un fel de iluzii asupra a ceea ce e–n stare paraşuta. Va trebui să o dezamorseze într–un fel, nu care cumva să–i facă pocinogul tocmai acum, când vine elveţianul aici, şi să publice, nemernica, povestea cu Mercedes–urile. Asta e, sigur că le–a băgat în ţară pe numele fundaţiei, orice om de afaceri cu simţul realităţii procedează aşa. Doar nu era să plătească atâta amar de taxe vamale, câteva zeci de mii de dolari cu totul... ar ieşi la sapă de lemn. Mai ales că, pentru el, n–a păstrat decât un singur automobil. Restul le–a dat cui trebuie: unor persoane publice importante, demnitari, mă rog... tipi care trebuia şi au de ce să–i fie obligaţi. Se cheamă fundaţia „Inimi în suferinţă“? Se. Păi, cine nu suferă azi cu inima? Cel puţin senatorul Mărculescu, ăla e bolnav pe bune. La cât se tot agită şi se consumă, de frică să nu–şi piardă imunitatea şi să ajungă pe mâna judecătorilor, stă cu inima–n pioneze. Oricând poate să–i plesnească. Şi atunci, care–i problema, mă rog? Corespunde? Ba bine că nu...

Magda a ieşit de la duş, înfofolită în halatul lui de baie. Nu suportă să–i poarte nimeni lucrurile, dar acum, că s–a întâmplat toată tărăşenia în pripă... chiar aici, la subsol... Femeia se mişcă cu o dezinvoltură acră prin spaţiul larg, culegându–şi desuurile de pe unde fuseseră aruncate. Continuă să–l sfideze, să nu–l bage în seamă, de parcă el nici n–ar exista. Când a terminat să–şi adune toate boarfele, se opreşte în faţa oglinzii, examinându–se atent, vizibil teatral, provocator.

– Uite ce mi–ai făcut... Îţi place? Nu suport sălbăticia, credeam că ştii asta.

– Ştiu eu şi mai multe, aici nu–i vorba de memorie.

– Adică?!... Nu înţeleg. Şi, în fond, nici nu mă interesează ce vrei să spui.

Nici nu e nevoie. Destul că a tresărit şi i s–a schimbat vocea, trecând într–o prudentă defensivă şi devenind mai puţin sigură de ea. Bărbatul ştie că a lovit precis. Scurt, ameninţător. Deocamdată, e suficient. Schimbă vorba, trecând la afaceri.

– Ai grijă cum te descurci în audienţa aia. Ne trebuie, cu

orice preţ, şi licenţa de export, şi scutirea de TVA. Sau măcar reeşalonarea.

Cu orice preţ? Satisfacţia se opreşte aici, nu e momentul să insiste şi să complice lucrurile. Se mulţumeşte să ia notă cu satisfacţie de nuanţa strecurată. Oare de când o fi devenit bărbatu–său atât de imprudent – dacă nu în afaceri, măcar în exprimare? Tocmai el, pentru care orice element are o valoare strict determinată, să–i acorde ei libertatea de a stabili, la faţa locului, recompensa ce trebuie achitată? Sigur, exportul cu pricina le este foarte necesar; în caz contrar, pierd momentul favorabil, piaţa pe care abia au pătruns şi, mai ales, partenerul arab pe care s–au zbătut din greu să pună mâna. Cât despre reeşalonarea maldărului de bănet strâns din TVA... e o metodă curentă, chiar dacă scumpă, dar merită. Termenul acordat de ministeriabil printr–o simplă semnătură, raportat la indicele constant al inflaţiei echivalează cu o scutire. Mai cu seamă acum, când vânzările de aparatură medicală pe piaţa internă sunt în declin, tot alcoolul asigură profitul, oricât ar fi circuitul lui de complicat şi de nesigur. De aceea bănuieşte că se şi agită Şerban să pună pe picioare societatea aia de asigurări, care să funcţioneze în paralel, poate complementar... are el socotelile lui. La astfel de chestii, trebuie să recunoască, nu–l întrece nimeni. Deşi, din puţinele amănunte la care a reuşit ea să ajungă, s–ar zice că merge destul de greu. Poate că aşa se explică şi surescitarea lui din ultimul timp, căci este excesiv de suspicios şi mereu agasat. A început – contrar felului cunoscut de a fi – să–i sară ţandăra din orice fleac. Încearcă el să se abţină, dar pufneşte şi trânteşte tot timpul. Nu i–o fi mergând cum ar vrea nici amorul cu paţachina aia de secretară, naiba ştie. Într–un fel, tot răul e spre bine, o lasă–n pace, să–şi vadă de ale ei. Nu o mai inoportunează... Mă rog, ceea ce s–a petrecut acum câteva minute a fost aşa, ca un accident. În felul acesta, se păstrează curată – aşa cum simte imboldul de a ajunge în braţele lui Silviu. Pe de altă parte, însă, este de–a dreptul înjositor pentru ea să fie tratată ca o subalternă oarecare, căreia i se transmit ordine şi... atât. A avertizat–o că o va pune în temă cu detaliile când şi cât va fi nevoie. Dar această concesie, aruncată ca un zgârci cedat căţelului ca să tacă, o făcuse doar la insistenţele ei, după ce lipsise o noapte întreagă de acasă, fără ca măcar să o anunţe. „Am fost cu neamţul la curve, e bine?“ – răbufnise el a doua zi, la reproşul perfect îndreptăţit că putea măcar să o anunţe, nu neapărat unde e şi ce face, doar că e încurcat cu treburile şi că nu apare. Ca de obicei, contrase cu duritatea lui arogantă şi insinuantă: îi purta atâta de grijă... Nu cumva şi–a ratat propriul şi discretul ei program, care îl exclude cu desăvârşire pe el, încă soţ legitim? Iar grosolănia despre curve era inutilă, te duci, dar niciodată nu anunţi şi nici nu recunoşti. A înghiţit–o şi a tăcut, preferând după câteva zile să–l roage, cum ştie ea mai frumos, să nu o mai pună în situaţia de a se simţi desconsiderată, ca o entitate neglijabilă. Era tot ce o durea mai tare, preferând reproşurile, certurile, chiar scurtele lui momente de violenţă. Acestea din urmă treceau repede, dar lăsau în urmă indiciul că ea încă îl mai interesează... îl deranjează, în fine, că există. Niciodată Magda nu se împăcase cu ipostaza de obiect. A fi considerată un simplu element de serie (fie el şi decorativ) găsea că e de neconceput pentru una ca ea, înzestrată din naştere cu o individualitate atât de puternică. Ca şi senzaţia de a fi considerată doar o investiţie. Sigur că, într–un mediu concurenţial cum este cel al afacerilor, dacă vrei să fii cineva, ţi se impune un anumit randament. Asupra acestui aspect nu avea dubii şi accepta să fie apreciată prin prisma performanţelor obţinute. Or, majoritatea neamurilor proaste, printre care era nevoită să se învârtă, tocmai asta urmăreau şi apreciau în primul rând. Cei mai mulţi dintre bărbaţi încercau, ce–i drept, să strecoare în comportamentul lor câte o nuanţă

(mai întotdeauna stridentă) de admiraţie faţă de felul cum arată soţia lu'"domnu' Şerban". La ultimul party dat de Timofte, un parvenit care făcuse avere din exportul de cherestea brută, vreo câţiva parteneri de–ai soţului ei se întrecuseră în complimente băloase, necioplite, chiar dacă erau împănate cu termeni banali, rostiţi în aceeaşi engleză precară, folosită în tranzacţiile lor comerciale. Nu avea nici un dubiu că toate aceste rahaturi nu reprezintă decât un fel de acont, cu care sperau să–şi achite o parte din favorurile lui Şerban. Prin grădina largă, ornată cu lampioane chinezeşti suspendate deasupra piscinei şi plină de pitici din ipsos vopsit, răspândiţi ţopârlăneşte prin unghere, unul dintre aceşti negustori se încumetase chiar la unele gesturi deocheate. O înghesuise, ca la o chermeză de mahala, între un arbust şi gardul din beton acoperit cu iederă, făcându–i mai întâi apropouri triviale, după care a trecut la atacul propriu–zis, încercând să–şi vâre labele butucănoase în adâncitura promiţătoare a decolteului. Dincolo de faptul că mitocanul era nu doar antipatic, ci ridicol şi respingător, pricepuse imediat că o considera un fel de investiţie utilă şi plăcută în acelaşi timp, din perspectiva – prea puţin probabilă – a unei asocieri cu firma lor. Tipul fiind patronul unei policlinici, nădăjduia să obţină un leasing avantajos – asta însemnând cât mai apropiat de pomană – pentru un ecograf, două scaune stomatologice şi o masă ginecologică. Aşa încât, îi atribuise ei o valoare comercială pe măsură. Mersi, dar aprecierea nu o flata deloc.

– Eu vin târziu. Diseară... la noapte... habar n–am cât ţine. Mă văd cu ăla şi nu–i dau drumul până nu batem palma. Ai înţeles, da?

Acelaşi ton sec, informativ şi atât. Îşi dă seama că, dincolo de succesul cu orice preţ al audienţei, nu mai vrea nimic de la ea. Perfect. Fiind vorba de afacerile curente, a fost tentată să–l pună în temă asupra deplasării de la Braşov, unde va pleca mâine cu Rover–ul. Renunţă însă, intuind că nu e prudent din partea ei să–i ofere prilejul de a se interesa, eventual, de amănunte: cât stai, unde, cu cine te vezi? Puţin probabil, nu însă cu totul imposibil. Mai ştii ce–l apucă aşa, din senin, doar ca să facă pe şeful? Atât s–a gândit la drumul ăsta şi la ce va face acolo, încât nu are nici o noimă să se expună unor eventuale perturbări care–l pot da peste cap sau chiar anula călătoria dacă, Doamne fereşte,...

– E ceva... Vorbim pe mobil. Hai, salut!

Maximum de concizie şi minimum de interes. Pe deasupra, şi foarte comod – nu pretinde vreun răspuns. Urmăreşte în oglindă silueta masivă, dar încă destul de suplă, a soţului ei, cum părăseşte sala de sport şi, mai nou, de sex. Rămasă singură, începe să examineze ravagiile suferite de vestimentaţia ei aleasă şi aranjată cu atâta grijă. Bluza mototolită în ultimul hal, fusta făcută praf. Nici măcar nu s–a rupt de–a lungul cusăturii, ci e sfâşiată de–a curmezişul. Păcat de material. Şi de faptul că îi plăcea... lui.

III

„Mă descurc". Un enunţ. Mai mult decât o acţiune – o mentalitate. Soluţia ultimă (cea de sus, ori de jos – depinde unghiul din care o priveşti) la care recurge, îndeobşte, tot românul. Colacul lui de salvare. Scăparea.

A desluşit cu multă greutate nu atât termenul, cât realitatea conţinută în el. Oricât s–au căznit unii sau alţii să i–l traducă şi

să i–l explice. Franceza, limbă de sorginte latină şi, drept urmare, apropiată de română, ar fi trebuit să uşureze tentativa. Dar atât demeler, cât şi debrouiller nu reuşesc să echivaleze mare lucru, să acopere sensurile multiple, îmbârligate, înrădăcinate în acest tranzitiv „a te descurca". Primul cuvânt se referă, în fond, la ieşirea dintr–un amestec; o îngrămădeală, o situaţie confuză. Te retragi, gata, ai terminat cu ea. Nici al doilea nu e în stare să acopere înţelesul dat aici „descurcatului", căci se referă la rezolvarea situaţiei prin desfacerea şi ordonarea ei. Cât despre sensurile figurate, lucrurile stau şi mai prost, pare că nimeni nu încearcă pe aici, în inima hipertrofiată şi bolnavă a Balcanului, să elucideze, să finalizeze ceva. Să clarifice, să pună la punct o problemă, o situaţie, o confuzie. Asta ar însemna rigoare. Ceea ce, dacă nu lipseşte cu desăvârşire, este foarte greu de găsit prin partea locului. Unii nici o înţeleg. Alţii, chiar dacă izbutesc să treacă de acest prag, o resping cu un sentiment echivoc: dispreţ, oroare şi plictiseală. Ceva între „cum adică, doar atât?!" şi mai agresivul „lasă–mă, dom'le, cu prostii din astea..." Pentru a obţine mai mult (mai trainic, mai bun, mai serios), eşti obligat să depui un efort suplimentar şi să renunţi la plăcerea statului degeaba. Mai grav – să te conformezi unor cerinţe, unor reguli sau parametri. De ce atâta bătaie de cap când, conform altui stereotip larg răspândit, „merge şi aşa..."? Din cele constatate de Martin în peregrinările sale, prea mulţi dintre locuitorii acestui spaţiu preferă mica lor libertate (relativă, parţială, imperfectă) în locul marilor realizări, sau, oricum, unor realităţi stabile, cărora trebuie să li te supui. Iată de ce expresia germană Ein Mann, ein Worth nu prinde. De cuvinte, aceşti urmaşi ai Romei (cum le place să se recomande fălos) n–au dus niciodată lipsă. Nona mai încearcă, uneori, să–l iniţieze, traducându–i termenii sau expresiile colorate, subtile, echivoce. Cu toată bunăvoinţa şi reala ei competenţă, se vede obligată aproape întotdeauna – după ce caută degeaba fel de fel de parafraze – să–şi recunoască eşecul. Maximum de reuşită, în aceste jocuri serioase, este să te ... descurci. Au râs amândoi, cu poftă, când au eşuat în această concluzie. Mai curând lui Alex îi datorează el, până la urmă, apropierea de esenţa, dar şi de nuanţele fenomenului – căci asta reprezintă „descurcatul" pentru ei. O formulă de existenţă prin care individul preferă să iasă, într–un fel, din situaţia încâlcită, contradictorie, care este „încurcătura". Să scape puţin, pentru moment adică –

– nu de ea, ci din ea. De sub presiunea (nu şi de consecinţele) ei. Să o expedieze, lăsând–o aproape intactă. Nu are răbdarea, curajul, obişnuinţa – de fapt, nu simte nevoia – să o descâlcească, să o rânduiască. Îi este suficientă nu rezolvarea, ci doar un răgaz obţinut, într–un fel sau altul. Fără prea mare importanţă cum.

Cu vreo doi ani în urmă, doctorul Eissler se afla într–una din vizitele sale la Urzica Mică, un sat oltenesc de pe malul Dunării, cu care comuna lor este înfrăţită. Noaptea, unui ţăran îi luase foc, nu se ştie din ce motiv, casa. În loc să se ostenească spre a stinge incendiul izbucnit – cu toate eforturile şi riscurile pe care le presupune un asemenea demers în rezolvarea pe fond a problemei – omul se mulţumise să înşface repede ceea ce i se păruse lui mai de preţ, şi să iasă repede afară. Dacă săreau vecinii, soseau pompierii sau – pur şi simplu – focul obosea şi se stingea de la sine... cu atât mai bine. Dacă nu... înseamnă că aşa a fost să fie. Soarta. Dumnezeu. Oricum, cineva de deasupra, cu care nu te pui. Prin acest mod de gândire – un reflex păgubos, dar proteguitor prin aceea că deculpabilizează – întotdeauna altcineva este de vină. Mai mare, mai rău, mai puternic. El, săracul, a făcut cât a putut. A fugit afară, luând cu sine carnetul de CEC, actul de proprietate a pământului şi livretul militar. Şi nişte bani. Care va să zică, s–a descurcat cumva. Este mulţumit cu ceea ce apreciază a fi

jumătatea plină a paharului, conform unei filosofii de viaţă după care „oricând se poate şi mai rău de–atât”. Iniţial, la primele sale călătorii prin superba Românie, Martin crezuse că ar fi vorba doar de un fatalism conjunctural, legat de specificul dur al vremurilor. Regimul comunist era atât de rigid, de insensibil la impulsurile şi la dinamica realităţii, încât se considera a priori sortită eşecului orice încercare de a–l determina să reacţioneze în conformitate cu nevoile oamenilor, cu legile economice sau biologice. Un pictor bătrân, pe care el îl operase, împreună cu echipa de chirurgi de la Târgu–Mureş, găsea într–o asemenea atitudine quasi–generală semnul unui realism incontestabil, care ar fi guvernat înţelepciunea populară, pe care el o echivala cu cea naţională. Elveţianul stătuse mult de vorbă cu el, încercând să–i explice nonsensul unei atari pasivităţi, despre care apucase să priceapă că rezultă dintr–un amestec de scepticism şi resemnare. Un comportament identic cu ceea ce un gânditor german denumea „pasivitatea soldatului rus”, care refuză să mai mărşăluiască prin viscol pentru a ajunge, eventual, la liman, preferând să se culce în zăpadă şi să adoarmă acolo, chiar dacă e conştient că nu se va mai trezi niciodată. Această abdicare grăbită care se declanşa în urma certitudinii că, oricum, va ieşi rău, deci nu merită osteneala, venea dintr–un fond îngrozitor de pesimist, confundat cu luciditatea şi premoniţia de tip superior. Ca atitudine de viaţă, ea este diametral opusă concepţiei împărtăşite de catolici şi protestanţi, potrivit căreia individul este dator să încerce totul până la capăt – şi abia după aceea să invoce voinţa lui Dumnezeu. „Uite, dacă eu nu te mai operam pe dumneata, considerând că ai trăit destul, că şansele de reuşită sunt destul de mici, sau că efortul şi cheltuielile – ambele substanţiale – ar fi mai îndreptăţite la un bolnav cu douăzeci de ani mai tânăr, acum ai fi fost mort. Dar aşa, pentru că am îndrăznit, trăieşti”. Omul zâmbise amar, îşi ceruse anticipat iertare dacă vorbele pe care se pregătea să le rostească îl vor supăra, şi îl adusese la punctul terminus al demonstraţiei sale: „Ştiţi ce aţi reuşit dumneavoastră cu mine, până la urmă, domnule doctor? Să mă des–cur–caţi. Serios, nu râdeţi, şi nici nu o luaţi ca pe o lipsă de recunoştinţă. De ce spun asta? Pentru că eu, sănătos nu voi mai fi, oricum, câtă vreme mai am de trăit. O să mă târâi de acolo până dincolo, povară pe capul nevestei şi al copiilor. De pictat nu voi mai putea picta, căci mi–aţi interzis să fac cel mai mic efort, care ar compromite munca dumneavoastră. Or, în faţa şevaletului, ca şi a lui Dumnezeu, se stă numai în picioare. De fumat – e interzis. Băutura, femeia... la fel. Aşa că, scuzaţi–mă încă odată, dar ce rămâne viu din mine înseamnă numai consum, chinuială, griji... Esenţa problemei nu s–a rezolvat, doar i s–a amânat scadenţa. Este, sau nu, aşa?”. Asemenea alternativă de tip binar (aşa ori aşa, totul sau nimic) nu se prea potrivea – după cum constatase mai târziu – cu felul de a fi al românilor: relativ, imprecis, prudent, oscilant în mai multe direcţii.

„Ştim că nu putem obţine tot ce ne–am dori, şi nici ce credem, mulţi dintre noi, că ni s–ar cuveni, încercase Alex, prietenul lor, să–i configureze ceva din specificul naţional. Senzaţia de persecuţie nedreaptă din partea istoriei, a naturii, a străinilor ori a Divinităţii însăşi este foarte răspândită pe aceste meleaguri. Şi atunci, dintr–un realism păgubos... parţial – dacă–i putem zice astfel – oricum vecin cu fatalismul şi rudă apropiată cu neputinţa, ne resemnăm, ne plângem de milă, ne mulţumim cu puţinul necesar supravieţuirii. Aşa întâmplă nu de cincizeci de ani, cât a durat comunismul, ci de secole întregi, în care noi n–am prea îndrăznit, iar istoria n–a prea vrut, nici ea, să fie din cale–afară de darnică cu noi”. Sigur, jurnalistul discerne mai bine decât el specificul naţional. Trăieşte aici de–o viaţă, în care şi–a consumat toate iluziile, câte va fi avut un hiperlucid colţos ca el. Acum consideră că

nimic nu–l mai poate lua prin surprindere, când e vorba de rău. Cam exagerat, nu? Pe elveţian îl uimeşte cât de inconfortabil (în primul rând pentru el, dar şi pentru cititorii săi!) poate gândi acest om, încă tânăr, la cei numai vreo patruzeci de ani ai săi. Rubrica lui din ziar se intitulează „Fără anestezie“, ideile îi sunt ţepoase, iar scrisul – direct fără menajamente, dar şi fără speranţă. Martin o vizitează uneori special pe Nona, la Chambesy, când ea îl anunţă că Alex „iar a făcut–o lată“, adică a publicat vreun articol controversat, pe care încearcă să i–l traducă. Ea îl admiră şi se amuză, dar doctorului nu–i prea place acest gen de jurnalism, pe care îl consideră excesiv de subiectiv şi, mai ales, deprimant. „Nu neapărat – se apără autorul. Funcţionează, mai curând, ca un fel de vaccin: imunizează împotriva iluziilor, dezvăluie ticăloşiile ascunse şi acţionează asupra lor, în măsura posibilului, asemeni unor anti–corpi“. Cât despre anestezie, reflectează medicul, de ce să n–o faci, dacă e necesară şi dacă poţi, prin ea, să reduci suferinţa? Chirurgul din el nu se împacă defel cu o asemenea concepţie, dar jurnalistul a recunoscut că nici nu–i pretinde aşa ceva. Chiar susţinută de asemenea contraste, prietenia lor s–a legat neaşteptat de solid. Martin observă cu infinit mai multă îngăduinţă această lume românească. Prin geamul vitrinei – adaugă amicul său. Posibil... Se simte atras de ea şi doreşte să o clarifice. „Şi eu am început tot aşa. De abia când am înţeles–o bine, atunci m–am apucat să scriu despre ea“. Puţinii ani care–i despart ca vârstă le uşurează în mod fericit comunicarea, în pofida deosebirilor structurale dintre ei. Se anulează, astfel, complexele declarate ale românului faţă de ascendentul de informaţie şi de viziune proprii elveţianului. „Ascultă–mă pe mine, că–s mai bătrân şi mai hârşâit ca tine“ – laitmotivul menit să tranşeze orice diferend pe teme locale, l–a pus întotdeauna în dificultate pe musafir. Îi scăpa sensul cuvântului „hârşâit“ şi a fost nevoie tot de măiestria lingvistică a Nonei spre a–l face să priceapă la ce se referă el – un surplus de experienţă care a tocit aşteptările... impresiile iniţiale... iluziile. Aşa, ca un bisturiu uzat, care nu mai taie bine? „Atunci îl schimb. Iau altul şi gata“ – soluţie perfect logică, aplicabilă în chirurgie şi în Elveţia, dar improprie pentru gazetărie şi pentru România.

Acum, se descurcase şi el. Fusese obligat. Era, dacă nu mare lucru, măcar un mic început. Surpriza de a nu fi aşteptat de Dragu la aeroport, aşa cum conveniseră, nu l–a afectat din cale–afară. Cine ştie ce–o fi intervenit... probabil în ultimul moment, de nu mai apucase să–l prevină? De altfel, nici nu ar fi fost posibil. Telefoanele mobile trebuiesc închise pe toată durata zborului, căci funcţionarea lor periclitează comunicaţiile radio ale navei. Martin se conformează acestei cerinţe, chiar dacă alţi pasageri nu prea ţin cont de interdicţie. Unii se încuie în WC–ul avionului, sporovăind de acolo, nestingheriţi şi inconştienţi. Ce–i drept, nu a întâlnit astfel de excepţii decât în cursele către şi de la Bucureşti. Ba... dacă–şi aduce bine aminte, prima dată când l–a surprins acest lucru zbura spre Cairo. Aeronava se zbuciuma cumplit, prinsă într–o turbulenţă tropicală, şi a fost mai întâi intrigat, apoi amuzat de scena la care asista. Un arab mai vârstnic, cu siguranţă fundamentalist, după barbă şi turban, care se rugase la decolare cu gesturi patetice, spectaculoase, îngenuncheat pe covoraşul aşternut fără probleme în partea din spate a cabinei, părea că şi–a reluat ceremonialul. Doar că o făcea ţinând telefonul la ureche şi vorbind tare, precipitat, pe limba lui, de parcă s–ar fi târguit cu Allah s–o lase mai moale... Să facă ceva şi să linişteasca lucrurile acolo sus, în cer.

El, însă, îşi păstrează aparatul închis până la oprirea completă a motoarelor, aşa cum prevăd regulile internaţionale. Dacă l–o fi sunat, cumva, preşedintele fundaţiei nici n–ar fi avut cum să dea de el. Mai mult ca sigur că o făcuse, doar

ajunsese să îl cunoască destul de bine. Era un tip foarte civilizat.

Conveniseră asupra acestei deplasări. Mai mult chiar, Dragu insistase să nu îşi stabilească alte obiective sau întâlniri. Căci, îl avertizase el, aveau de discutat pe îndelete un posibil proiect comun, deosebit de vast şi de ambiţios. Dacă, într–un asemenea context, n–a apărut la ieşirea din aerogară, categoric nu putea fi vina lui. Dezorientarea străinului fusese prompt şi corect citită de către taximetriştii care asediază aeroportul. S–au năpustit asupra sa, ca o haită de câini vagabonzi şi flămânzi, asaltându–l şi oferindu–şi serviciile. O făceau zgomotos, insistent, chiar agresiv. Despre politeţe sau solicitudine... nici măcar nu putea fi vorba. Amuzat de ipostaza inedită, elveţianul încercase senzaţia că el este la dispoziţia lor şi nu invers. Un sfrijit mai iute de mână, costumat într–o bluză de trening portocaliu cu albastru şi nişte pantaloni de stofă verzi, îi înşfăcase valizele şi dădea să le înfunde cu grăbire în portbagajul dubios al unei rable de maşină care nu inspira prea multă încredere. Altul i–a sărit, pasămite, în ajutor clientului. A ţipat la colegul său, dar numai când şi–a înfipt efectiv mâinile în gâtul lui l–a convins să lase prada jos. Doar că se nimeriseră într–o baltă. În fine... Auzind cât l–ar fi costat acceptarea ofertei „mult mai rezonabile“, şi–a dat seama că această formă de jaf la drumul mare nu prea are lecuire la Bucureşti. Nici în Grecia taximetriştii nu luau atât de scump pe o cursă. Echivalentul în lei a o sută cincizeci de dolari era o enormitate. Nu că s–ar fi zgârcit, cum îl acuza deseori, la Geneva, Amélie, dar din principiu nu agreează risipa, ca dărnicie fără rost. Aici, salariul mediu este de optzeci – o sută de dolari, iar aceste puşlamale au pretenţia să câştige aproape dublu în maximum o jumătate de oră. Scandalos! Mai bine oferă banii ăştia unui azil de bătrâni sau altor nefericiţi... nu unora ca ăştia.

Neşansa de a nu avea asupra lui bani româneşti fusese compensată de întâmplare. Stewardesa care asistase la episodul cadoului făcut de el condamnaţilor la expulzare era aşteptată de un domn aflat într–un Peugeot – model mai vechi, dar încă de încredere. În drum spre el, femeia a observat încurcătura lui, cum era disputat cu atâta ardoare de acei indivizi violenţi. Cu solicitudinea specifică meseriei, s–a oferit să îl transporte până în oraş. Acum, pe drumul aglomerat, îi relatează cum s–a terminat totul. Din tonul ei afectat, Martin înclină să creadă că femeia nu a fost de acord cu generozitatea lui. Pesemne că nu i–o înţelege, dar e foarte bucuroasă că incidentul îi oferă ocazia să o declare.

– Păcat de gest, dar.... dumneavoastră nu–i cunoaşteţi pe de–alde ăştia. Puşcăriaşi, indivizi violenţi şi lacomi, care nu se mai satură cu ce le–a mai rămas de furat în România... E prea săracă ţara pentru ei.

Poate că exagerează. Implicată în toată afacerea, o fi invidioasă că nu s–a ales ea cu acel bacşiş consistent. Măcar un comision, acolo... Că ţara e săracă, aude întruna lamentările pe tema asta. S–a săturat de ele, şi nici nu e tocmai convins că văicărelile şi–ar avea destulă acoperire în realitatea socială. E de ajuns să ia aminte la înghesuiala traficului prin care tocmai se strecoară, spre a estima că numărul de autovehicule aflate în circulaţie s–a triplat. Magazinele sunt, şi ele, pline de mărfuri scumpe. Toţi se plâng de preţurile mari dar, pentru cine ţine cont de realităţile economiei de piaţă, asta nu înseamnă decât că există şi o putere de cumpărare pe măsură. De altfel, lumea de pe stradă arată uimitor de bine îmbrăcată, în comparaţie cu aspectul mohorât, cenuşiu, sărăcăcios, la fel de izbitor atunci, prin '88–'89... dar şi cu ceea ce a remarcat în restul Europei. Localurile sunt mai tot timpul pline de clienţi, case noi la tot pasul... Nici revărsarea de reclame mari, stridente, de care sunt suprasaturate marginile şoselei nu indică, la urma urmei, un semn al austerităţii. Toate fac publicitate unor mărci prestigioase

de ţigări şi băuturi tari: Assos şi Rothmans alternează cu Cinzano şi Martel. Care sunt la fel de frecvente ca şi cele trei reţele de telefonie celulară intrate pe piaţa românească, domeniu de mare boom, căci se vorbeşte în draci şi se plăteşte pe măsură. Apoi, nici nu apuci să te laşi atras de deliciile ascunse în pachetele pe care scrie Kent sau Marlboro, că–ţi şi face ademenitor cu ochiul o vampă autohtonă, aproape dezbrăcată, îmbiindu–te să ciocneşti cu ea un strop de votcă Stolychnaia.

Profită de întreruperea scurtă, intervenită în relatarea colorată şi pătimaşă a stewardesei (care îl iniţiază şi pe şofer în ceea ce s–a întâmplat la bordul cursei din care descinsese), şi îşi fixează ochii pe geam. Becurile iluminatului public s–au aprins (ori au rămas aprinse), deşi e abia trecut de miezul zilei. Cine risipeşte, înseamnă că are de unde. Neschimbate se prezintă numai blocurile cenuşii, urâte şi neterminate de când le ştie, care străjuiesc jalnic drumul. S–a răsturnat o lume, au apărut atâtea idei, iniţiative, instituţii, dar cazematele astea găurite agonizează în continuare, luându–te în primire de cum ai păşit pe acest pământ. Emblemă sau blestem, nu mai are nici o importanţă. Destul că tot ele îţi urează acel straniu „bun sosit“. Orice ai face şi în orice direcţie ai privi, n–ai cum scăpa de priveliştea deprimantă a siluetelor hâde. S–au împotmolit urât şi definitiv într–un peisaj straniu, amalgamat, absurd ca o babă diformă, ştirbă, plină de bube, dar şi de podoabe ieftine, strălucitoare, abundente. Construcţiile mai mici şi mai noi, suple, viu colorate, alternează inconsecvent cu structurile mătăhăloase din beton armat. Nu au răsărit acolo ca buruienile, ci au fost sădite la comandă, în cadrul unor proiecte de distrugere, prin urbanizarea forţată a satelor. Se implicase şi el, la vremea aceea, în proiectul internaţional denumit „Operation Villages Roumains“, de salvare a civilizaţiei rurale. A avut şi câteva mici satisfacţii, graţie unor mici succese repurtate. Nu s–a implicat mult, doar cât a fost posibil. Dar acum îl doare sufletul văzând cum, de atâta amar de vreme, nu s–a găsit nimeni, în ditai capitala, care să termine, într–un fel sau altul, cu aceste orori rămase ca vestigii. Este de notorietate că proiectanţii ghetourilor comuniste le ridicaseră aici, ca pe nişte sate ale lui Potemkin, şi acelea cam avortate – faţade butaforice, care să înşele de la distanţă trecătorii, ascunzând interioare fără sistem de încălzire şi nici un pic de confort urban, dar lipsite până şi de cele mai elementare utilităţi rurale. Văzuse aşa ceva, ca într–un precar eşantion, şi pe la Urzica Mare; s–a îngrozit când i s–a confirmat că, în ele, ar fi urmat să fie înghesuiţi, cu forţa, oameni. În sfârşit... ce s–a întâmplat – s–a întâmplat. A trecut. Au scăpat de ameninţare. Era obligatoriu să facă ceva cu ele – ori să le modifice, ori să le dărâme. De fiecare dată când se întoarce aici, constată că monstruozităţile se tot împuţinează, se deteriorează, dar nu dispar. Au dispărut doar ţiglele sau tabla de pe acoperişuri, ferestrele şi uşile, smulse cu tot cu cercevele. Se spune că le–au furat unii şi alţii, să facă focul cu ele, peste iarnă. Din ce a rămas încă pe loc, frapează doar producţia de găuri – diforme, mari, negre.

– Să fi văzut ce s–au luat la bătaie după ce aţi coborât!... Ăla care înşfăcase banii are deja, după cum se lăuda în gura mare, o condamnare de cincisprezece ani pentru crimă. A scos, numai el ştie de unde... că nici controalele dumneavoastră nu l–au depistat... un cuţit şi striga că, pentru el, nici nu mai contează să omoare pe încă cineva. Ce să vă spun? Păcat de bunele intenţii, de gest... şi de bani, până la urmă. I–oţi fi muncit din greu, doar nu cresc nici acolo, de unde veniţi, în copac, pe marginea străzii.

Lui Martin, îi pare rău de incidentul acesta, provocat, culmea, cu cele mai bune intenţii. Încă o dată, se vede silit să–i dea dreptate jurnalistului. Într–un fel, ar trebui să se jeneze de naivitatea lui nevindecabilă, cel puţin până în acel moment... Dar continuă să–i fie dragi oamenii aceştia, aşa cum sunt ei.

Nona se arată, şi ea, convinsă că a rămas prins în vraja Arianei. Posibil…. Când eşti îndrăgostit de cineva, toţi ai lui îţi par buni şi frumoşi. Investeşti în ei tot potenţialul de încredere şi generozitate. În româneşte, conducătorul maşinii îi spune ceva femeii de lângă el, care îl aprobă pe loc. Apoi se străduieşte (şi ea!) să–i traducă un proverb, ceva de genul „unde dai, şi unde crapă". Dar elveţianul nu e în stare să înţeleagă nici semnificaţia, nici poanta. Şi–l notează, însă, conştiincios în agendă, spre hazul celor doi din faţă. Când pătrund în oraşul propriu–zis, domnul se interesează unde ar dori el să coboare. Adaugă ceva despre cât de scumpe sunt hotelurile, în raport cu nivelul condiţiilor oferite. Apoi, după ce se sfătuieşte pripit cu stewardesa, îi propune de–a dreptul să iasă mai ieftin, acceptând să fie găzduit într–o locuinţă particulară. Se va simţi, cu siguranţă, mult mai bine. Sub toate aspectele: confort, linişte, chiar şi căldură sufletească, dacă doreşte. Garantează el pentru asta… şi râde forţat, sugestiv, în timp ce femeia de lângă el se îmbujorează. De ruşine sau de plăcere… cine ştie?

Refuzul său are darul să–i dezumfle. Prompt şi vizibil. Oricât de politicos le–a declinat oferta şi oricât de rezonabil se dovedeşte argumentul lui. Va locui, de această dată, în vila Nonei. Tocmai spre a nu cheltui inutil, nici din buzunarul propriu, nici din cel al fundaţiei care l–a invitat.

– Noi v–am făcut propunerea cu cele mai dezinteresate intenţii. Să nu vă mai temeţi, cum fac toţi străinii, de calităţile noastre multiseculare, se chinuie necunoscutul de la volan să–şi justifice iniţiativa eşuată. N–ar vrea ca el să–şi închipuie cine ştie ce…

– Românii sunt un popor harnic şi ospitalier. Să nu vă îndoiţi niciodată de asta! – îi spune, la coborâre, stewardesa, după ce companionul ei îi ceruse numai cincizeci de dolari pentru serviciul făcut. Nu e prea mult. Nici puţin. Dar nici taximetriştii genevezi nu sunt nişte îngeri.

IV

Nu s–a obişnuit, nici acum, cu maşina cea nouă. Trebuie să fie foarte atentă la ambreiaj, căci micuţul şi regretatul ei Volkswagen era mai simplu: fără performanţe, fără pretenţii şi fără schimbător de viteze. După atâţia zeci de mii de kilometri înghiţiţi la volan, Nonei îi vine destul de greu să dobândească reflexul unor noi manevre. Şi totuşi, trebuie să se conformeze evoluţiei: de jos în sus, de la mai simplu şi mai uşor la mai complicat, mai greu, mai bun. Asta e… n–are încotro. Ea, care este din fire o nonconformistă! Senzaţia aceasta de silnicie i se păruse insuportabilă la început, când se stabilise aici, cu aproape treizeci de ani în urmă. Fugise de acolo, din ţara ei, pentru un singur motiv – nu era liberă. Constrângerile regimului politic se suprapuneau nefericit peste cutumele morale. Dincolo de toate interdicţiile sau comandamentele politice, ideologice, administrative, o contraria şi o agasa în plus presiunea de a lua în seamă şi respecta acele vechi, depăşite (iar uneori de–a dreptul absurde) tradiţii – în fond nişte superstiţii plasate într–o formulă imprecisă, numită „obiceiul pământului". Aia nu–i bine, cealaltă nu–i frumos, nu se cade… Ba că te râde lumea, te judecă, te marginalizează, ba că „dacă te–ar vedea bunică–tău, s–ar răsuci în mormânt de ciudă", sau „taci, că te aude cineva şi dai de dracul", ameninţare tot mai frecventă şi mai reală, pe măsură ce democraţia populară îşi instruise paznicii să fie vigilenţi, necruţători cu oricine îşi permitea să iasă, cât de puţin, din rând. Când străbătea Bucureştiul, călare pe motocicleta ei germană, o fată dezinvoltă, cu părul lung şi ondulat fâlfâind în

urmă precum coada unei comete, lumea întorcea capul după ea. Mirarea ca mirarea, dar dezaprobarea făţişă pe care o simţea revărsându–se asupra sa din partea unei străzi majoritar ostile îi provocau întotdeauna un sentiment de revoltă nestăpânită. Şoferii o claxonau agresiv, atunci când se strecura, şerpuind, printre maşinile lor blocate în ambuteiaje. Unii se simţeau datori cetăţeneşte să scoată capul pe geam şi să–i strige, cel mai adesea, cuvinte urâte... nici nu vrea să şi le mai aducă aminte. Se vroiau ironice, dar erau în primul rând jignitoare. „Duduiţă, nu vă este urât, singurică–singurică pe ditai daravela?“, sau trivialităţi precum „Alo, fetiţa, ce mai gălăgie porţi între picioare! Nu te–a crăcănat destul?“. Lipsa de noimă a unor asemenea intervenţii o afecta mai mult decât forma lor. Nu–i deranja cu nimic. Din contră, mai descongestiona cât de cât traficul încâlcit şi dezordonat, total nepotrivit unor artere stradale croite în alt secol, pentru birjă şi velociped. Dacă ar fi condus şi ea vreo maşină mare şi greoaie, celebrele Pobede sau Moskwitch–uri sovietice, care invadaseră, pe atunci, drumurile întregii Europe de Est, le–ar fi făcut viaţa de pe carosabil şi mai amară băşcălioşilor, necioplitilor şi înapoiaţilor şoferi. Aşa, o motocicletă suplă şi puternică, cum avea ea, nu făcea decât să simplifice lucrurile. Ce era rău, urât sau incorect în asta? Manevra mai uşor, scăpând din învălmăşeală. Ei... tocmai asta îi deranja: de ce să reuşeşti numai tu? Cum adică... noi suntem mai proşti, iar dumneata...? Stai cuminte aici, în cârd, suferă, enervează–te cot la cot cu tot poporul, transpiră inutil, înghite gazele de eşapament şi praful străzii... Spiritul de turmă funcţiona, în viziunea nemiloasă şi exactă a doctorului Vian, unificator, agresiv şi intolerant la orice abatere. De aceeaşi apreciere cârcotaşă se bucura Nona şi când îşi permitea să danseze, la câte o serată studenţească, charlestone, să râdă în gura mare când alţii pufneau discret (adică prudent) pe la colţuri sau când arbora o vestimentaţie mai fistichie. Decizia ei de a emigra legal şi nu de a fugi, fusese privită negativ de marea majoritate a colegilor de facultate. Cum adică, tu te duci la bine, în altă parte, iar noi rămânem aici, să o ducem prost în continuare? S–a convocat urgent o şedinţă studenţească la care colectivul încercase zadarnic să o aducă pe calea cea bună, adică să o convingă nu atât de superioritatea sistemului politic şi social românesc, cât mai ales de nocivitatea celui occidental. Spre stupoarea ei, până şi unele cunoştinţe mai apropiate îi dezaprobau (sincer! – aici era nenorocirea) hotărârea de a pleca. „Diagnosticul naţional – spunea tot doctorul Vian – cuprinde trei capete, ca la balaurul din poveste: depresie, fatalism, toleranţă excesivă la ticăloşie“. O formă păguboasă de colectivism ocazional, de solidaritate întoarsă cu capul în jos, greşit înţeleasă şi aplicată, funcţiona inerţial, independent de comandamentele politice şi chiar de prostiile cu pretenţii ideologice: „Ori toţi să muriţi, ori toţi să scăpăm“, iată deviza românească, înveşnicită prin opera unui scriitor de geniu, şi el auto–exilat, la bătrâneţe, când a înţeles că nonconformismul său, manifestat prin umor şi spirit critic, era privit chiorâş, supus acuzaţiei grave de lipsă de patriotism. Acum, la vizitele acasă ale Nonei, aceiaşi oameni o priveau admirativ şi, totuşi, pizmaş. Detecta în atitudinea lor faţă de ea aceeaşi neîncredere dezaprobatoare, căreia îi cădea victimă oricine refuza alinierea, înregimentarea. Altminteri, fiecare încerca aceeaşi descurcăreală măruntă, pe cont propriu (individualismul se manifestă întotdeauna numai la bine!), eludând normele, încălcând sau ocolind legile cam de orice fel. Cu savoare şi jenă, ca pe o obligaţie de care nu se simt în stare, dar nici nu doresc să scape.

Stabilită la Geneva, nu a avut nevoie de mult timp spre a înţelege că libertatea după care tânjise şi în căutarea căreia venise acolo obliga pe toată lumea... în primul rând să–şi

limiteze propria libertate. A te conforma nu era însă acelaşi lucru cu conformismul! Dacă vrei să te integrezi într–un sistem superior, complex şi echilibrat, trebuie să îţi asumi şi să faci faţă unor rigori bine şi în mod justificat stabilite. La Bucureşti, doar natura acestora era diferită. Şi, desigur, atitudinea aproape generală faţă de ele. O confuzie atotcuprinzătoare, statornică şi fudulă, amesteca binele cu răul, curatul cu murdarul, albul cu negrul, sub deviza „Câte puţin din toate". Spre deosebire de Elveţia, unde reperele sunt limpezi şi motivate de sistemul de valori care le–a generat. A trebuit să–şi schimbe automobilul fără schimbător de viteze, un model mai vechi, întrucât performanţele sale în trafic erau inferioare. Se săturase să tot circule pe banda din dreapta a autostrăzilor, să fie înghesuită de toată lumea acolo, lângă bordură, ca un hocheist blocat la mantinelă. Claudette, nepoţica cea mică, se înciuda cel mai tare văzând cum le–o luau ceilalţi înainte. „Gran' Ma', de ce ne întrece toată lumea? Ce, noi suntem mai proşti?!" o interoga, printre lacrimi, când vedea câte un Opel sau o Lancia venind lansate şi depăşindu–i fără probleme. Îi explicase că nu ea, ci numai automobilul lor era de vină. Perspicacitatea fetiţei de nici cinci ani dădea, şi la un asemenea argument, replica firească: „Şi atunci, de ce nu–ţi cumperi şi tu un automobil din acesta, mai bun? Doar nu suntem săraci!..." Din cauza asta, copilul ajunsese să fie chiar complexat. Dacă i–ai fi spus că se conduce mai uşor o maşină mai simplă, dar mai proastă... că se obişnuise cu ea şi că îi vine greu să renunţe acum, după atâţia ani, la comoditatea care înlocuia performanţa, copilul n–ar fi fost în stare să priceapă. Aşa că se văzuse realmente obligată să se conformeze. De aceea plecase din ţara ei, acolo unde orice complicaţie se rezolva potrivit dictonului „merge şi aşa". Sigur că mergea, dar prost.

Acum, BMW–ul cel nou trece ca vântul prin faţa primăriei din Pregny, absorbind sub roţi asfaltul impecabil al drumului spre Palais des Nations. Lasă în stânga zidul masiv, impenetrabil al domeniului Rotschild, apropiindu–se în viteză de „Păşunile Raiului", cum denumeşte prietenul lor Alex minunăţia de parc ce coboară domol spre lacul Leman înconjurând, ca pe o mică, dar preţioasă bijuterie, faimosul Chateau des Panthes. De câte ori găseşte răgaz, Nona intră şi se delectează câteva minute pe pajiştile sale, gândindu–se amuzată la sejurul impus Josephinei de către Napoleon, pe când acesta o repudiase. Cât de nefericită va fi fost Împărăteasa, lovită adânc în orgoliile, în vanitatea, în ambiţiile sale!... Iar asta tocmai la vârsta critică a menopauzei, cu umorile, cu obsesiile şi frustrările cele mai chinuitoare pentru o cochetă care începe să decadă. Cum trebuie să fi suferit, biata Josephine! Şi ce năduf o fi pus ea în blestemele hărăzite celui care a ridicat–o atât de sus, pentru a o prăbuşi apoi, gonind–o brutal din vârful şi din inima Imperiului. A eşuat pe acest tărâm de vis (incomparabil cu ceea ce avea să fie insula Sf. Elena pentru el, câţiva ani mai încolo), dar pe care ea, deprimată şi frustrată, a detestat–o îngrozitor...

De câte ori trece prin faţa parcului, Nona îşi aminteşte de păţania lui Martin, când cu trăsnetul acela teribil, de acum câţiva ani. Lovit în plin, un uriaş arbore de Sequoia, care domina majestuos locul din mijlocul parcului, fusese pulverizat într–o clipită. Stârnise senzaţie nu atât fenomenul în sine – neobişnuit, dar totuşi natural – cât mai ales faptul că o bucată din trunchiul său masiv fusese aruncată la câteva sute de metri distanţă, aterizând tocmai în curtea Misiunii permanente a SUA de pe lângă Naţiunile Unite. Fără să–i dea umorul afară din casă, elveţienii au râs pe seama faptului că, sătul de monotonia serioasă din ţara lor, bietul copac ar fi profitat de ocazie să revină, astfel, în patria lui de origine, de unde fusese dezrădăcinat. Mă rog... o întâmplare. Dar că altă bucată a copacului aterizase în mijlocul drumului, chiar pe

capota unei maşini aflate în mers... Iar acea maşină se nimerise să fie taman a prietenului său, cu el la volan, în plină cursă către Chambesy... asta se înscria perfect, crede ea şi acum, în genul de întâmplări rarisime, de coincidenţe bizare care i se întâmplă, nu se ştie cum, numai doctorului Eissler. Are el un talent, o vocaţie sau o atracţie pentru ciudăţeniile de o asemenea factură, aflate la limita dintre realitate şi ficţiune. Alex i–a şi mărturisit la un moment dat că, dacă el ar auzi din altă parte de asemenea păţanii, le–ar suspecta negreşit de exagerare sau chiar de neadevăr. Ei bine, exact în asemenea coincidenţe se nimereşte, printr–o fatală şi constantă predilecţie, bietul Martin. După aceea, când a ajuns la ea acasă, cu ditai Lincoln–ul său destul de şifonat şi cu parbrizul făcut zob, Nona s–a alarmat, socotind că a fost victima unei coliziuni. Prin rafalele violente ale ploii, auzise teribila detunătură, dar nu şi–a pus problema nici unde lovise aceasta, nici care ar putea fi consecinţele ei. Precum eroul literar zămislit chiar de ţara ei, faimosul Stan Păţitul, cine altul decât seninul, naivul şi ultra–previzibilul Martin putea să cadă victimă unui asemenea coup de foudre? Iar păţania respectivă n–a fost decât un episod (ce–i drept, revelator, emblematic, semnificativ – cum vrei să–l numeşti) dintr–un serial. Ce să mai spui despre tortura constantă, zilnică, de a trece – nu o dată, ci de două ori – prin faţa Palatului Ariana, pe care Nona tocmai îl lasă în urmă acum. Chinul doctorului se datorează, dincolo de toate conexiunile şi coincidenţele, mutării lui în apartamentul Améliei, guraliva şi insistenta creolă care nu–l slăbea din chingi, zicând întotdeauna ca el, dar făcând şi obţinând, cu răbdare şi noroc, tot ceea ce dorea ea. Combinaţia lor pseudo–matrimonială, încropită cu chiu cu vai, acum câteva luni, se sprijinea pe două nefericiri puse cap la cap. Nona nu se îndoieşte de asta, prea a văzut multe la viaţa ei. Dar, pe când dulceaga, abila şi insistenta Amélie apucase să–şi vadă bărbatul plecând cu alta, după ce–i declarase cu o sinceritate nonşalantă că s–a plictisit de ea, cronic–amărâtul de Martin continuă să trăiască în plin mister. Poate unul oarecare, pentru cine nu l–a simţit pe pielea lui, dar traumatizant până la nevindecabil în situaţia lui. Ironia sorţii continuă să–l ţină strâns în colimatorul ei. Nu–i dă drumul... şi pace. Aşa încât, volens–nolens, gândul doctorului zbura instantaneu de la monumentul baroc, abundent ornamentat, impozant şi – poate – cam rece, la acea focoasă romancă de care continua să fie, dacă nu îndrăgostit, sigur şi ireversibil obsedat. Ariana, dispărută la fel de neînţeles cum şi apăruse în existenţa lui, copleşindu–l şi subjugându–l fără leac, a rămas femeia vieţii sale. Aşa, ca în romanele sau în romanţele dulcege. Ori, mai nou, în vestitele şi atât de popularele telenovele. Intrigată de suita confuzelor întâmplări – căci aşa par după felul cum i le relatase el – prietena a încercat să priceapă resorturile respectivei obsesii. Zadarnic. Indiferent de explicaţii, de context sau de unele detalii provocatoare pentru speculaţii, se dovedea inaptă să intre în rezonanţă cu toată povestea. Bun – admitea că prietenul ei s–ar fi îndrăgostit mortal de o frumoasă necunoscută, întâlnită întâmplător (pretinde el – ea nu e deloc convinsă de acest amănunt esenţial al întregii poveşti) pe un timp rece, hain, într–un autobuz fantomatic, rătăcit pe o şosea pustie din România. Ceea ce ar fi urmat, conform relatării lui, e plauzibil doar până la un punct. La a treia sau a patra întâlnire, Miliţia, care îi urmărise până în camera de hotel unde cei doi îşi căutau refugiul amoros, ar fi dat năvală peste ei, scoţându–i de acolo aproape în pielea goală, dar cu cătuşe la mâini – şi o astfel de scenă se înscria în regulile murdare ale jocului, la vremea respectivă. Pretext ideal pentru a–l umili şi a–l scârbi pe el, cetăţean străin devenit incomod şi nedorit pentru regim. Expulzarea brutală şi declararea lui drept personna non grata „rezolvaseră", pentru autorităţile

comuniste, problema doctorului elveţian Martin Eissler, cel care a refuzat să se lase folosit de regim în scopuri propagandistice, dar care se interesa insistent, în schimb, de nenorocirea satelor româneşti demolate, ori pe care le aştepta aceeaşi soartă. Faptul că frumoasa Ariana a dispărut apoi fără urmă, după ce îl inflamase cu nişte scrisori pe care Nona le considera şi azi, citindu–le pe îndelete (la rugămintea lui!), ceva între rafinament literar, naivitate exaltată şi perfidie bine adusă din condei, nu a făcut decât să–i întărească părerea că muieruşca ce se dădea studentă la medicină fusese în mod deliberat folosită de către temuta şi atotputernica Securitate. Altfel, de ce nu mai dăduse nici un semn de viaţă după 1990, când aşa ceva era la îndemâna oricărui cetăţean cinstit? Mai mult decât atât, încercările insistente ale lui Martin de a–i da de urmă s–au soldat, toate, cu un inexplicabil eşec. Nona nu s–a mirat, deşi căutase să–l ajute prin cunoştinţele ei. Acel set de fotografii, cu adevărat superbe, pe care i le făcuse în timpul scurtei lor relaţii, înfăţişau o femeie voluntară, unsă cu toate alifiile. Examinându–le cu atenţie, în încercarea de a–i face o schiţă de psihologie aplicată, remarcase de la bun început privirea parşivă. Încântată, dacă nu chiar ahtiată să se afle în ipostaza de vedetă, singură în bătaia obiectivului, numita Ariana transmitea privitorului o senzaţie de falsă neajutorare, cerând compasiune şi provocând impulsul de ocrotire. Categoric, cu asta îl potcovise pe credulul Martin. Degeaba s–a canonit Nona mai apoi, când supoziţiile ei începeau să fie confirmate, să–l atenţioneze pe incurabilul şi disperatul îndrăgostit asupra opiniei (poate uşor exagerate, totuşi imposibil de neglijat) potrivit căreia majoritatea femeilor cu ochii de culoare deschisă – verzi, cenuşii sau albaştri – ar fi viclene, nesincere, prefăcute. El – nu şi nu... El nutreşte convingerea intimă că nu–i deloc aşa. Cum să–i bagi în cap că încărcătura afectiv–emoţională a percepţiilor sale, iar ulterior chiar a judecăţilor de valoare, este minată din start, graţie excesului de subiectivism? Şi că o premisă eronată conduce pe un drum greşit, la o concluzie falsă?... N–avea încotro, trebuia să–l ia ca atare: prizonierul unei năluci. Ba, încă, unul care refuza cu obstinaţie să se elibereze de sub efectul ei. Nona nu putea nega farmecul persoanei din fotografie. Pometi uşor proeminenţi, nasul drept, fin, cu nări fremătânde, gura categoric senzuală, buzele întredeschise după o reţetă studiată, atât cât să incite, eventual să promită. Incontestabil, curviştina avea acel „vino peste mine“... sau „du–te–ncolo, vino–ncoace, lasă–mă şi nu–mi da pace“, calităţi care alcătuiesc dimensiunea sexy şi au darul să–i scoată din minţi pe bărbaţii care le cad victime. Cine ştie pe unde o fi ajuns acum... cu ce anume s–o fi ocupând? Asupra acestui aspect, sexagenara care a văzut atâtea la viaţa ei nu–şi face prea multe iluzii. O asemenea marfă circulă, se învârte, produce şi aduce. Din câte îi dau de înţeles portretele puse la dispoziţie pentru studiu (poze de îndrăgostit, se simte de la prima privire), acea Ariana e perfect conştientă de câte parale face. Povestea cu presupusa arestare poate s–o accepte numai un fraier ca Martin, căruia nu i–a mai rămas decât impulsul de a o martiriza. În acest fel, sentimentele lui sunt atestate, iar durerea pe care o încearcă – oarecum motivată şi mereu întreţinută. De mirare rămâne doar faptul că nici concubinajul tocmit cu Amélie, cea care l–a adus din Solothurn aici, nici eşecurile repetate cu care se soldează, de atâta amar de timp, speranţele şi încercările lui de a–i da de urmă frumoasei dispărute, nu i–au adus descurajarea, plictiseala, resemnarea.

Absorbită de gânduri, nici nu a remarcat că a ajuns, deja, în zona ultraaglomerată a cartierului Servette. Claxonul isteric al unui Citroen cu număr de Franţa o trezeşte brusc la realitate. Din faţă tocmai se apropie un autocar înalt, după care şirul de vehicule continuă neîntrerupt, lucios, multicolor. Din locul

unde se află, este exclus să mai vireze la stânga, înspre Strumpfi. Păcat. Întotdeauna este o delectare să–şi parcheze maşina şi apoi să străbată la pas complexul de locuinţe atât de original, atipic nu doar pentru Geneva, cu clădiri desenate parcă de nişte copii şi construite din bucăţi de turtă dulce, ciocolată şi deşeuri. Un ansamblu cu adevărat fără pereche, sfidând şi înveselind prin aspectul său geometria severă, strictă a arhitecturii de factură germanică, trimiţând cu gândul către însorita Barcelonă, spre lumea formelor lui Gaudi.

Aici, într–o metropolă ce nu duce lipsă nici de latinitate, nici de cosmopolitism, traficul intens şi disciplinat de Europă Centrală o împinge tot înainte, la vale, către dindosurile gării Cornavin. Prinsă ca într–un cleşte, în mijlocul şuvoiului din metal, sticlă şi cauciuc, depăşeşte şi ultima intersecţie care i–ar fi permis să o ia la dreapta, către Grand Sacconaix, de unde avea programat să ridice nişte stampe japoneze. Colac peste pupăză, telefonul din poşetă a început să se agite sonor, dar nu are unde opri ca să răspundă. Ce bun era Volkswagen–ul în astfel de situaţii! Îţi creştea o mână în plus... Privirea aruncată pe ecranul de afişaj nu aduce nici o clarificare asupra identităţii apelantului, cu excepţia faptului că sună de pe un post fix. Treaba lui, n–are ce–i face... Stop! Semaforul, sărit sprinten pe roşu, o prăväleşte cu disperare peste frână. Curată minune, a scăpat şi de tamponarea din spate şi de „ciocnirea civilizaţiilor", vorba lui Huntington. Se alege doar cu protestele isterice ale asiaticului de la volan, care gesticulează dezlănţuit, beştelind–o de zor, pe limba lui. Ce–ar fi vrut, să treacă falnic, fără păs? Dacă tot i s–a ivit răgazul necesar, Nona îl urmăreşte în oglindă. Amuzamentul iniţial lasă rapid locul iritării. Nu doar împotriva apucatului de la volan, cât a fenomenului pe care el îl reprezintă. S–a umplut Elveţia de azilanţi temperamentali, autointitulaţi „Tigrii Tamili". Că vine, la început, unul singur, persecutat politic şi hăituit, săracul, acolo, la el acasă... e normal, desigur. Ca şi reunificarea de mai apoi a familiei. Oameni suntem. Doar că băieţii ăştia, proveniţi din îndepărtata Sri Lanka sunt comunişti. Convinşi, fanatici. Idealul lor, pe care au jurat să–l înfăptuiască, este revoluţia mondială, aşa cum au predicat–o Marx, Troţki, Che Guevara. Absurdul constă în aceea că au fugit de acolo, de la ei, dar nu s–au dus nici în Cuba lui Castro, nici în Coreea lui Kim. Adică la tovarăşii lor de idealuri... să vadă la faţa locului, pe pielea lor, cum este când le iese pasienţa şi ajung la putere. Dânşii aleg lumea liberă, pe care o detestă, o urăsc chiar... şi pe care ar dori–o comunizată. Cum să ceri azil politic într–o asemenea societate, pe care o visezi destabilizată, distrusă şi adusă la condiţia mizeră de care tu însuţi te ţii departe?! Marxismul pretinde că orice ideal trece mai întâi prin stomac – ăsta da, paradox. Dar Nona nu–i înţelege pe elveţienii care acceptă asemenea bazaconii, de pe urma căreia se aleg... cu ce? Murdărie, gălăgie, necivilizaţie importată vrac, prin voinţa poporului. Şi asta într–o ţară unde orice măsură de interes public se adoptă sau se respinge prin referendum!

În fine, a scăpat din intersecţie. Telefonul a prins din nou glas. Să–l ridice, totuşi, cineva care insistă atâta înseamnă că are un motiv serios, o fi ceva urgent. Îl duce la ureche şi, din cauza asta, e cât pe ce să calce un drogat care se bălăngăne în voia lui, pe mijlocul lui rue des Grottes.

– Aloo! Săru' mâna, doamna Nona... suntem noi, cei de la Urzica Mică! Alo, ne auzirăţi, da?

Sigur că i–a auzit. I–a şi recunoscut numaidecât. Vocea lui Postolea, primarul satului oltenesc înfrăţit cu Chambesy–ul, sparge literalmente micuţul Nokia. Semnalul neobişnuit de puternic amplifică nu doar pluralul de maiestate, folosit întotdeauna de el, dar şi o gâfâială puternică, susţinută, anunţându–i ori efortul trecut, ori surescitarea prezentă, în curs de încântare. Veselia lui, care nu–l părăseşte nici atunci când

se jeluieşte, ori îşi înjură cu năduf subordonaţii şi alegătorii de–a valma, soarta sau condiţiile meteo, adversarii politici care nu–i dau niciodată pace, dar cărora le vine el de hac... această exaltare dinamică, nemotivat de optimistă se manifestă întotdeauna zgomotos şi persistent. Nona simte un fel de obligaţie în a se arăta la fel de entuziastă, deşi a prins–o cum nu se poate mai prost. Asta e... omul nu are cum să ghicească unde o găseşte şi cât o deranjează apelul său. Trebuia să nu cedeze curiozităţii şi să lase telefonul la locul lui. Bine spune un slogan nemţesc, folosit în campania purtată împotriva folosirii excesive a acestui gen de comunicare – „Numai servitorii pot fi chemaţi oricând!".

– Doamnă, uite de ce vă sunarăm. Ăăăă... sunteţi bine, sănătoasă, da? Nu vă doare, nu vă ustură, nu vă mănâncă pe nicăieri, cum se zice pe aici, pe la noi, da?... Ha–ha–ha!!... Făcui şi eu un spirit de glumă, sper că nu vă supărarăţi pentru atâta lucru...

– Cum o să mă supăr pe dumneata, domnu' Postolea? Oricum, n–ar ajuta la nimic. Spune mai repede care–i problema, de ce m–ai sunat? Hai, că te costă scump, nu vreau să–ţi fac pagubă.

– Şedeţi liniştită, domniţă, că nu–s prost să păgubesc eu. Vorbesc din birou, suportă bugetul aprobat... n–avem noi probleme din astea.

Cum or să aibă? Tot ce e comun se risipeşte într–o veselie. Ştie asta... inclusiv faptul că asemenea apucături nu se vindecă. De câte ori le–au explicat şi ea, şi ceilalţi colegi din comitetul de înfrăţire, că trebuie să fie mai chibzuiţi, mai strângători, dacă vor să dea înainte cât de cât? Inutil. Acelaşi „zic ca ei, dar fac ca mine" – o deviză nemuritoare, plină de certitudini paranoide, care îi călăuzeşte nu numai pe urzicenii mari, ci şi pe cei mici. Şi asta nu de ieri, de azi, ci de vreo câteva secole. Ei şi celorlalţi fraţi elveţieni nu le rămâne decât înţelepciunea de a înţelege că nu pot fi schimbaţi de la un transport cu ajutoare la altul. Şi să rămână, dacă se poate, senină în faţa implacabilului.

– Deci, doamna Nona, uite cum e treaba: vă găsirăm aici, prin zona noastră, nişte tingiri grozave de aramă... Aur curat pentru negustoria aia a dumneavoastră. La noi le dau ţiganii ieftin, că–s săraci, numai vreo douăj' de parai pe bucată. Alo!... M–auzirăţi, da?

Cum să nu–l audă? Vasele metalice, din cupru, au într–adevăr mare succes la clienţii magazinului de antichităţi şi decoraţiuni interioare al Nonei, în faţa căruia tocmai a ajuns. De fiecare dată când găseşte exemplare frumoase, dar mai ales vechi, le cumpără fără prea multă tocmeală. Postolea i–a vândut altădată câteva bucăţi şi e foarte mândru de când a aflat că una se află în cabinetul ambasadorului României la Berna, alta acasă la colegul său, Burgmeister–ul Genevei... şi tot aşa. De aceea, fiecare ofertă e din ce în ce mai scumpă, deşi mijlocitorul (cum se pretinde, cu modestie, a fi... ştie el de ce) afirmă că ar fi „cum nu se există mai convenabile". Şi, fireşte, autentice, vechi de peste un secol. Prin intermediul jurnalistului neanesteziat Alex, Nona a aflat cum stau în realitate lucrurile. Ţiganii le manufacturează din cuprul obţinut pe cont propriu. Adică se caţără noaptea pe stâlpii de cale ferată, de unde taie şi apoi fură cablurile folosite la transmisiuni. Materia primă astfel obţinută se topeşte şi se prelucrează... fiind apoi lăsată câteva săptămâni afară, la aer, pentru oxidarea naturală care–i conferă patina mincinoasă. Asta îi saltă în plus preţul de vânzare, dar ea nu protestează, deşi ştie totul.... Inclusiv că ar fi inutil să o facă. La două mii de kilometri distanţă, „prietenul şi furnizorul" ei Postolea pufăie şi mai abitir, în aşteptarea răspunsului. Să afle cât îi iese la toată afacerea.

– Bine, domnul Marinică.... Să fie aşa cum zici dumneata, da? Familiarul diminutiv îi spulberă olteanului orice urmă de

emoţie. Izbucneşte într–un râs nestăvilit, care o face pe Nona să îndepărteze telefonul de la urechea agresată.

– Doamnă, ştiam eu... le spusei şi la nătăfleţii ăştia ai mei. Să n–am parte dacă nu le–am spus că dumneavoastră, doamnă, sunteţi o ... lady, o madamă ce nu se pomeneşte. Acuşica, că ne cunoaştem de mult, să vă mai zic o chestie... una tare, de să vă meargă la inimă...

Urmează văicăreala, nu–i loc nici de surpriză, nici de suspans. Cu siguranţă, iar s–a întâmplat ceva rău la ei, la Urzica... vreun incendiu, vreun cutremur, ceva inundaţii. Orice, numai să implice niscai ajutoare. Cât mai multe şi, evident, mai grabnice. Pentru a fi mai convingător, Postolea a lăsat deoparte hăhăiala, trecând la un ton serios, adică ceva între milog şi conspirativ.

– Doamnă, uitaţi care–i durerea. Că la de–alde noi, să nu vă mai împui eu capul, ştiţi dumneavoastră mai bine: fără durere şi fără necaz, viaţa nu–i destul de viaţă. Pe scurt, numai ce dădu o molimă prin păsăret, de le–au murit de–a valma la oameni aproape toate găinile. Şi raţele, şi gâştele... prăpăd. Vă rog să mă credeţi ce vă spun eu acum. Să–mi sară ochii dacă mint sau dacă exagerez cu ceva. Zău, ce interes aş avea?

Tot ţinând telefonul între umăr şi ureche, Nona a reuşit să descuie uşa magazinului şi să pătrundă înăuntru, după decuplarea atentă, meticuloasă, a sistemelor de alarmă. O învăluie dintr–o dată, plăcut, mirosul aspru, indescriptibil şi inegalabil, de vechi. Din perete, unde sunt expuse, două icoane ortodoxe, pictate pe sticlă la Mânăstirea Sâmbăta, din Făgăraşul ei natal, sporesc şi amplifică parfumul unor vremuri şi al unor meleaguri îndepărtate. Se instalează într–un balansoar din lemn de tec, cu tapiseria din pai de orez, admirând maşina de scris marca Schlesinger, cu carul înalt, enorm şi sârme de oţel ca nişte picioare uriaşe de păianjen, care acţionează literele de la capătul tastelor rotunde, negre, inscripţionate cu auriu. Obiect extraordinar, fabricat la Dresda, în 1869, pe vremea cancelarului Bismark şi a Kaiserului Wilhelm. A achiziţionat–o, pe mai nimic, tot de la Urzica Mică, întrebându–se cum o fi ajuns acolo. „Au adus–o nemţii din statul major al lui Mackensen, în 1916, când au ocupat Oltenia, şi pe noi odată cu ea" – o lămurise, prompt şi amabil, directorul şcolii din sat care preda, din întâmplare, chiar istoria. Doi ani mai târziu, când s–a anunţat capitularea, germanii s–au retras binişor, ca să nu se predea românilor, lăsând obiectul pe loc. Ca şi portretul lui Frantz Josef, împăratul austriac, descoperit, recondiţionat cu dichis şi salvat dintr–un teanc de hârţoage aproape putrezite, cât pe–aici să fie distruse când a fost evacuată casa în care ei, elveţienii înfrăţiţi, urmau să amenajeze noul dispensar sătesc. Acum, ultimul reprezentant de vază al Habsburgilor este instalat lângă o pendulă veche, săsească, descoperită la Codlea, lângă Braşov. Dintre favoriţii albi şi stufoşi, împăratul o fixează sever şi mustrător cum se lasă ameţită de trăsnăile unuia ca Postolea.

– Uşurel, lasă–mă să mă dumiresc şi eu. Vă trebuie, după o asemenea pagubă, incubatoare şi material biologic. Să vedem cum le expediem, nu va fi deloc simplu. Dar chestia cu asigurarea n–am priceput–o. Bani pentru aşa ceva.... Ce să mai asiguraţi acum, dacă v–au murit toate orătăniile? Înţelegeam s–o fi făcut înainte, cum v–am recomandat de atâtea ori...

Deloc inhibată, vocea primarului urzicean capătă instantaneu accente patetice. Cum, ce să asigure?! Ceea ce vor scoate din ajutoarele promise deja. Se milogeşte agasant şi, de aceea, foarte convingător... de la un punct, te dai bătut şi spui că ai înţeles, chiar dacă eşti departe de aşa ceva.

– Încercăm să aplicăm cu succes în practică tot ce ne–aţi învăţat dumneavoastră. Acu' că păţirăm pocinogul, ne veni mintea la cap.... Văzurăm că avurăţi dreptate cu prostia asta... cu asiguratul. Noi... deh – o ţineam cum am apucat de pe

timpul acela cu „banii la CEC şi viaţa la ADAS“, când nu–ţi mai dădea nimeni nimic, oricât ai fi plătit înainte. Te dregeai cu indicaţiile, în loc de despăgubiri, vai de necazurile noastre. Da' acum, tocmai pică în sat un agent. Cică deschide o casă din asta, de asigurări, chiar româno–elveţiană! Pe bune... Ce ziceţi de afacere, nu–i aşa că ne puse Dumnezeu mâna–n cap cu pleaşca asta? Să mai spună careva de pe acolo că nu evoluăm. Uite c–am pornit–o, ce mai...?

Anticăreasa nu mai poate urmări pălăvrăgeala vioaie a interlocutorului. În magazin au intrat doi turişti, după toate aparenţele americani. E de datoria ei să le iasă în întâmpinare discret, dar amabil, şi să le acorde atenţia cuvenită. Îi promite, în grabă, olteanului sprijinul cerut, fără să–i poată preciza când anume îl vor primi. Cât despre tingirile de aramă servite la aperitiv... ce succes ar mai fi avut ele acum, la clienţii care nu mai pridides să–şi manifeste curiozitatea. Înainte de a–şi lua rămas bun de la vajnicul solicitant, îi sugerează acestuia să se descurce – adică să le trimită cumva până la Bucureşti. De acolo, îl va însărcina pe Martin cu restul...

Trei apeluri. Abia după ultimul dintre ele, se aude bâzâitul discret, urmat de insesizabilul declic care deblochează încuietoarea controlată prin interfon. Într–un târziu, Netuţa coborâse precipitat cele câteva trepte exterioare, ieşind să–l întâmpine. Silueta încă rezonabilă, „în curs de inevitabilă îngrăşare“ cum ar spune, sarcastic, jurnalistul. Părul lung şi negru nu acceptă defel bruma de rânduială pe care ea este dispusă, totuşi, să i–o impună. Orice ar face, tot ciufulită arată. Acum şi–a tras pe chip un fel de grimasă cu pretenţii de zâmbet, ceva între ospitalitate şi stinghereală. Luată pe nepusă masă nu are cum să fie, căci Nona o avertizase despre sosirea lui, trasându–i îndatoriri precise asupra primirii. Şi atunci?! Femeia tânără, poate chiar atrăgătoare pentru anumite gusturi, lasă impresia că a fost surprinsă într–o ipostază neconvenabilă. Concluzie ce se desprinde din toate reacţiile ei – de la lipăitul zgomotos al papucilor de plastic până la felul ezitant şi stângaci în care i–a întins musafirului, ca o doamnă, mâna. Neaşteptat de îngrijită dar, şi aşa, prea roşie şi butucănoasă de la natură. Înşfacă energic geamantanul cel mare al lui Martin, nelăsându–i timp să protesteze faţă de această iniţiativă pe care, oricum ai privi–o, afectează statutul lui de gentilom. Nu–i rămâne decât să o urmeze în interiorul cochetei vile, acolo unde îi face întotdeauna o enormă plăcere să intre, să stea, să admire, să se desfăteze... Spaţii largi, delimitate de liniile imprevizibile, dar de o armonie deplină, a planurilor. Mobilier puţin, dar de cel mai desăvârşit bun gust. Aici vocaţia prietenei lui s–a îmbinat perfect cu profesia. Rezultatul – un habitat ce respiră distincţie şi sobrietate, eleganţă, simplitate şi rafinament, clasic şi modern în acelaşi timp. Fiecare element din decorul funcţional degajă o impresie puternică, părând că se integrează unui univers muzeal, asta fără a pierde nimic din ineditul fermecător al Nonei. Întotdeauna când este găzduit aici, Martin încearcă o senzaţie aparte, nemaiîntâlnită nicăieri până acum. Se simte... aşa, aproape ca un personaj a cărui identitate se configurează din spaţiul înconjurător. Ce mai încolo şi–ncoace, îi place enorm această locuinţă în care

pătrunde, ca de fiecare dată, plin de aceeaşi delectare. Acum, însă, este condus direct la etaj, ocolind superbul living, populat de o adunătură foarte animată. Prin cristalul givrat al uşilor întredeschise de la glasswand, apucă să zărească doar câteva repere ale unei scene de grup desprinsă, ai putea zice, dintr–o vitrină în care a fost expus un tablou de Goya. Masa florentină, rotundă, din lemn de nuc, o piesă rară, este plină cu chestii comestibile, trântite în neorânduială pe suprafaţa ei – centrul unui univers gregar, dinamic şi expansiv. Hălci de friptură, parţial atacate, zac pe nişte bucăţi unsuroase de ziar, folosite mai întâi ca ambalaj, apoi ca faţă de masă. Mai au de străbătut, până la epuizarea tuturor funcţiilor cu care au fost învestite, stadiul de şerveţel şi, probabil, de hârtie igienică. Un borcan în zeama căruia înoată câteva murături apetisante tronează, falnic, lângă o damigeană pântecoasă, protejată arhaic, ţărăneşte, de împletitura din răchită. Dopul acesteia, improvizat dintr–un cocean retezat de porumb, a căzut în legea lui jos, pe parchetul lustruit. O femeie masivă şi încă tânără, având capul înfăşurat ca într–un pansament de o basma, se dă de ceasul morţii să facă dispărute toate aceste relicve alimentare, deloc asortate cu stilul casei. Dar mişcările sale dezarticulate nu fac decât să intensifice impresia de brambureală buimacă. La aceasta contribuie şi ţâncul de doi–trei ani care urlă din răsputeri, concurând cu un deplorabil succes radiocasetofonul uitat în funcţiune, ce izbeşte de pereţi şi de geamuri acordurile săltăreţe ale unei melodii lăutăreşti. Damful stătut, de ceapă amestecată cu tutun, peşte sărat şi vin prost a invadat nu numai parterul cotropit de petrecăreţi. Încercând să se îndepărteze, dar afundându–se tot mai adânc în penibilele miresme, papucii Netuţei întâmpină, iarăşi, dificultăţi la trepte, acum, în sens invers. Cocârjată sub greutatea geamantanului Samsonite, nu se dă bătută. Priveşte mereu peste umăr, spre a se convinge că domnul o urmează, îndepărtându–se de spaţiul prohibit. S–a edificat: Netuţa are propriii săi musafiri. Asta n–ar fi deloc grav, nici măcar deranjant, căci stăpâna casei nu i–a interzis aşa ceva. Singura limită impusă – aceea de a–i primi doar în camerele de la demisol, acolo unde locuieşte ea, în calitate de menajeră, de intendent, de paznic şi recepţioner. Că a încălcat respectiva condiţie, este evident. Cum de s–a încumetat să o facă tocmai acum, cu riscul de a fi surprinsă şi dată în vileag? Martin e tentat să pună îndrăzneala pe seama nepăsării, a unei anumite forme de inconştienţă exprimată, cel mai adesea, prin formula „şi ce dacă?". Renunţă însă, imediat, la supoziţie. Îl contrazice chiar spaima tinerei femei, prinsă „cu mâţa–n sac". Devine stacojie în clipa când jos, în capul scării, se iveşte un individ cu o înfăţişare pitorească: nebărbierit, lăbărţat, cu cămaşa ieşită din pantaloni şi descheiată la vreo câţiva nasturi. Culoarea roşu cianotică a feţei înzestrată cu mai multe rânduri de guşi pare să se fi transmis instantaneu Netuţei, atunci când se aude strigată. Îi strigă, tare şi bâlbâit, ceva neinteligibil pentru Martin şi nesatisfăcător pentru solicitantul care, morfolind în continuare, nu se lasă până nu primeşte răspunsul dorit. Cu o supremă sforţare, femeia biruie ultimele trepte, preocupată doar de grija de a–l atrage pe elveţian cât mai departe de cumetria ce nu se terminase încă jos, în spaţiul zadarnic prohibit. Ori Nona a încurcat cursele aviatice, ori a avertizat–o deliberat că Martin soseşte cu avionul de seară, spre a verifica astfel cum îşi respectă îndatoririle când e de capul ei. Mai degrabă, crede medicul sosit de pe drum, ar fi vorba despre cea de–a doua variantă. Legitimă şi justificată, după cum s–a convins. Tânăra menajeră stă acum în faţa lui, cu ochii pironiţi asupra mâinilor ei care, eliberate de povară, se frământă nervos una pe alta. Respiraţia sacadată poate proveni de la efort, dar şi de la emoţia, chiar ruşinea că a fost găsită în neregulă. Noroc cu zgomotele de jos care, fără să ţină seama nici de restricţiile, nici

de necesităţile penibilului moment, fac imposibilă orice comunicare. Martin îi mulţumeşte, oricum, pentru ajutorul nesolicitat, iar femeia o zbugheşte fără alte comentarii, scuze sau explicaţii, să pună ordine în aripa autohtonă a musafirlâcului.

Întâmplător, elveţianul cunoaşte şi locurile de unde provine, şi povestea de viaţă a Netuţei. Fată săracă de la ţară, a absolvit cum–necum bruma de şcoală obligatorie. Fără zestre, fără studii şi – până la un punct, fără noroc – se anunţa sortită să încremenească la coada vacii. Acolo, într–o zonă submontană unde pământul nu oferea decât iarbă şi cartofi, Antoaneta Ghioaldă nu era decât unul dintre cei opt copii săraci ai unei familii oarecare. Când apucau să–şi mai tragă sufletul din buclucurile existenţei cotidiene, se minunau de norocul Floricăi, o verişoară ajunsă baby–sitter la o familie din Fribourg. Florica se nimerise să–i cadă cu tronc lui Henry, un contabil altminteri cumsecade, prieten de–al Nonei, rătăcit şi el cu unul dintre convoaiele de ajutor umanitar ce luaseră cu asalt misterioasa şi fermecătoarea Românie, cum era percepută de către occident atunci, la începutul anilor '90. Când a obosit să tot străbată şoselele Europei, acesta şi–a adus amanta acasă, soluţie foarte convenabilă din toate punctele de vedere. Asta până ce nevastă–sa i–a surprins, întâmplător sau nu, asupra faptului. După scandalul de rigoare, contabilul a fost nevoit să aleagă între cele două femei. Era numai falocrat, nu şi nebun. Aşa încât opţiunea impusă a excelat prin banalitate. Expulzată din casă, Florica a trebuit să părăsească destul de repede şi Elveţia. Iar odată cu asta traiul bun la care nu visase neam de neamul ei. Revenirea acasă, în mizeria de care scăpase pentru o scurtă şi confortabilă perioadă, a fost dureroasă. În cei vreo trei ani de amor, se alesese cu stăpânirea aproximativă a limbii franceze, lucru notabil dar cam inutil acolo, în fundul acela de lume, cu nişte mici economii în valută şi cu câteva lucruşoare personale. Dar, mai ales, se învăţase cu binefacerile confortului – aspect aproape inexistent în satul ei de baştină, acolo unde closetul continua să fie săpat afară, în fundul curţii, încălzirea în anotimpurile reci se făcea cu lemne în sobă, iar drumul până la cel mai apropiat oraş reprezenta o veritabilă aventură, străbătut pe jos, cu bicicleta sau cu vreo rară „ocazie“, în lipsa autobuzului public, acum desfiinţat. Asta pentru că oamenii, plini de nevoi, nu–şi mai permiteau să plătească nici biletele de călătorie, preferând să iasă mai ieftin înghesuind câţiva bănuţi în buzunarul şoferilor. Readaptarea la asemenea condiţii s–a dovedit dificilă, dar... fără alternativă. Asta era situaţia. În locul oricărei alte iniţiative, îi trimitea Nonei scrisori disperate prin care, desigur, solicita sprijin. În măsura posibilului, i se mai oferea câte ceva. Însuşi Martin a fost folosit odată ca mesager. Tot avea drum prin zona respectivă, la bolnavii lui din Târgu–Mureş... ce mai conta un ocol de vreo optzeci–nouăzeci de kilometri? Mai în glumă, mai în serios, neobosita lui prietenă l–a avertizat asupra farmecelor de care dispunea (şi putea uza!) nefericita Florica. În definitiv, o eventuală combinaţie pasageră i–ar mai fi domolit, eventual, „obsesia Ariana“... dar nu a fost să fie. Doctorul s–a îndrăgostit, cum îi era felul, de sat, de oamenii simpli, de peisajul şi de tradiţiile locale. A făcut zeci de fotografii acolo, la Izvorul Mureşului, pe care le păstra într–un clasor foarte drag sufletului său. Cât despre „Fleure“ – cum se recomanda, mai nou, să fie strigată – aceasta ori că nu a încercat, ori nu a avut succes, încredere sau... pur şi simplu chef să–şi mai încerce o dată farmecele. I–a transmis, însă, Nonei ideea trăsnită de a fi angajată, tot ca baby–sitter, la nepoţii ei. Năstruşnica doamnă făcuse haz pe seama şi mai năstruşnicei idei, dar nici nu a vrut să audă de aşa ceva. În primul rând, pentru că întreţinea aceleaşi relaţii prieteneşti cu infidelul Henry şi cu nevasta acestuia, care veneau des în casă. Ce–ar fi zis – în special

Margarette – să dea peste ea acolo? Apoi, Florica / Fleure nu se mai bucura de cea mai bună reputaţie. După câte se întâmplaseră... Nu că ar fi fost o irezistibilă ispită pentru Etienne, ginerele Nonei – om serios, imposibil de bănuit ca fiind vulnerabil la asemenea tentaţii – dar nu laşi copiii în seama unei persoane neserioase. Astfel încât lamentările au continuat, tot mai patetice, implicând toată familia. Prea era lovită de nevoi şi lipsită de mijloace pentru o existenţă decentă. În felul acesta s–a ajuns la Netuţa. Nona tocmai îşi recuperase splendida casă, redevenită proprietatea ei după lunga paranteză a naţionalizării comuniste. Această vilă, construită la începutul secolului chiar de un arhitect elveţian (care, însă, a murit înainte de a o vedea terminată) îi fusese confiscată brutal, ca preţ neoficial pentru acordarea vizei de emigrare. Acum, când a reintrat în posesia ei, punând–o la punct şi făcând din ea una din cele mai luxoase reşedinţe din câte văzuse Martin în România, avea nevoie de o persoană de încredere, care să i–o gospodărească şi să i–o administreze în lipsă. Angajarea de probă a confirmat aşteptările, şi în bine, şi în rău. Netuţa, ambiţioasă şi gata să facă orice spre a se debarasa de sărăcia şi de lipsa de perspectivă ce o striveau acolo, în satul ei, se trezise dintr–o dată cu profesie, cu angajament şi cu locuinţă în buricul Capitalei. Şi ce locuinţă! Chiar că îi pusese Dumnezeu mâna în cap, deşi ea nu lăsa impresia că ar fi conştientă de acest lucru. Considera că, din moment ce a prins o asemenea şansă, aceasta i s–ar şi cuveni. Nona i–a făcut carte de muncă, plătind la stat impozitele pretinse şi cota de asigurări sociale. Adică dublul sumei, şi aşa, neobişnuit de consistente, reprezentând salariul propriu–zis. A dat–o la şcoala de şoferi şi, după obţinerea permisului, i–a adus chiar o maşinuţă de la Geneva. Să aibă cu ce se mişca mai uşor prin oraş. Şi asta i s–a părut Netuţei ceva absolut firesc. Ba chiar, după prima cursă, nu se sfiise să etaleze, cu un aer de vizibilă şi – pentru ea – justificată nemulţumire, defectele automobilului cumpărat, totuşi, la mâna a doua. Nona a recepţionat cu umor aceste strâmbături din nas. Nu s–a supărat nici atunci când a prins–o că îi poartă lucrurile, era vorba, pentru început, doar de o banală umbrelă. Se căznise să o înveţe ce înseamnă curăţenia şi pedanteria în întreţinerea unei case, cum se serveşte la masă în mod civilizat... Deşi tânără, fata s–a dovedit – dacă nu refractară – atunci cu siguranţă neîndemânatică. Mai bine spus, deloc doritoare să–şi îndeplinească aşa cum trebuie obligaţiile de subretă. În pofida atenţionărilor repetate, îţi aduce şi acum paharul fără farfuriuţă sub el, sticlele în mână, nu pe tavă, iar cuburile de zahăr sau tacâmurile le scoate, ingenuă, direct din buzunar. Nu poate, oare, sau mai degrabă nu vrea să execute nişte obligaţii pe care a ajuns să le considere sub nivelul statutului său? Culmea e că, fără metodă, dar cu o ambiţie care nu–i lipseşte deloc, a învăţat şi ea să o rupă pe franţuzeşte. Vorbeşte prost, desigur, dar mult şi tare, nelăsând niciodată senzaţia că s–ar ruşina, cumva, de erorile făcute. Maximum de competenţă l–a atins recent, când a absolvit (tot pe banii Nonei, bineînţeles!) un curs de iniţiere în tehnica mânuirii computerului. Acum ţine socotelile legate de regia şi de aprovizionarea casei pe un program special. Se joacă dezinvolt pe calculator, pierzând ore în şir până îi iese celebra pasienţă a lui Napoleon şi – bomboana pe colivă – le trimite celor rămaşi acasă, la ţară, mesaje pe e–mail–ul cu care Henry, cel aflat la capătul baftei sale, a fericit primăria din sat. La un asemenea standard, dar şi la cele câteva antecedente cu valoare de avertisment, cum să te mai miri că a ajuns să se considere aproape stăpână şi să–şi mai aducă şi rudele acolo unde nu se cade să o facă?

Martin se vede extras din aceste consideraţii de soneria muzicală a telefonului său. Sigur că da, nu avea cum să se înşele. Glasul puternic, bine timbrat, răsună plăcut.

– Bine aţi venit, domnule doctor. Îmi cer mii de scuze pentru absenţa impardonabilă, dar din nenorocire mi s–a întâmplat un incident neprevăzut.

Vorbele lui Şerban Dragu curg fluent, monoton. A remarcat, destul de repede după ce l–a cunoscut, că omul acesta vorbeşte într–un fel aparte: fără punct sau virgulă, mirări sau exclamări. Stăpâneşte bine franceza, pronunţând cuvintele într–un ritm al lui. Rar, dar corect. Dincolo de asta, nu te lasă să–ţi dai seama când se bucură sau îi este indiferent subiectul abordat, dacă este enervat, grăbit sau agasat. Mereu atent la cele aflate din partea interlocutorului, Dragu îi oferă acestuia sentimentul unei totale disponibilităţi, perfect stăpânită sub aspect emoţional. Lasă impresia că nu are niciodată prieteni sau adversari, ci doar relaţii. Iniţial, Martin îl privise dacă nu cu suspiciune, cel puţin cu rezerve. Îi impunea respect siguranţa de sine a acestui om de afaceri, apreciindu–i pozitiv manierele, din care decurge aspectul general agreabil. Fundaţia pe care o înfiinţase, „Inimi în suferinţă“, avea o deschidere neobişnuit de largă, fiind angajată în acţiuni umanitare diverse. Abia după ce elveţianul apucase să participe la vreo două–trei dintre acestea, în special legate de importul unor medicamente costisitoare, destinate bolnavilor cardio–vascular, Dragu a adus vorba, în trecere, despre firma lui care face afaceri cam în acelaşi domeniu. O spusese degajat, fără reţineri în faţa unor inevitabilele conexiuni ori interpretări. Martin s–a mirat, chiar dacă nu a lăsat să transpară această reacţie. La el acasă, o asemenea interferenţă, poate chiar o asemenea suprapunere de activităţi, ar fi creat o impresie defavorabilă. Aici însă, pesemne că aşa trebuie lucrat, sunt prea multe de făcut şi prea puţini oameni pricepuţi. Alex îl sfătuise să fie prudent şi să nu se lase atras în cine ştie ce combinaţii suspecte. Doctorul a ţinut seamă de sfat, dar partenerul a reuşit, cu timpul, să–i spulbere circumspecţia. Prea se dovedea civilizat şi corect, moderat dar precis în exprimarea punctelor de vedere, în felul cum îşi prezenta intenţiile şi realizările. Aceste repere îl făcuseră pe elveţian să nu fie nici deranjat, nici îngrijorat de încălcarea protocolului de primire. Iată că presupunerile sale se dovediseră corecte, omul suferise un accident rutier tocmai când se îndrepta spre aeroport. Se întâmplă, bine că scăpase teafăr şi că se puteau întâlni în condiţii normale.

– Mi–am imaginat că a intervenit ceva neaşteptat. Nu vă faceţi probleme, înţeleg perfect astfel de situaţii.

– Mulţumesc, vă sunt recunoscător. Şi dator în acelaşi timp. Eu mă aflu la poliţia rutieră, nu s–au terminat încă toate formalităţile. Dumneavoastră unde aţi ajuns? Vă întreb doar ca să ştiu ce şanse am să vă recuperez.

Este impresionat de grija sobră, decentă pe care i–o poartă omul de afaceri. Desigur, nici prin cap nu–i trece să pună la îndoială cele invocate pentru disfuncţionalitatea intervenită. Ar dovedi lipsă de respect, dacă nu mai mult. Iar preşedintele fundaţiei nu merită, după modul corect în care s–a purtat până acum cu el, un asemenea afront.

În realitate, singurul element neprevăzut pe agenda foarte strictă a lui Dragu a fost întâlnirea matinală cu nevastă–sa. Şi, în fine... felul cum a decurs ea. Dar programul său de activităţi nu s–a decalat, din această cauză, decât cu vreo douăzeci de minute. Jurnalista cu care avea întâlnire a întârziat şi ea – el pusese în calcul posibilitatea. De aceea nu i se prea întâmplă să fie luat prin surprindere. Şi nici să rateze ceea ce îşi propune să obţină. Meticulozitatea lui ieşită din comun, ca şi un spirit de anticipaţie îndelung exersat îl pun la adăpost de eventualele neprevăzute. Întotdeauna are una sau mai multe variante de rezervă. Fiecare construită solid, după informaţii riguros selectate şi verificate. Despre fata care îi comunicase, insolent, că doreşte să–l ia la întrebări cu privire la cele optsprezece

limuzine Mercedes pe care le–a introdus în ţară sub acoperirea fundaţiei, ştia că este o poamă unsă cu toate alifiile. Nimfomană şi gerontofilă declarată, gravita întotdeauna în jurul câte unui personaj important. Sub acoperirea profesiei de jurnalistă, era discret manevrată de anumite cercuri pentru atingerea unor obiective conjuncturale: un şantaj, o seducţie, o compromitere de anvergură... Dragu observase că, întotdeauna, apariţiile ei în calea, în afacerile sau în anturajul unui bărbat se terminau prost pentru acesta...

Îi venise şi lui rândul să fie „lucrat" de profesioniştii umbrelor? Se interesase la cine trebuie, primind cele mai serioase asigurări că nici vorbă de aşa ceva. Atunci, de unde şi până unde îi tăiase calea mironosiţa minionă, care apăruse la firmă îmbrăcată într–o rochiţă măsurând, de la tivul poalelor până în decolteu, doar câteva laturi de palmă? Nu i–a trebuit mult să–şi dea seama ce vânt o adusese la el, care mai avea destul până la atingerea baremului gerontofil al zburdalnicei Virginica. Era vorba doar despre un târg banal, pe care–l propun mai toate ziarele oamenilor cu succes în afaceri: îmi dai o reclamă scumpă ca să tac din gură. Adică să nu dezvălui public ilegalitatea, neregula, minciuna cu care te–am prins. Ăstora de la „Seara" nu le fusese greu să intre pe firul afacerii cu Mercedesurile. Era atât de subţire şi de străvezie, încât l–a uimit doar faptul că a durat atât şi că nu le–o luaseră alţii înainte. Nu era grav, căci Şerban avea aranjate acoperirile necesare spre a rezista la presiune. Dar măgarii îşi aleseseră bine momentul, trebuia să le recunoască această calitate. Nu–i trebuia tocmai acum, când atragerea lui Eissler într–o combinaţie mult mai bănoasă era prioritatea de căpătâi, să–l deranjeze o fiţuică de scandal. Elveţianul e sensibil şi prudent, îl citise în amănunţime, pe toate feţele; ştia cu ochii închişi ce trebuie să încurajeze şi ce să evite la el. Şi aşa, se perpelise destul până a avut confirmarea că bunele lui relaţii (şi... restul!) s–au finalizat cu expedierea într–o documentare–trăsnet, tocmai în Cecenia, a acriturii de Alex Puşoiu. Până la urmă el, Şerban Dragu, se văzuse obligat să bage mâna în buzunar şi să scoată două mii de dolari, suma pretinsă de discretul intermediar pentru a sponsoriza călătoria jurnalistului. Altminteri, absolut necesară, căci prezenţa lui în Bucureşti, dar mai ales influenţa lui asupra lui Eissler ar fi fost un potenţial dizolvant al întregii afaceri pe care o pusese la cale. Şi nu era păcat să pierzi un aranjament de o asemenea anvergură şi prestigiu, pe care îl visezi, lucrând la el de ani de zile?

Va recurge la „lovitura de graţie". La arma lui secretă. Ar fi păcat, ţinând cont de amploarea şi de subtilitatea combinaţiei, de conexiunile sale în timp, să nu ajungă să–şi joace propria capodoperă. Numai când se gândeşte la această perspectivă, cade anticipat într–un exerciţiu de auto–admiraţie. Întotdeauna i–a plăcut spectacolul, de fapt, regia acestuia. Intenţiile camuflate, concretizate surprinzător, subtilităţile cu bătaie lungă, coincidenţele abil orchestrate sau valorificate, lăsându–le fraierilor senzaţia de autentic sunt mostre de virtuozitate profesională care îi onorează palmaresul şi care au contribuit decisiv la succesele sale. Această operaţiune, pe care a pus–o la punct cu migală, cu răbdare şi ingeniozitate, va reprezenta performanţa lui supremă. Nu are cum s–o rateze, prea s–au adunat elementele de susţinere, unul câte unul, ca într–un scenariu solid construit. Sau, dacă vrei, ca într–o pasienţă complicată, în care cărţile se orânduiesc întâmplător numai până la un punct. Mai departe, doar mânuitorul talentat poate înţelege logica jocului, poate gusta plăcerea previziunilor riscante şi a deschiderilor jinduite, dar nesigure până în ultima clipă.

VI

Soneria telefonului a surprins–o în cel mai delicat moment al întrevederii. După o aşteptare fadă, de peste douăzeci de minute, fusese până la urmă poftită să intre la adjunctul de ministru. Acesta, subliniase Şerban, ţinea în mâinile lui mii de miliarde; la atât se ridicau, în fiecare an, scutirile de taxe, licenţele de export şi restul manevrelor financiare oneroase, de pe urma cărora se îmbogăţiseră mai toţi oamenii de afaceri prosperi. Anticamera făcută o enervase suficient. Tactica obişnuită, şi bărbatu–său o folosea cu solicitanţii care trebuiau puşi cu botul pe labe încă înainte să deschidă gura ca să ceară ceva. La puterea lui, pentru Şerban ar fi fost floare la ureche să evite detestabilul procedeu, mai ales că mitocanul de adjunct era vestit pentru sensibilităţile sale în materie de femei. Se întrebase, încă de când îi fusese transmisă sarcina, cum de a ales bărbatul ei, orgolios şi vanitos cât cuprinde, tocmai această variantă. Vroia să o pună la încercare, să o jignească indirect, ori să–i sublinieze, fără menajamente, la ce nivel a ajuns să se reducă relaţia dintre ei? Prestări servicii. Adevăratul sens al violului la care fusese supusă în acea dimineaţă l–a decodificat de abia în momentul când, anunţată de secretară că este aşteptată de domnul ministru, făcuse acel gest stereotip, propriu oricărei femei cochete, care se asigură o dată în plus că arată bine. O scurtă privire aruncată în oglindă i–a confirmat că rămăsese o prezenţă invidiată pentru aspectul ei fermecător. Modul insinuant în care a dezbrăcat–o din priviri şefa de cabinet (o furnică neagră din cap până în picioare, cu ochelari şi multe bijuterii aurite) a dat–o de gol că gândea la fel de murdar ca şi soţul ei. Elegantă, parfumată, sigură pe ea – nu încăpea nici o îndoială că va obţine favorurile cerute birocratului mai mare peste abuzurile cu acte–n regulă. Asta trebuie să fi provocat şi reacţia lui Şerban când a văzut–o intrând în sala de forţă de acasă, pregătită să se achite (până la un punct, desigur!) de misiunea pe care chiar el i–o încredinţase. Se năpustise asupra ei nu din afecţiune şi nici măcar sub presiunea unei pofte nestăpânite – el, care este capabil să se controleze la perfecţie în orice situaţie. Excluzând eventualitatea, foarte puţin probabilă, a unei simple toane, mai intra în calcul şi o răbufnire de orgoliu, exprimată prin îndârjirea violentă de care îl ştia capabil în momentele lui de mânie, declanşate de impresia că ar fi înjosit. Pătrunzând pe uşa masivă a cabinetului ministerial, încă rememorează debutul scenei matinale, de un prost gust desăvârşit. Şerban trebuie să–i fi privit jacheta taiorului gris–fere, cu umeri largi şi cambrată ademenitor pe talie, cu acea surpriză tâmpă pe care o detectează acum şi în ochii apoşi, bovini, ai demnitarului. Îi simte fixaţi cu o neruşinată insistenţă chiar deasupra nasturelui de sus, locul unde îndrăzneala decolteului încetează brusc, tocmai când linia apetisantă a sânilor începe să promită. La următorii trei paşi făcuţi de virtuala victimă, liftul a coborât, deja, vertiginos până la tăietura laterală a fustei – cea care permite accesul (şi acela, numai cunoscătorilor!) spre strălucirea fulgurantă, incompletă şi, de aceea, cu atât mai tentantă, a coapsei. După care se va prăbuşi, literalmente, pe arcuirea gleznei, expusă cu dezinvoltura celei care se ştie imbatabilă la capitolul respectiv, altfel suficient de îndepărtat ca să poată fi la nevoie apărat, negociat, promis. Asemeni multora de teapa lui, individul masiv şi incomplet spilcuit, răsturnat în spatele biroului cu care se confundă, o măsoară aproape negustoreşte. Nu–i este greu să ghicească, chiar tulburat în calculele sale întotdeauna exacte, aroma de păcat

încins pe care femeia o degajă spontan, oricât de înţepată s–ar ţine. Un imbold asemănător să–l fi cuprins şi pe soţul ei ceva mai devreme? Până la un punct, poate. Dar asupra lui va fi acţionat – e sigură de asta – nu admiraţia, nici atracţia şi, cu atât mai puţin, pofta. Ci numai socoteala rapidă pe care şi–o făcuse, mai mult ca sigur, în doar câteva secunde. Ceva de genul „eu te folosesc la porcăria asta rentabilă şi ştiu prea bine ce o să faci. Dar, fiindcă văd că te–ai pregătit cum se cuvine pentru curvăsărie, stai să–ţi fac eu ceva despre care sunt sigur că n–o să–ţi mai placă. Nu că mi–ar păsa, dar e obligatoriu să ţii minte că, orice s–ar întâmpla, voi păstra dreptul primului ocupant. Adică al stăpânului“. Tuşind gros, tabagic, iertătorul de taxe se scoală şi îi iese, onctuos, în întâmpinare. Ştie, desigur, de ce a venit. Doar masculul legitim este cel ce a perfectat tranzacţia. Probabil, pe un ton amical, insinuant, complice, ambalând totul într–o glumă vulgară şi cu două înţelesuri tot ceea ce unul spera, iar celălalt oferea. Sau, mă rog... nu refuza. Dacă ar fi încheiat afacerea în direct, şi nu prin intermediul telefonului, puteau bea şi birjărescul aldămaş. „Se face, domnu' şef. Cine crezi că poate rămâne insensibil la ce–i cere o doamnă aşa de frumoasă? He, he, he... n–om fi tocmai noi ăia...“ Un zâmbet asimetric, care s–ar vrea tandru şi, în acelaşi timp, complice, a pornit către urechea lui stângă, împingând mecanic, ca într–un grotesc desen animat, ţigara din colţul gurii. Îi sărută mâna şi i–o reţine semnificativ – un fel de „nu ai scăpare, fetiţo!“, mut dar cu atât mai ameninţător. Apoi, cu o labă jilavă pusă pe spate şi alunecând de la nivelul umerilor, peste omoplaţi, tot mai jos către talie, o conduce direct spre canapeaua stil Louis XV, tapisată cu mătase turcoaz. Odată ajunşi la destinaţie, bărbatul slinos, mirosind puternic a tutun, deodorant şi transpiraţie, îi aruncă peste umăr secretarei, care a urmărit totul din prag, un „Vikişor, să nu mă mai deranjeze nimeni până nu termin cu doamna“.

Să termine.... ce? Pe ea... în ea... pe lângă ea?! Ferească Dumnezeu! Oricâte zerouri ar avea în coadă blestematele de aprobări sau scutiri care, trecute peste buzele, peste sânii, fesele şi – ce oroare! – prin vaginul ei, ar urma să primească semnătura, ştampila şi numărul de înregistrare care să le confere dorita legalitate, simte că e peste puterile ei să le „rezolve“ cu unul ca ăsta. Care deja şi–a lărgit cu un gest necioplit nodul cravatei, gâfâind ca un hipopotam în călduri, în timp ce–i bălmăjeşte ceva stupid despre situaţia grea a firmelor cu datorii la stat. Nu faptul în sine o deranjează. La urma urmei, n–ar fi prima oară când s–ar culca cu un alt bărbat. Numai să fie bărbat, nu... cimpanzeu, rinocer, mamut! Are de ales între a–l pocni, a–l ţine la distanţă cu vorba ori cu mâinile sau a–i promite, ipocrit, că e gata să se culce cu el, desigur, doar că... în alt moment şi în altă ambianţă. Orice, numai să scape teafără de aici. De la al doilea viol în decurs de numai o oră şi jumătate.

Exact în această situaţie–limită a intervenit telefonul mobil. Norocul ei a fost că uitase să–l închidă, aşa cum procedează orice persoană civilizată atunci când trebuie să acorde atenţia şi consideraţia cuvenite partenerului de dialog. Căci, uneori, e deranjant şi de–a dreptul nepoliticos ţârâitul micuţului aparat, atunci când intervine brusc în mijlocul unei alte comunicări, despre care se presupune că ar fi importantă. Acum, însă, lucrurile stau cu totul altfel. Apelul salvator a scos–o dintr–o ipostază, altfel, fără ieşire. Mai departe, depinde de ea să transforme convorbirea într–un element de descurajare, nu de amânare, ci de anulare a intimităţii greţoase care o murdărea. Din graba de a nu pierde apelul care ar putea înceta în orice clipă, nu mai citeşte numărul afişat pe ecran. Fie cine–o fi, nu mai contează... Dar saltul în sens invers, de la ridicol la sublim, se produce atunci când recunoaşte în ureche vocea caldă, uşor ezitantă a lui.

– Alo... sunt eu, Silviu. Poţi vorbi sau...?

– Sigur, iubitule! Chiar acum eram cu gândul la tine, ştii? Pe onoarea mea... Ca întotdeauna când mă aflu într–o stare neplăcută, nesuferită, ţi–am mai spus că mă agăţ de o imagine... de o senzaţie... de o persoană care să–mi facă bine.

Plusează ostentativ, peste orice limită. Silviu trebuie să fie uluit – de ton, dar mai ales de conţinut. Niciodată, până acum, nu i–a vorbit atât de deschis, de provocator. Cochetează, glumeşte sau...?

– Dar ce faci? Vreau să zic... s–a întâmplat ceva rău? Ai probleme cu...?

– Nici un fel de probleme, cu nimeni. Mi–e dor... foarte dor de tine. Restul nu–s decât nimicuri, prostii, obligaţii pe care sunt nevoită să le suport... cu o scârbă desăvârşită.

Mărturisirea a izbucnit violent, ca o durere ascuţită, pe care te străduieşti cu disperare să o ţii în frâu. Spontaneitatea reacţiei este, însă, mai puternică. Spaima copleşeşte tandreţea, alterând–o.

– Serios? Nu ştiu de ce, dar... cum să–ţi spun? Ghicesc ceva neobişnuit, forţat, în glasul tău.

Uşorul graseiaj al bărbatului o face, ca de fiecare dată, să se înfioare. Ca şi cum acele cuvinte, ce rolează „r"–urile, ar gâdila–o, tandru şi excitant, peste pielea moale a gâtului. De aceea a închis ochii, afundându–se într–un extaz izolator, binefăcător. Nici urmă, într–o asemenea stare confortabilă, de umilinţa la care a supus–o, deliberat, soţul ei. De greaţa pe care i–a provocat–o, deja, funcţionarul corupt şi destrăbălat. Prin intermediul minunăţiei tehnice pe care o ţine strâns lipită de ea, a ajuns deja alături de bărbatul zvelt şi sensibil, delicat şi inteligent... într–un cuvânt: fermecător – de care „elle est tombée amoureuse" aşa cum n–a mai fost de când...

Dintr–o dată, simte arsura unui deget care s–a infiltrat, asemenea unui călător clandestin, în şliţul fustei. Prin locul astfel penetrat, se strecoară degrabă şi restul mâinii mari, noduroase, începând să avanseze spre zona pubisului. Oripilată, femeia se smuceşte scurt. Concomitent, s–a prăbuşit şi din reveria sentimentală; ochii deschişi, măriţi de scârbă, mătură faţa cărnoasă, gălbejit–pământie a demnitarului care se tot apropie de ea, sufocând–o cu răsuflarea lui grosieră, accelerată, respingătoare. Pe dibuite, încearcă să se retragă din calea lui, căutând un inexistent refugiu. Dar speteaza canapelei şi braţul care o mărgineşte pe latura mică sunt de netrecut. Ţintuită peste ele, mai distinge doar glasul adolescentin al iubitului.

– Ştii, Magdalena... am găsit o formulă ca să sosesc mai repede. Desigur, dacă tu îţi menţii proiectul de a veni în Ardeal mâine.

O veste atât de bună nu putea să o găsească într–o ipostază mai mizerabilă decât cea căreia este nevoită să–i facă faţă. Excitat, pesemne, de natura indubitabilă a convorbirii la care asistă fără ruşine, ministeriabilul îşi continuă aproape nestingherit explorările libidinoase. Singura ei mână liberă nu pridideşte să se opună ofensivei lansate. Degetele boante s–au strecurat, între timp, acolo unde şi–au propus, viermuind insuportabil în zona clitoridiană. Concomitent, cealaltă labă i s–a înfipt într–un sân, după ce a descheiat printr–o singură mişcare energică, nasturele păzitor. Aproape învinsă, Magdalena scoate un fel de scâncet, oripilată şi neputincioasă. Dar agresorul, tot mai excitat de imposibilitatea ei de a se apăra, insistă fără nici o reţinere. Gâfâie şi pute. Ca un sconcs, îi fulgeră ei prin minte, fără să mai poată suporta răsuflarea greţoasă care se apropie de obrajii ei.

– Alo! Magdalena dragă, tu mă mai auzi?... Am nimerit prost... să te sun mai târziu?

– Nuuu!!

Strigătul deznădăjduit a explodat, stingându–se apoi într–un

schelălăit tot mai stins. Dacă Silviu închide, o lasă singură. Adică la cheremul nesimţitului care o taxează după cum are chef, fără să–i pese de nimic. Acum îi susură trivialităţi libidinoase, de mahala, în urechea rămasă liberă. Limba lui băloasă dă să se strecoare...

– Au!!

L–a plesnit scurt, dar eficace. Profită imediat de perplexitatea zănaticului agresor spre a se smuci şi a se smulge din locul asediului. Mai apucă să–şi recupereze poşeta, aflată pe măsuţa din lemn de tei, sub al cărui cristal plin cu urme şi pete de grăsime se lăfăie o puzderie de cărţi poştale ilustrate, expediate de prin toate colţurile lumii... Se îndreaptă hotărâtă spre uşă, fără a mai arunca nici o privire în urmă. Realizează cât de răvăşită trebuie să arate ţinuta ei, dar nu o mai interesează. Important rămâne, acum, doar Silviu, care, de la peste cinci sute de kilometri distanţă, nu pricepe nimic din ceea ce ajunge până la el.

– Alo!.... Ce–i cu tine? Ce faci... Ce se întâmplă acolo unde eşti?

– Nimic important, dragul meu. Se căţărase pe mine o omidă groasă, păroasă, scârboasă. Acum gata, am scăpat de ea... S–a rezolvat totul.

Zâmbetul toxic al furnicii negre i s–a lipit de spate, în timp ce părăseşte anticamera unde tronează secretara domnului ministru. Ştie ea cum stau lucrurile când uşa capitonată se închide, însoţită de consemnul „Să nu fiu deranjat până nu termin“. Dracul să–l ia! Scăpată cu faţa destul de curată din penibila înghesuială, acum nu o mai interesează nimic altceva în afara iubitului.

VII

– Mergem...?

Femeia îl cerne printre gene, absorbindu–l în ochii ei mari, negri. O adevărată măiestrie a machiajului, amestec savant de fard şi rimel, plus căutătura atent studiată, le pune în valoare potenţialul atractiv. Chiar dacă acum a aflat că este vorba despre o deghizare, un truc publicitar, trebuie să accepte, în sinea lui, că o prinde teribil fularul alb, din mătase naturală, trecut pe sub bărbie şi legat la ceafă. Aşa, da. Nu bagă mâna în foc că ar fi recunoscut–o imediat, dar orişicât... Alături, Şerban Dragu aşteaptă imperturbabil. N–ai zice că tocmai el este, în realitate, cel mai interesat de răspunsul pe care Martin se tot codeşte să îl dea.

– Nu... nu ştiu ce să spun. E greu de acceptat aşa, la minut, o asemenea ofertă. Îmi trebuie timp să mai gândesc.

Impresia că se află prins la mijloc, între protocol, provocare şi tentaţie nu este deloc comodă. Ar dori să se sustragă decent, fără a perturba atmosfera care îşi menţine aparenţa cordială. Şi fără a–şi jignii cu ceva partenerii. Tensionat între tendinţele respective, doctorul Eissler încearcă să–şi regăsească sângele rece. Să nu cedeze iritării, plictiselii, dezamăgirii, dar nici acestor provocări care, odată depistate, i–au lăsat un gust cam sălciu. Amânarea pe care o invocă nu este un moft. Îi este necesară pentru a pune, pe cât posibil, unul lângă altul elementele întregii poveşti... istorii... afaceri. Deocamdată nu ştie cum anume ar trebui să o considere. Ceea ce crezuse, la început, că ar fi o relaţie comună, s–a configurat până la urmă în ceva destul de complicat, chiar dubios. Merită să meargă

mai departe? Rămâne de văzut, de analizat... Mâine, pe lumină. Mai odihnit, mai raţional, mai detaşat. Acum este prea bulversat. La această oră târzie din noapte nu se simte capabil să descopere eventualele conexiuni sau intenţii, să evalueze riscurile. Pe neaşteptate, relaţia cu Şerban Dragu tinde să–l atragă spre o zonă plină de neprevăzut, la care nu s–a gândit deloc şi spre care nu se încumetă. Toată seara petrecută împreună l–a făcut să oscileze între stări contradictorii: încântare şi reţinere, încredere şi suspiciune, relaxare şi crispare, curaj şi prudenţă. Alternanţa lor rapidă i–a creat actuala senzaţie de disconfort psihic. Detectate şi puse cap la cap, prea multele potriveli se coagulează într–un puzzle cam prea strident, de un gust îndoielnic şi cu anumite tendinţe care, până una, alta, îi scapă.

Se lăsase dus de nas până când a înţeles aranjamentul discret şi subtil dintre cei doi, menit să–l plaseze pe un culoar emoţional alunecos. Ambianţa pitorească a localului în care amfitrionul său reţinuse masa venea în întâmpinarea disponibilităţilor sale afective. Ceva de specific, asta însemnând tavan din bârne şi blănuri aşternute peste pardoseala din gresie brută, nelustruită, cu vase din pământ ars pe mese şi chelneri costumaţi în haiduci, coborâţi direct din Evul Mediu autohton. De altfel, localul se şi numea „Sălaşul lui Dracula“, cultivând prin toate mijloacele de recuzită spiritul crud, sângeros, primitiv al eroului care a contribuit decisiv la afirmarea unei controversate glorii naţionale în lume. La început, doctorul s–a simţit chiar bine. Gazda lui aflase, probabil, cât de mult îl atrage folclorul indigen şi a intenţionat să–i facă pe plac... Nu era prima oară când se purta astfel. Încă de când se cunoscuseră, Dragu îi oferise, plin de curtoazie, acel cadou excepţional: Eterna şi fascinanta Românie. Admirator pasionat şi consecvent, Martin se bucurase enorm. Cunoaşte acum, aproape pe dinafară, conţinutul zonei etnografice de unde provine fiecare fotografie a albumului. Îl răsfoieşte cu plăcere, chiar cu o anume nostalgie – atunci când îl apucă dorul de Ariana. Vagabondează cu privirea şi, mai departe, cu închipuirea, printre imaginile care înfăţişează Sighişoara ori Valea Mureşului, dar şi plaiurile montane, colţurile exotice ale Deltei Dunării sau mânăstirile bucovinene – locuri descoperite de unul singur, din nefericire, numai după ce o pierduse pe ea. În compensaţie, a ajuns să recurgă la un truc copilăresc, mixând pe computer fotografiile pe care i le făcuse. O introducea astfel în fiecare ambianţă, loc sau peisaj care îl încântau acolo, printre filele lucioase. Iluzie facilă şi precară, de pe urma căreia sfârşea şi mai dureros.

– Ea este Manuela.

Prin această formulă abilă îşi prezentase Dragu însoţitoarea cu care venise punctual să–l preia, aşa cum conveniseră. Are o nevastă bine, chiar decorativă, a gândit elveţianul în scurtul răstimp pe care partenerul i–l lăsase, parcă într–adins, spre a–şi face o primă impresie asupra ei. Figura i se părea vag familiară. O mai întâlnise vreodată? Puţin probabil. Oricum, nu–şi aminteşte mai mult. Şi totuşi, acea căutătură parşivă, care s–ar fi vrut timidă şi pură, nu–i era cu totul străină. Cu cine semăna... ori o confunda el?

– Asistenta mea, a continuat bărbatul, menţinând acelaşi ton egal cu sine, ca o carapace de broască ţestoasă.

Martin nu dăduse atenţie faptului că femeia s–a instalat, în maşină, alături de el. Întâmplarea (sau organizarea) se păstrase şi atunci când s–au aşezat la masă. Chestie de protocol. În definitiv, era un bărbat încă tânăr, singur, liber. Vinul bun îşi făcuse repede efectul, alungând oboseala acumulată peste zi – călătoria şi celelalte. Conversaţia celor doi, uşoară şi agreabilă, completa atmosfera destinsă. S–a vorbit despre câteva din cazurile operate de el în ultimul timp. Unora dintre pacienţii aflaţi sub povara unor constrângeri băneşti, Dragu le obţinuse,

prin fundaţia sa, medicamentele costisitoare, absolut necesare pentru a se vindeca. Fapt pentru care doctorul îl stima, simţindu–se profund recunoscător. Încă o dată, omul se dovedea de ispravă, serios şi dezinteresat.

Abia pe la a treia specialitate culinară a remarcat Martin că, fără a–şi fi exprimat în prealabil vreo opţiune, chelnerii–haiduci aduceau pe masă tot ce–i plăcea lui mai mult în bucătăria românească: piftie de cocoş, tochitură cu mămăliguţă, sarmale – specialităţi cu denumiri exotice, pe care le învăţase greu, pronunţându–le stâlcit şi caraghios. Nu ajunsese la un asemenea grad de apropiere cu preşedintele „Inimilor...“ încât să–i fi împărtăşit astfel de amănunte. Şi atunci?!... Ori întâmplarea, ori gusturile lui în materie sufereau de o banalitate desăvârşită, echivalentă cu lista ordinară de bucate a oricărui restaurant. Până şi lăutarii, când s–au apropiat de masa lor, au venit cu un cântec al Mariei Tănase care lui îi presăra de fiecare dată sare pe rana numită Ariana: „Cine iubeşte şi lasă... Dumnezeu să–i dea pedeapsă“.

Parcă spre a–i respecta predispoziţia liricoidă indusă, amfitrionul s–a ridicat şi a ieşit, făcând doar un semn discret că va reveni. Asistentei („Elle est Manuelle“ – şi–a adus subit aminte de prezentarea care, în franceză, nu era deloc corectă, dar suna într–un fel anume, făcând o subtilă aluzie la Emmanuelle, faimosul personaj al unei serii de filme erotice extrem de provocatoare) îi revenea misiunea de a–l întreţine pentru cât avea să lipsească şeful. La început, a ştiut să tacă, fapt pentru care Martin i–a fost recunoscător, asta până când muzicanţii şi–au încheiat prestaţia. După retragerea lor, în liniştea instaurată, femeia s–a foit oarecum încurcată, căutând un subiect comun de conversaţie. Mai întâi a aşteptat şi a acceptat ca pe ceva firesc amabilitatea lui de a–i aprinde ţigara extrasă cu gesturi leneşe, pisiceşti, din pachetul aflat la îndemână. Apoi, (E)Manuelle l–a întrebat, absolut aiuritor, dacă a fost vreodată şi prin Sighişoara – oraşul în care, a ţinut să adauge imediat, venind în întâmpinarea uluielii lui, se născuse şi îşi făcuse şcoala. Reacţia elveţianului nu s–a lăsat aşteptată. Plăcut surprins de ceea ce a crezut a fi o coincidenţă, s–a destins, s–a încălzit şi a plonjat într–o evocare uşor exaltată a burg–ului de care–l legau amintiri atât de speciale. I–a precizat, mândru de cunoştinţele sale, câte trepte numără podul de lemn acoperit, care urcă spre cetate, intervalul de timp la care bate orologiul din turnul catedralei şi chiar numărul de paşi pe care–l ai de făcut dacă vrei să parcurgi pe jos distanţa dintre gară şi străvechea clădire a primăriei. Vibra, în toată dezlănţuirea lui, o fervoare aparte, declanşată de un tainic suport afectiv. Efectul acestuia îl adusese în ipostaza inedită – lăsa impresia unui localnic, bucuros că şi–a întâlnit o nesperată cunoştinţă, în compania căreia retrăia plăcerea de a scoate la iveală mici frânturi ale unor experienţe trecute. S–a oprit într–un târziu, când a observat că este ascultat politicos, dar fără nici o urmă de participare, de rezonanţă.

– Eu sunt plecată de acolo de peste zece ani, s–a simţit femeia obligată să–i mărturisească.

– Zece ani! Interesant... Cam pe atunci am trăit şi eu o aventură... pot s–o caracterizez drept bizară. Dar de sub efectele căreia nu am scăpat nici acum.

Nu insistase. Nu era treaba ei – problemă de tact, rezolvată impecabil. A făcut un semn discret, aproape masculin, către chelner. Acesta s–a apropiat şi a umplut cu vin cele două ulcele din lut. Tot la iniţiativa ei, au ciocnit. Au băut. Peste marginea răsfrântă a vasului – aceeaşi privire înţepătoare, sfredelitoare, venind către el dintr–o zonă incertă a memoriei, amplificându–i deruta şi făcându–l – nici nu ştia de ce – să se simtă vulnerabil.

– De obicei, amintirile acestea, atât de bine păstrate, se fixează într–un moment strict determinat. O emoţie

puternică... o nenorocire... ceva ce, orice ai face, nu poţi uita niciodată. Sper că a fost de bine.

Iată că nu era, aşa cum crezuse iniţial, un simplu obiect de decor, adus de şeful ei doar ca să înfrumuseţeze spaţiul şi să anime atmosfera. Intuiţia şi fineţea raţionamentului, aplicate nu la un caz particular, ci asupra unei probleme general valabile i–o arătau, acum, într–o lumină nouă. Doctorul nu trebuia nici măcar să încuviinţeze, ca să–i confirme deducţia. Suficient că nu a negat – lucru mare pentru un elveţian care, în mod curent, nu se prea bucură atunci când altcineva pătrunde în intimitatea sa. Revenirea la masă a amfitrionului pusese capăt frânturii de apropiere a cărei prelungire ar fi riscat să evolueze imprevizibil. Dar şi incitant.

Omul de afaceri se arăta acum ceva mai îngândurat. Primise vreo veste neplăcută sau oboseala începea să–şi pună amprenta şi asupra lui?

– Vă place asistenta mea, sper. Nu, nu–i nevoie să–mi confirmaţi – s–a precipitat el să spulbere uşoara încurcătură a musafirului. Dacă nu aş fi fost sigur de asta, nici nu aş fi adus–o cu mine.

A zâmbit abia schiţat, de parcă ar fi vrut să sublinieze că fata a venit cu el, dar stătea lângă oaspete. Pe degetele păroase, cu unghii ovale, atent îngrijite, strălucea o verighetă masivă, din aur şi platină. Eissler ştia că partenerul său este însurat şi se mirase cum de nu a venit însoţit de nevastă. Aşa se obişnuieşte, chiar şi la întâlniri destinate preponderent afacerilor. Singura condiţie este ca acestea să aibă loc în afara orelor de lucru şi au drept scop – declarat sau nu – glisarea relaţiei strict oficiale către o formă ceva mai personalizată, mai familiară. Avertismentul său, potrivit căruia dorea să discute împreună o problemă deosebită, nu doar că ar fi permis, ci chiar ar fi încurajat o asemenea deschidere. Pe de altă parte, când e vorba despre business, asistenta devine indispensabilă. Iar să le fi adus pe amândouă... atunci ar fi putut apărea complicaţii de interpretare.

– Aveţi, într–adevăr, o colaboratoare drăguţă. Complimentul era aproape sincer, aşa că trebuia continuat. Am găsit, deja, unele afinităţi.

– Serios? Mă bucur foarte mult. Asta înseamnă că aveţi un teren comun, pe care se poate ridica ceva... nu–i aşa?

Ca la un semnal – pe care însă Martin nu–l sesizase – atmosfera din salon s–a schimbat cu repeziciune. Lăutarii şi–au abandonat instrumentele, dispărând în altă încăpere. Abia atunci a băgat el de seamă că masa lor era singura ocupată din tot localul. Chelnerii haiduci, bine instruiţi, au debarasat repede. Locul vaselor şi al ulcelelor din ceramică a fost luat de cupele din cristal, şi de coniac franţuzesc. Arahidele şi alte fructe tropicale, plus nelipsitele ţigări de foi completau recuzita consumabilă, menite să modifice nu doar decorul, ci şi sfera de inserţie a problemelor abordate. Ajunseseră în punctul de unde discuţia îşi schimba cursul, angajându–se în direcţia principală. Elveţianul era pregătit, chiar curios. Flerul său, cu care se împăuna ori de câte ori se întâmpla să fie confirmat de realitate, îl avertizase că era de aşteptat să urmeze ceva absolut interesant. Înainte de a–şi debita expunerea de motive, Dragu şi–a scos de pe încheietura mâinii ceasul–brăţară, aşezându–l tacticos pe faţa de masă. Când a început să vorbească, îşi căuta cu grijă cuvintele, încercând să nu piardă nici un amănunt din ideile pe care dorea să le transmită. Se referea la o iniţiativă de interes public, foarte necesară României – de care ştia, desigur, cât de ataşat este dr. Eissler. O ţară bogată, dar cu oameni săraci, a subliniat el, care trebuie încă ajutaţi. S–a oprit şi l–a privit întrebător pe elveţian, aşteptând să i se confirme dacă acesta mai este dispus să asculte. Era, de ce să nu fie? Pe măsură ce venea în contact cu noi aspecte ale realităţii, îşi dădea şi mai bine seama câtă răbdare şi perseverenţă îţi trebuie

ca să reformezi însăşi felul de a gândi al acestor oameni – admirabili, în fond, dar nefast marcaţi de derută.

– Exact aici doream să ajung. Vedeţi, aşadar, consecinţele dezastruoase pe care asemenea trăsături le au asupra încercării de emancipare... asupra civilizaţiei. Practic, se intră într–un cerc vicios: nu te dezvolţi din cauza veşnicei neîncrederi, care te demobilizează. Pe de altă parte, atâta timp cât nu reuşeşti să te sustragi acestui fatalism care, din păcate, predispune şi îndeamnă la acceptarea necondiţionată a tuturor relelor, rămâi necivilizat.

Avea perfectă dreptate. După multe nelămuriri, elveţianul descoperise, până la urmă, în ce consta păcatul fundamental al oamenilor simpli, săraci şi modeşti – prea mulţi şi prea neajutoraţi. O neîncredere funciară nu doar în reuşită, ci chiar în rostul oricărei încercări mai pretenţioase de a întreprinde ceva, lucru care minează din start iniţiativele şi proiectele serioase. La început, crezuse că totul decurge dintr–o înţelepciune superioară. A unui soi de realism intuitiv, semnalizându–le oamenilor cât de înguste sunt limitele între care le este permis să spere, să aştepte o îmbunătăţire de orice natură. „Sunteţi mult prea pesimişti cu toţii“, le reproşase el chiar şi bolnavilor din clinica de chirurgie cardio–vasculară, care se declarau pregătiţi să moară în urma operaţiei, nicidecum să trăiască şi să o ducă mai bine. Dar, odată cu liberalizarea dezlănţuită după schimbarea regimului politic, nu întâlnise prea mulţi care erau gata să creadă în şansa lor. Să îndrăznească. Şi să acţioneze în consecinţă. Urmărind acum spusele lui Dragu, era de acord cu substanţa demonstraţiei sale, admirându–i felul succint, precis şi direct – aproape brutal – în care se referea la nişte aspecte cel mai adesea confuze şi controversate.

Regăsea în spusele gazdei sale unele concluzii la care ajunsese şi el. Asta se întâmpla cu câţiva ani înainte, atunci când Nona (cine altcineva şi–ar fi pierdut vremea cu unul ca el?) îi tradusese cu dificultate, dar şi cu succes, balada populară numită „Mioriţa“, un fel de constituţie inefabilă, metafizică, a sufletului românesc. O pseudo–fabulă fantastică, unică în literatură, în care oaia îl avertizează pe păstorul ei asupra ameninţării venite din partea celor mai apropiaţi prieteni ai săi, şi ei tot păstori, care puseseră la cale să–l omoare mişeleşte, din lăcomie sau numai din invidie. (Aceasta din urmă a fost nuanţa de interpretare introdusă, ulterior, de către Alex: „C–aşa–i românul nostru: unde–i unul, nu–i putere. Unde–s doi, se ceartă. Iar când apare şi–al treilea, certăreţii se unesc împotriva lui, să–i dea la cap şi să scape de el“). Dimensiunea fabuloasă a comunicării directe, verbale, dintre om şi animal i s–a părut un joc. O convenţie naivă, cam forţată, cel puţin pentru gustul său. Adică pentru modul lui de gândire eminamente pozitiv, raţional, tinzând cu predilecţie către structurile logice, verificabile. A acceptat–o, însă, dacă vroia să decripteze semnificaţia mitului. Iar aceasta revela acelaşi fatalism incorigibil, concretizat printr–o totală inerţie, pasivitate, poate chiar indolenţă. Concret, omul avertizat nu face decât să ia act de ameninţare. Nu că s–ar mira că animalul îi vorbeşte, nici nu–l întreabă de unde a aflat despre complotul respectiv. Sau că ar avea dubii ori s–ar revolta împotriva celor prevestite. Dimpotrivă, manifestă o deplină încredere în informaţiile primite. Nu se îndoieşte, dar nici nu se teme. Şi, cu atât mai puţin, nu ia vreo măsură care să evite pericolul iminent, ori măcar să–l diminueze, să–i atenueze consecinţele, să–şi încerce o ultimă şansă, oricât de fragilă ar fi ea. Această capitulare în faţa sorţii i–a dat de gândit lui Martin. Iar explicaţia filosofică potrivit căreia atitudinea eroului ar reprezenta o formă superioară de înţelegere a vieţii, a destinului implacabil căruia, orice ai face, îi eşti supus la modul absolut, nu se asortează deloc cu viziunea lui asupra

existenţei terestre, definită fundamental prin cuget şi faptă.

Liana, prietena Nonei, îi propusese o altă interpretare a lipsei de reacţie a ciobanului: „Într–o lume viciată, imorală, în care proporţia de 2/1 înclină ab initio balanţa succesului de partea celor răi, a ticăloşilor, orice opoziţie a minoritarului este sortită eşecului. Înţelepciunea viitoarei victime constă, susţine aceeaşi Liana, într–o superioară evaluare a şanselor. Ea porneşte de la premisa conform căreia nici unul dintre cei doi agresori nu este reformabil moral. Aşadar, raportul de forţe nu poate fi schimbat. Ucigaşii – cu sau fără simbrie, comision, dividende – vor avea câştig de cauză. Calitatea este sacrificată pe criterii cantitative". Şi dacă o atare teorie ar fi eronată? – se întrebase, mai târziu, de unul singur doctorul...

Şerban Dragu nu şi–a precupeţit admiraţia faţă de cunoştinţele străinului (el le–a numit, impropriu, „informaţii"), elogiindu–i percepţia exactă asupra specificului naţional.

– Jos pălăria! Se vede cât de mult iubiţi acest popor. Apoi, întorcându–se către secretară: Ţi–ai fi imaginat o asemenea disponibilitate, Manuela?

Devenea evident că, răspunzând unei asemenea „pase", femeia interpreta un rol mai consistent decât cel pe care i l–ar fi conferit funcţia ei. Implicată subtil în conversaţie, îi erau delegate iniţiative ce depăşesc, îndeobşte, un asemenea statut profesional. Deloc sfioasă, nu s–a grăbit totuşi cu răspunsul. Era, în ezitarea ei atent elaborată, o artă a evaluării, tipic feminină. Se simţea învestită, în acea clipă, cu funcţia de judecător. Şi era conştientă de importanţa verdictului. Înainte de a se pronunţa, l–a măsurat, încă o dată, pe bărbatul de lângă ea.

– Vă veţi mira dacă voi spune că... da? Să nu mă întrebaţi de ce, asta n–aş putea să precizez. Să–i zicem doar intuiţie... fler... eventual o comunicare mai specială.

Şi–a ridicat abia sesizabil cupa, cu acelaşi gest discret pe care îl mai oficiase o dată, în cele câteva minute de tete–a–tete.

Elveţianul e conştient că trebuie să se smulgă de sub haloul insidios al momentului. Şi femeia asta, care i se tot îndeasă în suflet, venind cu certitudine de altundeva... Oricât s–ar zdrobi, nu e–n stare să precizeze dacă e numai o impresie sau chiar i–a mai întâlnit vreodată figura. Nu, hotărât lucru, s–a lăsat atras, nepermis de uşor, pe un teren vâscos. Riscul de a aluneca în ridicol îl dezmeticeşte brusc, aşa cum li se întâmplă boxerilor aflaţi la un pas de knock out atunci când încasează un pumn care din fatal devine salvator.

Partenerul continuă să îi vorbească, derulându–şi metodic şi amplu expunerea, pe care a reluat–o din punctul în care se lăsase întrerupt.

– Tocmai acest sentiment al zădărniciei face ravagii aici, la noi. Omul gândeşte în termeni practici, adică prudenţi, pe termen scurt şi pornind de la premise catastrofice. Dar nu oamenii, ci, în primul rând, locurile şi istoria lor poartă vina pentru acest mod de a privi viitorul, fie şi cel mai apropiat cu putinţă. Românii noştri au fost condamnaţi să se nască, să trăiască şi să moară aici, la răscrucea marilor drumuri ale migraţiei medievale, iar apoi a marilor imperii. Pământuri bune, fertile, generoase. Dar şi expuse, permanent, năvălirilor de pradă. Au venit mai întâi goţii, vizigoţii, gepizii, avarii şi roxolanii. Treceau, făceau praf tot ceea ce întâlneau în cale: culturi, drumuri, aşezări. Plecau mai departe. Ca să scape cu viaţă, ai noştri – oameni paşnici şi înţelepţi, deloc belicoşi – fugeau. Se ascundeau în pădure, aşteptând să treacă urgia. Apoi se întorceau, chinuindu–se să repare ceea ce fusese distrus. Ori că n–aveau prea mult timp la dispoziţie (căci apăreau alţii, cu aceleaşi năravuri), ori apreciau corect, că se vor afla, şi data viitoare, la discreţia următorilor năvălitori, se mulţumeau să dreagă... să cârpească. Mai ieftin şi mai uşor.

Asta ne–a fost soarta. Căci după roxolani au trecut hunii. Apoi tătarii. După ei, turcii. Românul a ştiut dintotdeauna că lui nu–i este hărăzită nici linişte, nici tihnă, nici continuitate. Nu atât norocul ne–a lipsit (aşa ceva s–a găsit mereu, chiar dacă la limita inferioară), cât siguranţa zilei de mâine. Mereu trebuia să fii pregătit pentru ce e mai rău, să părăseşti şi să fugi, nu să edifici, să consolidezi şi să dezvolţi. După migratori, a venit vremea marilor împărăţii: turcii, austriecii, ruşii. Erai obligat să te pui bine cu fiecare, dar acest lucru devenea imposibil câtă vreme se războiau ei între ei. Atunci treceau nu pe la tine, ci peste tine. De fiecare dată, iar se alegea praful… Nu aveai cum să te împotriveşti, să lupţi, să negociezi, erau prea mulţi. Resemnarea şi comentariul luau locul confruntării. Abilitatea negocierii era mai preţioasă decât curajul împotrivirii. Dilema se punea, în esenţă, la modul următor: nu să câştigi cât mai mult, ci să pierzi cât mai puţin. Supravieţuirea lua locul victoriei, uneori şi al demnităţii. Poate că demonstraţia mea e cam greoaie, sigur complicată şi greu de înţeles. Dar este necesară pentru ca dumneavoastră, un străin crescut şi obişnuit cu spiritul Europei centrale şi apusene, să vă daţi seama de unde provine şi cât de adânc înrădăcinat este acest scepticism păgubos, care ne împiedică să evoluăm normal. Mă rog, în ritmul adecvat şi pe acele coordonate economice şi sociale care pentru germani sau francezi, olandezi sau spanioli nu mai reprezintă de mult ceva nou. Ei… uite că aici e mai altfel.

Elveţianul ştia asta. Deruta lui fusese înlocuită de compasiune. Din 1990, o căutase pe Ariana şi descoperise poporul român. Acţiunile umanitare în care se implicase îi relevaseră, rând pe rând, aspecte definitorii pentru el. Unele dramatice, altele bizare sau de–a dreptul absurde. Dăduse peste entuziasmul însoţit de neputinţă, peste ambiţiile dizolvate prea curând în inerţie, delăsare şi renunţare. Cei cu care stătea de vorbă erau, de cele mai multe ori, comunicativi, dar suspicioşi. Îmbinau prudenţa – mereu la pândă, sub o falsă umilinţă – cu orgolii şi încăpăţânări perdante. Puteau să te primească şi să te accepte imediat, pentru ca – foarte curând după aceea – să se simtă jigniţi dacă îţi exprimai dezacordul cel mai nevinovat în legătură cu cine ştie ce obicei sau părere de–a lor. Eissler fusese frapat, apoi mâhnit când a văzut confuzia generală, neputinţa – nu de a începe, ci mai ales de a finaliza un proiect. Mereu se găseau motive pentru amânare. Îndoielile se dovedeau prioritare, inhibând şi ducând la renunţare, la abandonarea efortului. Dacă nu se prefigura un element potrivnic, atunci era invocată perspectiva, oricât de improbabilă sau de îndepărtată, a unei conjuncturi nefavorabile. Dragu avea dreptate, răul nici nu trebuia să fie prezent, doar avut în vedere. Ameninţa şi dizolva totul. Nesiguranţa însemna, pentru aceşti oameni, o stare obişnuită, confortabilă ca un leagăn în care te bâţâi toată ziua, pasămite spre a te decide în ce parte să te îndrepţi. Gândirea negativă, punând cu predilecţie răul înainte, paraliza şi dizolva stăruinţa continuării, reducând iniţiativele şi investiţiile la dimensiunea minoră a unor improvizaţii. Riscul era supradimensionat şi opus, ca argument decisiv, evitării sau delăsării. Starea generală era aceea de timorare – răul trebuia să apară, negreşit, de pe undeva. Aşa gândea majoritatea populaţiei – cerând, aşteptând şi mulţumindu–se cu nimica toată, respectiv, cu ceea ce dădea statul. Curajul şi încrederea de a întreprinde ceva erau, îndeobşte, răsplătite prin succes. Atâta doar că se dovedeau, de cele mai multe ori, condiţionate şi susţinute de incorectitudine şi necinste. Şmecheria – o combinaţie de abilitate, isteţime, făţărnicie şi imoralitate – polua totul. Prea puţini români se lansau în iniţiative lucrative, iar aceştia se simţeau îndreptăţiţi să încalce legile. De unde şi concluzia, foarte larg răspândită şi prea de multe ori confirmată de fapte, că afacerile şi etica s–ar exclude reciproc. Efortul, competenţa şi onestitatea pluteau în

desconsiderare, dovedindu–se cel mai adesea perdante. De succes se dovedeau poltroneria şi înşelătoria, contrabanda, demagogia şi evaziunea.

– Ei bine, proiectul despre care v–am anunţat îşi propune să atace tocmai această dimensiune nevralgică. Cea care inhibă şi demobilizează curajul de a iniţia, de a porni... de a declanşa orice acţiune constructivă mai serioasă. Urmăresc de mai multă vreme, nu e nici un secret, implicarea dumneavoastră în realităţile de la noi. Ştiu câtă disponibilitate aţi probat în atingerea obiectivelor cuprinse în Operaţiunea „Satele Româneşti...“.

Doctorul era impresionat. Nu atât de complimentele primite (doar linguşeala face parte din regulile de bază ale oricărui protocol oriental), cât de modul documentat în care omul de afaceri îşi prezenta oferta. Se dovedea uimitor de informat asupra lui, dar uite că nu utiliza acest avantaj pentru treburi meschine, preferând să–l aducă în discuţie doar ca premisă de extindere a unor activităţi constructive. O dată în plus, românul îl punea în faţa unei surprize – până acum, deloc neplăcută.

– Pe scurt, v–aş invita să devenim asociaţi la înfiinţarea unei mari companii de asigurări.

– Pardon?!...

Impresia de a nu fi auzit bine. Ori de a nu fi înţeles, probabil, sensul exact. Ce legătură aveau cele discutate până atunci cu perspectiva unor afaceri cu asigurări?

– M–am pregătit mult pentru un asemenea proiect. Este nu doar necesar, ci şi fezabil. Am toate datele, ştiu ce trebuie făcut... dar nu m–aş încumeta să demarez decât împreună cu dumneavoastră.

Aaa... nu. De ce numai cu el? Nu era de meserie. Nu se ocupase vreodată, nici măcar tangenţial, cu asemenea probleme. Atunci?!... Ca şi cum i–ar fi citit gândurile, asistenta a intervenit din nou, după o lungă perioadă în care dispăruse din conversaţie.

– Vedeţi... în asemenea decizii majore contează enorm încrederea pe care ţi–o dă partenerul.

– Se poate... Da, cum să nu?.... Ca idee – o găsesc, fără îndoială, interesantă. Doar că, pe lângă încredere, ai nevoie de capital, de competenţă şi de ceva experienţă. Or, eu nu corespund nici uneia dintre cerinţele respective.

Nu se vedea capabil să intre în aşa ceva. Şi nici nu înţelegea ce ar putea face unul ca el. Problema încrederii ... o figură de stil. Chiar pusă în gura apetisantei asistente, evident instruită asupra a ceea avea de spus, o asemenea aiureală nu valora mare lucru pentru unul ca Dragu – fire practică, având picioarele bine înfipte în pământ. Până şi fundaţia „Inimi în suferinţă“ era suspect de compatibilă (dacă nu chiar complementară) cu firma sa lucrativă, al cărei obiect de activitate era comerţul cu aparatură medicală. Să admitem... Dar o companie privată de asigurări?

– De ce nu? Tonul senin şi afabil, folosit de interlocutor, are darul să păstreze conversaţia între limitele încă neangajante ale unei tatonări preliminare. Destul. Doctorului i se toarnă din nou coniac în pahar. Chelnerii s–au făcut nevăzuţi, dar Dragu nu se arată deranjat de o asemenea neglijenţă, şi nici de obligaţia de a le prelua sarcinile.

– Dar aţi fost de acord, domnule doctor, cu ideea de a face ceva pentru diminuarea, pentru contracararea acestui spirit de precauţie păguboasă al românilor. Singur aţi recunoscut că nimic nu se mişcă aici din frica de a nu ieşi prost. Ori...

Din nou Manuela – insistentă, instruită, insinuantă. Perfectă – dacă priveşti lucrurile dintr–un anumit unghi. Din celălalt, însă... Nu mai încape nici o îndoială asupra înţelegerii prealabile dintre cei doi. Bănuiala se confirmă deîndată ce bărbatul a preluat ideea, insinuând cu abilitate că, refuzând implicarea, Eissler însuşi ar dovedi că gândeşte laş, ezitant... adică româneşte.

– Nuu...nu–i exclus să aveţi dreptate. Repet, iniţiativa mi se pare bună, curajoasă, necesară. Dar, ca să şi reuşească, trebuie profesionişti. Eu nu sunt aşa ceva.

– N–are importanţă. Ne ocupăm noi, aici, de tot. Participarea dumneavoastră se limitează la...

Capital, desigur.

– Doar o cotă parte. Nu mai mult decât doriţi şi puteţi investi. Bani am destui, obţin şi nişte credite pe termen lung... nu asta–i problema.

Nu asta. Dar care? Ceva mai subtil, poate mai obscur. Şi care, tocmai de aceea, nu este convenabil de precizat în această etapă. A fost aleasă metoda învăluirii discrete. A contururilor neclare, deliberat vagi. A sugestiei şi... cine mai ştie a cărui mijloc neconvenţional?

– Dacă aveţi răbdare să ascultaţi până la capăt, veţi vedea că totul este perfect. Mai ales pentru dumneavoastră nu există nici cel mai mic risc.

A venit rândul asistentei să se ridice discret de la locul ei, şerpuind către ieşire. Oare fac cu rândul? Ce manevre îi mai pregătesc? Şeful continuă să–şi susţină pledoaria, înlăturând sau depăşind degajat orice nedumerire, obiecţie, reţinere. Nimic nu rezistă avântului său bine temperat. Nici măcar ipoteza eşecului, oricând posibil şi obligatoriu de luat în calcul când porneşti o afacere bazată pe venituri şi cheltuieli.

– Asta mă priveşte numai pe mine. Poftim... mă oblig prin clauza de asociere nici să nu vă fac părtaş la aşa ceva. Ce vreţi mai mult?

Prea multe facilităţi şi avantaje. De ce această asimetrie în viitoarele raporturi de colaborare? Experienţa l–a învăţat că nimeni, nici un partener normal şi onest, nu–ţi oferă, de florile mărului, asemenea concesii. Decât dacă şi le compensează din altă parte. Se decide să lase deoparte menajamentele.

– Ce nu înţeleg eu este insistenţa dumneavoastră de a mă avea, necondiţionat, într–o activitate în care nu pot face nimic util. Sau, mă rog, în care să fiu de neînlocuit.

– Ba puteţi, cum să nu? Încă n–am terminat de expus tot proiectul. Dumneavoastră, stimate domnule doctor, intraţi în această iniţiativă cu numele. Şi cu renumele câştigat, după câte aţi făcut pentru o mulţime din oamenii acestei ţări. Când spui Martin Eissler spui vieţi salvate, spui donaţii şi ajutoare, dispensare săteşti, şcoli şi multe altele. Sunteţi o garanţie morală... dar nu numai. Credeţi că asta nu e destul?

Ce să zică? Palmaresul său este impresionant când îl auzi. Lui nu i–a trecut prin cap până acum să facă aşa socoteala. Mda... nişte lucruri se leagă şi dau o imagine, totuşi, reală.

Parfumul ameţitor al Manuelei îl învăluie din nou, venind de foarte aproape, din spate. Purtătoarea s–a aplecat asupra lui atingându–l uşor, dar incitant, cu umărul. Cu mişcări graţioase, feline, îi pune în faţă un dosar, îndemnându–l să–l examineze. Pedant prezentat grafic, planul întregii afaceri: structură, desfăşurare, venituri şi cheltuieli estimate, extinderea progresivă pe piaţă... până şi grila de personal. Pe pagina de gardă, şase litere mari, albe, pe fond purpuriu alcătuiesc numele viitoarei companii: E–L–V–I–R–A. Numai „R"–ul iese din contextul celorlalte, supradimensionat abia sesizabil şi conturat cu o grafică foarte asemănătoare, dar nu identică. De la România?... Abia după ce închisese dosarul a sesizat asemănările multiple cu ELVIA, celebra firmă din ţara lui. Cum de nu s–a prins de la început? Manipularea abilă, produsă prin mijloace subliminale, încearcă să acrediteze dacă nu suprapunerea, cel puţin apropierea. Un truc abil, întărit şi confirmat prin această dorinţă de a obţine ca asociat un elveţian veritabil.

– ELVIRA? Cred că asemănarea... Cum să spun eu?

– O coincidenţă. Elvira este un nume românesc destul de frecvent. Aşa o chema şi pe bunica mea. Dragu nu se arată deranjat de reticenţele elveţianului, părând pregătit să le

spulbere prin precizări simple, logice, inatacabile.

– Deci... proiectul la contractul de asociere. Nimic nu este bătut în cuie, orice se poate negocia. E bine să–l studiaţi pe îndelete, sunt sigur că vă va convinge şi va spulbera toate reticenţele înainte de a–l semna. Să zicem, mâine seară. Sau poimâine, dacă vă convine aşa?

– Până atunci se mai pot întâmpla destule...

Vocea catifelată, voit seducătoare şi plină de inflexiuni promiţătoare a asistentei. Nu s–a clintit de acolo, nemişcată ca o santinelă sârguincioasă la post. Întorcându–şi capul spre ea, elveţianul descoperă schimbarea la faţă: cu părul strâns sub un fular de mătase, înfăşurat după canoanele portului popular, femeia i se pare acum şi mai cunoscută. Ei, poftim – încă o obsesie pe capul lui. Şi surprizele nu s–au epuizat. Iniţiativa finală îi revine, în întregime, cu acordul şefului ei, care a făcut pasul înapoi, cedându–i locul la rampă.

– Ştiu că mai aveţi unul, rosteşte scoţând la iveală, de sub dosarul ELVIRA – ei, un exemplar nou–nouţ din Eterna şi fascinanta Românie. Pe acesta vi–l ofer eu, în mod special...

Mâna splendidă, atent îngrijită şi pusă în valoare, se porneşte să răsfoiască pentru el paginile lucioase, superb colorate. Impresia că nu este o operaţiune gratuită, derulată la întâmplare, se modifică rapid în certitudine. Manuela se îndreaptă spre ceva anume. Ia stai...!

Aparent dezinteresat, şeful dă senzaţia că a ieşit din joc, mulţumindu–se cu o funcţie pasivă, de modest figurant. Aşteaptă, probabil, momentul prielnic să se retragă, spre a nu tulbura ceea ce se anunţă tot mai clar ca o intimitate dorită de amândoi – de el şi de asistenta lui. Care şi–a încetinit ritmul în care întoarce paginile. Îşi interpretează excelent rolul încredinţat, ar fi nedrept să–i conteste cineva talentul. Elveţianul nu are, în nici un caz, o asemenea intenţie. Se mulţumeşte să observe, amuzat, dar şi puţin incitat, până unde vor merge manevrele fetei. Căci, este sigur, acestea duc spre o ţintă precisă.

– Pe mine vă rog să mă scuzaţi numai câteva secunde... Dragu s–a decis să facă ultimul pas, altfel previzibil. S–a ridicat de la locul lui.

Au ajuns unde trebuiau să ajungă. Palma ei senzuală s–a oprit deasupra unei imagini pe care o mângâie tandru, aproape pervers. Abia când are certitudinea că a rămas singură cu Martin, începe lent mişcarea de dezvăluire... de revelaţie. Ca sub efectul unei scamatorii îndemânatice, din eterna şi fascinanta Românie, elveţianului îi surâde şăgalnic... aceeaşi Manuela! Poză tip. Zâmbet ca la fotograf. Machiaj profesionist. Decor adecvat. Vestimentaţia nu putea rămâne mai prejos. Într–un cuvânt: o ţărancă – îţi vine să crezi? – veritabilă, cu fotă şi ilic, broboadă şi opinci. Străinul desluşeşte abia acum rostul schimbării de costumaţie de acum câteva minute. O stratagemă oarecum ingenioasă. O surpriză, desigur. Dar, pentru el, una mai curând neplăcută.

– Aflasem de la Şeful cât sunteţi de îndrăgostit de poze. Acum, că ştiţi de unde să mă luaţi... putem să ne cunoaştem mai bine.

Replică forţată, ieftină, la limita stupidităţii. Are darul mai mult de a împrăştia, decât de a amplifica efectele impresiei pe care scontaseră cei doi organizatori. Pentru elveţian, surpriza a produs un efect mai curând penibil. Prea se ataşase de conţinutul acestui album, pe care îl aprecia tocmai pentru frumuseţea şi autenticitatea lui. Dar fotomodelul nu se simte deloc descurajat. Din poziţia în care se plasase, se apleacă uşor înainte, aşternând cu litere înflorite, pe poză, ceva personal – ceva între dedicaţie şi autograf. Sânul ei bine conturat se sprijină fără nici un echivoc pe umărul doctorului. După ce termină de scris, îl priveşte cu subînţeles.

– Mergem...?

VIII

Stă în faţa dulapului. Transpiră. Nu de căldură – de nervi. Îi este imposibil să se stăpânească. Ori să se concentreze asupra boarfelor pe care şi–a propus să le ia în bagaj. Merci, Şerban. Ca de obicei. Convorbirea din această seară îi oferise prilejul să guste iarăşi deliciile comportamentului său din ce în ce mai greu de înţeles, dar şi de suportat. Succesul în afaceri l–a mutilat. A devenit, pe nesimţite, rigid şi agresiv, arogant, autoritar, cinic. Convorbirea telefonică a fost o mostră în acest sens. Dracul a pus–o să răspundă? Doar ştia că este căutată ca să dea raportul şi ca să primească, apoi, alte ordine.

Este pe punctul de a exploda. Senzaţia de vitalitate devastatoare care o bântuie este de nedomolit. Ca şi cum ar avea acolo, în piept, o doză de carbid aflat în clocot. Doar că toate căile de eliberare a energiei negative care se acumulează galopant sunt complet blocate. Calmantele înghiţite nu au nici un efect. Ori au – dar unul invers. Furibundă, izbeşte cu piciorul o cutie cu pantofi, care se rostogolesc primprejur. Apoi, dezlănţuită, apucă geamantanul încăpător, pregătit pentru călătoria de mâine dimineaţă. S–a lovit la gleznă, dar durerea pe care o resimte este una binefăcătoare. Aşa! Smulge un snop de bulendre – primul care îi vine la îndemână – şi le aruncă înăuntru. Mai departe? Aaa... da! Face stânga–mprejur, trece val–vârtej, lăsând uşile vraişte şi se năpusteşte pe scara interioară, coborând la parter, în bucătăria elegantă („ca un platou de filmare de la Hollywood“, cum a caracterizat–o Adina, fosta ei colegă de cămin), acum invadată de un fum înţepător, înecăcios. Miroase puternic a crom încins. Vasul în care îşi pusese la fiert apă pentru masca de faţă sfârâie. E gol. Îl aruncă de pe plită, cu un gest la fel de violent. Se repede apoi asupra frigiderului mare, cu trei niveluri. Atacul furibund devastează compartimentul plin cu alimente preparate şi semipreparate, pe care le rânduise grijuliu, să aibă bărbatu–său ce mânca în lipsa ei. Acum, toate trec într–un sac de nailon, scos din debara. La gunoi cu ele! N–are decât să meargă la restaurant, să–i gătească curva aia de secretară, adorata lui ciorbă de burtă, să mestece gumă, ori să rabde de foame, că tot s–a făcut cât un porc. Treaba lui. Pe ea n–o mai interesează absolut deloc acest mitocan fudul şi necioplit, care a ajuns într–un asemenea hal de nesimţire încât o trimite la „produs“. Adică să se prostitueze cu câte un boşorog galonat, libidinos şi corupt – afacere de pe urma căreia se întorc înapoi taxele vamale plătite la intrarea în ţară a celor şaisprezece containere de aparatură radiologică. Adăugând şi licenţa de export pentru alcool (chipurile, sanitar!), serviciile sale ar fi fost plătite excelent: vreo douăzeci de mii de dolari. Nu–i o bagatelă. Dar nici ea o cocotă de serviciu, pusă în funcţiune sexuală de către propriul ei soţ, când are dumnealui interese murdare. Este doctoriţă, arată foarte bine, vorbeşte la perfecţie trei limbi străine. Toată lumea o admiră şi o respectă, apreciindu–i calităţile şi recunoscându–i meritele reale în succesul firmei. Sigur că, fără relaţiile şi banii lui, treaba nu ar fi pornit atât de bine. Dar şi fără priceperea, flerul şi tactul ei, nu ar fi ajuns niciodată la o asemenea dezvoltare în teritoriu, acoperind practic toate centrele medicale importante.

Oricât ar scotoci prin memorie, nu–şi aminteşte despre nici o vorbă de apreciere, de recunoaştere a contribuţiei ei personale din partea Marelui Şef. Distant, de multe ori chiar scârbos, îl interesează numai cum i–au fost îndeplinite sarcinile. Nu este vorba nici măcar de un raport, ca de la şef la subaltern, ci de un interogatoriu. N–ar scăpa – să–l pici cu ceară – vreo laudă, un elogiu sau o încurajare. Ia notă, iar apoi

ordonă ce consideră el că trebuie făcut în continuare. De ce, cum? Asta îl priveşte numai pe dumnealui. La început, ea încercase să stabilească termenii unei colaborări, să poarte un dialog asupra problemelor respective. Eşuase. Oriunde şi în orice moment ar fi avut loc, discuţia devia, se dezintegra. Schimba vorba. Găsea, de fiecare dată, un motiv sau altceva de făcut. În maşină, se arăta concentrat asupra drumului. La vreo distracţie – nu avea rost să se indispună. Acasă, seara, era obosit şi plictisit. Televizorul, vreo gazetă răsfoită tocmai atunci. Nici în pat nu a avut succes, deşi încercase să–l provoace înainte de... „Acum facem altceva, mai important şi mai plăcut". După – se întorcea pe partea cealaltă şi adormea. Odată, la insistenţele ei, i–a retezat–o fără menajamente: „Să ştii că numai profesionizdele discută afaceri în aşternut, căutând să te tragă de limbă". În pofida acestui dezinteres aparent, ştia tot. A fost foarte mirată, la un moment dat, când el îi reproşase, colţos şi agasat, că a acceptat să stea de vorbă, câteva minute, cu o clientă foarte drăguţă care o căutase să–i explice de ce a întârziat plata facturilor. De unde aflase amănuntul acela mărunt? Ulterior, a avut ocazia să se convingă de cât de vigilent şi de bine informat este soţul şi şeful ei. Intervenea când şi unde te–ai fi aşteptat mai puţin. Mirarea ei s–a transformat în iritare, ba chiar într–un soi de nelinişte căci, în pofida tentativelor ei de a afla sursa, Şerban i–o reteza morocănos, ca de obicei. „Ştiu şi gata. Restul nu contează".

Cum să nu fie la curent cu apucăturile secretarului de stat de la finanţe? Numai ea, ca o proastă, îşi imaginase – când a acceptat să intre la el – că se va rezuma totul la un zâmbet, o aluzie, un flirt. În cel mai rău caz – o mână trecută peste spate, la plecare, şi evocarea aluzivă a unei viitoare întâlniri. Scăpată de sub insuportabilul asalt, se pregătise toată ziua pentru scena explicativă cu bărbatu–său. Construise diverse variante: să–l provoace, declarându–i că ar fi obţinut totul numai după ce se culcase pe loc cu scârbosul pretendent. Era curioasă să–i vadă mutra, cu acea expresie suficientă, doldora de certitudini, la aflarea unei asemenea veşti şocante, aruncată drept în faţă, ca pe o găleată cu lături. S–a văzut nevoită să renunţe, nu era o actriţă destul de bună ca să joace cu succes o asemenea scenă. Spre deosebire de el, era incapabilă să disimuleze. Îi trebuia altceva. Încă mai plănuia o modalitate de relatare, când s–a trezit cu apelul lui telefonic. Scurt, i–a comunicat că s–a întrerupt dintr–un protocol prelungit cu neamţul. După care, fără introducere sau altă nuanţă de trecere: „Cum a fost cu omul nostru, dimineaţă?". Şi, fiindcă ei i se înţepenise un nod în gât, a cerut esenţialul: „S–a rezolvat, da?". Mereu formula impersonală, care o excludea cu totul pe ea, indiferent de aportul real. Uite că nu se rezolvase nimic. I–a trântit–o sec, fără explicaţii suplimentare. Aşa cum procedează şi el. „Dar de ce... nu l–ai găsit acolo?". Unica eventualitate de insucces. Altfel, totul era aranjat, nu încăpeau aspecte imprevizibile sau neconvenabile. Doar se ocupase personal! N–a mai răbdat, izbucnind violent, cu vocea sincopată de respiraţia convulsivă, întretăiată. Îşi simţea pometţii încinşi, iar vârfurile urechilor incandescente. Mâinile, în schimb, i se răciseră, inima îi bătea nebuneşte. „L–am găsit... cum să nu–l găsesc?! Nu–i spusesei tu că mă duc? Chiar mă aştepta". A făcut o pauză. Dibuia ceva să se aşeze. Picioarele n–o mai ţineau. Camera spaţioasă, elegantă, confortabilă, se învârtea vertiginos cu ea, ca într–o instalaţie de bâlci. „Atunci?... spune mai repede, te rog, mă grăbesc. Ţi–am spus că am ieşit din protocol şi nu–mi pot prelungi absenţa". Aha, era nerăbdător domnul. Prea bine. Va fi concisă, la obiect. Să–i satisfacă şi graba, şi curiozitatea. „Mă aştepta. Gata descheiat la prohab şi cu bale la gură. Într–o mână îşi ţinea pula, în cealaltă aprobarea... gata semnată, ştampilată, cu număr de înregistrare... cu tot. Îţi place? Ei, uite că mie nu mi–a plăcut. De aia nu s–a rezolvat". Linişte. L–a

lovit în moalele capului? „Exagerezi ca de obicei". Calm, dar tăios. Dispreţuitor. Deranjat. Deloc impresionat de porcăria care, chiar şarjată, reda cum nu se poate mai bine esenţa întregii afaceri. Mai degrabă nemulţumit de ratarea combinaţiei, aşa cum o pusese el la cale – să iasă cu plus la inventar. „Te–ai speriat tu, ca bleaga, când l–ai văzut că vine peste tine. Dacă aveai răbdare, ai fi constatat că–i impotent sută la sută. Nu–ţi făcea nimic, m–am asigurat eu înainte de asta". Rămăsese fără replică. El a închis.

Revine sus, în dormitorul ei. Din nou, faţă în faţă cu şifonierul. Acum, că s–a mai calmat, poate judeca lucrurile la rece. Scoate din geamantan hainele îngrămădite şi începe să le reaşeze, una câte una, fiecare pe umeraşul ei. În definitiv, ăsta e Şerban. S–a schimbat într–atât, ori a fost de la început aşa, fără ca ea să fi observat? Ba nu... acum n–o mai interesează persoana lui. Slavă Domnului, sunt lucruri mai importante pentru ea, pe lumea asta. Mâine dimineaţă se va urca la volan şi va evada, refugiindu–se acolo unde o trage inima. Turneul de o săptămână din Ardeal era programat din timp. Are de semnat o mulţime de contracte, de verificat cele două sucursale de la Braşov şi Sibiu. Maică–sa, bătrână şi aţoasă, înrăită de viaţă, de singurătate, se va înfuria când o să audă că nu rămâne deloc acasă. Aşa ar fi fost normal, dar nu se poate. Are şi ea dreptul la puţină fericire pe lumea asta. Când a sunat–o Silviu, anunţând–o că a obţinut cele câteva zile de concediu şi că se pot întâlni mai devreme, nu i–a venit să creadă.

Prima întâlnire cu el avusese loc cu aproape un an în urmă, la Cluj. Se deplasase acolo, într–una din obişnuitele ei voiajuri de afaceri. Reprezentanţa locală ARESS, firmă al cărei director executiv era ea, se zbătea în dificultăţi financiare. Contracte puţine şi pe sume mici, cu parteneri insolvabili de pe urma unor lipsuri îmbelşugate. Leasing–ul rămăsese cam singura modalitate de plată a aparaturii şi a instrumentarului livrat. Dar şi aici apăreau restanţe repetate. Analizând de la distanţă, din biroul lui de la Bucureşti, situaţia de pe hârtie, Şerban pronunţase cel mai simplu verdict: executarea datornicilor şi recuperarea urgentă a mărfii neachitate. Soluţia părea raţională şi îndreptăţită. Ca de obicei, şi–a expediat nevasta să o pună în practică. Îi stabilise un termen foarte strâns, neadmiţând nici un fel de derogare sau amânare. Ajunsă la faţa locului, se găsise în situaţia de a privi lucrurile cu alţi ochi. Nu neapărat mai blânzi, ci mai clarvăzători. A dat chiar peste câţiva dintre foştii colegi de facultate, surprinşi să o redescopere în asemenea ipostază. Om de afaceri, comerciant de instrumente şi de aparatură... La orice s–ar fi aşteptat de la una ca ea, numai la asemenea preocupări nu. Şi–o aminteau pasionată după petreceri şi dans, excursii şi alte plăceri. Ce se întâmplase între timp? Unde a dispărut dintr–o dată, în ultimul an? Ce s–a petrecut, de atunci, cu ea şi cum de evoluase într–o asemenea direcţie? Nu s–a pierdut în explicaţii – unele penibile, altele doar inutile. Ea – grăbită să–şi termine treaba pentru care venise. Iar ei, care lucrau chiar pe acele aparate – jenaţi şi temători că le vor pierde. Nici asta nu însemna o rezolvare: le lua înapoi şi... ce făcea cu ele? Trebuia să închirieze spaţii pentru depozitarea lor, care – şi–a dat seama imediat – nu aduceau banii aşteptaţi, ci doar cheltuieli suplimentare. Plus oroarea de a fi, tocmai ea, brutalul şi odiosul executor al unor bolnavi amărâţi, cu nimic vinovaţi pentru sărăcia cronică în care se zbătea sistemul de sănătate publică. Iar asta sub privirile şi în detrimentul unor medici cu care împărţise, o vreme, binele şi răul. Nu–i rămânea decât să găsească soluţii pozitive, ceea ce a însemnat o mulţime de tatonări, contacte, discuţii şi analize de perspectivă. Aşa a nimerit la un centru de recuperare şi socializare a copiilor străzii – unul dintre rarele domenii în care „producţia" se dovedea excedentară. Instituţia o impresionase atât ca principiu de organizare, cât şi din punctul

de vedere al rezultatelor obţinute. Graţie susţinerii financiare din partea unei fundaţii austriece de caritate, în colaborare cu o biserică din oraş, se reuşise construirea şi dotarea unei clădiri elegante şi funcţionale. Aici, micii vagabonzi, depistaţi şi seduşi de către asistenţii sociali, veneau în fiecare dimineaţă spre a–şi petrece ziua. Erau triaţi, spălaţi şi hrăniţi. Urmau activităţile şcolare curente, joaca şi deprinderea unor îndeletniciri practice. După masa de seară, erau lăsaţi să aleagă: rămân şi peste noapte, ori se întorc acolo de unde veniseră. „Unde... în canale, printre gunoaie, sub cerul liber?!" exclamase ea când i–a fost explicat ciudatul experiment. Exact. Se evita, astfel, orice senzaţie de constrângere, de limitare a libertăţii anarhice cu care se deprinseseră aceşti nenorociţi şi la care le era peste puteri să renunţe dintr–o dată. Cei care se întorceau a doua zi o făceau din proprie voinţă, erau liberi să opteze şi nu supuşi unei obligaţii. În timp, i s–a povestit de către personalul de specialitate, unii se plictiseau şi abandonau. Ceilalţi – inferiori numeric, dar superiori calitativ – erau apoi îndrumaţi către centre de plasament, li se găseau locuinţe sociale sau familii adoptive. Pe Magdalena Dragu a înduioşat–o aşezământul şi răbdarea oamenilor dedicaţi unor asemenea activităţi. S–a gândit, jenată, că celebra lor fundaţie, ale cărei merite le afişau cu orice ocazie, amplificându–le mediatic, se bucura de o publicitate net superioară, dar nemeritată prin comparaţie cu ceea ce se petrecea, fără vâlvă, aici. A atins–o, neplăcut, sentimentul culpabilităţii, când a semnat contractul de vânzare a unui întreg cabinet stomatologic, plus instrumentarul curent (seringi, abeslang–uri, instalaţii de sterilizare), introducând nelipsitele sancţiuni financiare şi celelalte clauze de reziliere. Pentru prima oară, i–a lipsit satisfacţia încercată ori de câte ori încheia un contract profitabil. Directoarea era internată în spital, spre a fi alături de unul dintre copii, care urma să suporte o intervenţie chirurgicală traumatizantă. În absenţa ei, Silviu a fost cel desemnat să se ocupe de tranzacţie şi de restul aspectelor organizatorice. L–a simpatizat pe tânărul zvelt, extrem de politicos, uşor timid în relaţiile cu alţii, dar serios şi eficient atunci când îşi făcea meseria. Era asistent social, o profesie despre care ea auzise în treacăt, fără să o fi interesat vreodată ceva despre conţinutul ei. Când el i–a sintetizat, cu precizie şi cu modestie, în ce consta munca pe care o îndeplinea, a fost impresionată. Nu–i trecuse vreodată prin minte că poţi avea o satisfacţie, o împlinire, îngrijindu–te de mizeria şi de nevoile altora. Băiatul acesta, care terminase facultatea de teologie şi studia acum, la nivel universitar, psiho–pedagogia, i–a relatat, senin şi lucid, ce faci şi ce simţi ajutându–i pe cei năpăstuiţi de soartă, incapabili sau nedoritori să depăşească handicapurile cu care destinul i–a încercat. Magdalena l–a ascultat, la început din politeţe, apoi tot mai jenată de neputinţa sa de a înţelege finalitatea unor strădanii eminamente altruiste. Firea ei pragmatică, realistă, pe alocuri chiar egoistă, respingea structural ceea ce considera a fi gratuit, fără limită, inutil. Ea vedea lucrurile altfel: de pe urma unui demers, obligatoriu, urmează să obţii un câştig. Să vezi că se întâmplă ceva, că lucrurile evoluează, se îmbunătăţesc în vreun fel. Or, asistenţa socială însemna, după spusele acestui copilandru cu exprimare de om bătrân, o luptă continuă, de cele mai multe ori deşartă, cu mizeria umană. Ascultându–l, doctoriţa care nu consultase niciodată un bolnav, îşi ţinea privirea în jos. Aşa i–a zărit mâinile puternice, suple, expresive. Semănau cu cele ale lui Aimé, omul care o copleşise – ani în urmă – cu generozitatea şi cu devotamentul lui, pe care le considera, atunci, inegalabile. A fost de–ajuns această primă comparaţie. Restul a venit de la sine, într–o înlănţuire tulburătoare. Şi–a prelungit cu încă o zi şederea în oraş, invitându–l să se întâlnească, să mai stea de vorbă. Mai târziu, şi–a dat seama că se îndrăgostise de

Silviu şi că, în persoana acestuia, se topise – într–un mod inexplicabil – celălalt. Parcă era o reîncarnare. O ediţie revăzută şi actualizată a străinului care îşi lăsase o amprentă majoră, indestructibilă, pe viaţa ei.

„Ar trebui să fiu oarecum geloasă... Îmi atragi atenţia că nu ai foarte mult timp pentru mine, fiindcă trebuie să te întâlneşti negreşit cu altcineva. Indiferent cine...“. Se aflau în Grădina Botanică a oraşului, plimbându–se sub pretextul discuţiei. Sau invers... nici ea nu se putea pronunţa exact. El alesese locul. Pretenţiile Magdalenei: să fie izolat, liniştit, frumos, curat. Pentru prima oară după mulţi ani, refuza înghesuiala, agitaţia trepidantă a centrului, dar şi aerul lustruit al vreunui local, oricât de cochet sau de intim, unde să simtă căutătura insolentă a vreunui chelner care le ştie pe toate. Aici erau pierduţi, singuri printre arbuşti exotici şi aranjamente florale neasemuit de frumoase. Ora foarte matinală îi apăra, încă, de ceilalţi vizitatori. Alegerea lui se dovedea un refugiu ideal. Ploaia din timpul nopţii curăţase totul. Acum, un soare blajin, de primăvară timpurie, chema către el ochii, sufletul şi aburul proaspăt. Nu fusese niciodată o iubitoare de natură, preferând oraşul, cu confortul şi facilităţile lui. De cele mai multe ori, o străbătuse cu maşina, grăbită, nerăbdătoare să ajungă la destinaţie. Acum era pentru prima dată în viaţă când se simţea bine într–un asemenea spaţiu. Băiatul care o adusese aici nu se arăta nici visător, nici măcar încurcat. Obligaţia lui era să fie politicos – şi atât. El îi atrăsese atenţia că timpul alocat acestei plimbări era limitat. Peste două ore, trebuia să fie în oraş, la treabă. Avea programată următoarea întâlnire, cu un potenţial „client“, descoperit cu câteva săptămâni în urmă, în gară. De atunci stăteau de vorbă, îi oferea câte ceva de mâncare; ba, într–o zi – povestea, încântat de ideea lui – îl dusese chiar la un cinematograf unde rula un program de desene animate. Se apropia de pragul dincolo de care i–ar fi câştigat micului vagabond încrederea. Abia după ce va fi fost sigur de asta, urma să–l invite, cu toate menajamentele şi precauţiile posibile, la centrul social. Să vadă dacă o să–i placă. Unii veneau, înfulecau repede ceva şi dispăreau definitiv, întorcându–se în mediul sordid al străzii. De aceea era necesară, i–a accentuat el, acţionarea acelor resorturi sufleteşti care să permită comunicarea, câştigarea încrederii. Fără aşa ceva, ar fi fost exclusă orice colaborare. Iar acesta era numai începutul. Şi sfârşitul?... Întrebarea ei putea fi considerată nepoliticoasă. O formulă eficientă de a sări peste amănunte, epuizând subiectul. A înţeles asta prea târziu, după reacţia lui, vădit încurcată, şi i–a părut rău. Atunci l–a luat de mână – un semn de încredere şi de apropiere. Sfârşitul putea fi fericit, în sensul unei socializări relativ izbutite. Însă niciodată certă, definitivă. Vagabondajul e ca o boală, adesea incurabilă, a recunoscut el, cu o voce răbdătoare, dar marcată de tristeţe. Oricând – ca şi în cazul toxicomanilor – există posibilitatea recidivei. Marele pariu constă în a te ocupa de o categorie distinctă de copiii: nu orfanii, ci fugiţii. Între unii şi alţii diferenţa este majoră, semnificativă. Pentru cei dintâi a decis soarta. Ceilalţi şi–au ales singuri, cel mai adesea de bunăvoie, condiţia. Sunt elementele cele mai dificile, încăpăţânate şi imprevizibile în reacţii. Nouăzeci şi nouă la sută dintre ei visează, vor şi acţionează pentru a avansa în deplorabila lor ierarhie – pe care o respectă, râvnindu–i forţa. De acolo îşi extrag idealurile de viaţă, ajungând infractori înrăiţi, recidivişti, irecuperabili. Spărgători, criminali, violatori – clienţii obişnuiţi ai penitenciarelor. Recunoscând această perspectivă, Silviu era abătut, dar nu descurajat. „Cooperativa Munca în zadar, aşa s–ar putea numi activitatea asta a ta. Eşti un mic Sisif, care şi–a ales să lucreze nu cu bolovanul, ci cu omul“. Nu a contrazis–o. Dar, în tăcerea lui, vibra nu resemnarea, ci doar un soi de îndârjire menită să anihileze luciditatea. Conştientă de riscul

indelicateţei, insistase. La început provocator, apoi tot mai câştigată de propria–i idee. „Nu ţi–ai dori şi tu o ocupaţie mai pozitivă... cu finalităţi sigure, palpabile? Cu reuşite?" Admiraţia ei pălea sub presiunea compătimirii. Se hotărâse deja să–i ofere un post la reprezentanţa lor. „Ah, nu. În nici un caz! Ar însemna să fug, să dezertez de la rostul meu. Pentru aşa ceva m–am pregătit, îmi place şi cred realmente în ceea ce fac. Am toate premisele ca să reuşesc... atât cât se poate reuşi". Magdalena s–a simţit mică. Fără voia lui, băiatul acesta mult mai tânăr o umilea. Şi ea absolvise o facultate, depusese jurământul lui Hypocrat, angajându–se să le fie de folos oamenilor, să–i ajute şi să le vindece suferinţele. Apoi se măritase, acum făcea comerţ. Tot spre binele bolnavilor, dar... mai altfel. Într–un fel, nu ea era vinovată. Aşa se potriviseră lucrurile. Dacă rămânea cu Aimé, ar fi lucrat împreună. Îşi programase o specializare în anestezie–reanimare, ajungea altceva. N–a fost să fie, cum zicea bunică–sa ori de câte ori ceva ieşea prost sau nu ieşea de loc. Ca şi cu ea...

L–a dus cu maşina până la locul de întâlnire cu micul vagabond, cucerirea lui, pe care se temea să nu o rateze. De aceea, a rugat–o frumos să nu se supere pe el, dar... să–l lase undeva, prin apropiere. Nu era bine să coboare dintr–o limuzină, putea primejdui fragilitatea relaţiei încropite. Iniţial contrariată, până la urmă i–a dat dreptate. La despărţire, l–a sărutat firesc, ca pe un bun şi vechi prieten. Tot drumul, până la Bucureşti, s–a gândit numai la el. „Numai" e un fel de a spune căci, în realitate, tipul cu păr şaten deschis spre blond, cu umerii largi, cu vorba simplă şi directă, sigur pe misiunea lui de viaţă şi devotat celor pe care alesese să–i ajute îl recompunea, segment cu segment, pe celălalt – omul care, la începutul tinereţii ei, îi marcase destinul. Aimé, cum îl numise ea, o părăsise. Dur, nemeritat şi inexplicabil. Adolescentul acesta îmbătrânit, care îi ieşise în cale întâmplător, dăduse timpul nu înapoi, ci de–a dreptul peste cap. Nu atât imaginea, cât seriozitatea lui simplă, autentică o captivase pur şi simplu. Zilele care au urmat revenirii acasă, la afacerile de rutină, nu au făcut decât să amplifice şi să aprofundeze această revelaţie. Distanţa şi memoria conlucraseră, purtând–o înspre o imagine suprapusă, ideală. Fără să urmărească asta (în nici un caz la modul conştient), profilul tânărului asistent social i se substituise celuilalt, amestecându–se şi completându–se reciproc. Obsesia, stranie dar de neevitat, nu–i dădea pace, urmărind–o permanent, în public şi în intimitate. Oricât ar fi vrut să scape, îi era imposibil să se sustragă de sub mirajul ei. Care se dovedea mai puternic decât propria–i voinţă, decât obligaţiile sau scrupulele de ordin moral. Sub un pretext imprudent de fragil în raport cu severitatea şi cu suspiciunile lui Şerban, după o săptămână era înapoi, la Cluj. Acum, ca de fiecare dată când se întâlneşte clandestin cu Silviu, îi vine mult mai uşor să mascheze relaţia adulterină, decât să se decidă asupra toaletelor pe care trebuie să şi le pună în valiză. Din nou între uşile şifonierului, se mută de pe un picior pe altul. O mâncărime nervoasă îi monopolizează toată puterea de concentrare. Aşa se întâmplă când se enervează foarte tare. Iar conversaţia cu bărbatu–său a pus capac unei zile infecte, începută cu un viol legitim şi terminată printr–o umilinţă abjectă, perversă, insuportabilă. N–a mai apucat să–l înştiinţeze despre plecarea de mâine. De altfel, nici nu e sigură că l–ar interesa prea mult. O să–i lase un bilet cu datele oficiale ale deplasării. Totul e să nu care cumva să dea, iarăşi, ochii cu el, înainte... Cine ştie ce idee stupidă i–ar mai putea veni?

IX

Singur. Cu riscul impoliteţei, refuzase oferta de a fi însoţit până acasă. N–au reuşit să–l convingă nici pedanteria galantă a lui Râpă, nici disponibilitatea evidentă a secretarei sale. Ca întotdeauna în momentele de restrişte, când este afectat sau nu reuşeşte să înţeleagă ceva, preferă mersul pe jos, în solitudine. Ceea ce, trebuie să recunoască, i se întâmplă foarte rar la el în ţară. Aici însă, a trecut peste toate avertismentele, probabil reale, chiar dacă întrucâtva exagerate, ale partenerului său de afaceri, care i–a vorbit despre riscul de a fi atacat pe stradă de hoţi sau de câinii vagabonzi ce împânzesc Bucureştiul. „Fie ce–o fi...“ – altă deviză comportamentală de largă circulaţie prin aceste locuri. Sub protecţia ei, simte nevoia să se elibereze de sub tensiunea ultimelor ore. Mai bine aşa. Prietenii săi, care i–ar fi fost de mare ajutor, se află la mii de kilometri distanţă. Şi câtă nevoie ar fi avut acum de optimismul tonic, simplificator al Nonei, ori de sarcasmul lucid, fără menajamente, al jurnalistului!... Vântul tăios al nopţii de toamnă îi ţine piept, îngreunându–i înaintarea. O rafală puternică răstoarnă un tomberon plin cu gunoi de pe marginea trotuarului, declanşând scheunatul alarmat al unei pisici vagaboande. Câinii anunţaţi se manifestă doar prin lătrături dispersate, dar sincrone. Din spate, farurile galbene, de ceaţă, ale unui automobil îl ajung în viteză. Pentru câteva secunde, umbra lui se amestecă în vârtejul de hârtii şi frunze. Apoi dispare, ca şi cum n–ar fi fost. Până la primul felinar, rămâne doar cu vălmăşagul de impresii, de amintiri şi nelămuriri, ba chiar cu unele temeri, pe care le considerase depăşite demult. Uite că nu–i deloc aşa. Din nou incertitudini şi aparenţe, vorbe frumoase, ireproşabile pe alocuri, ascunzând capcane şi năucindu–l pe Martin sub presiunea lor confuză, indefinit ameninţătoare. Orice ar face, îi este imposibil să pună ordine în ele, să le confere coerenţa şi limpezimea necesară unei evaluări corecte, precise, aşa cum consideră a fi obligatoriu, dacă nu vrei să laşi lucrurile la voia întâmplării – să te domine şi să te determine. Iar el nu acceptă niciodată aşa ceva. Mereu se repetă acelaşi mecanism. Simplu în esenţă, poate chiar banal, dar asta numai până la un punct.... să–i spunem fatidic. Dacă stă să analizeze retrospectiv întâmplările trăite de el în România, descoperă cum acestea urmează, de fiecare dată, o dinamică fracturată. Totul începe clar, ordonat, agreabil. Pentru ca, brusc, să intervină ceva care te întoarce pe dos. Situaţiile în care se lăsase antrenat aveau, fiecare, câte o motivaţie. Până nu era sigur de ea, se păstra într–o prudentă expectativă. Nu şi–a pus, însă, niciodată problema dacă resortul declanşator era aleatoriu sau, dimpotrivă, special orânduit spre a–l atrage, a–l integra şi folosi pe el. Într–un cuvânt – a–l manipula. Nici la primele vizite, când ponderea unui asemenea substrat ar fi fost mai plauzibilă, nu dăduse curs unor astfel de bănuieli. Deşi fusese pus în gardă, preferase să le minimalizeze ori să nu le pună la inimă, cum se spune – atât de frumos – pe aici. Venise oare, abia acum, scadenţa adevărului? Sau numai el, străinul naiv şi superficial, trecuse neatent pe lângă atâtea alte momente? Grea întrebare. Cine nu se simte dezorientat, când se vede nevoit să–şi reconsidere dubitativ un segment atât de cuprinzător şi de important din viaţă? Ca la un cutremur, toate reperele se clatină. Amintirile devin ghimpi, iar impresiile – unele atât de minunate – ajung să fie atinse şi alterate de suflul suspiciunilor, al ezitărilor şi al reconsiderărilor. Poate nemeritate, dar de neocolit. Printr–o asemenea prismă, cât mai valorează în realitate experienţa lui românească pe care a

parcurs–o, mai bine de un deceniu, ca pe ceva splendid, revelator, încântător?

...Prima dată venise aici într–un voiaj – s–ar putea spune – mai mult exotic. Recidiva se datora, mai curând, spiritului său combativ, întotdeauna răzvrătit atunci când întâlnea oprelişti nelalocul lor. Aşa a fost să fie: vocaţie sau hazard? Posibil şi una, şi alta. La vremea aceea, în 1988, intra fără să bănuiască într–o aventură care continuă, după toate câte s–au întâmplat, să–l ţină strâns în ancorele ei. Dar şi să–l fiarbă, să–l nedumerească, pe alocuri, să–l înspăimânte. Fusese, oare, pusă sub semnul binecuvântării – cum crezuse la început – sau a unui blestem – cum este tentat să–l evalueze acum? În orice caz, a doua călătorie în România s–a dovedit a fi crucială. Colaborarea lui cu clinica de chirurgie cardio–vasculară din Târgu–Mureş depăşea, astfel, caracterul prospectiv – singurul pentru care elveţianul fusese pregătit atunci când prietenul său Barnard îi sugerase să facă o vizită de documentare. Profesionişti excepţionali, oameni de ispravă şi enorm de multă suferinţă – cam asta cuprindea, în esenţă, recomandarea sud–africanului. S–a dus, luând în bagaj multă curiozitate, dar şi destulă circumspecţie. La aceasta din urmă a renunţat repede, înlocuind–o cu încrederea şi compasiunea. Dar, mai ales, cu o enormă disponibilitate de a ajuta, de a fi folositor şi a face bine celor ce aveau nevoie de priceperea lui. Se trăgea dintr–o familie onorabilă, cu tradiţie şi prestigiu în domeniul respectiv. Bunicul său dinspre tată se oferise voluntar în rândul trupelor franceze, lucrând ca sanitar pe front, în războiul din 1914–1918. Toate femeile dinspre partea maică–sii fuseseră implicate, generaţii de–a rândul, în organizaţii caritabile, muncind cu seriozitate şi consecvenţă unde era mai greu. Aşa şi el – a văzut, s–a convins, a revenit. Îl câştigaseră bolnavii care îşi purtau în tăcere suferinţa, aşteptându–şi sfârşitul ca pe o izbăvire, îndurând, cu resemnarea lor înţeleaptă, tot ce le fusese hărăzit să suporte. „Dă–mi, Doamne, curajul să mă lupt cu ceea ce se poate schimba. Dă–mi forţa să mă împac cu ceea ce nu se poate. Şi mai dă–mi înţelepciunea să le deosebesc“, spune o rugăciune. Pe de o parte, intrase în contact cu durerea şi cu lipsa de speranţă a pacienţilor. Pe de alta, îl impresionaseră îndrăzneala şi inventivitatea cu care chirurgii români se vedeau obligaţi să înlocuiască, prin improvizaţii uimitoare, marile lipsuri cu care se confruntau. În atari condiţii, se reconsiderase pe el, cu prudenţa şi pedanteria lui profesională duse până la limita dincolo de care omul devine incomod, dacă nu chiar nesuferit de–a binelea pentru ceilalţi. Cum de s–a întâmplat minunea? Probabil – încearcă să–şi explice acum, privind retroactiv – l–au convins decenţa şi demnitatea cu care bieţii oameni învăţaseră să îşi poarte necazurile. Dar şi justeţea soluţiei „merge şi aşa“, când alternativa lipseşte cu desăvârşire. În primele zile, îi venise greu să accepte ceea ce descoperise, uluit: că aparatura era nu numai depăşită ci, pe alocuri, chiar periculoasă; că reactivii elementari nu se găseau în clinică, deoarece se aduceau din import, ceea ce presupunea devize, iar alocarea banilor era prohibită prin decrete de stat! Când a înţeles că, pentru aceşti nefericiţi, răul nu avea nici o limită, s–a simţit ruşinat fie şi numai pentru faptul că se îndoise de acest lucru. Dar, mai ales, dator. Când a revenit, a adus cu sine tot ce a putut căra. Pentru asta, renunţase la confortul avionului, înhămându–se la un drum greu, epuizant, care a durat trei zile. Atâta făcuse pe şoselele europene, într–un noiembrie de iarnă grăbită şi aspră, microbuzul pe care alesese să–l conducă cu mâna lui. De ce? Întrucât câştiga astfel şi spaţiul, atât de preţios, al însoţitorului. Acolo înghesuise încă vreo câteva baxuri de anestezice, primite în drum de la directorul clinicii din Linz, sensibilizat şi el de relatările lui Martin. La frontiera românească, autorităţile îl priviseră cu suspiciune. Poliţiştii echipaţi în vameşi desfăcuseră

fiecare cutie, pipăind şi mirosind cu gesturi ostentative toate ambalajele. Examinarea minuţioasă a conţinutului durase câteva ore bune – adică rele – pe parcursul cărora cerberii nu se sfiau să–i arate, fără menajamente, părerea lor îngrozitor de sinceră despre efortul lui: ceva între îndoială şi dispreţ. Şi–a dat seama foarte curând, deşi nu cunoştea deloc limba, că matahalele care îi scotoceau înverşunat prin maşină îl considerau dacă nu periculos, atunci nebun sau prost. În comentariile lor putea desluşi cuvinte cum ar fi „contrabandist“, „marijuana“, „heroină“, însoţite reflex de încruntături pieziţe, deloc binevoitoare. Nu va uita cât va trăi cum a trebuit să semneze o mulţime de declaraţii şi să facă faţă unor interogatorii succesive. Refuzau să accepte că tot ceea ce oferea el clinicii universitare era gratuit. Că imensul volum de materiale (din care nu lipseau seringile de unică folosinţă, vata şi pansamentele sterile – articole dispărute aproape complet din inventarul medical al colegilor săi) reprezenta doar un firesc ajutor umanitar. O donaţie – adică ceva neprofitabil în plan bănesc. L–au întrebat cu brutalitate despre ţigări Kent, ciocolată sau cafea. Îşi cereau partea lor. Până la urmă, se văzuseră nevoiţi să–l lase să–şi continue drumul. Dar, s–a lămurit repede, nu singur. În spatele lui, la nici două sute de metri, se postase o maşină de urmărire. Cei doi ocupanţi ai acesteia nu făceau nici un secret din natura misiunii lor. La cele trei sau patru controale poliţieneşti de pe şosea (cam prea dese spre a le pune pe seama întâmplării), nedoriţii lui însoţitori îl depăşeau şi opreau imediat, aşteptând cu ostentativă nesimţire să–şi reia deplasarea. Ăsta nu mai era filaj, ci o intimidare grosolană, al cărei scop l–a înţeles, cu greu, mult timp după aceea. În fine… fusese avertizat, ştia la ce să se aştepte. Drept pentru care acceptase totul cu nepăsare şi umor. Aşa funcţiona, pe atunci, regula jocului. Trebuia nu respectată, ci suportată.

Ceva mai târziu, i se aburise întrucâtva şi imaginea atât de luminoasă în care îi plasase pe medicii din clinică. Nu micile animozităţi, detectabile oriunde pe lumea asta, îi modificaseră optica iniţială. Fusese înclinat să le pună pe seama greutăţilor cotidiene. A stării de permanent neajuns, de penurie cronică, multilateral dezvoltată, care–i împingea să–şi împartă, la modul meschin, săli de operaţie şi analgezice, valve, by–pass–uri sau anticoagulante, până la banalul catgut. Avea să observe, însă, că şi bolnavii puteau fi disputaţi în acelaşi mod, după nişte criterii care lui, ca străin, realmente îi scăpau. Ceea ce nu era în măsură să le facă mai agreabile. Altele erau, însă, rosturile sale în clinică.

A doua zi după descărcarea şi sortarea ajutoarelor, intrase deja în câteva operaţii complicate, la care colegii nu se încumetaseră în absenţa lui. Faptul îl măgulea, dar îl şi obliga enorm. Nu era infailibil. Un eşec înregistrat (oricând posibil) ar fi dus la năruirea încrederii tuturor, colegi şi pacienţi deopotrivă. Pentru cei din urmă, apariţia lui în clinica de chirurgie cardio–vasculară însemna nu doar un eveniment. Majoritatea erau tentaţi să o echivaleze cu un miracol. Odată programaţi spre a fi operaţi de el, unii – puţini, ce–i drept – erau convinşi că vor scăpa nu numai cu viaţă, dar şi cu toate beteşugurile vindecate. Martin era cel mai în măsură să aprecieze cât de exagerate erau asemenea speranţe. Dar asta nu–i diminua cu nimic responsabilităţile. Din contră – a fi privit ca o ultimă, dar certă salvare înseamnă, pentru orice profesionist responsabil, o încărcătură nedorită, o tensiune suplimentară. Presiunea enormă, cu care nu mai fusese confruntat – la asemenea proporţii – niciodată în carieră, îl stresa îngrozitor. De aceea, s–a gândit că ar fi mai bine pentru toată lumea ca, în cele două zile de week–end, să nu calce prin spital. O opţiune anevoioasă, dar întrutotul justificată, din toate punctele de vedere. Primise o invitaţie din partea doctorului Cătineanu – un bun profesionist, tânăr şi ambiţios, care se

lipise de el din capul locului, avid să înveţe, dornic să se afirme. Acceptând–o, i s–a părut cât se poate de normală şi de binevenită posibilitatea de a pătrunde în intimitatea unei familii autohtone. La sfârşitul experienţei, n–ar fi putut spune că s–a simţit prost acasă la colegul său, dar nici aşa cum şi–a imaginat şi a dorit el. Sperase să înţeleagă, cu această ocazie, cum arată viaţa autentică, neprelucrată propagandistic, a acestor oameni pe care începuse să–i simpatizeze. A fi poftit de către cineva la el acasă înseamnă, pentru orice elveţian, un privilegiu rar. Intrau aici şi încrederea, şi consideraţia, şi disponibilitatea unei comunicări deosebite, superioară convenţiilor sociale obişnuite. La ei, trebuiau să treacă ani până când un străin să se încumete să te introducă în universul lui personal, să–ţi prezinte familia, să–ţi arate locuinţa şi să te considere de–al casei. Adică demn de a–i trece pragul şi de a fi primit, servit, acceptat. Iată motivele pentru care fusese destul de surprins când colegul, bătându–l americăneşte pe spate, nu l–a întrebat dacă este de acord cu invitaţia, ci i–a comunicat brusc, fără altă introducere, că îl va avea ca oaspete a doua zi! Mulţumirea sa iniţială faţă de perspectiva anunţată se transformase, însă, într–o mică dezamăgire. De unde se aştepta ca omul să răspundă curiozităţilor sale, s–a trezit că este luat în primire pentru a i se exhiba bunăstarea şi confortul casnic, mult deasupra nivelului comun, aşa cum apucase el să–l observe la modul general. Încăperi pretenţioase, abundent mobilate, dotate, decorate. Lucruri valoroase, scumpe, indiferent că era vorba de tablouri, covoare, obiecte electrocasnice. Biblioteca era plină de romane poliţiste, bibelouri de gust îndoielnic şi, vedete considerate la mare preţ, câteva reviste „PlayBoy". În loc să afle cum putea fi îmbunătăţită hrana celor internaţi în spital sau care este puterea de cumpărare a unei familii de salariaţi modeşti, doctorului Eissler i se împărtăşise secretul achiziţionării video–recorder–ului, a faianţei din baie ori a tapetului de mătase din salon. Mobila din sufragerie, recent cumpărată dintr–un lot destinat exportului, gemea sub avalanşa porţelanurilor de Sevres, a paharelor din sticlă de Murano şi a tacâmurilor din argint – acestea mânuite cu ostentaţie în cadrul unui dejun copios, la care soţia colegului îndeplinise numai roluri gospodăreşti, decorative şi de serviciu. Conversaţia, din care el nădăjduia să afle ceea ce–l preocupa în mod deosebit, a derapat într–o lungă şi plicticoasă critică asupra relaţiilor de serviciu ale amfitrionului. Bârfe de neînţeles pentru el, resentimente afişate impudic – toate menite să–l convingă pe invitat de marile nedreptăţi care se abăteau, suspect de insistent, numai şi numai pe capul doctorului Cătineanu. În loc să înţeleagă cum de rezistă românii atâtor vicisitudini de ordin moral, economic, social, ce fel de soluţii ar putea suplini sau măcar atenua gravele privaţiuni ale nenorociţilor din secţie, cum fac faţă familiile acestora sau cum se întrevăd speranţele mai apropiate sau mai îndepărtate ale unui întreg popor, musafirul se trezise bombardat cu meschinării mărunte care, efectiv, nu–l interesau. Ori de câte ori căutase să mute conversaţia în direcţia preocupărilor sale, gazda se dovedise de–a dreptul nedelicată. Umplerea paharului, în pofida protestelor sale, sau prezentarea ostentativă, epatantă, a unor achiziţii recente sfârşiseră prin a–l indispune. Nu i–a fost uşor să scape dintr–o asemenea corvoadă. Tentativele sale repetate de a se retrage erau blocate, într–un mod foarte energic, fără antidot, prin insistenţele zgomotoase ale colegului. Acesta s–a îndurat şi i–a permis să plece numai după lăsarea întunericului şi doar cu condiţia de a fi condus la hotel cu automobilul cel nou, un Opel ultimul tip, pe care el nu şi l–ar fi permis în Elveţia, chiar după atâţia ani de practică la nivel înalt. Pe drum, a fost pus într–o ultimă, dar penibilă ipostază: refuzul de a prelungi aşa–zisa petrecere într–o companie galantă „first class international", aşa cum îşi califica chirurgul oferta,

referindu–se la două dintre studentele sale, aflate în practică pe secţie şi care abia aşteptau să mai înveţe ceva meserie... Îi vorbise atât de insistent şi „decoltat“ despre farmecele Magdei şi ale colegei sale de cămin, Martha („una româncă, alta unguroaică... pe alese“ îi făcuse gazda cu ochiul) încât l–a cuprins o jenă acută. Până şi refuzul lui, delicat dar ireversibil, fusese tratat la fel de nedelicat de către tânărul cadru universitar, care se lăuda fără reţineri cu calitatea „mărfii“ sale. Un fel de „fraier eşti, domnule, nici nu ştii ce pierzi“...

La sfârşitul episodului, a rămas cu un gust nici măcar amar. Sălciu, asta ar fi nuanţa cea mai potrivită. Imediat după izbăvitoarea despărţire – o strângere de mână convenţională, dublată de aceeaşi scatoalcă pe umăr, dar şi de un semn complice cu ochiul (un fel de „ai dumneata o bucăţică mai bună, te înţeleg...“) – era deja hotărât să plece cât mai repede acasă, la Solothurn, şi să nu mai revină niciodată în această lume lunecoasă, cu graniţe vagi, incerte, între tot ceea ce înseamnă obligaţie, regulă, principiu şi bunul plac. Atunci – ca şi acum, de altfel – strada, întunericul şi solitudinea au alcătuit cele trei elemente ale unui proces de destindere şi de liniştire, de limpezire a impresiilor confuze şi de reducere a acestora la adevăratele lor dimensiuni. Nu, nu avea rost să se lase descurajat, copleşit. Tocmai el, care îşi declara dezacordul principial faţă de orice deformare prin generalizare? Cum să ajungi la o concluzie, evident defavorabilă, de pe urma unei singure experienţe ratate? Riscă să cadă în eroarea de a judeca lumea asta – şi aşa, suficient de controversată – în funcţie de câteva incidente izolate, rezultate de pe urma unor experienţe strict individuale. Din pragul hotelului, a făcut „stânga–mprejur“, spre stupoarea portarului care îi deschisese deja uşa, zâmbindu–i profesional. L–a lăsat acolo şi s–a cufundat în albul imaculat al peisajului hibernal. Oraşul era pustiu, părăsit la cheremul unei ninsori bogate, calme, purificatoare, căzând pieziş şi fluent. A traversat centrul întunecos, numărând distanţe de o sută cincizeci de paşi între un felinar şi altul. Se făcea economie. Vitrinele, expunând o goliciune neagră, se ascundeau pudic în dosul florilor de gheaţă încrustate pe sticlă. Marginile trotuarelor erau ornate cu nişte mogâldeţe informe – automobilele puse la hibernare stăteau cuminţi, îmbrobodite în huse şi apăsate de aceeaşi zăpadă uniformizatoare. Încă nu se declarase oficial interdicţia de a nu inoportuna drumurile publice cu circulaţia pe cont propriu, dar acesta era obiceiul fiecărei ierni, nimeni nu se îndoia că decretul va fi anunţat. Prompţi, oamenii îndeplineau poruncile înainte ca acestea să le fie transmise. Devansaseră ordinul, îndeplinindu–i aberantele prevederi, dar sfidându–l moral – credea vizitatorul – printr–o opţiune premergătoare, liberă de constrângerile impuse de către stat. Un fel de „interziceţi degeaba, tovarăşi, v–am lăsat fără obiectul muncii!“. Când şi când, câte un trecător grăbit, înaintând cu dificultate prin nămeţi, îl privea ca pe o arătare rătăcită. Şi, într–adevăr, Martin ieşea imediat în evidenţă. Nu se strecura, nu privea încruntat şi nu umbla zgribulit, ca toţi ceilalţi. Era uşor de reperat, de recunoscut... şi restul. O dubă a Miliţiei, prelingându–se lent prin mijlocul pustiu al străzii, spărgea noaptea cu sirena, la fel de inutilă ca şi lumina intermitentă, tăioasă, a girofarului. De ce le puseseră în funcţiune când nu exista nimeni şi nimic capabil să incomodeze leneşa patrulare? Scârbit, elveţianul a făcut la dreapta, după primul colţ. Străduţa în pantă era şi mai întunecoasă, dar măcar adăpostită. Faţadele unor clădiri vechi, baroce, altădată frumoase şi somptuoase, purtau pe ele, ca nişte răni, semnele degradării cronice: hălci de tencuială căzută, burlane sparte, înlocuite acum, spectaculos, cu ţurţuri lungi şi lucioşi. Când a trecut pe lângă zidul masiv, ca de cetate, al unei biserici reformate, a tresărit, plăcut impresionat. Uite că, totuşi... Revelaţia a continuat şi s–a

amplificat – porţile erau deschise. Înăuntru, un slujitor al lăcaşului, îngrijindu–se să aşeze în ordine cărţile de rugăciune pentru slujba duminicală. Omul a stat cu el de vorbă în limba germană, respectuos şi cumpătat, evitând cu grijă aspectele ce puteau fi considerate delicate. I–a precizat că majoritatea enoriaşilor aparţineau minorităţii maghiare, că exista – în contradicţie cu afirmaţiile oficioase, propagând ateismul – o puternică atracţie către religie, iar prezenţa tot mai consistentă a tineretului la serviciul liturgic vestea, pentru el, că „va fi, cu siguranţă, şi mai bine". Formulare deosebit de ponderată, dar subtilă şi sugestivă, pe care elveţianul a apreciat–o cum se cuvenea la vremea aceea. Interesul odată stârnit, iar simpatia faţă de oamenii acestor locuri recâştigată, a doua zi dimineaţa a intrat şi într–una din cele două catedrale ortodoxe ce străjuiau, ca nişte borne, artera centrală a oraşului. Era pentru prima oară în viaţa lui când lua contact cu un astfel de ceremonial. Desigur, era cu totul altceva. Mai fastuos dar şi – pentru el – mai greu de asimilat. L–a uimit nu atât ritualul complicat, emfaza de sorginte bizantină, ci canonul care impune credincioşilor să stea tot timpul în picioare. De ce atâta oboseală în fond gratuită şi care, după părerea lui, deturnează sensul serviciului religios din plan spiritual într–unul primordial fizic? Privind cu atenţie în jur, a observat cum unii participanţi îngenuncheau din proprie iniţiativă, rămânând în poziţia respectivă timp îndelungat. În biserică era frig. Credincioşii păreau că se încălzesc la flacăra lumânărilor aprinse, pe care le ţineau în mâinile crispate, tremurânde. Cu tot respectul faţă de această religie şi, de aici, cu dorinţa lui de a duce până la capăt experienţa, nu fusese în stare să reziste mai mult de vreo oră şi ceva. Picioarele îi îngheţaseră, îl durea spatele. Se simţea deja ţeapăn, gata să se prăbuşească. Şi se uita, vinovat, la oamenii răbdători, mutându–se de pe un picior pe altul. Pentru specialistul din el, nu era o problemă să evalueze efortul mare şi inutil la care era supus fiecare corp, obligat să–şi menţină atâta timp, nemişcat, poziţia verticală. Circulaţia sângelui se făcea, astfel, cu dificultate, solicitând un efort suplimentar din partea cordului şi diminuând irigarea corespunzătoare a creierului. Cum de nu–şi dădeau seama aceşti prelaţi, măcar în lumina unor concluzii venite din partea medicilor, de scăderea puterii de concentrare pe care o provoacă sarcina unei atari poziţii de reculegere? Mirosul de tămâie şi lumina difuză, pâlpâitoare, răspândită din sutele de lumânări, confereau tabloului o nuanţă de supranatural, de fabulos magic. Martin ar mai fi prelungit experienţa inedită, dar simţea că nu mai rezistă. O urticarie nervoasă pusese stăpânire pe el şi îi era ruşine să se scarpine în văzul lumii. A preferat să iasă. Aerul rece şi cei câţiva paşi făcuţi prin zăpadă l–au remontat cu repeziciune. Pentru o clipă, îl bătuse gândul să dea, totuşi, o raită prin spital. Şi–a reprimat pornirea nu din comoditate, ci în numele raţiunii care stătea la baza deciziei iniţiale: nu avea voie, în nici un caz, să manifeste slăbiciuni, cedând imboldurilor afective stimulate de singurătate şi depărtare. Iar apoi, nu era bine ca oamenii aceia să devină dependenţi de prezenţa lui zilnică printre ei. Ce vor face când va pleca? Nu, nu... era categoric contraindicat. Exonerat de orice îndatorire, putea să facă ce vrea el. Să profite de neobişnuita libertate, lăsându–se la voia întâmplării. Sub efectul primului impuls – ceva ce nu–şi prea putea permite la el acasă – a ales direcţia opusă.

Astfel a dat de Ariana. Era chiar acolo, în spatele lui, care, printr–o simplă răsucire, devenise faţă. Alunecase şi căzuse jos, de unde făcea eforturi caraghioase să revină la verticală. Cel dintâi element remarcat de elveţian au fost ochelarii. Îi alunecaseră pe figura jovială, amestecându–se ilogic cu un breton rebel şi cu franjurii fularului tricotat, pornit şi el razna. Apoi gesturile sprintene, dar comice prin fragmentarea lor

dezordonată. A ajutat–o să se ridice, schimbând apoi amabilităţile obişnuite în astfel de circumstanţe. Franceza era limba în care lui Martin i se garantase că se va putea înţelege cu orice român şcolit. Când a descoperit că are de–a face cu un străin, ea s–a interesat imediat din ce ţară vine. „Sunteţi bancher?“, l–a interogat apoi, cu o jucăuşă speranţă, răzbătând de sub tonul glumeţ. „Numai hamal, dar nu mă jenez“, i–a replicat el, în timp ce–i apuca voiniceşte sacul de voiaj scăpat din mână şi prăvălit în zăpadă. Ocazie cu care i se rupsese o toartă, aşa că s–au văzut forţaţi să–l care împreună. Pe poteca îngustă şi denivelată – tăiată prin nămeţi de paşii trecătorilor – înaintau cu greu. Acelaşi aer mohorât şi îngheţat stăpânea străzile, acum mai animate. Vocea ei melodioasă părea că se izbeşte de peretele impenetrabil al tăcerii generale, de unde ricoşa, amplificată şi purificată. Martin o urmărea anevoie. Nu avea cum să o privească. În urma ei, atârnat de breteaua ruptă a bagajului avariat, încerca să recompună restul elementelor fizionomice în jurul imaginii iniţiale, a ochelarilor răvăşiţi, bretonului vraişte, căciuliţei şui. Imposibil de reconstituit ceva. Trebuia să se mulţumească cu întregul, văzut din spate. Nimic nu–l împiedica să admire culorile unei vestimentaţii sport, a căror asortare de bun gust ieşea în evidenţă: nuanţe de alb, gris şi bleumarin–negru. Mai mult ca să zică ceva, a îndrăznit un compliment stângaci, aşa cum i–a venit acesta, dintr–o dată: „Sunteţi îmbrăcată în culorile peisajului“. Reacţia s–a dovedit la fel de nebănuită – fata şi–a rotit ochii spre a se convinge dacă nu minţea. „Aveţi spirit de observaţie“, i–a întors ea elogiul. „Iar peisajul este superb“, a plusat el fără voie, doar din obligaţia de a răspunde ceva, dar nu de a mulţumi, ca prostul, cum se obişnuieşte în lipsă de ceva mai acătării. Mai târziu, Ariana i–a mărturisit că nimeni nu mai remarcase, până la el, obsesia ei de a–şi asorta, îndrăzneţ şi rafinat, vestimentaţia. Pe stradă, cine să se uite la ea? Trecătorii înfofoliţi umblau anevoie, cea mai mare grijă a fiecăruia fiind aceea de a–şi păstra echilibrul. Toţi îşi sprijineau privirile pe alunecuşul de pe jos. Cine avea vreo sacoşă în mână, o păzea ca pe ochii din cap, căci conţinutul ei reprezenta o avere, indiferent că se compunea dintr–o pâine, vreo sticlă de lapte, câteva mere sau suluri de hârtie igienică. Le obţinuseră cu emoţii, îndurând umilinţa statului la coadă şi suspansul generat de îngrozitoarea dilemă: mai rămâne marfă până îmi vine şi mie rândul sau se termină cu câteva persoane înaintea mea? Nu–i preocupa decât să ajungă teferi acasă, cu bunurile dobândite.

Mai mult ca sigur că, fără Ariana, plimbarea din acea duminică printr–un Târgu–Mureş troienit şi îngheţat ar fi fost deprimantă. Aşa, însă, s–a prefăcut într–o aventură. La început minoră, apoi agreabilă, incitantă şi aşa mai departe. Pentru Martin, detaliile s–au păstrat clare şi intacte. Minus unul – cel mai important – care l–a determinat să o însoţească dincolo de ceea ce ar fi trebuit să fie punctul terminus: autogara. Nu–şi aminteşte deloc ce anume l–a îndemnat să continue să se ţină după ea, cu toate că misiunea lui de bagajist înceta. Ştie doar că, ajunşi la ghişeu, a reţinut destinaţia pentru care îşi cumpărase ea bilet. Apoi a cerut şi el unul, silabisind greu şi strâmb, cu poticneli caraghioase în accentele şi diftongii impronunţabili: Si – ji – şo – a – ra. Aşa s–au urcat, împreună, în autobuzul părăginit. Ce–o fi gândit ea, constatând că merg amândoi în aceeaşi direcţie? Pentru moment, nu a acordat prea multă atenţie, crezând că era vorba doar despre o coincidenţă. Nu arăta a fi genul care se ocupă cu „acostarea“ femeilor în locuri publice. Şi, încă, în ce fel de circumstanţe!...

Pe drum, s–au întreţinut amical, despre tot soiul de nimicuri. Zgomotul asurzitor al motorului făcea comunicarea sonoră aproape neinteligibilă. Nici restul simţurilor nu erau menajate de hârbul mişcător, hurducăturile violente şi mirosul sufocant al gazelor de eşapament punându–i la grea încercare

pe rarii călători. Într–o conversaţie inevitabil complezentă, i–a împărtăşit câteva date asupra propriei persoane. Aşa a aflat elveţianul că discută cu o viitoare colegă, care mai avea numai vreo doi ani până la absolvirea studiilor universitare. „Si jeune et déja médicine?". Galanteria o măgulise, împingând comunicarea pe un palier mai familiar. Nu s–a lăsat mai prejos, expediindu–i ceea ce, la tenis, ar fi fost un retur pe măsură: „Si jeune et déja célebre?" De unde aflase despre persoana lui mai multe decât se aventurase el să–i desconspire? Pentru prima oară în scurta lor relaţie, străinul a îndrăznit să o privească drept în faţă. Încerca să priceapă dacă era vorba despre un simplu joc de cuvinte, o simetrie gratuită sau... mai mult decât atât. În acele clipe, ea conducea jocul. Şi era foarte mândră de ascendentul deţinut. De sub buzele frumoase, deschise într–un surâs ce putea fi uşor citit ca provocator, strălucea o dantură superbă. Martin nu se considera celebru. De unde o asemenea apreciere, lansată direct, fără şovăială? Îl confunda, oare, cu altcineva? „Deloc", a sosit cu fermitate, dar şi cu o sesizabilă doză de cochetărie, replica. Iar momentul de suspans consumat parcă ar fi fost pus la cale cu o rafinată ştiinţă a înscenării. Sau, oricum, scos în evidenţă prin subtilitatea curtenitoare şi incitantă. O frână bruscă, la care şoferul recursese spre a cruţa viaţa unui cârd de gâşte care tocmai traversau, calme, şoseaua, a întrerupt conversaţia, prelungind tensiunea dezvăluirii. Pentru unul ca el, perspectiva ca cineva, un trecător oarecare, să–l cunoască, însemna o senzaţie de disconfort psihic. Neîncrederea instalată rapid îi pusese un nod zdravăn în gât. Şi–a amintit că fusese avertizat, încă de când s–a hotărât să se aventureze prima dată în acest colţ de Europă, că se expune unor surprize, nu întotdeauna plăcute. Putea fi urmărit, şicanat, provocat. Aşa de repede?! „V–am zărit alaltăieri în blocul operator de la CCV, s–a grăbit fata să–i spulbere nelămurirea. Stăteaţi de vorbă cu doctorul Cătineanu, care ne este asistent". Precizarea, simplă şi credibilă, l–a împurpurat în obraji. Honni soit qui mal y pense. Excesul de suspiciune strâmbă nu doar relaţiile cele mai inocente, dar afectează grav şi percepţia celui ce se lasă prins în chingile neîncrederii. S–a simţit prost; tocmai el, prin excelenţă un raţional pragmatic, să cadă în această capcană ieftină? Intervenţia lămuritoare a fetei l–a relaxat. „Înseamnă că suntem colegi". Eliberat din strânsoarea propriilor aiureli, a conştientizat dintr–o dată cât de frumoasă era partenera de dialog, că îi place mult şi că, între ei, se încropise deja o mică relaţie de complicitate. Conexiunea se dovedea foarte la îndemână, cum de nu–i trecuse prin cap? Unde mai pui că, datorită ei, devenea abordabil un subiect comun – amicul la care fusese invitat în ajun. Ariana declarase că îl preţuieşte mult: „Tânăr, priceput, ambiţios... Un tip de mare forţă, născut să comande, să conducă, să aibă succes". Străinul nu–i împărtăşea entuziasmul, dar se abţinuse să o contrazică. Fata a aşteptat replica de confirmare, a văzut că aceasta nu vine şi s–a simţit obligată să–şi întărească spusele: „Este profesorul care sare peste orice obstacol, învinge orice împotrivire. Nimic nu–i stă în cale când îşi pune ceva în cap". Admiraţie juvenilă, cu exagerările specifice. Prin forţa împrejurărilor, eşecurile terapeutice – chiar dacă mai puţine decât la alţii – nu puteau lipsi cu desăvârşire. Să fie, oare, îndrăgostită de el? Încercând să priceapă substratul exact al acestei disponibilităţi, Martin oscila între dezamăgire şi invidie. Cum e posibil ca o tânără atât de reuşită – frumoasă, distinsă, pedantă, indiscutabil pretenţioasă – să fie cucerită numai cu şmecheria şi tupeul unui asemenea individ? Nu era exclus ca, în faţa studenţilor, el să afişeze cu totul alte porniri, alte preocupări – poate şi o altfel de morală. Genul predispus la duplicitate, nărăvit de ambiţii ascunse pudic sub ambalajul onorabil al principiilor. Ca şi cum i–ar fi ghicit frământările, Ariana se grăbise să–l asigure că era

una dintre puţinele studente care „nu picaseră pe spate" în faţa lui Cătineanu. După care, însoţindu–i uşurarea, adăugase cu tâlc: „Pe mine mă atrag oamenii mai sensibili, mai complicaţi sufleteşte... Cei cu care mă aflu pe aceeaşi lungime de undă. Altfel, cum să comunici?". Kilometrii se împuţinau unul câte unul. La fel şi pasagerii fantomaticului autobuz. Sporovăiala în franţuzeşte alunecase spre diferite aspecte ale vieţii ei studenţeşti. Familia o avea la Braşov, oraş aflat la două sute de kilometri distanţă. De aceea locuia la cămin, împărţind camera cu alte trei colege. Condiţii – în cel mai fericit caz – austere. Aşa încât, era nevoită să recurgă frecvent la ajutoarele primite de acasă. O dată veneau părinţii, apoi se trambala ea. Ducea haine, rufe şi vase goale. Aducea alte haine, alte rufe (mai curate!) aceleaşi vase – mai pline... Ca acum. Călătorie lungă şi complicată: două ore pe şosea, una în aşteptarea legăturii feroviare, plus încă una şi trei sferturi până la destinaţie. „După cinci ani de navetă, cunosc pe dinafară fiecare curbă, copac sau stâlp de pe acest drum lung şi urât". Accentuase ultimul cuvânt cu o nuanţă de excedare, chiar de exasperare. Nu a contrazis–o. Deşi, atât cât văzuse prin geamurile murdare ale maşinii, priveliştea nu era deloc de lepădat. Dunga neagră, lucioasă a şoselei tăia sate frumoase, purtând nume cu rezonanţă exotică precum Chendu, Ţigmandru... apoi Nadeş şi Hetiur. Plină de solicitudine, vecina de scaun îi repeta pronunţia corectă, amplificând cu graţie şi farmec muzicalitatea cuvintelor. Dar rămânea insensibilă la farmecul straniu al peisajului. Totul părea amorţit. Chiciura care sufoca pomi şi case, garduri, cabluri şi stâlpi de înaltă tensiune topise contrastele. Relieful divers se aplatizase, omogenizându–se. Elveţianul, obişnuit cu strălucirea majestuoasă a zonelor alpine, savura această natură aproape congelată, încremenită în nuanţe pastelate de gris pal şi alb murdar. Doar cerul apăsător, negru–vânăt, amplifica impresia bizară de lume avariată, cu centrul de greutate răsturnat într–un mod nefiresc. Excluzând persoana şoferului, rămăseseră singuri în rabla care continua să gonească, asemenea unei năluci mecanice. Când au apărut, în zare, turnurile medievale ale Sighişoarei, pe Martin l–a trecut un fior. Cum ajunsese acolo? Ce urma să facă mai departe, în acest univers străin, rece, devenit parcă dintr–o dată impenetrabil şi chiar ostil? La periferia oraşului, zăpada începuse să se înnegrească. Gazele de eşapament, smogul, şoseaua. Cârduri de ciori zgomotoase, agresive, suplineau oamenii în continuare absenţi. Îl deprima gândul că, în curând, avea să rămână numai cu ele, nevoit să refacă în sens invers un drum care, deja, începuse să se urâţească progresiv. Avea dreptate fata asta, de care aştepta să se despartă în câteva minute, luându–şi un rămas care numai bun nu putea fi. Se simţea atârnând, ca o scamă, de ea. S–a bucurat tainic, când au coborât împreună, că nu l–a întrebat nici unde merge, nici ce are de gând să facă mai departe. Au pornit, unul lângă altul, îndepărtându–se de gară. Şi dacă, totuşi...? – se întreabă el acum, după trecerea a zece ani în care a văzut multe, dar a înţeles prea puţin în comparaţie cu cât ar fi fost nevoie.

Spre exemplu, duduia asta, asistenta lui Dragu. Aruncată pe masă sau în luptă – depinde de proporţiile conferite partidei, deocamdată indecis încheiate – de către patronul ei. Procedeu clasic, nu asta era problema, ci ipostazele spectaculoase, neobişnuit de tari în care era pusă să evolueze. Ba secretară sârguincioasă, ba damă de companie versată, ba ţărancă de ocazie. Care din toate să fi fost ea, cea veritabilă? Ultima versiune cădea de la sine. Singură îşi deconspirase travestiul, cu o impudoare şi o încântare de sine, oscilând între naivitate şi neruşinare. Ce îl frapase pe el era nu atât nonşalanţa – plină de disponibilităţi dintre cele mai neonorabile – cât fondul inautentic, oricând şanjabil. Preluarea şi mimarea oricărei identităţi releva o labilitate aptă să afecteze, în egală măsură,

mentalităţile, convingerile, atitudinile şi comportamentele. Evoluţia acestor măşti – până la un punct, destul de abil compuse – se dovedea capabilă să dezorienteze şi să descurajeze pe oricine se arăta interesat de faţada lor, una atrăgătoare, dacă o examinai de la distanţă, dar esenţialmente alterată, contrafăcută. Pe cine să mai crezi? În cine să te mai bazezi? Ce să admiri în voie, fără teama de a fi luat de caraghios şi înşelat la modul zglobiu, strălucitor, cu zâmbetul pe buze? Nu, nu... poate îndelung căutat, mizându–se pe efectul de surpriză asupra sa, trucul acestei dezvăluiri stupide nu îşi atinsese ţinta. Dimpotrivă, lecţia primită în această seară avusese asupra lui un efect complet diferit: l–a pus în gardă că, sub orice aparenţă, se poate ascunde oricând opusul ei.

X

De câte ori se află la strâmtoare şi trebuie să găsească de una singură o soluţie, Nona se refugiază la Hermance. Pentru toată lumea, este doar o localitate; micuţă, cochetă, fermecătoare chiar, cu amestecul ei de vechime medievală, ajustată şi completată armonios prin binefacerile civilizaţiei moderne. Străduţele înguste şi numai aparent întortocheate îşi au logica lor. Toate converg către lacul Leman. Parcurgându–le în pas lejer, se simte cuprinsă treptat de o stare benefică, reunind liniştea şi încrederea, rigoarea şi curajul, ştiinţa de a decide şi forţa de a acţiona. Toate se revarsă, parcă, asupra ei atunci când se lasă absorbită de efluviile misterioase ale locului. Ziua splendidă de toamnă, anotimpul ei preferat, desăvârşeşte frumuseţea ce o înconjoară, invadându–i trupul şi instaurându–se asupra fiinţei sale. Amestecul de verde, din ce în ce mai şters, cu galben spre ruginiu este mângâiat de vânticelul zglobiu ce se rostogoleşte dinspre Alpi. Bine că adaptarea la obiceiurile elveţiene nu a inclus şi acel faimos „rău de Biză“, pe care îl reclamă, cu năduf, majoritatea cunoscuţilor săi. Poate şi de aceea, Hermance–ul este azi atât de pustiu. Mai mult decât perfect pentru nevoia ei de a–şi plimba în linişte... neliniştile. Paradoxul nu o deranjează, ci o defineşte. Aceasta îi este firea. Dă repede în clocot, ori de câte ori se iveşte o problemă nu atât neaşteptată, cât, mai ales, greu de explicat. Aşa se întâmplase cu două ore în urmă când, trezindu–se din somnul ei scurt, dar reconfortant, a găsit în fax mesajul lui Martin: „Nona, Nona... de ce m–ai părăsit?“. Atât şi nimic mai mult. Fusese transmis la ora trei şi jumătate, de la locuinţa ei din Bucureşti. Dincolo de parafraza patetică, cu evidente conotaţii biblice, ceva neobişnuit se întâmplase. Doctorul nu era un glumeţ sprinten, care să se ţină de şarade în puterea nopţii. Şi nici – din câte îl cunoştea ea – un insomniac agitat şi panicard. Cele cinci cuvinte exprimau, indubitabil, o acută nevoie de comunicare. Păţise ceva ieşit din comun. Să o fi găsit cumva pe Ariana? Aiurea! Atunci n–ar mai avut nevoie de compania ei. Strigătul ar fi fost unul de triumf, nu de deznădejde. Iar parabola – adecvată, substanţial optimistă, ceva de genul E pur si muove. Pe când această lamentare de sorginte christică exprima nevoia de ajutor moral. Ar fi dorit să se afle alături de el, probabil cu un sfat, cu o explicaţie sau o încurajare. Mai mult ca sigur, reflecta Nona citind pentru a zecea oară bucata de hârtie lucioasă, bietul Martin era la o ananghie. Suficient de serioasă spre a declanşa

un astfel de apel noctambul. Şi totuşi, nu atât de gravă ca să uzeze de serviciile telefonului, la acea oră înaintată. Un fel foarte sugestiv de a–i semnaliza că e singur, în dificultate şi că nu se poate descurca fără intervenţia ei. L–a sunat imediat, trezindu–l din somn. Aşa a aflat, dintr–o relatare confuză, abracadabrantă, despre volutele unei nopţi realmente furtunoase, pusă la cale de acel om de afaceri pe care ea îl considerase, de la bun început, cam dubios. Se abţinuse de la a–şi exprima respectivul punct de vedere. Îi lipseau argumentele. Nu te pronunţi asupra cuiva sprijinindu–te numai pe inspiraţie... hai, pe intuiţie. În general, evita să–l contrarieze sau să–l descurajeze pe Martin, chiar atunci când, credea ea, ar fi avut motive să îl avertizeze asupra vreunui aspect ce ţinea de societatea românească. Se abţinuse de fiecare dată, pornind de la premisa de bun simţ că ea ar putea fi cea care se înşeală. Sigur că, atunci când era solicitată să–şi exprime părerea, nu se ferea să o facă. Dar, în cazul acesta, nu fusese. De aceea ajunsese, în zori de zi, să–l audă pe prietenul ei sfâşiat între repulsie, îndoieli şi grija de a nu fi suspicios sau nedrept fără motiv. Şi, mai ales, de a nu jigni nemeritat printr–o atitudine tranşantă, temere specifică omului bine crescut, căruia nu–i vine să creadă atunci când ajunge să fie ţinta unui astfel de atac. Pentru că, din puţinele precizări limpezi, rezulta chiar aşa ceva. Pornind de la ele, Nona nu se îndoia asupra înscenării menite să–l sensibilizeze, ca să se lase atras cu ochii închişi într–o combinaţie pe care, în mod normal, avea toate motivele să o refuze. Să se ţină departe de ea. Povestea cu secretara coborâtă direct dintr–un univers folcloric şi fotografic – oricum, grosolan contrafăcut – spre a–i cădea în braţe străinului naiv („Pică pară mălăiaţă în gura lui Nătăfleaţă“ – asta da codificare populară!) şoca prin grosolănie şi prost gust. Pentru ea, era o provocare neîndemânatică, cam de aceeaşi factură cu aceea căreia îi căzuse victimă şi ambasadorul Passacaglia. Urmărea o captatio benevolentiae, căutând să exploateze tocmai acele sentimente nobile, admirative, pe care doctorul le nutrea pentru România. Să–l înşele. Să–l ducă de nas. Încotro? Spre o afacere care, dacă ar fi fost curată, nu ar fi necesitat o asemenea recuzită. Imediat a făcut legătura între firma pe care plănuieşte s–o pună pe roate acel Dragu şi încântarea lui Postolea, primarul guraliv. Ieri, acesta îi anunţase o noutate suspect de asemănătoare. Greu de crezut că ar fi vorba despre ceva foarte diferit. Deci, o altă cale de sensibilizare a celui considerat bleg şi aruncat într–o horă cu prea multe necunoscute şi nedefinite. Totul asezonat cu mâncare, băutură, lăutari, femei... şi, desigur, cu declaraţii aduse din condei despre cele mai bune intenţii, şanse certe de reuşită, obligaţii morale şi asigurări contractuale, ce mai ... ghiveciul clasic al locului. Cine s–ar fi aşteptat ca, după atâta amar de experienţă pe care Eissler o căpătase cu vârf şi–ndesat, de când tot avea de–a face cu ţara ei de baştină, să mai răsară surprize de un asemenea calibru? De mirare era nu atât maniera în care se pregătise atragerea lui Martin, cât datele pe care se sprijinea acest scenariu. Ceea ce probează o cunoaştere perfectă a „obiectivului“. Când îi pui în farfurie numai mâncărurile care îi plac, îl ameţeşti cu muzica şi ambianţa despre care ştii sigur că îl vor înmuia, înseamnă că eşti perfect edificat asupra particularităţilor lui, unele ţinând chiar de intimitate, că te–ai interesat de multă vreme, te–ai informat şi te–ai pregătit în consecinţă, cu maximă minuţiozitate, spre a nu rata succesul. Aici, în minusculul Hermance, nu are nici cea mai mică îndoială cu privire la caracterul deliberat al operaţiunii de seducţie căreia tânărul ei prieten era sortit să–i cadă victimă. Nici alegerea momentului în care urma să se producă acţiunea de seducţie nu a fost lăsată, probabil, la voia întâmplării. Ea – blocată la Geneva. Alex – trimis în misiune, la dracu–n praznic. Stranie, dar extrem de favorabilă coincidenţă!

Singur şi uşor manipulabil, doctorului urma să i se smulgă consimţământul de a intra cu numele, cu banii şi cu prestigiul într–o afacere ale cărei contururi se păstrează obscure. Oricum, asemănarea dintre ELVIA şi ELVIRA ţine de o scamatorie deloc nevinovată. Genul acesta de şmecherie balcanică, prin care ceva mai prost se ascunde, hoţeşte, după altceva mai bun, a oripilat–o dintotdeauna. Au conaţionalii ei acest obicei, exprimat prin zicala despre „ia cioara vopsită şi zici că–i papagal" (sau, pentru variaţie, „afară–i vopsit gardul, înăuntru–i leopardul"), de care nici nu pot, dar nici nu vor să se debaraseze. Încetul cu încetul, pe măsură ce coboară panta lină, apropiindu–se de micul debarcader privat de pe malul lacului, prinde tot mai mult contur presupunerea că, în toată mânăria tocmită de Dragu la Bucureşti, lui Martin îi revine funcţia de... gard. Paravanul. Ambalajul strălucitor care să atragă încrederea. Asta sare în ochi după insistenţa cu care urmăreşte să–i forţeze mâna. Are, deci, nevoie de prestigiul lui pentru faţadă. Şi... mai departe? Nu prea există un răspuns satisfăcător. Năucit, prietenul a întrebat–o ce să facă. Nimic. Să refuze. Nu poate? Să tragă de timp. Să se eschiveze în vreun fel. Pisălogul partener avea să revină în fiecare zi, să pluseze, chiar să forţeze nota. Să–l evite. Să plece undeva. Atunci şi–a amintit Nona de Postolea şi de tingirile lui ţigăneşti. Putea fi un pretext, ba, încă, unul nesperat de plauzibil. I–a recomandat prietenului ei să fugă, să dispară pentru cele două–trei zile pe care le mai avea de petrecut acolo, până la data pentru care îşi rezervase la avion biletul de întoarcere acasă. Unde? Păi, la Urzica Mică... Doar ştie pe dinafară şi drumul, şi oamenii. Lui i–a aparţinut atunci, la începutul lui 1990, ideea de a înfrăţi comuna lor cu un sat românesc. Nona fusese doar cea care a ales. Întâmplător şi nu prea. Ţinea minte pe unde este mizeria mai multă şi nevoia mai mare. Aşa că, din lista aflată la dispoziţia doritorilor, alcătuită de către activiştii de la „Operation Villages Roumaines", se oprise asupra Urzicii. Îi plăcuse numele. Martin a alergat pentru înfiinţarea comitetului de iniţiativă, ei revenindu–i sarcina de a lua legătura cu oficialităţile locale. Primul contact fusese de pomină, obţinut prin intermediul unui telefon vechi, care făcuse războiul, funcţionând şi acum prin învârtirea unei manivele şi hârâind cumplit. Convorbirea – o pufneşte şi acum râsul, amintindu–şi–o – a fost primul pas al unui lung calvar. Răguşise de atâta ţipat, doar–doar se va face auzită, darămite şi înţeleasă... Nimerise peste omul de serviciu al primăriei. Era – din câte şi–a dat ea seama într–un târziu – cam surd, cam beat şi absolut neştiutor despre ce se petrecea în jurul său. De primar dăduse abia după trei zile. Vorbea, desigur, de pe acelaşi aparat nenorocit, pe care ea l–a cumpărat ulterior pentru magazinul de antichităţi. Primul cetăţean al comunei nu era nici surd, nici beat... Doar că nu pricepea neam ce vor elveţienii (pe care îi confunda cu suedezii – mă rog...) de la el. Cu chiu, cu vai, l–a lămurit că intenţionează să–i ajute. Ah, da? Bine. Să le trimită o cerere scrisă pe care dumnealor, urzicenii, o vor discuta democratic. Şi, dacă vor fi de acord, or să mai vadă după aceea ce şi cum. Tot suspansul cu aprobarea de a fi ajutaţi mai durase câteva luni bune, spre stupoarea ofertanţilor care, între timp, adunaseră cam două camioane cu bunuri şi nu mai ştiau ce să facă cu ele. În fine, răspunsul a fost pozitiv, semnat şi ştampilat de către noul primar, ales tot democratic. Puteau răsufla uşuraţi. Imediat, delegaţia locuitorilor din Chambesy se avântase în expediţie. Camioanele de mare tonaj şi cu remorcă au fost trimise înainte, iar Nona, Martin şi încă patru inimoşi care alcătuiau delegaţia au luat avionul. Mai exact spus, avioanele. De la Geneva la Zürich, apoi transbordare cu sufletul la gură pentru cursa de Bucureşti, care decola tocmai din celălalt terminal. Alergaseră ca nebunii prin aeroportul aglomerat, purtând în braţe, în spate sau agăţate pe

umeri alte pachete şi cutii cu ceea ce mai aveau de dus: faxuri, telefoane moderne, computere, copiatoare, medicamente. Li se atrăsese atenţia să nu le încarce în maşini, căci existau mari şanse de a nu mai ajunge până la destinaţie: din Ungaria încolo, hoţii la drumul mare se bucurau de toată libertatea, exersându–şi spiritul de iniţiativă şi restul avantajelor apărute după înlăturarea regimurilor comuniste.

Când s–au dat jos din avion, la Bucureşti, şi–au zis că greul trecuse. Eroare. Microbuzul închiriat să–i ducă mai departe, un Mercedes destul de uzat, prin podelele căruia se vedea asfaltul plin de gropi şi de praf, i–a mai hurducat alte şase ore, la capătul cărora Urzica era încă departe. S–au oprit, forţaţi de întuneric, de oboseală şi de o defecţiune la motor. Ajunseseră la Craiova, supranumită fudul „Cetatea Banilor“. Fără rezervare prealabilă la unicul hotel din oraş, i–a întâmpinat surpriza să constate că nu exista nici o cameră liberă. Istovită după noianul de peripeţii, Nona – singura băştinaşă din grupul înfrăţirii – n–a uitat că, în ţara ei natală, orice situaţie se „aranjează“ cu un mic bacşiş alături. Pusese la bătaie moneda forte prin acele locuri – un pachet de cafea însoţit îndeaproape de un cartuş cu ţigări Kent, ambele pregătite din timp pentru o „descurcăreală“ rapidă. Dar... nimic. A plusat corespunzător, adăugând şi o sticlă de whisky. Tot nimic. Nici măcar bancnota de 100 dolari, aşezată precum frişca pe tort, nu alungase clătinătura perpetuă din cap a recepţionerului. Era sincer necăjit, rupându–i–se inima pentru faptul că realitatea însăşi îl obliga să persiste în acel refuz impotent. În cursul după–amiezii, un grup de chinezi dinamici, gălăgioşi şi zgârciţi invadase totul, până la ultima cameră şi la ultimul pat existent. Picotind istoviţi, dar demni, în spatele său, cetăţenii veniţi numai de aici, din Ţara Cantoanelor, trebuiau să se închine în faţa marelui zid chinezesc care, migrând spre apus, suplinea desueta Cortină de Fier. N–aveau încotro, trebuiau să se resemneze. Popor harnic şi ospitalier, cum te avertiza orice reclamă turistică descinsă cu mândrie din clişeele propagandei naţionaliste, oltenii le dădură voie cu dragă inimă să aştepte acolo sosirea zorilor, aşezaţi pe banchetele din hol. Dimineaţa, le–au oferit chiar şi câte o ceaşcă de cafea caldă. Jenată, obosită şi umilită, Nona a mai avut puterea să observe – nu să şi reclame – că era vorba despre o poşircă ordinară, fără nici un fel de legătură cu punga de Jacobs uitată până la urmă în mâna recepţionerului.

La capătul acestei călătorii de coşmar, au ajuns istoviţi, dar mândri de sacrificiul lor. Satul – răsfirat ca o tocană de mazăre pe o farfurie prea întinsă – părea mort. Adică pustiu. Din viteza destul de modestă a vehiculului, oaspeţii s–au minunat văzând atâta pământ arabil care, după cum i–a informat tot ea, producea singur. Adică fără pârdalnicul pat de bălegar, pe care agricultorii din ţara lor se chinuiau, înainte de fiecare bob semănat, să–l aştearnă peste colinele lor pietroase, spre a le face să rodească ceva. Martin, mai familiarizat cu obiceiurile locului, le–a explicat, însufleţit şi plin de compasiune, de ce erau oamenii aceştia atât de săraci, dar n–a ştiut nici unul dintre ei să găsească o explicaţie faptului că şi Primăria, şi biserica şi unicul magazin al satului stăteau încuiate cu lacătul, deşi dimineaţa era pe sfârşite. Enigma n–a durat, totuşi, prea mult. Vestea că veniră unii cu nişte maşini pline de lucruri a circulat cu iuţeală, pe căi întortocheate. După câteva minute, au şi început să se adune în centru – unde musafirii se opriseră descumpăniţi – figuri ciudate şi temătoare. Se opreau prudent, la câţiva metri distanţă, şi aruncau priviri iscoditoare spre grupul de nou veniţi. Nona citea în ele o amestecătură de teamă, neîncredere şi jinduială, una mai irepresibilă ca alta. În special copiii arătau slabi şi hămesiţi. Vestimentaţia şi starea lor igienică, destul de precare, producea milă, dar şi silă. Adulţii se grupaseră lângă uşa cârciumii, comentând între ei, cu voce joasă, conspirativă, neaşteptatul dar incitantul spectacol. Toţi

afişau, decomplexaţi, aspectul jalnic al năpăstuiţilor fără speranţă, dar – în mod paradoxal – mândri de mizeria lor care, pentru ei, reprezenta normalitatea. Bârfeau cu spor caravana staţionată, fără a–şi pune problema că vreunul dintre membrii acesteia ar putea să le cunoască limba şi să înţeleagă ce spun. Aprecierile nu erau tocmai admirative, oscilând între o invidie agresivă şi nădejdea unei jinduite chiverniseli personale. Câteva minute, Nona vorbise în mod deliberat numai cu prietenii ei, pe care i–a asigurat că trebuie să apară, dintr–un moment într–altul, careva dintre fruntaşii satului. Între timp, câţiva dintre puradei au prins curaj şi s–au apropiat, milogindu–se după ceva „ciungă“, adică guma de mestecat. Văzând că–i rost de căpătat, au prins glas şi adulţii. Primul a cerşit, din gesturi, o ţigară. Al doilea a înşfăcat, voiniceşte, tot pachetul, şi s–a retras la umbra unei tufe de mărăcini uscaţi ca să numere câte bucăţi mai avea înăuntru. Următorii, cu ochii scurgându–li–se către cele două TIR–uri zdravăn zăvorâte, au cerut direct bani. Mai sfioase, câteva femei se ţineau de–o parte, dincolo de şanţ, cu spatele lipit de un gard din şipci rare şi strâmbe. Îşi ascundeau gurile cu palma atunci când vorbeau, dar mai ales când le venea să râdă. Descumpănită şi incapabilă să preia iniţiativa, Nona se întreba cum să deschidă discuţia ca să le explice acestor neştiutori cine sunt, de unde vin şi în ce scop. Mai mult ca sigur, autorităţile nu găsiseră de cuviinţă să–i anunţe. Păstraseră noutatea doar pentru ele, din motive uşor de înţeles, nu şi de scuzat. Dar cum de nu le ieşiseră în cale – dacă nu din politeţe, măcar din spirit practic? Ceva trebuie să se fi întâmplat, de au ratat ei prilejul să se înfrupte cu prioritate din bunurile aduse... Primul care şi–a făcut apariţia a fost – cum era şi normal – şeful de post. Bătrân şi gras, alerga din răsputeri, zorit la datorie. Lăsa impresia că păşeşte – adică ţopăie – pe loc. Şi totuşi, se mişca. De sub chipiul lăsat cam spre ceafă i se prelingeau dâre abundente de năduşeală. Ajuns, în cele din urmă, în faţa lor, părea gata să–şi dea sufletul. Dar nu – a salutat regulamentar, bălmăjind o recomandare neinteligibilă, ceva care se termina în „...oiu“ şi le–a cerut, pe un ton arţăgos–suspicios, actele la control. Auzind–o pe Nona că–i răspunde în româneşte, aducându–i la cunoştinţă cine sunt ei şi cu ce ocazie au apărut acolo, înţepeneala i s–a accentuat. Aha, străini... capitalişti, care va să zică. Mde... Pentru el, patriotismul se manifesta prin îndeplinirea misiunii. Le răsfoia paşapoartele, cu o severitate încruntată, aşa cum îl învăţaseră pe el, o viaţă întreagă, reglementările restrictive. Orice străin trebuia privit ca un potenţial agent, dacă nu chiar terorist, infiltrat pe teritoriul patriei întru destabilizarea acesteia. Încurajaţi de prezenţa lui, sătenii se buluciseră peste ei, înconjurându–i strâns. Degeaba îi tot ruga ea să le lase puţin spaţiu. Spectacolul li se oferea din cale–afară de atrăgător, iar prezenţa marţială a poliţaiului îndemna, se vede treaba, la unire–n cuget şi–n simţiri. Penibila situaţie s–a mai diluat odată cu sosirea, într–un suflet, a lui Postolea. Energic şi guraliv, a spart rapid încercuirea, ordonându–i şefului de post să o lase dracului de anchetă, nu era cazul... Cum acesta, băţos, a încercat să invoce un articol care–i îndreptăţea demersurile vigilent–patriotice, s–a ales repede cu un brânci, însoţit – spre deliciul sătenilor – de cuvenita înjurătură: „Mai du–te, bă Mitrică, în legea mea. Ia, mai bine, fă ordine şi disciplină acilişa, printre pomanagiii ăştia, că prea se bulucíră ca muştele la căcat“. Galant, i–a luat pe elveţieni sub oblăduirea sa, dar numai după ce a strâns mâna, tovărăşeşte, fiecăruia în parte. Apoi, dându–se de ceasul morţii să descuie uşa părăginită a primăriei, s–a mirat că au apărut aşa degrabă. El reţinuse că vin mai încolo, spre toamnă... când se face vinul. Cât despre telegrama pe care Nona, cu mâna ei, o expediase – tocmai spre a spulbera orice confuzie cu privire la data sosirii – desigur că nu se primise. De aceea, nici Postolea nu găsise potrivit să–şi

anunţe consătenii de vizita aşteptată.

Au zăbovit, la acea primă şi deloc glorioasă deplasare, trei zile. Deşi găzduiţi pe la intelectualii satului (directorul şcolii, şefa de la poştă, doctorul), suportaseră cu eroism vitregia condiţiilor de confort. Cel mai greu de depăşit a fost şocul igienico–sanitar. Muşte şi ţânţari pe sus, melci, şobolani şi alte târâtoare, mai mult sau mai puţin domestice, te încurcau la tot pasul, oriunde te duceai. Când au ajuns la locul din fundul curţii, folosit pentru necesităţile fiziologice, au avut nevoie de mult curaj, lipsa alternativei s–a dovedit decisivă pentru a–i determina să–i treacă, totuşi, aşa zisul prag. Din tot grupul de voluntari, numai Martin mai luase contact cu asemenea realităţi; el bătuse o parte din lumea a treia şi la debutul carierei sale, când lucrase în „Medicins sans frontieres“. Era călit. Cât despre Nona, nu putea uita ce apucase să vadă pe la ţară, în urmă cu mai bine de treizeci de ani. Sperase, însă, în nişte minime salturi – care apăruseră, desigur, doar că nu ajunseseră până aici. Singurul inapt să priceapă situaţia – şi să o ia ca atare – fusese profesorul Gacon, specialist în istoria civilizaţiilor. Poate fiindcă era avizat, refuza să accepte şi să scuze evidenţele, mirându–se în gura mare că nu vedea pe nimeni la muncile câmpului, că găinile înnoptau prin pomi, că locuinţele erau insalubre, iar alimentaţia cotidiană sub orice critică. Dunărea, unul dintre cele mai mari fluvii ale continentului, curgea liniştită, la nici doi kilometri de sat. Cum e posibil azi, la sfârşitul secolului al XX–lea, să întâlneşti comunităţi rurale care nu folosesc acest curs de apă decât pentru scăldatul vitelor? Oamenii aceştia aveau, totuşi, televizoare şi ziare, lumină electrică şi vehicule cu motor. Atunci cum de lăsaseră pe ultimul plan spălatul, îngrijirea sănătăţii şi – mai ales – munca?! Mizând pe puterea exemplului (şi, eventual, pe ruşinea localnicilor) elveţienii au pus mâna şi au îndepărtat maldărele de gunoaie care acopereau maidanul cu pretenţii de scuar public, din dreptul staţiei de autobuz. Au măturat curtea şcolii şi au reparat clanţele strâmbe, balamalele smulse şi băncile rupte de prin clase. Se simţeau ca actorii unei trupe de teatru medieval. Spectacolul prestaţiei lor se desfăşura în faţa unor spectatori ocazionali. Grupaţi pe lângă cârciumă sau în poarta bisericii, dumnealor se holbau cu aceeaşi trainică neîncredere la munca zăpăciţilor de străini, minunându–se nu atât de sporul lor, ci de ce i–o fi apucat să se agite atâta. Căci, erau siguri localnicii, „'geaba treaba“. Ştiau ei prea bine, nu ca proştii ăştia... În câteva zile – hai, săptămâni – toate cele scoase acum la lumină aveau să arate la fel de jalnic. De aceea preferau să stea deoparte – de ce să se mai ostenească în sforţări caraghioase şi inutile? Aşa cum elveţienii îi priveau ca pe nişte curiozităţi exotice, în indolenţa lor ancestrală, la fel se uitau şi ei la pârdalnicii de musafiri: „Iaca şi la ăştia cum se spetesc pe nimic !...“ – în nimicul acesta fiind incluse şi caracterul non–profit al muncii prestate, şi zădărnicia efortului depus. Cel mai grav, în toată tărăşenia, este că aveau dreptate. Când au revenit în sat, la trei–patru luni distanţă, cu următoarea tranşă de ajutoare, cu proiectele de viitor şi planurile de finanţare, totul arăta de parcă nici n–ar fi trecut pe acolo. Norocul Nonei, dacă se poate numi astfel, a fost că numai ea şi Martin rămăseseră din vechea componenţă a delegaţiei. Impresionaţi de cele povestite, de fotografiile făcute cu acel prilej dar, mai ales, curioşi şi entuziaşti, alţi concetăţeni de–ai lor înfruntaseră vicisitudinile următoarei expediţii către năpăstuita Urzica Mică...

Când îşi aminteşte de episod, pe anticăreasă o apucă şi acum ameţeala. Să porneşti, în toiul iernii, cu maşina printr–o Europă aflată sub gheaţă şi zăpadă, nu era neapărat un act de curaj, ci, mai curând, de nebunie. Până la urmă, chirurgul îşi impusese în faţa celorlalţi participanţi opţiunea. Cu flerul ei imbatabil, Nona a bănuit că, pentru el, formula aceasta riscantă

şi obositoare însemna în primul rând un joc de–a întâmplarea. O provocare. Încerca să forţeze mâna sorţii, refăcând identic traseul urmat atunci când, la capătul acestuia, o cunoscuse pe Ariana. Mai târziu, împrietenindu–se suficient de serios pentru ca indiscreţia ei să nu–l supere, l–a abordat deschis asupra motivului care îl împinsese să aleagă varianta cu pricina. N–a vrut să recunoască nimic, dar nici nu a negat. No comment. În fine... asta era cea mai neînsemnată dintre obligaţiile cărora au fost nevoiţi să li se supună. Ca un făcut, vremea se înrăutăţea progresiv, pe măsură ce convoiul lor avansa către sud–est. Îndată ce au depăşit frontiera austriacă, au simţit pe pielea şi pe amortizoarele lor că ieşiseră din Europa. Şoselele ungureşti erau înguste şi denivelate. Viscolul mătura pusta, îngreunând înaintarea. Avansau cu douăzeci şi cinci – treizeci de kilometri pe oră, dar nimeni dintre cei care se oferiseră voluntari nu a criticat soluţia aleasă, nu s–a plâns de precaritatea condiţiilor. În pofida stresului, au găsit resurse să se şi amuze atunci când lucrătorii unui echipaj de deszăpezire rămas fără combustibil le–au cerut ajutorul. Nu benzină, ci – dacă se putea – ceva alcool tare, ca să reziste cu voioşie până la sosirea cisternei de aprovizionare. La vamă, funcţionarii maghiari echipaţi în uniforme militare au cercetat meticulos toată încărcătura, interesându–se pofticioşi asupra destinaţiei finale. Luându–se după mulţimea obiectelor şi după natura practică a acestora, erau siguri că toată cursa viza vreun bazar turcesc. Când li s–a replicat că este vorba numai despre un sat românesc, mai că nu s–au înfuriat. Aşa au priceput elveţienii cât de actuală şi de intensă era duşmănia dintre cele două naţii. Ungurii le–au propus imediat să cumpere ei toată încărcătura. Ofereau un preţ bun... îi scuteau şi de oboseală şi de riscuri. Refuzul elveţienilor i–a supărat, mai rău – i–a jignit. Înainte de a ridica bariera, s–au simţit datori să–i avertizeze asupra pericolelor care îi pândeau dincolo, la netrebnicii de valahi. „N–aveţi nici o şansă, vă spunem noi, care–i ştim de sute de ani“, le–a aruncat un mustăcios roşu în obraji şi destul de tulbure în priviri. Convingerea lui, pe care le–a împărtăşit–o gratis, a fost că – în maximum cincizeci de kilometri – îi vor omorî românii şi–i vor îngropa sub zăpadă, ca să le fure lucrurile. Absolut simetric, la întoarcerea spre casă, mânuitorul de la o pompă de benzină românească i–a avertizat în aceeaşi termeni asupra a ceea ce aveau să păţească, negreşit, pe drumurile ungureşti. Bineînţeles că nici una dintre viziunile apocaliptice nu s–a confirmat, neplăcerile limitându–se la frigul pătrunzător, la dificultăţile de aprovizionare şi asaltul la care erau supuşi, oriunde ar fi oprit, din partea cerşetorilor profesionişti – deosebit de insistenţi şi de agresivi în tentativele lor de a–i convinge cât sunt de nenorociţi şi câtă nevoie au de ajutor. Diferenţele în raport cu cele suferite în Ungaria erau mici, dar demne de reţinut. Libera iniţiativă prost înţeleasă (şi aflată într–un stadiu primitiv), dar şi haosul social instaurat prin dispariţia structurilor represive ale statului, deschiseseră calea spre o îmbogăţire rapidă, fără muncă. Parazăpezile – acele grilaje din lemn, un fel de stavile, de garduri mobile instalate pe marginea şoselelor, spre a împiedica troienirea lor – dispăruseră, fiind însuşite de localnici pentru a le arde în sobe. Tot pentru foc – le–a relatat fără complexe un autostopist pe care îl ascultaseră cu gura căscată cale de aproape două sute de kilometri – erau furate de ţigani şi băncile din parcuri şi crucile de lemn din cimitire. Hoţii, din ce în ce mai mulţi, mai îndrăzneţi şi mai sălbatici, scoteau capacele de fontă ale canalelor şi le vindeau la fier vechi, luând pe ele nimica toată – cât să le ajungă de–o băutură oarecare. Acum au priceput elveţienii ce era cu acele alcătuiri din crengi firave, bucăţi de ţeavă sau chiar câte o coadă de mătură, răsărind direct din caldarâm – improvizaţii îndeplinind funcţia de avertizare pentru şoferi, pentru ca să ocolească gropile şi să nu provoace

accidente. Jaful naţional se extindea cu viteza cu care, prin alte părţi ale lumii, câştigau teren noi mijloace de comunicare, vreo inovaţie tehnică ori vreun curent de opinie mai avansat. Pe aici, omogenizarea funcţiona, dar în rău. Lăsând la o parte tensiunile interetnice care continuau să–i opună în plan mintal şi declarativ, românii şi ţiganii se întreceau în a perfecţiona noi şi ingenioase metode de furat. Era suficient să urmăreşti cele mai banale ştiri, pe oricare dintre canalele media, ca să te cruceşti de îndrăzneala, lăcomia şi inconştienţa manifestărilor de acest gen. Noapte de noapte, bande organizate găureau conductele prin care circula petrolul, tăiau cabluri sau smulgeau bucăţi de şină şi traverse de la calea ferată. Pădurile erau şi ele devastate de grupuri agresive, imposibil de contracarat. Iazuri bogate erau secate barbar, prin distrugerea stăvilarelor. Autorii acestor intervenţii rapide, violente, culegeau apoi peştii din noroiul rămas pe fund, îl încărcau în căruţe şi îl vindeau sub preţ, la primul colţ de stradă. De prin unităţile militare se vindea armament sau explozibil, din laboratoare – substanţe radioactive, iar din fabricile statului – totul. „Dar unde este şi cum reacţionează autoritatea publică?“ întrebase, consternat, profesorul Duclos, care venea pentru prima oară pe aici. Autostopistul – un fost student care abandonase facultatea în favoarea unor expediente lucrative, spunea el, mai de viitor – i–a explicat că poliţia, complexată, intimidată şi compromisă de comportamentul cadrelor sale din perioada regimului autoritar, se declara timorată şi nu îndrăznea să intervină pentru curmarea acestui fenomen de „masă“. Se aştepta, cu răbdare, să treacă de la sine, atunci când nu va mai fi nimic de prădat. Acelaşi tânăr guraliv şi bine informat le–a mai povestit cum salariaţii de la fabrica de pantofi unde muncea tatăl său au declarat grevă, în semn de protest pentru că nu mai puteau fura din încălţămintea produsă în timpul orelor de serviciu. Conducerea firmei concediase paznicii complici, angajând în locul lor bodyguarzi mult mai bine plătiţi, deci mai greu de corupt. Democraţia era încă departe. Clasa muncitoare se simţea atrasă, mai curând, de „democratură“ – un hibrid imposibil, în care oamenii să muncească tot ca în socialism, dar să câştige la standarde capitaliste! Nici ţăranii nu manifestau cine ştie ce onestitate sau spirit gospodăresc, preferând văicăreala în locul muncii serioase. Regretau, sincer şi deloc deghizat, desfiinţarea colhozurilor, de unde se nărăviseră să fure în linişte şi în mod egal. Acum erau proprietari, dar nu aveau unelte, astfel încât se limitau la producţia de subzistenţă. Elveţienii s–au convins foarte curând că drumeţul lor nu exagerase prea mult în descrierile sale. Ajunşi într–un târziu la destinaţie, avuseseră surpriza să fie aşteptaţi, de această dată, încă de la marginea satului, şi întâmpinaţi cu un entuziasm gălăgios. Copiii cu nişte doage de butoaie legate cu sfori de încălţări se agăţaseră de microbuze, simulând un fel de schi primitiv. Chiotele lor scoteau oamenii de prin curţi şi provocau lătrăturile bezmetice ale câinilor, cântecele cocoşilor şi mugetul vitelor. În locul florilor pe care ar fi dorit, poate, să le arunce în calea fraţilor lor elveţieni, unii săteni azvârleau în convoi cu bulgări de zăpadă. Aflat la post, în faţa unui chioşc improvizat – o cutie ceva mai mare, confecţionată din tablă – vajnicul poliţai i–a recunoscut de la distanţă salutându–i milităreşte, cu o mână la chipiu şi cu alta sprijinindu–se să nu cadă. După ce microbuzele l–au lăsat în urmă, şi–a smuls repede pistoletul de la brâu trăgând, într–o direcţie destul de aproximativă, câteva gloanţe de bun venit. La primărie, Postolea îi aştepta în prag, îmbrăcat în costum naţional – cu cioareci albi, strânşi pe picior şi băgaţi în cizmele cu carâmbul înalt, cămeşoi brodat, brâu lat şi bundiţă peste care îşi atârnase cocarda tricoloră. Când au coborât din maşini, amorţiţi, rebegiţi, dar foarte mulţumiţi de isprava lor, oaspeţii au fost luaţi la pupat şi obligaţi, unul după altul, să tragă câte o

duşcă din sticla de ţuică pe care primarul o agita frenetic, a bun venit. Pe Nona, oarecum obişnuită cu asemenea manifestări expansive, nu a atins–o foarte tare toată dezlănţuirea de sentimente şi de recuzită. Dar ceilalţi – inclusiv Martin – erau uluiţi. Când au mai dat cu ochii şi de corul copiilor de la grădiniţă, care a început să le cânte colindele unui Crăciun mult rămas în urmă, musafirii s–au înduioşat până la lacrimi. Toată scena adunase în ea un amestec de grandios şi grotesc, cu ţăranii alergând în dezordine pe uliţă, fiecare disperat că ar ajunge prea târziu la mult aşteptata împărţeală a bunurilor aduse. Primii sosiţi – mai iuţi de picior şi mai răi de gură – declanşaseră deja asaltul asupra preţioasei încărcături. Numai răcnetele primarului, completate cu înjurături şi ameninţări le–au mai domolit avântul. Altfel, anotimpul alb convenea satului, cel puţin la nivelul înfăţişării exterioare. Omătul gros acoperise totul, inclusiv murdăria. Gardurile urâte, înnegrite de putreziciune, se decupau expresive pe fondul alb, amintind pe undeva de unele peisaje ale lui Breugel. Mirosea bine, a foc de lemne, ceea ce le–a plăcut musafirilor, asta numai până când au avut inspiraţia să se intereseze despre modul de procurare a lemnului şi de preţul plătit... În deruta instalată, Postolea s–a văzut nevoit să admită că, mulţumită lui Dumnezeu, „se descurcă fiecare cum poate“. „Nu a îngheţat nimeni în satul acesta“, a declarat el hotărât, chiar triumfător. Ea a tradus în franţuzeşte, bucuroasă că nu trebuie nici să improvizeze, nici să mintă. Iar elveţienii au răsuflat uşuraţi, făcându–şi cu ochiul în amintirea autostopistului care, dacă ar fi fost de faţă, şi–ar fi văzut confirmate relatările.

După epuizarea efuziunilor de bun venit – îşi aminteşte Nona acum, cu aceeaşi irepresibilă jenă – s–a purces la „afaceri“. Un inventar la sânge al darurilor primite, ocazie cu care ea şi Martin au avut privilegiul să observe că dispăruse din încăperile primăriei tot ce căraseră ei la vizita precedentă. Faxul, calculatorul, frigiderul, televizorul color sau filtrul de cafea... până şi cana electrică pentru încălzit apa, care avea inscripţionată pe ea stema cantonului lor – nimic nu rezistase în funcţie, cele câteva luni de când fuseseră dăruite frăţeşte comunei. Era limpede – o asemenea formă de întrajutorare se dovedea contra–productivă. Venirile şi revenirile lor, oricât de frecvente şi de generoase ar fi fost în ce priveşte aportul de bunuri, nu soluţionau nimic pe fond. N–au dormit toată noaptea dinaintea plecării spre ţara lor, preferând să utilizeze timpul în scopuri practice. Împreună cu toate notabilităţile satului – pe care au insistat să le reunească într–o şedinţă – stabiliseră în detaliu modalităţile concrete prin care îi vor ajuta pe viitor. Dispensarul comunal, deteriorat şi impropriu pentru orice activitate medicală, adăpostit într–o casă veche, aproape dărâmată, urma să fie modernizat şi adus la standardele occidentale. După ce va fi gata, se va investi în clădirea şi în dotările şcolii. Profesorul Duclos o cercetase minuţios, la lumina unui felinar cu petrol, căci curentul electric nu mai funcţiona aici de câţiva ani. Dăduse cu nasul prin (pretenţios spus) grupurile sanitare din fundul curţii şi propusese, imediat, ridicarea unei anexe moderne, în care să fie instalate WC–uri, chiuvete, duşuri. Numai Nona a sesizat, în acel moment, reţinerile urzicenilor faţă de proiectul cu pricina. O pusese pe seama neîncrederii, a acelui scepticism care bântuie în legea lui prin aceste locuri. Nu îndrăznea nici măcar să se gândească la altceva, şi anume, la regretul lor că ditai investiţia urmează să fie risipită într–un bun public... adică al nimănui. S–au mai înseninat doar când onorabilul Eberhardt le–a lansat oficial invitaţia de a se deplasa cu toţii în Elveţia, pentru zece zile, spre a vedea la faţa locului cum arată o comună bine gospodărită, unde există bani, oameni destoinici şi dorinţa de a trăi bine. Perspectiva a fost primită cu entuziasm. A doua zi, satul reintrase în toropeala lui hibernală. Urmele trecerii lor

prin comună erau pregnante: antena parabolică, pentru recepţionarea programelor TV prin satelit, trona deja, instalată pe acoperişul casei în care locuia directorul şcolii. Pe uliţa mare, vântul spulbera în neştire tot felul de ambalaje aruncate după consumarea ciocolatelor şi a bomboanelor elveţiene. În fine, aproape de ieşirea pe sub „arcul de triumf“ rablagit, depăşiseră un bărbat solid, neras, cu capul băgat într–o căciulă rusească, cu clapele căzute fluturânde, iar picioarele în nişte enorme cizme de gumă. Omul trăgea după el, opintindu–se, un cărucior artizanal improvizat din cîteva scânduri cu doi rulmenţi sub ele. Deasupra priponise, numai el ştia cum, un porc enorm şi – pesemne – bolnav, căci uriaşa–i căpăţână atârna inertă pe jos, lăsând dâră prin zăpada amestecată cu noroi, în timp ce guiţa nefiresc, sfâşietor. Ca tabloul să fie complet, individul se şi gătise după gustul lui: peste pufoaica proletară, din doc albastru, îşi legase în jurul gâtului, pe post de fular, un şal de mătase superb, decorat cu un sofisticat model persan. Întâmplarea a făcut să fie chiar cel pe care Martin îl cumpărase, îl pregătise, îl împachetase... Asta pentru că – a recunoscut cu un zâmbet amar, când s–a hotărât să renunţe la el, dăruindu–l în folosul vreunei fete sau femei din Urzica Mică – nu mai apucase să i–l ofere Arianei. Amuzată, prietena lui a folosit prilejul nefericit pentru a–l învăţa pilda străveche potrivit căreia „niciodată nu–i pentru cine se pregăteşte, ci pentru cine se nimereşte“. Dacă mai avea umor, doctorul putea să ia aminte, fie şi din goana maşinii, la înţelepciunea emanată de proverbele româneşti.

Revigorată, calmă, chiar bine dispusă de acum, Nona parcurge drumul în sens invers, spre parcarea unde şi–a părăsit maşina. Hermace–ul e ceva mai animat, semn că s–a făcut destul de târziu. Casele din piatră, joase dar solide, sprijinite de contra–forturi, te salută vesele, de sub copertinele viu colorate sau de după obloanele larg deschise în lături, invitând înăuntru soarele cald şi calm. Acoperişuri din ţiglă roşie, tăiate în linii frânte, porţi masive, ermetice, apărând ferm intimitatea locatarilor. Oprită într–o mică piaţetă de formă rectangulară, matinala vizitatoare îşi clăteşte mâinile şi obrajii sub jetul de apă rece care ţâşneşte din fântâna publică simplă, geometrică, alcătuită din două blocuri de granit neşlefuit. Jardinierele din care se revarsă o puzderie de flori viu colorate, galbene şi roşii, se decupează pe marginile ei, atrăgând asupra lor un fluture alb şi vioi, indiciu de toamnă lungă şi frumoasă. Trece apoi pe lângă un mic palat, ale cărui trepte tocite îi trădează venerabila vârstă. Din zidul cenuşiu ies la iveală crengile răsucite aproape nefiresc ale unui arbust cu frunze mov, iar din garajul cu acces telecomandat, tânăra stăpână tocmai îşi scoate Toyota, în timp ce un copilaş blond şi năzdrăvan, echipat cu role şi cască de plastic pe cap, o ghidează cu crosa, asemenea unui liliputan – dar foarte serios – agent de circulaţie pregătit pentru carnaval. Noroc că nu se desparte niciodată, în plimbările sale, de aparatul foto, în mânuirea căruia Nona demonstrează un talent care îi ţine la respect şi pe cei mai pretenţioşi profesionişti. Îl scoate repede şi, pentru a nu ştirbi deloc farmecul inegalabil al instantaneului, nu mai stă să–şi aleagă unghiul ori să–şi compună cadrul. Declicul hoţesc, dar eficient şi nevinovat, o face să se considere – ca de fiecare dată când procedează astfel – un paparazzo nevindecabil.

Fără să vrea, gândul o îmbrânceşte înapoi, la Urzica Mică, unde realizase peste o sută de clişee, e drept, întru nimic asemănătoare cu cel „furat“ aici. Dacă tot a rămas primarul–intermediar Postolea pe stand by, cu tingirile pregătite spre vânzare... Da, da, lucrurile se cam leagă. Pentru Martin, debusolat, sâcâit şi vulnerabil, nu există motiv mai plauzibil pentru a scăpa din cleştele presiunilor la care îl supune, negreşit, omul de afaceri pus pe românizat ELVIA. Pretextul unui voiaj până acolo poate funcţiona credibil şi

salvator. Nu strică, oricum, să–i „calci" pe nepusă masă, spre a constata cum merge înfrăţirea, în umbra meselor de protocol şi a declaraţiilor formale.

Telecomanda de descuiat maşina face nazuri, dar smulge până la urmă declic–ul dorit. Un ultim avertisment pe care i–l adresează, înainte de a o lăsa pe dinafară, în drum. O mai păţise şi aseară, când poarta casei s–a încăpăţânat să rămână ferecată, de neclintit. Nu mai ţine, prima oprire va fi la Placette, pentru cumpărarea noilor baterii. Ajunsă în dreptul săgeţii de apă ce se înfige în cerul Genevei, planurile îi sunt deplin cristalizate. Dubiile şi ezitările au dispărut, premisele încep să prindă contur favorabil. Nu mai are decât să–şi sune prietenul, la Bucureşti, şi să–l convingă de avantajele pe care i le creează sugestia ei. Mai departe...

XI

Ispita de a şofa un Grand Cherokee o stăpânise din ziua în care a împlinit cincisprezece ani. Atunci, printre cadourile primite (un material de bluză, o pereche de pantofi cu toc înalt, un stilou chinezesc... parcă şi nelipsitele dulciuri) se strecurase şi o revistă americană. Nici nu mai ştie bine cine i–o adusese, probabil vreuna din mătuşile bătrâne şi amărâte, care cumpărau florile din piaţă fără ambalaj, doar ca să le mai rămână până la pensia următoare bani şi pentru vreun medicament. Revista era veche, de peste doi ani. Asta se vedea şi fără să citeşti data apariţiei – paginile cu colţuri îndoite, coperta uzată şi cotorul rufos spuneau totul, inclusiv despre prezumtivul traseu străbătut în acest interval. Uitată sau abandonată deliberat pe vreo banchetă de metrou din Los Angeles, Chicago sau New York, dacă nu chiar aruncată în vreo pubelă special destinată deşeurilor din hârtie. Asta fusese, pesemne, soarta ei: să ajungă tocmai în Europa, România, Braşov, cartierul Tractorul... şi aşa mai departe, oferită ca dar de mare preţ unei adolescente ce se visa emancipată, bogată şi celebră. Dar care trăia, deocamdată, împreună cu părinţii şi bunica, într–un apartament strâmt, îmbrăcându–se – nu o dată – cu vreun pulover, o fustă sau vreo pereche de pantaloni tricotaţi în casă, pe andrele, pentru simplul motiv că... aşa era mai ieftin. Se ducea la şcoală, traversând zilnic o jumătate de oraş cu troleibuzul întotdeauna aglomerat, abia târâindu–se între staţii, scârţâind din toate încheieturile. Ei bine, tipăritura respectivă era plină cu poze; multe şi strălucitoare, care mai de care mai atrăgătoare, incitante, provocatoare. Oricum, fascinante. Sărbătorita se bucurase enorm când a deschis şi a început să răsfoiască acel univers de vis, plonjând cu entuziasm juvenil în mirajul de forme şi culori. Cel mai mult o copleşise imaginea unei maşini de teren. Era înaltă, puternică şi strălucitoare, culoarea verde–sidef. De la volan îi zâmbea triumfător o fată cu puţin peste vârsta ei. Pe bancheta din dreapta, largă şi tapisată într–o piele roşu–acaju de–ţi lua realmente ochii, stătea trântit ghiozdanul de şcoală, din el se răsfirau caietele şi celelalte rechizite, toate într–o abundenţă şi o diversitate năucitoare pentru orice licean, oriunde ar fi trăit el, darămite într–o ţară săracă şi necăjită, unde penuria şi uniforma reprezentau principiile de bază ale unei societăţi deformate, bolnave. I–a rămas nu numai sufletul, dar şi toate celelalte simţiri la acea imagine publicitară. A fost, ar putea

spune, macazul cel mare al vieţii ei, care i–a schimbat covârşitor viziunea asupra viitorului personal. Iluzie sau aiureală – nu conta. Era conştientă că şansele de a se identifica vreodată cu acea imagine erau – dacă nu chiar nule, oricum infime. Dar insista nebuneşte în pornirea de nedomolit, orientată spre acea ţintă. Era ca şi cum, văzând imaginea unui cosmonaut american de la NASA, şi–a fi propus cu o îndârjire de neclintit să ajungă, într–o zi, să conducă şi ea o navetă spaţială. Prin acest exemplu, stupid de simplu, se chinuise taică–său să o readucă, după câtva timp, cu picioarele pe pământ. Zadarnic. Într–un acces de avânt puştesc şi prostesc, îşi decupase de pe o poză de–a ei numai capul, pe care l–a lipit peste cel al manechinului de la volan. Efectul obţinut era grosolan, frizând ridicolul. Ei şi...? Idealul ei de viaţă se fixase în acel Jeep Grand Cherokee, verde metalizat cu tapiserie roşie. Nu le spusese diriginta că asta şi este condiţia unui ideal adevărat? Să aspiri toată viaţa către el, dar să nu–l atingi niciodată.

Uite că ea îl atinsese. Singura neîmplinire, în alegerea lui, a fost culoarea. Pur şi simplu, se purta altceva. A trebuit să cedeze şi să se resemneze. Şerban a râs, dispreţuitor, de ceea ce numise „ţăcăneala ei infantilă". Apoi a ales acest exemplar oliv – metalizat, cu cinci viteze şi tracţiune pe toate cele patru roţi, decapotabil şi cu roata de rezervă atârnată la spate, în exterior. I–l făcuse cadou de un Moş Nicolae, punându–i în papuci cheile şi telecomanda.

Acum stă la volan, ţinând pedala apăsată constant pentru o viteză de o sută patruzeci de kilometri la oră, şi se îndreaptă spre locul de întâlnire cu amantul ei. Dacă ar şti bărbatu–său ce caută ea, neapărat, zilele acestea în Ardeal... Aprinzându–şi o ţigară Dunhill, se întreabă – mai curând amuzată decât stingherită – dacă şi cât de mare îi este păcatul în curs de săvârşire. Ajunge să şi–l imagineze pe Şerban aşezat ţeapăn, ca un agent de circulaţie, pe scaunul din dreapta ei, privind–o cu un ochi veşnic critic cum şofează. El, care consideră nedemn, pentru statutul social la care a ajuns, să mai pună mâna pe volan... Asta e treaba servitorului. Iar nevastă–sa, într–o asemenea postură, are dreptul să se bucure de toată lipsa lui de consideraţie. Întâi, pentru că se coboară atâta; el îi propusese angajarea unui şofer profesionist. N–a acceptat... Uite–o cât de rigidă stă: „Parcă ţi–a împrumutat cineva maşina să faci, şi tu, o tură de încercare cu ea şi te temi să nu i–o strici". Capul ţinut, după gusturile lui, prea în faţă, va izbi parbrizul cu nasul la prima frână mai bruscă. Degeaba îi explicase, încă de la prima lui intervenţie pe tema asta, că este un reflex instalat de pe urma miopiei. El are întotdeauna remedii simple, pe care, însă, ea nu e în stare să le ducă niciodată la îndeplinire. „Şi ce–i cu asta? De aia faci gimnastica de întreţinere. Nu numai ca să nu–ţi crească fundul...". Compensator, gândul ei glisează spre delicateţea structurală, neostentativă, din atitudinile lui Silviu. Remarcile, intervenţiile lui vin întotdeauna ca nişte accesorii complementare. Sunt precise, dar timide, fragile. La primele lor întâlniri, când el îndrăznea să–i laude ori să–i admire pieptănătura, vreo toaletă sau bijuterie, îi mulţumea, mişcată de gentileţea lui. „Nu–i cazul, i–a răspuns el simplu. Eu nu fac niciodată complimente, pentru că nu pot să mint. Fac doar constatări – greşite sau nu". Descoperise destul de curând la el această modestie de excelentă calitate. Şi, pe deasupra, absolut veritabilă. Nu jucată, aşa cum procedează snobii şi ipocriţii. Sub acest aspect, soţul ei nici nu intră în discuţie. Este direct şi brutal, fără nimic din ceea ce s–ar putea numi tact, delicateţe sau curtoazie. Prefera luciditatea – aşa cum o concepea el – asumată şi transmisă, după o formulă cu care se mândrea, în minimum de timp, dar cu maximum de profit. Ce–i drept, efectul era garantat. În bine sau în rău, asta nu avea nici o importanţă pentru el.

Firma luminoasă a unei benzinării Shell o face să încetinească. Nu–i trebuie carburant, a avut grijă să–şi facă plinul încă de ieri după–amiaza. Deîndată ce Silviu i–a comunicat că a aranjat să ajungă mai repede, a trecut la pregătiri frenetice. Alimentarea maşinii intra în categoria de gesturi nu chiar rituale, dar simbolice, capabile să–i inducă un freamăt interior, o stare de bine nu doar virtual, ci foarte aproape de atins. O excitau gesturile cu care benzinarul desfăcea buşonul rezervorului şi introducea furtunul înăuntru, jetul neîntrerupt... Apoi alegerea veştmintelor şi a lenjeriei intime pe care avea să le poarte în apropierea lui, operaţiune întotdeauna dificilă, dar ducând–o cu încă un pas spre omul de care era îndrăgostită acum. Aseară, operaţiunea de derulase mai greu ca niciodată, din cauza crizei de nervi care pusese capac la ziua infernală. Reacţia cinică a soţului, după ce îi reproşase stratagema josnică pusă la cale pe seama ei pentru obţinerea unor câştiguri financiare, i–a sporit indignarea. Dar i–a oferit – după ce a mestecat îndelung în creier toată porcăria – şi acel argument menit să–i justifice, dacă nu chiar să–i scuze ceea ce, altfel, ar fi fost taxat drept păcat. „Să nu tânjeşti după femeia altuia“, suna a cincea poruncă biblică. De aceea, ea îi ascunsese lui Silviu, la primele lor întâlniri, faptul că este măritată. Flerul o avertiza că acest teolog prin vocaţie, un puritan cum rar se mai întâlneşte în aceste vremuri, va fi incomodat, dacă nu chiar blocat pe toate planurile, când va afla că iubind–o şi culcându–se cu ea, săvârşeşte păcatul de adulter, condamnat cu asprime de Sfânta Scriptură. Într–adevăr, când împrejurările au silit–o să–l pună în temă cu detaliile vieţii ei personale (doar cu unele, căci nu a riscat şocul unei mărturisiri complete, vecină cu spovedania) reacţia lui a fost întrutotul pe măsura temerilor ei. După ce a depăşit faza de uimire vinovată, Silviu venise cu ideea divorţului. A exprimat–o stângaci, bâlbâindu–se încurcat. Şi–a dat, însă, repede seama că a deveni o femeie liberă nu reprezintă o soluţie pentru ea. Drept pentru care a întors–o la fel de pripit, doar că şi mai caraghios. Alegându–şi cu emoţie vorbele, pe care le însăila una după alta, de parcă ar fi rânduit nişte grenade cu focosul gata scos, începuse să încropească ceremonios un fel de cerere în căsătorie. Din toată gângăveala, ea nu pricepuse mare lucru. Apoi, când şi–a dat seama ce îndrugă el acolo, se blocase. Nu de uimire, cât de o imensă jenă. Atât de penibilă era toată scena, oricum ai fi luat–o, încât depăşea orice limită de suportabilitate. Se aflau amândoi într–un pat larg, trăgându–şi sufletul după ce făcuseră dragoste – domeniu în care experienţa ei net superioară mai trebuia să aştepte satisfacţia deplină. Silviu nu era un partener pe măsura dorinţelor şi a felului în care pretindea ea să facă sex. Pudoarea lui desuetă, ca şi acea hipersensibilitate care o încântau în orice altă ipostază, îl făceau întotdeauna să ezite şi să se ascundă ruşinat sub cele mai naive pretexte. Întotdeauna temător să nu fie auziţi, scăpa – tocmai când ea se simţea mai bine şi îşi dădea drumul – câte un sâsâit inoportun, care îţi tăia tot cheful, iritând–o şi sfârşind prin a o inhiba. „Nu mai face aşa! Parcă ai fi un gânsac speriat şi furios“ i–a spus în cele din urmă. Îl jignise, a înţeles asta în clipa următoare şi i–a părut rău. Tot astfel, refuza să accepte o altă fobie de–a lui – lumina. Prima oară când îl văzuse că se întrerupe ca să facă întuneric, n–a spus nimic. Când, însă, a constatat că era vorba despre un obicei respectat cu scrupulozitate în pudibonderia lui incorigibilă, îndrăznise să–l atenţioneze, iar apoi să–l convingă de inutilitatea gestului. „Nu vrei să mă priveşti? Ţi–e silă de mine?“, l–a întrebat, fals mirată. Ştia că nu putea fi ăsta motivul, dar pusese deliberat, în interogaţia ei, nuanţa autocritică. O stratagemă necesară spre a–l atrage într–o discuţie deschisă asupra delicatului subiect. „Nu... lasă. E mai bine aşa“. Parcă era o fată mare, venită de la ţară şi speriată de perspectiva

dezvirginării nelegitime, în mediul satanic al oraşului. Special folosise o comparaţie atât de plastică şi, la urma urmei, destul de amuzantă. Pe urmă îi păruse iarăşi rău, dar era prea târziu pentru regrete. A surprins, cu acea ocazie, complexele rurale ale tânărului (şi foarte vigurosului) ei amant. Explicau multe, dar – aşa cum s–a convins ulterior – erau greu de suportat. Când a cerut–o de nevastă acolo, în camera de hotel, se înfuriase. Instantaneu, şi–a dat seama cât l–ar fi rănit reacţia ei – la fel de nepotrivită ca şi a lui. Dar, Doamne iartă–mă... cum altfel să reacţionezi la o asemenea scenă? Cu Silviu pornit dintr–o dată, după ce şi–a potrivit cuvintele solemne, să adopte o poziţie adecvată momentului. O umflă râsul şi acum, când se dă jos din jeep şi se îndreaptă spre magazinul plin cu de toate. Parcă îl vede pe iubitul ei dând să se ridice în picioare, dar realizând cu o fracţiune de secundă după începerea gestului că era gol puşcă, într–un pat răvăşit alături de cea care ar fi trebuit să devină, în intenţia lui, viitoarea mireasă. Cât l–o fi dat peste cap revelaţia, cât propria sa nuditate... Ascensiunea către o poziţie decentă, ceremonioasă, se tăiase la jumătate, precum maioneza. A rămas în genunchi, din nou pornit să–şi rostească cererea în căsătorie, dar şi–a dat imediat seama şi, trăgând o pernă, încercase să o pună în faţă, precum Adam frunza de viţă...

În magazin este aer condiţionat, lume puţină şi un miros agreabil, de detergenţi parfumaţi. Să tot târguieşti, într–o asemenea ambianţă... Extrage din raftul îndesat cu dulciuri două pachete de ciocolată elveţiană, cele mai mari pe care le–a găsit. Se dă în vânt după ea şi suferă întotdeauna când impulsul desfătării îi este afectat de către cifrele nemiloase ale cântarului, umflându–se înnebunitor pe blestematul de cadran ce ţine socoteala kilogramelor. Mai pune în coş şi o sticlă de cognac Martel, marca ei preferată. Cadouri mărunte pentru băiatul iubit – bărbat nu–i prea vine să–l numească. Şi obiceiul de a–i cumpăra haine îi sporeşte sentimentul eroto–matern. Îi place să–l vadă îmbrăcat modern, atrăgător, elegant. Adică scump. De data asta i–a pregătit un sacou homespun, pe care îl ochise cu câteva zile în urmă la Stefanel, achitându–l şi rugând să–i fie păstrat. Nu avea rost să se mai încurce ducându–l până acasă... Se potriveşte de minune cu pantalonii de casha pe care i–i oferise data trecută. Şi cu ceasul Swatch, această adevărată bijuterie pe care i–o prinsese pe încheietura mâinii, după ce a remarcat cu oroare tinicheaua aproape ruginită, care încă mai ticăia obosit, sub numele rusesc de Poljot. „Uite, să–ţi măsoare cu precizie clipele pe care le petreci cu mine“, adăugase o garnitură circumstanţială, menită să–i înşele complexele pe care i le cunoştea îngrozitor de bine. Spre mirarea ei, Silviu se bucurase ca un copil, întorcând orologiul pe toate părţile, admirându–i încântat designul elegant şi peformantele tehnice asupra cărora se arăta bine documentat: „Swatch – Official Timekeeper of the Olympic Games“ recitase el prestigiosul slogan cu care brand–ul elveţian se afirmase drept partener al Comitetului Olimpic Internaţional. Care – nu–şi putuse reprima Mangdalena gândul reflex – se afla tot în Elveţia, la Lausanne, la doi paşi de Solothurn–ul lui Aimé... Piuitul care marchează acţiunea telecomenzii asupra încuietorilor de la maşină sună aproape identic cu reacţia lui Silviu, atunci când i–a oferit prima cămaşă. Ce–i drept, completase pachetul şi cu un rând de lenjerie de cea mai bună calitate. Nu–i trecuse prin cap că l–ar putea umili, dar efectul acesta fusese. I–a părut, încă o dată, rău. Nu face nimic, „aşa s–a călit oţelul“, cum suna titlul unui roman sovietic mobilizator, pe care taică–său o obligase să–l citească pe când era în clasa a doua primară. Adora sensibilitatea şi bogăţia sufletească a iubitului ei, dar îşi dădea prea bine seama ce handicap reprezintă asemenea date comportamentale în lumea de azi. Într–un fel, ar fi păcat să se

schimbe, să devină mai aspru, să coboare cu picioarele pe pământ, cum se zice. Dar nici aşa nu e normal – cu capul în nori. Dacă s–a încumetat să–l dea pe brazdă, o face numai spre binele lui. Sigur, ar trebui să–i fie – şi chiar îi este – teamă că, dacă strădaniile ei pedagogice vor fi încununate de succes, ar putea să nu fie foarte fericită iubind un altfel de bărbat. Dacă îl va mai iubi... Pentru că nu–i cazul să se îmbete cu apă rece: ceea ce a atras–o din capul locului la el fusese tocmai acea minimă, chiar minusculă asemănare cu Aimé. Impresie care, între timp, se diluase considerabil. La fel de delicat şi prevenitor, dar fragil şi ezitant în reacţii, fără a lăsa nici un moment senzaţia că ar putea contraria, deranja sau răni pe cineva. Este meritul ei de a fi intuit, de la prima întâlnire, aceste calităţi ce aveau să fie confirmate pe parcursul relaţiei lor. Îndrăgostită, traversa acea perioadă fastă, dar iraţională, de exaltare, când găseşti fermecător orice dat al persoanei iubite. Atunci de ce dorinţa, strecurată tot mai insidios, de a–l schimba?... Ploaia izbucnită din senin o face să nu mai vadă bine drumul dinaintea ei. Acţionează butonul ştergătorului care începe să mături, ritmic şi amplu, toată lăţimea parbrizului. Revine, după fiecare tură, la locul lui, lăsând în urmă geamul curat. Aşa funcţionează un mecanism tehnic perfect. Dar omul? Cine îţi garantează că, după executarea cursei pe care i–ai impus–o, se întoarce în acelaşi loc din care a plecat... şi că se va comporta la fel?

Parcursul de viaţă al soţului său oferă reflecţiei destule argumente spre a pune sub semnul întrebării un astfel de demers. Şerban nu mai este, de mult, bărbatul puternic – dar atent, energic – dar prevenitor, afectuos – dar riguros şi eficient. Aşa cum i se păruse atunci când l–a întâlnit, „într–unul din cele mai negre momente ale vieţii mele“ – cum suna, recent, replica stupidă a unei reclame comerciale dedicate înălbitorului de rufe Ace. Era cu aproape zece ani mai tânără. Oh, Doamne... Tocmai ieşise din sediul decanatului. Purta cu ea, ca pe o povară insuportabilă, vestea primită: o dăduseră afară. Exmatriculată. Nu mai era primită nicăieri. Încotro să se îndrepte? Încremenise, năucă şi resemnată, pe marginea aleii. Se făcuse loc în jurul ei sau era numai o falsă senzaţie? Posibil, deşi... Fapt e că nu schimbase un singur cuvânt cu nimeni dintre cei ce mişunau pe acolo – studenţi, asistenţi. Situaţia ei (arestată pentru cercetări) era cunoscută în facultate. Nu doar zvonurile, care ajung întotdeauna primele, ci şi prelucrarea cazului într–o şedinţă de an îi asiguraseră cumplita notorietate. Era mai prudent să fie evitată. Adică neobservată. Singurul care a văzut–o fusese el. S–a apropiat politicos şi a întrebat–o cum i–ar putea fi de ajutor. De unde ştia că este în nevoie?! „Se vedea pe tine. Erai singură şi gata să te prăbuşeşti“, sunase explicaţia scurtă, oarecum jenată, de mai târziu, când a venit vorba despre întâlnirea lor. Se grăbise să–i relateze, în linii foarte vagi, situaţia ei. Nu ca formă de victimizare, ci pentru a–l preveni cu cine are de–a face şi la ce se expune. Nu l–a speriat. Fără întrebări, fără comentarii – de parcă n–ar fi auzit teribila realitate: că fusese anchetată de Securitate, sub acuzaţia de încălcare a prevederilor legale privind relaţiile cu străinii. Ceea ce a fost evident pentru ea, a mirat–o şi i–a conferit încredere în acest om fusese nu doar lipsa lui de interes pentru episodul respectiv, dar şi de teamă pentru eventualele consecinţe. Nu era recomandabil (delicat spus) să te încurci cu asemenea persoane... Şerban nu s–a arătat deloc curios de amănuntele, de substratul sau nuanţele episodului incriminat, dovedind o discreţie şi o nobleţe rar întâlnite. Nu–l interesa deloc trecutul, aşa cum a mărturisit, morocănos şi parcă jenat, la câteva săptămâni după aceea, când ei tot nu–i venea să creadă de câtă nobleţe era în stare. Important rămâne prezentul, a schimbat el vorba. Şi, eventual, viitorul, dacă e să fie. Se ocupase de ea, pas cu pas. Fără ostentaţie, poate mai rigid şi mai noduros în

comportament, dar grijuliu şi foarte realist în soluţiile alese. Avea, îi declarase el, multe relaţii; cel mai preţios capital – aceasta fusese replica lui când l–a întrebat cum de rezolva atât de prompt cele mai insolubile probleme. A locui în apartamentul lui nu i s–a părut nici exagerat, nici condamnabil. Acceptase ca pe ceva firesc – de altfel, nici nu prea avea de ales. La cămin nu o mai primea nimeni, acasă, la Braşov... încă nu îndrăznea să se ducă. Despre moartea lui taică–său aflase abia la ieşirea din arest. Infarctul major care îl dăduse gata nu putea fi străin de enervările, de spaimele şi de ruşinea pe care le avusese de suportat pe parcursul anchetei. Era aşteptată, mai mult ca sigur, spre a i se imputa totul, cu vârf şi–ndesat, aşa cum numai maică–sa era în stare să o facă. În mod straniu, nu s–a simţit responsabilă – şi, cu atât mai puţin vinovată – de sfârşitul lui. Atât îi fusese dat să trăiască. Ea una nu făcuse, în fond, nimic rău. Aşa căzuseră sorţii. Este, oare, un păcat să te îndrăgosteşti de un bărbat, să visezi să trăieşti bine, curat, legiuit împreună cu el? Avea şi ea dreptul la un grăunte de fericire... atâta tot. I–a mărturisit şi lui Şerban o parte din aceste frământări, evitând cu abilitate latura sentimentală şi referirile concrete, căci – din toată afacerea – îi înfăţişase ceva încâlcit, cu doi prieteni, soţ şi soţie... El îi dăduse dreptate. A admirat, uşurată, felul lui sobru, direct, rezolut, de a privi şi evalua astfel de chestiuni. Fără sentimentalism, raţionând binar – aşa sau aşa. Cum avea să remarce mai încolo, rareori lua în calcul o a treia variantă. Mai întâi, l–a privit ca pe o a doua şansă, oferită de viaţă, compensaţie la tot ceea ce pierduse şi pătimise. Destul că se arăta un tip aşezat, de nădejde – chiar dacă un pic cam prea închis în el. Important era că ţinea la ea. Pe măsură ce se obişnuia cu el, a început să–i admire, pe tăcute, anumite trăsături. Nu a ajuns, însă, niciodată, să–l iubească. Se simţea ocrotită, dar, totodată, se şi temea – un amestec de atracţie şi respingere. Tenacitatea lui o impresionase. Mai ales pe plan sexual, unde lipsa ei de experienţă, traumele şi fantasmele coagulate în urma celor întâmplate însemnau tot atâtea obstacole într–o nouă relaţie de cuplu. Acolo, în pat, Şerban devenea alt om: dezlănţuit, inventiv, pasional ... chiar dacă aici intrau o oarecare violenţă, o înverşunare pe care nu o întâlnise decât la el. Amintindu–şi de trăirile acelea, le vede acum ca nişte halucinaţii – deloc neplăcute, doar dispărute. Câtă deosebire între vremurile acelea, când făceau dragoste dezlănţuiţi, descoperindu–se unul pe altul şi împreunarea brutală pe care fusese silită să o suporte în dimineaţa precedentă!... Contrastul puternic măsura, de fapt, distanţa care ajunsese să–i separe. Dacă nu chiar să–i opună...

Cât să fi durat, oare, această stare de bine, de confort şi de încredere? Câteva luni, nu mai mult. Perioadă tulbure şi agitată, pe parcursul căreia nu înceta să–l admire, să se mire, dar şi să–i fie frică de omul pe care hazardul i–l scosese în cale. Deşi nu–i făcuse vreo declaraţie explicită, ce altceva în afara iubirii l–ar fi putut determina să–i caute şi să–i descopere dorinţele, slăbiciunile cele mai ascunse? Le ieşea în întâmpinare delicat, dar cu o precizie uluitoare. Maşina automată de spălat vasele era o raritate absolută în România acelor timpuri. Pentru ea, obiectul devenise o marotă de gospodină – reflex meschin al zilelor de vacanţă şcolară când scârboasa operaţie, executată manual, intra în obligaţiile ei casnice. Descoperind–o în bucătăria lui, a rămas interzisă. Nici nu văzuse, până atunci, cum arată şi cum lucrează un asemenea aparat. Iar visul de a deţine şi folosi aşa ceva prinsese glas, o singură dată, într–una din scrisorile către Aimé... Sau sumedenia de fotografii pe care i le făcea, în toate poziţiile şi ipostazele imaginabile – cum altfel să fi aflat cât de mult îi place ei să pozeze? L–a întrebat, cucerită de felul cum coincidenţa apropia cele două jumătăţi ale aceluiaşi imbold. Justificarea pe care i–o oferise, după o scurtă poticneală, suna dezamăgitor de prozaic: „Hai să–i

zicem ... nimereală. Poate fi şi asta o formă de comunicare, nu?". Desigur. Celelalte fotografii – pe care i le făcuse Aimé – zăceau ascunse în sufletul ei, printre secretele intangibile, la care nimeni nu avea permisiunea să pătrundă. Fizic, rămăseseră la Securitate, confiscate în timpul percheziţiei domiciliare. Dar ea le cunoştea pe dinafară, răsfoindu–le mintal, unul câte unul, atunci când evada, refugiindu–se printre amintiri. De câteva ori încercase, chiar, să reconstituie unele dintre ele, sugerându–i lui Şerban să aleagă unghiul sau ipostaza dorite de ea. Procedeul, poate cam pervers, o incita. Iar reacţiile lui – parţial agasate, dar acceptând cu o indefinibilă doză de complicitate jocul, izbuteau să–i amplifice pornirile respective şi satisfacţia obţinută de pe urma lor. Cât despre el, era evidentă neplăcerea cu care se conforma unor asemenea cerinţe. Şi totuşi, le dădea curs. Căzută pe neaşteptate, propunerea de a–i poza goală o şocase. A crezut că glumeşte sau că o pune la încercare, dar felul în care începuse să o şi despoaie din priviri a excitat–o brusc. În spaţiul îngust al dormitorului, simţeau fiecare tensiunea aparte care se acumula. La fiecare accesoriu aruncat de pe ea, cu gesturi lente, lascive, deliberat neruşinate, Şerban reacţiona prin câteva declicuri care o pătrundeau până în cele mai intime cotloane ale trupului. O fixa ca un violator versat, ţinându–şi încă în frâu lăcomia sexuală şi savurând dimensiunea ticăloşiei pe care o pregăteşte. Obiectivul cu zoom al aparatului Nikon se exhiba falic, în timp ce o urmărea, împingând spre incandescenţă senzaţia acumulată şi relevându–i dimensiunea neruşinării asumate. Tot mai înfierbântat, bărbatul nu pierdea nici un detaliu. Dansa în jurul ei, dilatând sau apropiind distanţa în funcţie de cum şi cât dorea să acapareze din ea şi să fixeze pe peliculă. Ulterior, i–a arătat aceste poze Leliei, fără a–i deconspira cine era autorul. În nici un caz nu ar fi dus–o gândul la Şerban, devenit între timp un serios om de afaceri – acru, sever şi distant. După ce le–a examinat o seară întreagă, cât au stat de poveşti, revenind din timp în timp la câte una din ele şi scotocind parcă în căutarea a ceva inefabil, pictoriţa cea vicioasă s–a pronunţat: „Nu mă interesează cine te–a făcut aici... Nici nu cred că are vreo importanţă numele sau restul... Singura chestie esenţială – află de la mine acum, că mi–s curvă bătrână şi unsă cu toate alifiile – e că tipul te iubea extraordinar". De unde sesizase, oare, aşa ceva? „Nu–i vorba de meserie şi nici de fler, fetiţo. Şi, câteodată, nu fac două parale. Aici, în porcăriile astea superbe, bântuie... colcăie ceva aproape insesizabil pe o imagine plană – indiferent că–i ecran, afiş, tablou sau ce pizda mă–sii vrei tu. Altceva... Ţine de a treia dimensiune. Asta nu apare decât în cazuri rare; şi ea face întotdeauna diferenţa..."

Să fi jucat Şerban? Şi încă atât de convingător?! Nu–i vine a crede. El, care dispreţuieşte orice formă de disimulare... Firea lui, în care ambiţia şi orgoliul dau un amestec exploziv, refuză efortul, dar şi umilinţa prefăcătoriei. Era prea vanitos şi prea direct, comod, chiar brutal, ca să accepte subterfugiile pe care le implică tactul, diplomaţia sau orice altă atitudine curtenitoare. Le detesta, recunoştea asta fără ocolişuri. Nu din considerente morale. Doar pentru că nu avea nevoie de asemenea „fiţe", fiindu–i suficiente mijloacele de forţă. Şi într–adevăr, nu izbutise niciodată să–l prindă cu vreo minciună, oricât s–a străduit ea. Traiul lor de început, un concubinaj clasic, debutase ca o improvizaţie oarecare. Nu asta o incomoda. Se dezmeticise greu, prea târziu ca să–şi mai facă probleme de ordin moral sau sentimental. Dacă întâmplarea rânduise totul astfel, ce să mai critici sau să comentezi? „Aşa a fost să fie", a conchis el. Tocmai trecea pe acolo, prin faţa Facultăţii de Medicină. A văzut–o şi pe ea – copleşită, dezorientată – i–a văzut şi pe ceilalţi, care nu vroiau să o vadă. „O pradă uşor de sedus şi de adus acasă"... îl

persiflase Magdalena, câteva săptămâni mai târziu, când venise din nou vorba despre întâlnirea lor. „Exact, foarte uşor. Cum s–a şi dovedit, până la urmă“, i–a întors–o Şerban, combinând la perfecţie duritatea firescului cu subtilitatea imprecisă a glumei. Apoi o luase pe sus, strângând–o în braţele lui puternice şi purtând–o până în dormitor. Acolo unde toate deveneau altfel... Fusese mai întâi colocatară, apoi amantă şi, în cele din urmă, soţia lui. Cele trei etape decurseseră lin. Se lăsase în voia celor hotărâte de bărbat, fără să întrebe, să fie contrariată ori îngrijorată de consecinţe. Destul că se simţea în siguranţă, împreună cu el. Ce altceva ar mai fi putut pretinde, după toate câte trecuseră peste ea? Se învăţase să fie cuminte, la locul ei. Nu l–a iscodit unde lucrează şi în ce constă exact munca lui. Şi el se dovedise discret în ce o privea. A asigurat–o că, din punctul lui de vedere, nu avea nici o importanţă episodul pentru care fusese cercetată şi exmatriculată. „Răbdare şi încredere“ era deviza lui, pe care i–a propus–o, adăugând că relaţia lor începe de la zero. Menajul din micuţul apartament de două camere de acolo, din blocul cu patru scări, patru etaje şi optzeci de familii, nu excela în farmec. Compensa însă prin tihnă. Îl aştepta să vină de la slujbă, cufundându–se în activităţile gospodăreşti, deprinse din mers şi din plictiseală. Evita să iasă de una singură din casă. Oraşul mic ar fi obligat–o să se intersecteze, vrând nevrând, cu lume cunoscută. Unii ar fi ocolit–o, de bună seamă, făcându–se că nu o văd, alternativa era, în cel mai fericit caz, să o chestioneze şi să o compătimească. Întrebări de genul „Ce ţi–a trebuit?“ sau, şi mai incomod, „Iar acum ce faci... cum te descurci?“ ar fi pândit–o după fiecare colţ. Rarele noutăţi publice i le servea Şerban, când ajungea acasă, gata selectate şi amendate prin comentariul lui precis, aspru, demolator. Trecuseră aşa câteva luni. Prin vara lui '89, a avertizat–o (cam într–o doară – de aceea nici nu–l luase prea în serios) să pună din nou mâna pe carte, căci se prefigurau unele şanse de a fi reprimită în facultate. Aşa se şi întâmplase – şi asta doar printr–o banală cerere scrisă. Nu prin analizarea şi reconsiderarea dosarului, nici prin interogatorii suplimentare, pentru care ea nutrea cuvenita groază, nici măcar un angajament solemn că nu avea să mai repete greşelile pentru care fusese anchetată şi sancţionată. Reintrarea atât de lină în normalitate i se părea de neînţeles, contrariind–o mai mult şi mai intens decât reversul suferit când cu arestarea şi celelalte. Oare ce se întâmplase? Totul ieşea din logica strâmbă, dar totuşi coerentă, previzibilă, a sistemului. Cine o va urmări şi va raporta, de acum încolo, despre mişcările, vorbele şi gândurile sale? „Eu“, i–a tăiat–o Şerban, în răspăr. „Ce, nu mă crezi în stare?“, supralicitase apoi, ca reacţie la neîncrederea ei agasată. Discutau lucruri serioase, nu era vreme de bătut câmpii. Râsul forţat, ca la o glumă scremută, închisese atunci subiectul, fără a–i epuiza însă zonele obscure care–i dădeau dureri de cap. O stresa teribil perspectiva reîntâlnirii cu vechii colegi şi profesori. Nu acţiona ruşinea, ci vanitatea, scârba nevindecabilă pe care o resimţea faţă de laşitatea lor. Îşi cunoştea bine firea nestăpânită, voluntară, aptă să declanşeze reacţii şi chiar confruntări extrem de neplăcute. Pe acest fond a căzut vestea adusă de Şerban – că se mută cu serviciul la Bucureşti. I–a comunicat–o scurt şi sec, de parcă ar fi fost vorba de schimbarea unei cravate. Magdalena a încremenit. Se şi vedea singură, părăsită la cheremul unei lumi ostile şi agresive, care abia aştepta să o ia în primire şi să o toace pe toate părţile. Emoţiile – descărcate năvalnic, odată cu adrenalina – au durat numai câteva zeci de secunde. Atât cât i–a trebuit lui să mestece tacticos şi să înghită îmbucătura – sufleu de conopidă, preparat de ea pentru cină, conform celor însuşite din studiul cărţii de bucate. După aceea, preocupat numai de ceea ce–i rămăsese în farfurie, pe care o ştergea cu o bucată de pâine, a adăugat restul: că o va transfera

şi pe ea în Capitală. „E mai bine din toate punctele de vedere“, a închis el definitiv discuţia, convins că oferise astfel un răspuns complet eventualelor ei întrebări. Abia atunci s–a dezmeticit, dar a luat–o cu ameţeală înţelegând dimensiunea majoră a schimbării ce se prefigura. Pentru o clipă, s–a temut că este tot o glumă, ca şi cealaltă, destul de recentă, pe care tot el i–o trântise, despre supraveghere şi raportările informative. S–a aşezat jos, trăgându–şi cu zgomot taburetul de bucătărie şi fixându–i chipul încruntat, concentrat exclusiv pe fâsâitul sifonului din care se încăpăţâna să stoarcă ultimii stropi. Mulţumit de izbândă, i–a aruncat repede, înainte de a da paharul peste cap: „Va trebui să facem repede actele“. Mai târziu, în pat, a priceput despre ce acte vorbise – cele de căsătorie...

La Bucureşti devenise din nou studentă. Şi, pentru prima oară în viaţa ei – doamnă. Numele de Dragu i se păruse ca oricare altul, nu o deranja. Abia mai încolo, când şi–a confecţionat primele cărţi de vizită, a sesizat sonoritatea lui, nu tocmai asortată cu vreunul din prenumele ei. Oricum le–ar fi aranjat, dădea prost. Efectul era strident, caraghios. De fapt, realizează în acest moment, chinuind schimbătorul de viteze spre disperarea ambreiajului, asta apăruse atunci când relaţia ei directă cu Şerban suferise primele deteriorări. Schimbarea de mediu, de societate şi de preocupări nu avea cum să nu îi influenţeze. Pe amândoi. Se răsturnase o lume, un sistem – se năştea altul, cu valorile, cu criteriile şi cu obiectivele sale. La început, totul era nou, dinamic, spectaculos. Preocupat şi prea ocupat, el continua – dacă nu să o răsfeţe – să fie totuşi gentil. Politeţea, devenită ulterior răceală şi chiar asprime, au intervenit pe nesimţite. Dar s–au instalat temeinic, ireversibil. Afacerile solide, dar discrete, în care el s–a lansat cu aplomb, l–au acaparat cu totul. Dacă o întrebi, nici acum nu are habar cu ce capital pornise soţul ei şi cum de i–au mers atât de înfloritor treburile. În derularea lor vertiginoasă, evenimentele îi acaparaseră viitoarei doctoriţe atenţia, energia... totul. Se lăsa antrenată, laolaltă cu noii săi colegi, în avalanşa de proteste şi de manifestaţii stradale, agitându–se şi consumându–se în lupta lor zgomotoasă contra comunismului. Fusese deţinută politic, persecutată. Pentru cei cărora li se alăturase, era o vedetă – ipostază spre care, nu–i este ruşine să recunoască, a râvnit întotdeauna. Şerban, prins cu ale lui, o lăsase în pace cu prostiile ei, cum le caracterizase o singură dată, în trecere. Trecutul ei recent, de victimă a aberantelor persecuţii politice, se răsfrângea şi asupra lui, conferindu–i o anumită onorabilitate – doar avusese curajul să sfideze puterea. Din dragoste! Şi–a deschis prima firmă, importante erau comenzile, asocierile, piaţa. „Ce Securitate? Ce comunism?...“ a mârâit el, agasat, la insistenţele ei de a–l lămuri. I–o retezase fără menajamente. „Nu contează trecutul. Gata, dă–l dracului! Viitorul e important“. Iar acesta însemna câştigarea banilor şi a puterii pe care o conferă aceştia, nu un idealism fluturat printre principii şi poezie. Absolvirea şi licenţa de medic obţinută l–au lăsat rece. Din partea lui, nu avea decât să se dedice operei nobile de tămăduire a suferinţelor celor mulţi. „Dar ia seama la ce–ţi spun acum: averea se face din negoţ, nu din dărnicie“. Lovise direct, precis, în punctul ei cel mai vulnerabil – obsesia confortului, a luxului şi a mondenităţii strălucitoare. În plus, titlul de director general, care i–ar fi revenit dacă accepta să se ocupe de afacerile cu echipament medical, îi măgulea şi originea modestă, şi complexele refulate. Azi nu regretă direcţia aleasă. Dimpotrivă, este chiar mândră de ea, căci corespunde întrutotul celor jinduite, pe care le pretinde şi le obţine acum de la viaţă. Lui Şerban nu are de ce să–i fie recunoscătoare. Iar datoare – nici atât. I–a plătit, corect şi eficient, tot binele făcut. Este o soţie aspectuoasă, rasată şi curtată. Lumea îl invidiază pentru asta, ceea ce îi satisface

deplin vanitatea–i nemărginită. A dus întotdeauna lucrurile cu bine la capăt şi – exceptând incidentul greţos de ieri, care i–a depăşit puterea de seducţie – face faţă cu brio sarcinilor ce–i revin. De altfel, casa pe care au reuşit să şi–o construiască în timp record nu ar fi existat fără contribuţia ei. Proiectul, execuţia, decoraţiunile şi mobilierul – toate poartă nu doar amprenta gusturilor şi a exigenţelor sale, dar sunt efectiv rodul implicării ei minuţioase, competente, eficiente.

Primul amant şi l–a luat destul de târziu, ţinând cont de degradarea relaţiilor de cuplu cu soţul său. Pentru o femeie ca ea – tânără, senzuală, pragmatică – era nu doar firesc, ci aproape obligatoriu să procedeze aşa. Desigur, îndată ce legăturile cu exteriorul deveniseră accesibile, a sperat şi a încercat să dea de urma lui Aimé – singurul bărbat pentru care ar divorţa, oricând, cu ochii închişi. Toate eforturile de a–l găsi pe elveţian s–au soldat, însă, cu tot atâtea eşecuri. Numărul de telefon ştiut pe dinafară nu este (adică nu mai este) alocat – o anunţa robotul centralei. Nici tentativele epistolare nu s–au bucurat de mai multă şansă. Scrisorile s–au întors, cuminţi şi necitite, purtând pe plic menţiunea că, la adresa respectivă – Langfeldstrasse 22, 4258 Zuchwil, Solothurn, Schweiz – nu locuieşte nimeni care să poarte numele destinatarului. Probabil că, între timp, Aimé al ei se mutase. Plecase, fugise, dispăruse. Cine ştie ce oraş, ţară sau chiar continent l–or fi atras pe călătorul frenetic, mereu gata să descopere, să cerceteze, să înţeleagă noutăţile întâlnite în cale? Realismul ei, perfecţionat între timp graţie experienţelor trăite, s–a dovedit esenţial în asumarea demnă a eşecului. Orgoliul i–a dat forţa să refuze varianta de a–i contacta pe cei din clinica de la Târgu–Mureş, care lucraseră cu el şi i–ar fi putut cunoaşte noile coordonate. Era singurul loc în care n–ar mai fi acceptat, pentru nimic în lume, să se întoarcă. Prea trecuse, acolo, prin toate stările limită: extaz, teroare, înjosire. Şi nici unul dintre „halatele albe“ nu o compătimise, nu o ajutase, nu o încurajase. Se dovediseră doar laşi, egoişti, meschini. Într–un plan eminamente imaginar, se vedea revenind în oraş numai în ipostaza unei Claire Zachanassian, bătrâna doamnă a lui Durrenmatt, ca să le plătească, cu vârf şi–ndesat, toată urâciunea de care se bucurase din partea lor.

Voiajurile pe care i le oferise Şerban cu diverse ocazii ocoliseră, ca un făcut, tocmai Elveţia. Au fost împreună în Spania şi Italia, în Irlanda, Suedia, Olanda, Egipt... ba nu, piramidele şi Valea Nilului le făcuse singură. Adică ... în fine... cu „Olandezul Zburător“. Dar de fiecare dată când, sub o formă sau alta, îi sugerase o scurtă vacanţă în Ţara Cantoanelor, Şerban strâmbase din nas, găsind–o plictisitoare şi excesiv de scumpă. El călătorise de câteva ori, cu afaceri, la Geneva şi Lugano, şi o asigura că nu merită să–ţi îngropi acolo atâtea zile şi atâţia bani. Insistenţele nevesti–sii, oricât de abil mascate, îl deranjau vizibil. Răspunsurile sarcastice, insinuante şi necioplite i–au confirmat persistenţa unei inexplicabile ranchiune. S–a decis să renunţe la orice fel de pretenţie pe această temă, după o ieşire oribilă, neobişnuit de agresivă, a lui Şerban. Se aflau la schi, într–o localitate alpină din Tirol. Totul fusese impecabil. După o zi superbă, încheiată cu o cină intimă într–un local cochet, scandalul a izbucnit violent tocmai când s–ar fi aşteptat mai puţin. Soţul ei intrase sub duş, unde se bălăcea îndelung, revigorator, conform tabietului. Văzând–o că intră să–şi ia halatul, a chemat–o lângă el, începând să se hârjonească acolo, sub apă, ca doi adolescenţi. Simţindu–l încins şi gata să–i satisfacă orice capriciu, ea a plusat pe neaşteptate. Miza – ca de obicei în asemenea situaţii sensibile – pe graba lui de a ajunge acolo unde dorea. Scop pentru care era dispus, câteodată, să cedeze câte un fleac, la schimb. Atunci găsise ea prilejul, stând cu spatele şi frecându–se parşiv de el, să aducă iarăşi vorba despre pârdalnica de Elveţie. Se afla

la numai doi paşi, un viraj mai larg pe pârtie şi te trezeai, în doar câteva secunde, dincolo. Mai în glumă, mai în serios, s–a alintat mărturisindu–i că era cât pe–aici să greşească drumul... Se redresase în ultima clipă, s–a fandosit ea, imitându–i chiar acolo, sub jetul fierbinte, cristiana prin care evitase riscantul derapaj şi pierderea direcţiei. „Dar dacă mâine nu–mi mai iese... orice e posibil... şi mă opresc tocmai la Davos?...“ aruncase provocator peste umăr, cu acea modulare a vocii ce nu dădea niciodată greş când avea de gând să–l întărâte. De data asta, reacţia lui a fost pe cât de fulgerătoare, pe atât de neaşteptată. Mai întâi l–a simţit, apoi l–a şi văzut cum se montează. I–a dat drumul din braţe, chiar a îmbrâncit–o în spaţiul îngust al cabinei cu pereţii transparenţi şi plină de aburi. Apoi s–a pornit să urle la ea, într–o dezlănţuire temperamentală absolut necontrolată, de care nu–l crezuse niciodată în stare. Smulsese cordonul duşului şi, după comutarea pe rece, o ţintuise cu jetul puternic, devastator, plesnind–o sălbatic peste tot corpul. Amesteca, de–a valma, torente de injurii şi reproşuri, insinuări triviale şi invective dure. Ghemuită într–un colţ, biciuită de apa ca gheaţa, ce se revărsa asupra ei, apucase totuşi să mai desluşească în potopul verbal o viitură turbată, de ură amestecată cu dispreţ. Ce–l apucase? De unde şi de când dura acumularea aceea de umori, răbufnind acum cu atâta intensitate? Ceea ce o uluise cel mai mult în monologul lui au fost aluziile incredibil de precise la ceea ce o obseda pe ea. Insinuări deloc subtile şi îndemnuri grosolane, chiar triviale îi cereau socoteală pentru dorinţele neexprimate, păstrate cu desăvârşită prudenţă. Trimiterile la vreun elveţian bogat, la care visează, pesemne, de ani de zile şi în faţa căruia ar fi căzut „ca vaca, cu cracii–n sus“, o şocaseră. De unde?... Nu comisese niciodată vreo imprudenţă sau cea mai mică indiscreţie despre Aimé, nici măcar preotului, la spovedanie, nu–i destăinuise episodul, căci nu–l considera păcat. Atunci cum de adunase bărbatu–său atâtea elemente incriminatorii pe care să i le azvârle în faţă brusc, după o convieţuire aproape imaculată?

Trecuseră, de atunci, mai mult de trei ani. Nici unul dintre ei nu mai revenise asupra episodului. Şi nici una dintre incertitudinile ei nu–şi aflase vreun răspuns. Când l–a întâlnit pe Silviu şi s–a îndrăgostit de el, şi–a luat cele mai precaute măsuri ca să protejeze relaţia de orice indiscreţie sau imixtiune. Întâlnirile lor amoroase îşi găseau adăpost în locurile cele mai sigure, împrumutând pe alocuri un aer de ridicolă conspirativitate. Cunoscându–şi bine soţul şi evaluând cu realism deteriorarea legăturilor conjugale, n–ar fi trebuit să fie atât de prudentă. Şi nici să se teamă. Fiecare îşi avea propria viaţă personală. Găsea de prost gust să încerce edificări (inutile) asupra amantelor lui, dar nu se îndoia de existenţa lor. Pe de altă parte, afacerile susţinute îl absorbiseră efectiv. Se vedeau rar, târziu şi puţin. Se şi dezobişnuiseră unul de altul. De aceea a luat–o pe nepusă masă atacul sexual săvârşit în dimineaţa precedentă. Ora improprie şi maniera în care se petrecuse nici nu mai contau acum, pe lângă faptul în sine. Brrr!... La sfârşitul lui, se spălase îndelung, cu silă şi înverşunare. Încerca să înlăture orice urmă pe care ar fi putut–o păstra corpul ei. Se simţea mânjită. De când trăia cu Silviu, nu se mai culcase niciodată cu bărbatu–său. Acum, apropiindu–se cu fiecare kilometru de celălalt, nu izbutea să se scuture de senzaţia că îl înşelase.

XII

– Ăsta sunt eu: un filosof de închiriat.

Omul din stânga lui ţine volanul, cu două degete petrecute aşa, într–o doară, pe circumferinţă. Parcă i–ar face o favoare, un fel de „hai... treacă de la mine“. Altfel, reflexe sigure şi prompte, de vechi meseriaş. „Plus conversaţia!“ a glumit el, ca răspuns la complimentul nerostit al clientului. „Studiile superioare nu le mai bag în calcul pentru că, oricum, n–au nici o relevanţă“, accentuase apoi cu un sarcasm dezinvolt.

Domnul Paul este o descoperire proaspătă, întâmplătoare, dar de mare efect, apreciază străinul, sedus de farmecul originalului său şofer de ocazie. Figură mai curând comună de quadragenar obosit, cu fălcile căzute şi, deasupra lor, o chelie shakespeariană. Ca să ajungă pe mâna lui, a trebuit să îmbine şi să combine, ca de fiecare dată în păţaniile sale, câteva elemente parcă anume aranjate de cineva – mereu acel cineva – invizibil şi inevitabil. Mai întâi, starea neplăcută care l–a invadat după încheierea aşa–zisei întâlniri de afaceri din seara precedentă. Nu se îndoia că iniţiatorul va reveni cu insistenţele de rigoare. La care nu era deloc încântat să se expună. Dar nici un motiv de refuz net nu exista. Se eschivase stângaci, cerând timp de gândire. Adică lăsând deschisă uşa pentru încă o repriză. Altceva mai acătării nu găsise, pentru moment, sub avalanşa aiuritoare a tuturor celor întâmplate. Fusese greşeala lui. Cu atât mai supărătoare cu cât venea după un lanţ de erori, de gafe şi confuzii în care se bălăcise, neajutorat, timp de câteva ore. Când şi–a perceput propria imagine, era prea târziu să mai repare ceva din ea. Dragu îl domina copios, paralizându–i mişcările. Vedea, înţelegea, dar se dovedea incapabil să reacţioneze aşa cum trebuie. Veşnica şi păguboasa lui politeţe. Prea multe scrupule strică... Nu–i mai rămânea decât să se eschiveze elegant, inventând ceva credibil: priorităţi neprevăzute, încurcături. Soluţia Nonei, care l–a îmbrâncit spre Urzica Mică, se potrivea perfect. Marele ei merit: era plauzibilă. Dar, totodată, suficient de minoră, „cusută cu aţă albă“, spre a sublinia dimensiunea opţiunii, edificatoare pentru pretendentul prea insistent. Pisălog de–a binelea, chiar nedelicat, în ciuda aparenţelor abil meşteşugite, ireproşabile ca formă: „Înţeleg... sigur că da, îl liniştise acesta, când l–a anunţat că va fi nevoit să lipsească două zile din Capitală. Dacă e ceva ivit pe neaşteptate, bănuiesc că aveţi nevoie de ajutor. Vă rog să–mi spuneţi fără nici o reţinere cu ce v–aş putea fi de folos“. Solicitudine irefutabilă. Impecabilă, ca o tunsoare proaspăt desăvârşită de mâna frizerului: vopsită, ondulată, tratată din belşug cu briantină. Şi de care, când se încleiază, nu mai poţi scăpa aşa de uşor. În loc să se îmbufneze, Dragu se arătase deconcertant de binevoitor, gata să–i pună la dispoziţie o maşină solidă, dar confortabilă, adecvată drumurilor în care gropile luaseră definitiv locul oricăror iluzii. Oferta se completa cu şoferul de rigoare („Cel mai bun din câţi există! E omul meu de încredere...“) şi cu orice altceva ar mai fi avut nevoie distinsul oaspete, ca să se simtă bine şi să nu–i lipsească nimic. Elveţianului i se confirma astfel temerea că nu–i era dat să se debaraseze elegant de el şi de ELVIRA lui. Doar că, avizat fiind, beneficia de o marjă de manevră. Refuzul lui nu se arătase cu nimic mai prejos – mulţumiri, dar problema era deja rezolvată, chiar angajată. De unde...?! Tocmai la capitolul acesta rămăsese descoperit. Nu putea recurge la nici unul dintre cunoscuţii săi, fără a abuza... sau fără a–şi crea obligaţii nedorite. Nici soluţia unei deplasări obişnuite, cu trenul, nu corespundea intervalului de timp pe

care îl avea la dispoziţie. Satul, aflat la capătul unei linii secundare, se bucura de doar o cursă pe zi. Asta după ce schimbai în două locuri, operaţiune care însuma, numai stând în aşteptare, vreo patru ceasuri. Exclus. Netuţa, consultantul lui pe această problemă, nu avea în general idei, darămite una salvatoare. Automobilul cu care umbla prezenta o mare calitate – numărul de înmatriculare elveţian, pe care posesoarea nu se grăbea deloc să–l înlocuiască. Hiba, mult mai importantă în contextul dat, consta în riscurile folosirii sale la drum lung, în afara localităţilor. O defecţiune cronică la sistemul de aprindere te imobiliza când ţi–era lumea mai dragă. Subreta nu se sinchisea prea tare, căci apela mereu la bunăvoinţa nemărginită a concetăţenilor ei, solicitaţi să o împingă atunci când nu mai putea să se mişte. „Eu mă descurc fără probleme, de acolo până dincolo. Dumneavoastră, însă... vă trebuie altceva". Varianta închirierii s–a desprins de la sine. Firma profilată pe asemenea servicii se găsea, întâmplător, la doar câteva străzi distanţă. Ceea ce–i prilejuise o plimbare agreabilă, reconfortantă pe toate planurile, contribuind la estomparea – şi chiar la reconsiderarea – unor impresii nefavorabile, sedimentate de pe urma nopţii trecute. În lumina răcoroasă a dimineţii, vag irizate într–un halou de ceaţă şi fum provenit din arderea grămezilor de frunze moarte, începea să vadă totul cu alţi ochi. Contribuiau la noua stare de spirit şi încurajările din depărtare ale prietenei, şi peisajul citadin deosebit de atractiv, pe care îşi permitea să–l guste pe îndelete. Se simţea năpădit de farmecul discret al cartierului burghez, cu vilele sale ca nişte curtezane opulente, construite din risipa şi eleganţa anilor nebuni dintre cele două războaie. Case superbe, deschise aproape impudic către exterior graţie grădinilor şi teraselor un pic cam prea ornamentate, după gustul său. Familiarizat cu nota dominantă a caselor elveţiene (sobre, aparent monotone, ascunse cel mai adesea în spatele porţilor solide, al faţadelor plate, masive, impenetrabile sau măcar al obloanelor ermetice) cele pe lângă care păşea acum îi stârneau deopotrivă interesul şi admiraţia. Volumele geometrice savant alcătuite din linii îndrăzneţe, planuri neregulate şi adaosuri decorative epatante te trimiteau cu gândul spre fantezia arhitecţilor care le proiectaseră – încurajată, chiar hrănită de spiritul frivol al locurilor, dar şi susţinută de existenţa spaţiului excedentar, de care puteai abuza după pofta inimii şi avântul imaginaţiei. Colţuri neaşteptate se tăiau brusc, exhibând indiscret în spatele lor incinte nebănuite. Mulţi stâlpi de susţinere – încrustaţi cu o revărsare de motive geometrice sau florale, amestecând baroc–ul târziu cu rococo–ul dulceag, într–un hibrid care atingea, pe alocuri, kitsch–ul – sprijineau arcade largi, compuse în formă de treflă. Ancadramentele ferestrelor arătau, cel mai adesea, ca nişte rame de tablouri, chiar de oglinzi, iar balcoanele şi lucarnele de deasupra lor, izbucnind din pantele acoperişurilor mansardate, completau impresia unei acumulări fără sfârşit, care putea primi oricât de multe şi orice fel de adaosuri. Se citea, în fiecare părticică a acestor alcătuiri, plăcerea pe care o nutreau posesorii lor în a–şi etala, fălos, tot ceea ce ei sunt convinşi că îi reprezintă. Puteai să nu–i fi văzut nici unuia dintre ei chipul, manierele sau restul apucăturilor; faţada se dovedea elocventă. Definitorie.

De unul singur şi nu foarte grăbit, se delecta examinând – ca într–o expoziţie sui generis – fiecare imobil în parte. Un felinar continuând să ardă în timpul zilei, o grădină atent îngrijită sau nişte aşternuturi trântite, la aerisit, peste pervazul ferestrei reprezentau amănunte după care puteai încerca să ghiceşti ce hram poartă, în mare, proprietarul. Sau, mă rog, stăpânul actual... Martin aflase, din relatările patetice ale Nonei, ce a însemnat jumătatea comunistă de secol pentru oamenii pe care i–a prins aici. Evacuările forţate urmate, de cele mai multe ori,

de arestări curăţaseră locul, terorizându–i pe cei rămaşi – şi aceştia, nu pentru mult timp. Noaptea apărea în faţa câte unei porţi, tăcută şi macabră, duba poliţiei secrete. A doua zi, dis–de–dimineaţă, venea vreun camion să încarce tot ceea ce scăpase neridicat, nesechestrat şi neconfiscat. Spaima, suferinţa şi umilinţa – diabolică triadă a terorii, cum o numea Nona. Nici familia ei nu se bucurase de un alt tratament. Avea treisprezece–paisprezece ani când au fost, pur şi simplu, aruncaţi în stradă. În locul lor, în proprietăţile lor intraseră doi subofiţeri brutali, insolenţi şi hrăpăreţi, avangarda noii clase aduse la putere de regimul democraţiei populare. Zidurile refuză şi acum să împărtăşească celui neavizat măcar o parte din dramele teribile consumate în interiorul lor, cărora le fuseseră martore. Chiar nevindecate, rănile se cicatrizaseră anevoie; şi de nevoie. Mulţi muriseră, prin închisori sau lagăre de muncă silnică. Alţii îşi pierduseră minţile. Unii, mai norocoşi, izbutiseră să fugă. Să emigreze. Mai bine spus, să se refugieze. Unde vedeau cu ochii, unde puteau şi erau primiţi. Opulenţa actuală, luxul strident şi agresiv păreau menite nu atât să înlocuiască, să recupereze, cât să acopere şi să treacă sub uitare o parte din nenorocirile îndurate de vechii locatari. Plante ambientale luxuriante, piscine, limuzine exorbitant de scumpe şi sisteme sofisticate de protecţie clipeau şi bip–ăiau acum la tot pasul. Terase placate cu marmură, gazon englezesc, bodyguarzi băţoşi şi sfidători, de parcă ei ar fi fost titularii, nu slugile. Doctorul aflase că, în majoritatea cazurilor, actualii deţinători erau cei – sau urmaşii celor – care au alungat, au furat, au expropriat. Prea puţine victime supravieţuiseră. Iar, dintre acestea, şi mai puţini au avut norocul să–şi recapete proprietăţile. „Asta–i viaţa, domnul meu: morţii cu morţii – viii cu viii. Învingătorii se întâlnesc în finală“, îi spulberase orice dilemă Tudor Vasiliu, un scriitor cinic şi rubicond. Chiar aşa – aici, unde Parisul se intersectează cu Quito şi Londra (nume purtate de străzile respective), un bărbat vârstnic, cu aspect milităros, stropeşte trotuarul mânuind energic şi dezordonat un furtun ca de pompier. Elveţianul s–a oprit locului, aşteptând ca individul să ia act de prezenţa lui pietonală şi să–i permită să treacă uscat. Dar omul nu dă semne că ar avea vreo intenţie de a domoli – sau măcar a orienta în altă direcţie – şuvoiul pe care îl manevrează. Îi aruncă o căutătură incoloră, inodoră şi insipidă, continuând să–şi vadă de treabă. După vestimentaţie, ai zice că o fi vreun servitor, cel mult portarul imobilului. Este echipat cu un fel de halat, din postav kaki, fără mâneci şi lung până spre glezne. Pe cap, o pălărie, iar în picioare – nişte pantofi tip Adidas, cu şireturile răsfirate. O apariţie (sau o arătare) descinsă direct din ficţiune. Un jeep Suzuki, lăbărţat şi greoi, purcede a ieşi din curtea imensă, brăzdată de iarbă şi beton. Omul îşi continuă joaca tembelă, aruncând pe capotă şi parbriz un jet consistent, însoţit de un râs glumeţ, tremurat, piţigăiat. Cu siguranţă, femeia de la volan îl va pune la punct, obligându–l să–şi respecte îndeletnicirea şi să o practice serios. Eroare! Coboară sprintenă şi încep o conversaţie familiară, animată şi amuzată. Sub presiunea apei, alarma sonoră s–a pornit să urle isteric, iar ştergătoarele să se bâţâie ritmic. Copilul de şapte–opt ani, apărut val–vârtej de pe terasă, trăgând rafale lungi cu mitraliera de jucărie, întregeşte tabloul celor trei generaţii ale unei familii pe care fericirea pare să o dea, efectiv, afară din casă.

„Ăsta–i palatul meu, Herr Doktor. Îl puteţi admira, în toată splendoarea lui, pe dinafară şi pe dinăuntru. Numai dacă sunteţi curios şi... pe riscul dumneavoastră. Eu, unul, m–am imunizat“. Prin această formulă ironic–protocolară îl invitase domnul Paul să–i viziteze habitatul. Şi–a cerut scuze, dar era obligat să treacă pe acasă înainte de a porni la drum. Luase leafa, eveniment aşteptat de familie cu o flămândă nerăbdare.

Ar fi fost nedelicat să–i refuze oferta. L–a urmat în blocul inform şi hâd, dintr–un fel de cartier periferic. Putea rămâne în interiorul limuzinei confortabile, cu geamuri heliomat şi aer condiţionat, care l–ar fi izolat de ambientul sordid, alcătuit din copii mulţi şi prost îmbrăcaţi, alergând bezmetic după o minge de plajă, cu buline, câini vagabonzi, scotocind resemnaţi prin bidoanele cu gunoaie menajere, automobile vechi, unele ruginite şi dezafectate, fără parbrizuri sau faruri, unele chiar şi fără roţi... „Tot ce vă rog este să vă ţineţi de nas, de la uşa comună până la apartamentul în care vom intra. Între aceste două repere nu vă pot proteja decât simbolic – deci ineficient". Şoferul vorbea o germană fluentă, aleasă. Ştia, la fel de bine, şi franţuzeşte, dar îi ceruse permisiunea să comunice într–o limbă mai... precisă, mai ordonată, după cum se pronunţase acest intelectual bizar, de o originalitate „silită", cum singur o definise încă de când s–a recomandat.

– Cum adică, filosof...? Nedumerirea oaspetelui era strict tehnică. În chiar secunda când i–a scăpat, conştientizase involuntarul ei potenţial jignitor. Prea târziu ca să mai dea înapoi. Odată comisă, gafa putea fi, în cel mai bun caz, asezonată cu ceva care să o facă, eventual, mai lesne de înghiţit. Aşa că se agaţă sprinten de un reper onorant.

– Sunteţi aşa... un fel de Jean Jacques Rousseau, ilustrul meu concitadin genevez...

Paul, cel deja închiriat, nu se formalizează. Şi nici nu speculează prestigiul oferit de celălalt elveţian, cu elegantă dărnicie, spre a drege busuiocul. Toată atitudinea lui degajă o asumare senină a condiţiei sale sociale. Nu fusese crescut, până de curând, sub aberanta deviză ideologică potrivit căreia libertatea nu ar fi altceva decât necesitatea înţeleasă?

– O...ho...ho! Ţineţi cu tot dinadinsul să mă flataţi? Nu vă faceţi probleme, nedumerirea e firească. Gafele probează, în primul rând, buna–credinţă a celui care le comite.

Omul părea să aibă un fel de farmec frust. Incisiv doar până la limita bunei cuviinţe, stabilise din primele momente o comunicare spontană cu el. Depăşea astfel o stânjenitoare reacţie, pe care Martin o întâlnise la majoritatea interlocutorilor autohtoni – aceea de a se plasa fie deasupra, fie (de cele mai multe ori) sub nivelul convorbitorului occidental.

– Iertată să–mi fie părerea, continuă Paul Vărzaru, la fel de sigur pe volan, ca şi pe conversaţia începută, dar ilustrul dumneavoastră concitadin îşi permitea luxul să scrie una, dar să trăiască alta. Moralistul Jean Jacques obişnuia, dacă bine îmi aduc eu aminte, să–i înveţe pe alţii cum să–şi educe copiii, în timp ce îşi trimitea propriile–i odrasle – altminteri, cam nelegitime, concepute cu menajera – la orfelinat. În grija societăţii, care va să zică. Adică a acelei entităţi fundamental viciate care ne corupe, dacă e să–i luăm în serios preceptele...

– Mă rog... nimeni nu e perfect pe lumea asta.

Elveţianul se foise, încurcat. Spre ruşinea lui, nu cunoştea nimic despre viaţa privată a marelui gânditor iluminist. Şi chiar dacă ar fi fost informat, era de datoria lui să apere reputaţia publică a compatriotului său. Ah, aceşti balcanici veşnic cârtitori, scormonind cu înverşunare, dar şi cu aplicaţie, ca să dibuie cel mai mic motiv de contestare a unei personalităţi!... De unde, oare, această vocaţie a demitizării cu orice preţ, prin care ţineau să diminueze întotdeauna, dacă nu chiar să anuleze orice valoare atestată, prin găsirea şi evidenţierea aspectelor ei mai puţin reuşite?

– Nu vă faceţi probleme, Herr Doktor. Nu sunt un român atât de bun încât să demolez la iuţeală idolii altora, încercând să demonstrez că suntem cu toţii la fel de mici, de păcătoşi şi de nemernici. Nici nu mă las atras de tentaţia perversă – şi nedreaptă, în fond – de a compara păcatele de alcov ale lui Rousseau cu cele... altfel teribil de asemănătoare, săvârşite de către tata Marx. Aş deveni astfel un moralist clasic, scârbos şi

antipatic.

– Ce poate fi atât de scârbos la un moralist?

– Mai nimic. În afară de tezele sale, care sunt valabile pentru toată lumea.... Exceptând, invariabil, propria–i persoană.

Lejeritatea jongleriei cu ideile trăsnite, dar demne de interes îl surprind şi îl amuză pe elveţianul mult mai conformist din fire. Se adaptase, într–o oarecare măsură, la originalităţile de gândire şi chiar de exprimare ale prietenului său Alex cel ajuns, de pe urma lor, tocmai în exploziva şi primejdioasa Cecenie. Doar că jurnalistul este mai încrâncenat, mai participativ şi suferă în mod evident de pe urma constatărilor şi a părerilor sale. Ceea ce, în cazul acestui şofer cugetător, nu prea iese în evidenţă.

– Şi totuşi, ce anume v–a determinat să preferaţi volanul în locul conceptelor...în locul marilor idei?

– Sărăcia, domnule. Nevoia. Poate şi luciditatea. Eu mi–am luat licenţa în filozofie cu o disertaţie despre dialectica hegeliană. Eram un pârdalnic de idealist, rupt de realitate, de context, de conjunctură... de tot ce vreţi. Unul dintre zăpăciţii care cred, cum bine spune vestita noastră înţelepciune strămoşească, cum că tot ce zboară se mănâncă. Sau ţine de foame. Ei bine, tocmai această dimensiune concretă, animalică, primitivă.... Hrana plus celula de bază a societăţii – adică familia – m–au făcut să eşuez, jalnic şi fără scăpare, în vulgara teză materialistă care susţine că orice ideal trece mai întâi prin burtă. Aşa e, trebuie să recunosc. Cu un mic şi – cred eu – deloc neînsemnat adaos: burta asta e, înainte de orice, a copiilor mei. Ştia colegul Kant, dragul de el, de ce îşi începea ziua de lucru cu o straşnică repriză de masturbare: ca să poată apoi gândi curat, în linişte, netulburat de hormoni şi fără urmări. Mie nu mi–a dat mâna. Aşa am ajuns cu ea pe volan, cum remarcaţi domnia voastră pe bună şi tristă dreptate.

În pofida detaşării pe care se străduia să o acrediteze, atitudinea intelectualului convertit la şoferia profesionistă se apropia mai mult de a unui bufon. Rostea lucruri grave în fond, alegând – pentru a le transmite şi a le face mai suportabile – calea unui discurs aproape glumeţ, îmbinare de luciditate şi umor, de haz şi necaz.

– Dar, ca să înţelegeţi traiectoria mea neobişnuită, dumneavoastră nu vă trebuie parabole şi figuri de stil. Vă interesează mecanismul acestei schimbări neobişnuite de condiţie socială. De rang, de preocupări, de tot... Dacă greşesc, vă rog să mă întrerupeţi ori să mă corectaţi. Nu mă supăr. M–am învăţat să suport orice.

Nu simţea deloc nevoia să–l oprească. Bărbatul se dovedea, cu fiecare vorbă ce–i ieşea din gură, tot mai agreabil şi interesant. Chiar simpatic prin felul simplu, deschis în care exprima unele idei deloc confortabile în primul rând pentru propria–i persoană. Ascultătorul devenea, în felul acesta, o cutie de rezonanţă. Cum era să–l deranjeze o asemenea postură onorantă? Dă din cap încurajator şi stimulativ pentru partenerul de dialog.

– Pe scurt – căci suntem doar la începutul relaţiei noastre – nu e cazul să devin văicăros şi pisălog, îngropându–vă sub torente de lamentări – aproape douăzeci de ani am predat istoria filozofiei la un liceu. Încă am scăpat cu obrazul curat, căci majoritatea colegilor mei era nevoită să predice socialismul ştiinţific, economia politico–ideologică sau educaţia cetăţenească. Asta era, în vremurile acelea, un fel de propagandă grosieră şi inutilă, cu care erau intoxicaţi adolescenţii ca să le intre–n sânge, pasămite, regulile comuniste ale traiului în cea mai bună dintre societăţi. Un maldăr infinit de inepţii... nu e cazul să insistăm asupra lor, dacă tot s–a întâmplat să–şi dea obştescul sfârşit. În fine... M–am însurat cu o colegă care absolvise conservatorul de

muzică, dar avea dosar prost – taică–său fusese magistrat, apoi deţinut politic. În consecinţă, a aterizat la aceeaşi şcoală, ca profesoară de muzică şi, pentru completarea normei didactice, de desen. Dansul şi bunele maniere nu se obişnuiau pe vremea aceea... Ne–am întâlnit în prima zi de cursuri. Nu vă închipuiţi, însă, că asta s–ar fi întâmplat prin sala de festivităţi sau, eventual, la bibliotecă. Nici măcar în cancelaria unde urma să ne petrecem, în comun, recreaţiile. Încă nu ajunseserăm până acolo. Ne aflam pe o tarla plină cu porumb – câteva zeci de hectare ce trebuiau culese de elevi, studenţi şi militari. Agricultura socialistă se făcea prin muncă forţată şi cu mână de lucru gratuită... cu poporul şi pentru popor, cum ne tot îmboldea o lozincă mobilizatoare. Aşa încât, recunosc cinstit, pe noi ne–a unit munca. Ne–a făcut să ne cunoaştem şi să ne susţinem reciproc. După cum pretindea doctrina oficială. Era romantic: în noroi până la glezne, asiguram pâinea ţării. Bunăstarea materială (prin cocenii culeşi efectiv) şi spirituală a tuturor: dădeam tonul la cântecele patriotice, care slăveau PC–ul – Partidul şi Conducătorul care ne trimiseseră acolo. Altfel, eram nişte diletanţi, necalificaţi. Porumbul acela ajunsese să fie un fel de „Violon d'Ingres“. Vă plictisesc cumva cu amănunte prea pitoreşti... poate neinteligibile pentru unul ca dumneavoastră, venit „de dincolo“, dintr–o lume normală?

– Poftim?! Ah, nu... în nici un caz. Vă rog să continuaţi. Aveţi un har al povestirii cum n–am mai întâlnit până acum.

– Mulţumesc pentru compliment. Clişeul cu susţinerea în muncă şi în viaţă a funcţionat, aşadar, din prima zi: ea „opera“ partea inferioară a plantei, căci este cam minionă. Nu ajungea mai sus. Ca să nu se piardă nimic din munca ţăranului care stătea pe margine şi ne privea critic, eu mă ocupam, conştiincios, de „nivelul superior“. Dar, fiindcă rareori întâlneai minunea coexistenţei a doi ştiuleţi pe acelaşi vrej, ca să nu mă simt parazit, tot mie îmi revenea şi sarcina de mare răspundere a transportului. Înşfăcam în spinare, voiniceşte, coşul de nuiele, când acesta se umplea, şi–l căram cu dăruire şi devotament până la capătul tarlalei. Acolo unde directorul şcolii – profesor de matematică, la bază – ţinea socoteala strictă. Buuun. Ne–am cunoscut... Norma am depăşit–o, ajungând mai pe urmă să ne şi iubim. Restul s–a petrecut banal, neinteresant. Copii, rate, greutăţi – supravieţuire fără glorie. Ruşinoasă, poate, dar cât de cât sănătoasă. La Revoluţie... sau, mă rog, ce–o fi fost în realitate circul acela din '89 pe care l–aţi văzut şi dumneavoastră la televizor, când a căzut Ceauşescu, eu aveam treizeci şi opt de ani. M–am dumirit destul de repede şi de clar ce avea să urmeze. Spectacolul fusese magnific, dar şi preţul biletului – pe care urma să–l plătim la ieşirea din sală – pe măsură. Şi a fost. Nu era loc pentru filozofie. Se purta politica, în care am refuzat să mă amestec. Mirosea urât, încă de pe atunci. Senzaţie confirmată din plin, ulterior. Am vândut maşina – o rablă cu motorul în doi timpi, made in RDG – şi, împreună cu un coleg, am riscat o mică afacere editorială. La atât mă pricepeam: idei, cărţi... N–a mers. Ori că am fost noi proşti... sau, poate, incomod de deştepţi, dar nesincronizaţi la mecanismul care se năştea şi care, în concluzie, ne–a respins... Fapt e că am dat faliment. La vremea aceea, aveau succes gazetele, nu cărţile. Ce mai... am pierdut totul. Asociatul meu, bietul de el, a fost lovit şi mai rău decât mine. Făcuse un împrumut la bancă şi, pentru a–l restitui, s–a văzut nevoit să–şi vândă apartamentul de trei camere, aflat într–un bloc la fel de păduchios ca şi acesta al meu. Acum locuiesc, cinci oameni, în două camere: el cu nevasta şi copilul, plus socrii care i–au primit la ei, ca să nu rămână în stradă. Vedeţi, dar, că există şi nenorociri mai mari decât aceea de a te reprofila pe conducerea auto. În definitiv... ce? Pot să mă plâng că n–aş duce–o bine? Că n–am progresat în capitalism? Păi, când mi–am luat eu permisul de conducere, prin 1977, eram înscris

pe lista de aşteptare la Trabant. Trei ani şi ceva am avut răbdare până să–mi vină rândul, după ce depusesem banii, o sumă în jurul a vreo cincisprezece salarii profesorale. Acum – poftim: m–am boierit în Volvo. Ăsta da, progres! Poftiţi pe aici...

Uşa pe care au pătruns era ţintuită de perete cu un pietroi mare şi greu. Rostul lui acolo este să se opună cu succes şi să ţină la respect automatul montat sus, care ar fi făcut–o să se închidă de fiecare dată când ar fi fost închisă. Văzând stupefacţia musafirului, gazda a explicat scurt:

– Pentru ventilaţie naturală. Singurul remediu la alternativa asfixierii colective.

Avea dreptate, scara blocului puţea cumplit a gunoi menajer alterat. În plus – igrasia cronică a pereţilor, plus izul înţepător al unor chimicale. „Otravă contra şobolanilor, Herr Doktor! Le dăunează grav la siluetă. Posibil şi pe la colesterol... dar atât". Un ascensor strâmt, căptuşit cu tablă nevopsită, peste care se prelingea, venind din tavan, o lumină verde ca de laborator foto i–a dus, scârţâind sinistru din toate încheieturile, până la penultimul etaj. Coridorul lung şi întunecat, fără nici o fereastră, număra mai multe uşi, făcute dintr–un soi de placaj căcăniu. Martin se mai aventurase şi cu alte ocazii, în asemenea incinte lumpen proletare. Dar niciodată nu i se întâmplase să–l apese atât de acut grozăvia unui asemenea mediu. Paul Vărzaru avusese dreptate. Aşa zisul său apartament, în care locuia împreună cu soţia şi cei doi copii, era mic, dar curat şi aranjat – deşi ieftin – totuşi cu gust. Pe musafir l–a impresionat biblioteca, ocupând un întreg perete şi plină cu cărţi, câteva mii de volume. Pe o măsuţă ieşind dintr–un corp al acesteia, îşi făcea lecţiile Matilda, elevă de liceu. Văzând că taică–său nu este singur, s–a grăbit să–şi adune caietele, pe care le–a ascuns într–un ghiozdan destul de uzat, dar curat. Odată pliată suprafaţa orizontală, încăperea de maximum douăzeci de metri pătraţi care mai găzduia televizorul, o canapea extensibilă şi două fotolii mari, demodate, devenea oarecum locuibilă. Asta însemnând că nu te mai loveşti de mobile dacă îţi vine să te ridici de la locul tău. Amabilă, adolescenta i–a servit cu o pară şi cu un pahar de apă minerală, întreţinându–se cu el atât cât să destrame impresia deranjului. Palidă şi deloc jovială, dar serioasă şi binevoitoare, afişa involuntar o maturitate precoce şi vorbea o franceză fluentă, de o muzicalitate aparte. Dintr–o cameră apropiată răzbăteau acordurile unui exerciţiu de pian. Cineva cânta o sonatină de Mozart, iar Matilda i–a explicat că este vorba despre fratele ei, elev în clasa a cincea la şcoala de muzică. „Dumnezeule, unde şi cum o mai fi încăput şi pianul într–o asemenea înghesuială?", se întreba elveţianul, câteva minute mai târziu, pe când coborau scările. Liftul se blocase undeva, între etaje. Dinăuntrul lui sumbru răzbăteau nişte zgomote înfundate – cineva rămăsese prizonier acolo, zbătându–se să iasă şi cerând ajutor din afară. „Nu vă întreb cum v–au plăcut vastele noastre saloane. Ar fi păcat ca politeţea dumneavoastră exemplară să fie obligată să sufoce onestitatea". Onestului nu–i venea să creadă că, în urma circumstanţelor care l–au determinat să închirieze automobilul, avusese norocul să dea peste un asemenea companion. Ascultându–l, se simţea prost... revoltat şi descurajat în acelaşi timp. Cum este posibil, se răsucea în gând, ca un astfel de intelectual să fie condamnat la o subzistenţă atât de jalnică şi lipsită de orice perspectivă? A rostit, însă, cu totul altceva.

– Nu ne grăbim deloc. Las la aprecierea dumneavoastră itinerariul. V–aş fi recunoscător dacă aţi accepta şi rolul de ghid în această călătorie. Poate mai mult – de iniţiator, de tălmăcitor în privinţa oamenilor, a mentalităţilor şi obiceiurilor pe care – recunosc – le iubesc, deşi nu le pot întotdeauna înţelege.

Îi făcuse această mărturisire nu doar pentru a depăşi bariera

inerentă dintre client şi prestatorul obişnuit de servicii. După primele impresii, intuia în neobişnuitul său angajat un personaj deosebit. Cum nu mai întâlnise până acum, în nici una dintre aventurile sale prin acest colţ de lume.

XIII

– Nieee... boală!

Reteveiul a zburat din mâna lui Marinică Postolea, vâjâind ca o grenadă defensivă în direcţia invadatorului. Invadatorul este porcul. Dracul ştie cine o fi ăl de lăsă deschisă portiţa de la curtea de din dos. Atât i–a trebuit dihaniei... Dădu cu râtul şi – poftim: te trezişi cu ea peste tine, chiar în fruntea casei. Acum, nu că ar fi ajuns dom' Marinică aşa de firoscos, vezi Doamne, că nu mai rabdă râmătorul prin preajma persoanei sale primărite. Nu–i de asta, ci doar de stratul cu flori. Dobitocul – tot dobitoc. Taman colea îşi găsi să se–nfunde, guiţând satisfăcut.

– Băăă!.... Care păcatele sunteţi p–acolo–şa?

Nimic. Din casă continuă să dea pe–afară doar tornada de decibeli. Foarte bine, de–aia şi dădu un purcoi de parale pe combina muzicală marca Panasonic, cu care se făleşte. Să cânte, ce altă treabă are? Dar asta nu înseamnă că poate să facă şi restul trebilor. Iar el, capul familiei şi al satului, nu se–ncurca cu ditai măgăoaia doar ca să le ţină de urât la trântoriţele astea. Adică... tra–la–la, altă grijă nu mai avem. „Ba aveţi, 'tu–vă ceapa voastră de puturoase, numai că nu vă pasă dă ea“. El vorbeşte, el aude, tot el se şi înfurie. Alde Valerica... de! Se ajunse domnişoară mare de Calafat. Cum să mai pună dânsa mânuţa pe vreo cloşcă, pe–un dereticat sau măcar la scărpinat mâţa sub coadă? Gata, nu mai e de nasul ei. Dar de–al lui – că–l costă o avere, cum i–o mai fi? Aud?! „Papa, vreau calculator pi–si! Papa, îmi trebe Enciclopedia britanică. Ia–mi şi costum la două piese din piele turcească!...“. Nubuc... trabuc... ciubuc... cum mă–sa–n cur i–o mai fi zicând. A mai mică, Virginica şi lu' dumneaei îi pute când aude de treabă. Batâr până colea, la doi paşi, la birt nu vru să se deplaseze aseară, când o trimise după nişte ţigări, că rămăsese fără. Auzi la ea, cică nu–i frumos s–o deranjezi când se uită la serial. Fu gata s–o deranjeze cu o labă peste ochi, de să nu mai nimerească nici uşa, dar se trezi cu alde nevastă–sa peste el... adică cu gura ei. Că de ce e ţăran şi nu înţelege să respecte cultura fetei? Că îmbogăţirea orizontului spiritual şi a bagajului de cunoştinţe e cea mai valoroasă zestre pentru o fată mare care vrea s–ajungă şi mai mare în viaţă. Păi, dacă lui, care... orişicât, e ditamai şeful satului (ca să nu mai pomenim de aceeaşi funcţie pe care o îndeplineşte în familie, adică la baza societăţii) i se adresează matracuca asta aşa, la ce belea de răţoială s–ar putea aştepta din partea ei ca simplu cetăţean? Ar fi băgat–o el în mă–sa şi pe mă–sa, adică p–a bătrână, dar tot de clanţa ei i–e târşală. L–a scos din minţi, nu mai suportă s–o audă cum trăncăne toată ziua şi toată seara şi... Se lăsă păgubaş şi ieşi la ulucă, unde taman îşi făcea de lucru unul, a lu' Boşcodeală. Veni ăla cu nişte papiroase de la barul de vizavi de biserică. Doar că i–a trebuit aproape juma' de ceas să ajungă înapoi cu ele. Profitase, măgarul, de ocazie, că cică era în misiune şi intrase pe blat în salonul de spectacol, la numărul

de semistriptis în care se despuia, numai pân' la sutien şi chiloţi, o amărâtă din Caracal. Ajunge atât, decretase primarul verbal după ce i–a semnat aprobarea. „Acum e peremptoriu“, subliniase el cu emfază, folosind un cuvânt care–i plăcuse, când l–a buchisit într–un ziar, chiar dacă nu ştia ce înseamnă. Ei, şi... ce dacă? Poate peste nişte câţiva ani, când o mai creşte Urzica lor şi o avansa corespunzător pe calea minunată a progresului şi civilizaţiei, s–or mai deştepta urzicenii şi... abia atunci o să–i dea voie să le arate ţâţele şi fofoloanca.

Deocamdată e furios. Bagă două degete în gură şi sloboade celebrul lui şuierat. Ăla de zici că–i trenul oprit la semnal, se aude peste trei sate. E vestit primarul, ce ţignal la purtător are. Unde mai pui că–i şi natural... sută la sută! Acum i–a ieşit aşa de mobilizatoare ţiuitura, că se porni să urle şi alarma de la maşină. Speriat, câinele se ia şi el la întrecere, hămăind şi agitându–se ca nebunul, de–i gata să rupă lanţul. Sirena antiaeriană de pe acoperişul primăriei mai lipseşte, ca să fie circul complet.

– Ce–ai, bre? Păţişi ceva... dau turcii sau ce...?

Valerica a ieşit, echipată în costum de trening şi cu faţa mânjită toată de galben cu roşu şi verde. Cică mască de–aia cosmetică, luată de pe la televizor... din reviste... naiba mai ştie de pe unde. Când o vede cum arată, lui tac–su i se urcă tot sângele la cap. Pentru asta a crescut–o el, muncindu–se s–o vadă cu bacalaureatul şi, pe urmă, studentă la Craiova, la management şi relaţii internaţionale? Pe când ea – priviţi: unsă pe mutră cu zeamă de castraveţi, de roşii, de morcovi... cu puf de păpădie şi găinaţ de gâscă şi cine ştie ce prostii o mai fi vârât pe acolo. Nici ochii nu mai e–n stare să–i ţină beliţi ca lumea, parcă–s de chinezoaică. Se bungheşte la el ca picată din dud, în loc să dea fuga să ferece portiţa la poiata cu orătănii. Ba se mai şi miră, ca proasta, de ce se stropşeşte la ea. Păi cum să nu se stropşească?!

– Ei, să te ţii când oi da eu milităria jos din pod, mamzel Sacâz! Îi înfundă o mână în părul creţ şi vopsit cu alte vreo două sau trei culori şi începe să smucească cu nădejde. Fata urlă isteric. Ai zice că nu mai ştie de ea, dar unghiile lungi şi ascuţite s–au înfipt în braţul agresor, pe care îl zgârie la sânge, ca turbată. Cu laba rămasă fără ocupaţie, Postolea o pocneşte peste ceafă, dar, cum pramatia de fii–sa nu se potoleşte, îi mai trage şi un şut zdravăn în fund. Ţi–ai găsit, să rezolve ceva... Aia continuă să ţipe, de porni iarăşi alarma la maşină. Uite aşa te faci de baftă în tot satul. Şi, pe urmă, te mai înfurii cum se obrăznicesc ţopârlanii şi dau să se bată pe burtă cu tine care, orişicât... eşti altceva decât ei.

– Hooo, nebunule, ho! Ce–ai cu fata, ce, vrei s–o omori?

„Aha, ia uite cum înviaraţi una după alta. Vezi că se poate?“. Domnu' Marinică e mulţumit. Veronica, nevastă–sa, fuge de–i sar papucii, de frică să nu–i avarieze prea tare odorul. Până nu urlă asta – mucles. Pe el, stăpânul casei, nu–l aude nimeni. Ca şi cum n–ar exista. Scăpată din mâinile lui, Prinţesa continuă să se smiorcăie, trăgându–şi mucii şi boscorodind în legea ei. Se puse pe trepţi, la suspinătură, privindu–l chiorâş. Ailaltă pramatie, mă–sa, stă şi–i cântă–n strună, blestemându–l cu năduf pe el: că să dea Dumnezeu să i se usuce mâna, să damblagească, să–l ardă focul, să–l calce Garda Financiară şi Curtea de Conturi... să–l suspende prefectul din funcţie şi, după aia, nici să nu–l mai voteze boii ăştia de urziceni. Să ajungă la puşcărie, de unde să nu mai iasă o sută de ani încheiaţi... Hai, gata cu panarama, că prea se–ngroaşă gluma.

– Când vă trec pandaliile, puneţi mâna pe muncă, s–a–nţeles comanda? Curtea – lună. În casă, camera de musafiri să fie pahar, că vine elveţianul şi treb'e să găsească frumos.

– Fir–ai al dracu' să fii... cu elveţienii şi suedezii şi patagonezii cu care umbli tu să te dai mare... să vadă proştii

ăştia cât eşti tu dă deştept.

Muierea e pornită rău pe el. Îl suduie temeinic, cu obidă. Nu mai ţipă, dar cuvintele ei au atâta ură în ele, că–ţi vine să–i faci orice (cheful, felul, bucuria) numai să–i închizi gura aia spurcată.

– Taci, fă... du–te–n bălăria mea! Bine – n–oi fi eu deştept. Da' fără mine, aşa prost cum sunt, ajungea una ca tine, de la coada vacii, să pună piciorul în Elveţia aia, de–o drăcui acum ca tâmpita? Las' că nu te chema nimeni... da' nu–ţi dădeau ăia viză şi pe această lipsă de bază nu te lăsau nici să le miroşi clanţa de la intrarea–n ţară. Iar obrăznicăturile astea două, de le ţii tu acum ca pe nişte pramatii puse la cură de intelectualizare forţată, stăteau tot cu curu–n bălării, mâncau urzici din şanţ şi gutui din pom şi duceau oile la păscut în viroaga dinspre Bârca... nu se transportau pe ele la liceu şi la Craiova şi pe litoral... Acu' vă daţi firoscoase foc, da' când mergeaţi la sapă, cu noaptea–n cap, pe tarlaua CAP–ului... aia uitarăţi cu totul, da?

Îi mai arde o înjurătură îndesată, plină de năduf la adresa spiritului retrograd şi conservator, al mentalităţilor învechite – cum bine zicea bărbosul ăla, aseară, la televizor, când se certa şi se bălăcărea cu şnapanul ălălalt... ' tu–le ministerul lor la amândoi. După care intră–n casă, ia faxul din sufragerie, îl înveleşte cu un ziar să nu vadă careva ce duce el sub braţ... Îşi culege şi pălăria din cui, şi–o îndeasă pe cap şi iese trântind cu putere poarta de tablă, care bubuie în urma lui. Ajuns în uliţă, îl trece brusc, ca o crampă, teama că nu va fi fost, poate, destul de convingător cu indicaţiile pentru partea femeiască. Drept pentru care se răsuceşte pe călcâie, aruncă o privire superioară pe deasupra gardului şi azvârle – pe un ton scăzut, dar cu atât mai ameninţător – directiva finală:

– S–a–nţeles pe de–a–ntregul ce–am spus eu, da? Să nu mai avem vorbe, că–i de rău... Eu n–am timp să mă ţin de gărgăunii voştri.

Chiar că nu are. Vestea vizitei inopinate l–a pus, cum se spune, pe jar. Nu–i vorba dacă se aştepta sau nu la aşa un eveniment. În definitiv, ce mare scofală? Să zicem că apărea neamţul din senin. Ei, şi...? Îl trombonea c–a pierdut cheia primăriei, că s–a blocat broasca sau că–i dat cu otravă pentru goange. Găsea el ceva la îndemână, să nu să se prindă gagiul că iar nu stătea faxul la locul lui. Ietee... na! Cum să le explici – aşa, ca să priceapă şi ei – că nu e bine să laşi un lucru – şi scump, şi folositor, şi rar prin locurile astea – să–l apuce noaptea prin vreun birou... fie el şi al primarului? Că face paşi... zboară... dispare. Se fură, dom'le, ce s–o mai lungim ori să ne dăm pe după piersic? Obiceiul pământului – asta–i situaţia. Se umple şi acum de transpiraţie pe şira spinării, când îşi aduce aminte ce nasol îi picase atunci, la cea de–a treia vizită a sclifosiţilor ăştia de fraţi, când boşorogul de colonel (sau ce mă–sa pe gheaţă o mai fi fost) se porni să verifice, după carneţel, unde sunt şi cum funcţionează toate câte le căraseră madam Nona şi ăilalţi data trecută. Noroc că farmacista ... deşteaptă femeie, Maricica asta... se vede că–i unsă cu toate alifiile şi e tare la d–astea... la munca cu omul. O lovi aşa o prezenţă de spirit, să–i ducă cu zăhărelul înspre povestea cu apa infestată din fântâni. Tocmai se îndemnau să guste din pelteaua dulce. Când auziră, se albiră la feţe... nu le mai trebui nici inventar, nici nimic. La cum le–o înnodase coana şpiţeriţa – cu otrăvuri de plumb iradiat... prostii din astea cu ecologia, cu bulgarii şi cu centralele atomice – astea fac mereu impresie la fraierii de străini. Îi apucă, cât ai zice peşte, şi frica şi mila.

Dar el, Marin Postolea, primarul ales democratic al comunei Urzica Mică, se simte răspunzător pentru toate câte se întâmplă acolo, sub autoritatea lui. Primar vine de la „primul“, adică „cel dintâi“. Nu–i normală, deci, grija lui să le aibă pe toate sub ochi? Este, cum piciorul calului să nu fie... Păi atunci, dacă–i

vorba de protocol, patrimoniu, primire... cine să le primească, să le împartă, să vadă de ele? Şi e normal că „cine împarte, parte–şi face“, aşa zice înţelepciunea strămoşească. Te pui cu tradiţia? Sigur că lăzile cu doctorii ajung pe mâna Maricicăi, dar numai după ce le–a inventariat el, bucată cu bucată. Că seringile, şi vata, şi toate obiectele sanitare trec la dispensar, la dispoziţia năsosului ăla de Caşcarade. Doar că, înainte, cad la învoială ca oamenii – ce–i foarte necesar... ce nu e... Dacă mai apar şi chestii nepotrivite sau periculoase la folosit în condiţiile de la noi, atunci de ce să nu le găsim o rezolvare optimă? Uite, să zicem calculatorul. Păi cum să–l dai acolo, la dispensar, să se cace muştele pe el degeaba? Caşcarade ăla a ajuns doctor din greşeală: era sanitar la armată, chiar el se lăuda odată, la beţie, cum a fost. Lega bandaje şi dădea cu albastru–n gât şi pe bubele soldaţilor, mai mult nu era de nasul lui. Da' băgăreţ şi obraznic, striga din toţi bojogii lozincile cu partidul, până–l auziră ăia mai mari şi le plăcu de el. A intrat în oştire bou şi a ieşit doftor mare, cu halat alb peste uniforma soldăţească. Numai bunul Dumnezeu ţine socoteala câţi or fi mierlit–o de mâna lui, până l–au dat afară – du–te, tăticu', de te plimbă; nu ne mai omorî oamenii, că nu–i mai rămâne pe urmă nimic de făcut duşmanului. L–au vărsat în civilie. Atunci nu se pomenea şomaj – bun, prost... trebuia să ai un serviciu acolo, nu să fii parazit social. Aşa l–au dat unde şi–a–nţărcat mutul iapa, la Urzica... Mai departe de aici, putea să treacă graniţa la bulgari. Aşa, face şi el cât îl duce capul: cele mai serioase realizări sunt certificatele de deces. Şi pe alea, le semnează numai a doua zi după înmormântare, să fie sigur că–i mortul mort de tot. Şi atunci, pe bune: computer îi trebuie unuia ca ăsta? Sigur, elveţienii le făcură dispensarul nou–nouţ, arăta ca un grajd, iar acum zici că–i staţie orbitală. Foarte frumos, a fost plăcerea lor... ne mândrim cu asemenea realizări. La ditamai cheltuiala, cam şapte'j dă mii cât a costat, frumos era din partea noastră să–l dăm în gât pe Caşcarade, săracul de el? L–am acoperit, era o acţiune umanistă şi patriotică. Da–i luarăm calculatorul, să nu–l strice cumva, că–i şi pe inventar. Acum – e simplu. Să vină felcerul cu şareta, să–l ia din camera Virginicăi şi să–l instaleze în dispensar. Numai de nu l–ar strica, la câtă hurducătură are de îndurat prin gropile de pe uliţă.

Noroc cu inginerul de la Bucureşti, că se nimeri să–l vestească din vreme de vizitatorul inopinat. Putea să–l prindă pe undeva, la iaz – că–i mare amator de dat la peşte. Sau, mai ştii, chemat oficial pe la judeţ, pe te miri unde. De aia nu mai merge aşa – musai să se doteze cu un telefon din ăsta, cu antenă şi satelit. Să–l sune şi–n gaură de şarpe, dacă e ceva pe nasoale. Că, uite, apar chestii importante, ca asta. Acum, nu că s–ar speria el de ceva anume – nu–i din ăia. Se descurcă, iese din orice rahat. Măcar la vopsea, cum se spune. Dai o pensulă şi nu mai vede nimeni ce–i pe dedesubt. Cum fu astă primăvară, când cu plimbarea câmpenească. Erau domnul arhitect – ăla pe care–l întreabă toţi şi are ultimul cuvânt când se hotărăsc să le dea ori să le facă ceva. Mai era coana Nona, colonelul şi încă unul – de venise atunci pentru prima oară. Speriat rău, săracul, ziceai că nimerise pe altă planetă. Poza şi scria tot ce vedea prin jur. Se temea să nu piardă nimic din sărăcia asta a lor. În sfârşit, fiecare cu nebuneala lui... Numai că, ce–l puse necuratul, tocmai când treceau ei, frumos, în trăsura aia cu doi cai albi, ca–n filme, împrumutată pentru ocazie de la vecinii bârceni... să–l apuce dragul taman la tufele de laur. Că ce superbe îs... ce multe.... ce aşa şi pe dincolo – nici nu se mai osteni madam Nona să traducă toată bălmăjeala lui. Destul că picase, ca prostul, pe spate, în admiraţie; şi pentru ce mama dracului? Pentru sfânta buruiană. Auzi întrebare la el: cică „La ce foloseşte această cultură?“. O vedea întinsă şi deasă – caracudă, deh... cum creşte după ploaie, se înmulţeşte repede şi de una singură. Dar, orişicât, nu se cădea

să dai în vileag la străini toate secretele tale naţionale. Doar îţi aperi sărăcia şi nevoile şi neamul. Cum să le spui că–i numai buruiană? Steluţa, profesoara de geografie, făcea feţe–feţe. Fusese nevoit să–i îndese un cot discret între coaste. Noroc cu el – gâscă, cum era, dădea drumul degrabă la sinceritate şi îi făcea de baftă. Postolea, în schimb, s–a orientat la perfecţie. Dacă–i deştept – n–ai ce–i face şi cum să–l prinzi. Se descurcă. Le zise că–i o plantă medicinală foarte rară, care creşte doar prin locurile astea şi face... nu bine – face minuni de–a dreptul. Şi la stomac, şi la reumatism, şi la multe altele. Le plăcu explicaţia. Şi elveţienilor, şi alor lui. Păi, nu? Aşa se scapă cu faţa curată, la o adică. Mai greu fu s–o lase încurcată, când ălora le trăsni prin cap să ceară şi ei nişte tulpini din blestematul de laur. Cică să le transplanteze.... adapteze... naturalizeze la ei acolo. Căzuse din lac în puţ. Pe unde să scoţi cămaşa? „Sigur că daaaa... Se poate? Vai de mine, nici o problemă, domnu' şef!. Doar că laurul ăsta–i păcătos, rău de fel. Cum îl scoţi din pământul lui, cum se moaie, se blegeşte, se.... paştele mă–sii. În sfârşit: 'geaba vi–l dăm noi acum, de cadou, că nu v–ajută la nimic. Moare pe drum. Acolo sus, în avion, chiar că n–are scăpare. Şi–i păcat. Mare păcat! Nici nu ştiţi ce pierdeţi. Nu mai bine vi–l aducem noi, la vară, când vă–ntoarcem vizita?“. Că doar îi chemau an de an. Le făceau fraţii invitaţii în regulă, vorbeau la ambasadă să le acorde vizele, ba le trimiteau şi biletele de avion. Zece zile se desfăta acolo, la Chambesy, delegaţia fruntaşilor din Urzica Mică. Să vadă, să ia aminte cum se face şi ce bine iese – schimb de experienţă, aşa se numea pe timpul socialismului, aşa îi zicea şi acum. Şi era perfect. Tot perfect decurgeau şi aceste vizite de lucru. Cu primarul, cu notarul, cu farmacista şi doctorul, inginerul agronom şi directorul şcolii... şvaiţării îi culcau la hotel, lux mare şi scump... îi plimbau, îi duceau să vadă, să pipăie, să se convingă. Le explicau pe îndelete, ca la proşti, de ce se face aşa şi nu invers. Din partea asta, erau cam căpoşi, nu–i vorbă. El şi cu inginerul agronom, mai 'oţi, se distrau de minune încurcându–i, făcând de–ai naibii pe proştii doar aşa, de plăcerea garagaţei, ca să le arate pân' la urmă că ieşea treaba şi după cum ziceau ei – ba, încă, mai repede şi mai uşor. Era frumos, nu putea să zică nu. Când venea de acolo, Postolea se jura pe toţi sfinţii că, de–a doua zi ... gata. Pune mâna să schimbe şi la ei în sat sau măcar la el în bătătură, după cum văzură la ăia. Adică ce – ei erau cu ceva mai proşti, nu puteau să–i imite? Ba bine că nu!... Puteau, dacă–şi puneau mintea, să–i ajungă şi să–i şi întreacă. Ce mare scofală? Câteva zile, dom' primar scotea foc pe nări. I se umflau amigdalele de atâta muncă. Striga la toţi de–a valma – neamuri, subalterni, alegători – beştelindu–i cum îi venea la gură: să măture uliţa, să adune maldărele de gunoi la un loc, să văruiască gardurile. Atunci, în cele nu mai mult de trei zile cât îl ţinea ambâţul, curgea apa şi la şcoală, nu numai în primărie, se întocmeau planuri scrise de măsuri, cu termene şi responsabilităţi precise, se făceau grafice, atârnate pe pereţi şi la avizierul comunal. Era foarte frumos, iar el – şeful, comandantul – se simţea cu adevărat european. Umbla prin sat de acolo dincolo, se lua de toate, făcea scandal, împărţea ameninţări, amenzi şi indicaţii. Până ce obosea. Om era şi el, nu maşină... Răguşea. Îl cuprindea lehamitea, văzând că toţi zic ca el, dar fac ca ei. Adică nimic. Se pierdea, până la urmă, în daraverile de toată ziua: oricum, îi veneau mai la îndemână. De zdrobit se mai zdrobea niţeluş când apăreau dânşii încoace. Întotdeauna anunţaţi, ce–i drept. Acum ar fi fost pentru prima dată când ar fi picat pe nepusă masă şi... mde – ca musafirul nepoftit. Ce i–o fi căşunat lu' nea Bisturiu ăsta, să umble cu şmecherii? Te pomeni că se dădu pe brazdă... Oricum, lui îi pică la ţanc. Cine–i deştept, are şi noroc. O să–i dea la plecare tingirile pregătite pentru madam Nona, mai umflă ceva la preţ,

ciubucul lui. Dar aşa, ca chestie... nu era frumos să dai buzna din senin.

Domnul inginer Dragu, băiat finuţ, de comitet, îi dădu de veste ce bucurie–l păştea. Aşa se şi cade, dacă au pus împreună la cale afaceri bănoase. Când îl nimerise prima oară, belise ochii cât cepele: ce pizda mă–sii o mai pofti şi ăsta – grangur mare, coios, bucureştean – ca să umble după unul ca el, un pârlit de primar de prin fundul Olteniei? A crezut mai întâi c–o fi vreo glumă, chitită de cine ştie ce nărod bun de tromboane. Uite că nu fu! Să–l pici cu ceară, dar nici în ziua de azi nu–l taie capul cum de l–o fi găbjit domn' inginer taman pe el. Destul că–l pofti, frumos, la Craiova, la restaurant, în separeu. Să se cunoască mai pe îndelete şi să stea de vorbă aşa, ca între oameni serioşi. Barosanul făcuse cinste, l–a tratat cu mici, fleici, şpriţ şi mult respect. El, ca tot omul, căzuse la idei: „Bă nenică, ce paştele mă–sii o fi vrând naşparliu' de la mine?". A priceput degrabă: şmecheria salvează România. Adică pe românaşii cu ceva creier sub pălărie. Ăsta, Dragu, era om greu. Se vedea după maşină, după cartea de vizită şi maniere... şi aşa, în general, după planurile de dezvoltare pe care le purta în cap. Îi şoptise că–l bate gândul să pună de–o învârteală naţională de milioane. Să nu mai stea ţăranul nostru, vai de capul lui, cu vaca gata să–nnebunească, cu porcul trichinelit sau cu recolta la cheremul secetei, al grindinei şi ce mai pică din cer. Plătea şi scăpa de orice grijă. Că venea apa şi–i lua tot, că–i mâncau lăcustele grâul sau mana – via... lui nu mai avea de ce să–i pese. Încasa prima de asigurare şi era rezolvat. Putea să–i tragă şi un chef de bucurie că „s–a scos" – mai uscat, mai curat, mai bogat. Aşa făcuseră şi ăştia, prin străinătăţuri, de–o sută de ani, şi iacă–tă cum le merge!... Ei... te prinzi? „Gata, şefu'... cum zici matale. Batem palma". Fără să i se clintească nici un milimetru de piele de pe faţa bine rasă, grangurele mârâise tăios: „De bătut o batem, domn'e primar Postolea. Dar greul abia pe urmă începe". Eee... greu. Se descurca el cu orbeţii lui, dă–i în pisici! Vrei aprobare să–ţi construieşti coteţ, să intri–n moştenire sau în alte daraveri cetăţeneşti, care trec musai prin primărie? Întâi te scrii mătăluţă pe listele de asiguraţi şi p–ormă mai stăm de vorbă despre ce te doare. Temperându–i avântul mobilizator, bucureşteanul i–a vârât sub nas un dosar care cuprindea, detaliat, tot proiectul. Atunci îi pică lui fisa: tot de la elveţieni i se trăgea şi pleaşca asta. Să fie primit! Înseamnă că domnul inginer făcea toată chestia pe picior mare. Aşa că fără el, primarul din Urzica Mică, nu se putea. I–a mai promis că, odată pornită treaba, îl numeşte director general peste toată Oltenia – cu maşină, telefon mobil şi restul acareturilor. Lui Postolea îi lăsase subit gura apă. Ca să iasă pasienţa, nu avea decât să–i convingă pe proştii lui să semneze poliţa de asigurare la sume cât mai mari. Aici, domnul inginer fusese extrem de deschis cu el: „Măi, nea Marinică, lucrurile sunt clare: cu cât luăm mai mult de la ei, cu atât o ducem mai bine. M–aţi înţeles, nu–i aşa?". Ba bine că nu... Mai târziu, întors acasă, văzu cum tocmai îi luase foc şopronul lui Mitrică a lu' Paparudă. Scrum se făcu totul. Ba, încă, şi bucătăria de vară se afumase bine de tot, de se–nchina acela că scăpase numai cu atât. Parcă Ăl de Sus îl ajutase, potrivind totul cum e mai bine. A profitat rapid de ocazie să–i bată la cap: „Asiguraţi! Asiguraţi! Asiguraţi!". Oamenii erau neîncrezători, îl ascultau şi clătinau din cap: nici da, nici ba. Ăsta le era obiceiul. Prost, dar vindecabil. Or să vadă ei şi pe urmă... or să se ia unul după altul, ca oile. Deocamdată, primarul e obligat să iasă bine la vizita neanunţată. Doctorul Martin nu trebuie să se prindă că era aşteptat. După ce a moşmondit firele faxului la priză, Postolea cheamă omul de serviciu şi–i dă dispoziţie să adune de pe la WC–ul instituţiei maldărul de jurnale colorate.

– Vezi, nea Guţă, să nu rămână nici unul pe acolo. Mi le aduci pe toate aici, în birou.

Nu are rost să–l lumineze de ce atâta grijă. Când ţăranul se întoarce, cu ordinul îndeplinit, cară în braţe toată avuţia tipărită. Foile cotidianului „Le Temp“ stau învălmăşite şi îndoite... mde, ca de acolo de unde s–au întors. Bine că le–a recuperat din vreme. Stăncuţa lui Miroslav este blagoslovită cu sarcina să le scoată ca noi. Cum? Cu fierul de călcat, ce mare scofală... Aspectul contează mai puţin, duhoarea să iasă din ele, că put. Nu–i frumos să miroase musafirul ce şi cum. Ei le făcură un abonament care vine regulat, de câteva luni de zile. Sigur, poştaşul aduce dintr–o dată câteva numere... cinci, opt, paişpe – câte se strâng la Craiova, la Oficiu. La început, domn' Marinică a întrebat dacă are careva chef să buchisească ce scrie prin ele, să dea cu nasul prin franceza asta de belea, să mai deprindă câteva vorbe. Nu vru nimeni, aveau probleme mai serioase, abia le ajungea timpul pentru ele. Ce erau să facă? Le duseră la locul cu pricina. Acolo mai nimeresc unii care au obiceiul să–şi arunce ochii în timp ce... vorba 'ceea. Măcar peste poze, că sunt colorate. Şi, peste toate, hârtia este excepţională: moale, albă şi subţire, nu ca ale noastre... uite ce repede şi ce bine se netezeşte sub fierul fierbinte.

– Hai, las–o mai moale, Stăncuţo–tată. Nu le da şi tu ca pe cearceafuri! Pe urmă, se prinde oricine că nu–i lucru curat la mijloc. Nici din tiparniţă nu iese ziarul aşa de fercheş, dară–mi–te cărat cu poşta şi, chipurile, citit de urzicenii noştri, ' tu–i în cur pe mă–sa de analfabeţi.

– Am priceput, Şefu'... gata. Se face acuşica.

Şi femeia se apucă de îndată să mai mototolească artistic câte o pagină, să mai îndoaie vreun exemplar aşa cum ar trebui să arate scăpat de la o lectură veritabilă. Apoi – nici una, nici două – ia un pix cu care începe să încercuiască şi să sublinieze la întâmplare porţiuni întregi din foile elegante, frumos ilustrate. O duce capul, putoarea, şi–i mai şi place munca asta. Se vede după cum îşi ţine limba oleacă scoasă, printre dinţi. Şi–i lucesc ochii... mamă–mamă!

– Aşa... Le puneţi şi dumneavoastră, dom' primar, pe undeva la vedere. Să dea cu ochii–n ele cine trebuie şi să ia aminte ce bine le folosim noi ăştia, proştii. Iaca, se citeşte, se conspectează... nu–s bani aruncaţi în vânt. Că miroase cam a control, dacă nu mă–nşel...

E dată dracului Stăncuţa asta. Dacă se mai alege pentru următorul mandat, direct vice–primăriţă o pune. E şi tinerică... curăţică... A aşezat ziarele într–o vagă neorânduială, pe colţul mesei de consiliu. Apoi, din proprie iniţiativă, se aruncă asupra scrumierelor îmbâcsite de mucuri şi scrum, a sticlelor goale de vin şi Coca Cola adunate pe la colţuri, aruncă apa stătută din vaza de mult golită de flori. Când să zici că a terminat cu nebunia, se–nfige într–o cârpă groasă de praf, din molton albastru şi ia la lustruit cele trei pahare de pe tava de protocol.

Primarul e mulţumit. O lasă singură, se descurcă ea mai bine decât dacă ar fi dădăcită de cineva. Un cadru de nădejde şi de mare viitor. El mai are de rezolvat unele daraveri. Traversează agale uliţa şi intră la „Raţa crăcănată“, una dintre cele câteva crâşme ale satului. Roiul gros de muşte care–l iau, pline de ospitalitate, în primire îi declanşează, spontan, ideea unei amenzi. Aşa, pentru lipsă crasă de igienă. Ei şi... ce rezolvă cu asta? Nimic în afară de a şi–l scula în cap pe Tudose, cârciumarul. Iar cu acesta nu–i bine să te pui – omul dracului. N–avu el ditai scandalul, mai primăvara trecută, cu inspectorii ăia de la protecţia consumatorului? Ăia cu ce s–au ales după toată îmbrânceala? Îi trosniră o amendă de nici n–o vezi fără ochelari, pe care el şi–o scoate în juma' de oră numai din vânzarea produselor expirate. Iar ăia, colţoşi şi cu gura până–n tavan, deteră buzna şi–a doua zi, să–l purice şi să–l bage la recidivă. Numai că hoţul de Tudose aflase că se–ntorc să vâre iarăşi furculiţa–n el, să–i suspende autorizaţia de funcţionare. Nu c–ar fi fost el vreo Mafaldă, îi şoptise careva, un om de–al lui pe care–l şpăguia pentru isprăvi din astea. Un tip avizat face

cât doi – proverbul şi–a demonstrat valabilitatea. Procedase şi cârciumarul cam ca el, mai devreme, cu ziarele. Totul era în cea mai deplină ordine. Fură atât de miraţi domnii inspectori, că l–au şi felicitat pe patron pentru promptitudinea şi seriozitatea cu care tratase aspectele negative semnalate de ei în procesul verbal de contravenţie. Şmecher, olteanul îi ţinuse numai în temenele. Le–a mulţumit în cuvinte alese pentru inspecţia făcută şi chiar pentru amenda cu care se lăsase vizita precedentă. I–a periat gros, mâncând rahat pe tema ajutorului neprecupeţit pe care i l–au dat. Şi, după ce i–a pus la o masă care strălucea de curăţenie (abia terminată) cum nu mai arătase niciodată bomba lui împuţită, le–a oferit numai câte o cafeluţă neagră şi tare. De unde să le treacă prin cap la fraieri că mândreţea de caimac gros şi spumos nu provenea nicidecum din calitate sau modul de preparare? Servindu–i cu mâna lui şi cu toată consideraţia cuvenită organului de control, pramatia de Tudose nu doar că nu îi ciupise cu nimic la gramaj. Din contră, le adăugase, cu dărnicie, câte un scuipat gros, consistent, personal. Aşa, din partea casei...

XIV

– Deci: Dra – gu. ?... A... dri...a...na... Şi Mag...da... lena...?!

Agentul de circulaţie înaintează, trecând din silabă în silabă. Rar şi apăsat, cu cruzime. Şi cu o notă de batjocură abia mascată.

– Corect, da?

Ar putea să–l lase în legea lui, să spună şi să scrie ce–o vrea. În definitiv, dificultatea de a descifra cele câteva litere care–i alcătuiesc numele complet se transformă, automat, într–un avantaj pentru ea. Procesul verbal de contravenţie – pentru încălcarea prevederilor legale în privinţa vitezei maxime admise pe drumurile publice – este uşor de contestat. Mai încolo. La timpul potrivit. Pe de altă parte, o gâdilă tentaţia să–i dea peste bot. Acum. Pe loc. Să se metamorfozeze, într–o fracţiune de secundă, din victimă sigură în agresor. Ezită. Iritarea se diluează. Precumpăneşte sila. Deşi îi desparte portiera, nu se simte capabilă să–şi domine reacţia viscerală, care i se declanşează la contactul cu orice autoritate în uniformă – vameş, pompier, poştaş.

– Nu.

Trosc! Poliţaiul înţepeneşte. Ridică nişte ochi bulbucaţi, tulburi, pe care îi propteşte pe ea.

– Cum adică... nu?!

– Nu e corect. Aţi citit greşit.

Dacă l–ar fi pocnit cu o măciucă în tarele capului şi tot nu s–ar fi clătinat aşa: sprijinindu–şi burdihanul încătărămat pe caroserie, în căutarea centrului de greutate pierdut. Concomitent, s–a umplut şi de sudoare. Iese din el ca dintr–un burete îmbibat. Dă pe–afară. Aşa! Rolurile s–au inversat. Contravenienta prinde curaj şi îl cercetează cu scârbă. Un clonus nervos face să–i tresalte o pleoapă. Nu e palid, ci galben–verde. Cirotic. Buzele groase, ţigăneşti bolborosesc fără sunet, separând literă de literă. Reacţie emoţională tipică. Cursul de psihologie, anul doi, medicină umană. Reflex, constată ea cu sadism. Vine de undeva din subconştient. Probabil de prin clasele primare, atunci când citirea constituia un obstacol uriaş, de netrecut pentru unul ca el. Şi–l închipuie tuns chilug, slăbănog şi murdar, în picioare lângă bancă.

Tremurând de frica învăţătorului care, postat ca un jandarm lângă el, se convinge încă o dată, cu tot dispreţul cuvenit, că nu e–n stare să–şi bage în căpăţână toate cele douăzeci şi şapte de semne ale alfabetului. Să le recunoască şi să le lege cursiv, într–un text de câteva rânduri, scris cu litere de–o şchioapă. Panica asta mută, îngropată acum sub straturile de osânză, sub timp şi sub uniformă. De când a îmbrăcat–o, a scăpat de spaimă. Nu–l mai controlează, nu–l mai corectează şi nu–l mai dăscăleşte nimeni. Cu excepţia superiorilor – acelaşi material. Inferiorii în schimb – adică restul – sunt condamnaţi la achitarea umilinţelor. Aşa le trebuie – să tremure, să–l roage, să–l respecte. Dar dânsul, nu... Ai greşit? Plăteşti. Pe loc, fără drept la replică sau târguială. „Când vorbeşti cu mine, să taci!". Pentru că el, ajuns omul legii, este infailibil. Când oficiază în exerciţiul funcţiunii are, neabătut, dreptate. Clar? Nu. Uite–l că, de data asta, nu are. A încurcat–o..

– În sfârşit...Vă rog să nu mă luaţi pe mine cu din astea... Nu ţine. Dumneavoastră aţi comis contravenţia. Aţi greşit... sunteţi vinovată. Radarul spune asta, nu eu.

El numai execută. Aplică regulamentul. O apără de răul pe care şi–l face cu mâna ei. Ştie lecţia pe de rost. Aşa îi spunea şi căpitanul Tănase, pe parcursul anchetei din studenţie. Acolo, în subsolul rece şi umed, mirosind înţepător a dezinfectant cazon, de sub care răzbăteau, subaltern, miresmele de transpiraţie, igrasie, picioare şi subţiori nespălate. Cum să iasă, toate, prin ferestruica îngustă şi zăbrelită de sub tavan? „Tu nu–ţi dai seama, fetiţo, că tot ce lucrăm noi acum, cu tine, e doar spre binele tău. Îţi reaminteşti... înţelegi ce–ai greşit. Suporţi pedeapsa meritată, prevăzută de lege. Nu ca să–ţi fie rău, ci ca să te îndrepţi. Să nu mai greşeşti altădată". Glasul tărăgănat, gâjâit. Slab. Nu ţipa la ea, aşa cum îşi imaginase că se întâmplă la Securitate. Nu o zorise să recunoască, să scrie, să explice. Faţa de mortăciune şi damful greţos, fetid ce i se revărsa, cu fiecare expiraţie, din gura veşnic întredeschisă, completau oroarea unei apropieri insuportabile, de care nu scăpa decât atunci când începea să–şi dea drumul. Se apropia de ea, venind din spate, şi se apleca pe jumătate, sprijinit cu mâna stângă de tăblia jupuită a mesei. „Spune, măi fetiţo! Hai, ia mai adu–ţi aminte, nu cred eu că a fost numai atât. Scrie tot, să te uşurezi de păcate, să scapi. Şi, pe urmă, mai vedem noi ce s–o alege de tine". Ea tăcea. Se ţinea, strângând maxilarele menghină şi ridicând ochii sus, spre tubul de neon pâlpâitor – oriunde, numai să nu plângă. Nu vroia în ruptul capului să le ofere această satisfacţie. Îşi dădea seama cât îi scoate din sărite încăpăţânarea ei. Le încălcai aşteptările. Îi înfruntai. Îi jigneai. Aşa...?! Dar căpitanul Tănase etala o nesfârşită răbdare. Tensionată, ameninţătoare – desigur. Ingredientele făceau şi ele parte din ghiveciul acela confuz, pus la foc scăzut şi alcătuit din stupiditate şi brutalitate, grosolănie şi perfidie. Adică „tu eşti de vină că ne împingi, ne obligi că ne purtăm urât cu tine. Dacă ai fi cuminte, ascultătoare şi ai face tot ce ţi se cere, ia să vezi ce băieţi buni şi simpatici am fi şi noi... Ce bine ne–am distra împreună... Poate ne–am şi împrieteni". Aşa, însă, nu era deloc distractiv. Foaia albă aştepta în faţa ei. Alături, palma anchetatorului – lată, necioplită, cu degete noduroase şi unghiile roase, exceptând–o pe aia de la degetul mic, cultivată cu grijă. Dacă vroia să scape de această imagine, n–avea încotro – trebuia să–şi refugieze ochii pe hârtie. Sarcina ei – să o umple cu cât mai multe rânduri, cuvinte, amănunte. Când şi în ce condiţii l–a cunoscut pe cetăţeanul străin... ce discutase cu acesta... ce plănuiseră... ce informaţii îi furnizase, încălcând astfel prevederile legii care interzicea să menţii orice fel de contact cu cineva din afara graniţelor ţării, dacă nu aveai aprobare de la organele de partid şi de stat. Iar atunci, numai în incinte special destinate. Adică supravegheate. În acele momente, unicul spaţiu unde putea să evadeze era cel plin cu

amintiri. El şi ea... ea şi el. Dar, fiindcă acestea se dovedeau insuficiente, palide, irelevante în raport cu ceea ce pretindea curiozitatea lascivă, nesăţioasă a ofiţerului interogator, se vedea constrânsă să adauge. Să dezvolte. Să inventeze. Să îmbogăţească totul cu noi întâmplări, detalii. Încetul cu încetul, rând cu rând, pagină cu pagină... scurta ei poveste de dragoste se amplifica şi se înfrumuseţa nu datorită memoriei sau sincerităţii, ci doar fanteziei. Nici acum, după atâţia ani, când se autoflagelează reamintindu–şi acele foarte puţine ore petrecute alături de Aimé, nu mai este capabilă să distingă ceea ce a fost real şi ce fictiv, rod al unei imaginaţii terorizate să producă. Dacă vroia să scape de înfăţişarea degetelor urâte, boante, bătând ritmic darabana pe suprafaţa pătată a mesei, era silită să se conformeze. Să stoarcă şi să verse. Să mintă. Să scrie, să descrie. Albul murdar al foii de hârtie aştepta. Mai închidea ochii, pasămite o formă de concentrare. Atunci, bocăneala se oprea. Dar nu pentru multă vreme. Dacă pixul cu pastă, curgând abundent şi lăsând peste tot pete albastre, nu se punea în mişcare, extremităţile căpitanului anchetator îşi reîncepeau, nerăbdătoare, activitatea. Doar ritmul bătăilor se modifica. Şi intensitatea lor. Mai repede, mai sacadat, mai ferm. Parcă îi ciocănea cineva în geam, în uşă... în suflet. Ceva ca o atenţionare, un apel nervos, nerăbdător: Alo, ce faci acolo? Haide, dă–i drumul odată! Spune! Dezvăluie... deconspiră... mărturiseşte! Pornea. La început mai lent, mai ezitant. Apoi, pe măsură ce–şi lua avânt, tot mai sigur şi mai susţinut. Greu, dar învăţase lecţia şi se adaptase poruncilor. I–a venit mult mai uşor după ce pricepuse ceea ce doreau ei – nu sinceritate, ci doar productivitate. La ce le folosea un volum atât de mare de întâmplări? Doar acestea, puse cap la cap, depăşeau vizibil timpul efectiv petrecut de ea „în compania lu' Făt Frumos“ cum îl desemna, batjocoritor, Tănase, pronunţând „compania“ milităreşte, cu accentul pus pe a doua silabă. Ei ştiau exact cât stătuseră împreună. Doar se lăudau că–i urmăriseră pas cu pas. Dacă adunai totul, nu ieşeau nici măcar patruzeci şi opt de ore. Mai multe conţineau scrisorile. Dar ce sens ar mai fi avut stăruinţa de a–şi aminti, fragmentar, conţinutul acestora când, tot ei, nu făceau nici o taină din faptul că le interceptaseră pe toate, le citiseră şi le copiaseră, păstrându–le la dosar? După câteva zile de calvar, l–a surprins pe anchetator cum savura ultima ei declaraţie. Proţăpit pe scaun, cu picioarele desfăcute şi lăsat pe spate, îşi lingea buzele. Ca şi sergentul acesta major, care o oprit–o să o amendeze pentru că mergea prea repede, căpitanul lăsa impresia de a mesteca mărunt fiecare cuvânt al declaraţiei. Câteodată, se oprea, îşi ţintuia privirea spălăcită, de peşte mort, asupra ei, ca şi cum ar fi spus: „Serios? Ai făcut tu chestia asta?! Ia uite, dom'le... şi eu care o credeam proastă. Vezi că nu e?“. După care se cufunda înapoi, în lectură. Înfricoşată, practica un fel de prostituţie. De abia acum, chiar dacă într–o manieră inedită. Libidinos, securistul depăşise cu mult grija profesională pentru patrie, partid şi popor. Nu era altceva decât un voyeur, comandând şi consumând lacom o literatură pe gustul fantasmelor sale. Acolo unde acestea nu erau satisfăcute, cerea completări, adăugiri, clarificări. „Haide, mă fetiţo!...“. Ce să facă? Le inventa, le fabrica şi i le servea. Într–un fel, scăpa ieftin, căci găsise formula de a–l mulţumi. Perversitatea metodei, ca şi adevăratul ei scop nu mai erau un secret. Juca după cum îi cântau. Mai întâi, s–a ruşinat de ceea ce–i era impus să facă. Se întreba, înfiorată, cum ar reacţiona iubitul ei citind asemenea mărturisiri, pe cât detaliate, pe atât de neadevărate. Compensa lipsa de pudoare şi de sinceritate cu o senzaţie stranie – aceea de a–şi crea singură, prin asemenea echilibristică, o plăcere erotică. Reflectând în celulă, mai târziu, la acest aspect, a ajuns la concluzia că era chiar o formă de masturbare mentală. Se refula acolo, în scris, eliberând toate reziduurile neconsumate dar, pesemne, visate. Cumplit! Nu

făcea decât să le pună la dispoziţie celor care o acuzau de fapte şi intenţii ignobile, alte fapte – la fel de neadevărate, dar mai concrete, mai substanţiale. Îndeplinea ceva analog unui spectacol de strip–tease gratuit, neruşinat, simulat cu zel. Se consola, oarecum, la gândul că îşi delegase intimitatea unei femei gonflabile. O butaforie. Iar aceasta dădea randament maxim în raport cu cerinţele clienţilor. La un moment dat, băgase de seamă că în cameră au început să se perinde diverşi alţi tipi, în mod sigur colegi de–ai lui Tănase. O priveau pe furiş, dar stăruitor şi excitat. Se simţea asta, dincolo de pretextele abile prin care căutau să–şi motiveze prezenţa: cel mai adesea, câte un dosar pe care, tocmai atunci, Tănase trebuia să–l verifice. De aici, a tras repede concluzia că „mărturisirile" ei erau citite de prietenii apropiaţi ai anchetatorului. Şi, din câte se vedea, deosebit de apreciate. Un serial erotic (şi deloc eroic), publicat pe circuit închis, în foileton. Devenise scriitoare! Opera ei era urmărită cu sufletul la gură, aşteptată, parcursă aproape clandestin... mai mult ca sigur, comentată. De unde crezuse, până atunci, că ea se află în mâna lor, iată cum situaţia se răsturnase, incredibil: hăndrălăii ăştia duri, infatuaţi, neciopliţi, se muiaseră şi aşteptau, cu o nerăbdare de recruţi, următorul ei produs! Oare îi citeau „opera" în comun, distrându–se pe seama scenelor şi a detaliilor imaginate de ea, ori o studiau individual, mascându–şi viciul sub scorţoşenia meseriei care, chipurile, îi obliga să caute informaţiile cele mai mărunte, mai nesemnificative asupra obiectivului aflat în lucru? Se purtau ca nişte câini asmuţiţi, cărora le curg balele. Când şi–a dat seama de asta, s–a speriat. Avea dreptate colega–ţigancă. Oricare dintre zdrahonii ăştia, stăpâni absoluţi peste arest, putea năvăli asupra ei, excitat, să o violeze. Brrr!... În ce o privea, dincolo de aspectul detestabil şi primejdios al îndeletnicirii, acest mod de a–şi mărturisi „vinovăţia" avea şi o latură compensatorie, plăcută. Memoria ei îşi dăduse mâna cu imaginaţia. În cadrul acestui pact interior, Aimé devenea un personaj aflat cu totul la dispoziţia ei. Putea să facă tot ce dorea cu el – şi chiar făcea. Se plimbau, se sărutau, se îmbrăţişau. Îl ducea prin cele mai ireale sau inaccesibile ambianţe, stăteau de vorbă fără să–şi mai caute ori să–şi cenzureze cuvintele, reacţiile, impulsurile. Îi atribuia nestingherită gânduri sau acţiuni, idei, gesturi, replici. Totul era la discreţia ei, devenea posibil. Trăia cu el acolo, şi dincolo de betoanele care o striveau... Astfel atinsese performanţa de a se simţi bine în atmosfera sordidă, până atunci deprimantă a celulei cenuşii, din beton, cu patul de fier jos şi tubul fluorescent sus, aruncând tot timpul asupra ei o lumină bearcă, tremurătoare. Nu–i mai păsa. După câteva zile, când dobândise deja reflexul, nici nu mai făcea efortul concentrării. Nici măcar nu mai închidea ochii. Evada, cu o uşurinţă nebănuită până atunci, dar care se dovedea absolut la îndemână, şi pleca departe, oriunde, aruncându–se cu o poftă vecină exaltării într–un nou episod minunat pe care – a doua zi – urma să–l aştearnă, detaliat şi aberant, pe hârtie. Rezultatul fusese un amalgam de sublim şi neruşinat, de sensibilitate şi viciu, toate expuse la comandă, dar cu o tot mai perversă plăcere. O literatură – probabil destul de proastă, din moment ce făcea deliciul unor asemenea consumatori. Şi ce dacă? Unicul pentru care ar fi fost îndreptăţit sentimentul de ruşine groasă, de vinovăţie pentru tot circul în care îl târa fără voia sau ştiinţa lui, era Aimé, dragul de el. Când va scăpa de aici, va trebui oare să–i destăinuie bizarul joc în care îl implicase? Sau, poate, era mai nimerit să păstreze doar pentru ea teribilul şi incredibilul secret? Pornind de la această dilemă, se trezise că – în fond – nu–l cunoaşte aproape deloc. Se întâlniseră de numai patru ori şi îşi scriseseră – ea: mult şi tumultuos, el: mai puţin şi mai convenţional. Pe atunci, când se afla întemniţată, nu bănuia ceea ce avea să fie ultima lui scrisoare. Ani de zile

după aceea se întrebase, de sute şi mii de ori, ce anume din purtarea ei îl va fi împins la o asemenea reacţie dură, nedreaptă, fără drept de apel? Unica raţiune ar fi constat, eventual, tocmai în aceste fantasmagorii vărsate acolo, în beci. Dar cum să afle de conţinutul lor?! Să i le fi transmis anchetatorii, într–un fel sau altul? Nu... nu aveau de ce să procedeze aşa. Era riscant pentru prestigiul şi autoritatea instituţiei. Şi apoi, care ar fi fost scopul urmărit printr–o asemenea manevră, să o compromită? Era prea neînsemnată din perspectiva unui asemenea demers. Nu o acuzaseră nici de trădare, nici de complot împotriva orânduirii de stat sau alte infracţiuni politice. Relaţii neautorizate cu străinii şi prostituţie, după cum fusese inculpată, îi aducea o pedeapsă de drept comun, de maximum trei ani. Pe ea o ţinuseră doar vreo patru săptămâni. Nici proces, nici condamnare... Îi dăduseră drumul – şi gata. A lipsit până şi oferta de a semna un angajament de informatoare. I s–a invocat, cu emfază, toleranţa partidului, coroborată cu grija neţărmurită pentru creşterea şi educarea tinerei generaţii. Un colonel băţos, pătruns adânc de importanţa gradului, dar şi a misiei ce–i revenea, i–a pus în vedere că i se mai acorda, totuşi, o şansă, de care ar fi bine să nu–şi bată joc. Mai la vale, fusese luată în primire de către un subofiţer, care i–a întocmit foaia de eliberare. Spre surprinderea ei, şi ăsta se purta neaşteptat de blând, aproape compătimitor. A pus–o să scrie cu mâna ei, dar după dictare, şi să semneze un text tip, în care specifica faptul că nu fusese bătută, umilită sau supusă unei alte forme de înjosire civică sau umană. Şi nici obligată să declare nimic din ceea ce ar contraveni adevărului sau propriei conştiinţe. Dar interogatoriile? Dar „mărturisirile“ – dacă nu forţate, sigur stimulate?! Certitudinea laşităţii, a decăderii i s–a înfipt în creier, după multe zile de acumulări în care se desăvârşise, ascuţindu–şi vârful prin oscilaţii mărunte, înainte şi înapoi, un fel de du–te–vino al gândurilor, care nu îndrăzneau, în agitaţia lor bezmetică, să atingă zona tot mai inflamată, unde colecta abjecţia. Când buba s–a spart, din ea a ţâşnit, mânjindu–i sufletul, toată josnicia de care se dovedise capabilă, imaginând şi înşirând toate acele reziduuri liricoido–erotico–sentimentale. Mahmură şi epuizată, se simţea ca şi cum ar fi dansat goală pe masă, sub privirile pofticioase cu care îi impuneau ritmul nişte beţivi destrăbălaţi. Acum, la spartul dezmăţului, dumnealor se încheiau tacticos şi pedant la prohab şi cravată, se ştergeau de transpiraţie şi de restul secreţiilor, îşi trosneau încheieturile anchilozate şi râgâiau eliberator, privind–o cu dispreţul cuvenit şi atrăgându–i atenţia că tot ceea ce făcuse era nu pentru plăcerea lor jegoasă, ci corespundea numai impulsurilor ei intime. Ceea ce crezuse a fi doar o manevră abilă şi gratuită, chiar facilă, datorită căreia scăpa din cleştele unor interogatorii mai dure, avansa acum, prin semnătura aşternută pe fundul acelei blestemate pagini, până la recunoaşterea propriei nimicnicii. Privite printr–o atare prismă, relatările ei „sincere şi complete“ despre tot ce se petrecuse între „cetăţeanul străin pe nume... pe care l–am cunoscut în următoarele împrejurări“ erau mai mult şi mai rău decât nişte delaţiuni. Mincinoase şi indecente, ridicole, inutile şi neruşinate. Când intrase acolo, în arestul Direcţiei de cercetări penale, se credea nu doar inocentă, ci şi onestă, loială, pură, îndrăgostită, încrezătoare în valori fundamentale precum frumosul, binele, adevărul, dreptatea. Nu o bătuseră, nu o schingiuiseră şi nici nu o violaseră. Chiar şi fără asemenea torturi „clasice“, ieşea de acolo o altă persoană, monstruos renăscută. Ceea ce i s–a părut a fi numai nişte reverii romanţioase, nevinovate în fond, se deformaseră pe nesimţite, se împuţiseră şi se transformaseră în mostre ale insanităţii – impudică şi detestabilă. Mecanismul diabolic – ceva oarecum analog psihanalizei – îi spulberase minima autocenzură. Paradoxal, tocmai acolo, în temniţă, dobândise libertatea de a

exterioriza tot ceea ce păstra ascuns adânc dincolo – în ungherele cele mai tainice, poate neştiute, ale sufletului ei. Cum avea să descopere de nenumărate ori, mai târziu, când acele lucruri gâlgâiau nestăpânit, revărsându–i–se din memorie şi punând stăpânire pe ea, nu mai era în stare să separe realitatea de ficţiune. Da, reuşise pe această cale să evadeze (iluzoriu!) din arest, să reziste (credea pe atunci) şi, în cele din urmă, să iasă la liman. Dar cu ce preţ?... Se afla la o moschee din Turcia, câţiva ani mai târziu, când păţise ceva extrem de asemănător. Intrarea în monument era gratuită. A fost invitată cu temenele şi îmbiată, cu ton mieros, să urce până sus, în cilindrul de piatră, de unde nu avea decât de admirat frumuseţile peisagistice ale oraşului şi împrejurimilor. Singura rugăminte – la fel de unsuroasă ca halvaua – era să–şi lase pantofii jos, la intrare. Tradiţia musulmană impunea oricui (credincios ori vizitator, supus lui Allah sau altei religii) să nu aducă pe tălpile încălţărilor murdăria din afara spaţiului sacru. S–a conformat, fără să se simtă lezată ori să intre la vreo bănuială. Când a coborât înapoi, sandalele ei nu mai erau nicăieri. Convinsă că nu putea fi vorba decât de vreo încurcătură, i–a cerut turcului să i le caute şi restituie. În aceeaşi manieră fals–amabilă, slujbaşul cel pişicher i–a pretins pentru aşa ceva fix zece dolari! Se enervase, realizând tardiv înşelătoria şi reproşând procedeul, dar mustaţa de sub fes îi arătase anunţul ce stipula această condiţie. Îl găseai scris în trei limbi de circulaţie internaţională, cu litere mari şi clare, doar că fusese afişat... pe dosul uşii de acces, acolo unde nu–l puteai observa decât la ieşire. Atunci, a avut la îndemână soluţia de a–şi salva demnitatea. Plecase în picioarele goale. Era cald, iar mizeria Istanbulului depăşea, oricum, talpa pantofului.

Şi arestul îl părăsise tot într–o zi senină, de primăvară coaptă. Ultimul hop pe care–l mai avea de depăşit stătea lângă ghereta de la poartă. Gangul lung, întunecos, aducea cu un tunel la capătul căruia se zărea, strălucitoare, lumina. Gardianul de serviciu părăsise cuşca. O aştepta, jucându–se cu inelul de chei mari, zornăitoare. Remarcându–l de la distanţă, i se tăiaseră picioarele. Fără vreun motiv anume, a străfulgerat–o certitudinea că individul o va întoarce înapoi. Astupa drumul, crăcănat şi greoi, o siluetă înfricoşătoare, neagră, diformă, ca un petic grosolan trântit acolo, pe fundalul însorit al lumii de afară. În contre–jour, nu avea cum să–i distingă rânjetul onctuos, profesional, dar nu avea nici o îndoială asupra lui. Şi, mai ales, asupra funcţiei detestabile cu care fusese învestit – aceea de a–i râde în nas şi a o îmbrânci înapoi. „Da' ce credeai tu fă... că de aici, de la noi, se iese aşa... care cum pofteşte?". Se apropiase cu paşi din ce în ce mai mici, împleticiţi, timoraţi. Era gata să o ia din proprie iniţiativă înapoi, căci de ocolit nu avea pe unde. Aşa proceda, în copilărie, atunci când vedea câte un câine în mijlocul drumului. „Hai, mai repejor domnişorică! Mi se pare mie sau nu prea te îndemni la ieşit?". Nu mai avea nici glas, nici putere să reacţioneze. L–a depăşit, totuşi, apropiindu–se buimacă de poarta din tablă, huruind greoi în mişcarea glisată, până s–a oprit; lăsase liber doar vreo jumătate de metru, intervalul minim necesar strecuratului. S–a trezit afară, strângând ochii împăienjeniţi dureros de lacrimi şi lumină... Şocul încercat atunci i–a rămas încrustat în creier, în inimă, în fiecare celulă a corpului. Asemenea câinelui lui Pavlov, de câte ori se află în faţa unei uniforme, se crispează, se inhibă şi nu mai e în stare să scoată un singur cuvânt. Culmea a atins–o odată, la Londra, în urmă cu vreo doi ani. Era cu Şerban, aterizaseră pe Heathrow şi mai aveau de depăşit ultimul baraj aflat în calea celor ce pătrund în Marea Britanie: poliţia de frontieră, controlul vizelor. La porţile de acces, îi întâmpinau doi funcţionari – o femeie albă şi un bărbat negru. Automat, s–a îndreptat către cel din urmă. Colega lui, zâmbitoare şi destinsă,

schimba cu fiecare pasager câte o amabilitate circumstanţială. Exact ceea ce evita, reflex, Magdalena. I–a întins negrului paşaportul. Privea în altă parte, aparent absentă, dar stăpânindu–şi cu greu tremurul nervos care o cuprinsese. Întotdeauna, atitudinea ei dădea de bănuit. Ştia asta şi aştepta, încordată, să–i fie puricat paşaportul de către cerberul cel închis la culoare, înainte de a–i face semn că, totuşi, este OK şi, deci, are voie să treacă. De data asta, însă, vocea negrului a zgâlţâit–o, ca un curent electric de mare intensitate: „Oh... ce frumos ţară aveţi acolo... la România!". Rigidă, n–a putut scoate un singur cuvânt. Funcţionarul, şi mai curtenitor, îi tot ieşea în întâmpinare elogiind, într–o românească stâlcită, dar inteligibilă, Craiova – oraşul unde se şcolise o perioadă, în tinereţea lui. Inutil. N–a scos de la ea nimic în afara unui zâmbet scremut, fals.

Cu agenţii de circulaţie, însă, a depăşit stadiul cataleptic. Nu coboară niciodată din maşină. În felul acesta, se uită la ei de sus, despărţită şi apărată, simbolic, de baricada inexpugnabilă a portierei. Subofiţerul ăsta se ambiţionează acum să–i întocmească procesul verbal. Nu o afectează. Are cu ce plăti. I se întâmplă frecvent. Nu că ar conduce prost sau imprudent. Dimpotrivă – până şi soţul ei a fost nevoit să–i recunoască talentul la volan. Dar de aici, din fortăreaţa ei Grand Cherokee, îşi plăteşte mai întâi poliţele, şi abia după ele – amenzile. Pe umflatul ăsta îl batjocoreşte deliberat, urmărindu–l cum se chinuie să smângălească fiecare literă. Când a îndrăznit să–şi sprijine talpa piciorului pe treapta nichelată a jeep–ului, l–a sancţionat prompt, slăbind frâna de mână. Maşina a luat–o uşor, la vale, dezechilibrându–l şi obligându–l să revină cu ambele picioare pe pământ. La propriu, dar şi la figurat. Nu era destul că–i poliţai... Dar e incapabil, dobitocul, să–i silabisească numele corect. Ce–i drept, au mai păţit–o şi alţii la fel. Acest prenume neobişnuit al ei i–a pus în încurcături identice pe majoritatea profesorilor din şcoală. Neatenţi şi superficiali, mai tot timpul grăbiţi, strigau catalogul la începutul anului. Şi greşeau când ajungeau la ea. „Nu mă cheamă Adriana!" devenise replica prin care se vedea nevoită să inaugureze, mai întotdeauna, cunoştinţa cu un dascăl nou. Dacă era bine dispusă, gusta încurcătura celui care călcase–n străchini, apoi scuzele de rigoare. Altădată se enerva, ambele ipostaze intrând într–un fel de ceremonial curent, la care chicoteau toţi colegii. Uneori, cei de la catedră resimţeau corectura ca pe o veritabilă ofensă. Întâi nu pricepeau, apoi se simţeau ironizaţi, atacaţi – ceea ce nu era departe de realitate. Cum adică – tu, profesor, să greşeşti în văzul tuturor la o simplă citire? Ei, faptul că ieşea în evidenţă îi făcea o imensă plăcere. Şi–a dorit dintotdeauna să fie deosebită, originală, unică. Să dea de lucru celor obligaţi să aibă de–a face cu ea. Să se impună. Îi era recunoscătoare funcţionarei de la starea civilă care a greşit, când i–a întocmit actul de naştere, mâncând o singură literă...

XV

Automobilul a depăşit periferiile insalubre şi pitoreşti ale capitalei. Domnul Paul întrebase, încă de când au pornit la drum, dacă e vreo grabă. Răspunsul distinsului client fiind negativ, au străbătut aceste zone cu încetinitorul şi mai pe

ocolite. În felul acesta, şoferul–filosof l–a introdus şi iniţiat în lumea mahalelei bucureştene. „Ma...a...laa?“ încercase elveţianul să se agaţe de pronunţia cât de cât corectă. I–a explicat şi provenienţa turcească a termenului, şi specificul inconfundabil al locului. „Spre deosebire de banlieu–urile dumneavoastră, mahalaua este un amestec inedit. Nici sat, nici oraş, dar adunând ce–i mai rău din fiecare“. După care s–a referit, cu nuanţele absolut necesare unei corecte înţelegeri, la starea de spirit ce bântuie prin asemenea locuri mărginaşe, marcate decisiv de lipsa unei identităţi certe: „Cartierele de tipul ăsta au o sută de ani... unele chiar mai mult. Sunt construite de pe vremea când terenurile erau extrem de ieftine, şi asta pentru că se găseau în plin câmp. Cumpărătorii veneau de la ţară. Pentru ei, a te aşeza aici, însemna primul pas într–o tentativă curajoasă, uneori disperată, de a–şi schimba condiţia socială, parvenind la statutul de orăşeni. Iată de ce construcţiile încropite sunt marcate de aerul provizoratului. Improvizate, ieftine, menite să adăpostească doar pentru o scurtă perioadă de timp. Uite că n–a fost să fie aşa... O tranziţie eşuată, ratată, încremenită într–un proiect ambiţios, dar neputincios. Spre dezamăgirea lor, urmată de resemnare, adaptare şi acomodare, proprietarii n–au izbutit să facă şi următorii paşi înainte, rămânând atârnaţi în această ipostază de provizorat fără sfârşit. Ei sunt nişte neisprăviţi, în sensul de oameni neterminaţi, incomplet definiţi. N–au rămas ţărani, chiar dacă păstrează multe din obiceiurile şi îndeletnicirile rurale. După cum, din nefericire pentru ambiţiile lor, n–au ajuns nici orăşeni veritabili. Verticalitatea clădirilor cu etaj spre care au tins este înlocuită de orizontalitatea curţii mici, nepavate, totuşi mai încăpătoare decât balconul jinduit, dar detestat. Aici convieţuiesc, ca într–o Arcă a lui Noe, toate orătăniile trebuincioase unei gospodării închise, organizate după un sistem pseudo–autarhic: câinele cu raţele, porcul cu pisica şi găinile. Asta le asigură supravieţuirea alimentară, dar şi continuitate în preocupări şi obişnuinţe. Adică un fel de liberate – nu de mişcare, ci de şedere. O jumătate de personalitate, cum ar veni. Cealaltă jumătate n–a murit. Este conservată sub forma unei aspiraţii, a unui deziderat de neatins şi, de aceea, criticat, chiar dispreţuit. Ştiţi fabula cu strugurii... prea acri, dacă nu poţi ajunge să–i culegi“. Din deplasarea lentă a automobilului, musafirul a putut vedea semnele definitorii pentru absenţa confortului urban – grămezi de lemne şi de cărbuni, destinate încălzirii pe timp de iarnă. Cabina de lemn dată cu var alb, din fundul curţii, adăpostind closetul primitiv. „Ceea ce lipseşte în primul rând acestui tip de habitat este canalizarea... adică apa curentă. De aceea, spălatul este economicos, rar, ajungând să reprezinte un adevărat ceremonial. Ligheanul şi găleata sunt accesorii vitale pe aici“. Martin observase deja recuzita respectivă. Femei îmbrăcate în capoate sau bărbaţi în ţinută la fel de precară cărau apa de la cişmele stradale, transportând–o cu efort de la distanţe mari, de multe zeci sau sute de metri. Sub povara găleţilor din material plastic, unele chiar din tablă, se mai opreau să îşi tragă sufletul, ocazie de a mai schimba o vorbă unii cu alţii. O făceau fără grabă, fără nervi – ca într–un ritual îndelung exersat şi deplin asumat. De altfel, comunicarea dintre vecini reprezenta o formă de superioritate a condiţiei lor sociale. Gardurile joase şi transparente îndeplineau doar o funcţie simbolică, fără a–şi propune (în nici un caz) să separe, să adăpostească ori să ascundă ceva. Căsuţele, mici şi gârbovite de vreme, aveau numai parter, fiind acoperite cu tablă, dacă nu chiar cu şindrilă din lemn. Stratul de flori, mic dar păstrat cu sfinţenie şi amplasat fără excepţie la limita dinspre stradă, indica locul privilegiat pe care frumosul natural continua să–l ocupe în mentalitatea acestor orăşeni de pripas. Altfel, oameni, curţi şi case – totul arăta ponosit, învechit, degradat. Ceea ce l–a frapat

pe vizitator a fost vârsta foarte înaintată a acestor mahalagii. „Este vorba despre ceva în genul coloniilor pentru bătrâni?“, întrebase el îngrozit. „A, nu... nici vorbă! Au fost şi ei tineri dar... le–a trecut. Asta–i tot. Abia copiii lor, şi nici aceştia toţi, au reuşit să ajungă unde visaseră ei. Dincolo, în oraş – asta însemnând câte un bloc cu multe etaje şi apartamente mici, inconfortabile, înghesuite... cum aţi văzut la mine. Acolo se duc, din când în când, să facă câte o baie ori să coacă la cuptor nişte cozonaci care, aici acasă, ar goli butelia de aragaz atât de greu de încărcat. La rândul lor, aceşti copii „realizaţi“ le trimit nepoţii vara, să se mai joace în curte, scăpând astfel de căldurile cu neputinţă de suportat ce se acumulează între zidurile de beton. Mai vin şi ei, ocazional, să–şi repare maşina ori să–şi spele la cişmea vreun covor – prea costisitor pentru ei ca să–l ducă la curăţătorie... ori să taie porcul de Crăciun“. Străduţele mici, strâmbe, cu o patină decăzută la rangul de ponoseală, erau pavate cu piatră colţuroasă, de râu, dar tot denivelate. Străinul a băgat de seamă că majoritatea trecătorilor privesc în jos, sprijinindu–se parcă cu ochii de pământ. După câte un colţ – sau chiar dintre două coşmelii prăpădite, aproape gata să se prăbuşească – izbucnea vertiginos şi ilogic câte o vilă, construcţie recentă cu etaj, balcoane largi, ferestre termopan, ţiglă pe acoperiş şi nelipsitele ziduri împrejmuitoare. „Îmbogăţiţii tranziţiei, a punctat călăuza. Afacerişti dubioşi, membri ai lumii interlope... de obicei aparţinând mafiei ţigăneşti“. Mirat de contraste, elveţianul a întrebat cum de s–a declarat de acord municipalitatea cu astfel de amestecături edilitare, eliberând aprobările de construcţie. „Păi, toată mahalaua este, prin însăşi esenţa ei, un produs al amestecului, al celor mai neaşteptate şi nepotrivite alăturări. Contraste, spuneţi? Ele sunt enorme, desigur. Dar tocmai asta dă media. De care, până la urmă, toţi sunt mulţumiţi... Să nu vă închipuiţi cumva că vecinul de peste drum, pensionar, nu se uită chiorâş şi nu–l pizmuieşte pe negustorul de maşini la mâna a doua sau pe contrabandistul mărunt, când vede ce căsoaie şi–a trântit în numai câteva luni de zile. Îl înjură şi îl bârfeşte la el în curte, cu neamurile sau cu vecinii, pe la cişmea, având grijă să vorbească în şoaptă. Dar când ajunge în centru... să–şi facă o injecţie, să–şi plătească impozitul sau numai să se plimbe... să nu care cumva să–l calci pe coadă, amintindu–i ori reproşându–i mahalaua de unde vine. Imediat ia cu gura foc, dintr–un soi de patriotism, de solidaritate locală, şi începe să se laude tocmai cu acest gen de construcţii „ultimul răcnet“ la care se simte părtaş şi de care se declară mândru. Asta deşi îl detestă pe proprietarul, neapărat hoţ – spre deosebire de el, care a rămas sărac, dar cinstit“.

Privind cu atenţie prin parbriz, pe Martin l–a amuzat diversitatea şi inventivitatea improvizaţiilor de tot felul. În acest univers arhaic, rămas cu mai bine de jumătate de secol în urma oraşului (cel care, şi el...ce să mai vorbim?) vedeai la tot pasul deşeuri strălucitoare reciclate şi folosite în cele mai năstruşnice combinaţii. Un fost corp de bibliotecă, cu vitrină şi geamuri, devenit coteţ pentru găini, o uşă de frigider instalată în locul obişnuitei porţi de intrare într–una dintre curţi, bidoane din plastic, ce adăpostiseră cândva vopsea Duffa, găzduiau acum, în ipostaza de ghivece, nişte flori de grădină superb colorate şi care, după părerea lui, ar fi meritat măcar nişte vase din ceramică. Sifonăria caraghios improvizată într–un fost microbuz abandonat, fără roţi şi cu petice de tablă în locul geamurilor, oferea clienţilor inclusiv băuturi alcoolice ieftine, pe care aceştia le consumau chiar acolo, stând în picioare şi trăncănind pe îndelete – preocupare esenţială şi primordială în arealul respectiv. De altfel, şoferul i–a atras atenţia asupra recipientelor aduse la umplut de către nepretenţioasa clientelă – nişte butelii din plastic, în care fusese iniţial Coca–Cola, cărora li se adaptase dispozitivul necesar pulverizării. „Aici, la

Porţile Orientului, unde totul se ia în joacă... nimic nu se aruncă, nimic nu se pierde, totul se păstrează, se transformă şi se foloseşte la altceva", i–a oferit el o parodie combinată între Poincare şi Lavoisier. „Cel mai mare succes îl au acele butelii promoţionale, care primesc o jumătate de litru mai mult lichid în ele. Întrucât diferenţa de capacitate nu se distinge la prima vedere, clienţii se dau în vânt după ele. Nu neapărat pentru câştigul efectiv, căci sifonul rămâne unul dintre produsele cele mai ieftine, ci în primul rând pentru plăcerea „ciubucului" – alt cuvânt turcesc, ce desemnează un câştig meschin, dar nemuncit şi, cel mai adesea, necinstit. Nu–i vorbă, negustorul cunoaşte şi el trucul, dar se face că nu l–ar băga în seamă. Ca să–şi scoată pârleala, scade intenţionat concentraţia acidului şi umple incomplet orice recipient – pasămite, ca să nu cedeze la presiunea gazului şi să se spargă...".

Decorul se schimbase. Înaintau încet, cu prudenţa pe care o impune de obicei un teren minat, prin hârtoapele pline de gunoaie ce şerpuiau printre nişte blocuri îngrozitor de mizere. „Ştiţi care–i diferenţa dintre un pesimist şi un optimist? l–a cercetat filosoful. Când ajunge la exasperare, pesimistul spune: Mai rău de–atâta nu se poate! La care optimismul răspunde: Ba se poate! Ca să nu spuneţi că n–aţi văzut totul, o să vă arăt acum şi cartierul ţigănesc...". În jur, câteva blocuri de câte patru etaje, fără uşi, fără balcoane, fără ferestre, despre care ai fi putut crede, la prima vedere, că sunt părăsite. Dar nu erau. A fost de ajuns să oprească maşina, că s–au şi trezit înconjuraţi de o liotă de puradei slabi, murdari şi gălăgioşi, toţi cu mâinile întinse, îmbrâncindu–se unii pe alţii ca nişte câini hămesiţi, sperând să apuce ceva din ce li s–ar fi putut oferi. Aproape simultan, atrase pesemne de zgomotul făcut, în găurile negre ale fostelor ferestre au apărut chipurile unor adulţi, majoritatea femei, care dialogau mai mult onomatopeic cu cei de afară. Câteva pastile de chewing gum, aruncate de domnul Paul peste capetele copiilor, i–au stârnit şi dispersat pe aceştia, dându–le de lucru. Au pornit–o singuri spre una dintre insalubrele incinte. „Nu ştiu părerea dumneavoastră personală despre problema ţigănească, dar sunt la curent cu tărăboiul pe care Uniunea Europeană şi alte organisme internaţionale, asociaţii şi mişcări umanitare îl fac pe teme cum ar fi discriminarea şi chiar segregaţia rasială, ghetoizarea sau persecutarea acestora. E bine să vedeţi, să mirosiţi şi, eventual, să vă convingeţi de realitate la faţa locului". Vreo cinci, maximum zece minute, îi fuseseră de ajuns pentru o documentare eliberată de prejudecăţile uzuale în astfel de cazuri. Păşind anevoie printre bălţi fetide şi maldăre de gunoaie deja pietrificate, au ajuns înaintea unei găuri mari, negre, puturoase. Semăna oarecum cu intrarea într–o peşteră, dinăuntrul căreia răzbăteau urlete, râsete, chiuituri şi alte zgomote mai mult sau mai puţin domestice. Noroc cu lanterna pe care şoferul avusese inspiraţia să o ia în expediţie. Doar astfel au izbutit să urce, cale de un etaj, nişte trepte sparte, a căror balustradă nu mai exista nici ea. Primul apartament la care s–au oprit nu avea uşă. Nu fusese furată, cum s–ar fi putut crede. Se dovedise, pur şi simplu, inutilă. Încurca libera circulaţie a persoanelor, problemă fundamentală înscrisă ca atare chiar în Cartea Universală a Drepturilor Omului. Numai puradeii se tot agăţau de ea, dându–se ca într–un fel de ringespiel, distracţie care, cu timpul, îi şubrezise balamalele. Ca şi cum n–ar fi fost suficient, îi mai şi stătea în cale lui Neacşu, şeful numeroasei familii – fost gunoier, fost puşcăriaş, revenit în liberate ca şomer fără speranţă, mereu în căutarea unor expediente din care să iasă ceva de mâncat şi de băut. Alcoolic înrăit şi violent, el se împiedica cel mai des de nedoritul obstacol – fie nu–l observa, ciocnindu–se de el asemeni unui liliac orb, fie îl găsea ferecat cu zăvorul, pe dinăuntru, atunci când ţiganca, sătulă de bătăile încasate, nu–i mai dădea drumul în casă. Nici o problemă – a

trecut prin ea, de–a dreptul. O dată. De două ori... în funcţie de circumstanţe şi trebuinţe. După care, într–o zi seacă, a smuls–o şi i–a vândut, ceea ce mai rămăsese din ea, unui vecin – mahalagiu de curte – ca să o ardă în sobă. Primise de pe urma tranzacţiei contravaloarea a fix o sută de grame rachiu pe care–l şi băuse, plin de încântare, la prima cârciumă. Acum, în habitatul familiei Mărăcine se pătrundea printr–un fel de cârpă atârnată şui şi destul de inutil, căci nici muştele nu se sinchiseau de ea. În spate, se deschidea o cameră de maximum cincisprezece metri pătraţi, plină de igrasie şi jeg. De–a lungul pereţilor zgrunţuroşi, din beton, care nu mai păstrau pe ei nici măcar amintirea vreunei urme de tencuială, darămite de zugrăveală, erau înşirate un fel de paturi strâmbe, din scânduri – altfel, unicul mobilier existent. Într–unul din ele dormea, sforăind voiniceşte, însuşi stăpânul casei. Tatuajele i se vedeau lăbărţate pe piept şi pe braţe, dar impresia cea mai puternică nu o produceau nici picioarele mizere şi îngrozitor de mirositoare, nici gura căscată hidos, în care străluceau doar doi dinţi, dar din aur, ci sângele închegat pe faţă, semn al unei bătăi recente. Pe jos, zăceau aruncate de–a valma cârpe de învelit sau de îmbrăcat, sticle de băutură proastă, resturile strâmbe ale unei triciclete dezmembrate, plus diverse rămăşiţe alimentare, intrate deja într–o stare avansată de alterare. Acesta era decorul. Personajele se arătau, şi ele, pe măsură: doi copii de patru–cinci ani se jucau în legea lor cu un câine jerpelit şi costeliv, având numai trei picioare, de care trăgeau din toate puterile, smulgându–i scheunături de durere. Un alt specimen, de maximum un an, plin de bube mari, de muci şi de excremente mai vechi sau mai noi, fusese legat cu un cordon de cauciuc de un piron bătut direct în zid. Urla, doar–doar l–o băga cineva în seamă. Ceea ce nu era cazul. O femeie de vârstă incertă, probabil maică–sa, era absorbită cu totul de televizorul color, aşezat tot pe jos, în care tocmai se zbenguia un film indian plin de patos şi de muzică. Dintr–o hrubă alăturată (ce ar fi putut fi, odată, baie sau bucătărie) se auzea prăbuşindu–se cu zgomot, direct pe podea, un jet puternic de apă – probabil direct dintr–o ţeavă care nu mai avea robinet. Domnul Paul i–a explicat – în timp ce încercau să iasă înapoi, la aer curat – că nici unul dintre aceste adăposturi nu mai beneficiau de utilităţile curente: apă caldă, gaz, curent electric, pentru că fuseseră mai întâi părăsite, apoi reocupate fără nici o formă legală de aceşti locatari pripăşiţi dintr–o stare semi–nomadă, într–o existenţă sălbatică, asumată cu seninătate dincolo de limitele socialului. „Dar televizorul?! ... Ăsta cum de funcţiona?“, a încercat vizitatorul să se menţină între datele stricte ale realităţii. „A...sigur că da. De aşa ceva nu se lipsesc nici morţi. Abonamentul la reţeaua de distribuţie prin cablu este singurul pe care acceptă să–l plătească, căci altfel rămân fără bunătate de distracţie. Dar sursa de alimentare a aparatului, n–aţi băgat de seamă, era o baterie–acumulator. Furată, mie–n sută, de la vreo maşină“...

Martin era impresionat de mizeria, infinită şi fără de leac, pe care o descoperise. Nu mai văzuse aşa ceva nici în Nepal, nici în Zambia sau Nigeria. Până şi periferiile marilor metropole sud–americane arătau mai omeneşte. De ce această diferenţă aici, atât de aproape –sub aspect geografic – de inima Europei, la sfârşit de secol XX? „Aveţi dreptate, e greu de înţeles pentru cine încearcă să privească lucrurile prin prisma normalităţii. Dacă n–ar exista riscul să mă consideraţi şovin... ba mai rău de–atât, chiar rasist... m–aş încumeta, poate, să vă explic unele aspecte esenţiale ale problemei. Cele ce nu ajung niciodată să fie înţelese de mass media şi, prin ea, de opinia publică în general...“. Tentaţia era prea mare ca să poată fi refuzată. În plus, călătoria lungă care–i aştepta şi, nu în ultimul rând, prestanţa intelectuală a interlocutorului, îndemnau la încrederea care potenţează întotdeauna curiozitatea legitimă.

Elveţianul era conştient în sinea lui că nu ştie mai nimic serios despre aceşti ţigani, pe care îi compătimise întotdeauna din inerţie, considerându–i victime nefericite ale unor societăţi prea puţin înţelegătoare şi aproape deloc îngăduitoare cu nevoile lor specifice. Se putea spune, deci, că era dominat de o idee preconcepută în ceea ce–i priveşte. Ciocnirea şocantă cu realitatea brută din acest ghetou îi clătinase serios convingerile. A putut constata, fără nici o formă de intermediere, de selecţie sau de speculare a spectaculosului, ceea ce nu–şi imaginase nici un moment până acum – şi anume că oamenii aceştia erau absolut liberi şi fericiţi. Marginalizarea şi mizeria păreau să însemne opţiuni asumate în mod natural. „Nu i–a închis nimeni aici. Iniţial, blocurile acestea – pe care am ţinut să le vedeţi – fuseseră cămine pentru nefamilişti, destinate muncitorilor tineri, de abia veniţi în capitală. O altă mahala – mai nouă şi aşezată pe verticală. Aşa zisele apartamente au, din proiectare, pe lângă camera de zi, câte o chicinetă şi grupul sanitar…". Desigur, nu reprezentaseră niciodată, pentru nimeni, raiul pe pământ. Ca dovadă, fiecare locatar provizoriu făcuse tot posibilul să scape cât mai repede de acolo. Într–un târziu, fuseseră părăsite cu totul, aşteptându–şi o binemeritată demolare. „Atunci au năvălit ţiganii în ele, asemeni şobolanilor sau insectelor, cotropindu–le efectiv, instalându–se şi înmulţindu–se în ele. Fără grijă, fără frică, fără ruşine, dar şi fără vreo oprelişte din partea nimănui. Nu au acte de identitate, nu muncesc, nu câştigă. Doar consumă, distrug şi proliferează…". Doctorul nu putea pricepe cum adică… să nu ai acte? Păi, nu este asta treaba poliţiei, a municipalităţii? De ce nu se intervine serios şi metodic pentru a se pune totul într–o elementară rânduială… de la care să înceapă abordarea civilizată, eficientă a celorlalte probleme? Un stat civilizat este dator să acţioneze pentru integrarea minorităţilor înapoiate, defavorizate. „Desigur! Numai că, privite din unghiul lor de vedere, asta nu înseamnă decât asimilare forţată, pierderea identităţii culturale… concepte deosebit de fragile, la care lumea civilizată a devenit foarte sensibilă. Or, acestor indivizi nu le place să muncească, să respecte normele curente de convieţuire socială… în genere, nici un fel de reguli. O euforie primitivă, animalică, infantilă – cum vreţi s–o numiţi – le guvernează întregul comportament. Complexe de inferioritate, certe şi justificate, generează un spirit vindicativ, agresiv… chiar dacă uneori afişează o ipocrită, dar foarte lucrativă stare de inferioritate, apelând la compasiune şi milă pentru a primi benevol ceea ce este prea greu sau periculos să fure. Nu întâmplător, cerşetoria este ocupaţia lor predilectă, de pe urma căreia câştigă enorm. Revenind la cei pe care i–am vizitat, aceştia nu doar că nu încearcă să–şi depăşească deplorabila condiţie, dar o şi perpetuează cu o îndărătnicie incurabilă. Pretind să li se dea totul de la stat şi să fie lăsaţi în pace, să vieţuiască în conformitate cu obiceiurile, cu impulsurile lor devenite tradiţie şi reclamată ca atare.

Uite, să luăm doar problema gunoaielor pe care le produc şi care îi năpădesc. Ei bine, societatea de salubritate încearcă zadarnic, de ani de zile, să rezolve măcar problema asta. Le–au adus şi instalat pubele şi containere pentru depozitarea deşeurilor menajere. Au dispărut imediat… O să mă întrebaţi, pe bună dreptate, ce se poate face cu un container de gunoi – orice. Dacă sunt confecţionate din plastic, li se schimbă destinaţia, ajungând să păstreze în ele cărbuni sau pământ pentru flori, nisip ori murături pe timp de iarnă. Intraţi prin curţile mahalalei vecine şi le veţi găsi cu siguranţă, cumpărate pe mai nimic. Cele metalice sunt şi mai rentabile, ajungând imediat la fier vechi. Iese, de pe urma lor, de–o ţuică, de câteva pâini sau de o jumătate de kilogram de carne. Destul. Se mulţumesc cu orice, puţin şi prost… nu contează, dar

supravieţuiesc din asta, căci expedientele respective sunt extrem de frecvente. Cât despre aspectul igienic... ca şi cum n–ar exista. Infecţii, alergii, molime? Nu contează. Ca, de altfel, tot ceea ce este abstract, chiar dacă previzibil înainte de a se manifesta nociv, periculos. Sunteţi medic, nu trebuie să vă spun eu că, genetic, ţiganii au o imunitate puternică, dar şi o durată a vieţii mult mai scurtă. S–a făcut mare caz, pe la dumneavoastră prin occident, de zidul prin care locuitorii unui sat din Cehia au încercat să se protejeze în faţa zgomotului, a murdăriei şi a celorlalte neplăceri venind dinspre colonia ţigănească de acolo. Imediat s–a vorbit de segregaţie, apartheid şi altele asemenea. Conceptual, aşa s–or fi văzând lucrurile. Dar aici, în ghetoul pe care l–aţi vizitat, gunoiul, duhoarea, mizeria sunt cât se poate de concrete, reprezintă mediul lor natural de care sunt mândri, le place... Poţi să–i duci oriunde, în altă parte... în cele mai curate şi civilizate condiţii – le vor aduce în acelaşi hal. Aţi văzut copiii cum aleargă, scotocesc şi cât de bine se simt şi în casă, şi afară. Nu se poate face nimic la nivelul respectiv..."

Cum să nu existe remediu? O asemenea motivaţie conduce automat, îşi spune vizitatorul, la resemnare, abandon şi agravare. Nu se poate aşa ceva... trebuie să procedezi ca toată lumea civilizată, nu e cazul să descoperi America, ci doar să o imiţi. Ca şi cum i–ar fi ghicit gândurile, domnul Paul vine imediat cu argumentele sale. „Bineînţeles, la dumneavoastră acasă lucrurile s–ar rezolva cât ai clipi. Amenzi, poliţie, tribunal, închisoare... În cel mai rău caz, la urmă, expulzarea – dacă e vorba de străini. De altfel, cu ceilalţi e greu de crezut că s–ar putea depăşi faza incipientă. Pe când la noi, acum, ce poţi să le faci? S–o luăm pe rând. Amenzile: n–au din ce le plăti. Nu lucrează, n–au nici un venit oficial. Celelalte nu se declară. V–am spus, nu–şi achită ei căldura şi lumina, darămite restul. Recurgi la poliţie... aceeaşi neputinţă obiectivă. Conform legislaţiei europene, nu arestezi pentru contravenţii, ci doar pentru infracţiuni... şi acelea, numai dacă sunt destul de grave. Se ajunge şi acolo când sunt prinşi că fură, tâlhăresc, omoară. Dar asta, numai când făptaşii sunt de vârstă adultă, or, la majoritatea şterpelelilor, la cerşit şi la restul găinăriilor mărunte sunt folosiţi copiii. Ăştia stârnesc milă şi scapă uşor, doar cu câte o bătaie. Adulţii, când sunt prinşi în urma unor acte anti–sociale grave cum ar fi violurile, jafurile, crimele ... ăştia ajung, pentru o perioadă, în puşcărie. Spre exemplu tatăl, capul familiei. Cât stă în dosul gratiilor, cei rămaşi acasă invocă acest lucru. Handicap real – ce să le mai faci? Odată ieşit de acolo, e şi mai rău: detenţia nu l–a dat pe brazdă, doar l–a înrăit, l–a motivat şi – ceea ce este şi mai periculos – l–a specializat în alte activităţi infracţionale. Cum ar veni, şi–a făcut studiile superioare, specializarea în aşa ceva. Faţă de amploarea şi puterea de contaminare a acestei veritabile maladii, democraţia nu–ţi permite să foloseşti mijloace de eradicare precum munca obligatorie, măsurile preventive sau civilizarea forţată".

Aşa cum era prezentat, tabloul arăta într–adevăr sumbru. Oricât ar fi fost de deschis şi tolerant, Martin Eissler nu putea fi şi orb. Fenomenul exista, intrase în contact nemijlocit cu el, iar vorbele frumoase sau ideile preconcepute nu ajutau, în nici un caz, la vindecare, nici măcar la ameliorare. De unde, atunci, o astfel de malformaţie? Şi pentru această nelămurire, companionul său avea răspunsul pregătit. „Analizând obiectiv structura psiho–comportamentală a acestor etnii de provenienţă orientală, se disting câteva repere structurale: individualismul exacerbat, impulsivitatea dusă până la violenţă, labilitatea emoţională ce generează atitudini oscilând năvalnic între extreme. Cu cât sunt mai needucaţi, cu atât apar mai pregnant. Sigur, generalizarile sunt periculoase, cu toate astea, statistica operează cu ele. Gradul ridicat de

infracţionalitate caracterizează majoritatea membrilor acestei comunităţi, lui adăugându–i–se refuzul acceptării normelor sociale, parazitismul, promiscuitatea. Repet, sunt date certe, nu păreri sau impresii. Uitaţi–vă la zona sud–asiatică, pe care ţiganii o revendică – şi cred că justificat – ca leagăn al obârşiei lor: India, Pakistan, Bangladesh... aceleaşi tradiţii, tendinţe, apucături. Şi dacă nu s–au mai străduit englezii să impună civilizaţia, în accepţia ei occidentală!... Au făcut–o folosind mijloace restrictive, contondente, uneori de–a dreptul brutale, şi asta timp de peste două sute de ani. Şi... ce–au obţinut? Au sfârşit prin a se retrage demn, sub sloganul frumos al decolonizării, dar care maschează, pe fond, un eşec evident al acţiunii civilizatoare. Vă rog să ţineţi seama că, pe atunci, nici nu se discuta despre drepturile omului, tratamentul minorităţilor sau discriminarea pozitivă, ce conferă categoriilor presupus defavorizate avantaje suplimentare".

Oaspetelui îi venea greu să obiecteze, în faţa unor argumente solide care, din păcate, se verificaseră şi rezistaseră la proba adevărului. Dar nici nu putea accepta, cu conştiinţa împăcată, anatemizarea colectivă a etniei ţigăneşti. „Nu–i puteţi băga pe toţi în aceeaşi oală", a apelat el, în replică, la o formulă stilistică des întâlnită pe aici, prin care se subliniau tocmai diferenţele specifice. Văzuse cu ochii lui ţigani care îşi depăşiseră condiţia, ajungând la un nivel de reprezentare socială extrem de ridicat: umblau numai cu limuzine scumpe, locuiau în adevărate palate, îşi trimiteau copiii la studii în ţările cele mai avansate ale lumii. Şoferul nu l–a contrazis, dar a ţinut să adauge că – exceptând câteva cazuri izolate – aceştia se ridicaseră economic prin afaceri oneroase, conducând reţele întinse de hoţi şi proxeneţi, făcându–şi averile cu adevărat impresionante din activităţi specifice crimei organizate. „Încă un contrast izbitor, poftim, specific culturilor primitive şi societăţilor înapoiate: acela dintre opulenţa copleşitoare, indecentă şi ridicolă a conducătorilor, în raport cu sărăcia endemică a supuşilor, pe care pretind că–i reprezintă şi îi apără... În realitate, îi exploatează dincolo de orice limită imaginabilă". Pe elveţian îl câştigase această analiză metodică, riguroasă, obiectivă a fenomenului. Începea deja să vadă cu alţi ochi şi să reevalueze tot ceea ce crezuse, până atunci, că nu–i mai poate oferi cine ştie ce surprize.

Filosoful şi–a întrerupt prelegerea spre a–şi exercita deplin atribuţiile de şofer, pentru care fusese angajat şi plătit. Pe şoseaua îngustă şi aglomerată, şerpuind sinuos atât pe orizontală cât şi pe verticală, datorită reliefului colinar, au ajuns din urmă o caravană ciudată. Câteva căruţe cu coviltir înaintează lent, în pasul molcom al cailor care le trag. Toate sunt pline de ţigani, aşezaţi claie peste grămadă, care pe unde a apucat. Nu este prima oară când Martin vede în România asemenea expediţii exotice. I se părea că fac parte, oarecum, din decor. Acum, însă, imaginea capătă o altă dimensiune şi chiar încărcătură, prin prisma celor văzute puţin mai devreme şi discutate apoi cu Paul Vărzaru. Iată de ce priveşte cu atenţie convoiul rutier în coada căruia limuzina se târâie neputincioasă. Căci vizibilitatea precară şi traficul greoi, lent şi amestecat de pe contrasens, face imposibilă orice tentativă de depăşire. „Precum observaţi, lecţia are şi ilustraţii adecvate. Aceştia sunt ţiganii nomazi, umblând în legea lor de colo–colo. Asta deşi legislaţia rutieră interzice, pe hârtie, circulaţia vehiculelor cu tracţiune animală". Elveţianul zâmbeşte, constatând că hârtia e una, iar şoseaua cu totul altceva. „Şi nu sunt opriţi de către agenţii de circulaţie?", se miră el, ipocrit, scoţându–şi aparatul de fotografiat. „Nu. Nici aici, nici în oraşe. Poliţia nu se complică cu ei. V–am mai spus: n–au acte pentru identificare, nici bani pentru amenzile de rigoare. Confiscarea vehiculelor, cu animale cu tot, ar ridica alte probleme, practic insurmontabile: cine şi unde să le ducă după

aceea? Statul român nu deţine grajduri unde să le adăpostească, fonduri şi personal pentru îngrijirea lor. Şi caii nu se mai împuşcă, nu–i aşa? Între atîtea complicaţii aberante şi realmente insolubile, s–a ales soluţia de a închide ochii...".

Vădit amuzat, străinul pare cuprins de ceea ce s–ar putea numi „beţia imaginii". Trage clişeu după clişeu, acţionând frenetic zoom–ul şi înghiţind, cu o savuroasă lăcomie, fiecare detaliu. Pălăria cu boruri largi, texane, sub care luceşte o pereche de ochelari cu ramă din aur şi cu o singură lentilă neagră, perechea lipsind cu desăvârşire. Copilul sugar este ţinut cu o mână la sân, în timp ce cealaltă duce spre gura mamei o sticlă de coniac Napoleon. Radio–casetofonul imens, aruncat peste o armonică veche, alături de un ceas–pendulă şi doi dovleci sparţi. Dincolo de costumaţia şocantă – amestec de culori ţipătoare, de cel mai desăvârşit prost gust – se observă şi murdăria, şi degradarea, şi ridicolul. Sub fiecare căruţă umblă, legaţi cu lanţuri, câini flocoşi ce par nişte prizonieri lihniţi şi istoviţi, obligaţi să îndure calvarul unei absurde deplasări. Deasupra, la nivelul superior, ocupat de oameni, realitatea nu are prea multe tangenţe cu normalitatea. Deşi şoferul aşteaptă, răbdător, o posibilitate de depăşire, fără a claxona ori a forţa fluxul greoi, ţiganii privesc de sus, făcând gesturi obscene şi aruncând un şuvoi de vorbe al căror sens, chiar neinteligibil, nu poate fi foarte diferit. Reiese asta din tot comportamentul lor. Ura agresivă li se scurge într–o încântare unsuroasă atunci când unul dintre ei, proţăpit în picioare, îşi ridică poalele unui veştmânt incert, îşi scoate penisul vânăt şi începe să facă pipi direct pe capota elegantului Volvo. Colegii lui sunt în delir, în timp ce eroul se dă pe spate, se crăcănează grotesc, încercând să ajungă cu jetul până la parbriz. Scop pentru care este susţinut, apoi înlocuit de ceilalţi tovarăşi ai săi, aliniaţi cu toţii într–un scabros pluton de execuţie urinară.

Le este imposibil să evite scârbosul recital, căci din faţă continuă să apară, la tot pasul, ba un tractor, ba un biciclist, ba vreo altă căruţă, amestecate printre camioane grele, autobuze pline sau automobile ţinute, şi ele, la respect, obligate să se târâie lent, fiecare la locul său. Şi în spate, coloana formată umblă bară la bară, neadmiţând ieşirea din cârd. Tentativa lui Paul Vărzaru de a se opri, pentru a câştiga distanţa salvatoare, este sancţionată printr–un claxon asurzitor şi neiertător, slobozit de sub capota înaltă a camionului din spate. De acolo, de pe locul său privilegiat, conducătorul acestuia vede perfect tot ce li se întâmplă, dar nu acceptă să–i ajute, renunţând la spectacolul neobişnuit în care o căruţă de ţigani ţine la respect luxoasa, dar neputincioasa limuzină şi pe pasagerii aflaţi înăuntru. Elveţianul ia lucrurile aşa cum sunt, păstrându–şi aerul senin, chiar dacă uşor contrariat. În pofida aşteptărilor sale, nici românul de lângă el nu se arată mânios ci, mai curând resemnat. „Quod errat demonstrandum", se mulţumeşte el să puncteze. Doar nervozitatea gestului prin care acţionează ştergătoarele de parbriz îi trădează întrucâtva starea de nervozitate... Zgomotul ritmic al acestora, punctând mişcarea lor amplă, oscilatorie, este singurul care umple habitaclul minute bune, chiar şi după ce ultimii stropi galbeni au fost oarecum şterşi...

– Şi totuşi, trebuie negreşit să faceţi ceva cu ei. În occident există deja, bine înrădăcinată, tendinţa de a–i considera români. Nu e nici foarte exact, şi nici nu vă face cinste.

Un oftat adânc, venit dinspre locul şoferului, ţine locul oricărei alte reacţii. Cum să–i explice musafirului confuzia extrem de lesnicioasă şi din ce în ce mai frecventă dintre „români" şi „romi", noua titulatură pe care şi–au luat–o, întâmplător sau nu, ţiganii? Destul că ea funcţionează deja, sporind confuzia celor excedaţi, pe străzile Parisului sau ale Londrei, la Stockholm, Roma sau Amsterdam, atunci când sunt asaltaţi de cerşetori care se pretind refugiaţi, de hoţii de

buzunare sau de cei specializaţi în spargeri de case, maşini ori magazine.

– Lumea neştiutoare este dispusă să–i compătimeaască, luând prea uşor sărăcia afişată drept una reală. De aici şi percepţiile diametral opuse asupra lor. Aici, la noi, nu mai e un secret şi nici un mister organizarea piramidală a acestei etnii, pentru care autoritatea consanguinară reprezintă una dintre puţinele reguli respectate cu sfinţenie. Altfel spus, marea masă a ţiganilor de jos este supusă şefilor de care ascultă şi pentru care activează. Pe limba lor, li se spune „bulibaşă“, având drept de viaţă şi de moarte asupra celor aflaţi în subordinea lor. Mai nou, majoritatea acestora şi–au luat titluri ridicol–pompoase, de reprezentare. Unul s–a autoîncoronat drept „regele internaţional al romilor“, pretinzând ascultare de tip medieval. Văru–său, gelos şi mai paranoic, s–a intitulat imediat „împărat al romilor de pretutindeni“... alt palat, altă curte, alte afaceri la fel de necurate. Colac peste pupăză, cel de–al treilea văr din numeroasa familie nu putea, desigur, să stea în raftul lui, închinându–se celor două capete încoronate. Aşa că, fără multă vorbă, şi–a zis „guvernator internaţional al ţiganilor“. Dincolo de titlu, fiecare este stăpân peste mii de alţi supuşi, majoritatea utilizaţi pentru operaţiuni ilegale, antisociale, de îmbogăţire a Şefului suprem. La ordinul lor, femeile fac copii în serie. Cei mai mulţi sunt vânduţi, restul fiind păstraţi „de sământă“. Dar şi aceştia produc, integraţi în sistemul de cerşetorie stradală, fiind pur şi simplu crescuţi spre a se ocupa cu infracţiuni aducătoare de profit. Puţine etnii mai au, astăzi, un comportament atât de omogen ca ei. Solidaritatea rasială funcţionează întotdeauna, de la căsătorii şi asocieri în cerc închis. Evoluţie, emancipare... da, se poate vorbi şi despre aşa ceva, dar într–un fel anume. Cei care se dovedesc capabili de sedentarism şi, apoi, de o minimă educaţie parvin pe scara ierarhiei interne. Organizaţi în clanuri, reţele sau familii mafiote, au ajuns să alcătuiască azi un sector aparte al lumii interlope. Cel mai violent, mai curajos în acte violente, mai eficient. De la celebrele taxe de protecţie, cămătărie şi prostituţie organizată, răpiri şi sechestrări de persoane până la recuperatorii şi falsificatorii de bani, ucigaşii plătiţi sau, mai nou, reţelele pedofile, totul se subordonează unor capi ai ţiganilor. Fireşte că, la câştigurile fabuloase obţinute pe aceste căi, cei aflaţi pe palierele superioare ajung să afişeze bogăţii imense, cu care sfidează orice constrângere legală, cumpărând şi corupând totul: poliţişti, judecători, vameşi, politicieni, miniştri... Cam ăsta este, pentru majoritatea dintre ei, sensul evoluţiei, al socializării“.

Linişte. Doctorul stă, pe jumătate întors spre stânga şi ascultă. E bine aşa... Filosoful poate să continue, chiar dacă şoferul este obligat să privească drept înainte, la drumul ce taie în două un sat obscur, cu case mici şi rare, ca atâtea altele prin care au trecut şi până acum.

– Ştiţi de ce v–am detaliat toate acestea? Vedem cu toţii, la televizor, imagini şocante de prin Bangladesh sau Burkina Fasso, Sri Lanka ori Salvador. Ne îngrozim de mizeria generalizată, de înapoierea fără speranţă care bântuie pe acolo... Intrăm chiar în contact, uneori, cu detalii terifiante, surprinse de câte un cameraman mai norocos sau mai curajos. Ei bine, impresia – sau depresia – care se instalează în urma contactului, fie şi vizual, cu asemenea realităţi nu înseamnă nicidecum rasism, xenofobie... ci doar o reacţie firească de evaluare şi de apreciere a respectivelor realităţi. Dumneavoastră, occidentalii, sunteţi predispuşi să ne acuzaţi pe noi, românii, că am fi şovini, că am discrimina minorităţile etnice. Ba să avem pardon! Le suportăm... cu greu, dar atât. Ce te faci însă când segmentul activ, ofensiv, lucrativ al etniei ţigăneşti nu se mai mulţumeşte cu sărăcia generală instalată aici, la noi? Drept pentru care îşi mută atenţia şi câmpul de

acţiune spre ţările bogate, avansate. Dau buzna, pătrund fără probleme... în pofida politicii restrictive din domeniul vizelor... şi trec la treabă. Cum ajung acolo, deranjându–vă şi speriindu–vă cu năravurile lor admirabile de la distanţă, dar insuportabile de aproape, nu mai ştiţi cum să îi vânaţi, să–i faceţi pachet şi să–i trimiteţi înapoi, de unde au venit. Am dreptate sau nu?

– Ăăă... într–o oarecare măsură, poate. Şi aceea, recunosc, este o dreptate regretabilă. Eu unul nu agreez asemenea soluţii şi nu pot să le aprob.

– Nu puteţi... Dar ştiţi de ce? Fiindcă nu aţi avut ghinionul să suportaţi pe propria piele binefacerile unei asemenea îngăduinţe, a toleranţei dumneavoastră necondiţionate în principiu. V–au amuzat ţiganii din căruţă, făcând pipi pe maşina noastră. Aţi luat–o ca pe un fleac, admirând ineditul experienţei şi trecând cu vederea ceea ce este mult mai grav. Şi anume, primitivismul în expansiune, poluant şi degradant. Iertaţi–mi francheţea, dar mă tem că am descoperit şi motivul real care v–a limitat percepţia şi reacţia doar la atât: câteva poze şi o superioară îngăduinţă. De vină este paravanul protector interpus între dumneavoastră şi ei. V–a apărat parbrizul, domnule doctor. Dar ia să fi apucat ei un ciomag sau vreun pietroi, să ne fi spart acest geam izolator, cum se întâmplă frecvent... Nu i–aţi mai fi urmărit, atunci, ca pe ecranul televizoruului. Şi urina aceea scârboasă v–ar fi atins nemijlocit, sărind de pe capota lucioasă direct pe faţa şi pe hainele dumneavoastră! Iertată să–mi fie bănuiala, dar cred că nu v–ar mai fi amuzat la fel de mult. Şi nu aţi mai fi rămas la fel de impasibil, de detaşat. Percepute doar pe lungime şi lăţime, cum se văd pe ecran, lucrurile arată într–un fel... de cele mai multe ori suportabil, dacă nu chiar amuzant sau atrăgător. Când apare, însă, şi cea de–a treia dimensiune – atunci începe să se cam schimbe treaba. Ea face întotdeauna diferenţa între impresie şi realitatea concretă, palpabilă...

Se opreşte, căci nu mai are aer în plămâni. Este epuizat. Şi, în plus, se teme că a cam sărit peste cal. Riscurile sincerităţii. Elveţianul, însă, nu arată deloc deranjat de turnura pe care a luat–o toată discuţia.

– În bună măsură, consider că aveţi dreptate. Totuşi, nu cred din principiu în problemele insolubile... în defectele incorigibile... în situaţiile fără ieşire.

Paul Vărzaru îşi reprimă cu greu un zâmbet. Nu însă şi gândul ghiduş care l–a provocat. Ia uite la străinul ăsta – umblat, bine informat... dar păstrându–şi aceeaşi inalterabilă bună credinţă, chiar naivitate. Nu dă deloc bine să tulburi nişte convingeri atât de sensibile, de nobile. Mai cu seamă când îţi este mai întâi client, şi abia apoi un eventual partener de dialog. Alternativa – aceea de a–l lăsa să persiste într–o eroare preconcepută şi perpetuă – nu se arată nici ea a fi mai onestă. Sigur, planează asupra lui primejdia de a fi perceput şi clasificat drept rasist. Omul nu–l cunoaşte deloc, deci nu are de unde să ştie că are oroare de orice gândire sau atitudine extremistă. Însă, în ce–i priveşte pe ţigani (nu pe toţi, fireşte) datele esenţiale ţin de anumite permanenţe, regăsibile la nivelul indivizilor cu o frecvenţă atât de mare, încât nu pot fi trecute cu vederea atunci când ajung să reprezinte nişte caracteristici definitorii la nivel de macro–grup. Dilema care–l domină, în acest moment, pe filosoful decăzut în ipostaza de şofer, este una dintre cele mai incomode. Ori rămâne complezent, politicos şi mincinos, acceptând să confirme ipocrit nişte păreri, nişte stereotipuri bazate pe o percepţie insuficientă sau eronată – altfel spus, nişte falsuri. Ori îndrăzneşte să–şi depăşească actuala condiţie, să–şi ia mintea la purtare şi să exprime ceea ce cunoaşte destul de bine. Oricum, mult mai bine decât alţii...

– Dificultatea unei evaluări colective este de fiecare dată

măsurată prin însăşi excepţiile care infirmă concluzia rezultată statistic. Însă, în ce–i priveşte pe ţigani, evident, nu pot nega cu totul ipotetica lor capacitate de socializare. Dar, ca să fiu corect, trebuie să subliniez că procentul acestora este foarte mic. Etnia şi rasa determină la ei un fenomen asemănător fuziunii nucleare...

– Cum adică? Dumneavoastră susţineţi că...

– Da. Şi nu mă jenez de această opinie. Ca şi evreii, ţiganii sunt puternici – generic vorbind, deci asumându–mi riscurile globalizării – ei constituind o rasă naţiune. Forţa lor constă în primul rând în omogenitate. Nu discutăm acum diferenţele, dintre care una este esenţială şi, ca atare, se impune subliniată: aceea că, în cea mai mare parte a lor, evreii au avut impulsul şi conştiinţa valorii lor, raportată aproape întotdeauna la restul societăţii. Au acceptat competiţia, s–au pregătit şi s–au instruit, ajutându–se şi trăgându–se în sus unul pe altul. Pe când ţiganii, asemeni celorlalte naţiuni inferioare din punctul de vedere al culturii şi civilizaţiei, se măsoară şi se apreciază prin comparaţie cu propriile criterii, valori, capacităţi şi realizări. Ca fenomen de masă, ei au tendinţa de a trage în jos, înapoi... un instinct pe care, mai nou, conducătorii lor încearcă să–l justifice sub pretextul păstrării tradiţiei. La polul opus se situează ceilalţi, care au dezvoltat de mii de ani o conştiinţă rasial–naţională constructivă, ţintind cu precădere în sus şi bazată întotdeauna pe cultură şi educaţie. Deci efortul ca mijloc prin care se atinge bunăstarea şi se obţine respectul, eventual invidia – în fond, o formă de manifestare a complexelor de inferioritate. Pe când ţiganii, dimpotrivă – au ales plăcerea, uşurătatea, improvizaţia dusă deseori până la delincvenţă. Pentru ei, fericirea momentului (manifestată tumultuos, asemeni unui foc de artificii spectaculos, dar scurt) a fost preferată perspectivei care pretinde rigoare, seriozitate, efort sau suferinţă. Raportarea unora şi a celorlalţi la normele exterioare, impuse de societate, este definitorie şi elocventă în acelaşi timp. Pe când evreii s–au supus acestora, chiar cu unele încercări abile de a le mai adapta sau păcăli, ţiganii le–au desconsiderat, respingându–le instinctiv, vehement şi violent, punând în locul lor propriile impulsuri, obiceiuri, apucături. Nomazi au fost, prin forţa împrejurărilor, şi unii şi alţii. Dar nivelul intelectual superior (şi religia, desigur, cu ale sale constrângeri morale) i–au determinat pe evrei să elaboreze, să construiască, să convingă. Pe această cale au obţinut tot ce au dorit – bogăţie, putere, consideraţie... în cele din urmă şi un stat al lor propriu, pentru care au găsit tăria să lupte şi să sufere. Pe când majoritatea covârşitoare a ţiganilor – şi insist asupra concluziilor ştiinţifice pe care ni le pune la dispoziţie istoria şi sociologia – au optat mai de fiecare dată pentru plăcerea de moment, satisfacerea pornirilor atavice, neglijând, dar neputând să evite consecinţele pe termen lung şi perpetuând o tradiţie care... Cum să vă spun eu?... Poate fi admirată ca relicvă, dar nu se potriveşte nicicum cu cerinţele pe care le impune civilizaţia unor societăţi aproape intrate în cel de–al treilea mileniu. De fapt, dacă stau şi mă gândesc mai bine, cred că tocmai conştiinţa egocentrică a ambelor etnii, forţa deosebită ce decurge din solidaritatea lor când trebuie să–şi impună interesele le–au făcut să fie atât de hulite de–a lungul istoriei. Şi nu numai...

Îşi dă seama că a cam alunecat pe panta nepotrivită a unei conferinţe, exagerând cu teoretizările. Doctorul l–ar putea bănui de oarecari refulări. Posibil, nu ar fi cinstit să nege o asemenea interpetare. Schimbă viteza şi apasă pedala de acceleraţie, căci s–a luat cu vorba şi a cam pierdut din vedere serviciile pentru care este angajat.

– Şi, ca să revin la întrebarea dumneavoastră strictă, cred că aveţi puţină dreptate.

– Puţină?! Cum adică?

– Adică sigur... cei care au fost în stare să se instruiască, integrându–se social şi emancipându–se în mod real, adică reuşind să respecte şi să se conducă după valorile şi normele curente sunt demni de toată stima. Cu atât mai mult cu cât s–au văzut nevoiţi să îndure nişte handicapuri uriaşe precum culoarea pielii, mediul din care provin, mentalităţile, inerţiile, sechelele copilăriei. Pentru aceştia, desigur, reţinerile, suspiciunile sau antipatia manifestată aprioric de către unii mebri sau instituţii ale societăţii sunt dureroase şi nemeritate. Cel puţin pe aici, prin ţările din Est, continuă să fie foarte răspândite reflexele, prejudecăţile. Îmi amintesc despre un banc de–al nostru: „Care este diferenţa dintre un ţigan şi o fată mare? Păi ţiganul tot ţigan rămâne". Aşa se explică – dintr–o experienţă ce nu poate fi neglijată – anunţurile publicitare privind diverse oferte, şi în care se subliniază cu claritate „exclus ţiganii". Dar este tot atât de nedrept ca şi cei care au reuşit performanţa integrării sociale să fie primii bănuiţi, atunci când se petrece ceva necurat. Cum, de asemenea, tot primii vizaţi sunt şi când e vorba să fie făcute reduceri sau disponibilizări de personal. Sigur, sunt doar nişte amărâţi la locul lor, asupra cărora ajung să acţioneze reflexele unor mentalităţi inerţiale, preconcepute.

Elveţianul este deosebit de mulţumit. A avut şansa să dea peste o persoană nu doar foarte deschisă, care cunoaşte multe, dar şi extrem de interesantă ca mod de a vedea realitatea în care trăieşte. Şi – ceea ce este şi mai important – demn de toată încrederea. Cel puţin până în acest moment...

XVI

– ... şi noapte bună, Odetta!

Prietena o sărută de trei ori, ca de fiecare dată când se întâlnesc sau se despart. O enervează acest obicei, pe care îl găseşte excesiv, fals, stupid... dar nu are încotro. Ar fi nedelicat din partea ei să o jignească pentru ceva atât de mărunt. Pentru ea, sărutul înseamnă o formă de maximă şi reală intimitate, nicidecum o formalitate, un fetiş protocolar cum a ajuns astăzi. Ba, încă, şi de trei ori, aşa cum îi vedea făcând pe toţi şefii de state din Europa de Est, când se întâlneau unii cu alţii: Brejnev cu Ceauşescu, Jivkov cu Ceauşescu, Honecker cu Ceauşescu... până şi coreeanul Kim Ir Sen se avânta, la fel de entuziast, în acest ceremonial strident şi ipocrit, menit să arate fotografilor şi operatorilor TV – iar, prin ei, lumii întregi – câtă iubire şi înţelegere i–ar uni pe respectivii pupăcioşi, partidele, ţările şi popoarele lor... De atunci i–a rămas, mai mult ca sigur, senzaţia de respingere a stereotipului gol de orice încărcătură afectivă. Ah, dacă ar fi fost Silviu... cu totul altceva. S–ar fi contopit cu el, într–o îmbrăţişare totală, fără să vadă, fără să se gândească şi fără să–i mai pese de nimic. Dar prostia asta cu ţocăitul pe obraji? O maimuţăreală gratuită, care nu spune şi nici nu înseamnă nimic. Nici spontaneitate, nici sinceritate, bucurie, prietenie sau orice altă disponibilitate afectivă. Maică–sii se obişnuise să îi sărute mâna. Aşa a apucat, de când era mică, crescută sub respectul lui „zis şi făcut". La fel se întâmplase şi astăzi, când a vizitat–o ca de obicei în ultimul timp: scurt, fără să o anunţe în prealabil, să se bucure sau să se simtă bine în compania ei. Trecea pe acasă şi atât. Obligaţie sau inerţie... nici nu merita să mai delimiteze pragul dintre ele. La

ce bun? Nu se înţeleseseră niciodată una cu alta. Pisăloagă şi autoritară, coana Lucica (nume sub care era cunoscută prin cartier) emana o părere mult prea bună despre sine. Şi, simetric, prea proastă despre restul lumii – vinovată, toată, de faptul că nu era aşa cum trebuia să fie. Asta însemnând, desigur, cum credea ea. Femeie fără noroc, cum se lamenta în permanenţă, nu avusese parte la viaţa ei decât de muncă şi sărăcie, de necazuri şi nerecunoştinţă pentru strădaniile depuse de ea tot timpul ca să fie bine. Binele ei. Că a ieşit mai întotdeauna rău... de vină erau ceilalţi: familia, vecinii, colegii de serviciu, autorităţile statului, istoria, geografia, meteorologia – totul. Într–un cuvânt: soarta. Pe care nu contenea să o invoce, luptându–se cu ea şi blestemând–o neîncetat. Nu avusese parte de bani, de dragoste, de linişte, de un bărbat cum a visat sau de un copil cum şi–a dorit, Magdalena trebuie să recunoască – chiar avea dreptate. Nimic nu–i ieşise după criteriile şi pretenţiile ei ferme, din care nu a acceptat să cedeze nici o fărâmă. Muncise mult şi cam în zadar, dacă era să socoteşti realizările. Se zbătuse în lipsuri şi anonimat, făcând eforturi să le mascheze pe cele dintâi şi să se scuture de condiţia–i oarecare. Ea, care se credea îndreptăţită să fie considerată un exemplu, o autoritate ascultată, urmată, admirată... Bărbatul nu doar că nu îndeplinise minimele–i pretenţii, dar făcuse totul, mereu pe dos. Îi mâncase sufletul, zilele şi banii. Modest şi retras, întotdeauna grijuliu să nu se pună rău cu nimeni şi bine cu toată lumea, mulţumindu–se cu puţin. Până şi când a murit, nu a făcut–o decât de–al dracului, e convinsă şi acum de asta, să o lase singură la greu. Copilul, adică ea, nu ieşise şi nici nu evoluase deloc conform dorinţelor şi planurilor sale. Prea orgolioasă, independentă şi animată numai de propriile–i dorinţe. În fond, se gândeşte Magdalena acum, seamănă aproape perfect una cu alta. Fiecare a încercat să–şi impună părerile sale, să domine, să aibă dreptate şi succes. Numai dimensiunile acestora au fost diferite. Deşi n–ar recunoaşte–o în ruptul capului, maică–sa o invidiază, e geloasă pe ea şi furioasă pentru că – deşi nu i–a ascultat sfaturile, dorinţele, comenzile – şi–a atins până la urmă obiectivele. În pofida accidentelor, a neprevăzutelor şi a încercărilor prin care a trecut cu bine, are acum tot ce şi–a propus: şi bani, şi prestigiu, şi statut social. Numai coana Lucica a rămas ceea ce a fost toată viaţa – o contabilă acrită şi limitată, neputincioasă şi supărată că nu–i ies socotelile aşa cum le aranjează ea. Azi, când a văzut–o la poartă, s–a bucurat în felul ei, adică luată prin surprindere, deranjată pe chestia asta, dar satisfăcută că, până la urmă, podoaba de fie–sa ajunsese să–i bată tot ei în poartă... A exteriorizat doar nişte bombăneli şi reproşuri: putea să–i dea un semn că apare, n–ar fi sărăcit dintr–un telefon. Dacă nu de altceva, măcar din puţin respect şi consideraţie. Ştia, oricum, că trebuie să apară Măgduţa, i se făcuse semn în cafea de vreo trei zile, nu se înşela niciodată când era vorba de zaţ. Au pălăvrăgit aproape o oră, fără efuziuni sau curiozităţi excesive. O întrebase, în treacăt şi cu o vădită neplăcere, despre Şerban. „Ce mai învârte? E vremea lor acum, ăştia se îmbogăţesc rapid şi te scuipă–n cap că ai rămas prost de cinstit şi, din cauza asta, sărac lipit“. Nu avea rost să o contrazică, n–ajungeau la nici un rezultat. În realitate, oful ei era altul – că podoaba de ginere se uita la ea de sus. Restul, mai treacă–meargă, dar aroganţa o găsea nemeritată şi, ca atare, de neiertat. Magdalena i–a dat plicul cu bani pe care–l pregătise, conform obiceiului din ultimii ani. Nu a aşteptat mulţumiri, ştia că nu vor veni niciodată de la o mamă convinsă că i se cuveneau. Încă era prea puţin, comparându–i cu datoriile inestimabile acumulate în peste treizeci de ani de eforturi făcute pentru a o creşte. După aceea s–a ridicat să plece. Asta urma de fiecare dată. Nici acum, coana Lucica nu protestase, mulţumindu–se să remarce

cu năduf că nu era casa ei de nasul ţinut atât de sus de către fie–sa. Magdalena nu ştie nici acum ce–o fi apucat–o, să încalce pentru prima oară obiceiul prăfuit şi să protesteze. Habar nu avea bătrâna ce treburi importante şi încurcate o aşteptau pe ea, afaceri de sute de mii de dolari. „Da, da... i–a întors–o aceasta cu aceeaşi nuanţă atotştiutoare. Mie–mi spui“. Aerul superior, cu pretenţii de înţelepciune la kilogram, de care era sătulă de–o viaţă întreagă, o făcuse să răbufnească, ieşindu–şi din fire. A repezit–o, reproşându–i cu furie veşnica nemulţumire că învinovăţeşte pe toată lumea, bazându–se doar pe scornelile, închipuirile şi complexele ei. Că, în fine... e uşor să stai toată ziua, plictisindu–te şi alternând televizorul cu ceaşca de cafea şi cu cărţile de ghicit – îndeletniciri care–i ocupau tot timpul, răsplătind–o cu impresia falsă că ar şti, înaintea tuturor, ce urmează să se întâmple. „Habar n–ai tu câte aflu eu datorită harului ăsta pe care mi l–a dat Dumnezeu numai pentru că l–am meritat“. Era inutil să–şi pună mintea cu damblaua asta a maică–sii. Nici măcar atunci când îl pierduse pe Aimé şi ar fi dat orice să ştie ceva de soarta lui nu apelase la dubioasa clarviziune a coanei Lucica. Aceasta îşi oferise serviciile, dar refuzul agasat, primit în locul mulţumirilor aşteptate, a mai adăugat un grăunte de năduf şi umilinţă la grămada deja existentă. Acum, însă, iritată, a zădărât–o ca pe un câine la gard: „Ştii,da? Foarte bine. Înseamnă că nici nu mai e nevoie să–ţi povestesc eu, din moment ce te dai atât de bine informată. Azi–mâine te pomeneşti că o să fii la curent chiar cu ceea ce eu nu am habar“. Efectul fusese neaşteptat. În loc să se îmbufneze, cum făcea de obicei, bătrâna izbucnise cu o încântare de sine care o prindea de minune: „Păi da, sigur că nu ai. Uite, dacă vrei să ştii, te–am prins din nou... degeaba te dai tu secretoasă şi misterioasă. Da' eşti gând la gând, la aşternut, cu un crai de roşu... unul subţire şi şaten adică, cu păcat şi destrăbălare. Nu–i vina mea, eu una te–am crescut cum trebuie, să fac din tine o femeie cinstită, nu o curvă, cum ai ieşit până la urmă. Semeni lu' pramatia de tac–tu, să–i ierte Ăl de Sus păcatele, că rău a mai fost şi el... N–ai decât să faci ce vrei cu viaţa ta. Tu ţi–ai croit–o aşa. Te priveşte. Doar că, de data asta, te aşteaptă încurcătură mare...“. Şi s–a oprit. Ajunseseră la poartă, ea gata să se îmbarce în jeep–ul cu care nu o plimbase niciodată pe maică–sa. Până la un punct, nu dăduse atenţie prostiilor debitate, insinuărilor şi chiar jignirilor cu care o gratula coana Lucica, o cunoştea prea bine, nu avea rost să se complice cu ea. Altădată s–ar fi înfuriat, căutând să combată aiurelile maică–sii, întorcându–i–le cu vârf şi–ndesat. Nu acceptase niciodată să fie învinovăţită, indiferent din partea cui veneau acuzaţiile, fără să riposteze energic. De data asta, nici ea nu ştie din ce motiv, cedase, lăsând să treacă de la ea. Poate unde descoperise un sâmbure de adevăr. A căzut în capcană, cerând amănunte, pe care maică–sa nu s–a sfiit să i le ofere. Era prima oară în disputele lor când se instaurase, tacit, un fragil şi nedeclarat armistiţiu. „Ai grijă, că se complică lucrurile. Mai întâi o întârziere, care–ţi schimbă cu totul gândurile şi drumul. Pe urmă, intră pe fir ăl de tobă, cred că Dragu, numai el îmi cade tot timpul cu capul în jos, cu care te cerţi, da' parcă vă şi înţelegeţi cumva. Stă între voi altul, ceva aşteptat şi totuşi neaşteptat...“. O lăsase să se urce la volan, să bage cheia în contact. Motorul turuia puternic, nervos, nerăbdător. Şi urmase, după ce Magdalena, căzută pe gânduri, îşi luase rămas bun sărutându–i mâna: „Vezi, ai grijă! Că eşti pe o răscruce importantă...“.

A demarat în trombă. Zgomotul scrâşnit al roţilor groase, cu pneuri late şi negre, acoperise vocea maică–sii şi confuzul ei avertisment, aşa cum câinele aruncă pământul cu labele de dinapoi, ca să–şi acopere rahatul proaspăt. Deşi nu credea în proorocirile bătrânei, se simţea vulnerabilă. Nesigură, vag alarmată. La reprezentanţă, unde se abătuse în fugă pentru a–şi

justifica deplasarea, fusese scârboasă, pe alocuri chiar agresivă, căutând nod în papură şi răstindu–se nejustificat la cel mai bun agent de vânzări pe care–l avea în zona respectivă. Se mai răcorise întrucâtva, cu preţul – era conştientă de asta – unor toane de neam prost sau de femeie „neregulată“, cum erau taxate de către alţii, în genere, asemenea ieşiri necontrolate şi nemotivate. În fine... Ajunsese mai devreme la gara centrală a oraşului, acolo unde fusese fixată întâlnirea cu iubitul ei. El venea, ca de fiecare dată, cu trenul, lucru care o nemulţumea, chiar o sâcâia. Un bărbat tânăr care să nu aibă maşină – imaginea pe care o asocia întotdeauna acestei anomalii era aceea a unui handicapat. Pentru ea, care făcuse ani de zile o navetă incomodă, plicticoasă şi umilitoare, trenul însemna doar o formă de umilinţă şi de mizerie „la comun“: să stai la cheremul orarului, al condiţiilor şi al partenerilor de care depinzi şi cu care eşti obligat să te amesteci, să le suporţi mirosurile şi zgomotele... groaznic. Silviu era sărac, nu avea din ce să îşi cumpere un automobil, oricât de ieftin. Spre a–l mobiliza în plan volitiv, încercase să–l tenteze, să–l motiveze şi să–l ambiţioneze, oferindu–se să–i dea chiar lecţii de şofaj. Pentru ea, volanul reprezenta o plăcere inegalabilă, aproape orgasmică, fără de care nu mai concepea că ar putea să trăiască. Mai întâi a crezut că nu a fost înţeleasă, pentru ca apoi să o scoată din sărite refuzul lui în acest sens. Scuza pe care s–a simţit dator să i–o ofere era, pentru ea, nu ridicolă, ci de–a dreptul imbecilă: n–ar fi fost de dorit să deprindă o îndeletnicire pe care nu se simţea capabil să o continue. „Dacă mă molipsesc, cum spui tu, de o asemenea plăcere? Ca să mi–o satisfac, aş deveni dependent, de tine... sau de altcineva“. Nu a mai insistat, dar nici nu a înţeles cum poate fi capabil un om atât de inteligent să emită asemenea tâmpenii – culmea, argumentate logic, şi totuşi absurde. Nu agrea nici ipostaza de a fi ea prima la locul de întâlnire, nevoită să–l aştepte. Cobora întotdeauna dintr–un vagon de clasa întâi, dar odată, la Sibiu, îi căzuse din buzunarul pantalonului biletul cu care călătorise până acolo. Descoperise, oripilată, că avea culoarea galben–maronie specifică celor ieftine, de clasa a doua. Să–i fi rămas, oare, din alt voiaj? Sau se descurcase ca vai de el, trecând în ultimul moment în vagonul vecin, pentru care nu avea bani destui, coborând din el şi salvând astfel penibilele aparenţe? I–l ceruse, trecând peste orice fel de jenă, cu un ton energic şi înţepat, care nu admitea refuzul. Confirmarea bănuielilor a venit odată cu paloarea din obrajii iubitului, apoi din lentoarea gestului – un detestabil ritual de nedemnă capitulare. Paradoxal, dar ea nu a regretat deloc umilinţa la care l–a supus atunci. O considera un leac necesar, un fel de vaccin obligatoriu spre a–i dărâma barierele interioare şi a–l capacita să devină mai pragmatic, mai ambiţios în privinţa unor chestiuni de reprezentare socială. La primele lor întâlniri, găsea adorabil comportamentul lui ezitant şi stângaci, vădind deopotrivă delicateţe şi sensibilitate, fineţe şi eleganţă. Destul de curând, însă, avea să conştientizeze cu neplăcere că lipsa de aroganţă o ascundea şi pe aceea a forţei, că pretenţiile modeste erau pe măsura aspiraţiilor sale şi că, până la urmă, fragilitatea lui comportamentală, cu ezitări şi generozităţi păguboase, chiar cu farmecul inedit care o cucerise iniţial, toate la un loc nu alcătuiau altceva decât prototipul psiho–comportamental al ratatului iremediabil, al îndrăgostitului veşnic părăsit şi dezamăgit. La toate acestea s–a gândit, de atunci, de nenumărate ori, provocându–l şi testându–l, întorcându–i pe toate părţile şi analizându–i reacţiile. Diagnosticul? Comportament defectuos, păgubos... deficit accentuat de voinţă. Era datoria ei să–l trateze şi să–l vindece. Căci, deşi adorabil în anumite privinţe, iubitul ei părea totuşi rătăcit, fiind venit de pe altă lume şi sortit eşecurilor. Odată ajunsă la această concluzie, Magdalena şi–a asumat cu hotărâre şi

mândrie sarcina de a–l schimba. De a–i insufla un surplus de ambiţie, aşa cum altor bolnavi li se inoculează extract de tiroidă sau de testosteron. Considera că a făcut un pariu cu sine însăşi, a cărei miză era obţinerea unui alt Silviu – mai decis, mai motivat, apt să urce pe scara ierarhiilor sociale, fără a deveni neapărat mojic şi grosolan, asemeni soţului ei. Experimentul secret în care se avânta trebuia să aibă drept efect canalizarea energiilor şi a disponibilităţilor iubitului ei către scopuri mai puţin aiuristice, aşa cum considera ea preocupările, eforturile şi devotamentul lui pentru ajutorarea celor defavorizaţi de soartă. „Dar la tine n–ai timp să te uiţi? Fă–o, măcar odată, însă cu multă atenţie...“, îl îmboldise, exasperată de îndârjirea şi risipa de efort şi de afecţiune pe care le investea în căutarea de soluţii şi argumente pentru a duce la şcoală un boschetar analfabet de aproape şaisprezece ani, faţă de care se arăta disperat la gândul că nu va ajunge niciodată altceva decât un perpetuu asistat. Imediat, îşi regretase scăparea datorată impulsivităţii ei irepresibile, care–i deteriora de multe ori cele mai bune intenţii. Dar îl iubea şi era gata să se facă luntre şi punte doar ca să–i fie lui ceva mai bine pe lumea asta, pentru care se dovedea absolut nepotrivit şi nepregătit. „Ţie ţi–e greu, n–ai cum să mă înţelegi pe mine, care mă simt atras irezistibil de nenorocirile acestor rebuturi ale sorţii. Ai dreptate, mă implic şi sufăr cot la cot cu ei, uneori chiar mai tare... sunt convins că menirea mea este de a–i ajuta, cu toate că, nu o dată, am simţit cât de zadarnic este totul... Şansele sunt minime...“. Se oprise, pentru a continua totuşi după o ezitare: „Până la urmă... cum să spun? Păstrând proporţiile şi nuanţele, mă chinui cu ei cam la fel cum te chinuieşti tu cu mine“. Replica o înfuriase pe Magdalena, tocmai ea să fie pusă în ipostaza care o deranja cel mai mult când despre el era vorba – prea de tot. A resimţit–o dureros, ca pe un afront la adresa dragostei pe care i–o arăta şi a grijii pe care i–o purta. Deşi se aflau, ca de obicei, într–o cameră de hotel, s–a închis în ea şi a refuzat orice comunicare cu el până dimineaţă, când trebuiau să se despartă, plecând fiecare spre ale lui. Abia când momentul acela neplăcut sosise, i–a părut rău de timpul irosit cu supărarea. Dar nu a renunţat la convingerea că totul se întâmplase numai din vina lui. Începuse să caute, în Bucureşti, o afacere mai potrivită pentru pregătirea lui, dar şi pentru ambiţiile ei. Greu de conciliat cele două condiţii... Teologia nu prea avea căutare, mai cu seamă în mediile frecventate de ea. Avocaţii şi popii se înmulţiseră grozav în ultimul timp, concurându–se acerb, chiar dacă inegal. Primii luau caimacul (adică milioanele) lăsându–le celorlalţi colacii, prescurile şi colivele. Procurorul şi puşcăria erau mai aproape – şi înspăimântau mai tare – decât Judecata de Apoi şi iadul. Ce mai încolo şi–ncoace... nu încăpea concurenţă între robă şi sutană, nici din punctul de vedere al banilor câştigaţi, nici al prestanţei publice. Dracul l–a pus să se arunce în legile divine tocmai acum, când venise vremea celor pământeşti... Cealaltă specialitate a lui Silviu, psihologia, era şi mai puţin cerută pe piaţă. Numai americanii sunt atât de bogaţi şi de nebuni... pardon, de angoasaţi... pe chestia asta încât să arunce un purcoi de bani în buzunarul psihoterapeutului, numai ca să stea cu burta–n sus pe faimoasa canapea, scoţând apoi pe gură toate aiurelile care, vezi Doamne, îi stresează în aşa hal încât nu le dau voie să se bucure de viaţă – a lămurit–o o cunoştinţă la care încercase, discret, să apeleze, cu speranţa că şi–ar putea aduce amantul mai aproape şi pe mai mulţi bani. Râzând de strădaniile ei în acest sens, chiar Silviu venise cu o soluţie care avea alte hibe, printre care lipsa de realism: „Pot oricând să mă fac preot. Dar, conform regulilor, sfânta biserică nu–mi conferă această calitate decât dacă sunt însurat. Dacă accepţi să divorţezi de omul tău, ne căsătorim imediat şi, astfel, le rezolvăm pe toate“. Din nou, se stăpânise cu greu să–şi

reprime o reacţie jignitoare. Dincolo de avântul lui legitim–matrimonial, dificil de domolit, numai perspectiva de a schimba „doamna Dragu“ pe „doamna preoteasă“ o făcea să râdă acru. Intra şi acest gen de obsesie în naivităţile lui, imposibil de luat în serios.

Ajunsă în gara aglomerată, descoperise cu neplăcere pe tabla de afişaj că trenul lui avea întârziere. Mai mult ca să se amuze, a pus–o în legătură cu previziunile culese de maică–sa din fundul ceştii sau din „bibliografia de căpătâi“, cum îşi bătea ea joc de cărţile tocite şi decolorate, sursa infailibilei clarviziuni a coanei Lucica. Uite că, de data asta, o nimerise. Nu suporta viermuiala dinamică a holurilor, aspectul deprimant al peroanelor goale şi mirosul greu al sălii de aşteptare. S–a întors în maşină. Acolo a găsit–o, după câteva minute în care nu apucase să–şi fumeze până la capăt ţigara, apelul telefonic prin care Silviu, cerându–şi scuze, o anunţa că urma să sosească abia mâine dimineaţă. Vestea i–a căzut ca un bolovan greu, trântit chiar în moalele capului. N–a avut vorbe pe măsura furiei negre care o invadase. A ascultat, mută, explicaţia oferită – ceva meschin şi încâlcit, cu o fetiţă violată de propriul tată, care a trebuit internată nu ştiu pe unde... drumuri... examen medico–legal... Scăpase cu numai câteva minute în urmă şi vorbea pe ultimele impulsuri ale cartelei de pe un post public, fiindcă refuzase cu aceeaşi păguboasă fudulie telefonul mobil pe care i–l oferise ea, cu câtva timp în urmă. Ce să–i mai spună? Ştia unde o găseşte, n–avea decât să vină singur. Asta doar dacă nu se mai trezea, între timp, cu vreun alt nefericit în braţe. Conducând prin oraş cu gesturi furibunde, care făceau ambreiajul să geamă şi pneurile să scrâşnească, a conştientizat pentru prima oară absurditatea acestei relaţii. În definitiv, ce însemna pentru ea nulitatea care răspundea, gângăvit şi speriat, la numele de Silviu? O impresie înfrumuseţată, prin bunăvoinţa ei prostească. O copie aleasă întâmplător, doar pentru ceea ce i se păruse ei a fi asemănător cu originalul. Nici măcar o copie, ci doar o adaptare. Şi aceea, imperfectă, pe alocuri chiar penibilă, în raport cu pretenţiile ei. Ce avea blegul ăsta în comun cu Aimé, bărbatul distins şi impozant, pe care fusese ales, dintr–o inspiraţie greşită a ei, să–l înlocuiască? La drept vorbind, aproape nimic. Era doldora de complexe şi, de aceea, dificil, temător, ezitant. Slab, vulnerabil... pe alocuri ridicol de–a binelea. O iubea? Desigur, era normal. Dar şi asta o făcea în felul lui, foarte diferit de gusturile şi chiar de pretenţiile ei. Veneau din lumi complet diferite, incompatibile una cu alta. Şi, ceea ce era evident pentru fiecare, nici unul nu accepta – fiindcă nu putea – să renunţe. Jumătatea drumului care îi separa, locul unde se întâlneau conspirativ, însemna mai întâi de toate un spaţiu conspirativ, acolo unde fiecare se străduia, cu efort şi neplăcere să se adapteze, să corespundă cerinţelor celuilalt. Înduioşător dar, cu timpul, tot mai anevoie de suportat. Cum de rezistase până acum la chinuiala asta fără perspectivă şi fără rost? Ce anume a orbit–o în halul ăsta? Îl alesese, nădăjduind că va face din el un bărbat adevărat. Uite că pierduse pariul pe care îl pusese cu sine însăşi. După aproape un an, bilanţul era descurajator: Silviu rămăsese o cârpă, o dădacă veşnică şi inutilă. Impresionabil, visător, năuc şi îngrozitor de păgubos. Preţ de o clipă, Magdalena a încercat tentaţia să răsucească volanul chiar acolo, în mijlocul bulevardului, să întoarcă şi să se întoarcă la Bucureşti. Şi acolo...? A oprit–o din faţa acestui impuls doar imaginea–alternativă a lui Şerban. Îl dispreţuia prea mult ca să îi ofere, de bunăvoie, o asemenea victorie. Cu mirosul lui de câine poliţist, cu flerul acela de gangster rasat, ar fi intuit, mai mult ca sigur, înfrângerea suferită de către nevastă–sa. Disimularea continua să rămână unul dintre punctele ei slabe, s–ar fi trădat cu uşurinţă. Nu–i plăceau deloc oamenii învinşi. Victimele eşecurilor nu fac două parale. Cum

să se expună, tocmai în faţa unui veşnic învingător cum era soţul ei, la o asemenea înjosire? Nici vorbă... Trebuia, mai întâi, să descopere o soluţie... un reper. Ceva... altceva... orice.

Odetta îi aştepta cu masa întinsă. Aranjament de bun gust, farmecul şi rafinamentul ei se revărsau asupra interiorului cu care, pe bună dreptate, gazda se mândreşte. Era pentru a treia oară când se adăpostea cu amantul în pensiunea cochetă şi discretă a prietenei sale. O soluţie convenabilă sub toate aspectele. În primul rând, putea conta pe discreţia ei. Femeie frumoasă, energică şi îndrăzneaţă, aceasta ştia să–şi cultive la fel de eficient şi relaţiile, şi plăcerile şi afacerile. Se cunoşteau din vremea când Magdalena era studentă, iar Odetta lucra undeva, la un ghişeu de schimb valutar din oraş. Fâşneaţă şi foc de pricepută în toate cele, era apreciată de şefi şi, în plus, curtată intens de bărbaţi. Ar fi putut face carieră în turism, dacă nu ar fi avut probleme grele, insurmontabile, cu dosarul de cadre. Fratele ei fugise în Germania şi, de acolo, mai departe în Canada. Un obstacol de netrecut pentru ea în timpurile acelea, aşa că a rămas aici şi a suportat consecinţele. Oricât de dificilă, soluţia emigrării se prefigura ca ultimă scăpare. Cu ceva scandal internaţional, cu nişte bani plătiţi mai mult sau mai puţin oficial... până la urmă s–ar fi rezolvat lucrurile. Dar Odetta, oricât de realistă şi chiar de pragmatică ar fi fost (calităţi pe care nimeni nu s–ar fi încumetat să i le pună la îndoială) avea o ciudăţenie de neînţeles pentru unii: îşi iubea ţara în care s–a născut. Deşi săsoaică – sau, poate, tocmai de aceea – îi cunoştea şi îi aprecia potenţialul turistic. Ţinea cu tot dinadinsul să îşi pună în aplicare ideile sale organizatorice şi manageriale. Şi chiar izbutea de multe ori! Pisălogea cu talent şi metodă pe câte un şefuleţ căruia i se scurgeau ochii după ea şi care apoi se împăuna cu succesul obţinut. Ei îi era suficient. Material, o ducea peste medie, căci ştia să placă bărbaţilor avuţi şi generoşi, iar frate–său – transfugul, trădătorul de ţară cum era desemnat de către autorităţile vremii – avea grijă să–i depună bani în cont şi să–i trimită pachete cu tot ce lipsea pe atunci din magazinele româneşti, de la cafea şi ţigări până la haine, doctorii şi alimente. Nenorocirea s–a abătut asupra lor brusc, neaşteptat şi, de aceea, cu atât mai devastator. Canadianului Josef i s–a descoperit o leucemie a cărei singură soluţie de vindecare (şi aceea, relativă) rămânea transplantul de măduvă. Faptul că ambii fraţi aveau aceeaşi grupă sanguină rară a relevat, după o mulţime de teste sofisticate făcute la Toronto, că singura soluţie compatibilă se găsea la Feldioara. Adică la peste doisprezece mii de kilometri distanţă. Aşa se şi cunoscuseră ele două: atunci când studenta la medicină a fost rugată să–i recolteze Odettei, cu cea mai mare discreţie, sângele care apoi avea să ajungă – la fel de clandestin şi de primejdios – într–o clinică occidentală. (Ulterior, în timpul anchetei de la Securitate legată de relaţia ei cu Aimé constatase cu stupoare că se ştia, în detaliu, şi acest amănunt!) Nenorocirea absolută a apărut, însă, câteva săptămâni mai târziu, când autorităţile româneşti i–au respins categoric femeii cererea de paşaport. Nici un argument şi nici o tentativă de corupţie nu au putut înlătura mârşava oprelişte. I s–a declarat cu cinism că nu ar prezenta „garanţii moral–politice“, nu erau siguri că, după efectuarea complicatei operaţii (care nu se putea efectua decât într–o clinică din lumea liberă, unde existau condiţiile obligatorii reuşitei), ea ar mai fi revenit în ţară. A doua zi după primirea veştii că frate–său a murit, Odetta şi–a depus cererea de căsătorie cu un cetăţean suedez. De fapt, era vorba despre o manevră fictivă, unicul mijloc legal care–i mai stătea la îndemână spre a scăpa dintr–o lume criminală, devenită insuportabilă. Prietenul care îi sugerase cu multă vreme înainte respectivul azil politico–matrimonial era acelaşi care, cu câteva luni mai devreme, transportase peste graniţă –

pe banii şi pe riscul său – probele de sânge recoltate de Magdalena. Tot el îi găsise, căutând printre cunoştinţele lui de acolo, pe cineva dispus să coopereze la formula salvatoare, fără a complica aranjamentul prin îndeplinirea altor obligaţii. Nu mai fusese cazul. Căderea regimului aşezase lucrurile, pentru fiecare dintre ele, pe un alt făgaş. După toate cele îndurate (arestare, anchetă, exmatriculare) Magdalena se măritase, reuşind o partidă de succes în raport cu standardele momentului. Odetta se trezise la viaţă şi la vechile ei ambiţii profesionale, se lansase cu multă seriozitate în afaceri pe cont propriu, desigur că tot în turism. Cei aproape o sută de mii de dolari, moşteniţi de pe urma fratelui mort, fuseseră investiţi judicios şi profitabil. A cumpărat la Feldioara (un orăşel medieval foarte bine plasat şi extrem de atrăgător) o casă mare şi veche de peste trei sute de ani. Dezinvoltă şi ştiind întotdeauna ce vrea să obţină, iar în plus înzestrată cu un sex appeal irezistibil, pentru care Magdalena a invidiat–o întotdeauna, afacerile îi merseseră de minune. Faptul că nu era căsătorită, luptându–se de una singură cu prejudecăţile şi inerţiile, nu a reprezentat vreun handicap serios. Din contră, i–a conferit libertate de mişcare şi de acţiune. Arhitectul cu care a trăit, atât cât a fost nevoie, îi făcuse planurile de transformare şi de modernizare a casei. Era el gelos, pisălog, tipicar şi... poate cam impotent, dar aceste defecte greu suportabile în cazul menajului reciproc de chinuitor – şi de avantajos în acelaşi timp – se dovediseră utile şi chiar salutare în privinţa şantierului pe care l–a organizat şi supravegheat cu maximă rigoare, până la ultimul amănunt. Rezultatul: un mic hotel cu aspect rustic, o adevărată bijuterie de eleganţă şi confort, originalitate şi bun gust. Nu–i vorbă, şi Odetta ştiuse ce să pretindă, impunându–şi punctul de vedere acolo unde considera că era cazul şi cedând atunci când argumentele specialistului se dovedeau imposibil de respins sau amendat. Menajul lor oscilase, destul de agitat, între inspiraţie şi pragmatism, ambele în funcţie de mersul lucrărilor. Ea însăşi recunoaşte acum – după ce treaba a fost gata, ca şi arhitectul, de altfel, care făcuse un infarct la trei zile după inaugurare – că o anumită consolă montată neobişnuit, dar tocmai din cauza asta de mare efect, este urmarea unui scandal monstru, stins după momente deloc agreabile, când a trebuit să pună la bătaie tot farmecul ei de femeie şi de stăpână, spre a–l întoarce din drum şi a–l convinge să rămână. Sau că nişte soluţii ambientale deosebit de ingenioase (şi, de aceea, mult admirate de către vizitatori) ar fi fost imposibile fără încăpăţânarea de catâr a bărbatului de tranziţie. Căreia are grijă să–i facă, în fiecare an, cele cuvenite pentru lumea cealaltă.

Când intrase prima oară în „capodopera" prietenei sale de vremuri grele, Magdalena se extaziase literalmente. Lucru care, după ce se măritase şi intrase în afaceri, i se întâmpla foarte rar, conform principiului ei că, oricând, rămâne destul loc şi pentru mai bine. De data asta, însă, chiar că nu mai încăpeau obiecţii sau rezerve. În spatele unei faţade anodine şi a porţii masive, excelând doar prin masivitate şi banalitate, se ascundea un univers inedit, cum mai întâlnise doar prin unele mici localităţi germane sau austriece. Rigoarea şi funcţionalitatea primeau aici, în plus, adaosul fanteziei, al imprevizibilului şi chiar al rafinamentului. De la şemineul veritabil, care încălzeşte încăperea din subsol, până la oglinzile mari, strălucitoare, care lărgesc şi deschid fiecare cotlon al podului unde sunt amplasate camerele de dormit, totul surprinde şi atrage. Scări de lemn, răsucite cu dichis, alternează cu spaţii anexe ascunse, neaşteptate. Nişe mici şi elegante oferă adăpost de lux câte vreunei veioze sau vreunui aranjament din flori uscate şi lăcuite, la care Magdalenei i–au rămas şi ochii, şi sufletul. Se răsfaţă, de fiecare dată, în camerele mansardate, cu pereţii oblici făcuţi din bârne înnegrite şi lăcuite, mirosind a lemn

vechi în care lumina se filtrează prin bătrânele lucarne, reabilitate şi puse în valoare. Mobilierul vechi – ajustat, adaptat şi recondiţionat – i–a creat ei, dar şi lui Silviu, senzaţia de a fi absorbiţi în alte dimensiuni şi determinări ale timpului. Odetta s–a arătat întotdeauna bucuroasă de vizitele ei, fie că acestea aveau loc în mod întâmplător („Tocmai treceam spre Mediaş şi m–am oprit pentru o jumătate de oră şi o cafea tare“), fie că erau anunţate dinainte. Odată nimerise „la înghesuială“. Curtea era blocată de un autocar înalt, vopsit în culori stridente, cu etaj şi număr străin, iar pensiunea zumzăia de turişti japonezi, care nu mai pridideau să se minuneze şi să fotografieze cele descoperite înăuntru. Nici Silviu nu şi–a ascuns admiraţia, chiar dacă şi–a exprimat–o în stilul lui, adică destul de stângaci. Timiditatea lui structurală, la care se adăuga jena de a fi privit ca un amant, îi afectau şi mai mult reacţiile. Gazda, femeia exigentă şi pricepută, care văzuse multe la viaţa ei, l–a privit cu amabilitate, dar nu mai mult de–atât. Evitase să–şi exprime o părere tranşantă asupra lui, chiar atunci când prietena i–o ceruse în mod explicit. „Toţi oaspeţii mei sunt drăguţi, civilizaţi, adorabili. Altfel, nu ar avea ce căuta aici“ – formulă diplomatică suficient de binevoitoare şi de cuprinzătoare ca să nu mai insişti asupra a ceea ce ar fi trebuit să fie sincer şi substanţial. De câte ori veneau ei doi, se întâmplase să fie singurii musafiri. Aveau la dispoziţie tot etajul, cu cele cinci camere elegante prin care Magdalenei îi plăcea să hoinărească goală, admirându–se din toate poziţiile în oglinzi şi schiţând mişcări îndrăzneţe de balet pe duşumeaua lustruită a podului, lucind ca o pistă de bowling.

„Singurică... singurică?...“, o întrebase gazda, văzând–o încă îmbufnată, chiar dacă furia împotriva lui Silviu se mai domolise între timp. După ce dăduse în clocot, îi părea rău pentru gândurile dezlănţuite. Era unul dintre puţinele defecte personale pe care se arăta dispusă să şi le recunoască, în sine, – impulsivitatea. Sub presiunea acceselor de furie, raţiunea o lua razna, construind cele mai radicale şi, uneori, mai nedrepte acuzaţii. Regretele pentru ceea ce fusese în stare să conceapă în astfel de momente erau rare. Dar, tocmai de aceea, cu atât mai acute. Într–o asemenea stare emoţională, nepăsarea elegantă cu care Odetta i–a remarcat solitudinea îi picase prost. Bănuielile i s–au accentuat pe măsură ce atitudinea lejeră, relaxată a prietenei–gazdă devenea tot mai familiară, mai intimă. S–au aşezat la masă, într–un tete–a–tete accentuat de lumina discretă, de aromele subtile, euforizant–afrodisiace răspândite parşiv de uleiul oriental, dinainte pregătit în scobitura unui vas de ceramică arsă sub care ardea o mică lumânare făcută, şi aceasta, dintr–o ceară specială. Tequilla tare, iar după ea vinul negru – un Cabernet gros, amintindu–i ca de fiecare dată de preferinţele lui Aimé – toate la un loc izbutiseră destul de curând să le inducă celor două femei o stare difuză, alunecoasă, în care dezinhibarea începea să semene, din ce în ce mai mult, cu un fel de anestezie. Pe acest fond, confidenţele sentimentale au apărut aproape spontan. Odetta tocmai fusese părăsită de un amant mult mai tânăr ca ea. Dezamăgită, vexată, furioasă – se arăta hotărâtă să nu–i mai pese de nimeni şi de nimic. Mai avea puţin şi împlinea patruzeci şi cinci de ani. Deşi nu se vedeau pe ea, apropierea pragului îi crea probleme. Menopauza se prefigura ca o ameninţare urâtă, neplăcută, cu atât mai mult cu cât nu putea fi ocolită sau sărită, cel mult (dar nu prea mult) amânată. De aceea, cu o sinceritate la limita indecenţei, se declara plină de regrete pentru ceea ce nu făcuse la viaţa ei, hotărâtă să recupereze totul. „Nimic din ce ţine de sex nu trebuie să–mi fie necunoscut“ – o parafrază care, rostită uşor împleticit şi subliniată de un râs isteric, anunţa un vast program de activitate. După ce a mai aruncat un lemn de brad în focul jăruit al căminului, a început să–i relateze, excitată, despre un

prim episod de concretizare a acestui proiect ambiţios. „Tu, nici nu–ţi închipui ce „trăsnet“ a fost!... Uite, eram tot aici, într–o seară, cu un prieten... Prieten şi atât, nu altceva. Chiar îi refuzasem, mai în tinereţe, nişte avansuri... mi se părea atunci că nu e cazul... nu–mi spunea nimic ca bărbat. Vroiam să rămână o relaţie pur amicală. Ei, şi ăsta venise cu un francez, coleg cu el... mă rog, plecat tot de aici, dar rupt de tot – abia mai rupea câteva vorbe româneşti. Stăteam toţi trei aici, de poveşti. Să mă bată Dumnezeu dacă premeditasem ceva rău...“

S–a întrerupt şi, ridicându–se, a moşmondit ceva pe la combina muzicală. Când a dat peste melodia languroasă, şi în acelaşi timp bine ritmată pe care o căuta, a mărit volumul, s–a întors şi şi–a aruncat pantofii, ridicându–şi apoi picioarele pe masă. Bătea tactul cu degetul mare, în timp ce braţele lungi, încă frumos modelate, cu pielea netedă şi frumos bronzată, se unduiau graţios, în ritmul muzicii, antrenând odată cu ele şi o studiată mişcare a sânilor nu prea strânşi sub decolteul ameţitor al bluzei din mătase neagră.

„Mă, şi s–au încălzit băieţii ăştia, de mai mare dragul. Mai întâi m–a luat unul la dans, s–a lipit puţin de mine... eu şi mai tare de el... nu–ţi spun. Pe urmă – eram gazdă, iniţiativa îmi revenea de drept – l–am invitat eu pe celălalt. Şi am început, încet, să–i deschei la cămaşă. Când a văzut ce se întâmplă, ăsta... francezul a vrut să se retragă. Băiat finuţ şi discret, s–o fi gândit să nu inoportuneze, boul! M–am dus după el, sus în cameră, l–am luat de gât, apoi m–am urcat în braţele lui şi...i–am cerut să mă ducă jos, aici. Apoi am dansat în trei... a fost o nebunie. La început, nu îndrăzneau, fraierii, să se atingă de mine, lăsându–se mângâiaţi şi pipăiţi, ca nişte motani timizi şi puturoşi. Aşa că, tot răsucindu–mă ca să ating cât mai mult din fiecare, a trebuit să mă dezbrac singură! Abia pe urmă au prins şi ei ceva curaj, dar sutienul şi chiloţii tot eu mi i–am scos. După care, venise momentul să trag de ţoalele lor... totul languros, lasciv, înmuiat în muzică... Stai numai să vezi ce urmează, că e un CD parcă anume făcut pentru aşa ceva“. Stimulată de încărcătura senzuală a evocării şi ajutată de mişcările tot mai sugestive ale picioarelor, fusta Odettei alunecase deja spre talie, dezvelind puţin din triunghiul negru al pubisului. Chiloţi nu purta – oare şi–i scosese între timp – sau nici nu se mai încurcase cu ei? Ochii îi luaseră foc, fixând–o pe Magdalena pe sub pleoapele uşor lăsate, într–un mod care nu permitea nici o îndoială asupra pornirilor care o animau în acele momente. „Ei... ce zici?...“, a provocat–o cu o întrebare perfect asortată, depăşind până şi graniţele imprecise ale insinuării. Ce să zică? Înţelegea totul, dar nu o trăgea inima. Nu intra în rezonanţă. Nu făcuse niciodată aşa ceva. Ei îi plăceau bărbaţii. Nu toţi! Era pretenţioasă, nu alegea la întâmplare, chiar dacă lua o asemenea decizie, uneori, foarte repede. Se simţea prost. Nu putea onora oferta fără perdea a prietenei şi se temea că refuzul ei ar putea declanşa reacţii neplăcute. Din nou, furia ei mocnită s–a reaprins, deviind către Silviu. Dacă era bărbat, şi nu cârpă, trebuia să fie aici. Acum, nu mâine dimineaţă, când îşi va face apariţia odată cu lăptarul, şifonat după o noapte ameţită prin vreun vagon sordid de personal. „Să fi fost şi el...“ s–a trezit vorbind singură, dar cu voce tare. „Ooo... era perfect! Ca să fiu sinceră pe de–a–ntregul, trebuie să–ţi mărturisesc că m–am gândit la chestia asta, de triunghi invers... două la unul. Mă temeam doar de tine, să nu faci nazuri, că te ştiu cam sclifosită“. Mai dă un pahar de tequilla peste cap şi apoi chicoteşte indecent: „Dacă–i bou... Nu te superi, sper. Da', până la urmă, poate tot răul e spre bine. Poftim... Am aproape patruzeci şi cinci de ani, nu mi–am petrecut niciodată noaptea în pat cu o femeie. Nu–i aşa că nu–ţi vine să crezi?“, mai apucă să îngaime, subliniind totul printr–un sughiţ rătăcit, dar sincer.

Magdalena se ridică, răsturnând deliberat scaunul de sub ea.

Lovită cu şoldul, şi provocându–i o vânătaie zdravănă, masa se zguduie ca la cutremur. Un pahar gol, aflat prea în margine, cade jos şi se sparge cu un zgomot strident, dar necesar. Oricât de iritată ar fi, în minte îi revine, salvator, replica eroinei ei preferate, Scarlett O'Hara: „Şi mâine mai e o zi...“. Chiar aşa. Cum se vor mai privi, după tentativa de seducţie ratată? Ce–şi vor mai putea spune una alteia? Ei nu i s–a întâmplat niciodată să fie refuzată sau măcar evitată de vreun bărbat pe care şi l–a dorit. Cu toate astea, nu e nevoie de prea multă imaginaţie ca să–şi închipuie cum trebuie să se simtă acum Odetta. Nu vrea să o jignească acum sau să se certe, dar nici să se culce cu ea. Face o piruetă graţioasă şi ostentativă, subliniind dimensiunea ludică, se apleacă deasupra ei şi o sărută, de cele trei ori obligatorii, pe obraji, având grijă să nu–i ajungă buzele prea aproape nici de gura, nici de urechea sau de gâtul prietenei. „Mai vorbim mâine, când sper să apară şi blegul ăsta al meu. Până atunci – totul a fost minunat. Mulţumesc din suflet şi... noapte bună, Odetta!“...

Se pierde ameţită pe treptele din lemn. Când ajunge sus, în pod, trânteşte uşa. Abia după această bufnitură, căzută ca un punct final, dar cu ecoul reverberând prin toată hardughia, simte că s–a golit de toate mizeriile care o năpădiseră în ultimele două zile. Uşurată, se opreşte în pragul camerei cu pat larg, matrimonial. Dar se împiedică imediat nu de prag, ci de pustiul care o aşteaptă aici. Se simte năpădită de o senzaţie amestecată – jenă, frică, stingherеală, inutilitate. Ochii au început să o usture, semn că lentilele de contact şi–au îndeplinit cu vârf şi–ndesat norma pe ziua de azi. Intră în baie şi începe operaţia de scoatere a acestora. Neplăcută pe moment, dar, oricum, mai uşor de suportat decât aplicarea lor, dimineaţa. Dintr–o dată, totul în jurul ei devine neclar, învăluind–o asemeni unui văl de ceaţă. Îşi aminteşte ochelarii vechi, cu rame mov, de care nu se putea lipsi niciodată. Dioptriile lor creşteau îngrijorător de repede, dar ceea ce o interesa pe ea, în adolescenţă şi apoi, pe timpul studenţiei, era aspectul de intelectuală rasată. Asta până la primele fotografii–portret, pe care i le făcuse Aimé, cel care – cu infinite precauţii – a rugat–o mai întâi să şi–i scoată. N–a înţeles o asemenea pretenţie, ba, chiar, a luat–o ca pe un mic afront, un atentat la integritatea imaginii ei atât de căutată, de controlată şi de grijuliu întreţinută cu creme, farduri, tratamente cosmetice... Mai uşor îi venea să renunţe la un element de lenjerie intimă (chiar şi la bikini), decât la „bicicletele“ în lipsa cărora se temea că arată incompletă, neterminată. Dar bărbatul i–a explicat pe îndelete, cu tact şi blândeţe, că lentilele reflectau lumina, iar ramele aşterneau dungi umbroase pe chip. Ceva mai târziu, când a primit pozele în plic şi a putut constata rezultatul, a rămas siderată. Din imaginile plane, de pe cartoanele lucioase, era privită de o cu totul altă persoană, pe care ea nu o mai văzuse niciodată. Nu–şi închipuise că poate fi atât de frumoasă. Pentru că, la cele minus cinci dioptrii, nici în oglindă nu se putea privi fără ochelari. Acum, descoperea cu fervoare liniile armonioase ale feţei, trăsăturile frumos arcuite ale sprâncenelor şi proeminenţele incitante ale pometilor. Tot ansamblul chipului arăta altfel. Bretonul nu se mai sprijinea pe rame, bărbia suplă şi voluntară, împinsă doar cu o idee, nu mai mult, spre înainte, devenea un pandant necesar al arcadelor ferm desenate, şi ele ascunse, până atunci. Ca printr–o savantă operaţie estetică, pleoapele cu gene lungi ieşiseră la iveală, bordând nişte pupile mari şi adânci, eliberate de sub strânsoarea sticlelor groase. Odată trecută uluiala, rapid înlocuită de auto–admiraţie, decizia venise aproape de la sine, în doar câteva secunde. Ea, care se hotăra foarte greu asupra oricărui accesoriu pe care urma să–l poarte, oscilând zile întregi în dilema dacă să–şi scurteze o şuviţă din păr sau să–şi mute un simplu nasture la

bluză, a optat instantaneu pentru atât de rarele (pe atunci) lentile de contact.

Ca întotdeauna când şi le dă jos, savurează senzaţia de uşurare. Aruncă apoi şi hainele de pe ea, fără să–i pese cum şi pe unde cad. Nu îşi poate reprima un zâmbet reflex imaginându–şi reacţiile atât de diferite pe care le–ar fi etalat, în faţa acestui spectacol, Silviu şi Odetta. Pentru prietena ei încearcă o undă de compasiune, ceva între jenă şi milă. De Silviu i se face milă. Una profundă şi intensă, potenţată de regretul şi ruşinea că a putut gândi urât despre el. Îl şi vede, înghesuit într–un colţ sordid de vagon, hurducăit o noapte întreagă în frig şi mirosuri urâte, greu de suportat pentru una ca ea, dar cu care amărâtul a fost obligat să se obişnuiască. La fel de neaşteptat şi de nestăpânit, simte o pornire imperioasă de a comunica cu el. Şi îi revine, căzută din memorie, dar la fel de intensă, trăirea unică, nemaipomenită, pe care o străbătea în momentele când îi scria lui Aimé. Izbucneau atunci din ea atâta iubire şi înţelegere, spontaneitate şi graţie, emoţie şi încântare, toate descătuşate din strânsoarea oprelişţilor ori a inhibiţiilor şi aşternute firesc pe foile de hârtie, într–o revărsare de tandreţe atotcuprinzătoare. De ce oare nu a simţit impulsul să–i scrie şi lui Silviu? Nici măcar un singur rând sau măcar o telegramă, un mesaj pe e–mail, nimic... Asta, deşi distanţa care îi separă, ca şi condiţiile vitrege în care evolua legătura lor, făceau o astfel de comunicare nu doar posibilă, ci şi necesară. Aimé îi mărturisise, în timpul ultimei lor întâlniri dinaintea prăpădului, că epistolele ei sunt extraordinare. Că reuşeşte să se strecoare acolo, în plic, ea însăşi, cu tot ce are mai frumos – gingăşie şi căldură, umor şi gravitate, incisivitate şi nerăbdare, încredere şi disperare – rămânând totuşi ascunsă, fără nici o teamă că ar putea fi descoperită de cei care îi desfac şi îi citesc corespondenţa ca sarcină de serviciu. „În felul acesta îi păcăleşti pe toţi, te strecori neobservată peste blestemata de frontieră şi ajungi la mine“, a conchis el fericit, rugând–o ca, orice s–ar întâmpla, să nu renunţe la scris...

O îneacă ceva greu, nedefinit, amintindu–şi cum i–a trecut totul, cum s–a lecuit de această disponibilitate (poate chiar talent?) de care fusese atât de mândră la vremea aceea. Constrângerile, obligaţiile din timpul anchetei fuseseră cele care au stricat, au murdărit şi au sufocat predispoziţia ei, alterând–o şi sfârşind prin a o anula. Acel amestec abject, dar indestructibil, de înălţare şi decădere, de autentic şi impostură, de dorinţă deformată în ficţiune perversă, o făcuse incapabilă să mai scrie un rând curat, sincer, autentic. Printre atâtea coincidenţe ciudate pe care le–a descoperit, apoi, la soţul său, fusese şi aceasta. Erau la începutul relaţiei lor, când ea stătea toată ziua închisă în casă, ca într–un alt arest, benevol şi ceva mai confortabil, plictisindu–se şi aşteptându–l să se întoarcă de la serviciu. „Dacă tot te plângi că vegetezi, i–a aruncat el din senin, aşa cum îi era felul, ce–ar fi să te apuci să–mi scrii? Trece timpul mai uşor. Şi pe urmă – mai ştii? – poate că–ţi descoperi vreun talent neobişnuit de scriitoare“. A încercat, dar nu i–a ieşit nimic. El a mai adus o dată vorba („Ce s–a mai ales de treaba aia cu scrisul?“), în treacăt, lăsând impresia unei glume nesărate, ceva derizoriu... O prostie, în orice caz mai potrivită pentru muierismele ei decât pentru seriozitatea lui care, vezi Doamne, i–ar fi făcut hatârul să se joace cu ea, cum faci cu un copil bolnav sau pedepsit, care nu are voie să iasă afară, ca să–i mai treacă din plictiseala zilnică. Îi răspunsese, intimidată şi temătoare, că a încercat, dar nu a fost în stare de nimic lizibil. Şerban se mirase acru, ridicând un colţ de sprânceană, fără să mai dezvolte subiectul. Nici ea nu a mai revenit, nu a mai încercat... de fapt nu a mai îndrăznit să scrie, de atunci, nimic altceva decât formalităţile curente. Dacă s–ar încumeta acum?

XVII

– Mă duseeei... păi mă dusei să trec la O–ooolt!...

Vocea caldă şi amplă a Lianei are, ca întotdeauna, acelaşi efect asupra celor din jur. În doar câteva secunde, aproape toţi lasă paharul, tacâmul sau ţigara, se întrerup din conversaţie şi îşi îndreaptă atenţia spre micul podium din colţul localului, acolo unde, brusc, se întâmplă ceva... Altceva. Nu se mai află, nici unul, într–un bistrou oarecare din Carouge, unde vin adeseori ca să se întâlnească cu prietenii ori, pur şi simplu, ca să mai scape de plictisul rutinat, confortabil, perfect, de acasă. Nu pricep cuvintele, dar melodia îi trage după ea pas cu pas, notă cu notă şi vers cu vers, smulgându–i din starea de lejeritate agreabilă căreia i s–au abandonat. De pe locul unde se află masa lor, Nona nu îi poate zări chipul prietenei sale, ascuns după pianul pe clapele căruia zburdă şi suferă. Dar îl simte, concentrat şi dezlănţuit, lăsându–se purtat şi stăpânind în acelaşi timp muzica pe care o interpretează. Izbucnind ca o durere adâncă, irepresibilă, care scapă din chingile strânse ale sufletului, cântecul se răsuceşte şi se revarsă cu o voioşie şireată, ameţitoare, înconjurâdu–i şi învăluindu–i pe cei din jur. „Ce popor extraordinar trebuie să fiţi voi, românii, dacă aţi putut crea o astfel de artă!...“, exclamase un director de bancă pe care Nona îl adusese – deloc întâmplător – aici, într–o seară. Asta se întâmplase, însă, demult şi începuse bine. Bine de tot. Curând după aceea, elveţianul s–a urcat în avionul personal, aterizând plin de speranţe şi de proiecte la Bucureşti, pentru a demara nişte afaceri. Partenerii contactaţi („Slavă Domnului, îşi spune şi acum Nona, amintindu–şi de episod, că nu am avut cunoştinţe în lumea bancherilor. M–aş fi făcut de râs“) îi revărsaseră rapid sacul cu promisiuni şi aranjamente, udate cum se cuvine cu vin... şi alte momente frumoase. Muzica populară, despre care genevezul făcuse imprudenţa să declare că îl împinsese acolo, contribuise şi ea la aiureala rezultată. Cea de pe urma căreia bancherul pierduse (nu poate să–şi explice nici până azi cum) peste două milioane de franci, se făcuse de râs şi fusese nevoit să se retragă din funcţie.

– Unde–o fiiii... păi unde–o fi Oltul mai maaaa... reee...

Nona urmăreşte, discret, reacţia lui Philippe. Arhitectul se află într–o dispoziţie de care nu l–ar fi crezut în stare. Relaxat, încântat, bate din palme ritmul, urmărind (ca un îndrăgostit subit, dar încă timid) după volutele provocatoare ale melodiei. Margarette, soţia lui, se uită la el amuzată, cu coada ochiului. Apoi îi face Nonei un semn discret – „Uite la el... îl credeai om serios şi când colo...“.

Are dreptate. Pentru că Philippe Bosch se apropie, fără să–şi dea seama, de starea aceea periculoasă, în care admiraţia se transformă subit în entuziasm şi încredere. Odată instalată, disponibilitatea subiectului devine totală. Aşa li s–a întâmplat multora. Tocmai de aceea, Nona se simte responsabilă pentru ceea ce ar putea să urmeze. Îl cunoscuse prin firmă, apelând întâmplător la el ca să–i execute nişte modificări ordinare la casă. Intrase acolo degajat, poate chiar uşor plictisit – iată o treabă oarecare, previzibilă şi, de aceea, plicticoasă pentru el. Când a dat însă cu ochii de interiorul primei încăperi, surprinderea lui a fost totală. De aici – momentul inţial de care nu scapă cam nici unul dintre musafirii ei – până la cea mai desăvârşită încântare a trecut extrem de puţin. Oalele de ceramică şi obiectele vechi, icoanele şi scoarţele expuse discret, cu bunul gust fără cusur al Nonei, colecţia de fiare vechi de călcat... toate îi luaseră ochii. A descoperit apoi, aproape cu frenezie, mobilierul din lemn de nuc şi stejar, lămpile, colecţia de măşti atârnate pe pereţi, pierzându–se

fascinat în puzderia de obiecte mici, decorative, răspândite într–o dezordine aparentă, dar riguros controlată, prin toate ungherele. Când a descoperit–o şi pe Catherine, nepoţica de doar patru ani şi jumătate, îmbrăcată în costumul naţional simplu, dar de mare efect, pe care bunică–sa i–l cumpărase din Mărginimea Sibiului (fustă lungă, albă şi creaţă, cu fotă brodată pe deasupra, ie din borangic, laibăr fără mâneci şi o năframă legată cochet la ceafă), arhitectul era gata cucerit. Rabatul prietenesc pe care i l–a făcut la preţul lucrărilor angajate exprima cât se poate de grăitor acest lucru. După ce i–a oferit, cu titlu de împrumut, câteva CD–uri şi i–a arătat o parte din fotografiile făcute acolo, în ţara ei natală, omul i–a solicitat permisiunea – adică ajutorul – de a–şi iniţia şi nevasta în ceea ce i se părea (şi lui!) o descoperire formidabilă. Unde putea să–i aducă, dacă nu aici, în „Le Coin", restaurantul în care Liana fermeca auditoriul câte şase luni pe an?

– „Şi unde–o fiiii... unde–o fi Oltul mai mare... M–o tre–ce, m–o tre–ce, m–o tre–ce mândra călare... traa–la–la–la–la–la–laaa..." În local, elveţienii s–au încălzit. Solidar, dar şi motivat de ei, Philippe le declară triumfător: „Priviţi! Dacă şi ăştia şi–au dat drumul, înseamnă că chiar e ceva nemaipomenit!". Într–adevăr, deşi fac mare caz de nongermanismul lor, genevezii de la mese s–au apucat să bată – nemţeşte, sănătos, ritmic – din palme. Nu–i de mirare. Liana sfârşeşte întotdeauna prin a le inocula acea stare de exaltare, în care euforia se contopeşte cu sentimentalismul. După această piesă de rezistenţă, vor urma altele şi altele, cerute şi urmate de aceleaşi aplauze zdravene, generoase, din ce în ce mai calde. Este, pentru cei care o ascultă şi o îndrăgesc, cel mai eficient ambasador al ţării sale aici, printre elveţieni. Complimentul este cu atât mai valoros cu cât provine chiar din partea şefului misiunii diplomatice de la Berna, un intelectual subţire, care nu pierde niciodată ocazia să o admire pe superba cântăreaţă. Iar Excelenţa Sa este numai una dintre personalităţile publice care vin să împărtăşească, aici, din splendoarea spiritului românesc. Ca de fiecare dată, Nona e nu doar mulţumită, ci de–a dreptul fericită. Nu degeaba se zbate ea, insistă, convinge...nu–i deloc simplu să treci peste scepticismul politicos, dar solid şi rece al acestor oameni. Aproape de fiecare dată, senzaţia pe care o încearcă este mereu aceeaşi. Se teme nu că ar putea da greş în demersurile ei de captatio benevolentiae, nu asta este problema. Durerile de cap încep abia după ce cucerirea respectivă a devenit un fapt cert. Mobili şi curioşi, disponibili oricând să descopere lucruri noi, mulţi dintre elveţieni folosesc prima ocazie ivită spre a–şi face drum către sursa originară. Sigur, ambasadorul oficial le oferă viza şi le face, eventual, unele recomandări de natură protocolară. Rolul Nonei, în aceste expediţii cu adevărat excepţionale, este deosebit şi, de aceea, absolut necesar. Acela (mult mai consistent, dar şi mai dificil) de a le recomanda ce e de văzut, de încercat şi de îndrăznit. Pe de altă parte, însă, trebuie să aibă grijă (numai ea ştie cum...) să prevadă şi... restul, să–i protejeze împotriva acelor incidente, capcane sau provocări de pe urma cărora ar putea rămâne cu un gust dezamăgitor. Le ştie, sunt inevitabile, deşi, măcar uneori, previzibile. Când poate însoţi chiar ea pe câte cineva, nu–i este teamă. Ştie ce are şi ce nu are de făcut. Lucrurile se complică însă când ele decurg de la sine. Nu poate merge cu toţi. Iar ţara ei oferă atâtea surprize, cât nu poţi bănui şi nici cuprinde. Bancherul care s–a aventurat, luându–se după cântecele Lianei, a dat acolo peste nişte escroci cu gulere albe, care l–au nenorocit. Au făcut–o, ce–i drept, de o manieră ireproşabilă: foarte politicos şi mereu cu zâmbetul pe buze. Nici Martin, cu toată experienţa lui românească, nu e încă scutit de pericole, manipulări şi dezamăgiri. Ca orice elveţian, nu se poate vindeca de bună–credinţă. Gândeşte pozitiv, pune întotdeauna

normalitatea înainte, incapabil să înţeleagă – darămite să şi accepte – tot ceea ce o excede. Şi, întru nefericirea lui, i s–au adunat destule motive care să–l îndemne dacă nu la suspiciune, cel puţin la necesara prudenţă. Suficiente pentru ca prietenul lor Alex, jurnalistul, să spună despre el că este un fel de Stan Păţitul... de largă recunoaştere cantonală. Şi el – zâmbeşte Nona acum, când îşi aduce aminte – s–a agăţat de o himeră frumoasă. Femeia aceea, de dorul căreia tot nu i s–a ostoit suspinul, i se pare ei a avea destul de puţin din Fata Morgana, mai curând dintr–o Mata Hari balcanică. „Cine iubeşte şi lasă, Dumnezeu să–i dea pedeapsă! ... Târâitul şarpelui, şi pasul gândacului, pulberea pământului...“, rosteşte dureros, sfredelitor un alt cântec popular românesc, pe care Liana îl lasă întotdeauna la urmă (pour la bonne bouche!), încheindu–şi recitalul într–o notă de sfâşietoare tristeţe. Una dincolo de care nu mai rămâne nimic de adăugat. „Les jeux sont faites. Rien ne va plus!“...

Arhitectul Bosch este, de regulă, un tip ponderat, reţinut. Nu l–ai fi putut crede în stare de o asemenea dispoziţie entuziast–euforică. A luat–o pe Liana în braţe, învârtind–o prin aer şi sărutând–o zgomotos, de mai multe ori. A comandat şampanie şi a rostit chiar un mic discurs, aplaudat călduros de către toţi cei prezenţi în local. Deşi dezinvoltă de obicei, Nona a încercat totuşi o emoţie aparte. Elogiul adresat de elveţian spiritului românesc şi celor care l–au adus, nealterat, până aici, în inima Europei Centrale, i–a declanşat amintiri nu foarte vechi şi nici deosebit de plăcute.

Se aflau în sala de festivităţi a comunei Chambesy. Erau prezenţi consilierii şi un mare număr de invitaţi. Cu toţii, îi aşteptau emoţionaţi pe fraţii lor din Urzica Mică. Ca în fiecare vară, primarul, doctorul, directorul şcolii, agronomul şi – prin rotaţie – alţi câţiva privilegiaţi ai satului veneau în schimb de experienţă la Geneva. Să vadă, să afle, să înveţe ce şi cum trebuie făcut pentru a trăi bine. Probleme de adaptare apăruseră la fiecare vizită. O dată greşiseră trenul pe care trebuiau să–l ia de la Zürich Flughaffen. Au fost daţi jos la Luzern, după confuzia şi târguiala de rigoare cu un controlor care, privindu–i, îi suspectase de tot ce poate fi mai rău în materie de imigraţie. Altădată, li se oferiseră nişte bonuri valorice cu care urmau să–şi achite pe tot parcursul sejurului mesele luate la anumite bistro–uri din oraş. Mai întâi, au intrat unde nu trebuia, apoi au declarat că şi le–au pierdut pentru ca, în final, să–i propună administratorului delegat un fel de târg – după părerea lor – reciproc avantajos. Totuşi, se jenaseră să apeleze pentru aşa ceva la mijlocirea Nonei sau le fusese mai curând frică să nu fie refuzaţi şi muştruluiţi corespunzător. Aşa că, luându–şi puţinele cuvinte franţuzeşti la purtare, negociaseră direct cu reprezentantul cel mai nepotrivit al autorităţii locale, propunându–i să i le lase lui, contra a jumătate din suma aferentă. Au produs o impresie foarte proastă. Pentru asemenea antecedente, gazdelor li s–a părut nu doar nevinovată, dar şi convenabilă iniţiativa lor de a veni, data următoare, pe cont propriu. Adică cu automobilele personale.

Sosirea fusese programată pentru 30 iulie. Dar, cu numai două zile înainte, oltenii dăduseră un telefon prin care, invocând nu se ştie ce încurcătură măruntă pe post de forţă majoră, o amânau cam cu două zile. Şi era chiar sărbătoarea naţională, „aşa, cam pe la şase... şapte... opt seara, picăm sigur“, adăugase fără complexe şi destul de imprecis dezinhibatul Postolea. În fine... s–au dat peste cap toate aranjamentele stabilite riguros cu mai multe luni înainte, au fost nevoiţi să–şi ceară scuze hotelului unde li se rezervaseră camerele. Şi, fireşte, a fost decalat programul ceremoniilor publice de 1 August, respectând ideea iniţială potrivit căreia rostirea discursurilor festive, intonarea imnurilor de stat şi, în

final, focurile de artificii urmau să aibe loc în cinstea musafirilor fraţi. Până la urmă, s–a cam ales praful de totul, iar Nonei nu i–a rămas decât să facă feţe–feţe, crăpându–i obrazul de ruşine pentru stimaţii săi compatrioţi. Pierduţi pe drumurile complicate ale Europei, urzicenii au luat–o în legea lor. Se certaseră cu grănicerii români, fuseseră amendaţi de poliţia rutieră ungurească şi scotociţi la sânge de vameşii austrieci. Apoi o luaseră pe o scurtătură spre Italia, unde nu au putut intra din lipsă de viză, fiind obligaţi să se întoarcă aproape o mie de kilometri. Altfel, popasurile lungi şi dese („cheia marilor succese“), făcute cu precădere în jurul vreunei benzinării, care vindea berea cu câţiva firfirei mai ieftin, le–au mai ostoit din năduf. Ce dracu'... erau mai întâi în vacanţă şi abia apoi în vâjâială, trebuiau să profite şi să se simtă bine, fără constrângeri sau alte obligaţii. Inclusiv cele ce ţin de civilizaţie sau bun simţ. Veterinarul mai dăduse un rând de beri... „Mai fu şi–o pană de cauciuc, fir–ar mă–sa a dracului cu şoselele lor cu tot“... Ba chiar un mic scandal, iscat uşor şi stins cu greu, atunci când nevasta agronomului găsise de cuviinţă să se sprijine cam prea apăsat, deci dubios, de braţul vânjos şi tatuat al directorului şcolii, atunci când a sărit parapetul drumului pentru a ajunge cu treburi personale şi presante în mijlocul naturii. Ce mai la deal, la vale... se lungiseră că... „na, oameni suntem“. Alt telefon n–au dat. Ce să mai prăpădească banii, mereu prea puţini şi chivernisiţi cu grijă pentru lucruri mai serioase? În loc de şapte–opt seara, au ajuns aproape de unu noaptea. Se iscase şi o furtună puternică, cu ploaie şi vânt violent, care spărsese petrecerea comunei înainte de zece. Consilierii erau deja împărţiţi: retraşi în aerul închis al sălii de festivităţi, din care se evacuaseră instrumentiştii şi dansatorii, unii picoteau demni şi resemnaţi, spre deosebire de cei enervaţi sau de alţii – naivi şi de–a dreptul îngrijoraţi de soarta necunoscută a bieţilor drumeţi. Când i–au văzut apărând (transpiraţi şi guralivi, cu chef, dar fără nici cea mai mică scuză pentru încurcăturile provocate), au zis mersi că nu se adeveriseră celelalte griji. Discursurile s–au rostit, în cele din urmă, cu uşurare, dar fără nici un rabat de la lungimea iniţială şi de la ordinea stabilită. Muzica a cântat şi ea, chiar dacă banda magnetică înlocuise fanfara plecată acasă la oră fixă. Recepţia festivă s–a derulat ceva mai repede, dar faptul s–a datorat exclusiv apetitului dezlănţuit al oaspeţilor...

Acum, însă, este cu totul altceva. Între Liana şi Margarette Bosch s–a legat o conversaţie animată, despre religiile lor diferite. Una e ortodoxă, cealaltă – catolică. Soţia arhitectului nu vrea să creadă – şi subliniază asta, spre a spulbera orice confuzie în sensul respectiv – că ar face operă de prozelitism. Nu. Este vorba, doar despre comparaţiile aplicate asupra ceremonialului liturgic, pe care ea îl consideră definitoriu pentru comportamentul curent al credincioşilor ce participă la el. La polul opus, cântăreaţa susţine că acesta reprezintă doar o formă, derivată din fondul doctrinar. Cum să–l consideri definitoriu?

– Îmi cer scuze pentru neştiinţa mea. Recunosc, am participat o singură dată la un astfel de ceremonial, pe când eram copil şi mă aflam cu părinţii în vizită, pe undeva, pe acolo... Rusia sau Iugoslavia, nici nu mai ştiu exact. Plus unele lecturi pe tema asta...

– Atunci, vorbeşti aiurea. Nu e corect aşa, apreciază arhitectul.

– Ah, ba nu! Uitasem. Am mai văzut şi o mulţime de fotografii şi chiar nişte secvenţe filmate. Nu mai ţii minte, Philippe, când ne–am întâlnit şi ne–am împrietenit cu grecii aceia simpatici, în Anglia?

Se vede că subiectul o pasionează, chiar dacă îi cam lipsesc mijloacele de a–l trata. Pentru ea, Liana e privită ca un fel de emisar artistic al acestei credinţe care, din câte a înţeles ea, pune mult preţ pe fast şi pe încărcătura emoţională.

– Am văzut şi costumele strălucitoare ale preoţilor... mult aur în biserică, o ornamentaţie fabuloasă. Asta înseamnă... nu–i aşa?... că participanţii sunt captivaţi în primul rând de formă, de imagine. La noi, totul este mult mai auster.

Răbdătoare, Liana îi explică substratul unei asemenea realităţi: oamenii, credincioşi şi devotaţi, oferă bisericii – oricât ar fi de săraci şi ar duce–o de greu – puţin din puţinul lor. Alţii, dimpotrivă, dau mai mult, proporţional cu ajutorul sau sprijinul ceresc de care consideră că au nevoie aici, pe pământ. Or, foarte puţin din toate aceste oferte se întorc spre oameni, în operele de binefacere care, la ortodocşi, pun accentul pe milostenie, respectiv, pe dimensiunea sufletească, afectivă şi nu pe caritate – adică pe sprijinul efectiv, material. Ceea ce se primeşte de la credincioşi se îndreaptă, cu precădere, spre Dumnezeu. Ridicarea de noi lăcaşuri şi împodobirea lor înseamnă veneraţie şi cinstire prin faptă, nu doar prin gând sau cuvânt.

– Pentru omul nostru, strălucirea garantează esenţa. Mai grăbit, poate mai superficial, dar sigur mai încrezător în ceea ce vede decât în ceea ce ar trebui să simtă, el are un cult al frumosului. Ceea ce iubeşte trebuie decorat, înfrumuseţat. Şi invers – cu cât este mai împodobit, cu atât trebuie şi iubit, venerat, adulat. Aici aveţi dreptate... sobrietatea formelor şi a decoraţiilor poate fi considerată o dovadă a spiritului raţional, auster.

Este destul de neobişnuită o asemenea discuţie, mai ales în atmosfera unde se defăşoară – un local public pe care, oricum l–ai lua, nu are cam nimic sfânt. Nona se mulţumeşte doar să asiste, într–o tăcere neobişnuită firii sale deschise, comunicative, având întotdeauna ceva de spus, de adăugat sau de comentat. Pe Bosch–i nu îi cunoaşte destul de bine, între ei nu există decât o relaţie de lucru destul de recentă. La invitaţia lor de a se întâlni în oraş le–a sugerat „Le Coin“, tocmai pentru a o asculta şi ei pe Liana. Bănuia că le va place şi nu s–a înşelat. Dar direcţia pe care a alunecat ulterior conversaţia – spre problema spaţiilor diferite de cultură şi civilizaţie – îi confirmă interesul pe care destui dintre concetăţenii ei îl manifestă pentru diferenţele specifice dintre lumea lor şi ceea ce descoperă, ori de câte ori au ocazia, în afara acesteia. Îi pare rău că lipseşte, tocmai acum, unul ca Martin Eissler, care ar fi avut multe de spus. În plus şi dintr–o perspectivă inedită. Şi aşa, însă, prietena şi protejata ei se exprimă mai mult decât onorabil pe acest teren captivant, dar dificil. Este meritul ei de a fi stimulat, prin arta sa, un asemenea interes asupra unor aspecte ce ţin de poporul care le–a zămislit. Din muţenia ei, Nona a sesizat şi punctul critic, cel de unde poate începe confuzia dintre specificul religios şi cel naţional. Suprapunerea celor două dimensiuni, oricând la îndemână, poate fi valabilă doar în cazul unor popoare în care religia este impusă de stat, unde există şi se manifestă foarte mulţi credincioşi practicanţi, cum se întâmpă în Israel sau unele ţări arabe. Ceea ce nu este valabil la români, pentru care sentimentul de relativitate, foarte răspândit, nu îl ocoleşte nici pe Cel de Sus. Or, o asemenea alăturare, poate deforma percepţia acestor elveţieni atât de cumsecade, de sincer interesaţi asupra aspectelor care îi preocupă. Nu mai poate sta pe margine, trebuie să intervină.

– Ştiţi, poate e mai greu de înţeles în doar câteva cuvinte. Reţineţi, însă, un detaliu fundamental: noi, românii, suntem singurii ortodocşi latini. Înconjuraţi de slavi tot ortodocşi, cum sunt ruşii, bulgarii şi sârbii, ori de catolicii maghiari. De aici, un nonconformism la regulile acceptate, cu devieri surprinzătoare, uneori până în sfera absurdului – dar nu unul formal, întâmplător, ci de–a dreptul necesar, ca formă de conciliere a atâtor sensuri diferite. Vicisitudinile istoriei şi–au pus, şi ele, amprenta asupra concepţiei de viaţă şi, mai departe, a ceea ce rezultă din ea. Mărginiţi la un spaţiu de manevră

restrâns, instabil şi, de aceea, veşnic inconfortabil, nu ne–am ascuns limitele, nici nu am încercat să le depăşim. Poate, de aceea, bisericile noastre sunt micuţe, adunate, accentul căzând nu pe măreţia şi forţa construcţiei, ci pe interiorul atât de grijuliu dichisit. Spre deosebire de catedralele gotice, care exprimă o îndrăzneală semeaţă şi o forţă dominatoare, copleşitoare.

Aici, arhitectul se află în elementul său. Îşi dă drumul la gură şi la gesturi, aducând în discuţie ideea de durată a demersului, tinzând spre veşnicie. Or, asta se tot diluează pe măsură ce te afunzi către răsărit. Pe Nona o deranjează, ca de fiecare dată, evocarea punctelor cardinale ca reper al unor mentalităţi, deşi e obligată să recunoască lipsa unor contra–argumente dacă nu solide, cel puţin încurajatoare, dătătoare de speranţă. E nevoită, deci, să tacă şi să–l asculte pe Bosch, care s–a lansat într–o expunere interesantă.

– Şi catolicismul, şi protestantismul care, oricum, derivă din el şi nu i se opune... ambele şi–au propus, programatic şi serios, să se arate demne în faţa Divinităţii. Căreia i te supui, nu te tocmeşti cu ea. Dogma a explicat, iar credincioşii au înţeles că, pentru a ajunge la Dumnezeu şi a merita iubirea lui, îi datorezi mai întâi trudă şi cumpătare. Iată de ce ei au pus accentul pe piatră şi nu pe aur. Catedralele noastre sunt înălţate ca o aspiraţie profundă, grea, istovitoare către cer, spre care trebuie să îţi ridici privirea, nu să–ţi încovoiezi spinarea, aşa cum sugerează forma rotundă a cupolelor bizantine. Risipa ce caracterizează ofranda se concretizează în efort, în sacrificiu rece, interior. Sigur, Bizanţul a absorbit ceva din propensiunile şi spiritul oriental, el îşi etalează bogăţia, fastul, puterea preponderent exterioară. Tentaţia aurului, a culorilor în exces nu face decât să exprime această dimensiune extrovertită, superficială. De aceea bisericuţele ortodoxe sunt ca nişte sipete mici, pline cu bogăţii – încărcate şi foarte scumpe. Dar, când te uiţi pe pereţi, nu mai ai răgazul să priveşti în tine. Forma precumpăneşte asupra conţinutului, a substanţei, iar asta se vede în modul cum se comportă credincioşii când ies din biserică, în viaţa de zi cu zi...

Deloc furată de expunerea academică a soţului ei, încântat de a–şi fi găsit şi pretextul, şi auditoriul pe măsura ideilor sale, Margarette a sesizat riscul deturnării discuţiei înspre zone sterile, speculative. De aceea, se simte datoare să îl tempereze, tocmai pentru a spulbera eventualele neînţelegeri, interpretări, confuzii.

– Philippe, cred că rişti să le jigneşti pe doamne! Sunt convinsă că fără intenţie, dar fii mai atent la nuanţe şi fereşte–te de generalizări. E drept, tu ai umblat mai mult ca mine prin zona Balcanilor şi prin Orientul Mijlociu... nu ştiu, nu mi–ai povestit mare lucru. Dar ţine cont că, pe noi, ne–a interesat muzica superbă, înnebunitoare, pe care am ascultat–o în seara asta. Or, este un folclor care îşi extrage seva şi valoarea tocmai dintr–o asemenea spiritualitate...

XVIII

Ecranul protector al parbrizului a devenit, dintr–o dată, ineficient. Nu–i mai separă şi nici nu–i mai apără de ceea ce năvăleşte peste ei, venind de undeva, din afară. Cel puţin asta e senzaţia doctorului acum, când o duhoare insuportabilă a invadat habitaclul, până de curând confortabil şi frumos parfumat, al limuzinei. În faţa lor se târâie o altă căruţă şantalie, cu roţi diforme şi trasă de un măgar costeliv. Când linia albă de

pe mijlocul şoselei se întrerupe, îngăduind depăşirea, se poate distinge şi chipul celui care o conduce: un bărbat de vârstă incertă, musculos şi bronzat, îmbrăcat într–un maiou decolorat şi purtând pe capul mare, tuns chilug, o pălărie cu boruri largi, iar sub ea – o pereche de ochelari negri de soare. Ţinuta de carnaval este completată de cizmele cu carâmb înalt, deasupra cărora se termină un fel de pantalon scurt, dintr–un material înflorat, în culori stridente ţipătoare.

– Uitaţi–vă ce ţine la brâu! îl atenţionează şoferul, menţinând pentru asta automobilul la un nivel de viteză apropiat teleguţei de un măgar putere.

Într–adevăr, cuţitul imens, cu urme de sânge închegat pe lamă şi pe mâner, pare a defini personajul: spintecător care nu îşi ascunde nici îndeletnicirea, nici uneltele cu care o practică. Din casetofonul portabil, aşezat alături de el, pe care îşi sprijină un braţ tatuat fioros, se deşartă în toate direcţiile un fel de muzică stridentă, faimosul hip–hop de ghetou, în care melodia nu există, sufocată şi alungată de ritmul obsesiv, aiuritor, tembel. Nici în partea opusă, privirea agasată a elveţianului nu găseşte refugiul pe care îl căuta. Maldăre de steril pietrificat însoţesc marginile incerte ale drumului. Praful fin este purtat de vânt în valuri dense, agitate şi vălătucite prin curentul vehiculelor care străbat şoseaua.

– N–am mai trecut niciodată prin aceste locuri. Îmi lasă impresia unui peisaj deşertic.

Şoferului i–a scăpat, rămânându–i întipărit pe faţă un rictus de oroare, scăpat nu din zona intelectuală, ci din aceea psiho–somatică, chiar viscerală. E mai mult decât o reacţie olfactivă acută, depăşind puterile sale, cu toate eforturile pe care le încearcă spre a–şi ascunde scârba irepresibilă care l–a cuprins. Mirosul pestilenţial, care a umplut habitaclul, se dovedeşte insuportabil şi de neevitat.

– Nu cumva am ajuns în preajma unui abator? Sau, mă rog, a unei instalaţii industriale care prelucrează substanţe biologice depreciate...

Supoziţiile încep să se confirme după prima curbă, la numai câteva sute de metri distanţă. Aici se înghesuie, într–o parcare ad hoc, vehicule care mai de care mai diverse: de la obişnuitele căruţe ţărăneşti ori ţigăneşti (acestea din urmă purtând inconfundabilele coviltire făcute din rogojini, prelate textile sau folii transparente din polietilenă) până la şaretele cu numai două roţi, automobile vechi, furgonete sau chiar o motocicletă cu ataş, veche de mai bine de jumătate de secol, probabil abandonată de armata germană. În jurul lor domneşte o animaţie de târg macabru, alcătuit după viziunile lui Goya şi populat cu personaje parcă descinse din picturile lui Dürrer. Aşa, cel puţin, îl percepe doctorul. Au oprit şi ei. Coboară, fără ca nimeni să se mire ori să–i întrebe ce caută acolo. Pe jos, ţărână îmbibată de pete mari, negre, de ulei amestecat cu benzină. Oameni – ieşiţi parcă de undeva, de sub pământ, plini de sudoare, de praf şi de sânge – păşesc cocârjaţi sub apăsarea poverilor cărate în braţe, pe umeri sau în spinare. Sunt bucăţi de animale, omorâte şi ciopârţite de curând, căci sângele încă mai picură, căldura lui ridicând în jur aburul îmbibat cu acel damf dulceag şi greţos, amestec de substanţe organice din care nu lipsesc urina, transpiraţia, fecalele şi restul dejecţiilor. Prezenţa lor nu a perturbat cu nimic starea de agitaţie din jur. Vorbesc tare sau răstit, râd şi suduie, strigă şi înjură amestecat... Domnul Paul a schimbat câteva cuvinte cu unul ce se arată a fi de–al locului şi pare edificat. Gestul explicativ al acestuia trimite, fără echivoc, undeva, sub malul abrupt, către fundul râpei care se cască în jos. Acolo unde, e de presupus, vor putea ajunge la originea lucrurilor. Dacă se simt în stare...

Nu le mai rămâne decât să coboare povârnişul bolovănos, pe un fel de cărare croită la întâmplare printre mărăciniş şi

bălării. Obişnuit cu drumurile de munte, elveţianul se descurcă fără probleme. Nu acelaşi lucru se poate spune, însă, despre fidelul şi necesarul său companion. Acesta alunecă, e gata să cadă, redresându–se în ultimul moment, cu preţul unor gesturi dezarticulate, caraghioase, făcute cu mâinile prin aerul greu. Ajunşi la destinaţie, nimeresc de–a dreptul într–un univers apocaliptic, gregar şi monstruos. Câteva zeci de indivizi spintecă şi ciopârţesc în mare viteză animalele aduse. Stupefiat, elveţianul înregistrează cu privirea cai şi câini, măgari, oi, capre. Martin ştia că, în momentele premergătoare sacrificării, animalele se agită, urlă, încercând cu disperare să scape. Instinctul le împinge să fugă, să se îndepărteze de locul unde urmează să–şi dea ultima suflare. Acestea, dimpotrivă. Unele nici nu sunt în stare să se ţină pe picioare, zăcând la pământ, agonizând dureros, aşteptând ca pe o izbăvire binefăcătoare lovitura de graţie. Pe care parlagii improvizaţi o aplică cu îndemânare, folosind un instrumentar divers şi incredibil ce cuprinde totul – de la cuţite şi securi, până la săbii Ninja şi chiar arme de foc! Printre scheletele dezmembrate şi leşurile proaspete, deasupra cărora se învârt, voioase şi lacome, roiuri de muşte mari, verzi, mâini butucănoase, pline de sânge – iar unele chiar de inele şi de brăţări strălucitoare din aur – numără bani sau înşfacă energic ciosvârtele rezultate, cu care se opintesc apoi la deal, spre şosea, acolo unde mortăciunile devenite marfă sunt încărcate în mijloacele de transport care le aşteaptă.

... Plecând de acolo, a trebuit să parcurgă mulţi kilometri, până le–a revenit glasul.

– Acum înţeleg eu, după ce am văzut cu ochii mei, cum se desfăşoară cu adevărat lucrurile, îngaimă şoferul cu jumătate de gură. Auzisem câte ceva, dar credeam că sunt zvonuri, exagerări reportericeşti, fabulaţii. Uite că e cât se poate de real.

Doctorul Eissler tace, stăpânit de greaţa profundă, explozivă, care l–a invadat până în cele mai ascunse unghere ale corpului. Îşi simte carnea de pe el străină, muşchii ţepeni şi pielea iritată. Capul îl doare şi ochii îl ustură, iar mucoasele îi par îmbibate de miresmele terifiante. De câte ori încearcă să spună ceva, parcă tot stomacul îi urcă reflex până în gât şi are senzaţia că e gata să se dezintegreze, dinăuntru spre în afară. Trebuie să facă eforturi uriaşe ca să se stăpânească. Nici nu mai e nevoie să–i spună şoferul cât de palid este – se vede în oglindă.

– Vă e rău tare...Regret că am coborât până acolo. E vina mea că v–am dus, iertaţi–mă, dar... nu mi–am imaginat ce vom găsi.

Nici el. Ascultă, cu buzele strânse şi ochii ficşi, explicaţiile culese de şofer direct de la cei implicaţi şi i se pare că totul – imagini, sunete, mirosuri – se topeşte într–un sos vâscos, obligatoriu de înghiţit şi imposibil de vomitat. Până la un punct, era la curent cu situaţia jalnică a unei agriculturi care pendulează încă între primitiv şi agonic. Ştia şi că oamenii nu au banii necesari pentru îngrijirea profilactică a propriilor animale... Că apa din unele fântâni sau râuri este adesea infestată prin aruncarea gunoaielor ce–şi găsesc acolo locul de depozitare. Şi că, din aceste cauze, multe vietăţi se îmbolnăvesc şi mor. Dar nici prin minte nu i–a trecut că există oameni care le sacrifică în această stare, valorificându–le, iar alţii le cumpără la preţ mai scăzut şi... în fine... înseamnă că există şi cei care le mănâncă în cele din urmă, nu?

– Faptul că nu le consumă ei li se pare suficient. Lanţul economic s–a organizat spontan şi funcţionează eficient. Ţăranul vede că–i moare vita din grajd, calul, măgarul... aşa că zice mersi să scoată pe ea măcar preţul potcoavelor şi a ostenelii pe care o implică transportul ei. Restul nu–l interesează, nu e treaba lui. Deşi cunoaşte prea bine sau cel puţin bănuieşte ce urmează mai departe. Următoarea verigă

sunt cei care se ocupă de mijlocirea unor asemenea achiziţii. Ei le descoperă, se tocmesc, găsesc transportator. Câştigul în bani este uşor şi sigur. De ce să te ascunzi sau să te temi, din moment ce nu există o lege care să pedepsească un astfel de trafic criminal? Eventual, ceea ce aţi văzut că se petrece aici, intră tot la capitolul contravenţii, ceva de genul „comerţ neautorizat“, care presupune o amendă ridicolă. Mai departe, aceeaşi negustori specializaţi o distribuie în circuitul sigur şi incontrolabil al zecilor de mii de cârciumi dubioase, cu grătare improvizate pe marginea drumurilor sau în marile aglomerări urbane, unde foamea e mare, banii puţini, iar nivelul de civilizaţie pe măsură. Aici, se toacă şi se bagă în preparate mai ieftine, căutate şi cerute de nişte hămesiţi atât de săraci, încât ar mânca orice. Ţiganii, dar nu numai ei. Aşa se produc alergii, intoxicaţii, tot felul de otrăviri alimentare. Cum spune un proverb: „Prinde orbul, scoate–i ochii“...

Elveţianul nu comentează. Nu e în stare să deschidă gura, dar nici să priceapă cum poate sărăcia să dezvolte în oameni asemenea apucături înfiorătoare. Barbare e prea puţin spus.

Este încă atât de marcat, de traumatizat emoţional, dar şi mental, încât nu–l mai interesează peisajul pe care–l străbat. Aceeaşi şosea îngustă, răsucită, aceleaşi sate care – dintr–o dată – nu–i mai arată decât faţa lor hâdă, mizeră, monotonă. Garduri prin care treci nu doar cu privirea, curţi nepavate, acareturi puţine, strâmbe şi stricate, case mici şi ponosite, nu cu mult peste nivelul unor colibe, adăposturi fără alte pretenţii. Dincolo de ele – câmpul. Vast, mănos, dar cultivat doar ici şi colo. Şesuri vălurite, pe întinderea cărora se pierde câte un petec de vie ori o păşune galbenă, uscată de soare şi de lene. Indispoziţia declanşată de oborul monstruos îl face să descopere, cu aceeaşi ochi – acum parcă întorşi pe dos – o altă dimensiune a lumii prin care se mişcase şi până acum. Dezordonată, lăsată la voia întâmplării, a pustiului. Porţiuni de pantă jupuite de pe urma ploilor acide şi a vântului, cu o marcată eroziune, devin semne ale părăsirii, neglijenţei, dezinteresului. Un foc mocnit, pârjolind molcom vrejurile de porumb ori de floarea soarelui lăsate în urma culesului, rezolvă ceea ce lenea agricultorului a lăsat neisprăvit. Cultura viitoare? Să mai trăim până atunci şi mai vedem noi... Pentru unul ca el, venit dintr–o ţară în care spaţiul este deficitar şi unde contează fiecare metru pătrat de pământ, este imposibil de înţeles şi de acceptat această risipă nonşalantă. Sigur, i s–a explicat şi ştie că satele sunt populate de prea mulţi bătrâni, prea săraci şi neputincioşi ca să le poţi pretinde performanţă. Dar a văzut chiar acolo, la Urzica, destui oameni în putere, mai predispuşi la trândăveală şi văicăreală decât la efortul pe care îl cere munca pământului şi îngrijirea vitelor. La începutul anilor '90, pusese această tendinţă de masă pe seama unei crize conjuncturale: după o jumătate de secol în care fuseseră deposedaţi de bunurile lor, confiscate şi colectivizate de stat, sătenii se dezobişnuiseră, aproape că uitaseră ce trebuie să mai facă atunci când li se restituise totul. Exista convingerea că, în scurt timp, se vor dezmetici şi se vor pune pe treabă, cei care se aşteptau chiar la un miracol economic venind cu o serie de argumente solide, valabile. Nici vorbă să se fi confirmat aşteptările. Lui, care ştia de acasă ce chin este să aduci şi să aşterni peste piatră patul de bălegar roditor, să stropeşti artificial şi să întreţii fiecare palmă de cultură, i se părea o adevărată minune acest pământ darnic, generos, aproape fermecat, care produce dacă nu singur, în orice caz, cu efort minim, infim prin comparaţie cu cel la care sunt supuşi compatrioţii săi. Ca să descopere acum, cu o privire rece, obosită, dezamăgită, dar limpede, cum bântuie aproape peste tot deruta, indolenţa şi neputinţa.

– Să omori animale bolnave şi să le dai altora să le mănânce... Ce câştig poate fi ăsta? Şi ce oameni pot fi ăştia...

ca să trăiască din aşa ceva?

Vorbe rostite în şoaptă, mai curând scăpate... Străinul, năucit şi incapabil să înţeleagă rostul celor văzute, cere o explicaţie. Un argument. Vrea să afle de la el cauza unor asemenea anomalii cronicizate în stadiul de aberaţii.

– A dispărut, pentru o bună parte din această populaţie, însăşi ideea de normalitate, de rost. S–a pervertit, s–a îmbâcsit, s–a deteriorat până la epuizare. Vreme de cincizeci de ani, singura lor preocupare a fost supravieţuirea. Li se confiscase aproape totul – pământ, unelte, vite. Din ce se producea la colhoz, nu primeau nici măcar strictul necesar existenţei. Erau obligaţi să fure. Nu era un păcat, ci un act de minimă recuperare. Câteodată, în raport cu riscurile asumate prin prezenţa câte unui poliţai zelos, gata să pună cătuşele ori chiar să apese pe trăgaci pentru doi coceni sau un dovleac, furtişagurile se puteau transforma în precare acte de eroism. Aveau, oricum, o anumită legitimitate. Plus că era şi mai uşor. Mai riscant, dar mai palpitant. Succesul însemna nu doar un câştig material, ci şi o victorie... să–i zicem simbolică. Desigur, prin prisma unei morale întoarsă cu capul în jos, care funcţiona ca atare. Şi care continuă să funcţioneze şi astăzi. Din păcate...

– Să nu mi–o luaţi în nume de rău. Ştiţi... s–au adunat tot felul de impresii, de informaţii, de întâmplări. Pe parcursul timpului, unele s–au dovedit altfel decât le apreciasem iniţial...

Pasagerul se exprimă greu, cu pauze destul de mari între cuvinte. Paul Vărzaru simte că „stăpânul" său este la strâmtoare – una mentală. Ar dori să spună ceva, dar se teme să nu–l trădeze cuvintele şi să iasă altceva. Iar acel ceva trebuie să fie greu de rostit, dacă iese la lumină atât de temător şi nesigur, aşa cum păşeşti din piatră în piatră, încercând să treci printr–o baltă fără să te uzi. Elveţianul ezită, luându–şi toate măsurile de precauţie. Prudenţă şi delicateţe la un loc. Românul înţelege că e nevoie să–i iasă în întâmpinare. Şi o face.

– Spuneţi de–a dreptul, fără jenă... ce vă contrariază? Sau poate chiar vă nemulţumeşte? Simt că este vorba despre o problemă importantă, gravă. Daţi–i drumul...

Un zâmbet recunoscător şi, totodată, uşurat îi confirmă justeţea impresiei sale.

– Îmi dau seama acum, ascultându–vă, că dumneavoastră, românii, nu duceţi niciodată lipsă de explicaţii. Mai ales când ceva merge prost sau nu merge deloc, scuzele ţin loc de soluţii. De fapt, nici măcar nu le înlocuiesc, căci totul se blochează, rămâne pe loc. Toată lumea ştie de ce şi se mulţumeşte cu asta, în loc să caute remediul pentru a schimba, a îmbunătăţi, a face să funcţioneze.

Şoferul se vede silit să amâne răspunsul. Un autobuz, aflat în plină depăşire, se îndreaptă vijelios către ei, venind pe contra–sens. Şoseaua îngustă îşi arată limitele celor numai două benzi înguste cu care îşi permite să se strecoare prin imensitatea câmpului. Metru după metru, zâmbetul relaxat, superior, al filosofului dispare brusc, sub crisparea încruntată şi îngrijorată a conducătorului auto. Cele două TIR–uri, cărora autobuzul de raliu şi–a pus în cap, cu tot dinadinsul, să le–o ia înainte, nu par a se sinchisi de iminenţa impactului. Ca atare, nu acceptă să–şi reducă viteza spre a–i face loc zăbăucului să reintre acolo unde îi este locul. Cu o fracţiune de secundă înainte de a smuci volanul spre dreapta, domnului Paul îi fulgeră prin minte acel epitaf, plin de umor negru, văzut pe o cruce, cu mulţi ani în urmă: „Aici odihneşte cel ce avea prioritate"... Aproape instantaneu, urmează saltul şi şocul aterizării în mirişte, după hurducătura provocată de marginea şanţului. Maşina suedeză s–a ţinut bine. Pasagerul coboară tulburat, se precipită împleticindu–se către o tufă de mărăciniş, din spatele căreia răzbat apoi zgomotele specifice golirii pe cale bucală a unui stomac greu încercat. Revine, după câteva minute, uşurat şi chiar cu chef de glumă.

– Dacă şoseaua ar fi fost înzestrată cu parapet... probabil că n–am fi scăpat atât de uşor.

– Vedeţi? Aţi şi găsit explicaţia. Şi ... de ce nu... chiar un fel de soluţie. Precară, dar totuşi salvatoare. Ştiţi vorba aceea – cel mai deştept cedează, întotdeauna, primul... În cazul acesta, reflexul a ţinut locul civilizaţiei.

– Adică ne–am... „des ... cu...u... cat“? Parcă aşa se spune...

Râd. Dacă nu cu poftă, cel puţin din nevoia imperioasă a descărcării nervoase. Întâmplările, accidentele sau evenimentele trăite capătă dimensiuni sporite când sunt rememorate şi evaluate a posteriori. La momentul critic al desfăşurării lor, nu ai timpul şi nici criteriile de a le estima adevăratele proporţii şi posibilele consecinţe.

– Revenind la oile noastre... Am reţinut. După atâta timp, v–aţi cam săturat de explicaţii, scuze, motive şi văicăreli, oferite de cele mai multe ori în locul faptelor, al acţiunii. Şi eu. Doar că, pentru înţelegerea fenomenului la care mă refeream, sunt necesare nişte determinări – cauzele care provoacă sau cărora li se datorează efectul. În cazul acesta... mentalitatea, obiceiul, apucătura. „Năravul din fire n–are lecuire“, spune alt proverb de–al nostru, îngrozitor de pesimist. Dar şi de adevărat, din păcate. Nu numai absenţa regulilor reprezintă handicapul acestei lumi „a treia“, cât nerespectarea lor... a celor puţine care, totuşi, există. Cam la fel se petrec, în fond, lucrurile, şi prin Brazilia sau Trinidad Tobago, Bangladesh ori Salvador. Ţările care au scăpat de sub celebra Cortină de Fier (fostele republici sovietice, Bulgaria, Albania, Iugoslavia... desigur că şi noi!) nu fac nici una excepţie de la această regulă devastatoare în plan social. Atunci când populaţia dispusă să facă orice pentru scopul urmărit – maximum de câştig cu minimum de efort şi de legalitate – este majoritară, ea imprimă inevitabil cursul societăţii respective. Îi croieşte tiparul, cum face croitorul când coase o haină. Prin votul democratic, se constituie o majoritate legislativă – din care derivă şi guvernul – ambele adecvate unor astfel de cerinţe. Ca atare, actele şi deciziile lor vor fi nu doar compatibile, ci şi perfect congruente cu fondul uman care le–a emanat. Buun... Adică rău. Mai departe – instituţiile statului. De unde să găseşti alţi funcţionari publici, care să lucreze altfel în ele... să spargă cercul vicios? Să luăm, de exemplu, segmentul destinat combaterii activităţilor anti–sociale, infracţionale şi aşa mai departe. Păi şi poliţiştii, şi procurorii, şi judecătorii devin părţi compatibile într–un asemenea sistem, ei nu mai sunt nişte anticorpi, a căror sarcină este aceea de a–l apăra, ci se integrează, chiar se subordonează tendinţei generale. Dincolo de mentalităţi, tradiţii, sechele, reflexe comportamentale, activitatea lor este determinată esenţial de condiţiile sociale generale. Un stat în care economia subterană ajunge să însemne, după cele mai optimiste estimări, între patruzeci şi cincizeci la sută din total, va dispune de un buget pe măsură – sărac, precar, insuficient. Oricum i–ai spune, de însemnat tot aia înseamnă: bani puţini pentru plata slujbaşilor săi. Ca atare, aceştia vor fi lesne coruptibili. Cercul vicios se închide şi se învârte la nesfârşit, iar corupţia devine o modalitate de existenţă ce tinde să se generalizeze în organismul social bolnav, slăbit, prost hrănit. Înţelegeţi cum stau lucrurile pe ansamblu?

Nu. Nu înţelege. Ştia că aşa se întâmplă cam peste tot în ţările sărace, din aşa numita lume a treia. Şi că, din acest motiv, ele se adâncesc tot mai mult în propria mizerie, derută, neputinţă. Dar oricum ar fi întors lucrurile, i se părea că un asemenea curs nu poate fi imprimat decât de sus în jos. De la nivelul deţinătorilor puterii, cointeresaţi în perpetuarea mecanismului. Dar într–o ţară realmente democratică, în care alegerile libere permit, dacă nu chiar asigură alternanţa forţelor politice la putere, este de presupus că eventualele anomalii pot fi corectate, îndreptate.

Cu acuitatea şi realismul pe care le conferă percepţia din interior a fenomenului, românul era mai edificat, chiar dacă nu şi mai câştigat, ci doar mai deprimat în urma felului cum vedea şi resimţea el lucrurile. Era greu să–i explici unui străin – obişnuit să gândească exclusiv prin schemele logice ale normalităţii – cum este posibilă generalizarea de sus şi până jos a acestei tendinţe. Când un sondaj de opinie indică acceptul şi disponibilitatea a şaptezeci la sută din populaţie pentru procedeul cunoscut sub numele „dare de mită", diagnosticul social nu e greu de stabilit. Corupţia îşi are dinamica ei regeneratoare: cu cât infracţiunile sunt mai multe şi mai grave, cu atât câştigul ce le revine celor chemaţi să le contracareze este mai consistent, mai stimulativ. La polul opus, o populaţie năucită şi disperată încearcă să se adapteze la rău, printr–un mimetism proporţional – ciupeşte fiecare ceva, cât de puţin... nevoia de a fi în rândul lumii, de a nu rămâne mai prejos sau în afara sistemului.

– Aşa s–a ajuns la „infracţionalitatea de masă", care proliferează în toate ţările sărace...

– Doar că ţara dumneavoastră nu este deloc săracă! Dispune de nişte resurse formidabile, după câte ştiu eu.

Românului îi pare bine că discuţia a început să se încingă. Este ca un ogor arat (dacă tot merg la ţară), pe care merită să arunci sământa, căci se va prinde şi va rodi cu siguranţă.

– Nu la lipsa resurselor naturale mă refeream, când vorbeam de sărăcie. Exploatarea lor aduce averi, într–adevăr, dar numai în buzunarele unor minorităţi: oligarhia organizată în structuri mafiote. Fireşte că nici membrii acesteia nu plătesc statului impozitele aferente, se bucură de scutiri birocratice şi preferenţiale, de legi făcute deliberat prost, ca să le ofere portiţele de scăpare. Adică de pârghiile şi de beneficiile aceleiaşi atotcuprinzătoare corupţii. Nu vă va veni să credeţi, dacă vă spun că există un indice al preţurilor la comisioane, bacşişuri şi restul modalităţilor de anihilare a autorităţilor, diferenţiat în funcţie de puterea de decizie şi de intervenţie a acestora. Preţul pentru cumpărarea unui vameş va fi mult mai mic decât cel plătit procurorului care te anchetează pentru contrabandă sau, mai sus, judecătorului care te achită. Singura lege – nescrisă, dar respectată cu sfinţenie: dacă tot furi, fură destul, ca să–ţi poţi plăti impunitatea. De aceea, marile escrocherii se ridică aici la sute de milioane de dolari. Bani care nici măcar nu sunt investiţi, ci depuşi în bănci. Dar în băncile dumneavoastră!

– Ceea ce–mi descrieţi dumneavoastră ţine de crima organizată... Mafiile locale, pricep, nu–s atât de naiv. Dar eu nu mă refeream la granguri, ci la nenorociţii aceştia pe care i–am văzut spintecând, printre gunoaie şi buruieni, măgari bolnavi spre a–i toca şi a–i băga în chiftele. Ce legătură pot avea unii ca ăştia cu marii moguli, de care–mi vorbiţi dumneavoastră?

Altul, în locul lui Paul Vărzaru, s–ar fi enervat văzând atâta naivitate. Nu şi el. E firesc, la urma urmei – îşi spune cu un soi de înţelepciune – să te rătăceşti printre atâtea articulaţii şi determinări ascunse ale acestui haos bine organizat. Cu atât mai mult cu cât vii dintr–o lume unde regulile nu sunt numai limpezi şi severe, dar şi orientate înspre cu totul alte finalităţi.

– Păi, legăturile despre care vorbiţi se regăsesc în raporturile cauză–efect. Evaziune fiscală masivă înseamnă, la nivelul statului prejudiciat, un buget sărac. Insuficient. Din el se hrănesc dotările şi salariile poliţiştilor, magistraţilor etc. Amărâte ca vai de lume – şi unele, şi celelalte. O să râdeţi – sau, pur şi simplu, nu o să vă vină să credeţi – dacă vă voi povesti despre patrulele care, pentru a se ţine după o bandă de gangsteri, se folosesc de maşinile şi de armele grupării adverse, cointeresată în anihilarea rivalilor. De ce un asemenea ajutor? Simplu – pentru că ale lor, vechi şi depăşite sub toate aspectele,

nu fac faţă. La asemenea ajutoare sociale se adaugă, desigur, şpaga de rigoare... şi ea, pe măsura mizei.

– Bine, bine... înţeleg. Însă cei pe care i–am întâlnit acum o jumătate de oră nu intră nici în categoria asta. Erau... nici n–am termen de referinţă... sub orice critică. Drojdia. Să spargi o bancă... să falsifici bani... chiar să arunci în aer sau să–i ciuruieşti în plină stradă, cu rafale de mitralieră, pe cei care–ţi stau în cale... am mai văzut. Dar să hăcuieşti mortăciuni, cu care se vor otrăvi alţii, mâncând din ele...

Într–adevăr, e aproape imposibil să explici aşa ceva. Fiecare societate îşi are infracţiunile calibrate corespunzător gradului ei de dezvoltare, unor standarde sau mize spre care tind infractorii respectivi. Românul îşi dă perfect seama ce anume nu poate concepe elveţianul. Din unghiul lui de vedere, o asemenea îndeletnicire, sălbatică şi nocivă, nu ar putea avea nici loc, nici sens, în absenţa câştigului care rezultă de pe urma ei. Cine dă banii pe o asemenea blestemăţie, care îi pune sănătatea şi chiar viaţa în pericol? Cât de flămânzi şi de săraci trebuie să fie consumatorii unor asemenea produse?! Dacă ar mai adăuga şi faptul că destui dintre ei sunt, îndeobşte, la curent cu calitatea dubioasă a unei asemenea hrane, pe care însă o ignoră sau o desconsideră, atraşi doar de ieftinătatea ei, ar însemna să atingă acea dimensiune a curajului izvorâtă nu din asumarea riscului, ci din inconştienţă. I–ar mai putea vorbi clientului său despre o anume fericire de a fi sărac cu duhul, cu care s–a intersectat de prea multe ori în viaţă. Şi care, printr–o stupidă răsturnare a criteriilor, înseamnă ignoranţă, nicidecum puritate, şmecheria măiastră în disimulare şi nu umilinţa reală. Acea obişnuinţă de a face pe prostul, convins că – în felul acesta – eşti mai deştept decât cel pe care ai izbutit (sau numai crezi asta) să–l păcăleşti. Că rezultatele unor asemenea concepţii precare, uneori chiar primitive, sunt pe măsura felului de a gândi... el unul s–a convins demult. Vede la tot pasul, în jurul său, ce ravagii sociale, ecologice, uneori şi biologice pot să creeze astfel de obişnuinţe, de stereotipuri mentale şi comportamentale atât de larg răspândite şi de adânc înrădăcinate. Dar se jenează, totuşi, să–l edifice pe străinul acesta a cărui admiraţie se bazează tocmai pe imensa lui ingenuitate. Meritul – sau eroarea – ce caracterizează atitudinea admirativă a elveţianului este nu de a fi văzut, până acum, altceva, ci de a fi apreciat şi evaluat altfel lucrurile. De ce ar fi tocmai el (în fond, un ratat) cel sortit să–l lumineze pe oaspete? Care l–ar putea taxa drept un original, un exagerat, dacă nu chiar un renegat, lipsit de onoare şi de sentimentul mândriei naţionale care hrăneşte, de regulă, patriotismul...

Alege să privească drept înainte. Cu mâna strânsă pe volan şi cu piciorul pendulând între frână şi acceleraţie, licenţiatul în filosofie găseşte că e mai înţelept să tacă, lăsându–şi clientul să plutească măcar în starea de buimăceală în care pare să fi eşuat pentru moment. E, oricum, mai confortabilă pentru el, decât şocul neplăcut al unor concluzii limpezi şi dure, dar categoric deranjante. Şoferia ultimilor zece ani a avut un mare merit: l–a dus pe unde vrei şi unde nu vrei, punându–l în contact direct cu tot felul de oameni, de situaţii, de stări. Dar şi inconvenientul de a–i fi oferit privilegiul unor descoperiri lamentabile în privinţa din ce în ce mai puţin stimaţilor săi compatrioţi. Altfel spus, noua meserie i–a dat peste cap şi i–a făcut praf toată concepţia prin care îşi făcuse iluzia că ar putea să priceapă lumea în care trăieşte. Răsturnarea nu a avut loc dintr–o dată, ci treptat, cu oscilaţii şi temeri, speranţe urmate de deziluzii repetate, dureroase. Chiar şi aşa, i–a venit extrem de greu să accepte o evidenţă deloc încurajatoare, măcar pentru viitor. Iată de ce, gândeşte el acum, nu are nici un rost să–i distrugă străinului dragostea care i s–a edificat în suflet, aşa cum ai sufla într–un puf de păpădie. Dacă va fi în stare să se lămurească singur asupra a ceea ce întâlneşte, e treaba lui.

Pentru aşa ceva e de ajuns percepţia personală, nu ai nevoie de un ajutor suplimentar. Sau ai, dar există riscul să nu fie bine venit şi nici bine primit. În definitiv, acest Martin Eissler pare mai curând un îndrăgostit, cu o percepţie marcată de disponibilităţile sale afective. Că nu înţelege întâmplări de genul celei recent suportate... dar cine, oare, poate să garanteze că interpretările lui, ale şoferului, sunt cele mai juste? La urma urmei, România întreagă este un spectacol fascinant sau respingător, depinde de gusturi şi de dispoziţie. El, unul, este plătit doar pentru a–l transporta pe client unde doreşte acesta, nu şi pentru a–l orienta, a–i influenţa modul de a vedea cele întâlnite în cale. Dacă cineva ar avea nevoie de părerile lui, şi le–ar putea exprima mult mai adecvat într–o revistă de specialitate, în nişte conferinţe sau chiar în paginile unei cărţi. Acum, însă, important rămâne doar numărul de kilometri pe care–l mai au de străbătut, alimentarea cu carburant şi confortul fizic al pasagerului. Restul...

XIX

„Dragul meu prieten... Încerc să fac abstracţie de două noţiuni care m–au copleşit de când mă ştiu: singurătatea şi distanţa. Voi putea, oare, să mă descătuşez acum de apăsarea lor copleşitoare? Greu de crezut. Poate şi de încercat. Totuşi... n–am încotro. Trebuie. Este singura posibilitate – şi aceea... ce să mai vorbim? – de a te simţi din nou lângă mine. De a mă cuibări, ca o vrabie convertită subit la imobilism şi cuminţenie, sub braţul tău tandru, ocrotitor. Ce bine e!... Iată cum albul hârtiei izbuteşte să topească miraculos depărtarea care ne rămâne şi singurătatea, de sub a cărei manta aspră şi groasă, orice am face, suntem condamnaţi să nu putem ieşi, al cărei rost este acela de a ne ocroti obligatoriu. Te urmăresc acum cu gândul, în speranţa – desigur, deşartă – de a mă rupe şi a ieşi din cercul strâmt, inconfortabil, a cărui prizonieră de lux îmi fac iluzia că aş putea fi. Aiurea! Dincolo de ceea ce ne place să credem despre noi, amăgindu–ne semi–conştient, dispunem de prea puţine (şi prea puţin importante) certitudini comune. Din păcate... Mă străduiesc să le ating în joacă, sau în trecere, aşa cum făceam în copilărie, când săream într–un picior, jucând şotron, tremurând, agitându–mă stupid şi bucurându–mă nevoie mare atunci când reuşeam performanţa de a ajunge, victorioasă, înapoi la cifra 1, cu ciobul de sticlă păstrat intact la picioarele mele. Astăzi, când copilul din mine pare pierdut şi singur, iar iubitul din tine nu pare, ci chiar este acolo, departe, încerc fie şi numai o regăsire iluzorie, ţopăind cu sufletul la picior, într–un vagabondaj frenetic care trebuie să mă ducă, până la urmă, undeva. Unde? Dacă mă primeşti şi promiţi să nu faci nazuri la cele ce vor urma, îţi voi împărtăşi teribilul meu secret deîndată ce ne vom topi unul în braţele celuilalt. Cu toată dragostea mea...“

Sau: „Iubitule... Îmi dai voie să–ţi spun astfel, nu? Mai ales dacă sunt aşa cum mă arăt, adică fetiţa cuminte, răbdătoare şi înţeleaptă. O minune, nu alta... Fotografiile trimise (şi, culmea, primite în timp record!) m–au încântat. M–au răvăşit... m–au zguduit... m–au făcut să sar în sus, să mă aprind şi să mă sting... nici nu pot defini starea în care m–au aruncat. Pentru prima oară, m–am descoperit altfel decât mă obişnuisem cu mine însămi. Văzută prin ochii tăi, am devenit dintr–o dată mai cochetă, mai frumoasă, mai... nu ştiu cum. Adică ştiu, dar nu e

frumos să mă dau prea mare, folosind adjective tentante şi incandescente precum „superbă“, „splendidă“ sau chiar „încântătoare“. Sunt modestă, dar ţin să se ştie asta! Îmi dai voie, nu–i aşa? De trei ore, de când am intrat în posesia plicului, nu fac altceva decât să foiesc şi să răsfoiesc minunatele cartoane, pe care nu mă mai satur să le tot admir. Nu pe mine (nici n–ar fi frumos), ci doar chipul acela surprins şi fixat de către tine. Imortalizat – cum se spune în acel limbaj convenţional şi searbăd, care nu va lăsa niciodată să se bănuiască nici trăirea autentică, nici vibraţia imperceptibilă – dar cu atât mai reală – investită de amândoi, deodată, în străfulgerarea clipei. Îţi mărturisesc, dar de data asta fără jenă, că nu mă mai satur privindu–mă şi descoperindu–mă nu aşa cum mă ştiam eu, ci cum m–ai văzut tu. Nu, serios... sunt chiar atât de nemaipomenită cum s–ar crede din imaginile acestea parcă străine mie, de care mă tot minunez, incapabilă să mă desprind de sub atracţia lor inefabilă?“

Alta: „Dragă M.E. Ştii că iniţialele tale, pronunţate într–un anume fel, dau cuvântul „Aimé“? Am descoperit chestia asta chiar acum şi, pentru că mă consider atât de deşteaptă şi de norocoasă, nu–mi mai încap în piele de bucurie. Ar trebui, poate, să te întreb mai întâi dacă nu cumva ţi–o mai fi spus cineva în felul ăsta, dar refuz categoric să admit aşa ceva. Lasă–mă (poftim, îmi iau singură dreptul) să mă consider autor unic, absolut şi să mă bucur de exclusivitatea drepturilor cuvenite pentru găselniţa de care sunt atât de mândră. Şi nu numai de ea... ci şi de multe altele, cum ar fi: ideea de a învăţa limba franceză atât de bine, încât nu doar să mă pot înţelege cu tine, ci să şi izbutesc să–ţi transmit prin intermediul ei tot ceea ce gândesc şi simt pentru tine. Ideea de a–mi părăsi confortul mărunt, poate chiar meschin, al camerei de cămin, într–o duminică de iarnă când nu–ţi venea să scoţi nici un câine din casă, spre a mă întâlni – întâmplător... miraculos... nici un cuvânt nu este exagerat prin comparaţie cu ceea ce însemni tu, de atunci, pentru mine – cu alt călător (sper că îl cunoşti!) pornit pe cărările imprevizibile ale hazardului. Ideea de a lăsa să plece fără mine un tren mohorât şi ostil, cu toate că următorul (inevitabil, până la urmă) nu putea să fie decât şi mai rece, mai străin şi mai antipatic. Ideea de a te purta, câteva ore, prin orăşelul medieval descoperit în acelaşi timp cu tine, deşi îmi consumasem până atunci zeci, poate chiar sute de ore numai în gara lui mică şi neprimitoare, neştiind cum să mai omor un timp inert, destinat până atunci aşteptării sterpe şi monotone. Ţi s–o fi părut ciudată, poate, acea călăuzire printr–un burg căţărat pe coline, acoperit de zăpada albă şi invadat de puzderia bezmetică a ciorilor negre, bătut de vântul în rafale care ne–a împodobit obrajii cu mii de ace ascuţite, tot străduindu–se parcă să ne împingă, până la urmă, în obscuritatea amorţită şi difuză a unei ceainării unde doar câţiva beţivi rătăciţi îşi scufundau năduful în ceştile nu îndeajuns de deteriorate spre a nu putea adăposti, pe fundul lor slinos, viciul conspirativ cu miros de alcool prost, rar şi totuşi ieftin. Ştii, iubitule... îmi stăruie nu în memorie, ci de–a dreptul în suflet acea înserare pustie, stranie... lăsându–se asupra noastră ca un capac izolator. Cu mine atârnată de braţul tău şi cu tine purtându–mă, parcă, într–o stare de imponderabilă plutire, strecurându–ne numai noi doi printre nămeţii îngheţaţi şi sticloşi, poticnindu–ne şi râzând de câte ori ne trezeam aruncaţi unul în braţele celuilalt. Certitudinea unei intimităţi pline şi depline, numai a noastră, cunoscându–ne cu fiecare pas făcut, vorbă rostită sau fiece gând nerostit... fără nici o frică, o reţinere sau orice alt obstacol. Tu – Prinţul din basm şi eu – o Cenuşăreasă mai deschisă şi mai încrezătoare în şansa ei. Pot să–ţi mărturisesc acum, eliberată de grija de a–mi fi răstălmăcite gândurile şi sancţionată sinceritatea, că te căutam, fără a cuteza să cred în existenţa ta, darămite să te mai şi

găsesc. Te aşteptam, tânjind în adâncul sufletului după întâmplarea din poveste, despre care ştiam îngrozitor de bine că nu poate fi adevărată decât în acea poveste. Iată după cât timp şi pentru ce m–am deschis şi m–am abandonat ţie aproape instantaneu, cu încrederea desăvârşită pe care ţi–o dă – în clipele rare, dar cu atât mai însemnate – convingerea irepetabilului, a şansei trimise şi hărăzite să–ţi încerce intuiţia, să–ţi îndeplinească aşteptările şi să–ţi schimbe viaţa. De atunci, din seara aceea fascinantă de noiembrie, te–am ţintuit în inima mea, în gândurile mele. Acolo de unde nu concep, nu pot şi nu vreau să–ţi dau drumul, oricât de departe ai crede tu că te afli. A ta..."

Scrisorile ajunseseră, foarte curând, să o absoarbă cu totul. În aşteptarea câte unui telefon greu de prins ori a unei sosiri mai mult sperate decât programate, se năpustea asupra foilor. Le umplea, una după alta, cu o fervoare şi o lăcomie de care nu se crezuse niciodată aptă. Din studenta deschisă, sociabilă şi guralivă devenise, în scurt timp, o fiinţă retrasă, gravă, interiorizată... de nerecunoscut pentru colegi. Aceştia îi diagnosticaseră cu precizie suferinţa, dar greşiseră tratamentul, preferând insistenţele şi ironiile – întotdeauna mai la îndemână şi mai de efect. Foile de hârtie – întotdeauna albe – o atrăgeau, o vrăjeau şi o excitau, asemeni unor cearceafuri imaculate, aruncându–se şi abandonându–se lor, într–un soi de frenezie, ba chiar de exaltare. Deşi, la început, îi fusese ruşine să recunoască, fie şi numai în sinea ei, dezlănţuirea trăirilor amoroase şi revărsarea lor în scrisori îi produceau stări paroxistice, de intensitatea şi savoarea celor orgasmice. Nu încerca să şi le reprime, dimpotrivă, dădea curs – cu o firească plăcere – unor asemenea impulsuri dezlănţuite. În urma acestui ritm epistolar, se împrietenise cu ambele oficiante de la poştă, căci se întâmpla – nu o dată – să scrie şi să trimită mai multe plicuri în aceeaşi zi. Grija ei pentru cât timp va trece până vor sosi la destinaţie – şi niciodată a faptului dacă vor ajunge sau nu – li se părea de–a dreptul comică funcţionarelor, care ştiau prea bine parcursul unor asemenea plicuri, adresate străinătăţii. Invariabil (şi aceasta nu mai era pentru nimeni un secret) ele poposeau mai întâi la „camera 16", aşa fusese botezat serviciul unde corespondenţa interceptată era desfăcută, citită, fotocopiată şi abia apoi – eventual – trimisă mai departe.

Preocupată, obsedată chiar de persoana destinatarului, ea nu şi–a pus niciodată problema impresiei produse asupra celorlalţi intermediari de nebunia ei epistolară. Nu făcea, pentru nimeni, un secret din asta, ori de câte ori se întâmpla să fie întrebată, atunci când se întâlnea cu vreo cunoştinţă, asupra grabei de a încredinţa poştei o scrisoare. Alta. Încă una...

„Dragul meu drag... Am avut o noapte îngrozitor de chinuită, deşi, îmi dau seama, ar fi trebuit să fie una minunată. Ilustrata primită chiar ieri de la tine o ştiam, deja, pe dinafară. Inclusiv textul standard, tipărit, care explică imaginea de pe verso. Sunt nebună, nu–i aşa? Nebună după tine... Cartonul colorat, purtător de vorbe frumoase, de gânduri tandre, adică de dragostea ta neţărmurită, a ajuns aproape un fetiş. Încă unul, cel mai recent. Am aşezat–o la loc de cinste, între paginile tratatului de endocrinologie pe care ar trebui să–l învăţ pe dinafară până la sfârşitul săptămânii, când am examen. Ţi–ai găsit... Nu–mi intră în cap nimic, vreau să spun nimic în afara cuvintelor tale pe care, cu cât le reiau mai des, cu atât le găsesc înţelesuri mai profunde, sensuri mai minunate, nuanţe mai încântătoare. Când am adormit, cartolina era alături de mine, aşezată pe pernă. Mi–am propus... mi–am impus să... te visez! De unde să bănuiesc că împlinirea acestei dorinţe avea să se transforme, pe parcursul nopţii, într–un coşmar prelung, confuz, traumatizant? Am visat că fugeam împreună. Eram desculţi, ba chiar complet goi, într–un peisaj pustiu, cu teren

accidentat şi obstacole de tot felul. Eu mă tot împiedicam şi cădeam... mă părăseau forţele şi strigam, disperată, după tine, rugându–te să mă aştepţi. Nenorocirea era că îmi dădeai asigurări în acest sens, dar te îndepărtai tot mai mult, până ai dispărut cu totul. Nişte bubuituri cumplite în uşa camerei au avut meritul de a pune capăt calvarului. Voci aspre, brutale, mă somau să deschid imediat. Abia când Miruna, colega mea de cameră, a intrat de afară, speriată şi scârbită, am înţeles că tot scandalul (un control administativ făcut împreună cu poliţia) se petrecea undeva, în apropierea noastră, pe acelaşi culoar. M–am trezit plângând, perna era udă, iar din cuvintele tale nu mai rămăseseră decât nişte pete diforme, ilizibile. Ştiu că e o prostie, ca orice superstiţie băbească, dar această înlănţuire de situaţii m–a speriat, m–a indispus teribil, înşurubându–se în mintea mea ca un semn... un avertisment. Caut să mă amăgesc, prinzând curaj la gândul–pansament că, poate, mă înşel. Sunt surmenată, stresată, înspăimântată. Cu toată dragostea, mereu şi numai a ta..."

Nu–şi făcuse probleme asupra ajungerii lor la destinaţie. De aceea, nici nu a urmărit dacă se întâmplă aşa sau nu. I se părea normal ca răspunsurile primite să nu respecte, de cele mai multe ori, cronologia strictă. Ar fi fost imposibil ca Aimé să le returneze, ca pe nişte mingi de tenis, oferind o replică promptă tuturor gândurilor, interogaţiilor, tristeţilor sau entuziasmelor ei, unele mai nestăpânite decât altele. În fond, ce ar fi putut să–i răspundă el, un bărbat îndrăgostit, dar matur şi sobru, atunci când ea se lansase, plină de un avânt impudic şi total, în descrierea „avant la lettre" a ceea ce trebuia să fie prima lor noapte de dragoste?

„Ştii, iubitule?... Mă gândesc neîncetat, îmi fac planuri, vise, dar şi o mulţime de griji referitoare la clipa minunată când ne vom cunoaşte cu adevărat, deplin şi profund, unul pe altul. Visez (cu ochii deschişi, desigur! Ceea ce înseamnă evitarea eventualelor coşmaruri, dar şi şanse mai mari de a se îndeplini întocmai) să fim numai noi doi, singuri, într–o cabană din bârne, iarna (numai iarna!), la munte... Camera să aibă pe jos un parchet lucios şi blănuri de fiare sălbatice aruncate ici şi colo... geamurile îngheţate bocnă, acoperite cu flori albe prin care să pătrundă, noaptea, lumina lunii reflectată de zăpadă. Voi ieşi din camera de baie, înfăşurată într–un prosop pufos... şi te voi privi mirată de a te găsi tot îmbrăcat în haina ta de homespun, cu nodul cravatei doar uşor slăbit şi cu ţigara tremurând imperceptibil în colţul unui zâmbet deopotrivă de sfios şi, totuşi, de complice... Îţi voi scoate lucrurile, unul câte unul, trăgându–te încet spre – şi apoi în – baie, agăţată strâns de gâtul tău...doar din teama de a nu te pierde în aburul gros şi protector pentru pudoarea ta atât de neobişnuită. Apoi..."

XX

Nici unul nu mai spune nimic. Şoferul – din respect pentru clientul său. E limpede că i–a pierit cheful de vorbă. Oboseală, supra–saturaţie? Cele întâlnite în doar câteva ceasuri, de când durează această călătorie, i–au schimbat evident dispoziţia iniţială. De unde se arătase curios şi entuziast, receptiv şi guraliv, acum a devenit doar sobru şi preocupat. Ai zice să se uită pe geam, eventual absorbit de peisaj. Dar lui Paul Vărzaru i–au stat prea mulţi clienţi alături, în maşină, ca să mai

confunde o asemenea stare aparentă cu refugiul în sine. Aparatul de fotografiat – indiciu grăitor al interesului şi curiozităţii, al dorinţei nemuririi celor mai interesante locuri, persoane ori ipostaze întâlnite în cale – zace, aruncat neglijent pe bancheta din spate. Nu–i mai trebuie nimic. Într–un fel, şoferul se simte vinovat. Fie şi numai pentru faptul de a–l fi acompaniat, la cerere, în acest periplu ce se dovedeşte, pe alocuri, tot mai greu de digerat. Oricât de sincer şi–ar evalua, acum, iniţiativele, nu se poate acuza – dar nici scuza – de modul cum s–au orânduit lucrurile. Proasta lui inspiraţie de a–l fi introdus în mahalaua Zăbrăuţilor, la margine de Bucureşti, şi cele descoperite acolo au ajuns să pară o nimica toată prin comparaţie cu episoadele care i–au urmat. E drept, pe acestea nu le–au căutat. Au dat peste ele...

Ca şi peste bariera de cale ferată care le taie drumul acum. E de aşteptat. Chiar dacă aproape toate vehiculele ajunse aici opresc puţin, se orientează şi apoi se strecoară printre vergile şui – nişte prăjini vag vopsite în alb şi roşu, oarecum lăsate în jos, într–un unghi de minimum de grade faţă de orizontală. Românul nu se miră de ceea ce vede. Încă unul din obiceiurile pământului, oralizat într–o snoavă foarte răspândită potrivit căreia orice obstacol există pentru a fi sărit de cei puternici, şmecherii se strecoară şi numai proştii rămân în faţa lui. Aşa, ca ei...Au oprit, s–au dat jos şi asistă la derularea traficului: aceleaşi biciclete şi căruţe, tractoare, autobuze sau automobile, acestea din urmă învăluind locul într–un nor gros şi înecăcios de fum, specific combustibilului prost şi motoarelor vechi, uzate. Nici o grijă dinspre lungul căii ferate, o linie mărginaşă, brăzdată de vechile traverse din lemn şi străjuită, la câteva zeci de metri distanţă, de silueta unui semnal metalic, al cărui braţ stă înţepenit într–o poziţie la fel de incertă, de aproximativă, cu cea a barierei... bătând totuşi către „deschis“.

– Şi trenul?!

Nedumerirea elveţianului este întru totul justificată. Se scurseseră minute bune de când stăteau în loc, aşteptând degeaba. Nu se vedea nimic. Cantonierul îşi părăsise locul de veghe, aflat lângă manivela masivă şi ruginită, al cărei rost continuă să fie de a acţiona bătrânul mecanism. Poţi cel mult deduce că a dispărut şi el pe cine ştie unde. Revine, după un timp, trăgând de frânghie o capră recuperată, pesemne, din miriştea învecinată. Cu mişcări stereotipe, îndelung exersate, dar la fel de lipsite de grabă, omul – din a cărui uniformă se mai păstra doar chipiul – a legat animalul chiar de lemnul barierei. Doctorului Eissler îi mai trecuse din mirare. Putea să admire detaşat întregul ceremonial. Doar când patrupedul s–a îndreptat, agale, către spaţiul dintre şine, apucându–se să ciugulească plictisit nişte fire de buruieni răsărite printre traversele terasamentului, s–a arătat interesat de soarta lui în momentul trecerii trenului... şi cum de acceptă ciudatul păstor un sfârşit mai mult decât previzibil. De fapt, nonşalanţa cantonierului le oferea cheia bizarei situaţii – apariţia garniturii nu era ceva de actualitate. Chestionat, omul cu şapcă a confirmat deducţia. Atunci, de ce mai ţine bariera oarecum închisă?

– Păi... că aşa trebuie să stea dânsa aplecată când dumnealui se găseşte la mai puţin de trei kilometri şi opt sute cinzeci de metri de trecerea de nivel. Aşa ordonă reglementul... nu e voie să se pună nimenea cu el.

E nevoie de alte întrebări pentru a afla toată povestea, căci omul, plictisit şi îmbufnat, se arăta mai preocupat de capră, decât de tren. În cele din urmă, au reuşit cu greu să smulgă de la el informaţii cât de cât coerente despre ceea ce se petrecuse după curbă, nu departe de locul unde se aflau ei. O cursă mixtă (având în componenţă şi vagoane de călători, şi de mărfuri) se oprise între staţii şi rămăsese acolo.

– S–a stricat... s–a întâmplat ceva cu locomotiva?

– Aaa... nu. Doar cu mecanicul.

Acesta oprise trenul când ajunsese în dreptul unei livezi aflată pe marginea căii ferate. I–a cerut unui copil, care păştea oile, să–i culeagă câteva prune, căci prea i se făcuse poftă de ele şi urât de drum. Dar puştiul, al dracului, i–a cerut bani. Mecanicul l–a înjurat, reproşându–i plin de năduf şi lăcomia, şi lipsa de respect pe care o datorează unui om mai bătrân şi, pe deasupra, îmbrăcat în uniformă de feroviar! După care, spre a–i da peste nas, arătând că se poate descurca şi singur, a coborât de pe locomotivă şi s–a căţărat în pom. Sus de tot, aproape de vârf, unde erau fructele mai coapte. Din grabă sau numai din nebăgare de seamă, se sprijinise pe o cracă nepotrivită pentru gabaritul său, care nu l–a suportat şi s–a rupt. A căzut brusc, ca un bolovan, trecând printre crengi şi slobozind un urlet disperat, parcă mai puternic decât şuieratul locomotivei părăsite. Cantonierul l–a auzit perfect, avea urechea formată... Impactul cu pământul îi fusese fatal ghinionistului culegător – şi–a frânt gâtul şi a murit în câteva minute, înconjurat de toţi călătorii care se agitau, fără a–i putea fi de nici un folos. Unul dintre ei a venit, pe jos, să anunţe evenimentul la cel mai apropiat punct fix. De aici, unul dintre şoferii care auziseră istoria trebuia să comunice nenorocirea când va ajunge în primul sat. El, feroviarul de serviciu, nu putea să rezolve nimic în acest sens, chiar dacă intra în atribuţiile sale. Nu că n–ar fi vrut, dar n–avea cum. Cablurile de comunicaţii fuseseră iarăşi furate, cu câteva nopţi în urmă, de către ţiganii care ori le vindeau la centrele de metale vechi, ori le topeau, făcând tingiri şi cazane din cuprul astfel obţinut. Se întâmpla frecvent, nu doar în zona respectivă, ci cam prin toată ţara.

– Ici–şa, în fundul ăsta de lume, merge mai încet cu reparaţia... atâta tot. Da' ne–am obişnuit, nu–şi mai face nimeni probleme...

Asta era evident. Şi trenul? Şi victima??

– Eee... ştiţi cum se zice: mortul de la groapă nu se mai întoarce. Să–i fie ţărâna uşoară, săracul, că era băiat bun ...

Altfel, trebuiau îndeplinite formalităţile legale acolo, la locul nenorocirii. Până venea procuratura să constate cele întâmplate... până apărea alt feroviar să preia trenul părăsit şi să–l ducă mai departe... Puteau s–o ia ca şi ceilalţi, de–a dreptul printre beţe. El unul nu putea ridica bariera, căci în regulament nu scria nimic despre cum trebuie procedat când cade mecanicul din prun.

Doctorul Eissler se arătase nu doar stupefiat, ci şi disponibil să se deplaseze la locul accidentului... poate era nevoie de competenţa sa. Mai marele peste barieră l–a deconsiliat plictisit, aşa cum capra lui, păscând printre şine, alunga alene muştele care o anturau. Nu mai era nimic de făcut. Ajunsese vestea că un veterinar, aflat întâmplător în trenul blocat, constatase decesul. Restul era treaba popilor...

După ce s–au pus din nou în mişcare, domnul Paul a fost din nou solicitat pentru a comenta noutăţile. Străinul nu putea pricepe cum poate fi acceptată o asemenea brambureală generalizată. Nu există reglementări, sisteme de prevenire ori de sancţionare a infinităţii de ciudăţenii şi aberaţii de care te loveşti la tot pasul? Şi care dau peste cap un întreg sistem?!...

– Ba, de existat... există. Doar că nu se respectă. Nu m–aţi crezut – sau, în orice caz, v–aţi îndoit – când am afirmat că regula acestei lumi este aceea de a nu respecta nici un fel de regulă. Cei puţini, care încearcă să reziste şi să se opună acestei tendinţe în continuă expansiune rămân păcăliţi, păgubiţi. Chiar desconsideraţi de către cei ce constituie majoritatea. N–au nici o şansă de a–şi impune principiile, atitudinile, comportamentul. Sunt consideraţi proşti şi, fireşte, ies mereu în pierdere. Ce vreţi?... Regula de bază a democraţiei – dreptate au întotdeauna cei care sunt mai mulţi. Priviţi!...

Din sens opus, tocmai veneau doi biciclişti. Fiecare purta pe ghidon câte un colac mare din sârmă groasă de cupru. Nu era greu de bănuit nici provenienţa preţiosului material, nici felul în care ajunsese în posesia lor. Aducându–şi aminte de comisionul Nonei, transmis la telefon, pe elveţian l–a fulgerat o stare de disconfort. Avea de preluat de la primar câteva vase de aramă, pe care trebuia să le ducă la Geneva. Acum, după ce văzuse cum stau lucrurile şi ce consecinţe apar, îl deranja teribil ipostaza de a deveni, şi el, o verigă a unui asemenea lanţ. Ce avea de făcut spre a nu ajunge – chiar şi numai în ochii şoferului – părtaş la aşa ceva? Căci domnul Paul îşi va da imediat seama – chiar dacă nu va spune nimic – despre ce este vorba. Şi, mai ales, despre răspunderea ce–i revine. Va triumfa astfel punctul său de vedere, brutal şi greu de combătut prin exemple concrete, potrivit căruia toţi sfârşim prin a ne adapta, a servi şi a perpetua deplorabilul sistem.

Căzut, ca într–o groapă, în penibila perspectivă, indispoziţia elveţianului s–a accentuat. Omul de lângă el a devenit, pe nesimţite, un virtual martor. Până atunci, îi făcuse plăcere să–l considere ghid, dacă nu chiar un necesar şi plăcut iniţiator în complicatele probleme ale acestei lumi. Iată însă cum precizările, nuanţările şi chiar dezvăluirile sale au atins un nebănuit punct critic. Dincolo de el, apare pentru ascultător o stare de dezamăgire şi disconfort: prea mult, prea plin, prea serios şi prea grav... Paradoxal, ea provine nu atât din cantitatea, cât din calitatea argumentelor ce susţin demonstraţia. Poate şi tonul folosit în expunere... Dar nu, acesta s–a dovedit ireproşabil. Mai curând savoarea demonstraţiei a ajuns să–l deranjeze, asemeni firicelelor de nisip pe care le simţi, prea târziu, că ţi–au intrat în ochi, iar aceştia lăcrimează deja. Paul Vărzaru pare atât de satisfăcut când izbuteşte să te aducă la concluzia lui, încât elveţianul se trezeşte nu numai implicat, ci şi – într–un fel – răspunzător pentru cele aflate. Le admirase, fără a înţelege substratul precar, pe alocuri nociv, oricum condamnabil sub aspect etic. Ba chiar şi contribuise la perpetuarea şi agravarea unor asemenea stări de fapt, prin ajutoarele aduse sau prin anumite iniţiative în favoarea cărora se zbătuse prin „Operation Villages Roumaines“... pentru ca acum să fie copleşit, de contactul direct cu urmările lor. Lui, care se îndrăgostise orbeşte, necondiţionat, de această ţară, considerând–o minunată, i se smulgea acum ceva... ca un fel de voal. Ieşit de sub protecţia lui – care diminua contrastele şi edulcora percepţia – se vedea obligat să constate că obiectul admiraţiei sale arată destul de diferit... şi asta nu în bine. Vinovat pentru aşa ceva era, poate, şi modul de a înţelege şi a explica lucrurile al companionului său. Consideraţiile şi comentariile sale, precise ca o tăietură de bisturiu, acide ca un astringent, dar şi politicoase ca un pansament, semănau cu o intervenţie chirurgicală exploratorie, pe care ai tot amânat–o, luându–te după starea generală bună a pacientului şi sperând că restul simptomelor alarmante se vor remedia prin capacitatea de autoapărare a organismului. Pentru ca, într–un târziu, să te trezeşti în faţa unei maladii avansate, poate nu fatală, dar, oricum, greu de tratat. Inconfortabilul său îndrumător se dovedea a fi un cinic irecuperabil. Ce–i drept, îl avertizase de la bun început asupra respectivei trăsături, expunându–i cu mândrie avantajele majore ce decurg dintr–o asemenea abordare: luciditatea şi sinceritatea. Până la un punct, musafirului îi conveniseră amândouă. Pentru ca să constate, după numai câteva ceasuri de conversaţie, că şi una, şi cealaltă devin incomode, greu de acceptat şi de suportat ca atare. Explorată – şi explicată – prin prisma acestui filosof ratat, eşuat lângă volan şi obligat să intre permanent în contact cu noi realităţi (însemnând, cel mai adesea, tot atâtea confirmări) lumea românească apărea nemilos şi brutal sfâşiată. De fapt, nu lumea ca atare, ci doar imaginea ei. Neplăcută revelaţie! Cel

puţin pentru un intrus ca el, silit astfel să descopere ca fiind grotesc ceea ce considerase până atunci doar pitoresc. Sub acest fluid interesant, dar totuşi antipatic, multe din slăbiciunile sau disfuncţiile cunoscute se transformau în nişte repere semnificative, unele de–a dreptul emblematice, oscilând pe o axă tot mai îngustă între ridicol şi imoral, meschin, absurd, deplorabil. Martin Eissler se trezise parcă aruncat într–un mediu lunecos, descurajant, dezamăgitor. În pofida manierelor sale ireproşabile şi a unui limbaj elevat, domnul Paul ăsta avea un har... poate mai curând o hibă, un nărav: acela al scormonelii neobosite, înverşunate, aproape masochiste. Cucerit de eleganţa şi supleţea discursului său, i te abandonai cu toată încrederea. Ca să ajungi, pe nesimţite... unde? Mult dincolo de aparenţa agreabilă, uneori amuzantă, a lucrurilor, scufundându–te într–un soi de mlaştină poate reală, dar categoric dezagreabilă. Fără să vrea, memoria afectivă îi alunecă pe luciul întâlnirii de afaceri cu Şerban Dragu şi secretara sa. Oricât nu i–ar conveni alăturarea, e obligat să recunoască congruenţa dintre revelaţia negativă pe care a încercat–o în seara precedentă şi pesimismul fără menajamente, dar şi fără speranţe, al actualului interlocutor. Nona îi prezentase şi îi explicase România cu o încântătoare detaşare. Nu punea nimic rău la inimă, plasând întotdeauna motivaţiile într–o zonă măruntă, acolo unde până şi chestiunile neplăcute deveneau mici şi trecătoare, uşor de evitat sau chiar de înghiţit. Un derizoriu corigibil sau măcar pasabil, pe alocuri agasant, dar niciodată grav, lăsându–te să–ţi manifeşti, pe lângă eventuala contrarietate, o necesară îngăduinţă. După felul ei de a percepe realitatea de aici, orice element, situaţie sau stare rămânea – în ultimă instanţă – drăguţă, de înţeles şi de scuzat, în perspectiva unei posibile ameliorări. Ca şi prietenul său Alex – jurnalistul, şoferul manifesta o plăcere aproape sadică în decelarea unor resorturi oribile şi – ceea ce apărea absolut deprimant – incurabile. Cu aerul că evită orice fel de sentinţă sau de diagnostic, izbutea performanţa de a nu lăsa intactă nici cea mai mică nădejde că, într–un viitor rezonabil, s–ar mai putea schimba sau măcar îmbunătăţi ceva. Numai în aparenţă detaşat şi îngăduitor, omul se sprijinea zdravăn pe acelaşi scepticism pe care – culmea! – îl reproşa sever celorlalţi. Şi Alex manifesta aceeaşi predilecţie pentru comentarii sarcastice, dure, şocante. Dar acestea punctau, numai, un discurs discontinuu şi, în orice caz, mai superficial, limitat la faptul divers. Or, filosoful acesta, care lăsa impresia neplăcută că le–ar şti pe toate, aproape că te apucă de gât şi de trage după el, obligându–te să pătrunzi nu într–o întâmplare oarecare – poate neplăcută, dar trecătoare, izolată – ci direct într–un fenomen mai amplu şi mai profund. Poate şi spaţiul închis, în care se găseau amândoi, să contribuie la accentuarea disconfortului, a senzaţiei de sufocare şi respingere instinctivă, de care elveţianul începe să se simtă din ce în ce mai dominat.

Se apropie de Urzica Mică. Ca să–şi mai ridice puţin moralul, doctorul se gândeşte la surpriza pe care o vor avea prietenii lui când se vor trezi cu el acolo, neanunţat. „Pe nepusă masă“, subliniase Nona când i–a dat ideea, insistând asupra surplusului de autentic cu care urma să intre, mai mult ca sigur, în contact. Deocamdată, intraseră doar într–o turmă de oi care, nu se ştie de ce, prefera deplasarea pe asfalt. Erau multe şi se mişcau alene, deloc influenţate de semnalele sonore ale claxonului. Behăituri răzleţe se amestecau cu zgomotele monotone ale talăngilor de la gât. Privită de la distanţă, priveliştea ar fi putut părea bucolică. Dacă mai adăugai la socoteală şi Volvo–ul, înconjurat şi blocat de patrupedele devenite stăpâne absolute ale şoselei, imaginea căpăta dimensiuni comice. Cu condiţia ca să fie admirată sau gustată de la distanţă. Aşa, însă, înaintau cu greu.

– Mi...o...ritza? Parcă aşa se numeşte oaia aceea legendară

a dumneavoastră...

Întrebarea elveţianului îl amuză şi îl încurajează pe şofer. Înseamnă că i–a trecut bâzdâcul.

– Trebuie să fie, negreşit, pe aici, pe undeva. Incognito. Mă bucur că vă cunoaşteţi. În felul acesta, mă scutiţi să mai pierd timpul descoperind–o şi făcând prezentările.

Cu ciobanii, însă, tot au trebuit să se oprească. Erau doi şi veneau la urmă, fiecare sprjinindu–se în câte o bucată de ţeavă metalică, menită să suplinească tradiţionalul ciomag. Disproporţia fizică dintre ei te ducea cu gândul la Stan şi Bran. Cel mai corpolent avea atârnat de gât, cu o funie, un radio–casetofon portabil, din care se revărsa o muzică săltăreaţă, ritmată... totuşi deloc asemănătoare cu cântecele populare după care se dădea în vânt Eissler. S–au oprit şi au dat bineţe, fără a–şi ridica însă căciulile de blană din cap. Stăteau chiar în faţa limuzinei, ca nişte patrule coborâte de undeva, din alte vremuri. Apoi, cel mai mititel dintre ei s–a deplasat agale până la geamul şoferului, interesându–se încotro merg domnii şi dacă nu au, din întâmplare, câte o ţigară disponibilă. Elveţianul a auzit şi chiar a înţeles solicitarea. Ca întotdeauna, era gata să le ofere ceva. Şoferul l–a zărit, însă, cu coada ochiului şi i–a făcut semn să stea liniştit, că nu e cazul. După care a scăpat repede de restul conversaţiei, ba chiar de obstacolul ce le bara drumul. Surprins de schimbarea de atitudine a ciobanilor şi de zelul neobişnuit cu care au renunţat la pretenţiile lor, eliberând drumul, musafirul s–a arătat curios asupra argumentelor cu care şoferul îi convinsese atât de repede.

– Un mic truc... nevinovat, dar necesar. Le–am spus că sunteţi procurorul general al statului şi că mergem la o anchetă importantă.

Elveţianul se amuză, dar îi pare rău că nu a fost lăsat să le dea pachetul de ţigări solicitat.

– Lăsaţi–i... nu aveţi idee cât câştigă unii ca ăştia. Cei mai mulţi dintre ei îndoaie laptele cu apă... vând brânza şi lâna calculându–şi preţul numai în dolari... şi s–au spurcat taman la muzică hip–hop. Vezi Doamne, s–au dat pe brazda civilizaţiei. Dar la milogeală şi cerşetorie tot nu renunţă.

Pe fundalul arămiu al cerului, se decupează turla bisericii. Dar, până la ea, au de trecut pe sub ceea ce localnicii denumesc „Arcul de triumf“. Triumful cui? Nimeni nu mai este dispus să recunoască azi că ridicola hardughie din tinichea fusese proţăpită acolo, în capul satului, cu vreo douăzeci de ani în urmă, spre a simboliza victoria socialismului şi trăinicia eternă – credeau constructorii – a celei mai bune şi mai drepte dintre orânduiri. Între timp, de ea s–a ales praful, ca şi de multe dintre glorioasele–i realizări. Nu le–a trebuit prea mult urzicenilor ca să se năpustească asupra rămăşiţelor, aflate la îndemâna celor mai curajoşi dintre ei. În satul lor, revoluţia anti–comunistă s–a considerat încheiată atunci când gardurile şi grajdurile fostului colhoz, ca şi mobilierul, întrerupătoarele electrice, prizele, cercevelele ferestrelor şi uşile sediului de partid au dispărut, fiind furate în timpul devastărilor vesele, chiar entuziaste, care însoţiseră spontan primele manifestări libere... Supravieţuise, în mod inexplicabil, numai această inutilitate masivă, pe care poposesc şi acum, în tihnă, zgomotoasele şi dinamicele cârduri de ciori. Când sosirea fraţilor genevezi era anunţată şi pregătită corespunzător de autorităţile comunei, enormul banner de tablă primea pe faţa dinspre exteriorul satului un fel de husă, pe care stătea scrisă în franţuzeşte o stângace, dar sinceră urare de bun sosit. Acum, însă, alcătuirea metalică îşi etala în tihnă hidoasa inutilitate. Nu avea nimeni nevoie de serviciile sale...

Vremea de octombrie scoate în evidenţă farmecul frust al peisajului. Pâcla alburie a înserării calme filtrează şi amestecă nuanţele. Prin străvezeala ei, norii flenduriţi, cu irizări ciudate

de cenuşiu, mov sau bleumarin se târâie, îmbrânciţi parcă în dorul lelii de vântul nehotărât, pe fundalul arămiu al cerului. Din orizontul imprecis şi neregulat o pornesc în sus siluete mărunte de pomi şi case, garduri sau vite. Mai jos, galbenul obosit al porumbului din care mai rezistă doar cocenii, întrerupt de maroul dur al pământului arat sau de verdele stins al câte unei fâneţe rămase necosită. Dintr–o dată, privirea lacomă a oaspetelui se înnămoleşte în negru. Cât cuprinzi cu ochii, solul îmbibat etalează, din loc în loc, pete întinse de lichid. Printre ele şerpuiesc şleauri adânci – urmele de neconfundat ale unor roţi de autovehicule ce se pierd într–o dezordine convergentă spre acelaşi orizont, ale cărui irizări portocalii amplifică decuparea unor siluete minuscule ce par – văzute de la distanţă – că robotesc într–o agitaţie frenetică.

– Ooo... dar ce–i asta?! Un dezastru ecologic...

Maşina se opreşte, fără ca pasagerul să fi solicitat acest lucru. Şoferul a aprins farurile, punându–le să lumineze cu faza lungă. Sub bătaia lor, urmele negre se prelungesc şi se răsfiră aiurea chiar pe asfaltul şoselei, ducând spre centru.

– Dezastru spuneţi? Dacă–i întrebaţi pe ei, s–ar putea să–l considere altceva...

Primarul îşi exprimă zgomotos nu surpriza, ci numai încântarea de a–l revedea pe musafir, oricât de nepoftit ar fi fost el.

– Picarăţi cum nu se putea mai bine, domnu' doctor. E gata şi mustul, ne–am pricopsitără şi cu un găuroi foarte rentabil în conducta de gaz din capul satului...

Subiectul izbucneşte de la sine, doar că de pe poziţii diametral opuse. Elveţianul se arată alarmat, cerând detalii despre ce s–a întâmplat şi cum a fost posibil aşa ceva. Îngrijorarea lui sinceră şi motivată, pare mai curând comică – dacă e să o calific prin prisma guralivului Postolea.

– Nici o problemă, Şefu'... Unde n–avem noi bafta să ne pice batâr de două–trei ori pe an aşa o pleaşcă? Am ajunge miliardari ca voi, elveţienii. Ştiţi cum aţi veni, atunci, aicişa la noi? Cu căciula–ntr–o mână şi cu garniţa în cealaltă, mânca–v–aş banii voştri.

Se scarpină lung şi apăsat, fără jenă, în cap. Apoi le oferă, învălmăşite una peste alta, un potop de explicaţii asupra minunii graţie căreia dumnealor, urzicenii, au devenit un fel de texani, lansându–se în afaceri cu petrol.

– Să n–am parte dacă vă mint... zău, acum ce interes aş avea? Da' pentru amărâţii ăştia ai mei e ceva cum nu se există mai cinstit. Noi nu suntem ca ţiganii sau borfaşii, să ieşim noaptea cu burghiul la drumul mare. Da' dacă aşa vru Ăl de Sus...

Şi le desenează pe hârtie o schemă aproximativă a instalaţiilor vechi, neîngrijite şi nesupravegheate de către compania de stat a petrolului (care preferă să treacă pagubele în costurile de producţie şi transport, adică în preţ) precum şi a traseului subteran pe care îl străbate conducta prin vecinătatea satului. Dacă aşa stau lucrurile, nu–i vina lor că, de vreo două săptămâni, s–a fisurat peretele acesteia. Destul cât să se infiltreze mai întâi în pânza de apă freatică, apoi să îmbibe solul.

– Ştiţi cum?... De prin vară începuse să pută apa din fântânile oamenilor a gaz. Zise unul... se plânse altul... Până şi la mine acasă, să le fi văzut pe domnişoarele mele ce strâmbau din nas...

Nu le–a trebuit mult până să priceapă că–i rost de o învârteală nesperată. În loc să anunţe autorităţile despre defecţiune, se puseră pe ceea ce ei numeau „afacerea secolului“ – adică săpară, pe dibuite, până ajunseră la conducta veche, ruginită...

– Nu–i făcură nimic, pă onoarea mea! Doar ce încercară să cureţe puţin locul...

Adică lărgiră spărtura, construind un primitiv bazin de colectare. Apoi încă unul... şi nişte şanţuri de scurgere – amenajare în toată regula, chiar dacă destul de primitivă. De atunci, toată lumea e foarte mulţumită. Proprietarii terenurilor pe care se desfăşoară activitatea au stabilit o taxă de exploatare, pe care o plăteşte fiecare culegător. Nu au altceva de făcut, decât să o încaseze în avans. Ceilalţi s–au năpustit mai întâi asupra magazinului sătesc, pe care l–au golit de tot ce înseamnă recipient: canistre, găleţi, butoaie... Până şi cădiţele de baie pentru copiii mici, confecţionate din material plastic, au fost cumpărate şi puse la treabă, adică umplute cu scursura respectivă. Plasele de nylon, folosite îndeobşte la ferestre, contra muştelor şi a ţânţarilor, fuseseră reorientate profesional pentru a filtra lichidul gros, amestecat cu pământ şi alte gunoaie.

– Ştiti cum merge treaba? Strună! Robotesc toţi la găzărit... mamă–mamă!

Şi le explică, metodic, în ce constau organizarea şi diviziunea familială a muncii:

– Ăi în putere trag la recoltare şi încărcare. În genere, copiii mai măricei şi chiar unele muieri, dacă n–au braţe destule în ogradă. De acolo, care cu maşina – dacă are aşa ceva – care cu căruţa sau căruciorul, care cu măgarul sau bicicleta... duc marfa acasă. Acolo e treaba babelor, că–s mai cu răbdare şi mai neputincioase, să stea pe scăunelul de muls vaca, să bage căniţa în căldare şi să treacă gazul prin sită. Când produsul e gata filtrat, intră pe mâna celui mai de încredere din casă, de obicei capul familiei, care pleacă cu el la vânzare. Se dă bine, pe marginea drumului, cu jumătate din preţul de la pompă.

Uimit şi îngrozit, doctorul Eissler s–a interesat despre gradul de infestare a apei de băut, dar a aflat că asta nu mai are nici un fel de importanţă. La cât se câştigă din afacere, oricine îşi permite să cumpere şi să bea apă îmbuteliată.

– Asta dacă cumva eşti din ăla... de nu–ţi place vinul sec, adăugase primarul, făcând şmechereşte cu ochiul. Cât despre spălat – iarăşi, nici o problemă. Păi, care–i cel mai bun leac când te–au năpădit păduchii? Aud...? Eram sigur că nu ştiţi – te dai cu gaz, domnule doctor! Care va să zică, igienă a–ntâia, ce mai...

Se aflau în biroul său de primar, unde ţinea la loc de cinste, pe masa de lucru, drapelul cantonal al Genevei, ziarul „Le Temp“ şi nelipsitele flori artificiale. A scos din frigider (un bătrân Zil sovietic, huruind ca un tractor) tava pe care erau cu dichis pregătite nişte gustări, îndemnându–i să se servească; agitat şi degajat, apucă cu degetele o bucată de brânză pe care şi–o aruncă în gură, continuând să trăncănească în acelaşi ritm. Vorbea mult şi tare, nelăsându–i interlocutorului răgazul să asculte măcar traducerea, dacă nu să se şi dumirească, sub potopul de palavre revărsat fără încetare. Îşi cerea scuze la tot pasul, invocând surpriza şi manifestându–şi încântarea de a–l avea pe domnul doctor ca oaspete. Chiar dacă se înserase, a ţinut neapărat să le arate minunăţiile cu care comuna se făleşte – toate realizate sub mandatul său de şef al obştii: introducerea curentului electric în cimitir, clopotul automat al bisericii, pornit de la distanţă cu telecomanda şi echipa sătească de fotbal, al cărei stadion urma să se construiască în viitor, din exploatarea a ceea ce el numea, fără nici o glumă, zăcământul petrolifer. După ce a constatat, cu o uşurare prost mascată, că nici una dintre celelalte notabilităţi nu sunt de găsit, spre a trage un chef pe cinste, i–a invitat să le şi arate primul obiectiv. Se întuneca devreme, aşa încât plimbarea printre mormintele ornate cu becuri colorate a avut – cel puţin în percepţia lui Paul Vărzaru – toate elementele definitorii ale kitsch–ului: cruce din neon şi firmă animată de efecte luminoase, instalaţie de radioficare şi ghirlande din becuri colorate suspendate printre morminte, candele cu reostat...

Noaptea au dormit, ca vai de lume, în ultramodernul dispensar comunal, cel de care doctorul Eissler era atât de mândru, el constituind primul obiectiv finalizat în urma programului de întrajutorare frăţească. Ce–i drept, utilităţile şi restul amenajărilor erau, într–adevăr, impresionante, dar entuziasmul avea să sucombe iremediabil atunci când ţevile de alimentare cu apă ale chiuvetelor din cabinete şi ale grupurilor sanitare (vopsite patriotic în roşu–galben–albastru) s–au dovedit pur decorative, căci tocmai apa curentă lipsea... Sosit cu chiu, cu vai, către miezul nopţii, pentru prezentarea omagiilor colegiale şi manifestarea cuvenitei ospitalităţi, medicul şef s–a dovedit a fi băut, dar plin de efuziuni, confundându–l constant şi agasant pe şofer cu arhitectul elveţian care dirijase lucrările de modernizare, binemeritând astfel adânca şi zgomotoasa lui admiraţie. Cu toată ora târzie, nu a uitat să–i ceară colegului elveţian o mulţime de medicamente – absolut necesare pentru sănătatea populaţiei! – şi să se intereseze cu multă nerăbdare asupra viitorului voiaj la Geneva, în care urmau să schimbe experienţa oltenească pe aia elveţiană.

Noaptea a fost scurtă, dar bogată în... purici. A doua zi dimineaţa, apa adusă în canistre, pentru spălat, mirosea a petrol, iar primarul a ţuică amestecată cu un parfum after–shave puternic, înţepător. Nu i–a lăsat până nu i–a dus la biserică, să admire clopotul pornit cu telecomanda şi să–l vadă pe tânărul preot în exerciţiul funcţiunii. Acesta a sfinţit, cu gesturi ample şi voce puternică, mingea, tricourile şi bocancii fotbaliştilor locali. A fost invocată stăruitor intervenţia providenţială, căci meciul următor trebuia neapărat câştigat, iar popa dovedise şi cu alte ocazii că avea „mână bună la chestii din astea“, cum le numea Postolea. El însuşi (le–a şoptit confidenţial, căci o asemenea informaţie valoroasă nu era de nasul tuturor) câştigase câteva sute de milioane la Bingo, după ce sfinţia sa îi binecuvântase cartoanele de joc, în schimbul unui procent corespunzător din profitul intrat, la fel de discret, în fondurile bisericii.

Înainte de plecare, i–a mai dus şi pe la Gianny Usturoi, recomandat oaspeţilor drept cel mai descurcăreţ urzicean. Ce făcuse dânsul pentru a binemerita asemenea faimă? Mai nimic. A pus la cale o metodă nemaiauzită de a stimula vaca să dea la fel de mult lapte şi după ce viţelul (uitat nesupravegheat în garaj) murise asfixiat de gazele provenite din eşapamentul maşinii. Plin de imaginaţie, Gianny rezolvase problema ...împăindu–l. După care l–a aşezat înapoi, în grajd, aranjându–i poziţia astfel încât vaca, săraca, să creadă că doarme!

Elveţianul nu mai auzise, până atunci, de proverbul care spune „să–ţi furi singur căciula“. Şoferul avea nu doar să i–l prezinte, ci să i–l şi detalieze, în toate nuanţele şi semnificaţiile sale, pe drumul de întoarcere. Până atunci, însă, Postolea îi pusese să semneze (pentru elveţian era a şaptesprezecea oară!) în cartea oaspeţilor de onoare, ţinută în vitrina biroului său de la Primărie. Apoi, le vorbise confuz şi insistent ceva despre nişte asigurări de risc asupra recoltelor, caselor şi animalelor, de care consătenii lui aveau neapărată nevoie în procesul accelerat de modernizare şi pe care el însuşi era hotărât să le impună prin orice mijloc – presiune sau chiar şantaj.

– Orbeţii ăştia ai mei habar n–au ce–nseamnă aia lume civilizată, domnu' doctor. Da' lăsaţi pe mine...ştiu eu cum să le bag pe gât chestia asta. Să nu–mi spuneţi mie Postolea N. Dumitru dacă nu le bag civilizaţia pe gât şi pe unde s–o mai putea... Cu forţa, dacă altfel nu merge...

La urmă, încercase să le înghesuie în portbagajul maşinii o damigeană cu ţuică şi alta cu must, plus vreo douăzeci de tigăi şi cratiţe strălucitoare, făcute din aramă.

– Pentru doamna Nona. Avem noi un pont de milioane... trebuie să o serviţi.

Martin Eissler refuzase şi ploconul, şi comisionul, fără a se lăsa înduplecat de insistenţe şi argumente, rezistând zgomotos asaltului prin care primarul spera să obţină câştig de cauză. Era pentru a doua oară când şoferul a surprins în comportamentul lui (îndeobşte receptiv, binevoitor) un refuz ferm şi evident, disproporţionat în raport cu situaţia care l–a provocat şi, de aceea, greu de înţeles. În definitiv, apucase să–i arate fragmente şi ipostaze mult mai penibile ale realităţii. Mai ştii?... Pesemne că tingirile astea, de artizanat dubios, or fi reprezentând picătura care a făcut să se reverse paharul scârbei, al dezgustului şi, poate, chiar al dispreţului... până şi la un ins atât de credul, de tolerant şi de delicat.

Când au pornit înapoi, spre Bucureşti, dimineaţa era pe sfârşite. Pe uliţele satului, prin curţi şi pe la porţi nu se zărea mai nimeni. „La ora asta, trebuie să fie cu toţii pe câmp". Erau, într–adevăr. I–au văzut – cu mic, cu mare, arând cu tălpile picioarelor pământul negru, mustind a petrol. Care cu câteva butelii goale de Fanta sau Cola, ţinute în braţe, care cu canistrele puse pe cobiliţe, dând de–a rostogolul butoaie din material plastic sau tablă ori chiar împingând vreun cărucior improvizat, încărcat cu fel de fel de recipiente... Toţi scoteau lichidul negru şi uleios din gropi, îl preparau primitiv, încântaţi şi pofticioşi la gândul banilor pe care aveau să–i câştige de pe urma lui.

– Dar cine riscă să bage aşa o mizerie în rezervorul propriei maşini?

Şoferul nu răspunde. Doar zâmbeşte. Afişează acelaşi aer nesuferit, parcă satisfăcut că realitatea îi confirmă tezele enunţate anterior. Un fel de „nu v–am spus eu? N–aţi vrut să mă credeţi. Poftim, aveţi ocazia să vă convingeţi că am avut dreptate"... Se mulţumeşte doar cu un gest discret, abia schiţat, prin care îi arată clientului său puzderia de vehicule staţionând activ pe marginea drumului.

XXI

Harşt! Nona smulge, cu un gest nervos, hârtia din fax. Ca de fiecare dată, se rupe strâmb. Chiar şi aşa, mesajul imprimat pe ea vine să pună capac unei zile nefaste, în care toate i–au ieşit pe dos...

Mai întâi a fost maşina, care şi–a găsit să se strice tocmai când avea mai multă nevoie de ea. Poate că i–a venit timpul micuţului Volkswagen să se odihnească şi el, mai pe îndelete, într–un atelier de reparaţii. Dar nu tocmai azi, când trebuia să o ducă la Berna! Întâlnirea cu ambasadorul Vălureanu fusese stabilită încă de săptămâna trecută, aşa cum îi stătea mereu în fire diplomatului să procedeze. Se vedeau periodic, fie în clădirea masivă şi rece a ambasadei, fie pe la expoziţii, aniversări sau alte momente ce izbuteau să adune laolaltă o parte din colonia românească. Atunci, frumoasa anticăreasă era mândră de comunicarea privilegiată de care beneficia în relaţia ei cu demnitarul. Se bucura de onoarea de a fi considerată şi tratată drept una de–a casei, cu toate consecinţele ce decurg de pe urma unui asemenea statut. Nu abuza, dar nici nu se lăsa prea mult rugată să intervină cu sfaturi sau iniţiative pertinente, unele cam nonconformiste, dar întotdeauna interesante. De aceea, nimeni nu s–a simţit ofensat când a strâmbat din nas văzând mobilierul vechi şi uzat, pe alocuri chiar sărăcăcios, tablourile inexpresive „a căror unică valoare rămâne cea de inventar", cum le caracteriza de fiecare dată; nici comportamentul personalului nu scăpa criticilor ei, atunci când era cazul. De fiecare dată, însă, le formula cu farmec şi argumente, făcându–le mai uşor de înghiţit. Ca să nu mai

vorbim de faptul că nu le servea dragilor săi compatrioţi numai cârcoteli sterile, oferindu–le întotdeauna soluţii pentru ceea ce ea considera că poate fi corectat ori perfectibil. Altfel, nu mergea niciodată cu mâna goală, contribuind la dotarea misiunii cu câte ceva din sfera ei de activitate – ba o carpetă, ba o lampă sau vreun alt obiect decorativ.

Prima dată când s–a întâmplat, la cea dintâi vizită oficială, sosirea ei fusese de pomină, lăsându–l cu gura aproape căscată pe însuşi domnul ambasador, care o cunoştea doar din auzite. Când a şi văzut–o... Cu jilţul din lemn de nuc tronând majestuos pe capota automobilului, ancorat ingenios spre a rezista la transport, stârnise senzaţie. Era o piesă foarte valoroasă, pe care se hotărâse să o ofere instituţiei, nu neapărat şefului acesteia, un simbol al stabilităţii şi al înnoirii, al tradiţiei, eleganţei şi chiar rafinamentului – calităţi atât de dorite şi de necesare în atmosfera tulbure, cenuşie de până atunci. Mai mult chiar, darul generic (despre care nu încăpea nici o îndoială că se va afla şi la Bucureşti) se vroia a fi o expresie a preţuirii cu care diaspora românească de aici, reticentă şi suspicioasă la noii veniţi din ţară după ridicarea Cortinei de Fier, îl întâmpinase pe primul domn veritabil, după atâţia tovarăşi. Apariţia cu totul neobişnuită a tandemului om–scaun atrăsese neobişnuit de multe priviri în conformista şi sobra capitală federală. Cât sunt elveţienii de indiferenţi în raport cu ceea ce nu–i implică direct, de data aceea s–au găsit destul trecători care să privească spectacolul. Căci imaginea scaunului cu spătar înalt, plutind de–a lungul bulevardelor aglomerate, printre tramvaie sau troleibuze (iar mai apoi) pe străzile elegante şi liniştite din cartierul rezidenţial al misiunilor diplomatice era chiar un spectacol. Să fie vorba despre o formă originală de reclamă publicitară? – s–au întrebat unii, contrariaţi însă de lipsa mesajelor sonore sau grafice ce însoţesc, îndeobşte, o asemenea manieră de comunicare publică. Alţii, mai subtili ori mai avizaţi, s–au dus repede cu gândul la continuarea campaniei împotriva minelor anti–personal. Obiectul părea o copie, un pandant la scară redusă, a expresivului monument amplasat, din iniţiativa prinţesei Diana, în Place des Nations din Geneva. Dar nu... acesta avea toate cele patru picioare egale şi la fel de solide. Un funcţionar de la ambasada Columbiei, aflată în vecinătatea celei române, i–a făcut chiar o fotografie, adresându–i Nonei un semn de solidaritate. La fel de nepăsătoare cum fusese pe tot parcursul călătoriei – dar, în realitate, foarte mulţumită de recitalul pe care–l oferea atât de stimaţilor şi blazaţilor ei concetăţeni – anticăreasa a oprit maşina când a ajuns la destinaţie, a dezlegat cu îndemânare corzile de susţinere, l–a dat jos, apucându–l voiniceşte în braţe, şi s–a proţăpit cu el în faţa porţii. Nu a deranjat–o (căci se aşteptase la aşa ceva) nici măcar uitătura tembelă, speriată – singura reacţie de întâmpinare din partea portarului–compatriot care, în loc să–i iasă în întâmpinare şi să o ajute, fugise în interiorul clădirii ca să dea alarma. Nici o problemă... Şi–a instalat cadoul direct pe trotuar şi s–a aşezat pe el, picior peste picior, făcându–şi vânt, să se răcorească după efort, chiar cu paşaportul pe care venise să şi–l prelungească. Când şi–a făcut din nou apariţia, simbriaşul cel speriat era însoţit chiar de către şeful misiunii. Acesta i–a cerut scuze pentru primirea de care avusese parte şi a ajutat–o să care obiectul înăuntru. „Să înţeleg că nu vă despărţiţi niciodată de el?" o întrebase cu umor, când au ajuns în cabinetul său. „Până în acest moment – niciodată, i–a întors–o Nona, intrând fermecător şi firesc în joc. Ceea ce vă recomand şi dumneavoastră de acum încolo, căci vi–l dăruiesc". Relaţia de simpatie se stabilise aproape instantaneu. În pofida unei agreabile lejerităţi, ea avea girjă să nu încalce niciodată limitele admise, chiar dacă Vălureanu – om cultivat, provenit din lumea cărţilor – îi venea în întâmpinare

purtându–se galant, curtenitor şi admirându–i fără rezerve farmecul pe care nu se sfia să–l califice drept adorabil.

Acum, însă... Ora 12, la care conveniseră să se întâlnească – de această dată în parcul urşilor – devenea imposibil de respectat, din pricină că motorul refuză să mai pornească. A sunat şi i–a explicat, cu toată jena cuvenită, situaţia neprevăzută, dar imposibilă în care se găsea, întrebându–l dacă nu puteau lăsa pe altă zi. Se mirase când ambasadorul, atât de gentil de fiecare dată, a insitat ca ea să găsească, totuşi, o soluţie, oricât de incomodă, de a veni. El unul se declara gata să–şi ajusteze programul după mersul trenurilor, dacă altfel nu se poate. Aşa a ajuns în Garre de Cornavin, neobişnuit de aglomerată pentru o zi din mijlocul săptămânii şi un anotimp impropriu turismului. Nu mai călătorise cu trenul de o groază de timp. Îi era imposibil să scape de o reacţie pe cât de stupidă, pe atât de subiectivă, dar şi de motivată: nu suporta deloc acest mjloc de transport. Ştie de unde i se trage: aproape doi ani, după terminarea facultăţii de Arte Frumoase, fusese obligată să facă o navetă zilnică până în comuna unde fusese repartizată obligatoriu, ca profesoară de desen, cu completare de catedră pe franceză şi educaţie fizică. Ca să apuce cursa de ora şase, trebuia să se trezească de la trei, căci gara de îmbarcare se afla în celălalt capăt al Bucureştiului. Era, de fapt, un fel de hangar, rămas pe lângă cele câteva perechi de şine din apropiere. Uşile mereu vraişte, un megafon care huruia absolut neinteligibil şi o ferestruică mică, în faţa căreia trebuia să te apleci ca să dai banii şi să primeşti biletul – nu putea să scape de aceste repere... sechele... cicatrici mentale. De acolo, se urca într–o tărăboanţă infectă, murdară, cu bănci de lemn şi geamurile cel mai adesea sparte de navetiştii care călătoreau cu ea, venind de la ţară, către fabricile în care făceau pe clasa muncitoare. Ce–i drept, avea norocul să nu se bucure de compania lor, căci se deplasau în sensuri diferite şi dimineaţa, şi seara. Când ea pleca din capitală, ei năvăleau. Şi invers. Dar vagonul aproape gol purta mirosurile nepieritoare de tutun, alcool şi transpiraţie, care îi declanşau, de cum se urca, reflexul de greaţă. În fond, nu avea de ales şi nici de schimbat cu altceva, rămânând acelaşi „bun al întregului popor“ – numitorul comun care o aşeza pe ea, nefericita reprezentantă a toleratei şi detestatei intelectualităţi, la coada eroicei clase muncitoare şi a harnicei ţărănimi cooperatiste. Aşa ajunseseră să i se imprime în creier, pe piele şi în oase, toate cele douăzeci şi una de opriri la dus şi tot atâtea la întors, toate cele treizeci şi nouă de curbe ale liniei (şaisprezece spre dreapta şi douăzeci şi trei spre stânga), trei poduri şi o sută cinci macazuri care zgâlţâiau din încheieturi caricatura de tren. Mai aude şi acum în urechi sirena prelungă, răguşită pe care mecanicul de pe locomotivă găsea de cuviinţă să o tragă numai din plictiseală şi, mai mult ca sigur, dintr–un complex de identitate personală ce–l îndemna să iasă astfel (adică prin acelaşi suierat prelung, exasperant şi complet inutil) din anonimatul lui fără leac. Când şi când, „Trenul foamea“, cum era poreclit chiar de către localnicii care–l frecventau, se oprea brusc în plin câmp. Sau, şi mai rău, în vreun capăt de sat, acolo unde câte un călător de–al locului găsea de cuviinţă să acţioneze semnalul de alarmă. De ce să se mai obosească întorcându–se de la haltă, dacă în felul acesta putea descinde direct la gardul personal? Conductorul ieşea la geam şi îl înjura pe descurcăreţ, ameninţându–l fără noimă că îl amendează şi că, data viitoare, nu–l mai primeşte în tren. Până la urmă, între nesimţiţii respectivi şi feroviari se stabilea aceeaşi concordie. Cei dintâi nu mai aruncau banii pe bilet, ci achitau încă de la urcare bacşişul cerut (câte un pachet de ţigări proaste sau nelipsita sticlă cu vin ori cu ţuică), în timp ce mecanicul ştia şi accepta să reducă viteza atât cât să–i permită lui nea Ghiţă să sară din mers. Se şi salutau de rămas bun, căci erau nu doar tovarăşi de

afaceri, ci şi aliaţi, prieteni la cataramă... ce mama mă–sii?

Aici, în Elveţia, ar fi trebuit să se fi vindecat de acea repulsie. Dar încercarea de revenire la normalitate s–a dovedit, sub acest aspect, peste puterile sale. Ocolea instinctiv gările, deşi curăţenia şi ordinea ce domnesc în ele o impresionează. Astăzi a putut constata – amuzată, dar şi plină de admiraţie – că, după mai bine de douăzeci şi cinci de ani, trenul de Fribourg pleca tot la „şi treizeci şi patru de minute“ şi tot de la peronul al cincilea. Ştie că, pentru elveţieni, reţeaua feroviară internă reprezintă o mândrie naţională. Lucru perfect explicabil. Când era în România, se putea întâmpla ca tramvaiul sau autobuzul să sosească în staţie la intervale mai mari de şaizeci de minute. Pe când aici, este considerat absolut firesc ca trenul să treacă, în aceeaşi direcţie, cel mult la o oră distanţă de precedentul. În vagonul comod şi silenţios erau nu mai mult de câţiva pasageri. Ar fi putut fi o călătorie deosebit de agreabilă, dar a avut ghinionul să observe, pe banca din faţă, o pereche de asiatici care au enervat–o. Departe de ea orice urmă de rasism şi, cu atât mai puţin, de xenofobie – atitudini pe care le aprecia ca fiind absurde şi descalificante. Dar nu putea să treacă cu vederea (şi, cu atât mai puţin, să suporte) faptul că vietnamezii se descălţaseră, punând fără ruşine pe banchete nişte picioare aşa de murdare, cronic şi iremediabil nespălate, neîngrijite, încât ţi se făcea scârbă şi ruşine... să fii obligat să împarţi locul şi chiar o anumită condiţie cu asemenea specimene, după cum arătau, imune la minima civilizaţie. Nona sosise şi ea, aici, tot ca refugiat politic. Ştia ce presupune o asemenea condiţie şi, dincolo de spiritul ei cosmopolit, îi simpatiza în plus pe nefericiţii obligaţi să fugă de la ei de acasă. Dar i se părea la fel de normal ca, odată ajunşi aici, aceştia să se conformeze întru totul, oricât de greu le–ar fi venit, normelor impuse de către societatea elveţiană. Începând cu igiena personală şi cu comportamentul public...

Când a ajuns, în cele din urmă, la destinaţie, automobilului defect şi vietnamezilor nespălaţi li se adăugaseră veştile proaste primite de la ambasador. Care fusese rechemat, întrucât alegerile din ţară aduseseră la putere un partid care nu–l agrea. Chiar şi fără să cunoască ceva din doctrina stângistă, pe alocuri extremistă a acestuia, Nona era în măsură să–şi facă o părere despre noii guvernanţi, ghidându–se fie şi numai după calităţile pe care nu i le înghiţeau lui Vălureanu: cultură, moderaţie, distincţie, spirit european desăvârşit, un respect riguros a tot ceea ce înseamnă normă, regulă, promisiune sau angajament. Acesta venise la locul de întâlnire fără maşină – nu avusese niciodată prea multă încredere în şoferi, secretare şi alţi simbriaşi, plătiţi de stat pentru cele mai... diverse activităţi. Au pornit–o pe sub arcadele întunecoase şi apăsătoare din centrul comercial, unde era aglomeraţia mai mare, intrând şi ieşind succesiv din mai multe magazine şi localuri. Adăugând la aceste manevre crisparea evidentă a demnitarului şi atenţia cu care privea în jur, nu încăpea nici o îndoială asupra temerii lui de a nu fi urmărit. A recunoscut că era îngrijorat – nu atât pentru ce urma să se întâmple cu el, căci avea în pregătire două cărţi care–şi aşteptau o finalizare pe măsura prestigiului său academic – ci asupra direcţiei în care avea să se îndrepte ţara. Îi mărturisise deschis, cum nu mai făcuse niciodată de când se cunoşteau, că România se găsea aproape în întregime sub controlul unor grupări mafiote dirijate dinspre răsărit. Că economia, mediul de afaceri, chiar structurile vitale ale statului de drept sunt profund viciate datorită influenţelor multiple exercitate de respectivele structuri şi că, prin turnura pe care tind să o ia lucrurile, ar putea fi afectaţi şi unii dintre elveţienii pe care izbutise să–i convingă, pe parcursul mandatului său de ambasador, să se implice în diverse colaborări. „Ce vor crede, oare, aceşti oameni serioşi – despre noi în general şi despre mine în special – când se vor trezi păcăliţi, manipulaţi, traşi pe

sfoară?". Căci, adăugase el cu voce scăzută, după ce se mai uitase încă o dată în spate, tendinţa acestor indivizi plini de inventivitate şi fără scrupule, este de a se infiltra şi extinde cu afacerile lor oneroase către occident, acaparând noi zone de acţiune. Or, băncile elveţiene reprezintă priorităţi majore pentru unii dintre ei. „Bani plimbaţi de colo colo de firme fantomă de prin Belarus, Kirghistan, Moldova sau Iugoslavia vor ajunge, în cele din urmă, pe aici... întru necesara şi periculoasa lor spălare". Ipoteza nu era de neglijat, mai ales ţinând cont de calitatea celui care o formula. Era de ajuns să–i remarci emoţia şi o neobişnuită surescitare, ca să realizezi cât de serioase şi de grave erau grijile sale. Un om onest şi responsabil, preocupat de ceea ce lasă în urmă, se gândea Nona ascultându–i argumentele care îndreptăţeau neliniştile la care îi făcea cinstea să o asocieze. „Credeţi că le va fi aşa de simplu... ori sunt atât de tari ca să pătrundă într–un sistem atât de perfecţionat cum este cel de aici?" îl întrebase ea mai mult spre a–i ameliora dispoziţia şi a–i domoli îngrijorarea, decât pentru a primi un răspuns. Acesta, însă, a venit pe cât de neaşteptat, pe atât de fără speranţă: „Nimic nu le stă în cale unora ca ei. Îi cunosc, am avut ocazia să le fiu client când lucrau în Securitate. Mă supravegheau, mă şicanau, încercau să mă intimideze sau numai să–şi bată joc de mine. Trebuie să recunosc – se dovedeau meseriaşi desăvârşiţi. Sunt inventivi şi versatili, ranchiunoşi, metodici în acţiune. Nu le lipseşte nici imaginaţia, nici cruzimea în felul cum gândesc şi în ceea ce întreprind... Şcoală sovietică pe fond latin şi cu ingrediente levantine".

Începuse o ploaie măruntă, monotonă, care făcea să strălucească pavajul străzilor. Ambasadorul s–a oprit din vorbă şi din mers. A deschis umbrela mare, englezească, şi i–a oferit Nonei nu doar protecţia acesteia, dar şi braţul său. Era cu aproape un cap mai înaltă decât el şi, pentru un moment, anticăreasa a încercat senzaţia dizarmoniei comice pe care ar fi oferit–o eventualilor privitori: un bărbat şi o femeie atât de deosebiţi ca aspect, plimbându–se agale, atârnaţi de tija umbrelei şi înfruntând vântul potrivnic care mătura podul suspendat deasupra Aarului. Dar cine să stea, însă, să–şi bată capul cu doi pietoni oarecare, rătăciţi în viermuiala de vehicule mereu zorite, al căror zgomot de fond le asigura protecţia necesară împotriva unor posibile tentative de înregistrare de la distanţă? Nu doar că nu–l văzuse, dar nici nu–l bănuise vreodată pe bărbatul de lângă ea că ar putea fi marcat de asemenea obsesii mai degrabă comice, desprinse din recuzita romanelor poliţiste ale căror intrigi subţiri, convenţionale, alimentau producţia de filme „serie B" în anii '80, cu diplomaţi şi agenţi ai unor servicii secrete malefice pe urmele lor. „Vulnerabilitatea elveţienilor – dar şi a americanilor, a nemţilor, olandezilor ori suedezilor – în raport cu gangsterii est–europeni provine din incapacitatea lor de a gândi atât de neobişnuit şi a acţiona atât de imprevizibil cum o fac aceştia...". Diplomatul vorbea rar şi apăsat, ca şi când ar fi susţinut o expunere în faţa unui auditoriu select. Îşi măsura cu grijă fiecare nuanţă, spre a fi bine înţeles. Era pentru prima oară când Nona îl vedea nu în ipostaza de om de lume, destins şi echilibrat, ci în aceea de factor responsabil, apăsat de ceea ce avea să urmeze. „Cum să vă explic eu dumneavoastră?... Redusă la esenţă, schema succesului lor are doar trei componente: resurse financiare, îndrăzneală, imoralitate. Toate fără nici o limită. Discutam cu autorităţile dumneavoastră de aici, anul trecut, când s–au întreprins nişte investigaţii speciale pentru depistarea unei filiere de contrabandă cu armament... şi mi–am dat seama, cu groaza pe care ţi–o conferă neputinţa, că nu sunt încă în stare să se adapteze la dinamica absolut neconvenţională a fenomenului infracţional generat de o lume pe care nu o înţeleg, pentru că nu o cunosc. Cum să combini,

într–un program de computer, oricât de avansat şi de performant, violenţa cu ridicolul, îndrăzneala de miză mare cu derizoriul mijloacelor folosite? Ei ştiu, de acum, că dacă vrei să obţii... să spunem... rezultatul X, poţi folosi mijloacele Y şi Z. Varianta W nici nu este luată în calcul – fie pentru că nu s–a gândit nimeni la ea, fie că a fost considerată inadecvată normelor uzuale. Pe când ceilalţi... ăştia de–au fost primii în socialism şi tot acolo au rămas şi în capitalism... efectiv nu ţin cont de asemenea criterii. Pentru ei, nu există nici o regulă. Vor un lucru şi fac orice spre a–l obţine. Scenarii şi diversiuni de mare subtilitate, concepute la limita ficţiunii – iar uneori chiar dincolo de ea – sunt puse în operă, luând absolut prin surprindere partenerul, considerat ab initio ca adversar. Când acesta realizează că a fost păcălit, este prea târziu. Desigur, el explică poliţiei sau altor servicii ale statului schema care s–a folosit pentru a–l înşela. Acestea o analizează, o învaţă, o stochează... dar, şi aşa, rămân tot cu o mişcare în urma infractorilor. Care au grijă, la următoarea lovitură, să nu se repete. Inventează altceva...". Dacă tot venise vorba despre asemenea operaţiuni neconvenţionale, Nona i–a relatat în câteva cuvinte ultima păţanie în care intrase Martin Eissler – pe care ambasadorul îl cunoştea, de altfel, foarte bine. Ideea unui necunoscut preşedinte de fundaţie caritabilă („Multe sunt doar nişte firme fantomă. Funcţionează ca paravan pentru a obţine bani şi a nu plăti taxe vamale sau impozite" le–a definit scurt diplomatul) de a–şi deschide şi o companie de asigurări, musai sub o acoperire occidentală, i s–a părut suspectă. Sfatul lui era ca doctorul – om serios, dar tocmai de aceea vulnerabil – să evite oferta. Avea destule motive să creadă că se urmăreşte folosirea lui ca paravan respectabil pentru ceva obscur. La fel procedaseră aceşti oameni, de aceeaşi calitate îndoielnică, şi în urmă cu câţiva ani, când s–a lansat pe piaţă o bancă, chipurile, helveto–română. Doar că asociatul elveţian era reprezentat în toată combinaţia de o... banală căsuţă poştală. „Cacealmaua a prins, rezuma ambasadorul toată povestea. Mii de români şi–au depus banii acolo. Urmarea? Au fost rapid furaţi, pasămite sub formă de „credite neperformante" acordate acoliţilor din umbră. A urmat falimentul zgomotos şi, cu asta – basta. Şi–n Albania, şi–n Rusia, şi în România cele mai eficiente şi mai sigure fraude... de la jocuri piramidale la bănci cu capital anonim, fonduri de investiţii sau presupuse firme de asigurări... se bazează pe atragerea banilor de la sute de mii de creduli care speră, astfel, să–şi păcălească soarta, îmbogăţindu–se peste noapte, fără a face nimic. Când îşi dau seama că au fost înşelaţi, iese scandal public... proteste... urlă presa. Demarează, mai totdeauna, şi un fel de anchetă penală, care va eşua cu certitudine pe drum – în cel mai bun caz când ajunge în faţa instanţei de judecată. Şi ştiţi de ce?". Nu, Nona nu ştia. Auzise de câteva dintre marile afaceri de acest gen şi se mirase doar de faptul că, după atâtea experienţe catastrofale, continuau să se găsească suficienţi naivi care să îşi arunce agoniseala în ele. „Pentru că procedura juridică, într–un stat de drept, prevede audierea tuturor părţilor vătămate. Or, în cazul unor lovituri de asemenea amploare, există de fiecare dată câte două, trei, cinci sute de mii de păgubiţi. Durează luni de zile numai completarea citaţiilor... apoi audierea fiecăruia, vă daţi seama, nu? În atari condiţii, un asemenea proces se va întinde – şi asta obiectiv, fără a mai apela la tertipuiri obişnuite cum sunt amânările, expertizele şi contraexpertizele – ani şi ani de zile. Timp în care inflaţia galopantă (şi ea, abil întreţinută de către cei interesaţi) topeşte prejudiciile precum soarele zăpada. Cine mai are răbdare sau zile să aştepte sfârşitul unui asemenea calvar absurd? Până în acest moment, nici un proces nu a fost încheiat. Inculpaţii prosperă bine mersi, iar păgubiţii îşi încearcă, în continuare, norocul, în alte expediente. Frumos, nu–i aşa?".

Plimbarea a fost lungă, neplăcută prin conţinutul celor discutate şi sumbră prin perspectivele anunţate. Înainte de a–şi lua rămas bun, i–a încredinţat un plic, cu rugămintea de a–l deschide şi de a instrumenta conţinutul acestuia în cazul în care lui i s–ar întâmpla ceva... neverosimil. Nona se simţea deja indispusă, descurajată, copleşită de amploarea şi de gravitatea celor aflate de la ambasadorul în curs de desfiinţare.

Ca un adaus inutil, primul obiect pe care i–au căzut ochii intrând în biroul ei a fost faxul. Conform obiceiului, prima citire a mesajului se face din picioare. „Vă informez că bunul dumneavoastră prieten, doctorul Eissler Martin a refuzat să preia comisionul pe care trebuia să vi–l aducă de la primarul Postolea Dumitru. Motivul acestei atitudini rămâne să–l stabiliţi singură. Noi doar v–am adus la cunoştinţă, ca să ştiţi cu cine aveţi de–a face şi în cine merită să aveţi încredere altădată". Atât.

Ce–i cu porcăria asta? A smuls foaia din aparat şi a citit–o încă o dată, după ce şi–a pus ochelarii, să fie sigură că nu i–a scăpat nimic. Nesemnată. O turnătorie evidentă, făcută după toate regulile genului. Ce spunea Vălureanu, că nu se respectă nimic? Ba bine că nu... Să fie Postolea? Nu, nici vorbă. Prea rapid, prea perfid... nu e stilul lui. De altfel, numărul de identificare a postului emitent indica Bucureştiul. Probabil de la vreo cabină publică, pentru ca anonimatul întregii mârşăvii să rămână protejat. Dar cine, oare, avea interesul să o asmută, sperând să o învrăjbească astfel cu bunul ei prieten? Şi, dincolo de asta – chiar să nu fi luat obiectele pregătite de către furnizorul ei? Dacă se va confirma, înseamnă că a avut el un motiv serios să procedeze astfel. Nona îl cunoaşte prea bine pe Martin, ca să se mai îndoiască de ceva în privinţa lui. Şi totuşi, cineva – un anonim bine conspirat, bine informat şi foarte prompt în reacţii – era la curent cu micul serviciu pe care i–l solicitase cu nici o zi în urmă. Ba, mai aflase şi ceea ce s–a petrecut acolo, în acel fund de ţară... Formidabil! Cum să nu–i dai dreptate ambasadorului, deşi l–ai suspectat iniţial de o explicabilă depresie anxioasă?

Foamea, care îi crease până atunci o senzaţie neplăcută de sfârşeală, a dispărut, lăsând locul unei dureri spastice difuze. În schimb, gura i se uscase dintr–o dată şi o simte bântuită de un gust amar. Noroc cu sucul de portocale. Şi–a umplut un pahar şi, cu el în mână, se aşează în balansoarul obişnuit să–i legene incertitudinile, dubiile, angoasele. Parcurge, încă o dată, mesajul primit, doar–doar va descoperi (măcar printre rânduri) vreun amănunt suplimentar, capabil să o edifice asupra intenţiilor celui care l–a conceput şi expediat. Inutil. Nu încape nici o îndoială că, sub forma ineptă şi abjectă a scriiturii, se ascunde un interes... Dar care trebuie să fie acesta, îi este imposibil să descopere. Cel puţin deocamdată. Rămâne, până una–alta, constatarea că cineva îl urmăreşte pe Martin, cunocându–i traseele, acţiunile, relaţiile pe distanţe de mii de kilometri. Remarcabil dintr–un anumit punct de vedere şi detestabil din altul... Iarăşi, ceea ce ar fi putut fi considerat exagerare din îngrijorările şi aprehensiunile prietenului ei, ambasadorul, se vedeau confirmate acum. Dacă unul ca Martin Eissler se află, şi acum, în colimatorul unei reţele atât de extinse şi de perfecţionate, înseamnă că persoana lui se bucură de o anumită importanţă strategică, poate că se mizează pe el. Sau că, dimpotrivă, o fi încurcat cumva nişte socoteli. Care anume... on verra qui vivra. „Iată–mă şi detectiv de ocazie!", îşi spune anticăreasa, mai mult agasată decât amuzată. Deşi s–a făcut târziu, nu–i vine să se ridice, să încuie magazinul şi să plece acasă. Mai aruncă o privire ostilă faxului, din care continuă să atârne un colţ alb şi strâmb de hârtie. Lumina gălbuie, filtrată, a lampadarului cu abajurul din trestie, îi oferă certitudinea unui confort ocrotitor, de care nu o lasă inima să se desprindă. Dar cât de durabil şi de suficient o mai fi şi

acesta? Pentru prima oară după mult timp, resimte dimensiunea relativă şi reversibilă a acestei stări. Ideea că cineva – chiar şi un necunoscut, deocamdată – se ocupă de ea, având acces şi intoxicând–o de la distanţă cu mesaje otrăvite îi induce un sentiment confuz: scârbă, spaimă, revoltă... Se smulge din balansoarul care, lăsat de capul lui, continuă să se bâţâie, animând o umbră oscilantă pe perete. Logica, dar şi intuiţia o avertizează că prietenul său se află într–o situaţie delicată sau pe cale de a deveni neplăcută. Alta sau aceeaşi – are mai puţină importanţă decât faptul în sine: şi anume că acolo, în haosul oriental al capitalei, cineva îl lucrează. Profesionist şi, fără îndoială, nu cu cele mai curate intenţii. Dacă a lovit până şi aici, înseamnă că respectivul (ori respectivii – cine poate şti câţi sunt?) au în vedere o mişcare amplă de învăluire, care să–i afecteze totalitatea relaţiilor. Trebuie verificat dacă nu au inclus printre ţintele urmărite şi clinica sau chiar pe Amélie – la fel de uşor de abordat şi mult mai simplu de manipulat. „Cum naiba reuşeşte băiatul ăsta, animat de cele mai curate gânduri şi mai bune intenţii faţă de ceea ce este românesc, să nimerească şi să se rătăcească în tot felul de situaţii obscure, incerte? Mai întâi povestea de amor cu misterioasa Ariana. Apoi, afacerea asigurărilor... Acum această măgărie promptă, dar cu bătaie lungă, care conectează într–o reţea de interese absconse Bucureştiul, Geneva şi Urzica Mică. Stupid sau...?“. Balansoarul a obosit şi s–a oprit din legănat. Dar umbrele pe care corpul ei, în mişcare, le aruncă acum prin cotloanele încăperii, unduindu–se şi răsfrângându–se peste dulapuri şi vitrine, draperii, tablouri, pendule sau rafturile pline cu obiecte vechi, nu fac decât să–i sporească şi să–i amplifice gândurile negre care au invadat–o. Reactivate şi amplificate, avertismentele formulate de către ambasadorul Vălureanu i s–au înţepenit pe creier. Orice ar face, nu poate scăpa de rezonanţa lor lugubră şi ameninţătoare. De unde să–şi imagineze că, peste nici trei ceasuri, spusele viitorului ex–ambasador aveau să fie confirmate atât de straniu? Poate că, pentru moment, numai parţial – dar totuşi edificator şi alarmant...

XXII

Tac amândoi. Extenuaţi, plictisiţi, epuizaţi. Deja? Silviu apăruse în zori. Sub zâmbetul lui temător, se amestecau oboseala, ingenuitatea şi... Magdalena desluşise abia în ultimul rând bucuria reîntâlnirii. Şi aceea – purtată ca pe o haină prea largă, de împrumut. Se aştepta, desigur, la reproşuri şi incriminări. În ochii ei, se făcuse vinovat de păcatul capital: acela de a fi acordat întâietate altcuiva. Indiferent de întâmplare, conjunctură sau orice alte determinări, nu avea nici o scuză. Ştia că nu suportă să fie lăsată pe planul al doilea. I–o declarase de la prima lor întâlnire amoroasă (felul ei direct şi răspicat prin care îşi afirma întotdeauna pretenţiile, neglijent şi inabil împachetate în ambalajul principiilor): „Sunt, poate, puţin cam egoistă... recunosc şi nu mă jenez. Mi se pare absolut normal ca, pentru omul care susţine că m–ar iubi, lumea să înceapă şi să se sfârşească tot cu mine. E prea mult ce–ţi cer? Eu cred că nu...“. Atunci, o luase ca pe o cochetărie. Eventual, dublată de teribilism. Asistentul social era obişnuit cu această ultimă formă exacerbată, infantil–primitivă, de

manifestare a personalităţii. Mulţi dintre micii lui prieteni, vagabonzii, manifestau aceeaşi tendinţă, doar că în forme mai necizelate. Pentru aceştia, „vreau“ însemna începutul şi sfârşitul oricărei comunicări cu altcineva. Când i–a spus–o, după ceva timp, iubita lui se înfuriase. Rău de tot. Suportate cu îngăduinţa îndrăgostitului, izbucnirile ei de mânie, scurte, dar violente păreau fermecătoare. „E normal să fiu aşa... Pe mine nu m–a cules nimeni de pe stradă, şi nici nu mă asistă social! Mă consider un om puternic. Ştiu ce vreau şi vreau tot ceea ce ştiu că mi se cuvine! Iar pentru asta, viaţa m–a învăţat să găsesc întotdeauna mijloacele potrivite“. Cât de diferită era o asemenea concepţie de modul lui răbdător, măsurat şi generos de a înţelege lucrurile!... Câteva luni mai târziu, când şi–a luat inima în dinţi, îndrăznind să îngaime, ca pe o scuză, remarca respectivă, Magdalenei nu i–a sărit nici măcar ţandăra, aşa cum se temuse: „Normal. Întotdeauna se atrag polii de semn opus, nu cei asemănători. Când îmi voi fi terminat opera de transformare, de schimbare a ta, e posibil să apară respingerea. Nu m–a interesat niciodată cineva monoton şi previzibil“. El nu protestase atunci, convins că o asemenea reacţie nu ar fi ajutat la nimic. În nici un caz la detensionare. Oricât ar iubi–o pe această femeie voluntară, era exclus să cedeze imboldurilor ei negative, pragmatice, egoiste. Chiar căzut în ispită, apoi în păcat, era convins că resursele sale sufleteşti îl vor ajuta să revină, ispăşind totul prin faptă bună, curată, cinstită. Credea în Dumnezeu şi, ca atare, în sarcina de viaţă cu care fusese învestit pe lumea aceasta. După multe frământări, ajunsese la concluzia că îşi va putea asuma păcatul acestei legături nelegiuite – şi totuşi, atât de plăcute... – ca preţ al operei de recuperare morală a femeii. Era pătruns de ideea că iubirea, înţelegerea, atracţia şi comunicarea dintre ei nu puteau avea decât un sens benefic. Pe de altă parte, se temea de firea ei nărăvaşă şi de acest egoism solid, dar nu până într–acolo încât să admită că ar putea eşua în faţa lor.

Surprinzător pentru amândoi, reîntâlnirea se petrecuse calm, tandru, liniştit, aproape conjugal. A ciocănit încetişor în uşă, cu o mână rece şi lemnoasă. Se aştepta, ba chiar dorea pe undeva, în adâncul sufletului, ca Magdalena să nu se trezească, să–i mai acorde un răgaz. Când i–a deschis şi a zărit–o – cu faţa boţită, ochii cârpiţi de somn, ciufulită şi înfăşurată într–un cearceaf (ea, care făcea din lipsa de pudoare o altă regulă de comportament!) se aşteptase să–l ia la rost. Nici vorbă... Pe dibuite, l–a tras înăuntru şi s–a lipit de el, lăsându–se îmbrăţişată, sărutată, rugată... Să–l înţeleagă şi să–l ierte. Nu a deschis ochii şi nu a scos un singur cuvânt. Au făcut dragoste chinuit. Încercau să se regăsească, contopindu–se, fiecare cu vinovăţia şi cu regretele lui, cerându–şi parcă iertare unul de la celălalt pentru că veneau din lumi îndepărtate şi atât de deosebite. După ultimele spasme, au rămas nemişcaţi, unul lângă altul. Nici măcar nu se priveau. El nu s–a mai acoperit, ruşinat, cu cearceaful. Ea nu l–a mai tachinat, aşa cum se obişnuise să o facă – amestecând afecţiunea cu nemulţumirea şi tandreţea cu agresivitatea.

– Iartă–mă! Ştiu că poţi...

Stă aplecată deasupra lui, plimbându–şi cu delicateţe degetele peste liniile feţei. Se opreşte deasupra buzelor, pe care le apasă la timp... N–o interesează răspunsul. Complică şi mai mult lucrurile. Apoi, îl eliberează de sub presiunea corpului ei greu, dominator, şi se ghemuieşte cu faţa la perete. Un refugiu minim, dar necesar pentru ea, inexplicabil – ca atâtea altele – pentru el. Mai trebuie să treacă minute bune, în care răsuflarea i se linişteşte, devenind regulată şi lăsând impresia că ar fi alunecat în somnul de „după“, cel pe care îl detestă atâta.

– Silviu... Să nu mă faci să mă simt vinovată şi faţă de tine. Te rog!

Înţelege. Pentru o persoană atât de voluntară, de nestăpânită

şi de instabilă cum este Magdalena, unul cu el nu va putea depăşi vreodată nivelul unei toane – din cele pe care şi le permit, adesea şi pentru scurtă vreme – femeile răsfăţate. În loc de altceva... ca să treacă timpul... sau pur şi simplu: de–aia. Mai devreme sau mai târziu, se va trezi, întrebându–se ce–a apucat–o. La fel de brusc şi de nemotivat cum începuse, legătura lor va lua sfârşit. Pentru ea, e mai bine aşa. Poate şi pentru el. Prin lucarna oblonită a acoperişului mansardat, se strecoară primele reflexe ale luminii de afară. Silviu zăreşte, în raza ei timidă, firul subţire al unui păianjen. Gângania stă atârnată de el, avansând invizibil în munca la sfârşitul căreia pânza străvezie, dar densă, va fi gata să prindă în ea insectele rătăcite, ce urmează a fi devorate.

Vinovată. Este pentru prima oară, după foarte mulţi ani, când gândul i–a alunecat pe gheaţa conştiinţei. S–a împiedicat şi s–a răsucit, poticnindu–se în această noţiune incomodă, desuetă. Numai ea ştie câte eforturi făcuse spre a se elibera de acest sentiment, după toate câte se întâmplaseră atunci... când viaţa ei s–a trezit aruncată pe un cu totul alt făgaş decât şi–ar fi imaginat vreodată. Arestarea... şi toate câte se succedaseră imediat după aceea (inclusiv pierderea lui Aimé) nu au fost altceva decât consecinţe ale nesăbuinţei sale. Se aştepta la asta, dar nu–i păsa de faptul că erau supravegheaţi, urmăriţi. Aşa se rânduiseră vremurile şi legile lor, nimeni nu se putea sustrage sau evita controlul statului poliţienesc, extins până la cele mai delicate intimităţi personale. Nu se îndoise nici un moment că omniprezenta Securitate se ocupa îndeaproape, fără ruşine, de relaţia ei cu acel „cetăţean străin“, dar nu s–a temut, tocmai pentru că nu se simţea cu nimic vinovată. Convingerea că nu făcea nimic ilicit împotriva statului, nedemn, ţinea de naivităţile şi exaltările întârziate ale vârstei... Poate chiar de un teribilism, ingenuu şi provocator totodată. Când colegele de cămin i–au atras atenţia că se interesează „organele“ de ea, îndemnând–o să fie mai prudentă, a râs. „Abia atunci pot da de bănuit. N–am nimic de ascuns!“. Îl iubea – şi atât. Ce putea fi periculos în asta? Se întâlniseră, până atunci, numai în spaţii publice. Nu făcuseră nici cel mai mic efort să se ferească ori să se ascundă. Era tot o formă a impudorii ei structurale – ce rost avea să mascheze ceea ce, oricum, exista ca atare? După o brumă de chibzuinţă, adoptase acest comportament tocmai spre a spulbera suspiciunile şi a evita complicaţiile. N–aveau decât să–i violeze corespondenţa... găseau astfel dovada scrisă că povestea ei de dragoste nu conţine nimic conspirativ, politic, interzis. Că nu transmitea informaţii secrete, nu discuta politică, nu se plângea de nimic şi nu înjura regimul. În definitiv, proba deplină şi repetată a bunei sale credinţe stătea la îndemâna autorităţilor vigilente şi veşnic suspicioase. Puteau să o întoarcă pe toate părţile, să analizeze şi, pe urmă, să îndosarieze toate scrisorile, să le asculte convorbirile telefonice – oricum vorbea de la Poşta din centrul oraşului – şi chiar să le filmeze plimbările, îmbrăţişările, sărutările. Până la urmă, trebuiau să se plictisească şi să–i lase în pace. Aimé, la rândul lui, se arătase complet dezinteresat de acest aspect. El, întotdeauna obişnuit să respecte cu stricteţe orice reglementare oficială, era conştient că nu încalcă cu nimic legile ţării în care devenise un obişnuit, cunoscut şi apreciat de autorităţi. Nu avea motive să se teamă şi nici să se ascundă.

În hotelul acela, au intrat nu ca să comploteze, ci ca să facă dragoste. Fusese iniţiativa ei. Îl dorea şi, în circumstanţele date, era imposibil de găsit altă formulă civilizată şi chiar legală, oficială. Colegele îşi rezolvau asemenea probleme în condiţii improvizate, uneori – o penibilă şi înjositoare promiscuitate. Anotimpurile calde ofereau pentru aşa ceva păduricea din marginea oraşului. „Sexul la pădure“ (sau „la porumb“, în stagiile obligatorii de cules recolta) devenise ceva obişnuit,

incomod şi neigienic, ca să nu mai vorbim de sentimentul umilitor. Nu ar fi îndrăznit niciodată să–i propună iubitului său aşa ceva. Dar nici alternativa numită „la comun“, când cele patru sau cinci paturi din camera unui cămin adăposteau, concomitent, câte un cuplu amoros, se încuia uşa, se stingea lumina şi... fiecare îşi vedea de treaba lui, fără a lua în seamă ce se întâmpla în jenanta vecinătate. Cum să participi la un asemenea spectacol indecent? Exista o butadă a vremii, care spunea că „socialismul este şaptezeci şi cinci la sută generos şi doar restul de douăzeci şi cinci la sută restrictiv – ai voie, ai când, ai şi cu cine, dar nu ai unde“. Căutând o soluţie pentru ceea ce rămânea sfertul nerezolvat, încercase să aranjeze cu Diana, colega căreia părinţii, mai înstăriţi (tatăl măcelar, mama coafeză), avuseseră cu ce să–i închirieze o garsonieră. Însă aceasta, speriată de eventualele încurcături (cu administratorul blocului, cu vecinii sau cu Miliţia) o refuzase fără multe menajamente, sfătuind–o să se descurce cât mai legal şi mai transparent cu putinţă. Aşa că a rezervat camera la hotel, cu o săptămână înainte, lăsând astfel timp autorităţilor să reacţioneze preventiv (anularea rezervării sau chemarea ei la ordine). Nimic din toate astea nu s–a întâmplat. Totul părea să decurgă decent, normal, civilizat. Nu şi–a pus ochelari de soare, perucă sau vreo broboadă care să–i acopere faţa. Şi nici nu l–a trecut pe Aimé sub un nume fals, pe actul de identitate al vreunui coleg. A dat recepţionerului (iar acesta a luat) ca pe ceva de la sine înţeles pachetul de cafea şi pe cel de ţigări Kent, valuta forte întru cumpărarea bunăvoinţei oricărui simbriaş public... Cu un zâmbet slugarnic pe chip, acesta a asigurat–o că „Totul e–n ordine“, ba i–a şi condus politicos pe scara răsucită şi întunecoasă, scuzându–se pentru defecţiunea trecătoare a ascensorului. Le–a deschis uşa camerei, a aprins luminile, a verificat robinetele şi le–a anunţat ca pe ceva firesc intervalul de numai două ore în care se furniza apa caldă. Apoi s–a retras, urându–le o şedere cât se poate de plăcută şi făcându–le şmechereşte cu ochiul. Trecuseră trei minute... poate cinci, dar nu mai mult. Ea stătea pe singurul scaun din încăpere, oarecum ghemuită, cu genunchii strânşi şi mâinile încrucişate, uşor aplecată înainte, cu privirea în pământ. Capul i se învârtea, urechile îi ardeau... nu ştia cum să se mişte şi nici ce să spună, copleşită de fericire, dar şi inhibată de unicitatea momentului. Nici Aimé nu se simţea mai în largul său... ori se temea că iniţiativa pe care trebuia să o ia va părea brutală, nedelicată, că ar putea–o jigni sau... N–a mai aflat niciodată la ce se va fi gândit în acel interval tulburător şi crispat, de linişte, aşteptare şi teamă. Atunci s–au auzit primele bătăi în uşă. La început rezonabile („toc... toc... toc...“) pentru a se repeta apoi tot mai energic şi mai des, urmate de somaţii şi ameninţări: „În numele legii, deschideţi!... Securitatea statului! Ştim tot, nu vă mai ascundeţi, că vă agravaţi şi mai mult situaţia... Deschideţi sau spargem imediat uşa!“

În celulă, rememorând cele întâmplate, şi–a dat seama cât de naivă fusese. Inconştienţă curată. Curată – la început. Mai târziu, când trecuse la producţia absurdă şi abundentă de declaraţii, fusese tot vina ei – se lăsase antrenată într–un joc pervers, stupid, descalificant. La început, când au văzut–o cât de încăpăţânată se dovedea, refuzând cu îndârjire să colaboreze, anchetatorii îi băgaseră în celulă o ţigancă arestată pentru vânzarea ilicită de chewing gum şi blugi. În realitate, o turnătoare şmecheră, unsă cu toate alifiile, care a momit–o cu trucul clasic al ghicitului în palmă. Aceeaşi imaturitate de neiertat o făcuse să cadă în cursa întinsă, ascultând – ca pe nişte predicţii teribile – aiurelile abil însăilate, care amestecau detalii din trecut (culese prin filajul ordinar şi turnătoriile unor colegi) cu perspectivele cele mai fericite, incitante şi atrăgătoare. Versată şi instruită corespunzător de cei care o însărcinaseră cu mârşava misiune, ţiganca o sfătuise să scrie

acolo, în declaraţiile pe care i le cer tovarăşii, tot ce–i trece prin cap: „Prinde bine la suflet, îi explicase ea, expertă, şi pe urmă... îşi face şi ei, săracii, treaba la care îi obligă statul". Încă sub şoc, neavând nici cel mai mic indiciu despre ce i se putuse întâmpla lui Aimé, dar gândindu–se la tot ce poate fi mai rău, a fost înspăimântată de perspectiva violenţelor fizice şi chiar a violului, pe care coana Levănţica, cum spunea cu glas mieros că o cheamă, nu i le mai culegea din palmă, anunţându–i–le de–a dreptul, din cultura ei de puşcăriaşă cu vechime. Era, pretindea dumneaei, metoda ultimă, dar care nu dăduse niciodată greş, de a stoarce mărturisiri complete de la orice femeie. „Nu fii proastă, fetico... te văz crudă şi slabă de înger, vai de capul tău, în ce te–ai băgat. Are ăştia metodele lor sigure... de le dă plăcere şi pentru serviciu, şi pentru ei... mă–nţelegi tu... ca bărbaţi. Că pe mine mă scoate–ntr–o clipită d–acilişa, să nu se ezixte martori... şi vine peste tine de–ţi face felu'. Unul... doi... trei... câţi se nimereşte şi are chef de muiere proaspătă. Ba încă, ştiu de la florăresele mele alea tinere, de le saltă şi le–aduce aici doar aşa... pentru poftele lor, zici bogdaproste dacă te ia pe rând, şi nu toţi deodată... de te fac pe toate părţile şi prin toate găurile de ţi le–a lăsat Dumnezeu!". Prea târziu a înţeles că i se inoculase un amestec mocirlos de psihoterapie şi coerciţie prin manipulare. Imaturitatea şi laşitatea se deversaseră în şuvoiul puternic al defulărilor. Fantasmele şi obsesiile care–i mobilau subconştientul izbucniseră spontan. Atunci, sub presiunea insuportabilă a incertitudinilor şi spaimelor, nu şi–a pus nici o clipă întrebarea ce avea să o răvăşească mai târziu: ce ar spune iubitul ei dacă ar citi toate acele invenţii, unele la limita obscenităţii? După eliberare, când a găsit la secretariatul facultăţii scrisoarea prin care Aimé îi punea în vedere să nu–l mai caute niciodată, „întrucât am înţeles, în cele din urmă, cu cine am avut de–a face", a dedus, îngrozită, că anchetatorii făcuseră să–i parvină detestabilele ei invenţii.

Poate că încrederea în Şerban Dragu (sentiment ce a ţinut, un timp, locul dragostei neîncercată niciodată pentru soţul ei) să se fi datorat, la începutul relaţiei lor, tocmai acestui nemărturisit, dar real complex de culpabilitate. Într–un mod neobişnuit pentru vanitatea majorităţii bărbaţilor, el nu îi ceruse niciodată explicaţii asupra întregii afaceri. Înregistrase cu o admirabilă reţinere atât cât considerase ea suficient să–i relateze. „Nu mă interesează trecutul. Dacă ai greşit, e treaba ta. Oricum, înţeleg că ai plătit cu vârf şi–ndesat oalele sparte... gata. Capitol încheiat". Ea înregistrase cu uşurare atitudinea lui, pe care a considerat–o expresia unei atitudini de mare nobleţe morală. De atunci, minunata paranteză a vieţii ei nu mai revenise niciodată în menajul lor. Doar unele ecouri, amintiri, ezitări în care se refugia uneori. Dacă aşa ceva se întâmpla în timp ce era singură, îi făcea plăcere să se abandoneze stării respective. Mai stânjenitoare se dovedeau nostalgiile când era împreună cu Şerban. Era de ajuns un gest, un subiect de conversaţie ori vreo asociere, de cele mai multe ori, declanşau în sufletul ei cicatrizat, dar niciodată complet vindecat, comparaţii sau analogii deloc nevinovate, care o făceau să roşească subit ori să se irite din senin, să se bâlbâie sau – remediul cel mai la îndemână – să se încuie într–o tăcere impenetrabilă, nemotivată, penibilă. Căuta astfel să se izoleze ridicând, între ea şi bărbatul cu care trăia, un paravan menit să–i protejeze intimitatea dureroasă. Un timp, a apreciat tactul şi răbdarea cu care el o trata în asemenea momente. Se cufunda în lectura vreunei reviste ori îşi găsea te miri ce fleac de meşterit, comportându–se de parcă ea nici nu ar fi existat. O lăsa să se deznoade în legea ei, să–i treacă. Abia după ce ea se liniştea, revenind spăşită în prezentul comun, tot el era cel care găsea o vorbă, o remarcă, un accent capabil să–i semnalizeze că momentele ei de blocaj nu trecuseră

neobservate. Orgolios fiind, cum avea să–l descopere ulterior, a înţeles cât de greu trebuie să–i fi picat luxul de a–i trece cu vederea muierismele. Pe fondul unor asemenea stări nevralgice, reluarea comunicării dintre ei nu era deloc simplă. Asta chiar dacă Magdalena, conştientă de răspunderea ce–i revenea în astfel de situaţii neplăcute, se străduia să reînnoade dialogul prin drăgălăşenii forţate sau explicaţii şchioape pe tema labilităţii ei emoţionale. Invoca, cu jenă, explicaţii forţate sau îşi făcea autocritica pentru stările de anxietate şi disconfort de care se declara incomodată, dar dependentă fără voia sa. „Fleacuri... prostii. Nici nu merită să–şi bată cineva capul cu fasoane din astea. Sunt destule probleme serioase, obiective, ca să ne pierdem timpul cu nimicuri". Pentru orice om sortit succesului pe lumea asta, cum se considera el, reuşita depinde întotdeauna de certitudinile cu care trebuie să–ţi blindezi ceea ce el numea „spanacul ăla de conştiinţă". Emoţiile, slăbiciunile sufleteşti, ticurile afective, îndoielile sunt apanajul nehotărâţilor, al celor incapabili, din cauza asta, să finalizeze vreodată ceva mai acătării. Temerile? Justificările fricoşilor, la fel de slabi şi, în plus, permanent timoraţi, dacă nu chiar terorizaţi de posibilele consecinţe neplăcute ale greşelilor... faptelor pe care, tocmai de aceea, nu îndrăzneau să le comită. „Dacă vrei să obţii ceva, atunci eşti obligat să întrebuinţezi metodele şi instrumentele cuvenite, adecvate. Scopul nu numai că scuză mijloacele, dar întotdeauna le şi impune. Vrei să faci pe delicatul... pe grijuliul sau pe moralul? N–ai decât. Dar după aceea să nu te plângi că ai rămas cu buzele umflate şi că ţi–a luat–o altul înainte. Înseamnă că nu poţi şi nici nu meriţi mai mult". Conform acestei teorii, vinovaţi sunt numai cei incapabili să conştientizeze această regulă fundamentală: păguboşii, văicăroşii, neputincioşii. „Câştigătorul are întotdeauna dreptate. Ştii vorba aia înţeleaptă – obraznicul mănâncă praznicul, delicatul mănâncă căcatul", proclama el cu acea grosolănie pe care femeia o confundase, la început, cu forţa.

Ultima – şi cea mai importantă – discuţie pe această temă avusese loc în primăvara nebună a lui '90. Atunci când, în toate ţările Europei ex–comuniste, se dezbătea aprins responsabilitatea celor ce au acceptat şi sprijinit regimurile proaspăt prăbuşite. Se aflau într–un cerc de studenţi, proaspeţii colegi ai Magdalenei. Unul dintre ei tocmai îi judeca cu asprime pe psihiatrii care, la comanda autorităţilor, acceptaseră să–şi exercite necinstit profesia, declarându–i nebuni periculoşi pentru societate (şi tratându–i ca atare, prin încarcerare şi spălarea creierului) pe oponenţii politici. Glasul lui Şerban, insolent şi arogant, făcuse ţăndări argumentaţia de cristal a tânărului revoltat: „Hai să fim serioşi, domnu' student!... Vinovaţi, spuneţi?! Şi, mă rog, pentru ce anume? Refuza el să execute ordinul – nici o problemă, s–ar fi găsit imediat altul. Pentru victimă era acelaşi lucru. În schimb, tâmpitul care şi–ar fi luat deontologia la purtare, onestitatea şi alte rahaturi din astea care sună frumos al dracului, dar tot atât de păgubos... ar fi fost, la rândul lui, terminat. În loc de... să zicem douăzeci de victime, ieşeau douăzeci şi una. Care şi al cui era câştigul într–un asemenea caz de conştiinţă, cum îl numeşti dumneata acum, când nu te paşte nici un risc?". Ea tocmai terminase medicina şi se punea problema să opteze pentru o specialitate. Refuzase, ca pe ceva de neconceput, sugestiile soţului, care încerca să o orienteze spre altceva mai comod şi mai bănos. Se considera datoare pentru efortul părinţilor, care au ţinut–o la studii, şi chiar pentru memoria lui taică–său care, cât a trăit, nu o visa decât îmbrăcată în halat alb, alinând suferinţele bolnavilor. „Prostii! Te trage aţa la chin şi sărăcie, o contrase Şerban, dur şi sfidător. Taică–tău? Oricum nu–l mai învie nimeni. Zici că era cardiac cronic – om cu socoteală, moşul, fie–i ţărâna uşoară, că tot nu l–am cunoscut.

Dar sunt sigur că te–a vrut doctoriţă în primul rând ca să–l îngrijeşti tu, să nu mai dea banul altuia. Şase ani... ba chiar şapte, cu bis cu tot... s–au dus oricum. Şi nu degeaba – ai şi tu un titlu. O să–ţi scrii şi pe cartea de vizită, şi mai târziu, pe cruce „Doctor Magdalena Dragu „. Frumos, dar şi suficient. Mai mult... nu te văd eu pe tine, comodă şi superficială, ahtiată după lux, mondenităţuri şi plăceri, chinuindu–te cu gărzi de noapte şi alte mizerii din astea“. Mergeau pe stradă, era o seară de iunie înăbuşitoare, strivită sub parfumul aproape greţos al teilor înfloriţi. Auzindu–l, ea s–a smuls – enervată şi jignită – de sub braţul lui lăsat ocrotitor peste umăr, cu degetele coborâte neglijent deasupra sânului. Era prima oară când îi vorbea atât de direct şi de brutal. Nu se aşteptase la aşa ceva, iar acuzaţiile şi concluziile lui o stupefiau, şi prin forma de exprimare, dar şi prin surpriza provocată prin descoperirea bruscă, nemiloasă a fondului pe care ea încercase (spera că şi reuşise) să–l ţină ascuns. Că i l–a ghicit.... mai treacă–meargă. Asta era ea... în unele privinţe. Nu în toate! Dar să i–l arunce într–o asemenea manieră în faţă, fără nici o urmă de consideraţie... Se crispase toată, uluită şi revoltată. Soţul ei nu a făcut nici o tentativă de împăcare sau măcar de a nuanţa lucrurile ori de a îndulci tonul. A continuat în aceeaşi manieră tăioasă, rece, agresivă: „Te–ai ofuscat degeaba. N–ai decât... Poţi să te duci, cu idealurile tale imature, undeva într–un fund de ţară, să–ţi consumi energiile altruiste în vreun cabinet prăpădit, mirosind a clor şi spălându–te la lighean. Să vezi cum o să–ţi treacă avântul, drăguţo... Urgentissim, ascultă–mă pe mine, că te cunosc cum nici nu visezi tu. Poate că, totuşi, nu atât de repede încât, la întoarcere, să mai găseşti locul gol. Lumea s–a deşteptat, numai proştii se simt vinovaţi“. Când şi–a terminat diatriba – cu atât mai greu de suportat cu cât nu se aşteptase la aşa ceva – ajunseseră într–o intersecţie, destul de aproape de blocul în care locuiau pe atunci. La ora destul de târzie din noapte, circulaţia se împuţinase. Când şi când mai trecea vreo Dacie, un Trabant sau o Ladă – mărcile înapoiate ale unei epoci care se pretinsese a fi de aur, până când s–a ales praful de ea. Îi supravieţuiseră doar reflexele şi inerţiile, cum era obsesia economiilor stupide. Semaforul fusese „redus“, adică trecut pe galben intermitent. Avertiza, dar nu interzicea nimic. Descumpănită, Magdalena se oprise pe marginea trotuarului, el îşi continua neabătut drumul, nici gând să privească în urmă, s–o cheme sau s–o aştepte. Era liberă, nu o împiedica nimeni să–şi ducă până la capăt puseul de demnitate pe care–l simţea gata să explodeze. Putea să aleagă, îndreptându–se încotro o împingea inima: la dreapta, la stânga sau să pornească înapoi. Ezitarea a fost scurtă şi decisivă. Calculul rapid, aproape instantaneu, confirma rezultatul – verdict cu care tocmai o ştampilase, fără menajamente, bărbatu–său. Sosiseră vremuri noi, dominate de puterea pe care o conferă şi o oferă îndrăzneala eliberată de orice scrupule. Se săturase să tot iasă în pagubă. Cum, necum, lângă unul ca Şerban avea să avanseze. Să urce. Soarta i–l scosese în cale la momentul cel mai greu al vieţii ei. Ratase odată, nu era cazul să recidiveze. Cine îşi permite să renunţe şi la a doua şansă... De sus, semaforul spânzurat deasupra intersecţiei îi făcea, complice, cu ochiul. A strigat gura, fără ea. „Şerban! Stai... Aşteaptă–mă şi pe mine!“ Îşi însuşise lecţia, dovedindu–se un învăţăcel silitor. Abia mai târziu, reflectând asupra acelui moment de cumpănă, a trebuit să se recunoască învinsă. Opţiunea nu–i aparţinuse. Fusese manipulată, atrasă pe o direcţie unde a găsit banii, luxul, călătoriile şi toate celelalte desfătări după care subconştientul ei tânjise. Bărbatul nu s–a oprit. Nici măcar nu a întors capul. Dar a micşorat pasul, permiţând să fie ajuns din urmă. Ştia, din clipa când s–a agăţat de braţul lui musculos şi ţeapăn, că nu avea să se simtă niciodată vinovată cu ceva faţă de el.

Stă cu ochii închişi, străduindu–se să respire cât mai egal. Ca niciodată în întâlnirile ei amoroase cu Silviu, simulează. Are nevoie de liniştea inerentă reflecţiei şi de timpul necesar hotărârii pe care este aproape gata să o ia. Noaptea nu se dovedise un sfetnic bun, cum se spune, ci unul parşiv, nehotărât. O bulversase, spulberându–i fără milă certitudinile, habitudinile, aşteptările... Trecuse asemeni unei furtuni, se vânturase prin cele mai contradictorii stări sufleteşti: de la furie la îngăduinţă, de la admiraţie, compasiune şi dor la dispreţ şi descurajare. Într–unul din momentele de descurajare totală, fusese gata să coboare în curte, să se urce la volan şi să plece. A renunţat la fel de brusc – nu–şi putea permite să fugă, să dispară ca o amantă exaltată sau ca o servitoare hoaţă. Se învârtea prin podul luxos al Odettei ca într–o cuşcă. Ba îl detesta pe Silviu, ba i se făcea milă de el, scormonind şi născocindu–i scuze spre a–i motiva limitele. Cele pe care – de asta era absolut sigură – nu le mai suporta. Până şi întârzierea lui – picătura ce revărsase paharul – era doar o mostră de slăbiciune şi indecizie, de risipire inutilă, absurdă... de tembelism infantil. Dacă are veleităţi de sfânt, să se ducă la mânăstire, nu la femei. Ori, să–şi găsească pe undeva o nevastă bună la bucătărie, care să–i cârpească ciorapii şi să–i toarne plozi, nu o amantă stilată, voluntară, pretenţioasă. Nu se poate şi cu dânsa–ntr–însa şi cu sufletul în rai – iată un proverb care i se potriveşte la perfecţie. O fi bun, milos, conştiincios... etc... etc... dar ea, una, s–a săturat. Îi trebuie un altfel de bărbat. Ajunsă la această concluzie, se năpustise la vale, pe scara de lemn, lăsând totul vraişte în urmă. Se temea ca nu cumva să se răzgândească. Ajunsă în cramă, dibuise rezervele strategice de băutură ale Odettei, înşfăcase o sticlă de votcă şi dăduse peste cap, dintr–o răsuflare, câteva înghiţituri zdravene. Le turnase în ea, aşa cum verşi, în obscuritatea laboratorului, soluţia de fixare peste o imagine fotografică de abia apărută şi pe care te temi să nu o pierzi. Abia târziu şi–a dat seama că plânge, când lacrimile îi inundaseră obrajii, ajungându–i deja sub bărbie şi gâdilând–o neplăcut pe gât. Pentru prima oară, după foarte mulţi ani, simţea fizic ruşinea – amestecând repulsia faţă de sine cu o compasiune infirmă pentru cel decăzut. Se temea că nu va fi în stare să–şi menţină hotărârea de a o rupe cu el. Merita amărâtul ăsta de Silviu atâta investiţie sufletească? I–ar fi venit mai uşor dacă reuşea să se convingă, într–adevăr, că nu. Sau poate... Ceea ce îngropase atunci, în noaptea când optase să rămână nu împreună, ci alături de bărbatu–său, fără să fi dorit lucrul acesta ori să fi conştientizat primejdia, răbufnea acum. O năpădise, necontrolat şi greu de suportat, vinovăţia faţă de copilandrul ăsta neajutorat şi caraghios, pe care–l ameţise dintr–un hatâr... un moft... în cel mai bun caz dintr–o confuzie. Se amăgise pe ea, se jucase de–a altcineva cu el... a mers, dar numai până la un punct. Mai grav i se părea faptul că procedase astfel cu bună ştiinţă, aşa cum te amuzi cu un balon pe care îl umfli nu pentru a te bucura de rotunjimea lui, ci doar ca să experimentezi... să vezi cât rezistă la presiunea aerului şi când va plesni. Nu s–a spart încă. Dar ea nu mai are putere şi chef să sufle în el. Zbuciumul, de care nu ar fi avut parte, mai mult ca sigur, dacă blegul ăsta venea la timp, are însă şi un alt suport, mai chinuitor: trebuie să recunoască acum, la capătul cursei, că a trişat deliberat. Cât e el de neisprăvit, poate că, totuşi, n–ar fi meritat o asemenea păcăleală. Dar nici o astfel de femeie. Dacă stă să se gândească bine, nu ar fi deloc exagerată acuzaţia că l–a sedus şi l–a violat. Stând cu spatele la el şi privind realitatea în faţă, din bărbatul care nu îndrăzneşte, acum, nici măcar să o atingă, nu rămâne mai nimic valabil. O confuzie pentru care zici „pardon!“ şi treci mai departe. O eroare. Un accident. Se întâmplă.... Recunoaşte asta în sinea ei, dar e mult mai greu să i–o spună şi lui. Nu se simte capabilă, în momentul de faţă, nici măcar să se întoarcă şi să–l privească în ochi.

Toc!...Toc!...Toc!!... Tresare speriată din aţipeala scurtă în care alunecase, ca într–un refugiu fragil şi precar. Pentru câteva clipe, a crezut că visează. N–ar fi fost prima oară. Periodic, coşmarul se repetă identic. Debutează atrăgător, cu aceeaşi imagine a iubitului dispărut... şi sfârşeşte cu bubuiturile din tăblia uşii. Doar că, acum, nu mai e vorba despre obişnuita nălucire. Cineva chiar se află afară şi ciocăneşte de zor. Ameţită, priveşte în jur. Lângă ea, frica i–a declanşat amantului acelaşi reflex pudibond: s–a acoperit cu pătura, trăgând–o până sub bărbie. Nu îndrăzneşte nici să mai respire, doar o fixează cu ochii înspăimântaţi, ca şi cum ar acuza–o: „Ce se întâmplă? Tu m–ai adus aici. Vezi în ce m–ai băgat?". Nenorocitul... uite pentru cine se agitase ea, făcându–şi probleme de conştiinţă!

– Magda!... Magda, răspunde odată, că–i de rău...

Glasul Odettei – precipitat, complice, dar şi uşor isteric – răzbate de afară, în timp ce degetul ei reia bătăile precipitate.

– Magdo, nu fă pe nebuna! Ieşi repede de acolo, înţelege!

Coboară din pat, trecând dintr–o mişcare agilă (chiar dacă nu foarte graţioasă) peste bărbatul încremenit alături. În grabă, culege de pe spătarul unui scaun canadiana lui şi intră în ea. Nu contează cum arată, doar ce aude venind de afară.

– Te caută bărbatu–tău! Scoală–te odată şi deschide, nu fii tâmpită!

Cheia se răsuceşte violent în broască, gata să se rupă.

– Cine?!?

A auzit perfect. Dar nu–i vine să creadă, asta–i tot. Cum să dea Şerban de ea, aici?! Înseamnă că... Sau nebuna asta de Odetta se ţine de farse?

– Deschide naibii telefonul ăla! Descurcă–te cu el cum oi ştii, nu mă băga pe mine în chestii din astea urâte...

Panica gazdei se dovedeşte, până la urmă, justificată. Acceptase să le acorde adăpost amoros. Discret, confortabil; desigur, totul plătit pe măsură. Adică scump. E drept, nu şi–a pus problema că s–ar putea ivi complicaţii. Care apăruseră cu doar câteva minute înainte, când telefonul de pe biroul ei sunase şi o voce bărbătească, amabilă, o ceruse pe doamna Magdalena Dragu – fără să întrebe, măcar, dacă era acolo, dacă putea vorbi sau nu. Luată ca din oală, Odetta ezitase. De fapt, se bâlbâise, oscilând între curiozitatea de a afla cine–i tipul şi impulsul prudent, mincinos de a pretinde că nu o cunoaşte sau că... mă rog... nu ştie să fi fost acolo, în pensiune. Solicitantului nu–i fusese deloc greu să sesizeze încurcătura duplicitară a prietenei. Dar nu a dat nici un semn că l–ar deranja în vreun fel. Cu aceeaşi stăpânire de sine –admirabilă sau înfricoşătoare, depinde din ce unghi o priveai – a subliniat că nu are nici un dubiu asupra prezenţei sale acolo. Dar că, doamna având telefonul mobil închis („... lucru pe care, în fond, pot să–l înţeleg..."), un caz de forţă majoră îl obliga să apeleze la amabilitatea doamnei Mueler, rămânându–i recunoscător pentru solicitudine. Odetta tresărise dureros, ca atinsă de un fir electric – cine dracu era ăsta de la telefon care–i ştia şi numele de familie, şi numărul de telefon, şi musafirii?! Nu avea nici un sens să facă pe neştiutoarea, trebuia să fie doar prudentă şi abilă, să iasă cât mai neşifonată din toată dăndănaia. Punând la bătaie cele mai mieunoase inflexiuni, se interesase asupra identităţii solicitantului. „Şerban Dragu mă numesc, stimată doamnă. Şi adăugase imediat, fără să–i lase răgazul de a–şi reveni: Ştiu că soţia mea se află la dumneavoastră de aseară. Nici o problemă. Doar că am nevoie urgentă să–i comunic ceva. Atât şi nimic mai mult. Tot ce vă rog este să o chemaţi la aparatul dumneavoastră sau... dacă nu se poate, să–i transmiteţi rugămintea de a–mi răspunde pe al ei".

Răsuflase uşurată. Nu–i trebuia scandal. Iar tipul, slavă cerului, nu arătase deloc că ar intenţiona aşa ceva. Restul... nu o mai privea pe ea. N–au decât să se descurce cum or şti.

Scăpată de o parte din grijă, dar încă emoţionată şi, de aceea, precipitată, se năpustise realmente sus, sărind peste câte două–trei trepte deodată. Deşi obişnuită cu urcuşul rapid, acum gâfâia. Mesajul cu care fusese însărcinată nu era unul obişnuit şi, cu siguranţă, deloc plăcut. Totuşi, ineditul situaţiei o excita. Îi şi vedea pe cei doi amorezi îmbârligaţi, unul peste altul, plini de ardoare („Putoarea asta de Magda dă în clocot rău de tot, deşi altfel face pe mironosiţa")... şi perturbaţi brusc de neobişnuita chemare, pe cât de legitimă, pe atât de incomodă în situaţia lor. La început, şi–a lipit urechea de tăblia uşii, străduindu–se să surprindă zgomotele specifice. Dezamăgire – nu se auzea nici scârţâitul patului, nici suspine sau măcar şopocăiala conversaţiei dintre... A prins apoi curaj, apăsând uşor clanţa. Nu i–ar fi displăcut să surprindă o scenă live – avea acoperirea necesară. Dar... era încuiat. Aşa că se pusese pe ciocănit – la început uşor, discret, elegant... cum îi stă bine unei femei discrete şi manierate, care ştie perfect ce şi cât deranjează. Lipsa oricărei reacţii venite din spatele uşii, în loc să–i domolească interesul pervers, o zgândărea tot mai mult. Ce mama dracului fac ăştia doi acolo, de se dau morţi? În cele din urmă, vocea somnoroasă, năucă şi arţăgoasă a amantei în exerciţiul funcţiunii o lămurise, fără ca asta să schimbe ori să simplifice în vreun fel penibila ei misiune. Dialogul precipitat, confuz şi incomplet contribuise la creşterea confuziei, de ambele părţi. De aceea, când uşa s–a dat foarte puţin la o parte, atât cât să permită strecuratul afară, Odetta deja fierbea de nervi. Magdalena luase ca pe o satisfacţie prost ascunsă această stare de surescitare, bănuind–o de tot ce putea fi mai urât, anume că ea l–ar fi anunţat pe bărbatu–său unde şi cu cine se află. Fară o asemenea turnătorie ordinară, de unde putea ăla să–i dea de urmă? O vânduse, scroafa! La ce altceva s–ar fi putut, oare, aştepta de la una ca ea, care–şi pusese deja în cap să–l împartă pe nevolnicul de Silviu (amândouă deodată!), pentru ca apoi să facă pe jignita când îi refuzase oferta unei şedinţe de lesbianism? Ce–şi tot răcea gura de pomană, vânzându–i gogoşi despre cum o năpădiseră toate sudorile şi cum era să scape telefonul din mână când domnul Dragu o trimisese cu penibila sarcină de a–i transmite rugămintea lui?

– Zău, tu... mă jur pe ce–am mai sfânt că–mi venea să mor de frică.

Dacă s–ar fi limitat la a–i mărturisi că se udase toată, ar fi crezut–o. Aşa, însă... cu jurăminte ţigăneşti...

– Frică de ce, mă rog? E hotelul tău şi nu trebuie să dai nimănui socoteală pe cine primeşti în el. Doar dacă...

Se opreşte. Nu are rost, acum, să o împroaşte cu bănuielile şi reproşurile aferente. Eventual, altădată, căci o asemenea trădare abjectă nu se uită. Şi nici nu se iartă.

– Bine, bine... mă descurc eu. Mulţumesc, oricum, pentru toate.

Îi întoarce spatele, lăsând–o acolo, o simplă cameristă trimisă de şef cu misiune precisă. Tremurul nervos, incontrolabil, o face să vibreze ca o coardă întinsă la maximum şi ciupită uşor de o mână expertă. Ridică jaluzeaua, inundând camera cu lumina strălucitoare a unei zile ce se arată a fi superbă. Intimitatea şi misterul s–au spulberat, de parcă nici n–ar fi fost. E timpul clarificărilor dure. Se apleacă deasupra genţii de voiaj, prin care cotrobăie nervos, căutându–şi telefonul. Nu are timp să reproşeze nici paloarea, nici gângăveala amantului, care se poartă de parcă el – nu ea – ar fi fost prins cu mâţa–n sac. Deşteptul!... A avut grijă doar să se ascundă în nădragi, de frică să nu i se vadă bărbăţia. Doar şliţul şi l–a uitat descheiat, ca orice beţiv care, după ce scapă de presiunea băşicii prea pline, uită de restul mărunţişurilor. Până şi vocea i s–a făcut mică, întrebând–o pe şoptite nu ce s–a întâmplat, ci numai dacă e grav. Ea se face că nu–l aude şi nici nu–l vede. Numărul lui bărbatu–său nu l–a ştiut niciodată pe

dinafară. Noroc cu memoria încăpătoare a micuţului Nokia, care înghite orice. Îşi aprinde o ţigară, din care trage cu lăcomie două–trei fumuri de îmbărbătare. Apoi, apasă tasta de apel, ca şi cum ar avea sub deget declanşatorul de la distanţă al unei bombe.

– Da... Aud că m–ai căutat. Care–i problema?

Glasul bine jucat, egal cu sine însuşi, pare mai curând plictisit, decât alarmat. Scârbos – cu siguranţă. Privirea i se duce cu dispreţ pe urmele lui Silviu, care s–a refugiat în baie, unde a dat drumul jetului puternic de la robinet. Probabil că i–a rămas din armată, această obsesie de a fi în permanenţă ras proaspăt, obicei pe care ea încercase degeaba să i–l înlăture, afirmându–i explicit (şi nu doar o singură dată) cât o excită să simtă pe piele nu un obraz pomădat şi moale, ca un fund de copil, ci înţepătura aspră a virilităţii lui. Până şi–n momente ca ăsta, deşi e imposibil să nu fi priceput că treaba e destul de groasă, n–a găsit altă îndeletnicire mai acătării decât să–şi tragă repede masca de săpun... să scape cu faţa curată. Un rahat. Ăsta se dovedeşte a fi bărbatul din care ea nădăjduise şi se străduise să scoată un al doilea Aimé – ediţie naţională. Privirea rece, dispreţuitoare îl împunge din spate în timp ce, în ureche, îi răsună vorbele seci şi reci ale lui Şerban.

– Problema e doar că trebuie să fii azi, la şase, acasă. Avem...

– Imposibil. N–am isprăvit treaba aici, n–am cum s–o las baltă tocmai acum, când am găsit un potenţial partener...

Se miră şi ea, ba chiar o amuză nonşalanţa cu care improvizează. Asta îi dă aplomb, izbutind să vorbească de la egal la egal cu soţul şef.

– Lasă–l acum pe partener, oricât ar fi de important. Am eu pe altul... şi mai şi... nici nu se compară. Dar am nevoie de prestaţia ta la cea mai înaltă cotă, diseară. Te rog să laşi orice altă problemă la o parte...

Aceleaşi comenzi dure, inflexibile, mecanice – care exclud orice replică din partea celui ce trebuie să le execute. Aceeaşi aroganţă desăvârşită, de neam prost parvenit, urcat în copac... Care nu o mai consideră nici femeie, nici nevastă, doar o piesă minoră, insignifiantă, pe care o instalezi, o muţi, o programezi după cum îţi vine. În fond, un asemenea apel neprevăzut şi inevitabil o avantajează, într–un fel. Nu doar că vine în întâmpinare, uşurându–i maniera în care este decisă să–l părăsească pe amantul nedemn de aşteptările ei, dar îi uşurează şi sarcina – totuşi neplăcută – oferindu–i pretextul ideal, irefutabil. Cum o să admită, însă, atitudinea asta cazonă, de general pentru care ordinul se execută fără crâcnire?

– Auzi, Şerbane?... Tare aş fi curioasă să ştiu ce–o fi în capul tău în acest moment. Ce–ţi închipui tu despre mine... cum mă consideri, mai bine zis mă desconsideri de atâta timp, trimiţându–mă să fac frumos la unul şi la altul...

Furia îi încarcă bateriile, dându–i energia necesară exploziei pe care şi–o doreşte. După ce a expediat–o, ca pe o cocotă de lux, la grangurul libidinos şi corupt („La produs!", cum le spun proxeneţii prostituatelor pe care le stăpânesc), acum repetă, calm şi fără nici o ezitare, porcăria. Afacere capitală... prestaţie la cea mai înaltă cotă... ba cocotă! Poftim: nu mai e nevasta legitimă, ci doar o nadă perfecţionată, bună de momit şi de agăţat în cârlig peştii sau rechinii care, altfel, nu pun botul. De acum – gata! Nici nu mai vrea să audă de asemenea misiuni, combinaţii, mizerii. Să–şi scoată din cap dumnealui impresia că ar fi la cheremul său, bună numai de exploatat. Cine ştie ce învârteală mai pune la cale cu neamţul ăsta, pe care se chinuie de nu ştiu când să–l înhaţe ca să–l tragă pe sfoară. N–are decât, dacă ăla–i aşa un bou, bun de jumulit. Oricât ar fi de mare potul, poate să–i pună în braţe nu nevasta, ci secretara personală – să facă aia frumos, să–i îmbrobodească şi să–i ducă de nas pe onoraţii şi distinşii parteneri. Nu pe ea, care...

– Te consider nu doar necesară, ci – în cazul ăsta – eşti soluţia optimă... unică.

Evident!... Ea nu este femeie, nu are demnitate şi mândrie, sentimente sau dorinţe. Rămâne doar o soluţie – ce–i drept, aia optimă! Să nu–i dai cu ceva în cap nesimţitului? În loc să se întrebe, ca orice soţ normal, ce caută ea în pensiunea Odettei de la Feldioara şi, eventual, cu cine ar putea fi acolo... ce anume o determină să–şi găsească o relaţie paralelă, ... dânsul este preocupat să o pună în funcţiune când, cum şi unde are el nevoie de ea. Restul nu observă. Nu–l interesează. Aranjamentele oculte şi beneficiile obţinute de pe urma lor devin, pentru dumnealui, compensaţia preţioasă a coarnelor pe care le poartă, cu indiferenţa deplină a nesimţitului absolut. Trage aer adânc, în piept, şi o porneşte binişor, de jos de tot, ca să reziste până la capăt în ceea ce are de gând să–i spună...

– Ar trebui să–ţi mulţumesc. E pentru prima oară când aud de la tine un astfel de... hai să–i zicem, deocamdată, compliment. Dar încerc, tot pentru prima oară, să fiu nedemnă de el.

A făcut greşeala să se oprească puţin. Destul pentru a–i da prilejul să intervină şi să o întrerupă.

– Mă obligi să adaug la toată chestia şi o surpriză. Una foarte plăcută... Ai să te convingi că merită efortul. Şi deranjul...

Aha! Are nevoie de ea cu orice preţ. O linguşeşte... îi promite... Miză enormă, dacă se arată el atât de blând, gata să negocieze, să ofere la schimb. Acum e momentul să–l umilească, retezându–i scurt, fără menajamente, toată ploconeala.

– Nu pot. Mai exact, nu vreau. Ai înţeles?

– Te rog, Ari!

Ari?! Apelativul o frige. Niciodată nu l–a folosit Şerban. Nici nu i–ar fi permis aşa ceva. În el stă închisă o felie (cu siguranţă, cea mai frumoasă) din viaţa ei. Cea mai frumoasă! Şi în care nimeni nu are voie să pătrundă. Ce caută porcul ăsta chiar acolo? Cum şi–a permis să se strecoare şi să mânjească singura zonă imaculată, pură, strălucitoare din sufletul ei? Pe lângă tresărirea resimţită la auzul acestui cod secret, considerat până acum inviolabil, noutatea absolută pe care o reprezintă rugămintea lui păleşte, trecând neobservată.

– Dacă n–ai aflat... sau n–ai ţinut cont de asta până acum... e cazul să ştii că nu sunt o marfă. Nici robot sau instrument de lucru. Încearcă să înţelegi asta şi, poate, vei ieşi în câştig. Restul – vorbim altădată. Acum am treabă... mă scuzi, te rog!

– Ai treabă, da? Vrei să–ţi spun eu care–i treaba aia şi cu cine ţi–o faci?

Ca şi cum ar fi acţionat un întrerupător, starea de calm blazat şi nesimţit a lui Şerban s–a spulberat. Ceea ce scoate din el este ceva scrâşnit şi tăios, încă potolit, dar cu atât mai ameninţător.

– Auzi, fetiţo? Chiar dacă mă crezi dobitoc, e cazul să afli că tu eşti aia care te înşeli, nu eu. Ştiu foarte bine – şi asta de la bun început – ce tot cauţi tu şi pe la Cluj, şi prin Sibiu sau Oradea, şi în pensiunea bordel a lu' madam Mueller. Mai pofteşti amănunte sau ţi–s de–ajuns?

– Şerban, cum îţi permiţi să jigneşti aşa...?

– Hai sictir! Lasă mofturile şi tromboanele că nu ţin. Sunt cu ochii pe tine şi când faci pe nebuna, inventând afaceri sau întâlniri dubioase, şi când ţi–o tragi cu tembelul ăla de popă neisprăvit, îngerul boschetarilor. Vrei să–ţi scot lista cu tot ce ai făcut, pas cu pas, în ultimele trei luni? Ţi–o scot, nici o problemă. Sau cât ai plătit amenda de ieri şi la ce kilometru de pe şosea... cât ţi–a întârziat futălăul de ocazie sau ciclul de luna trecută? Lasă fasoanele, madam, că n–am timp de ele... m–ar costa prea mult să le iau în seamă. Şi am treburi mai importante în acest moment. Aşa că, ascultă comanda la mine: în jumătate de oră eşti în maşină – până atunci mai ai timp,

dacă eşti eficientă, să ţi–o tragi încă odată, de adio – şi până în patru eşti acasă. Hai, cinci... că ieri te–ai contrat cu mă–ta şi trebuie s–o împaci. Vezi că ştiu tot, da? După aia, ai timp să te calmezi, să te aranjezi ca să arăţi „marfă“... şi apari în stare de funcţionare maximă diseară, la opt, când vin cu neamţul. Oricât ţi s–o fi părut de ciudat, află că n–am glumit şi nici n–am exagerat când te–am declarat unica soluţie în toată povestea. Dacă iese, s–ar putea să fiu dispus să privesc puţin mai altfel lucrurile pe care le cunosc despre scumpa şi destrăbălata mea nevestică. Hai, salut!

Pe marginea patului, Magdalena a rămas nemişcată. Umerii i s–au încovoiat înainte, ca şi spatele. Privirea caută un inexistent reper de care să se agaţe. Uşa de la baie scârţâie uşor. Din spatele ei, Silviu îşi scoate doar capul pieptănat cu dichis.

– Regret nespus... E grav?

– Deloc.

Se îndreaptă şi ţâşneşte în sus. Nu–i place să fie văzută de nimeni în dificultate. Continuă cu un ton metalic, înţepat, nesuferit.

– E chiar al dracului de captivant, cu bărbaţii ăştia. Serios... ce te uiţi aşa, ca un viţel corigent?

Îşi aruncă de pe ea canadiana şi rămâne goală, într–o poziţie voit şi penibil provocatoare.

– Hai, tinere domn, acum să te văd câte parale faci la contra–cronometru. Ai fix o jumătate de oră pentru futingul de adio. Nici un minut mai mult – a zis bărbatu–meu... Nici unul mai puţin – zic eu.

XXIII

Se apropie de biserica monumentală, cu două turle, aflată în plin centrul Bucureştiului, la doar câteva sute de metri distanţă de locul unde este marcat „kilometrul 0“ al întregii ţări. Paul Vărzaru a insistat să îl aducă aici. Pentru că relatările sale, oricât de documentate şi de atrăgătoare, ar putea fi suspectate de subiectivism, de partipris–uri sau chiar de exagerările obişnuite prin partea locului, unde spiritul latin se combină, savuros, dar periculos, cu cel levantin.

Pe elveţian, înghesuiala din preajma sfântului lăcaş, prin care este nevoit să se strecoare, nu îl mai impresionează. Trotuarele oraşului sunt aproape în permanenţă aglomerate. Se circulă alandala, de cele mai multe ori lent, cu schimbări bruşte şi imprevizibile de direcţie, cu opriri nepotrivite şi reacţii nemotivate: ba pentru a căsca gura la vreo tarabă ieşită în cale, ba cu ocazia uneia din frecventele întâlniri. Împrejurare în care protagoniştii, bucuroşi nevoie mare şi gata oricând să stea la palavre, fac abstracţie atât de configuraţia (uneori improprie) a locului, cât şi de traficul intens; ei pun stăpânire imediată şi completă pe locul unde s–au fixat, oricât de strâmt şi de populat ar fi acesta. Câteodată, nu–i de ajuns nici disponibilitatea de a–i ocoli. Trebuie să le ceri voie, scuzându–te pentru faptul că prezenţa ta îi deranjează, perturbându–le şueta în care s–au lansat. Agasaţi de pretenţia ta, în cel mai bun caz se chiorăsc, reproşându–ţi îndrăzneala, iar în cel mai rău, îţi recomandă – batjocoritor sau ţâfnos – să o iei prin altă parte ori, pur şi simplu, să nu te mai grăbeşti, că doar nu dau turcii şi, în cele din urmă, ultimul drum sfârşeşte

tot la cimitir.

Aici însă, lucrurile se prezintă uşor diferit. Eşti aşteptat, dorit – deci binevenit. O singură condiţie: să răspunzi prompt şi cu dărnicie noianului de văicăreli patetice, de solicitări insistente şi deşănţate care te acompaniază, de cum ai pătruns în perimetrul respectiv. S–a lămurit: cerşetorii. Mulţi, gălăgioşi, dinamici, unii de–a dreptul agresivi. Viermuiesc pe acolo agitându–se încolo şi încoace, agăţându–se ca nişte scaieţi de oricine se vede nevoit să străbată acest baraj inform şi colcăitor. Cu instinctul lor bine exersat, care nu prea dă greş, l–au mirosit repede că e străin. Adică impresionabil, darnic, numai bun de jumulit. Către el se întind cu lăcomie mâini strâmbe, exhibând persuasiv răni oribile, cicatrici dizgraţioase, tatuaje mizerabile şi – peste toate – un jeg cronic, bine întreţinut. Nu înţelege fondul sonor, la fel de intens utilizat, dar şi onomatopeele astea îl ating şi îl agresează, fără putinţa de a le evita. Cunoscător al locului (cu năravuri cu tot), însoţitorul său îi ţine la distanţă de el, aproape comandându–i să nu facă greşeala de a se opri, să–şi înfunde mâinile în buzunare şi să nu le scoată nicicum de acolo.

Scăpaţi cu bine din conglomeratul viu, ajung în cele din urmă dincolo de gardul metalic. Aici găsesc celălalt eşalon – cei veniţi să–i ceară direct lui Dumnezeu. Mai mulţi, dar mai civilizaţi. Şi, ca atare, mai bine organizaţi.

– Acatistele, îi explică în germană însoţitorul său – căci puţină franceză pricepe tot românul – sunt o formă artificială de conlucrare lucrativă cu Divinitatea. Aşa cum Biserica Catolică vindea indulgenţe pentru iertarea păcatelor omeneşti, surata ei ortodoxă a introdus rugăciunea cu plată. Care, pasămite, ar fi mai bine primită în cer, poate şi mai prompt satisfăcută. Aşa pretind preoţii care oficiază – cei mai siguri beneficiari ai controversatului ritual.

Martin înţelege explicaţia, dar se declară ostil procedeului în sine. Protestantul din el nu–şi permite să treacă cu vederea că unul dintre motivele invocate de Luther în sprijinul reformei sale a fost tocmai această negustorie ipocrită şi blasfemică, ce nu poate avea nimic în comun cu credinţa adevărată. Pe Dumnezeu nu–L îndupleci cu bani...

– Mai ales că, în folclorul românesc, banul este supranumit „ochiul dracului“, adaugă domnul Paul. Ei bine, aveţi prilejul să constataţi cum decurge partea lumească a afacerii...

La prima impresie, adunarea celor vreo sută şi ceva de oameni care stau înşiruiţi, aşteptând răbdători să ajungă înăuntru, în faţa preotului, nu se deosebeşte prea mult de cozile pe care doctorul Eissler le cunoştea din experienţele sale anterioare. Până la dispariţia regimului comunist, asemenea grupuri numeroase înconjurau, în mod frecvent, magazinele alimentare – de regulă goale – sperând şi aşteptând să se aducă marfă. Le regăsise, cu surprindere, şi la începutul lui 1990, de data asta în faţa secţiilor de votare. Explicabil... Ceea ce vede acum îi creează impresia stranie că aceşti oameni au întotdeauna ceva de aşteptat, de cerut.

– Desigur, n–ar fi drept să–i băgaţi pe toţi în aceeaşi oală, subliniază domnul Paul, cunoscător al obiceiului. Unii sunt, într–adevăr, disperaţi: necazuri mari, nenorociri... cel mai adesea boli grave, situaţii fără ieşire. Vin să se reculeagă aici, punându–şi toată nădejdea în Dumnezeu şi crezând cu toată fiinţa lor că numai El mai poate oferi sprijinul graţie căruia să poată rezista încercărilor pe care le este dat să le îndure. Prin legiuirile religioase nedeformate, această formă strict determinată de implorare s–ar limita exclusiv la tăria morală pentru care credinciosul se roagă, spre a ieşi cu credinţa neştirbită din greutăţile la care este supus. Există însă convingerea că, rostită de către preot, rugămintea ar putea fi întrucâtva purificată, amplificată, girată. Şi, deci, mai lesne de îndeplinit.

Plimbându–se prin curtea bisericii, pierduţi în mulţime, cei doi pot observa fără oprelişte, de aproape, figurile credincioşilor şi comportamentul lor. O fată tânără, cu disperarea mută întipărită pe chipu–i purificat de durere, se sprijină parcă de lumânarea aprinsă pe care o ţine în mână. Este total ruptă de ce–i în jur, ochii privesc nedefinit, undeva departe; doar buzele, dacă le urmăreşti cu atenţie, se mişcă abia sesizabil, murmurând ceva nedesluşit. Disperarea, întipărită pe chipul ei răvăşit, vorbeşte de la sine despre motivele care au adus–o acolo. Nu acelaşi lucru s–ar putea spune despre grupul din vecinătatea ei. Vorbăreţi, gălăgioşi chiar, cei ce îl alcătuiesc par să fi venit mai curând la o instituţie laică, unde urmează să depună o cerere, despre care vor să ştie sigur că va fi aprobată. Adică îndeplinită. Conversaţia lor animată are aerul unei agitate dezbateri publice, cel puţin aşa o percepe străinul, luându–se după altitudinea tonului, dinamismul cu care se întretaie replicile sau gesticulaţia amplă, necenzurată. Faptul că fiecare ţine în mână câte o foaie de hârtie, pe care a scris în detaliu ceea ce solicită, însoţind pretenţiile de câteva bancnote de valoare ridicată, sporeşte şi întăreşte această impresie. Lui Paul Vărzaru nu–i este nici greu, nici ruşine să se oprească în preajma lor, trăgând cu urechea la sporovăiala animată. Ba chiar, după ce i–a făcut un semn discret elveţianului, intră fără nici o dificultate în vorbă cu ei. Rămas singur, Martin se încumetă să pătrundă în interiorul bisericii, acolo unde spectacolul la care a fost adus atinge, după părerea lui, punctul culminant. Priveliştea pe care o descoperă este terifiantă şi grotescă. În orice caz, el unul nu a mai văzut niciodată o asemenea scenă, amintind mai mult de agitaţia fulminantă a brokerilor în incinta unei burse importante, decât de atmosfera presupus solemnă şi pură a unui lăcaş religios. Trei preoţi, fiecare amplasat în câte un colţ, nu mai prididesc să recepţioneze foile de hârtie, împreună cu snopul de bani pe care îl examinează aproape expert, comparându–i valoarea cu greutatea cererii scrise. După îndeplinirea, în mare viteză, a laturii comerciale, se trece – dacă se poate spune astfel – la cele sfinte. Pentru rapiditate, solicitanţii nu mai îngenunchează, ci se îndoaie din mijloc, atât cât să intre cu capul, mai mulţi deodată, sub poala patrafirului, veştmântul aurit, bogat ornamentat, pe care îl poartă preoţii ortodocşi deasupra sutanei negre. În această poziţie menită să simuleze smerenia, rămân preţ de câteva minute să asculte citirea textului în care şi–au exprimat doleanţele. Chiar şi fără alte explicaţii, doctorul pricepe că munca în grup este menită să concentreze tematic şi să uşureze, astfel, prestaţia preotului, mărind productivitatea şi scurtând timpul de aşteptare al celor cărora nu le–a venit încă rândul. Fumul dens al lumânărilor galbene, din ceară amestecată cu multă parafină, se combină cu cel mirosind a tămâie, care se înalţă din recipientul metalic, agăţat de un lanţ gros şi zornăitor, pe care slujitorul Domnului îl agită energic şi sacadat în timp ce vocea lui – la fel de precipitată – dă citire textelor scrise pe foile ţinute în mână. Până acum admirator al complicatului şi solemnului ceremonial bizantin, Martin Eissler este contrariat de agitaţia ce domneşte în incinta din care, i se pare lui, a dispărut tocmai sacralitatea. Cu foarte puţine excepţii (oamenii prăbuşiţi în faţa icoanelor, a căror rugăciune izvora evident dintr–o dimensiune interioară), ceilalţi participanţi au aspectul unora veniţi să rezolve, rapid şi sigur, nişte daraveri cotidiene. Impresia este întărită – pentru el, ca observator neimplicat – de modul în care cei mai mulţi îşi fac semnul crucii: gesturi automate, incomplete, plasate sub semnul aceluiaşi formalism zorit care predomină în jur. Constată cu stupoare că destui dintre cei eliberaţi de sub poala popii întorc efectiv spatele şi o zbughesc afară. Alţii, obligaţi de prezenţa şi rostul icoanelor (poate şi de nevoia asigurării succesului) se perindă prin dreptul lor la fel de

expeditiv şi superficial, înclinându–se ca în faţa unui ghişeu pe la care eşti obligat să treci spre a primi chitanţa.

Când revine afară, descumpănit şi oarecum mâhnit de cele văzute, reîntâlneşte cârdul de solicitanţi, la fel de animat şi de puţin cucernic. Cu documentarea isprăvită, şoferul îl ia în primire, spre a–i împărtăşi cele aflate între timp de la eşantionul cercetat.

– În eventualitatea că aveţi cumva îndoieli, putem să–i mai întrebăm o dată, împreună, despre motivele care i–au adus aici. Dacă mă credeţi pe cuvânt, vi le pot rezuma eu, garantând autenticitatea informaţiei.

Cum să nu–l creadă tocmai pe acest bărbat care, în mai puţin de patruzeci şi opt de ore, i–a dezvăluit şi i–a explicat câte nu reuşise el să afle în aproape zece ani, de când România devenise, practic, a doua lui ţară?

– Daţi–i drumul! Sunt pregătit să nu mă mai îndoiesc şi să nu mă mai mir de nimic.

– Atunci amuzaţi–vă, după cum cred că merită. Cei cu care am stat de vorbă au fost deschişi şi sinceri. Nimeni dintre ei nu face un secret din scopurile care l–au adus aici, căci nu consideră asta ceva ruşinos sau nelalocul lui. Ca atare, de ce s–ar sfii?

Străinului îi era familiară, de acum, această dezinhibare, aproape totală, a românilor. Majoritatea interlocutorilor actuali nu–şi mai făceau nici un fel de probleme când era vorba să–şi ia la purtare libertatea recent câştigată. Pur şi simplu, nu le mai era frică – dar nici jenă! – de nimeni şi de nimic. Vorbeau şi acţionau după cum le dictau fie impulsurile, fie interesele. În cel mai bun caz, cei ce aparţineau acestei categorii foarte răspândite, se arătau uneori dispuşi să adauge motivaţii (nu scuze!) pentru aspectele despre care erau nevoiţi să recunoască, la nevoie, că ar putea comporta oarecari rezerve. Asta dacă nu se mulţumeau cu obişnuitul adaos „E părerea mea“, cu formula populară populară „Am vorbit, n–am dat cu parul“ sau, în cazul că se izbeau de o reacţie indignată ori de vreo mustrare, cu sintagma salvatoare „ei şi... ce dacă?“, menită să minimalizeze, plasând sub semnul derizoriului, orice consecinţă neplăcută care decurge dintr–o gândire sau acţiune sancţionabilă.

– Grupul vesel – căci aţi văzut ce animaţie plină de optimism ţinea locul plicticoasei evlavii – a venit aici cu afaceri grele. Sigur, adjectivele mele asigură comentariul necesar, dar nu alterează defel realitatea. Tipul în costum la două rânduri şi cu pantofi de lac în picioare era furios că i se refuzase viza de intrare în Statele Unite. Are o firmă de comerţ, specializată în mijloace contraceptive şi se teme că Europa e prea mică pentru afacerile sale. Supărat pe americani, s–a decis să–l ocolească pe scârbosul de consul, aranjând afacerea direct cu „Şeful“ cel mare... Celuilalt – ăla care şi–a scris formularul de acatist direct la laptopul scos din servieta diplomat – nu i–a dat banca un împrumut, de care el are absolută nevoie pentru a–şi termina piscina şi terenul de golf din curtea casei. În fine, cucoana cu unghiile intens lăcuite şi plină de bijuterii a fost părăsită de amant, se pare – dacă e s–o crezi – un influent şi însurat om politic. De pe urma acestui abandon a zburat şi din slujba foarte confortabilă în care ajunsese datorită traficului de influenţă exercitat de acesta... numai necazuri pe capul ei. L–a reclamat prin presă... a fost la ghicitoare pentru niscai farmece – nimic. Penultimul remediu: să–l dea pe mâna Celui de Sus. S–a gândit să încerce şi „chestia asta“, despre care a auzit că ar fi sigură şi fără alte complicaţii. Dacă nici El nu–i dă satisfacţia dorită, atunci se va considera delegată şi dezlegată să–l termine cum ştie ea mai bine. Probabil îi va da foc la casă ori va plăti nişte gangsteri să–l „aranjeze“ corespunzător. Ascultând–o, ceilalţi doi nu mai puteau de încântare. Ochii li se scurgeau, mâinile o pipăiau ... tare mi–e că, până le–o veni rândul la citit

acatistul, să nu se răzgândească, preferând o altă variantă, mai lumească şi mai voluptuoasă. Restul... poate nu chiar aşa, dar convingerea lui „Deus ex machina" reprezintă paliativul cel mai la îndemână pentru unii ca ei. Fiecare este convins că, plătind o sumă respectabilă – mai mare decât se obişnuieşte în mod curent la biserică, dar mai mică decât ar fi necesar pentru a–i corupe pe cei vizaţi – Dumnezeu va aranja totul. „Cere şi ţi se va da" rămâne, pentru unii ca ei, nu un crez spiritual, ci un slogan comercial de succes, adaptat la cele mai concrete afaceri. „Dacă aşa scrie la Scriptură – îmi argumenta plin de aplomb cel cu viza pentru America – înseamnă că e serios. Când am intervenit eu în consfătuire, nu mai aveau nici o îndoială asupra acestui aspect. Vedeţi cum merg treburile pe aici, pe la noi? Eraţi sceptic când v–am explicat unde îşi are rădăcinile această stare generală de delăsare, de evitare programatică a rezolvărilor bazate pe efort, competenţă şi onestitate. În loc de asta... apelul stupid la improvizaţii, la înlocuitori. Şi încrederea că, într–un fel sau altul, lucrurile trebuie să se aranjeze cumva...

Discuţia asupra acestei teme începuse în momentul când musafirul, realmente dezorientat şi aproape descurajat de cele descoperite în ultimele zile, s–a încumetat să–i ceară însoţitorului său sprijinul întru înţelegerea a ceea ce, pentru el, apărea doar paradoxal... inexplicabil... absurd. Hectare întregi, cât vedeai cu ochii, stăteau necultivate, îmbelşugate în buruieni. Pante expuse admirabil soarelui, în loc să poarte pe ele podoaba viţei de vie sau a pomilor fructiferi, erau lăsate pradă eroziunii masive produse de vânt şi amplificate de ploi ori de topirea zăpezilor. Primarul cel guraliv şi demn de toată neîncrederea se fălea cu mijloacele şmecheresc–coercitive pe care le pregătise spre a le smulge consătenilor săi banii pentru nişte iluzorii asigurări, dar nu a fost în stare să–i răspundă la întrebarea de ce nu ia iniţiativa împăduririlor care să împiedice alunecările de teren, a unor irigaţii necesare pe timp de secetă sau a îndiguirilor – acolo unde se plângea că şuvoaiele făcuseră prăpăd. Cum de–l mai alegeau sătenii acum, când stătea efectiv în puterea lor să pună în fruntea satului pe unul mai destoinic, mai harnic, mai serios?!

„Foarte simplu: ei sunt ca el – el este ca ei, filosofase anemic şoferul. Apoi, completase butada cu un exemplu concret, şi anume, sloganul electoral de mare succes, utilizat chiar de şeful statului în ultima campanie: „Un om dintre noi. Un om pentru noi". Ce alt argument mai credibil ar fi putut exprima deplina compatibilitate dintre nişte autorităţi corupte, leneşe, incompetente sau dezinteresate şi cei asupra cărora se răsfrângeau direct toate consecinţele nefaste ale unei asemenea administraţii? Irigaţiile? începuse el să le ia pe rând. Au fost. Ba au şi funcţionat până la începutul lui '90, când ceea ce trebuia să fie o minune s–a transformat într–un prăpăd. Atunci s–au repezit – cu mic, cu mare – să–şi încropească micul lor capital, smuls din avuţia socialistă a întregului popor. Ăştia din sat ce puteau apuca? Care nişte ţevi, care o vană, nişte robineţi... mă rog, tot ce era demontabil. Nu ştiu dacă aţi observat, dar până şi dalele de beton, care pavau canalul respectiv, au fost smulse şi cărate acasă, pentru a pardosi într–o veselie ograda plină de noroi, găinaţ şi bălegar a lui nea Ghiţă ori a lui nea Vasile. Evident că, de rezolvat, s–a rezolvat doar problema noroiului – şi aceea, într–o mică măsură, pe acolo pe unde calci dacă eşti în stare să umbli drept. Or, primarul dumneavoastră, pe care l–aţi crezut educabil şi reformabil, a intrat în curţile respective, le–a văzut pe toate... dar a închis ochii. Băiat bun, înţelegător, tolerant... cum să nu–l alegi din nou?

Cu dealurile golaşe – a continuat domnul Paul după ce a tras un oftat plin de năduf – cam tot aşa. S–au tăiat, la repezeală, toţi copacii. Prin unele locuri, libertatea asta şi prea libera

iniţiativă au pus jos păduri întregi. Lemnul s–a vândut ori s–a băgat pe foc. De ce? Pentru că, de când se ştiu, au trăit cu frigul în casă şi cu frica în oase. Le–a fost interzis orice nu era obligatoriu. Când autoritatea statului (identificată, pe bună dreptate, cu forţa coercitivă) a dispărut, cei mai mulţi dintre nestimaţii mei compatrioţi s–au repezit să profite orbeşte. Adică distructiv, cu profituri meschine şi pe termen scurt. Consecinţele grave, unele catastrofale, erau prea îndepărtate, n–aveau timp şi nici chef să se gândească la ele. Sau măcar să ia în seamă avertismentele unor specialişti de bun simţ, pe care au preferat să–i batjocorească, în loc să–i asculte. Mai ales în asemenea aşezări mici, este de ajuns să pornească unul–doi o asemenea acţiune nesăbuită, care însă aduce repede un fel de câştig, pentru ca exemplul lor să se extindă cu iuţeală. Dacă mai apare şi vreun ziar sau post de televiziune – chiar criticând ceea ce arată demersul publicistic – puterea exemplului negativ se răspândeşte ca o epidemie, prin toată ţara. La noi este încă foarte obişnuit un fel de orgoliu primitiv, declanşat şi pus în operă de întrebarea „Dar ce, io–s mai prost ca ăla?". Aşa s–au extins şi furtul cablurilor de la calea ferată, şi perforarea conductelor petroliere..."

„Şi pildele bune, iniţiativele valoroase... atunci când apar ele... sunt preluate la fel de rapid?" s–a interesat, dialectic, străinul. Era adorabil efortul său de a găsi tendinţa cât de cât compensatorie, capabilă să restabilească, în cele din urmă, echilibrul necesar. După o ezitare involuntară, dar semnificativă – generată nu de nesiguranţă, ci de grija de a nu fi calificat drept cârcotaş şi negativist – şoferul încuviinţase cu doar o jumătate de gură. A avut însă prudenţa să adauge un „depinde", nuanţa obligatorie dacă nu vroia să fie ipocrit. Nu–i putea scăpa deruta tot mai inconfortabilă în care se adâncea elveţianul, dar şi reţinerea lui în a insista asupra aspectelor pe care le intuia ca fiind neplăcute. Vărzaru bănuia că se apropiau cu discuţia de limita unor adevăruri – poate chiar a unor verdicte – penibile, atât pentru cel care le formulează, cât şi (în situaţia lor) pentru cel ce trebuie să le accepte, din acel soi de politeţe, cu care este întotdeauna dator musafirul bine crescut, faţă de gazda care se arată dispusă să–l iniţieze în secretele ei...

Ca să evite generalizările, cu doza lor inerentă de relativism şi vulnerabilitate, însoţitorul s–a limitat la exemplele întâlnite în cale. Erau, după părerea lui, suficiente ca număr şi elocvente din punctul de vedere al forţei semnificante. Într–un cuvânt: edificatoare pentru ceea ce era de demonstrat. „Partea proastă este că, la mai toate necazurile ce se abat asupra lui, prima grijă încercată de românul nostru este de a găsi vinovatul. Cum el însuşi iese, ab initio, din discuţie, rămâne întotdeauna altcineva căruia să i se pună în cârcă tot răul produs. S–a revărsat râul, inundând cultura şi luând cu sine gradul, animalele, poate chiar casa? Nu este nicidecum vina lui... că le–a construit de mântuială, prea aproape de apă sau că n–a găsit de cuviinţă să fie prevăzător, apărându–şi bunurile prin necesarele îndiguiri, care ar fi împiedicat prăpădul. Aşa a vrut Dumnezeu... Data viitoare, e treaba Lui să repare ce–a stricat. Doar n–o să–l lase aşa pe bietul creştin. Îi mor păsările din gospodărie, atinse de vreo molimă? Nu contează că s–a zgârcit, că nu l–a interesat sau... pur şi simplu, i–a fost lene să le vaccineze la vremea potrivită. Domnul a dat... Domnul a luat. El este nu lăudat, ci boscorodit, criticat, tras de mânecă. Apoi „iertat", cu condiţia şi cu convingerea aberantă că, acum, după toată supărarea, a înţeles că nu–i frumos ce–a făcut".

Elveţianul asculta cu atenţie, dădea din cap că a înţeles... adică a auzit. Dar tot nu–i venea să creadă. Cei din Urzica ajunseseră să–i fie destul de apropiaţi, se familiarizase atât cu calităţile, cât şi cu defectele lor. Fusese surprins de neputinţa lor, încercase să–i înţeleagă mecanismele, declarându–se într–un fel fascinat, în altul iritat de abilitatea cu care găseau

întotdeauna explicaţii favorabile, din care reieşea invariabil că eşecul se datora altcuiva: persoană, situaţie, natură, istorie, soartă... una mai ostilă, mai nedreaptă, şi mai nemeritată ca alta. Dacă se gândea bine, la fel se întâmpla şi cu cei mai mulţi dintre bolnavii pe care–i operase. Amestecul acesta de resemnare şi încredere, care îi determina să accepte ca pe o fatalitate ceea ce era uşor de prevăzut, chiar de prevenit – pentru ca apoi să viseze şi să se bizuie pe miracolul salvator... îi apărea drept o veritabilă maladie naţională.

„Catastrofa, la români, este mereu prezentă, dar tratată cu un fatalism superior. Se manifestă o dublă încredere: în iminenţa ei, dar şi într–un soi de imunitate personală. Omul nostru are o încredere fudulă în sine. După el urmează Dumnezeu care... nu–i aşa?... trebuie să–l apere. Că, doar, merită. Vedeţi dumneavoastră, românul acesta – vorbind la modul generic despre majoritatea reprezentativă, cea care decide mersul treburilor într–o democraţie – este tradiţionalist şi încăpăţânat, văicăros şi lăudăros, neajutorat, dar descurcăreţ. Pentru toate aceste apucături contradictorii, nu doar că nu se ruşinează, ci chiar are o excelentă părere despre el. De aceea se şi crede îndreptăţit întotdeauna să improvizeze, spre a scăpa din orice încercare, pe termen scurt şi pe cont propriu. În ultimul moment, „la mustaţă“ cum se spune. Sprijinul în această certitudine – nemăsurabilă, neverificabilă, dar, de aceea, cu atât mai statornică – îl face să privească, pesimist în formă, dar încrezător până la inconştienţă în fond, la tot ceea ce–l aşteaptă în viitorul apropiat. Există – cum spunea Andrei, un fost coleg de facultate de–al meu, care chiar a rămas filosof (ba, încă, unul de talie europeană!) ceea ce se poate desemna ca fiind „euforia dezastrului“, anunţat cu acea seninătate a proorocului încântat de sine căci... nu–i aşa?... le ştie pe toate. Inclusiv esenţialul – care e păstrat secret – anume că necazul, nenorocirea, dezastrul îl vor excepta numai pe el“.

Dacă tot îi era dat să–şi utilizeze competenţa profesională, doctorul întrebase, cam cu jumătate de gură: „Dar asta nu se apropie, cumva, de o viziune egocentrică, poate chiar puţin paranoidă?“. Interlocutorul a râs, deloc surprins de precizia sau de duritatea diagnosticului. „Ba sigur că da! Există aici o logică perversă, pe cât de confortabilă, pe atât de nocivă pentru cel care apelează la ea. El spune aşa: „Domnule, dacă ştiu că va urma ceva rău, înseamnă că sunt deştept. Păi, dacă sunt deştept, găsesc eu o portiţă să evit... să mă strecor... să scap“. Acest optimism este de neclintit, în primul rând datorită confortului mental pe care–l asigură până în ultima clipă. Altfel spus, nu e nevoie să faci nimic, trebuie doar să ai încredere în norocul tău, cel care reprezintă panaceul absolut, singura, dar cea mai de preţ avere. Asta la modul iluzoriu, fireşte, căci este vorba – în majoritatea covârşitoare a cazurilor – doar de o virtualitate. Pentru asemenea oameni, nefericirea – aşa cum o concep ei – este predestinată şi înseamnă un merit personal. Care, în cele din urmă, va fi recompensat. Prin grija cui? A lui Dumnezeu, desigur. Aşa ajunge el în relaţie cu Divinitatea – din teamă, din calcul şi din interes“.

Limuzina străbătea acum Piteştiul, oraş în care noroiul etern din rigole şi de pe trotuare izbutea performanţa să se amestece cu praful prezent peste tot. Strada principală, în acelaşi timp şi şosea naţională, era străjuită de clădiri urâte, cu faţadele deteriorate de timp, dar păstrând pe alocuri urmele unor decoraţii de gust îndoielnic – un fronton, un stâlp sau chiar o cariatidă din gips, acum ciobită. Curţile vaste de pe margini, ca şi esplanada de pe mijlocul drumului – o limbă neasfaltată, de pe care iarba dispăruse de parcă nici n–ar fi fost – trădau aceeaşi nepăsătoare risipă de spaţiu, pe care nici un elveţian nu ar fi putut–o vreodată înţelege, darămite şi accepta. De altfel, aceeaşi rană a pământului scormonit adânc de roţile maşinilor

parcate pe ici, pe colo, aproviziona carosabilul nu doar cu noroiul lipicios şi îmbelşugat, ci şi cu gunoaiele menajere aruncate de–a valma şi scotocite apoi, apatic, de către haitele de câini vagabonzi, mereu în căutare de ceva de–ale gurii. Traficul aglomerat şi gâtuit îi punea nervii la grea încercare lui Paul Vărzaru. Se străduia să arate calm, dar degetele, bătând darabana pe circumferinţa volanului, îl trădau. Blocaţi minute bune în apropierea unei intersecţii al cărei semafor era mort, lăsând şoferii să se descurce cum or şti, au avut prilejul să admire pe îndelete clădirea în dreptul căreia înţepeniseră. Era un fel de palat aflat încă în construcţie: două etaje, turnuleţe crenelate şi îmbrăcate în tablă strălucitoare, mici stâlpi de susţinere a balustradelor de la terase şi scări, trepte de marmură, geamuri termopan... şi, peste toate, nu una, ci două antene de recepţie prin satelit a programelor TV. În curtea largă, pardosită cu plăci de ceramică multicoloră, erau parcate două limuzine strălucitoare, printre care ţopăiau în legea lor câteva găini. Kitsch–ul era desăvârşit de statura imperială a unui ţigan burtos, cu mustăţile mari şi răsucite, ce ieşeau de sub borurile mari ale pălăriei de şerif american. Un lanţ gros de aur, de care spânzura un medalion rubiniu, îi atârna de gât, un altul – pe încheietura butucănoasă a mâinii cu care îşi arunca în gură seminţele culese din cealaltă palmă, ţinută căuş, şi care etala salba de ghiuluri şi inele groase, înfipte în fiecare deget. Cocoţat pe un fel de băncuţă din marmură neagră, amplasată pe trotuar, chiar lângă poartă, individul se uita cu un aer scârbit la şirul de maşini oprite la picioarele sale. Părea, dacă nu o statuie, cel puţin o butaforie expusă admiraţiei publice. Privindu–l, elveţianul nu s–a putut abţine să nu–l compare cu nenorociţii pe care–i întâlnise nu de mult în mahalaua Zăbrăuţilor, atât de diferiţi sub aspectul condiţiei sociale. Care este, oare, adevărul despre condiţia economică şi socială a ţiganilor? „Aveţi posibilitatea să vă convingeţi singur asupra sensului şi a dimensiunilor ce marchează evoluţia acestor minoritari. Sigur că da, iată unul emancipat. Şi nu e singurul... Aşa cum şeicii arabi şi–au băgat petrodolarii în palate strălucitoare, nici ţiganii mai răsăriţi nu se orientează altfel. Acum, nu mă lasă inima să atentez la admiraţia dumneavoastră, făcând anumite adaosuri referitoare la sursele reale ale acestei bogăţii copioase, afişată ostentativ şi ridicol totodată. Însă nivelul de civilizaţie extrem de scăzut al acestor parveniţi rămâne o realitate. Să nu ne oprim decât la nivelul lor de instruire şi la igienă. Plus imoralitatea, violenţa, promiscuitatea pe care le patronează şi pe care se bazează acumulările lor". Iar exemplarul cu pricina nu era nici măcar unul dintre cei ce alcătuiau puzderia de lideri recunoscuţi ai etniei. „Ăsta–i doar un „modest" bulibaşă local, celebru doar pentru performanţa de a fi în acelaşi timp, la cei şaizeci de ani câţi are, şi puşcăriaş, şi student. Detenţia i–a fost suspendată pe motive medicale: e claustrofob şi supraponderal, deci inapt. Studenţia şi–o face la un fel de facultate prin corespondenţă, unde a fost admis după îndelungi tocmeli, căci nu prea avea bacalaureatul, diploma pe care a încercat s–o prezinte s–a dovedit falsă şi atunci a început să ţipe ca din gură de şarpe, acuzând autorităţile de încălcarea drepturilor omului şi de discriminare rasială, de persecuţii politice, xenofobie şi şovinism. Ce era la gura lui...! Important rămâne că a obţinut câştig de cauză. Deşi el abia ştie să scrie şi să citească, studiază în felul acesta managementul în marketingul internaţional. Acum, pesemne că se află în recreaţie, între două cursuri universitare". Stârnit de toate amănuntele, extrem de pitoreşti în opinia sa, doctorul îşi arătase interesul să stea de vorbă cu el şi, eventual, să–i viziteze imobilul. Dar, tocmai atunci, şirul de maşini s–a pus în mişcare. „Lăsaţi–i dracului de ţigani, l–a consolat şoferul. E mai important să–i cunoaşteţi cum trebuie pe români, dacă vreţi să vă dumiriţi pe ce lume vă aflaţi când

aţi ajuns pe aceste meleaguri şi de ce arată ele aşa cum arată..."

Au mai trecut câţiva kilometri până când Martin s–a încumetat să aducă vorba şi despre subiectul care îl rodea, incomod, de când se despărţise de Dragu şi etern–fascinanta sa Manuela. „Ştiu eu ce să vă spun în privinţa asta? De priceput, nu mă pricep în domeniu. Iar părerile diletanţilor pot nimeri ca nuca–n perete. Aşa încât...". Hotărât lucru, omul avea mult bun simţ. De aici moderaţia în gândire. Adăugând inteligenţa şi cultura, amândouă remarcabile, rezulta o înţelepciune care elveţianului îi impunea respect şi admiraţie. Regreta momentul acela penibil – de agasare şi descumpănire – când fusese tentat să pună la îndoială tocmai obiectivitatea acestui admirabil însoţitor. Se simţea vinovat, făcându–şi reproşuri pentru eroarea sa de apreciere. Dacă era să şi–o explice, trebuia să o pună pe seama acelui fel de a gândi, nediferenţiat şi excesiv de critic, de care se ciocnise prea adesea în peregrinările sale prin această ţară. La început, fenomenul îl atrăsese. Era pe la începutul lui 1990, imediat după dezgheţul masiv care a urmat revoluţiei. În condiţiile acelea, considera absolut normală tendinţa tuturor de a vorbi deschis, fără precauţii sau menajamente, eliberând astfel uriaşele reziduuri de nemulţumire acumulate, pe parcursul anilor, de mai multe generaţii. Încetul cu încetul, însă, disponibilitatea sa faţă de această avalanşă de reproşuri şi revendicări, de inculpări şi incriminări s–a diminuat. Prea multă vorbărie goală, prea puţine soluţii. Observase – la început cu surprindere, apoi cu o reală consternare – că, dacă te luai fie şi numai după intervenţiile publice, fiecare dintre aceşti români dezlănţuiţi avea pretenţia că s–ar pricepe la toate! Cel mai adesea fără pregătirea şi experienţa necesară, dar şi fără vreun complex pe această temă, oameni de cele mai diferite condiţii se aruncau în dispute gălăgioase şi, cel mai adesea, inutile, în care patimile şi voluntarismul exacerbat ţineau locul lucidităţii şi competenţei. Datul cu părerea devenise un obicei naţional, orientat cu precădere spre defăimare şi minimalizare. Cu ajutorul prietenilor săi, a înţeles ce însemna pentru majoritatea românilor „băşcălia" – o formă de ironie inferioară, specific balcanică, orientată întotdeauna de jos în sus şi urmărind cu predilecţie tratarea neîncrezătoare şi reducerea la dimensiuni derizorii a oricărei idei, persoane sau iniţiative, indiferent de valoarea reală a acesteia. Pentru el, crescut şi educat într–o lume care evoluase tocmai datorită respectului acordat valorii, seriozităţii şi hărniciei, era de neînţeles (iar mai târziu – de neiertat!) acest curent poluant şi dezintegrator. Alex, a cărui profesie îl obliga prin însuşi specificul ei la cultivarea şi afirmarea spiritului critic, i–a atras la un moment dat atenţia asupra faptului că respectiva băşcălie era stimulată, întreţinută prin nevoia de a sancţiona nivelul, cel mai adesea precar, al liderilor politici nou afirmaţi, intens şi penibil mediatizaţi, care îmbinau fără probleme tupeul cu ignoranţa. Ca să nu fie bănuit că ar vorbi fără acoperire, jurnalistul îi prezentase înregistrarea unui reportaj TV (o farsă corozivă şi amară) în care câţiva colegi de–ai săi se adresau celor mai cunoscuţi demnitari, cerându–le să se pronunţe asupra pericolului pe care îl reprezenta „recenta descoperire" a faptului că apa potabilă a capitalei conţine şaizeci şi şase la sută hidrogen. Nona, care i–a tradus – ca de obicei – toată sporovăiala, a trebuit să vadă de două ori caseta respectivă, râzând în hohote de inepţiile debitate de cei intervievaţi. Replici stupide de genul „nu mă interesează, eu sunt parlamentar din provincie, iar acolo nu s–a semnalat aşa ceva" alternau cu altele pline de o ridicolă grijă pentru sănătatea periclitată a concetăţenilor sau chiar cu indignarea sinceră a unui ditai ministru, care vedea în respectiva calamitate perpetuarea criminală a ceea ce el desemna drept practici neo şi cripto–comuniste... Nici la nivelul străzii lucrurile nu puteau să fie foarte diferite. Molipsită şi încurajată

de nonşalanţa celor pe care tocmai îi aleseseră în fruntea treburilor publice, lumea ordinară – superficială, incultă, flecară – nu s–ar fi abţinut, nici în ruptul capului, să–şi dea cu părerea, făcându–se de râs cu nonşalanţă în provocări asemănătoare – comice până la un punct, dar alunecând în ridicol, prin raportarea lor la mecanismul democratic potrivit căruia deciziile publice se iau, obligatoriu, în funcţie de voinţa majorităţii. Doctorul Eissler era uneori descurajat, şi acasă la el, când cei numiţi „les Suisses primitifs“, chemaţi să se exprime în referendumuri locale asupra unor probleme de interes general cum ar fi integrarea europeană sau includerea naşterilor în sistemul asigurărilor de sănătate, se opuneau cu acea îndârjire specifică oamenilor de la munte, imobili, consecvenţi şi tradiţionalişti. Una era, însă, aquis–ul comunitar, pe care elveţienii lui îl respingeau fără să–l înţeleagă, dar şi fără să–l comenteze, şi cu totul altceva chestiunile de genul „Aţi auzit că s–a deschis un magazin alimentar cu mărfuri mai ieftine pe Calea Lactee?“ – test la care interpelaţii răspundeau întotdeauna cu entuziasm, mulţi lăudându–se că au şi cumpărat de acolo. Sau la o chestionare precum „Cine credeţi că e vinovat de scăderea alarmantă a libidoului, în ultimii ani?“ fel de fel de imbecili, zâmbăreţi sau indignaţi, dădeau vina ba pe guvern, pe preşedinte sau pe reţeaua de aprovizionare, susţinând că ar fi nevoie – pentru remedierea situaţiei – fie de o lege specială, fie de importuri subvenţionate de către stat. Sigur, asemenea farse publicistice, de o tristă relevanţă culturală, se practicau peste tot în lume. Din câte văzuse şi el, unii se bâlbâiau ori cădeau în confuzii comice, alţii cereau lămuriri suplimentare înainte de a–şi da cu presupusul, cei mai mulţi, însă, nu se sfiau să–şi recunoască nepriceperea în chestiunea asupra căreia erau invitaţi să se pronunţe. Or, tocmai acest aspect te frapa şi – după inevitabila porţie de râs – te punea pe gânduri la aceşti români: seninătatea fudulă cu care îşi exhibau ignoranţa, ambalată sub masca ridicolă a competenţei sigure de sine, intratabilă şi incorigibilă. Dar şi absenţa aproape totală a celor dispuşi să–şi recunoască limitele şi să se abţină de la pronunţare. Paul Vărzaru se dovedea, prin această prismă, acea excepţie numai bună întru confirmarea deplorabilei reguli. Se putea, aşadar, baza pe discernământul, pe seriozitatea şi pe realismul lui ca să–l consulte în spinoasa problemă a companiei de asigurări. Există vreo şansă de succes ori e mai cuminte să se ţină departe de bizarul proiect?

„Vedeţi, Herr Doktor, tot ce pot să vă spun în problema aceasta se referă la oameni. Cei simpli, care ar urma să o susţină şi, eventual, să beneficieze de pe urma ei. Ce v–am spus la începutul acestei captivante conversaţii? Românul este fatalist în plan general, dar, în acelaşi timp, optimist sub aspect individual. Asta este lumea noastră, latini balcanici, prinşi între cele mai incompatibile tendinţe şi supuşi unor contraste spectaculoase. Haideţi să luăm acum în calcul cele două dimensiuni care ar putea decide implicarea ţăranilor noştri într–un asemenea demers: starea materială şi mentalitatea. Sărăcia este doar un aspect, nu mai insistăm nici asupra ei, nici a cauzelor complicate care o generează şi o menţin. Pentru că, oricum ne–am răsuci, tot la fondul mental ajungem. Chiar dacă ar avea banii necesari unei poliţe curente, aproape nimeni nu vede rostul de a plăti în avans pentru un pericol virtual. Posibil, dar nesigur... oricum, într–o perspectivă îndepărtată. El, ţăranul, nu mişcă până nu–i ajunge cuţitul la os“.

Deşi captivat de rigoarea demonstraţiei, elveţianul nu se putuse abţine să nu–l întrerupă: „Totuşi, catastrofele, enumerate chiar de către dumneavoastră, se petrec cu o frecvenţă destul de mare. Jurnalele de actualităţi sunt pline ba de una, ba de alta... imediat se anunţă pagubele şi se solicită ajutoare pentru remedierea lor. Nu–i mai judicios să te asiguri împotriva lor, decât să deznădăjduieşti apoi, când nu prea mai

e nimic de făcut?“ Paul Vărzaru nu s–a împiedicat în această obiecţie, oricât de întemeiată s–ar fi dovedit ea. În felul acesta, interlocutorul îi venea în întâmpinare, subliniind fluiditatea şi limpezimea comunicării dintre ei. „Aveţi perfectă dreptate. Aşa ar trebui să fie, pentru cine operează cu criterii logice. Însă, atunci când se mizează pe miracol... este aşteptată acţiunea acestuia. Inutil, desigur. În română, ca şi în franceză, distanţa dintre a spera şi a dispera este extrem de mică – o silabă, un prefix. Ca de la sublim la ridicol... se ajunge repede acolo. Ei, şi ce dacă? Găsim şi aici paliative... pardon – resurse mentale, dar şi emoţionale, de „a drege busuiocul“, altă expresie specifică, al cărei conţinut se referă la eterna şi fascinanta cârpăceală, la fuşereală, la veşnica improvizaţie. Pe de o parte, caracterul general al catastrofei prinde bine la moral. Egalitatea neşanselor dă senzaţia inevitabilului. Deci, a inutilităţii oricăror măsuri de prevedere. Vinovat – tot Cel de Sus, a cărui voie se manifestă precum în cer, aşa şi pe pământ. Nu ştiu câte tangenţe aveţi cu filosofia „omului revoltat“, dar cam aşa se prezintă românul după o asemenea încercare. Îi este mai confortabil din punct de vedere psihic să se supere nu pe el, care ştia că i se poate întâmpla ceea ce i s–a şi întâmplat. Dar nu! Se supără pe Dumnezeu. Chiar dacă se manifestă fals umil, plângăcios, Îi cere, în fond, să–i răspundă ce–a avut tocmai cu el şi de ce L–a pedepsit, adică L–a nedreptăţit astfel; sensul tot ăla rămâne. Pentru că, dincolo de disculparea personală, apare şi dimensiunea compensatorie: Domnul a decis nenorocirea naturală – tot El e dator să remedieze şi consecinţele. Cum aşa? Foarte simplu: preotul l–a asigurat că acelaşi Dumnezeu este bun, milostiv şi drept, dându–i fiecăruia după cât merită. Aici e aici... Din păcate, religia ortodoxă pune prea puţin accent pe calităţile credinciosului. De aceea, el nu s–a obişnuit (ori s–a obişnuit prea puţin) să reflecteze, să se întrebe cât şi de ce merită pedeapsa primită ori răsplata cerută. Este predispus şi prea dispus să reducă totul la cea din urmă. Mecanismul de gândire care–l conduce într–acolo mi se pare mie destul de găunos şi cam imoral, deşi perfect logic: „Chiar dacă am greşit / păcătuit – regret şi mă rog pentru iertare. Deci, mi–am făcut datoria. După aceea, e rândul lui Dumnezeu să–şi facă datoria Lui. Adică să mă ierte. Să înţeleagă că nu e numai vina mea, dacă am căzut în păcat. Ci şi a Lui, care nu mi–a ascultat rugămintea de a nu mă împinge în ispită şi de a mă izbăvi de cel rău. Aşa că trebuie să mă ajute, să–mi dea“. Partea proastă cu datul ăsta... respectiv cu primitul... reprezintă pentru prea mulţi dintre compatrioţii mei mobilul, esenţa, scopul suprem al oricărui demers. Legătura cu Divinitatea se stabileşte, în prea multe cazuri, nu din iubire şi credinţă, ci din teama de sancţiune – iar asta privită la modul cel mai concret şi material cu putinţă“.

Elveţianul, care–i urmărise cu sufletul la gură expunerea, începea să desluşească unele aspecte subtextuale, determinări şi nuanţe care, până acum, îi scăpaseră. Şi pe care nici unul dintre prietenii săi nu îndrăznise să i le explice. Cu riscul de a părea pisălog sau cârcotaş, l–a rugat să–i explice încă o dată, mai pe îndelete, de ce nu intervine biserica, respectiv preoţii ortodocşi, pentru îndreptarea unor asemenea mentalităţi false, eronate... dar care explică, în bună măsură, gradul de înapoiere al acestui popor. Auzind întrebarea, altfel cu totul justificată, şoferul a zâmbit, a ezitat preţ de o schimbare de viteză – după cum îi era obiceiul când simţea că trebuie să vorbească despre lucruri complicate, confuze, neplăcute – până a găsit curajul şi cuvintele necesare: „Biserica? A intervenit, cum să nu... Pentru asta, ea oferă servicii nu numai de natură confesională, dar şi comercială. Inclusiv cele compensatorii şi asiguratorii. Mă înşel eu sau chiar nu vă vine să credeţi una ca asta?“, l–a întrebat el, prinzând cu coada ochiului expresia sceptică, nelămurită, de pe chipul străinului. Apoi, privindu–şi ceasul şi constatând că,

dacă se grăbesc, mai au timp, a apăsat energic pedala de accelerație. „Știți, oamenii noștri înțeleg într–un fel aparte îndemnul biblic „Cere și ți se va da". Mai ales după jumătatea de secol trăită în comunism, în care nu câștigau, ci partidul și statul le dădeau totul – casă, serviciu, alimente, curent electric, concediu, salariu – și–au păstrat obiceiul, schimbând doar adresantul. Așa încât, nu se mai duc după aprobări pe la ghișee ci... direct la Dumnezeu. Căruia îi solicită să le dea cam aceleași lucruri, îndeplinind în prealabil un ceremonial original – cerere scrisă, taxă de intermediere, profit... S–a ajuns până într–acolo încât unii dintre credincioși își duc la sfințit biletele de loterie, promițându–i preotului un procent din viitorul câștig. Ce rost mai are, în atari condiții, să se mai chinuie cu munca efectivă, îndârjită, serioasă?". „Cu asta sper că glumiți", a simțit doctorul nevoia unei precizări, căci până acum luase în serios tot ceea ce aflase. „Deloc. O să vă duc la o astfel de ceremonie comercial–religioasă, spre a vă convinge la fața locului că nu exagerez".

Oricât de mult și–ar fi admirat șoferul, încrezându–se în spusele lui, Martin Eissler refuzase să își închipuie că relatările acestuia aveau să fie confirmate și chiar întrecute de spectacolul la care tocmai asistase. Părăsind incinta bisericii asediate de cerșetori și asaltate de solicitanți, nu se poate abține să nu–i ceară ghidului său o ultimă explicație.

– Am văzut... m–am convins... vă cred. Ceva nu reușesc, totuși, să înțeleg din toate acestea: nu–și dă nimeni seama că o asemenea cale se înfundă... nu duce nicăieri?

– În toate sondajele, Biserica Națională (căci sfânta instituție ține foarte mult la acest titlu reprezentativ) se bucură de încrederea a peste optzeci la sută din populație. Urmează, în preferințe, Armata, cu un procent foarte apropiat – în timp ce pe ultimele locuri se situează la fel de constant Justiția, Parlamentul și partidele politice.

XXIV

– Ei și... ce dacă?

Rezemat cu un șold de biroul său masiv, pe a cărui suprafață lucioasă poți juca lejer o partidă de ping–pong, Șerban Dragu mătrășește cu o mișcare energică a brațului tot biblioraftul care se găsea deschis în fața lui. Sprintenă și îndatoritoare, mereu pe fază – așa cum i–o cere rostul ei de asistentă, pe care și–l cunoaște foarte bine – Manuela se apleacă și începe să adune, de prin colțuri, de sub scaune și fotolii, foile risipite, care au zburat asemeni unui stol de vrăbii la o aruncătură de retevei.

Cel de–al treilea participant la scenă este Dorel Mustețea, coordonatorul departamentului de investigații speciale al Fundației „Inimi în suferință". Maxilarele lui puternice, ca ale unui câine de pază, se încleștează spasmodic, strivind între ele vorbe cărora nu îndrăznește să le dea drumul în fața șefului. Neavând de ales, urmărește neputincios, dar demn, aprecierea de care se bucură munca lui de atâtea luni. Încruntătura i se mai relaxează, oarecum, atunci când se fixează, scurt și lacom, asupra pulpelor rotunde, apetisante, gata să biruie strânsoarea ciorapilor tip Lycra, pe care femeia le expune cu dărnicie. Ai putea zice că pozează, așa cum a rămas îndoită din șale, la cules de foi și de poze – recolta risipită dintre coperțile cuprinzătoare ale dosarului repudiat.

– Nu te mai chiorî la bulanele ăsteia, că nu–s de nasul tău. Bă, Mustețeo, tu chiar mă crezi tâmpit? ...Pe mine, mă, care te–am cules de pe drumuri și te–am făcut, dintr–un securist obscur și terminat, ditai șeful – democrat și capitalist – de informații confidențiale?!

Reflex, insultatul ia poziţia de drepţi. În această privinţă, patronul are dreptate absolută. Ceea ce nu mai este valabil, gândeşte el, şi când vine vorba despre subiectul analizat, cel care i–a stârnit mânia, declanşându–i accesul de brutalitate. Pentru că Musteţea ştie, mai bine ca oricine, cât de perfid şi de periculos poate să fie ministrul Berca – dacă i te pui împotrivă sau numai dacă îl calci pe coadă. De ani de zile, de când Dragu i–a dat pe mână sectorul atât de important al culegerii, centralizării şi analizării informaţiilor, strânge sârguincios date despre temutul demnitar. Abil şi cameleonic, nu întâmplător a reuşit acesta să păstreze sub influenţa sa toate pârghiile comerţului exterior. Un mafiot redutabil, aşa îl caracterizase patronul, ordonându–i să nu scape nici o mişcare a acestuia – chit că era vorba de persoana lui, de afacerile ori de legăturile sale. Ca să–i dea tot lui peste mână, beştelindu–l urât şi nemeritat, atunci când pramatia de ministru le face figura şi–i lasă cu curu–n baltă... Ba, încă, şi în faţa curviştinei ăsteia, care aproape a picat în orgasm la plăcerea de a–l vedea apostrofat, umilit, desconsiderat. Pe el care... orişicât, se consideră un profesionist redutabil. Dracul ştie ce–o fi bătând câmpii marele boss... ori c–a intrat în anul morţii... ori i–a luat Dumnezeu minţile, dacă se joacă cu vipera asta pe care el o lucrează şi o cunoaşte la perfecţie. De parcă ar fi ştiut ce–i umblă prin cap netrebnicului său subaltern, şeful catadicseşte să–i arunce o ciozvârtă de explicaţie pentru neaşteptata lui atitudine.

– Te–ai udat în izmene când ai auzit de chestia cu comisia de anchetă. Mare brânză! Dar te–ai întrebat ce păstrez şi eu în mânecă, la o adică, să–l mai temperez puţintel pe jigodia asta când şi–o ia în cap şi începe să se dea mare?

Nu. Nu se întrebase. Nu era treaba lui. Sarcinile sale fuseseră strict delimitate chiar de patron, care nu accepta să–ţi depăşeşti nici cu o idee atribuţiile pe care ţi le încredinţase. Acum făcea pe nebunul, era în toane proaste şi dădea cu el de pământ doar aşa, de amorul artei. Show ieftin, ca să–l vadă scârba asta de ce e–n stare când se dă armăsar.

– Află că marea ta găselniţă nu–i decât un bluff ieftin, bun doar să sperie proştii, dragă detectivuţule. Dacă ţi–ai fi luat creieraşul la purtare... ceea ce nu–ţi prea stă–n caracter, între noi fie vorba, ai fi înţeles că nu vrea decât să mă sperie – doar–doar accept târgul cu el. Ceea ce eu nici nu mă gândesc. De vreo trei ani se tot chinuie pramatia să–mi dea de înţeles, direct sau prin diverşi emisari, ce afaceri bune am putea face noi. Căcat! De fapt, ar fi trebuit să ştii că tot ceea ce urmăreşte este să–mi stoarcă un fel de taxă de protecţie. Uite că nu i–o dau! E bine? Poţi să–i transmiţi chestia asta când te vezi cu el, dacă cumva faci joc dublu...

Terminând de adunat recolta de foi, Manuela se ridicase. Tocmai la timp ca să–l observe pe Big Boss, într–o poză marţială, de stăpân absolut şi intangibil. Erau rare momentele când dădea pe dinafara imaginii lui atent construite. O făcea doar atunci când se enerva foarte tare sau, dimpotrivă, când ajungea la capătul unei acţiuni grele, îndelung pregătite, cel mai adesea vreo lovitură, de reuşita căreia putea fi sigur. Secretara nu se putea abţine să nu asemene acest gen de recţie grosolan–triumfătoare cu tabietul dezagreabil, dar inevitabil, al tatălui ei. Grigore Băruţ fusese o viaţă întreagă poliţist–miliţian, cum se numea oficial. Şiret şi slugarnic, ajunsese târziu, spre bătrâneţe la rangul mult jinduit: cel de şef al anchetelor penale. Odată atinsă respectiva demnitate – adevăratul şi singurul ideal al vieţii sale – ţinuta exterioară fusese singura care suferise modificări importante. Dom' comisar, cum îi plăcea să i se spună neoficial, se considera obligat să arate altfel. Umbla îmbrăcat impecabil, cel mai adesea în uniforma de paradă. Reuşise să–şi modifice chiar şi aparenţele comportamentale, impunându–şi un ton calm şi gesturi domoale, ponderate. O făcea din dorinţa de a–şi demonstra lui, dar şi celor din jur, că

nu mai era bruta repezită şi zeloasă, ci un cerebral elegant şi detaşat de lucrurile mărunte, murdare. Se străduia să lase impresia că nu ar avea nici o legătură cu bătăuşii, cu torţionarii din subordine, vestiţi pentru modul violent, adesea criminal, în care efectuau cercetările şi obţineau mărturisirile celor ce trebuiau să fie scoşi vinovaţi. Când ajungea, însă, acasă, nea Grigore redevenea el însuşi. Se dezbrăca de uniformă şi de caracter. Ani de zile a trebuit să îndure fii–sa (obişnuindu–se, ba chiar găsind şi resursele spre a–l înţelege) ritualul lui respingător, repetat în acelaşi ritm şi cu aceleaşi gesturi mecanice, stereotipe, de îndată ce intra în casă. Mai întâi răsucea cu dichis toate broaştele şi zăvoarele uşii. Trăit o viaţă întreagă printre spărgători şi criminali, acorda ustensilelor acelea o funcţie aproape sacră, deşi în mod obişnuit, adică declarativ, n–ar fi dat doi bani pe eficienţa lor. După care îşi arunca, unul câte unul pantofii din picioare, fără să se ostenească a le mai dezlega şireturile, gemând adânc de plăcerea pe care i–o producea uşurarea monturilor şi a bătăturilor enorme, ajunse în libertate şi emanând un miros acru, nu de nespălat, ci numai de stătut. Celelalte constrângeri de care se debarasa apoi erau – într–o ordine respectată cu sfinţenie – cămaşa, ceasul şi verigheta; prima aruncată pe unde se nimerea, următoarele două rânduite cu minuţiozitate, una pe cureaua celuilalt. Ciorapii încheiau suita. Ceremonialul nu era urmat, aşa cum s–ar putea crede, de cel al spălatului pe mâini, pe la subţiori... în fine, acolo unde se simţea nevoia. Se tolănea pe canapeaua din sufragerie, cu braţele şi picioarele larg desfăcute, le chema cu glas poruncitor – care nu admitea întârzierea sau absenţa – la raport. Nu al lor, cum s–ar fi putut crede, ci al lui! Îşi relata, suficient şi arogant, isprăvile din ziua respectivă. Considerate mari şi incontestabile succese, erau pigmentate din belşug cu pilde şi învăţături, consideraţii sau proorociri – aproape toate înfricoşătoare. Dată fiind bogata ei experienţă, primită ca zestre de acasă, Manuela nu se simţea nici lezată, nici mirată şi nici intimidată de ieşirile destul de asemănătoare ale lui Dragu. Chiar dacă unele dintre acestea contrastau izbitor cu imaginea lui afişată în public, erau totuşi mai decente şi oarecum mai stilate decât cele paterne. Acum, „eterna şi fascinanta Manuela“, aşa cum o alinta el când era sau foarte bine dispus sau foarte încântat de vreuna din prestaţiile sale, nu făcea decât să asiste la un recital obişnuit. Flerul ei imbatabil îi spunea că Şeful se simţea călare pe ceva zdravăn, dacă se arăta atât de gălăgios şi ofensiv, încheindu–şi diatriba în forţă, necruţător:

– Ştii ce, bă Musteţeo? De mâine te dau afară. Gata m–am săturat de mutra ta. Prea eşti bou. E clar?

Bietul slugoi era aproape groggy. Secretarei nu–i era milă de el. Nu avea nici un motiv să încerce acea compasiune care–i leagă câteodată pe servitori, în raport cu ifosele sau istericalele stăpânului. Dimpotrivă chiar, fusese nevoită să–l ameninţe cu „datul în gât“ bilateral – la nevastă–sa, dar şi la Şeful – spre a–l determina să renunţe la avansurile necioplite, cazone şi tot mai insistente pe care i le făcea. Când Dragu l–a dat afară din birou, asistenta zâmbise galeş, insinuând cu abilitate imaginea unei complicităţi şi, deci, a unui succes comun. Oricum, în cazul disputat, ea una ştia mai multe decât copoiul detestat şi proaspăt repudiat. Temutul ministru lătra doar pentru că nu putea să muşte, atâta tot. Fată deşteaptă, ea băgase de seamă (având însă grijă să nu arate asta) că celebrele transporturi de alcool figurau ca atare doar în acte, spre a eluda taxele obligatorii pieţei interne şi a beneficia, pe de altă parte, de prima pentru export. În realitate, cisternele nu treceau niciodată frontiera, ci doar primeau –contra comisionului de rigoare – ştampilele vămii pe facturile de expediţie. Ele porneau din capul locului spre o altă destinaţie, revărsându–şi încărcătura preţioasă în beneficiul insaţiabilei pieţe autohtone.

Filiera, bine pusă la punct prin complicităţi solide, complicate, sus puse, nu putea fi nici dovedită, nici anihilată. Ceea ce nu aflase dobitocul de Musteţea era legătura, pe cât de discretă, pe atât de solidă, dintre Şerban Dragu şi Vasile Mărgineanu, perfidul şi coruptul şef al principalului serviciu de informaţii speciale. Graţie acestuia, informaţii şi intervenţii foarte importante operau acolo unde era nevoie, asigurând pătrunderea şi beneficiile, iar, la urmă, ştergerea oricăror urme compromiţătoare. Iar comerţul cu alcool reprezenta doar una dintre sursele de câştig ale patronului. Contrabanda cu ţigări şi adopţiile ilegale de copii se numărau, de asemenea, printre activităţile bine camuflate şi extrem de profitabile ale firmelor lui Dragu. De aici veneau banii, nicidecum din stupidul comerţ cu seringi şi irigatoare, cum îl desemna Manuela, plină de dispreţ la adresa fumurilor ce ieşeau, pe chestia asta, din capul prea bine coafat şi fundul prea mare a' lu' madam Dragu. E drept, fundaţia juca de minune rolul de paravan, scoţând în faţă generozitatea şi compasiunea faţă de durerile bolnavilor, atrăgând astfel oameni şi fonduri, energii şi prestigiu. Deştept tip Şefu' ăsta! Dat dracului, ce mai încolo şi–ncoace... o băga pe ea la înaintare. Asistenta, folosită la nevoie în chestiuni legate de protocol şi alte forme de persuasiune, era la curent cu toate aranjamentele de culise. Când îl lucraseră pe ambasadorul elveţian la Bucureşti – un pompălău fricos şi caraghios, dar fustangiu şi plin de el – fundaţia fusese infiltrată magistral în toată acţiunea. Atragerea lu' madam Pasacaglia, nevasta cea elegantă, distinsă şi afurisită a libidinosului de diplomat, în operele de binefacere iniţiate de „Inimi în suferinţă“ a permis, la momentul potrivit, manipularea perfectă a diplomatului, mai întâi una moral–afectivă, devenind apoi tot mai directă şi mai aplicată. În ultima fază, când i–au pus la dispoziţie fotografii şi înregistrări audio–video ale partidelor de sex în care bărbatu–său dădea un incredibil randament, pe babă au apucat–o ceea ce tot Manuela a numit „pandalii fără frontiere“, expresie care îl distrase la nebunie pe Şefu'. Acum, însă, în după–amiaza târzie de toamnă, Mister S – cum îl alintă ea în momentele de intimitate – este ciufut şi antipatic cum nu l–a mai văzut de foarte multă vreme. Nu s–a răcorit nici după perdaful cu care îşi blagoslovise subalternul, nici după trabucul consumat cu nesaţ şi o neobişnuită precipitare. Se foieşte de colo–colo, nu ca un leu în cuşcă, ci doar ca un dulău în lanţ, privindu–şi des ceasul de aur Seiko şi mânuind încruntat, chiar înverşunat pe alocuri, mouse–ul computerului, dând iama printre fişiere şi situaţii. Nu o deranjase bruscheţea cu care a dat–o până şi pe ea afară din birou, cât neatenţia absolută, indiferentă la toate tertipurile prin care căuta să–l scoată din evidenta stare de stres. Se aşteptase la altă atitudine din partea lui – tocmai în această seară, când nu o avea pe nevastă–sa acasă şi când ultima întâlnire cu elveţianul, mai mult ca sigur decisivă în perfectarea afacerii îndelung ticluite, trebuia să–l găsească într–o cu totul altă dispoziţie. Văzând că nu–i pomeneşte nimic de programul pregătit, şi nici de restul detaliilor, Manuela se încumetase, o dată, să atace ea subiectul. În fond, fusese mai mult decât implicată în acţiunea de seducţie a clientului. Pe undeva, se simţea răspunzătoare de eşecul înregistrat. Refuzul neamţului de a se lăsa însoţit a vexat–o, deşi fusese iniţiată în antecedentele sentimentale care continuau să–l bântuie. Pe de altă parte, însă, răsuflase uşurată, cu el s–ar fi descurcat, mai mult ca sigur, agreabil. Nu şi cu mofturile Şefului, de care avea parte întotdeauna după asemenea combinaţii, puse chiar de el la cale. Mofluz şi aţos, tot el făcea pe supăratul, pe abandonatul... de parcă ea, săraca, s–ar fi culcat de bună voie cu tipii ce–i reveneau ca sarcină de serviciu – unii absolut respingători, alţii, însă... Defulările lui Dragu îi evidenţiau nu doar mojicia, ci şi anumite frustrări sexuale. Prima oară i–a fost mai greu să înţeleagă cum devine

toată chestia. Dar, îndată ce a priceput, ieşea destul de uşor din toată ţâfna lui, începând să–i laude potenţa, farmecul şi restul bărbăţiei... întotdeauna prin comparaţie cu ale clientului recent epuizat. Atunci îl simţea deznodându–se şi redevenind cooperant, ba chiar mai mult decât atât. Marea lui plăcere era să o supună unui interogatoriu amănunţit şi straniu despre toate detaliile actului de prostituţie comandat. Când a sesizat enorma plăcere provocată de relatările ei, nu i–a fost deloc greu să le amplifice şi să le înflorească, inventând cu succes gesturi, ticuri, vorbe sau poziţii erotice pe care i le descria şi comenta cu o perversă savoare, de parcă le–ar fi trăit aievea. Abia atunci se ambala Şeful şi îşi dădea drumul, demonstrând o virilitate cu care, altfel, nu se prea putea făli. Ce chestie!... Bine că–i descoperise leacul. Iată însă că, în după amiaza asta sucită, nu mai reuşea să–l ademenească cu nimic. Ce naiba o fi cu el? Nu–l văzuse niciodată atât de urâcios. Avea nevoie de ajutorul ei, nu mai încăpea nici o îndoială în privinţa asta. Nu–l putea lăsa în halul ăsta de nervi, dragul de el. Aşa încât, după ce şi–a descheiat cu dichis primul nasture de la bluză şi ultimul de la fustă, Manuela a revenit în birou, pasămite pentru a goli scrumiera şi a verifica dacă funcţionează instalaţia de ventilaţie.

– Ce program avem în noaptea asta, Boss? Tot cu Elvira sau...

În definitiv, fusese implicată nemijlocit în acţiunea de seducţie a clientului... treabă încă nedusă la bun sfârşit. Nu i se făcuse nici un reproş pentru asta; pur şi simplu, Dragu nu a mai adus vorba despre subiect. Galant din partea lui... Însemna că problema a rămas deschisă. Se strecoară prin spatele fotoliului, încolăcindu–se aşa cum – e sigură de asta – numai ea ştie s–o facă. Indiferent cu cine urma să se culce peste câteva ore, trebuia să–l flateze, arătându–i că tot el rămâne jupânul.

– Te fute grija de tanti Elvira, da? Ei, pune–ţi pofta–n cui, că nu–i de nasul tău, fetiţo... S–a văzut câte parale ai făcut data trecută – m–am lămurit. N–o să risc acum să–l pierd de tot, doar pentru că ţâţele tale s–au fleşcăit şi nu mai dau randament. Ce te uiţi aşa, ca găina–n lemne? Hai... valea! Gata cu diletanţii binevoitori. M–am hotărât să lucrez cu o profesionistă veritabilă... mama ei de curvă!

Avusese o zi proastă. În pofida dorinţelor sale şi a felului cum se pregătise pentru ca totul să iasă bine, continua să fie încordat, îngrijorat, nesigur. Ceva, mereu altceva, nu funcţiona cum ar fi dorit. O urticarie nervoasă îl sâcâia pe tot corpul. Încheieturile îi trosneau antipatic, la fiecare mişcare mai energică, vocea suna răguşit, gura i se uscase, ideile i se cam învălmăşeau în cap. Groaznic... După atâta pregătire, nu are voie să rateze. Prea s–au aşezat lucrurile într–un anume fel... ţine toţi aşii în mână. Cum să piardă partida?

Salonul în care şi–a poftit musafirul nu mai este doar un spaţiu confortabil, ci un dispozitiv aranjat meticulos, până în cele mai mici detalii ale mizanscenei pregătite. Studiase omul, strânsese şi analizase informaţiile despre el. Nu mai avea nici un dubiu despre cum trebuie să–l ia spre a–l aduce acolo unde era interesat să ajungă cu el. Reţinerile acestuia faţă de utilitatea încă unei întâlniri, chiar în seara dinaintea plecării, fuseseră şi ele avute în vedere. Erau, într–un fel, de înţeles. Lipsa de interes a lui Eissler pentru proiectul în care se chinuia să–l agaţe nu l–a surprins, nici nu l–a descurajat. Îl ştia rigid, lipsit de curaj, nehotărât, dar încăpăţânat când apuca să–şi bage vreo prostie în cap. Ariana nu era singura. De aceea, plusase abil, punând accentul nu pe clarificarea aşteptată (mai mult, chiar: subliniase că îi lasă oaspetelui toate opţiunile de conversaţie, promiţând să nu aibă nici un fel de iniţiativă în sensul respectiv: „O prietenie e mai importantă decât orice afacere de pe lumea asta“), ci doar pe dorinţa soţiei sale de a–l cunoaşte. Minciună pe cât de flatantă, pe atât de greu de

refuzat. Cunoştea obiceiul elveţienilor de a face invitaţii numai în oraş, la restaurante, prin baruri sau berării. Să fii primit de cineva la el în casă – care să mai şi insiste pentru vizită – reprezenta un semn de preţuire supremă. Va rezista străinul ăsta, fraier şi cartonat, la o asemenea tentaţie? Uite că nu. A cedat. Dragu ar fi vrut să–l preia el însuşi de la domiciliul provizoriu – o formă suplimentară de consideraţie, dar şi o asigurare că elveţianul nu va inventa în ultimul moment ceva spre a se sustrage şi a–şi încălca acordul smuls cu greutate. Doctorul sosise punctual, cum îi era felul. Nu de asta se temea... Arăta evident obosit, efortul deplasării de peste trei sute de kilometri îl marcase. Şerban a constatat din prima clipă asta, dar l–a complimentat, admirându–i forma impecabilă în care se prezenta după patru zile aşa de tracasante. Conducându–l în salon, a aprins din telecomandă spoturile luminoase. Nu pe toate, ci – cum calculase şi repetase în prealabil – doar pe cele menite să scoată în evidenţă anumite zone sau colţuri ale uriaşei încăperi şi să estompeze altele. După ce i–a indicat, cu un gest lejer, dar precis, canapeaua de două persoane, a pornit instalaţia de aer condiţionat, încheind sofisticata butonadă prin acţionarea combinei muzicale. Îi aflase preferinţele şi în acest domeniu, aşa încât nu i–a fost deloc greu să le armonizeze cu specificul atmosferei şi cu datele întregului scenariu conceput pentru abila cucerire. Sunetul viorii, avântându–se pe notele unui concert de Paganini, a umplut deîndată încăperea, încălzind–o şi înveselind–o ca prin farmec. „Dacă nu agreaţi muzica asta...“ şi a lăsat în suspensie disponibilitatea de a o înlocui cu altceva. Dar oaspetele, aşa cum prevăzuse de altfel, a îndepărtat imediat – chiar cu o anumită nelinişte – perspectiva de a asculta altceva. Sigur că da! Îl „ciupise“ de unde trebuie, uite–l cum reacţionează. Şi asta nu era decât uvertura... După ce au închinat de la distanţă paharele, elveţianul şi–a muiat buzele în Chivas Royal–ul asupra cărora conveniseră cu câteva momente mai devreme. Savurând licoarea aromată, simţise deja imboldul unei confidenţe neobişnuite. Uşor încurcat, i–a mărturisit că melodia respectivă se întâmpla să fie pentru el un reper sentimental deosebit. Şerban s–a mulţumit să încline capul a înţelegere, păstrând apoi câteva zeci de secunde de respectuoasă tăcere. O anumită coeziune se stabilea, astfel, între cei doi bărbaţi. Gazda, convinsă că nu este decât primul pas în direcţia preconizată, aştepta să–i facă şi pe ceilalţi. Deşi prevăzuse totul cu maximă rigoare, luându–şi măsurile de siguranţă pentru reuşita planului său, continua să fie nesigur... Nu care cumva să–i facă nevastă–sa vreo figură stupidă – aşa ceva nu avea cum să contracareze şi cu ce să înlocuiască. S–ar fi dus dracului totul...

Când i–a auzit paşii, pe palierul etajului, apropiindu–se de marginea superioară a scării, iar apoi coborând primele trepte, a răsuflat uşurat. Scăpase de o grijă... urmau celelalte. Dar, de acum încolo, lucrurile aveau să devină – era sigur de asta – pasionante. Pentru fiecare dintre ei, chiar dacă în moduri diferite. Musafirul, adâncit în canapeaua de piele, cu spatele la direcţia din care se apropia femeia, este prea captivat de melodie ca să–i simtă apropierea. Lui Şerban, în schimb, încordat ca un arc, nu are cum să–i scape o uşoară tresărire a ei. Spotul de lumină direcţionat într–adins asupra scării pe care trebuia să coboare, evidenţiază fără milă ezitarea scurtă, ca şi gestul reflex, specific miopilor, de a–şi îngusta ochii atunci când au impresia că nu văd bine ceva ce li se iveşte în faţă în mod neaşteptat. Ridicându–se fără grabă spre a–i ieşi, cavalereşte, în întâmpinare, bărbatul nu–şi poate reprima admiraţia spontană pentru ţinuta ei impecabilă. S–a temut degeaba. Ambiţia, cochetăria, poate chiar o anumită curiozitate se dovedesc mai presus de cerbicia cu care încercase iniţial să se sustragă acestei obligaţii. Elegantă şi

strălucitoare, montată parcă special spre a sfida conflictul conjugal acut şi a–şi copleşi soţul cu farmecul şi puterea ei de seducţie, nevastă–sa se opreşte pe ultima treaptă, lansându–şi fluent şi graţios, direct în germană, salutul protocolar de bun venit.

– Mă bucur să fiţi oaspetele nostru în această seară, stimate domn!...

Asemeni unui regizor de culise, Dragu s–a oprit la jumătatea drumului, într–o zonă protejată de penumbra atent distribuită. De acolo îl vede perfect şi pe musafir, cum se răsuceşte brusc, şi pe nevastă–sa, cum încremeneşte... apoi începe să se bâlbâie, când descoperă pe cine trebuie să întâmpine.

– Sunt... sunt onorată să... să vă cunosc, domnule Eissler...

XXV

Doctorul s–a ridicat. Se întoarce. Rămâne perplex. La numai câţiva metri în faţa lui se găseşte, ca pe un piedestal, femeia a cărei dispariţie îl chinuie de aproape un deceniu. Uluiala ei nu pare a fi cu nimic mai prejos. Poate doar mai bine stăpânită. Eventual, mai uşor suportată.

– Ariana... Magdalena Dragu.

A coborât şi ultima treaptă. Se apropie de el cu mâna întinsă. Tremurul acesteia, extins şi în glas, îi trădează tulburarea. Emoţie, surpriză sau spaimă? Probabil, câte puţin din toate.

Musafirul e obligat să facă, la rândul lui, un efort. Cât ar fi de năucit, de crispat, de bulversat, izbuteşte performanţa de a încropi un calm ca vai de lume. Aparenţele sunt întotdeauna înşelătoare, dar şi salvatoare... uneori.

– Îmi pare bine să vă cunosc, doamnă. Numele meu este Martin Eissler.

Stă, ţeapăn, în faţa ei. Nu ştie cum să continue. Nici ce să facă cu mâinile, unde să privească, cum să procedeze. Gândurile i se învârtesc în cap precum o masă centrifugală dementă, scăpată de sub orice control. Palmele i s–au umezit, vocea şi–o simte nesigură. Ariana?!

– Ariana?!... îngaimă automat. A vorbit gura fără el. Nu reuşeşte nicicum să–şi revină de pe urma şocului. Este conştient şi jenat de comportamentul lui penibil, dar asta nu–l ajută la nimic. Mental, este paralizat. Ce ar putea crede... sau chiar înţelege soţul ei, martor neavizat, dar real şi incomod, al acestei scene aşteptată de atâta timp... la care a visat în neştire... dar pe care nu şi–ar fi imaginat–o, în ruptul capului, astfel cum se desfăşoară ea acum. Ce să facă? Cum trebuie să se comporte unul ca el într–o asemenea situaţie greu de imaginat... de bănuit... de controlat? Din nou:

– Ariana?...

Atât. Stop. Blocaj. Maşinărie stricată. Nu se poate! E obligatoriu să găsească o ieşire, ceva. Nu sunt singuri. Tocmai... Contextul confuz şi tensionat îl paralizează. Ceea ce simte, în aceste momente dilatate, gata parcă să plesnească dintr–o clipă în alta, poate fi asemănat unei căderi vertiginoase în gol, de la mare înălţime. Se apropie, implacabil, impactul final. Îl şi aude pe soţul ei mirându–se... pe bună dreptate, întrebând ce s–a întâmplat. Îi este cumva rău? Starea lui îndreptăţeşte o asemenea nelămurire, imposibil să treacă neobservată. Ce va putea... şi ce trebuie să răspundă într–o asemenea eventualitate? Ameţit printre incertitudini şi temeri, se străduieşte cu disperare, dar nu izbuteşte să se agaţe de nici

una dintre ele. Să afirme că se cunosc?... Sau că... Nu, nu... Exclus! Dacă ar fi fost potrivit... convenabil... declarabil – ea ar fi fost aceea care să–l fi precizat de la bun început. Nu a făcut–o. Deci, presupune el, năucit în vârtejul de supoziţii, soţul ei nu ştie nimic despre relaţia lor... şi tot ce s–a întâmplat atunci?! Desigur... Nu încape nici o îndoială. Dacă n–ar fi fost aşa, era normal să recunoască şi să se salute de la început, ca două vechi şi obişnuite cunoştinţe.

– Ariana?! Aceeaşi gângăveală ineptă, puerilă, ridicolă. Aşteaptă ideea. Cuvântul. Salvarea. Ceva de care să se prindă. Orice, numai să nu mai repete, ca un idiot, doar acest nume care i–a cotropit, impregnându–i memoria, sentimentele, preocupările. Ştiţi... există la Geneva un palat. Un muzeu care poartă exact acest nume. Numele dumneavoastră, doamnă.

A găsit. S–a smuls... a scăpat! Deocamdată. Şi... mai departe? Ea zâmbeşte forţat, mimând uimirea placidă, neîncrederea relativă în raport cu această coincidenţă minoră, banală, poate uşor amuzantă. Un fel de „Chiar?!... Vorbiţi serios sau doar aşa... vreţi să–mi faceţi un compliment? Ooo... ce drăguţ!...“. Rece, ca o mască japoneză. Şi–a recăpătat, inadmisibil de repede, pentru el, sângele rece. „Ce bine a învăţat arta disimulării mondene!“, îşi spune Martin, amintindu–şi perfect de încântarea ei zgomotoasă, spontană, atunci când îi pomenise pentru prima oară despre pandantul ei genevez. Apoi, de buza lăsată în jos, mofluză şi sincer dezamăgită la vestea că prenumele ei nu era unicat pe lumea asta, aşa cum crezuse până atunci.

– Exact cum vă spun. Presupun că nu ştiaţi... Se numeşte chiar aşa – Muzeul Ariana. M.A şi nu M.E., cum sunt tentaţi să–l prescurteze, să–l stâlcească şi să–l pronunţe turiştii americani care îl vizitează, întotdeauna grăbiţi. M.E. înseamnă cu totul altceva. De pildă, iniţialele mele.

Punct ţintit – punct lovit. Cu aceeaşi placiditate artificială care a înlocuit la iuţeală emoţia iniţială, Ariana preia oferta subtilă – codul lor secret, de care pot uza fără nici o teamă că pot fi prinşi – ale cărei drepturi de autor îi revin în exclusivitate.

– M.E.? Din puţina franceză pe care o mai ştiu, asta se pronunţă Aimé. Sunteţi chiar atât de iubit? Aaaa... fiţi liniştit! N–am deloc intenţia să vă provoc şi nici să fiu indiscretă.

Gheaţa iniţială pare că s–a spart. Cel puţin aşa ar putea crede un observator neavizat. Pentru Martin Eissler, însă, lucrurile nu stau deloc atât de simplu. În limbajul pescarilor curajoşi, gata oricând să înfrunte aparenţa imposibilului, de abia s–a făcut o copcă. Şi aceea, mică de tot. Golul de linişte scurt, dar stingheritor, care urmează este umplut prin intervenţia conformistă, dar salutară, a lui Dragu.

– Eu zic să ne aşezăm, nu? Ce–a fost mai greu să zicem că a trecut. Te–am avertizat, dragă nevastă, că prietenul meu elveţian este o persoană încântătoare, care îţi ia glasul de cum îl cunoşti. Eşti de acord că n–am exagerat cu nimic în aprecieri...

Din nou, ton şi gesturi de cordialitate uzuală. Poate chiar de flaterie ieftină, dar ambalată impecabil.

– Păstrăm muzica sau trecem pe altceva mai relaxant, mai uşor?

A auzit întrebarea. I–a înţeles sensul. Dar nu izbuteşte să articuleze răspunsul aşteptat. Încă nu se simte în stare să–şi strunească reacţiile, să–şi adune gândurile, să se poarte ca un om normal. Este paralizat, încă sub efectul surprizei enorme. Ariana?!... Se dematerializase, rămânând o obsesie. O nălucă, aşa cum o definise Nona. Cel mult o imagine. Cu tot ce are şi bun, şi rău asemenea reprezentare. O formă fixă, golită de conţinut şi redusă la liniile, la petele frumoase, dar deloc vii, ale fotografiilor. Pentru ca, acum, miracolul să se producă. Dintr–o dată, fără nici un indiciu, o avertizare, o premoniţie. Nici cea mai mică, mai neînsemnată bănuială! Nimic. O

întâmplare, la urma urmei tot ce poate fi mai banal. Eventual, mai melodramatic. Coincidenţă de telenovelă.

Stăpânul casei nu oferă nici un indiciu care să ducă la concluzia că ar fi observat frământările musafirului. Pare preocupat exclusiv de îndatoririle sale ospitaliere. Băutura din pahare, ţigările de foi scumpe, pe care le etalează cu o lejeră ostentaţie. Toată ambianţa îl reprezintă, de altfel, cum nu se poate mai convingător. Din momentul când Paul Vărzaru a oprit limuzina în faţa adresei indicate, invitatul a înţeles că numele de „Dragu“ nu este doar o identitate, ci o condiţie de succes social. Cartierul rezidenţial nou construit în afara oraşului, pe care şi–l permit numai cei cu o foarte bună stare materială – îmbogăţiţii tranziţiei, cum li se spune pe aici – reprezenta doar emblema exterioară. Genericul. Vila ultra modernă, spaţioasă şi, desigur, extrem de scumpă, copleşeşte vizitatorul de la prima vedere; arată masivă şi inexpugnabilă. Un buncăr civil greu accesibil, dur, impunător. Opulenţă afişată ostentativ, de la zidurile înalte, impenetrabile şi porţile masive – ai zice că blindate –, până la balustradele nichelate ale teraselor, geamurile fumurii, clanţele masive din bronz. O masivitate fermă, chiar ameninţătoare, indicând – cui ştie să decripteze asta – puterea ascunsă cu meşteşug, dar şi cu rost undeva, în zona aflată sub linia de plutire. Martin sesizase respectiva dimensiune – nu atât materială dar, tocmai de aceea, cu atât mai impresionantă – în Sicilia şi, apoi, în America. Acolo unde marii gangsteri şi–au edificat şi consolidat imaginea unor oameni de afaceri solizi, oneşti şi respectabili. Doar că, apreciază elveţianul, ăia au totuşi o tradiţie... malefică, detestabilă, cum vrei să–i spui. A fost nevoie de succesiunea câtorva generaţii, jalonate de complicităţi oneroase şi jafuri monstruoase, crime sângeroase şi asocieri oculte, până să ajungă la nivelul de bogăţie afişat cu nonşalanţa sfidătoare a infractorului versat, temut, imun la rigorile legii. O sută, două de ani, în care s–au organizat, au câştigat, s–au rafinat şi s–au afirmat. Pe când cei de pe aici, din Europa de Est... iată că au izbutit să recupereze decalajul în doar a zecea, a douăzecea parte din timpul considerat necesar acumulării şi consolidării. Când comuniştii se lăudau, prin propaganda lor, că vor ajunge şi vor întrece în bogăţie lumea liberă, nimeni de acolo nu s–a gândit să–i ia vreun moment în serios; pe bună dreptate, fireşte. Dar acum văzând de ce performanţe se dovedeşte în stare crima organizată – reformată, şcolită şi emancipată – din fostul lagăr al socialismului nepieritor şi biruitor, doctorul Eissler se vede nevoit să recunoască superioritatea indiscutabilă în materie de eficienţă economică a lupilor roşii, năpârliţi şi revopsiţi.

Interiorul se înfăţişează, şi el, pe măsura aceluiaşi standard înalt. Nu asta îl surprinde, ci dezinvoltura neaşteptată, aplombul cu care se mişcă Ariana în acest mediu. Cum o fi ajuns să se mărite, să se acomodeze şi să prospere într–un asemenea context? Imaginea ei, pe care o păstrase intactă (şi, desigur, idealizată) în memorie, este cu totul alta prin comparaţie cu ceea ce descoperă acum. Privită cu o minimă detaşare, necesară lucidităţii, iubita lui nu mai evidenţiază aproape nimic din prospeţimea şi spontaneitatea de atunci, din drăgălăşenia şi inocenţa care îl cuceriseră pe el. Ah, nu... Nu încape îndoială, are încă mult farmec... doar că unul diferit. Trupul i s–a mai împlinit, se ţine dreaptă, rigidă, aproape ţanţoşă, păşeşte apăsat, ca o stăpână. Şi–a adjudecat un aer de mare doamnă, emanând o siguranţă de sine vecină cu aroganţa, nealterată aproape deloc prin scurtul moment de descumpănire pe care trebuie să i–l fi produs surpriza reîntâlnirii. Dar ... dacă nu a fost o surpriză? Înfiptă ca un cui ascuţit şi dureros, a cărui înţepătură sfâşietoare nu o simţi din primul moment, dar care începe mai târziu să te tortureze din ce în ce mai tare, până devine insuportabilă, îndoiala se

suprapune diabolic. Ustură, apoi chiar arde, asemeni unui acid puternic peste carnea vie care este, în momentul de faţă, sufletul lui. Printre aşchiile insignifiante ale conversaţiei convenţionale, se străduieşte să surprindă, să ghicească şi să înţeleagă din mişcările şi gesturile, din inflexiunile vocii ei şi din seninătatea uşor forţată a zâmbetului, cât a mai rămas nealterat din fetişcana vie şi strălucitoare, expansivă şi sinceră de care se îndrăgostise odată...

Spre norocul său, amfitrionul se menţine în aceeaşi atitudine pasivă, neaşteptat de rezervată. Preferă să vorbească puţin, lăsându–i nevestei sale prim planul întâlnirii. Aşa cum procedase, data trecută, cu secretara deghizată în personaj folcloric pur şi atrăgător! De altfel, fotoliul pe care stă este amplasat într–o nişă a salonului elegant, fastuos, pretenţios. Pardoseală din marmură roşie de Cararra, arcade ample, sprijinite pe stâlpi înveliţi în plante decorative exotice, despre care îi vine greu să aprecieze – de la distanţa unde se află – dacă sunt naturale sau artificiale. Console sufocate sub apăsarea altor obiecte de valoare: statuete, ceasuri, vase orientale, cu încrustaţii de aur şi abanos. Nu expuse, ci de–a dreptul înghesuite, ca într–un muzeu încropit în grabă. Tapiserie din piele fină, acaju... blănuri aruncate prin câte un colţ, vitrine cu luminaţie interioară, etalând alte obiecte decorative, de certă valoare comercială – totul într–o abundenţă excesivă, chiar dacă nu de cel mai bun gust. Geamul enorm care dă spre terasă – iar de acolo mai departe, în grădina cu gazon şi arbori pitici, piscină cu valuri şi iluminare subacvatică – culege în imensitatea sa, ca într–un ecran, jocul siluetelor şi al umbrelor din interior.

Cu aceleaşi mişcări – energice şi graţioase totodată – Ariana şi–a asumat îndeletnicirile specifice gazdei perfecte, pendulând magistral între intimitate şi protocol. Trataţia frugală, dar rafinată (somon afumat, salată, brânzeturi franţuzeşti, vin Lacrima Christi, fructe exotice, trufe de ciocolată) a fost adusă cu o măsuţă pe rotile, manevrată cu dexteritate şi eleganţă. S–a aşezat apoi, absolut firesc, alături de Martin. Picior peste picior, relaxată şi oarecum familiară, a izbutit să–i transmită totuşi ceva din tensiunea interioară ce pare imposibil să nu o fi cuprins şi pe ea. Musafirul bănuieşte, speră mai mult decât constată sau observă, freamătul... neliniştea, ezitările femeii. Genunchiul ei rotund, scăpat la milimetru din tăietura modernă a rochiei elegante se găseşte la numai câţiva centimetri de palma lui. Se vede obligat să–şi reprime, într–un efort continuu, tentaţia unei atingeri, dacă nu chiar a unei mângâieri imposibile, reluată în gând de nenumărate ori, de când a pierdut–o.

Imaginându–şi scena reîntâlnirii – tot mai iluzorie pe măsura trecerii timpului – era convins că (dacă se va întâmpla minunea) o vor trăi expansiv şi tumultuos, înecaţi într–un şuvoi interminabil de întrebări, revărsate din adâncul infinit al temerilor, spaimelor, nădejdilor şi deznădejdilor acumulate din momentul când s–au pierdut unul pe altul, ea urcată cu forţa într–o dubă sinistră, el invitat să ia loc, între doi agenţi în civil, pe bancheta din spate a unui automobil... Ca să se descopere acum, intimidat şi conformist, stângaci, poate chiar penibil – pentru un observator neutru. Imaginea lor, stând împreună sub un spot de lumină, se reflectă, ca într–o oglindă perversă, în sticla fumurie a aceluiaşi geam care separă livingul de exterior. Sporovăiesc, conformist şi superficial, despre subiecte anodine precum ultimul salon auto de la Paris, vizele încă obligatorii pentru români, preţul barilului de petrol pe piaţa mondială, soliditatea băncilor elveţiene. Cumpătat şi prudent, Martin încearcă să dibuie vechile conexiuni şi să afle, în măsura posibilului, ce a mai rămas din ele.

Avansează prudent, aducând vorba despre clinica universitară şi câteva din cazurile operate acolo. O idee

excelentă, căci evocarea experienţelor sale medicale din vremurile acelea permite conversaţiei să alunece aproape firesc spre patriarhalul Târgu–Mureş.

– Ah, mă bucur să aud că ştiţi oraşul... Şi clinica? Extraordinar!... Am fost studentă acolo, cam în aceeaşi perioadă. Ciudată coincidenţă, nu–i aşa?

A apucat subiectul, aruncat de el asemeni unei frânghii cu ajutorul căreia poţi fi tras într–o anumită direcţie şi salvat. Precaut, elveţianul face efortul – şi chiar reuşeşte – să simuleze inocenţa. Trebuie să fie atent la fiecare vorbă, măsurând cu grijă orice nuanţă. Este mai mult decât dacă şi–ar face semne pe sub masă. Complicitatea îl incită, îl stimulează, dar îl şi incomodează. Se teme de cea mai mică imprudenţă, eroare sau confuzie care, odată scăpată, ar distruge convenţia, tacit stabilită şi abil mimată de amândoi, în folosul celui de–al treilea participant: soţul ei. Cel căruia nu–i este permis să bănuiască nimic din secretul care i–a legat odată. Este clar că Ariana a optat, instantaneu, pentru această abordare a situaţiei. Decizia ei devenind, prin forţa împrejurărilor, ireversibilă, exclude posibilitatea de a–şi comunica unul altuia ceea ce, cu siguranţă, îi frământă. În plus, restrânge spaţiul de manevră, amplifică încordarea şi amână – chiar dacă lasă totuşi un loc în viitorul neprecizat – scadenţa pentru obsedantele clarificări.

Din locul său adumbrit, Şerban Dragu se mulţumeşte să facă o inocentă figuraţie, trăgând tacticos din havană. Intervine, rar şi nesemnificativ, în abureala conversaţiei – suficient cât să nu poată fi considerat politicos sau absent. În sinea lui, elveţianul oscilează între recunoştinţa pe care i–o datorează pentru regăsirea Arianei şi invidia (de fapt gelozia) de a–l descoperi în ipostaza de soţ legitim al iubitei lui. La limita onestităţii, trebuie să aprecieze totuşi discreţia imposibilului său partener, admirându–i în acelaşi timp tăria şi consecvenţa de a–şi menţine promisiunea prin care l–a convins să accepte invitaţia: aceea de a nu mai discuta despre afacerea ELVIRA. Fie şi numai pentru atât, tot nu merită jignit prin vreo gafă ... o scăpare sau prin orice altceva s–ar putea referi la trecutul relaţiei atât de speciale, pe care soţia lui s–a întâmplat să o aibă, înaintea căsătoriei, cu musafirul pe care tocmai el l–a adus în casa lor.

Categoric, îi este imposibil în aceste circumstanţe să afle de la iubita lui ce s–a întâmplat după despărţirea lor, atât de brutală şi de traumatizantă. Concentrarea lui, scindată aproape schizofrenic între aluziile stângaci improvizate şi informaţiile discontinue, incomplete, mascate, pe care Ariana izbuteşte din când în când să i le strecoare, păstrează dureros, în nucleul memoriei, momentul arestării. Stăteau, exact ca şi acum, unul lângă altul. Doar că... pe marginea unui pat la care visaseră, intens şi curat, fără a îndrăzni – odată ajunşi acolo – să precipite în vreun fel fragilul ceremonial. Ea, cu mâinile încrucişate, aproape ca într–o auto–îmbrăţişare de sine, palmele ascunse la subţiori, doar–doar se vor mai încălzi puţin, căci emoţia le îngheţase complet. Şi tot picior peste picior, cum stă şi acum! Doar ceva mai aplecată spre înainte, zgribulită şi cu umerii aduşi, fixând un punct nedefinit prin ochelarii de care nu se putea despărţi niciodată, la cele aproape cinci dioptrii pe care le purta pe vremea aceea. Martin avea deja pregătite, într–o punguţă aşezată cu grijă în buzunarul sacoului, lentilele de contact pe care i le adusese iniţial numai pentru probă – dar la care nu mai ajunseseră... Era altceva: o treabă, o surpriză amânată pentru după aceea. Nu mai apucaseră să facă nimic. Tropăiturile de pe culoar, vocile răstite, agresive şi imperative, spulberaseră totul. Când au început să bată în uşă, somându–i să deschidă imediat, încremeniseră amândoi. Elveţianul nu poate uita nici acum valul de furie care l–a năpădit în momentul când a realizat în ce cursă ordinară se lăsaseră prinşi. Nu–şi pierduse cumpătul, căutând febril, în minte, o explicaţie cât de cât plauzibilă, prin care să ia totul

asupra sa. Nu aveau ce să–i facă. Dar Ariana, deja paralizată de frică... Şi nici nu apucase să ajungă în braţele lui! Aproape instantaneu a intuit tot ce trebuia să urmeze: i–o vor lua, o vor ancheta cu duritate şi rea–credinţă, o vor pedepsi potrivit legilor draconice instaurate în această ţară. Pentru el, putea urma cel mult expulzarea – estimare care se dovedise îngrozitor de exactă. Cu toate că el, nu altcineva, se făcuse vinovat de imprudenţa şi uşurătatea care aveau să fie plătite de iubita lui. Aşa se şi întâmplase, mai mult ca sigur. Nu avea nici o îndoială în această privinţă. Unii dintre prietenii săi, care erau la curent cu cele întâmplate atunci (şi după aceea...) se arătaseră mai circumspecţi. Dispariţia ei fără urmă, în pofida căutărilor disperate din partea lui, putea stârni anumite întrebări, rămase încă fără răspuns. Dacă fusese o momeală? Adică...?! Exclus. Refuzase cu îndârjire să ia în considerare varianta ignobilă. Totuşi, în ultimul timp începuse să se gândească, cu oarecare strângere de inimă, la suita de întâmplări şi elemente inexplicabile, cu care se ciocnise ori se găsise implicat fără voia sa...

– Aţi terminat medicina la Târgu–Mureş, doamnă? Se întrerupe, muindu–şi buzele în paharul cu vin. În condiţii normale, întrebarea ar fi sunat cu totul altfel. Aşa, însă, nu–şi poate permite mai mult. Înseamnă că suntem colegi... regăseşte în memorie şi lansează provocarea cu tâlc, de la prima lor întâlnire.

– Aaa... nu chiar. De terminat, mi–am terminat studiile aici, în Bucureşti. Dar, spre ruşinea mea – şi eventuala dumneavoastră dezamăgire – n–am practicat deloc.

Se ridică şi, absorbită subit de îndatoririle specifice unei gospodine oarecare, începe să adune pe o serveuză farfuriile folosite.

– Şi... nu regretaţi?

Preferă să–şi facă de lucru, cu o suspectă insistenţă, printre vase. Concentrarea afişată este în măsură să sublinieze sârguinţa sau nepriceperea sau.... Un cuţit cade cu zgomot pe pardoseală, apoi încă unul şi, în cele din urmă, toate tacâmurile ajung să se răsfire pe jos.

– M–am reprofilat pe afaceri. Ce vreţi... Viaţa te obligă uneori să faci lucruri de care nu te–ai fi crezut în stare. Nu avem întotdeauna forţa necesară de a ne opune şi a continua pe drumul început. Oricât ne–ar părea de rău pentru ceea ce am pierdut.

Răspuns vag, cu imprecizii circumstanţiale, silite, lăsând pentru altă dată completările, amănuntele, explicaţiile. Parcă spre a curma eventualitatea unor insistenţe din partea oaspetelui, aruncă de–a valma, pe cărucior, tot ce a recuperat de pe jos şi dispare grăbită spre bucătărie. Părăsit, elveţianului nu–i rămâne decât soţul iubitei sale – martorul cel mai nepotrivit la exteriorizarea trăirilor ce–l răvăşesc în aceste momente.

– Îmi place soţia dumneavoastră. Îmbină feminitatea cu o dimensiune cerebrală, aş spune chiar filosofică.

– Mda... Pentru că nu ne aude, vă mărturisesc că acel abandon profesional mi se datorează în bună măsură. Deşi nu mi–a reproşat–o niciodată, am bănuit că – pe undeva – există unele frustrări. Ar trebui, într–un fel, să vă fiu recunoscător că aţi făcut–o să le exteriorizeze. Este prima oară când i se întâmplă...

Bărbatul se întrerupe exact acolo unde interlocutorul ar fi fost mai interesat să continue. Preferă să–şi facă de lucru tăind cu îndemânare vârful unui alt trabuc, operaţiune care îi maschează în mod firesc, chiar onorabil, alunecarea involuntară a discuţiei spre o zonă delicată, mult prea intimă.

– Mai mult nu are rost să vă spun, continuă el după ce a reuşit să tragă primul fum. Ar însemna să pătrund în domeniul arid al afacerilor. Or, v–am promis să nu ne atingem de acest subiect...

Eissler oscilează între curiozitatea care aproape îl fierbe şi rigorile comportamentului „de lume". Pe de o parte, ar da orice să afle încă un element ... ba, încă, unul extrem de important din povestea Arianei. Din viaţa ei prezentă. Asta ar însemna, însă, abordarea zonei periculoase, cea de care continuă să se ferească. Cu orice preţ?! Acum, când lucrurile se prezintă suficient de confuze, surprinzătoare, buimăcitoare... dar şi tentante prin posibilitatea de a le limpezi cât de cât, trebuie să ştie dacă nu cumva, în combinaţia misterioasei ELVIRA, s–ar putea afla chiar Ariana. Se foieşte încurcat, neştiind cum să profite de conversaţia cu Dragu, fără însă a–l lăsa pe acesta să creadă că şi–ar fi abandonat rezervele asupra chestiunii. În timp ce prin urechi îi trec, searbede, nişte consideraţii de evidentă umplutură a conversaţiei, caută cu înfrigurare o soluţie de sondare discretă, dar neangajantă a subiectului. Una ar fi să redeschidă discuţia, atunci când ea va reveni printre ei, insistând în mod evident şi nejustificat pe ceea ce a rămas într–o delicată suspensie. Eventualitate în care, mai mult ca sigur, versatului om de afaceri nu–i va fi deloc greu să sesizeze natura suspectă a interesului său, resuscitat doar de implicarea nevestei lui. Fie şi numai în stadiul incomplet de bănuială, tentativa ar arunca o lumină dezonorantă asupra sa. Ce poate fi mai josnic decât o asemenea impresie? În faţa acestui pericol, nu–i rămâne decât să se menţină în plasa convenienţelor, riscând o piruetă al cărei centru de greutate să fie de ordin principial.

– Domnul meu, pentru mine nu există subiecte tabu. Doar am fost invitat... am venit... şi mă simt bine în casa unui partener care mă interesează prin tot ceea ce gândeşte, vorbeşte şi întreprinde. Ceea ce începusem să tratăm data trecută...

E rândul lui să se oprească, lăsând totul într–o jenantă aşteptare. Prezenţa şi rolul din acea seară ale Manuelei, reevaluate a posteriori, nu fac subiectul cu nimic mai lesnicios în cadrul actual. Poate că nevastă–sa nu trebuie să ştie ceea ce s–a întâmplat data trecută. Şi, de aceea, chiar nu e cazul redeschiderii întregii afaceri. Mai ştii...? Dacă omul este chiar de bună credinţă şi l–a invitat acum, aici, doar din plăcerea dezinteresată de a–l avea ca oaspete – şi atât? De altfel, a şi trecut la un alt subiect, arătându–se mult mai interesat de meniul servit la bordul curselor Swiss Air, în comparaţie cu oferta similară a Tarom–ului autohton. Aduce vorba despre caviar, champagne şi whisky, produse ce abundă în avioanele româneşti. Fireşte, doar în trataţia de la business class, acolo unde toate serviciile oferite, inclusiv stewardesele sunt mai cooperante... dacă ştii cum să le iei. Cuvânt cu două înţelesuri pe care, dată fiind revenirea nevestei în încăpere, a simţit nevoia să–l sublinieze făcând doar cu ochiul.

Ariana aduce, pe acelaşi cărucior („De stewardesă!" – nu se poate împiedica să nu remarce Martin... în gând) cafea, cognac şi whisky.

– Poate aveţi de discutat afaceri. Sau despre femei... Nici o problemă – eu pot să mă retrag.

Pe Martin îl trece un fior. Chiar ar fi în stare de una ca asta? Bâlbâie, precipitat, o negaţie menită să–i disculpe de penibila bănuială. Şi să evite concretizarea intenţiei care, înţelege cu un moment prea târziu, poate să nu fie decât o formă de cochetărie provocatoare.

– Fii serioasă! Se vede că nu–l cunoşti deloc pe domnul doctor. E mult prea serios pentru asemenea frivolităţi...

Ca şi cum nu ar fi aşteptat decât această caracterizare flatantă, venită din partea lui bărbatu–său, Ariana acceptă să–şi ducă mai departe obligaţiile ce–i revin în ipostaza de gazdă. O face, afişând un aer mai curând resemnat. Oricum, net convenţional. Întâmplător sau nu, şi–a schimbat şi locul, trecând pe un fotoliu aflat la distanţă aproximativ egală de cei

doi bărbaţi. Nu mai păstrează nimic din emoţia iniţială, făcând faţă, oarecum blazată, unui protocol oarecare. Unde sunt adorabilele ei izbucniri imprevizibile, care–l făceau pe Martin să se topească de încântare, lăsându–i impresia că improvizează şi că se alintă? Îi plăcea să se joace – un copil mare şi deloc cuminte, hazardându–se, de dragul unui capriciu de efect ori a unei impresii pe care o vroia şocantă, la cele mai surprinzătoare şi nostime giumbuşlucuri. Ce a mai rămas din acea Ariană... aşa cum o ştia şi o păstrase el în suflet? Vorbeşte afectat, sigură pe ea, dar şi cu un aer de iritare, atunci când trebuie să contrazică ori să critice ceva. Din toate gesturile sale – măsurate, trădând pe alocuri o plictiseală vecină cu blazarea – descoperi o femeie plină de certitudini mărunte, superficiale, pe care nici măcar nu încearcă să le machieze spre a arăta altfel. Dacă ar căuta un cuvânt care să o definească azi, acesta ar fi, cu siguranţă, suficienţa. Copii nu au; asta i–o spusese în treacăt, încă de la una dintre primele lor întâlniri, Dragu. L–ar interesa enorm să–şi dea seama ce înseamnă, pentru ea, această căsnicie, despre care nu ştie nici de când durează, nici cum s–a ajuns aici. La o primă privire –superficială şi subiectivă, marcată inevitabil de avatarele trecutului – nu pare a depăşi nivelul unei suportabilităţi solide, civilizate, dar atât.

Condusă de ea, conversaţia alunecase – pe nesimţite – spre fleacuri convenţionale, debitate conjunctural, doar ca să treacă timpul. Generalităţi neangajante şi imprecise, constatări, automatisme, insignifiante comentarii... ici şi colo câte un crochiu de întrebare („Sper că nu vă deranjează aromele de anason...“) care nu cereau, dar nici nu aşteptau vreo replică. Cel mult o interjecţie amabilă, impersonală şi neutră. Intimidat şi oarecum resemnat, doctorul încearcă senzaţia de a fi nimic altceva decât un corp străin. Se străduieşte să rămână, totuşi, amabil şi prezent. Nu trebuie, cu nici un chip, să–şi trădeze în vreun fel dezamăgirea care a început să–l cuprindă. Apelează la trucul obişnuit în astfel de situaţii, preferând să admire, ipocrit, ambientul. Dincolo de vorbe, nu izbuteşte însă – oricât ar încerca – să descopere, în modul de concepere şi decorare a acestuia, nimic din firea deschisă, neconformistă a Arianei. Aici domină, în exces, obiectele. Multe şi pretenţioase, culese parcă sârguincios, chiar lacom, din revistele de specialitate. Curios, dar interiorul acesta nu transmite nimic din ceea ce ar trebui să însemne stăpâna casei. Totul exhibă bunăstare, dar nimic mai mult. Despre vreo notă personală, de sensibilitate sau originalitate, nici nu poate fi vorba. A, ba nu!... Tapetul fotografic de deasupra nelipsitului şemineu înfăţişează, totuşi, ceva mai deosebit. Ziduri solide, medievale, turnuri de apărare, arcade, străduţele înguste şi silueta unei catedrale gotice impunându–se şi dominând, de pe înălţimea ei, totul în jur. Sighişoara!?... Ar însemna că, totuşi, cealaltă Ariana a păstrat măcar ceva – în fond, locul cel mai dureros – dintre cele foarte puţine pe care apucaseră să le străbată împreună.

– Nu, vă înşelaţi. Domnul Dragu se simte obligat să–i sară în ajutor cu corectura necesară. Şi o face de pe aceeaşi poziţie corectă, exactă, fadă. E Schlissenburg... un orăşel nemţesc din landul Renania de Nord – Westfalia. Am fost invitaţi acolo, într–o scurtă vacanţă, de către un asociat de–al meu. Vreau să spun de–al nostru, căci eu şi soţia mea lucrăm împreună. Ne–am simţit foarte bine – greşesc, draga mea?... Ea a ţinut, din cauza asta, să aducă un colţ din el acasă. Femeile au, câteodată, mici slăbiciuni sentimentale. Da... poate că, pe undeva, aveţi şi dumneavoastră puţină dreptate. Eu ziceam că seamănă cu Stein am Rhein–ul elveţian dar... parcă aduce pe undeva şi cu Sighişoara noastră, adaugă el ca pentru a–i face plăcere invitatului.

Ariana nu intervine deloc, preferând să–şi admire cu atenţie vârful pantofului pe care îl bâţâie, absentă. Ar fi putut să spună ceva, dar preferă tăcerea. S–a plictisit. Sau consideră că nu are

rost să continue în nici un fel jocul cu trecutul. Înţelepciune sau prudenţă? Poate că este mai simplu. Chiar mai confortabil pentru ea. Elveţianul a avut timp să o observe cum s–a închis, ca într–o carapace. Nu–i poate scăpa nici răceala politicoasă, chiar lipsa de afecţiune dintre gazdele sale. Oricât ar fi de marcat, de tulburat, îşi dă seama că nu comunică unul cu altul. Sunt doi parteneri, nu doi soţi. Cel puţin asta este imaginea pe care o afişează. Nu se străduiesc cu nimic să o îmbunătăţească. Nu pot... nu vor... Cine ştie? Atunci de ce mai stau împreună?!...

Atmosfera a devenit inertă, aproape apăsătoare. Odată depăşit şocul surprizei, Ariana a preferat evident neimplicarea, distanţa. Bruma de complicitate încropită iniţial se topise cu repeziciune. Trebuie să se dea bătut şi să accepte – acum, după atâţia ani de căutări, de temeri şi speranţe mereu infirmate – că a găsit o altă persoană. Atrăgătoare şi elegantă, stilată, poate chiar fermecătoare pe alocuri. Dar, în acelaşi timp, cerebrală, versată, cu un foarte riguros şi eficient control asupra propriilor afecte şi reacţii. Eissler a aşteptat degeaba să o audă aducând vorba despre profesia ori, măcar, preocupările ei. Până şi micile lui provocări au rămas fără efect. Evoluează corect, lunecând deliberat, cu nonşalanţă rece, pe lângă tentativele lui de abordare dincolo de limitele mondenităţii curente. Martin se simte marginalizat... în plus. Oricum, s–au epuizat repede, nemairămânând nimic din timidele sechele de curiozitate pe care îşi făcuse iluzia că le–ar fi distins sub semnul unei iluzorii complicităţi. Ar trebui să–şi revină, să se destindă, să iasă de sub tensiunea inutilă. Constată însă că îi este imposibil. În compensaţie, încearcă să se convingă că ar fi mai bine aşa. Măcar a scăpat de echilibristica periculoasă, oricând detectabilă de o persoană atentă şi abilă, ca Dragu. Indiferent cum ar fi acesta, lui unul i–ar fi extrem de neplăcut să–l vadă lezat. Nu există ofensă mai mare pentru un bărbat normal, serios, civilizat, decât să descopere că oaspetele pe care l–a adus în casă se arată interesat de nevastă–sa. Iar când aceasta ar mai şi răspunde unei asemenea provocări – chiar pe baza unui precedent atât de delicat cum este cel dintre Martin şi Ariana – situaţia poate degenera, eşuând direct în promiscuitate. Nu, nu... Categoric că, dintre ei, actuala doamnă Dragu a procedat cel mai adecvat situaţiei date. Oricât l–ar contraria sau l–ar durea acest comportament – până la urmă, poate că e mai bine aşa.

Pentru o vizită de acest gen, s–a făcut deja târziu. Deşi conştient de asta, musafirului îi vine greu să renunţe. Conversaţia lâncezeşte, iar Ariana nu mai face nici un efort să o revitalizeze. Oboseala i se citeşte cu uşurinţă pe chip. I s–o fi părând lui sau seamănă acum cu Amélie, când vine de la gărzile de noapte, tracasată şi fără nici un chef de comunicare? Epuizare – iată cuvântul ce se potriveşte perfect întregii situaţii. Doar Şerban Dragu se îndeamnă să–i mai facă faţă, cu o înverşunare demnă, eventual, de cauze mai bune. Dacă dumnealui ar lipsi fie şi numai câteva minute, atât cât durează un mers la toaletă... poate că ar încerca să–i spună Arianei şi altceva în afara stupidităţilor care au umplut până la refuz această seară. Dar, fără a bănui nimic din ce–i trece prin minte elveţianului, acesta continuă să stea neclintit în fotoliul său, ca un cerber îndatoritor. El însuşi, e nevoit s–o recunoască măcar pentru sine, se scufundă tot mai accentuat într–o stare de derută somnolentă, simţindu–se inutil şi caraghios. Deocamdată, e destul pentru fiecare dintre ei. Cel mult, la viitoarea călătorie, să se întâlnească din nou cu ea... cu el. Atunci va fi pregătit să se comporte şi el de parcă nimic nu s–ar fi întâmplat.

Se ridică, pentru rămas bun. Insistenţele lui Şerban Dragu, spre a–l convinge să mai rămână, evidenţiază, prin contrast, placiditatea soţiei sale. Din toată atitudinea ei, nu se face

remarcată decât o indiferenţă somnolentă, agasată.

De ajuns. Ora foarte matinală la care va trebui să fie pe aeroport, a doua zi dimineaţă, înseamnă cel mai convingător argument.

– Cum... plecaţi chiar mâine?! Dar de ce atâta grabă... nu vă place la noi, în România?

O nuanţă, de abia perceptibilă, de falset se suprapune peste surprinderea autentică. Cine să mai înţeleagă ceva, din tot acest joc aiurit?

– Şi eu, care eram convinsă că mai rămâneţi...

Au ajuns deja, cu toţii, lângă uşă. Prea târziu... Se scuză glacial, pretextând obligaţiile deja asumate, care îl aşteaptă la Geneva.

– Acum, că am apucat să ne cunoaştem, mă gândeam că... poate... ne şi împrietenim. Dacă nu cumva sunt exagerate aşteptările mele.

Ea s–a înviorat dintr–o dată, cu tot voalul ce–i acoperă vocea, trădând oboseala acumulată. Se poate vorbi, chiar, despre preluarea unei iniţiative, la care păruse a fi renunţat. Bărbatu–său intervine, mustrând–o cu blândeţe contrafăcută şi explicându–i că domnul doctor are şi alte activităţi, mult mai importante, care–l acaparează de fiecare dată.

– Din păcate, preocupările noastre sunt cel mult tangenţiale, subliniază el cu o falsă detaşare, parcă cerându–i elveţianului necesara dezminţire sau măcar o corectură, o nuanţare, ceva. Apoi adaugă, după ce se convinge că nu poate fi vorba despre aşa ceva.

– Aaa... dacă vom ajunge vreodată să ne intersectăm... ori chiar să conlucrăm în vreun fel...

Zâmbete la fel de convenţionale, jumătăţi de frază rostite formal, în aşteptarea maşinii, chemate să–l transporte acasă pe Martin. Cei doi bărbaţi au rămas singuri afară, pe peronul mozaicat, schimbând ultimele vorbe, răsuflate şi epuizate. De câteva minute, Ariana a dispărut, strecurându–se înapoi, în casă, fără să spună nimic. Încă o bizarerie comportamentală. Dar M.E. a decis deja, în sinea lui, să nu se mai mire de nimic. Este aproape la fel de obosit, năucit, excedat, ca după precedenta întâlnire cu Dragu. Doar că, atunci, ispita se numea Manuela. Alt comportament – altă calitate...

Iat–o revenind, la fel de surprinzător. Este zgribulită, cu toate că – spre a contracara răceala nopţii – s–a înfăşurat într–un şal larg. Seamănă acum cu o arăboaică ascunsă sub veşmântul protector, mă rog, sub partea inferioară a acestuia, căci feregeaua lipseşte. Soţul o măsoară atent, contrariat de noua şi prea puţin obişnuita ei înfăţişare.

– Te ştiam mai călită, dragă Magdaleno. Ce–i cu tine?... Ia uite, mai şi tremuri! O îmbrăţişează tandru, lipind–o de el spre a–i ceda din căldura corpului său. Din această ipostază familiară i se adresează elveţianului.

– Dacă acceptaţi să vă conducem noi până acasă... cu cea mai mare plăcere. Nu te–ar tenta o plimbare nocturnă, în compania doctorului Eissler, draga mea?

Propunerea – involuntar provocatoare dacă îl excluzi din combinaţie pe însuşi cel care a avansat–o – ascunde o ispită. Naivitatea emitentului, plus complicitatea lor secretă... o transformă – fie şi numai la modul virtual – într–o gafă absolut magnifică. Ariana nu reacţionează. A rămas indiferentă, sub braţul ocrotitor al bărbatului ei. Arată, mai curând, nerăbdătoare să–i întindă străinului mâna şi să încheie astfel cât mai curând episodul acesta tulburător, căruia nu–i mai face faţă.

Cât despre el – pare trezit după o anestezie generală. Sau după un drog al cărui efect a trecut, lăsându–l pradă stării de „jeg pe suflet“. Resimte pustietatea nopţii care va urma şi–i va umbla dureros prin muşchi şi oase. Se aruncă, aproape masochist, în faldurile ei reci. Are nevoie de linişte, ca să pună

în ordine şi să analizeze, cu obiectivitate, rezultatele acestei lovituri de teatru... complicaţiile pe care le generează noua stare de lucruri, aşa cum se prezintă ea astăzi. Un fior l–ar atrage spre Ariana... dar nu cea de acum, ci către imaginea ei, aşa cum a păstrat–o el. Cât mai au în comun una cu alta? Rămâne de văzut...

Mulţumirile, pentru primirea de care s–a bucurat, sună glacial, evitând deliberat orice accent sentimental sau nuanţă de complicitate. Şi, cu atât mai puţin, vreun angajament de viitor. Strângerea de mână a amfitrionului este puternică, deosebit de cordială. Şi însoţită de amabilităţile obişnuite. Nevasta lui se mulţumeşte să îl privească alb, parcă chiar vag agasată de prelungirea momentului. Ce mai aşteaptă şi ăsta? Parcă spre a scăpa odată de el, se hotărăşte în ultimul moment să–şi scoată mâna de sub şal, întinzându–o spre a–i fi sărutată, după obiceiul galant–oriental, încă la mare preţ prin aceste locuri. Din pumnul aproape strâns, în palma lui alunecă un ghemotoc de hârtie strecurat cu grijă, dar şi cu o certă îndemânare. Un semn? Un mesaj? Vreun număr de telefon?!... Va putea vedea doar când va rămâne singur.

XXVI

A plecat. Încă o dată. Se vor mai întâlni? Probabil că da. Este, aproape sigur, şi întrebarea care–l frământă pe bărbatu–său acum, chiar dacă sub alt aspect – cel practic, lucrativ... urmărit de el. Asta admiţând că îl poate frământa, vreodată, ceva.

Acceptase să rămână sub îmbrăţişarea lui formală, numai până când maşina care–l luase pe Aimé s–a pierdut în întunericul nopţii. După care s–a scuturat rapid, oripilată. Nu mai tremura. Ghemotocul de hârtie ajunsese cu bine la destinaţie. Din acest punct de vedere, putea fi pe deplin liniştită – Şerban nu observase trucul. Cum ar fi reacţionat, oare, în eventualitatea că neîndemânarea ei, precipitarea sau – pur şi simplu – incapacitatea adresantului de a intra în combinaţie ar fi zădărnicit manevra, dând–o în vileag? Spre norocul ei, nu mai are rost să–şi bată capul cu presupuneri şi ipoteze. Rămân, şi aşa, destule de clarificat.

Este, din nou, servitoare. Una silnică, precipitată, sâcâită. Debarasează. S–a descotorosit de stil, de tăvi, de cărucior... Şi–a aruncat inclusiv pantofii din picioare, o strângeau prea tare. Cară – vase, resturi, scrumiere – cum apucă: de–a valma, băgate unele în altele. Putea să le lase acolo, claie peste grămadă. Dar simte nevoia unei descărcări nervoase. Bufneşte, trânteşte totul direct în chiuvetă, fără a se mai osteni să le bage în maşina automată de spălat. Treaba menajerei, mâine dimineaţă...

– Ei, doamnă... cum ţi s–a părut neamţul meu? Până la urmă, văd că nu ţi–a picat chiar atât de–a–ndoaselea.

Ca întotdeauna când scapă de musafiri, soţul ei simte nevoia să–i întoarcă pe toate părţile, să–i bârfească fără nici o reţinere sau limită. Neam prost... S–a descotorosit de cravata de la gât şi s–a repezit să ciugulească cu lăcomie ce a mai rămas, cât de cât întreg, pe platouri şi farfurii. Vorbeşte cu gura plină, hăpăind de zor şi lingându–şi scurt, cu aplicaţie, degetele. Dezgustător...

– Mă auzi, Ariano? Te–am întrebat ceva, dacă nu mă–nşel...

Nu atât tonul, cât apelativul folosit, îi fulgeră neplăcut urechile. Ce i–a venit să o strige pe numele interzis? Azi dimineaţă, la telefon, se oprise la jumătatea lui. Un „Ari“ scăpat,

ca preambul galant înaintea agresivităţii triviale. Acum a mers până la capăt, ba i–l mai şi maltratează cu vocativul vulgar, insuportabil. Parcă ar striga slujnica: „N–auzişi, Leano?“. Revine în living, ca să preia ultima tranşă – sticlele, paharele… Încearcă să se concentreze strict pe manualitatea operaţiunii – pretext ideal pentru a justifica ezitarea: să–i răspundă sau nu? Pe de o parte, fireşte, ar fi îmboldită să lege conversaţia despre Aimé. Numai astfel ar putea afla de la bărbatu–său acele informaţii care o interesează mai mult ca orice: cum l–a cunoscut? De cât timp? Ce are de gând cu el pe mai departe?… Abia acum realizează că, pe parcursul întregii seri, nu au discutat deloc despre vreo afacere prezentă sau viitoare. Nimic despre fundaţie, importuri, comisioane sau altceva de genul ăsta. Cum dracu'?… Doar pentru aşa ceva a tras de el, s–a pregătit cu tot dichisul. Nici un dubiu, în privinţa asta. Şi atunci… pe ea de ce a mai chemat–o?! În nici un caz pentru că i–ar fi fost dor. Atunci…? Încă un mister comportamental, pe lângă atâtea altele.

După ce i–au trecut prin cap toate acestea, cel mai potrivit pentru ea ar fi să–l evite. Nu e deloc exclus ca, agăţând–o astfel în discuţie, să pregătească, cu perfidia–i bine cunoscută, atacul principal: Feldioara, Odetta, Silviu. O avertizase, când a sosit acasă, că aspectele celelalte le vor clarifica „la timpul potrivit“. Or, momentul de acum este, cu certitudine, cel mai nepotrivit. Din punctul ei de vedere, desigur. Ca o chelneriţă excedată de faptul că ultimul client rămas în local nu pleacă şi nici nu–i dă pace, părăseşte încăperea fără să–i acorde vreo atenţie. Să stea naibii acolo, tolănit în filmul erotic cu care tocmai se delectează, după ce a lins, ca mitocanul, blidele. Ea trebuie să facă altceva… spre a evita tocmai acel „ceva“ care–l absoarbe pe el în momentul de faţă. Repede, să încheie socotelile menajere şi să rămână singură cu ale ei.

Ţi–ai găsit!… Când zicea că a scăpat, se trezeşte cu el. Mişcări imprecise, respiraţie greoaie, privire răsucită pervers, ameninţător; o cunoaşte, ştie prea bine că are de ce se teme. Cloceşte întotdeauna ceva, când te fixează astfel. Broboanele de sudoare, prelinse de sub frunte către bărbia dublă şi, de acolo, mai departe, pe gât, completează portretul deloc atrăgător.

– Faci pe muta… ai?

Stă acolo, proţăpit în cadrul uşii, sprijinit cu cotul de canatul acesteia. Neglijenţa aparentă a poziţiei nu poate ascunde scopul urmărit – i–a blocat ieşirea.

– Şerban, sunt obosită… Crede–mă! Sunt multe de spus, de explicat… poate şi de terminat, în fond. Dacă ţii neapărat, dau socoteală, recunosc ce–i de recunoscut… dar nu acum. Las–o pe mâine dimineaţă. Te rog!…

O sclipire scurtă, imprecisă îi animă, pentru o fracţiune de secundă, fizionomia. Ceva între ferocitate şi tandreţe. Se stinge, însă, imediat. Ca şi cum n–ar fi fost…

– Am spus eu ceva de amant, de adulter, de… restul? Vezi că eşti cretină?

Ştie că nu suportă insultele, vorbele grele. Tocmai de aceea i le serveşte perfid, rostite aproape şoptit, amestec savant de duioşie ipocrită şi sadism tăios. Ca şi cum i–ar părea rău de ceea ce spune… dar importanţa conţinutului îl obligă să o facă.

Stă în faţa lui, ca o elevă prinsă copiind la teză. Urmează morala de rigoare, mâhnirea perversă, apoi reproşurile din ce în ce mai vehemente, până la indignarea incandescentă care justifică sancţiunea – după standardele lui, una meritată, incontestabilă şi inevitabilă. A făcut ultimul pas înapoi. Se sprijină cu fundul de marginea rece a chiuvetei. Ţine ochii în jos, refuzând înfruntarea. Numai două degete de la mâna stângă îşi fac de lucru asupra unuia de la cea dreaptă, în căutarea unei pieliţe rebele.

– Vezi care este diferenţa dintre noi doi? Eu nu intenţionam decât să discutăm calm, deschis… dacă ai fi în stare, cerebral.

Să–mi spui verde–n faţă ce te preocupă – sau te nemulţumeşte – ce simţi, cum vezi lucrurile... Poate că le ai şi tu pe ale tale... e normal aşa. Cine nu le are?

Continuă să–l audă, dar refuză să–l şi vadă. Şi tonul, şi conţinutul predicii o miră, dar nu o conving nici de sinceritatea, nici de bunele lui intenţii. Tot ce aşteaptă este să scape. Să rămână singură. Chiar şi aici, în bucătărie.

– Bine, pricep. Nu ai chef să–ţi deschizi sufletul. Nu–i nimic, se întâmplă. Dar nici nu poţi să stai aşa blocată, crispată. Dăunează la sănătate, draga mea. Visezi urât la noapte. Ce–ar fi, atunci, să–ţi deschizi altceva? Să zicem... sexul!

Asta era. Falocrat scârbos, după toate câte s–au întâmplat în ultimele zile... îl excită frustrarea. Sau simte că ar putea să o piardă?

– Vezi că mă judeci eronat? Iarăşi! Crezi că vreau să mă dau la tine. Te înşeli, fetiţo...

O apucă brusc, printr–o mişcare abilă, trăgând–o spre el. O strânge puternic. Simte că nu i se poate opune, îi lipseşte forţa fizică. Ce să facă? Închide ochii încearcând să şi–l imagineze pe Aimé. Bărbatu–său o ţine zdravăn, cu o singură mână, care funcţionează ca o frânghie. Cealaltă i se plimbă prospectiv, dar nu senzual, pe corp, inventariindu–i zonele erogene. De neînţeles, însă, nu se arată deloc excitat, doar încrâncenat.

– Şerban... ce vrei tu acum de la mine?

Se lasă moale. Învinsă. Fie ce–o fi... În definitiv, s–a obişnuit.

– Un fleac. O informaţie...

Degetele lui au apucat–o şi o strâng, ca într–o menghină dură, implacabilă, de bărbie. Aşteaptă să deschidă ochii. Nu are cum să reziste.

– Te–ai culca cu tipul ăsta, nu–i aşa? Cu neamţul... pardon: elveţianul.

Ultimele vorbe le–a rostit şoptit. Tăios.

Linişte. Îl priveşte cu mirare. Apoi cu repulsie. Se confruntă amândoi într–o tăcere tensionată. Corpuri încordate, vibrând de oroare şi de ură.

– Fără să fie nevoie. Fără să ţi–o ceară nimeni – nici soţul, nici societatea, nici patria. Citesc asta pe faţa ta. Nu te osteni să negi. Fute–te! Nici nu ştii ce serviciu îmi faci...

– Du–te dracului!

I–a scuipat–o în faţă. Simetric. Scurt.

Găseşte apoi forţa necesară spre a se smulge din strânsoarea lui. Fuge în dormitor, trânteşte uşa şi o încuie răsucind de două ori cheia în broască. Cu două zile în urmă, o violase pe neaşteptate. Legitim. De faţă cu Aimé, fusese obligată să suporte gestul matrimonial – tandru, ocrotitor... Destul. Reprezentaţia s–a terminat. Publicul a plecat.

În sfârşit, singură. Liberă să–şi rememoreze, să recompună pe îndelete detaliile halucinantei întâlniri. Să descoase cu atenţie toate elementele, vizibile şi invizibile, să le analizeze, să le înţeleagă. Trecutul recent înseamnă timpul ideal pentru un asemenea demers. Ba nu. Dacă e prea devreme?... Se află, încă, sub imperiul emoţiei. Trepidează toată. În ea s–a revărsat, abia acum, toată energia comprimată pe parcursul serii. S–a ţinut tare. Sub masca plictiselii politicoase, a oboselii purtate cu decenţă, clocoteau intens gânduri şi impulsuri năvalnice, contradictorii. Tăietura decisivă, care a imprimat croiala comportamentului ulterior, s–a săvârşit într–o secundă... două; cine le–a putut măsura? Distanţa dintre recunoaşterea lui Aimé şi modalitatea cum l–a abordat poate fi comparată cu doi electrozi, din tensiunea cărora urmează să se producă, inevitabil, descărcarea scânteii. Ei bine... a evitat acest lucru, cu o stăpânire de sine impecabilă. Calculul rece, logic se substituise, aproape spontan, pornirii afective. Între trăirea spontană, sinceră şi infiltrarea în angrenajul neaşteptat, dar cu atât mai fascinant, a ales varianta mai complicată, dar mai

prudentă: prefăcătoria. Bărbatu–său nu trebuia, sub nici un chip, să bănuiască – darămite să surprindă – cel mai mic indiciu din trecutul lor. Destul că, printr–o conjunctură blestemată, devenise beneficiarul. Titularul de contract – încă în vigoare. Poate, mai târziu, după ce se vor fi lămurit între ea şi Aimé toate reperele rămase în suspans, lucrurile vor lua alt curs. Până acolo, însă, era obligată să avanseze cu cea mai mare grijă. Să deducă, să pipăie, să afle... să se convingă. Şi–a tras instantaneu masca inocenţei şi a interpretat impecabil (era sigură... până acum câteva minute) rolul femeii de lume, obligată să suporte elegant una dintre banalele îndatoriri mondene.

Aşezată pe taburetul moale din faţa oglinzii de la toaletă, se demachiază. Dă jos, îndepărtând unul după altul straturile suprapuse de fard. O face cu mişcări stereotipe, dar moi, dezlânate. Nu se grăbeşte să ajungă la capătul operaţiei. De sub bucăţile de vată înmuiate în pomada cosmetică reapar, una câte una, trăsăturile. Schimbate, deteriorate, urâţite... Timpul. Opera lui. Ce s–ar face fără aceste smacuri scumpe, dar din ce în ce mai necesare? Ce ar fi descoperit Aimé dacă, pornită cum era împotriva mitocanului de bărbatu–său şi a nesuferitului său invitat, ar fi dus până la capăt intenţia plină de ciudă, răzbunătoare, de a apărea nemachiată şi îmbrăcată în ţinută lejeră – blugi sau chiar un halat de casă, invocat ca scuză şi remediu pentru o indispoziţie oarecare de sezon, răceală, viroză, ulcer? Nici nu vrea să se gândească acum. Noroc că nu o obligă nimeni la asta. Severă, oglinda îi răspunde fără menajamente la absurda întrebare. Cearcăne destul de adânci şi urâte, riduri tot mai vizibile şi mai greu de astupat, o mulţime de imperfecţiuni, mai mici sau mai mari. Grav e că cer tot mai multă osteneală, talent şi bani pentru a fi ascunse. Asta e... Dacă nu le poate veni de hac, măcar să nu le mai vadă. Degetele se apropie febril de ochi, acţionând cu îndemânare şi culegând – mai întâi pe cea din stânga, apoi din dreapta – lentilele de contact. Fără ele, arată altfel. Depinde nu cum eşti, ci doar cum te priveşte cineva.

Toc! ... Toc...Toc!! Din nou, bătăile în uşă. Şerban. Ştie şi asta – că nu le suportă, că are oroare de zgomotul lor. Ei, şi ce dacă? Insistă. N–are decât. Va insista şi ea, în celălalt sens, făcându–se că nu le aude. Poate să creadă ce pofteşte – că doarme, că şi–a vârât capul sub pernă sau a sărit pe geam... orice. Treaba lui. A ei s–a terminat. Şi–a îndeplinit datoria. Venise imediat de la Feldioara. Suportase, fără să crâcnească, umilinţa jignirilor şi a şantajului. S–a supus. Îl lăsase acolo pe Silviu, de pe care tocmai căzuse vopseaua. Nu semăna deloc cu originalul... peste care avea să dea, uimitor, câteva ceasuri mai târziu! La orice s–ar fi putut aştepta, numai la una ca asta – nu. Auzise de câteva ori, în treacăt, despre „neamţul" lui bărbatu–său. Nu o interesa. Combinaţii obscure, întortocheate, cu bătaie lungă... urmărind, ca de obicei, altceva decât lăsa el să se creadă. Cunoştea stilul – marca firmei, reţeta succesului. Tot drumul de întoarcere căutase să şi–l configureze: corpolent, bonom şi ghiftuit, superficial. Portretul robot se împlinea cu pântecul proeminent, respiraţia dispneică, vorbirea dezlânată, morocănoasă. Hipopotamul. Rinocerul de la finanţe – versiunea ... sau perversiunea de import.

Se afla la etaj, când i–a auzit prima oară glasul. Conversaţia se desfăşura pe un ton lejer, dar nu lipsit de vigoare. Până la ea, ajungeau numai unele frânturi, absorbite pe cornetul acustic al casei scării. Muzica lui Paganini, care îi inducea de fiecare dată o disponibilitate afectivă specială, contopea totul într–un halou imprecis, mai curând suportabil, dacă nu chiar agreabil. Până aici, temerile îi erau infirmate. Cu atât mai bine. S–a oprit preţ de câteva momente, în trecere dinspre baie către dormitorul ei, reţinută de sunetele concertului de vioară. Ce chestie!... Îl ascultase pentru prima oară la filarmonică... era împreună cu

Aimé şi nu aveau unde să se adăpostească, într–o seară mohorâtă de martie. De atunci, îi rămăsese la suflet. A căutat discul, trebuind să se mulţumească, la început, doar cu o casetă, şi aceea înregistrată în condiţii proaste. Apoi şi–a cumpărat – ţine minte şi acum magazinul mic, înghesuit într–un demisol de pe Via Veneto din Roma – CD–ul după care tânjise atâta. Cum de–l nimerise tocmai pe ăsta mocofanul de Şerban, ale cărui gusturi necioplite nu depăşeau cântecele de fanfară şi hip–hop–ul? Pesemne că aşa s–a brodit. Cu atât mai bine – muzica a fost cea care izbutise să–i înmoaie dispoziţia. Fredonând, şi–a ales rochia neagră, mulată pe bust, scoţându–i în evidenţă sânii, care făceau întotdeauna o excelentă impresie bărbaţilor, şi curbura accentuată a taliei, evazându–se apoi înspre şoldurile pe care se muncea să le păstreze între limite rezonabile. Schiţase chiar câţiva paşi de dans... o piruetă, un zâmbet standard de control... apoi şi o strâmbătură acră, poate va fi nevoie să–şi etaleze tot repertoriul.

Coborând spre living, o reţinuse timbrul, parcă cunoscut, al vocii. Aaa... nu. Iluzie fonică, datorată fantasmelor ei, răbufnind când şi când, prin asociere cu vreun alt element – cum era, în acel moment concertul. A redeschis ochii, încercând să–şi revină şi să îndepărteze comparaţia tentantă, spontană, irepresibilă. Îşi cunoştea prea bine reacţia–marotă, prin care îi căşuna să stabilească asemănări forţate cu iubitul dispărut în condiţii atât de dramatice, de traumatizante pentru ea... şi care aveau ulterior să–i influenţeze direct traiectoria vieţii. Îşi promisese că nefericitul de Silviu avea să fie ultima experienţă de acest fel. Ce rost are să tot persevereze, lăsându–se înşelată şi atrasă de nimic altceva, în afara propriilor aiureli? Şi totuşi... nu! Ceea ce zărea din spate era cu adevărat o siluetă zveltă şi armonioasă. Pe măsură ce se apropia, coborând treaptă după treaptă, capul frumos desenat, cu părul scurt, de culoarea grâului copt şi ud... umerii largi... spinarea dreaptă, dar nu rigidă... toate recompuneau perfect imaginea pietrificată în memorie. Pas cu pas, ezitant şi avântat în acelaşi timp, îndoielile se învălmăşeau alături de câteva nădejdi, făcând loc unei emoţii buimace. Şerban s–a ridicat în picioare, îndeplinind automat ritualul ridicol de a–şi încheia nasturele de la sacou. Se priveau pe deasupra oaspetelui care, aşezat cu spatele, continua să stea, neştiutor, între ei. De sus, imaginea soţului i–a apărut teşită. Nu mai păstra nimic din masivitatea şi aroganţa cu care domina întotdeauna, impunându–se asupra celui din faţa sa. În schimb, celălalt... Doamne, Dumnezeule... era cu putinţă aşa ceva? Era. Ba nu! De câte ori nu i se năzăriseră asemănări iluzorii, rod al unor reflexe imaginative, care îi declanşau instantaneu adrenalina, sfârşind întotdeauna prin a se dizolva de la sine, câteva clipe mai târziu? Forţându–se, a mai stors din ea bruma de energie necesară spre a se sustrage ameţelii care o cuprinsese, apoi să rostească, în franceză, salutul obligatoriu. Îi ieşise perfect: impersonal, protocolar, gâtuind surescitarea incandescentă, răvăşind–o pe dinăuntru. Jocul magistral, interpretat în acele secunde – cele mai grele din toată seara – o umple acum de auto–admiraţie. S–a ţinut tare, nelăsându–se târâtă de impulsul devastator, simultan recunoaşterii. Creierul a câştigat disputa cu inima, rezolvând dilema contextuală supra–acută: ne–am mai văzut sau... acum e pentru prima oară? Oscilase câteva momente lungi, încordate şi – poate – penibile pentru orice observator din afară. Prima variantă presupunea explicaţii pentru Şerban. Mincinoase, încâlcite, fragmentate, incomplete... nu. În nici un caz! Pe de altă parte, nu ştia cum să–l ia nici pe celălalt. Ultimul semn de viaţă primit de la el fusese cu un deceniu în urmă. Un mesaj impersonal, dur şi ireversibil, menit să–i reteze curajul de a îndrăzni să mai dea vreodată ochii unul cu altul. N–avea ce face... A preferat să simuleze inocenţa – mai comodă, mai lipsită de complicaţii,

lăsându–i răgazul să se dezmeticească, să vadă pe ce lume se află. „Sunt onorată să vă cunosc!" se substituia, prudent şi oportun, primejdioasei uluieli, riscând să scape de sub control, luând–o la vale ca un torent, o avalanşă de vorbe: „Tu?!!... Cum ai ajuns aici?... Unde te–ai ascuns?... De ce mi–ai trimis scrisoarea aia blestemată?... Ce te–a determinat să o faci?...". O bombă amorsată de o veşnicie şi din care întrebări vechi, chinuite şi deformate, reluate de mii de ori, ar fi explodat împroşcând totul cu schijele rezultate. Nu era nici timpul, nici locul să le elibereze dintr–o dată, în prezenţa nedorită a celui mai nepotrivit martor din câţi ar fi putut exista...

Aşa că s–a străduit să arate detaşată şi indiferentă. Parcă plutea. Aerul pentru respirat se terminase. O morişcă stricată i se învârtea nebuneşte în cap. Străbătuse cei câţiva paşi într–un interval de timp dilatat la infinit, atentă să nu se împiedice, să nu se clatine... să nu–i cadă grimasa zâmbitoare de pe chip. Atingerea care a urmat fusese electrizantă. Două mâini de gheaţă, crispate şi umede, încercau să simuleze şi să se oprească la limita gestului protocolar stereotip. Totul, printre nişte vorbe ce nu–şi puteau permite să se abată de la o convenţie încă inexistentă, dar care era obligată să funcţioneze fără greşeală, în prezenţa neştiutoare a unuia ca Şerban!...

Ceea ce urmase primului contact direct trebuia să–i respecte cu stricteţe premisele. Nimic nu mai putea fi schimbat. Erau nevoiţi să joace, să mimeze, să simuleze un comportament de lume – firesc, agreabil, detaşat. Constatase, încântată, dar şi îngrijorată în acelaşi timp, că, la acest capitol, îi era superioară lui Aimé. Deşi departe de a–şi fi revenit în urma şocului, acum e sigură că reuşise să–l depăşească cu bine. Adică fără să–şi lase soţul să sesizeze nimic din substratul adânc şi complicat al acestei relaţii. Uite că s–a înşelat...

Dăduse peste cap whisky–ul din paharul lui, ca o beţivă înrăită. Nu s–a sinchisit de impresia pe care o face pentru moment. I–ar fi recomandat şi fostului iubit acelaşi remediu, când l–a văzut cum se bâlbâie, repetându–i numele la nesfârşit, fără a izbuti să–l lege de altceva. A răsuflat uşurată, în cele din urmă, când el se prinsese de ideea muzeului... despre care îi povestise, încă de la prima lor întâlnire, o sumedenie de elemente fascinante, pe care ea le ţine minte şi acum, pe dinafară: despre bătrânul elveţian – Gustave Revillod se numeşte! – niciodată căsătorit, care a vrut să rămână, totuşi, ceva în urma vieţii lui... Palatul numit Ariane, nu după numele unei iubiri nefericite, ci după cel al mamei sale... colecţiile de ceramică... parcul superb, chiar în vecinătatea Palatului Naţiunilor... Uite ce bine a învăţat lecţia! În timp ce el dădea, caraghios, din mâini, neştiind ce să mai facă cu ele, profitase de ocazie ca să–i observe cu atenţie degetele. Nu toate... Dar răsuflase uşurată constatând absenţa verighetei. Ulterior, a profitat de mersul la bucătărie spre a se descotorosi şi ea de bijuteria scumpă, din aur cu platină. Se fălise destul cu strălucirea ei mată, semn al valorii de piaţă ridicate... a smuls–o cu o repulsie tardivă, dar demnă, ascunzând–o printre furculiţele dintr–un sertar. Gest doar în aparenţă mărunt, mai mult simbolic, a cărui adevărată dimensiune putea fi apreciată numai de către cine îi cunoştea pasiunea lacomă, necondiţionată pentru tot ce înseamnă podoabă. Nici nu are certitudinea că sacrificiul său fusese observat. Păcat... Se liniştise destul de repede, lăsând calculele să tempereze, dacă nu să alunge emoţiile. Abilitatea, chiar viclenia au luat rapid locul exaltării sufleteşti. Pulsul i se domolise, tremurul dispăruse, mişcările redeveniseră naturale. Cum altfel? Unei femei care se respectă nu–i va cădea niciodată mintea în ovare, oricât de sensibile sau de active ar fi ele. Asta rămâne apanajul puştoaicelor neexperimentate, fragile şi – din această cauză – vulnerabile. Trecuse prin faza respectivă, altfel nu ar fi intrat cu el într–un hotel de stat...

S–a redresat perfect, lansându–se într–un joc complicat, pe alocuri subtil, cu resorturi ascunse. Năuceala adorabilă a iubitului ei, care nu–şi revenea deloc din emoţiile care–l năpădiseră, îl făcea pe alocuri simpatic. Acum, însă, privind la rece lucrurile, se teme că stângăciile lui evidente ar fi putut cu greu să scape ochiului versat şi vigilent al stăpânului. Cunoscându–şi prea bine omul, aştepta temătoare atacul decisiv asupra musafirului. Doar îi fusese anunţat; nu avea cum să facă abstracţie de scopul în care fuseseră aduşi acolo. Într–un fel, întâmplător... în altul, absolut intenţionat. Să ştie nemernicul de Şerban cum a nimerit–o în planurile sale abjecte... Din combinaţia celor două determinări, străine una de alta, rezultase tocmai zbuciumul ei. Pe care era nevoită să şi–l păstreze sub cel mai strict control.

Prea multe nu ştia despre planurile elaborate de bărbatu–său în privinţa „neamţului". (De ce l–o fi denumit în felul acesta inexact? Poate, dacă i–ar fi zis „elveţian" ar fi fost mai atentă). Nu avea nici o îndoială, însă, că acesta se afla în faza cea mai periculoasă: aceea a manipulării subtile. Preludiu al trasului pe sfoară – foarte probabil, dar încă nu iminent. În contextul dat, se aflau acum amândoi la mâna ei. Unul trebuia să piardă. Care anume – depinde pe cine va alege ea.

Ca niciodată până acum, Dragu cedase locul lui obişnuit de „vioara–ntâia". Nu numai că se mulţumea cu un rol secund, dar lăsa impresia că e şi foarte mulţumit de o asemenea ipostază, cu totul neobişnuită apucăturilor sale. A mers până acolo încât să–l linguşească vizibil, chiar dacă indirect, pe oaspete, prin ricoşeul provocat al unei formule de prost gust, ceva în genul „Nu ţi–am spus eu că tipul e adorabil?". Aşa era. Doar că ei doi îl evaluau din unghiuri şi ipostaze absolut diferite. O amuza teribil să–l vadă pe Şerban vorbind, pentru prima oară de când îl cunoştea, pe lângă realitate, total în necunoştinţă de cauză... obiect, dar şi subiect al unei confuzii, cu atât mai ruşinoase şi umilitoare cu cât el nu–şi dădea seama în ce ipostază penibilă se află: aceea numită de copii, la joacă, „măgarul la mijloc". Până şi acest fel de subliniere prea apăsată, la care s–a dedat prin întrebarea lui constatativă, nimerea ca nuca–n perete. Tocmai ei să–i ceară confirmarea farmecului lui Aimé!? Pe care, chipurile, dumnealui îi revine meritul de a–l fi descoperit... făcându–i apoi, unei proaste ca ea, favoarea şi onoarea de a i–l prezenta şi da în grijă. O acţiune autoritară, dar la fel de imorală, prin care a obligat–o să participe la întâlnire, fără să–i treacă prin cap ce avea să însemne pentru ea corvoada impusă. Şi cât riscă el de pe urma unei atare combinaţii... Peste formele nedefinite ale propriului chip, aşa cum le distinge acum în sticla străvezie a oglinzii, se suprapune şi se îngroaşă rictusul versatil al lui Şerban, pe care el şi–l consideră, mai mult ca sigur, zâmbet – unul ironic, subtil, caustic. „Te–am avertizat, draga mea, că prietenul meu elveţian este o persoană încântătoare" nu însemna, în subtext, decât că „Am avut dreptate să te smulg de lângă amant, cu toate nazurile tale. Recunoşti acum că a meritat sacrificiul... că e mult deasupra celuilalt?". Aceste încrucişări ascunse, dar cu atât mai dure şi greu de înghiţit, amplificau ipostaza delicată în care se afla, fără să ştie, dragul de Aimé. Dezorientat, străinul încerca pe de o parte să afle, dibuind, ce s–a întâmplat cu ea între timp, oscilând probabil între propriile–i reproşuri şi teama de a nu încălca, prin vreo imprudenţă, convenienţele sociale şi securitatea secretului lor. Imobilizat lângă ea, pe canapeaua unde–l găsise deja aşezat, se foia neputincios, căutând subiecte – adică asocieri, pretexte – prin intermediul cărora să se edifice cât de cât asupra unora dintre întrebările pe care este exclus să nu şi le fi pus, înainte, dar şi după blestemata de scrisoare...

Se felicită de una singură pentru ideea de a–i fi ieşit în întâmpinare, aducând vorba despre Târgu–Mureş–ul primei lor întâlniri, la fel de accidentală ca şi cea de acum. Conexiunile

care urmaseră deveneau, chiar şi pentru cel mai suspicios martor, perfect plauzibile: clinica de chirurgie, în care el operase, iar ea urma practica studenţească... eventualele cunoştinţe comune şi restul – nici una nu depăşea limitele unei zone de interes public, în interiorul căreia se puteau ascunde fără probleme secretele lor, atâtea câte au fost. Ca nişte copii puşi pe şotii, ajunseseră cu uşurinţă la sintagma „Înseamnă că suntem colegi, nu–i aşa?“ – joc iniţial nevinovat, dar devenit pervers prin prisma celor petrecute după aceea, inclusiv a stării lor actuale, a locului şi circumstanţelor în care se vedea reluat, după un deceniu de întrerupere absurdă.

Rememorând pe îndelete totul, nu i se pare întâmplătoare nici o altă nuanţă strecurată, probabil intenţionat, în aparent anodina lui întrebare: „Aţi terminat facultatea la Târgu – Mureş?...“. Evident, un gentilom ca Aimé nu s–ar fi încumetat, oricât de incandescentă i–ar fi fost curiozitatea, să ceară pe faţă informaţii asupra celor petrecute după episodul arestării. Dar sensul acesta era. Intuindu–l perfect, consideră acum că s–a ridicat la înălţimea partenerului, atingând aceeaşi subtilitate, precisă şi elegantă în replică. Nu numai că terminase studiile în alt oraş – deci, ceva se petrecuse, accentul cădea pe ruptură, pe discontinuitate – dar această schimbare forţată constituia motivul unei păreri de rău majore. Îl exprimase fără echivoc, punând accentul asupra vieţii care te obligă, uneori, să faci lucruri neconvenabile pe care le poţi regreta, fără a fi şi vinovat de înfăptuirea lor. Altfel spus, el trebuia să descopere printre cuvintele banale adevăratul mesaj: „Nu–mi place deloc ce–am ajuns. M–am supus unor determinări care m–au copleşit, impunându–se peste dorinţele, chiar peste voinţa mea. N–am avut încotro“. O fi înţeles–o cum trebuie? Ar avea toate motivele să creadă că da. Trăsese apoi cu urechea, din bucătărie, auzind declaraţia admirativă pe care el o strecurase, sub acoperirea unor complimente protocolare, în vorbăria cu Şerban. Ar fi interesat–o, în acest context, şi reacţia (nicidecum părerea!) lui bărbatu–său. Dar, oricât îşi încordase auzul, i–a fost peste puteri să distingă ceva din cuvintele rostite pe un ton scăzut, parcă într–adins ascunse în muzica înnebunitoare – care continua să se rostogolească, umplând incinta cu sonoritatea ei atât de limpede, desăvârşind atmosfera inefabilă a complicităţii lor.

Pe Şerban l–a resimţit în ipostaza de corp străin – mai străin ca niciodată – atunci când conversaţia a atins, fie şi din greşeală, subiectul Sighişoara. Imaginile burgului nemţesc, din tapetul autocolant de care, ea una, fusese atât de fericită când şi l–au cumpărat, îi atrăseseră atenţia asupra oaspetelui. În fond, unele asemănări nu pot fi excluse. Goticul medieval este inconfundabil şi amprenta lui, atât de durabilă şi de răspândită în toată Europa Centrală, constituie numitorul comun a mii de aşezări, de unde vrei şi unde nu vrei. Pe ea a tulburat–o, însă, în mod deosebit localizarea; identificarea încercată – sub forma unei anodine întrebări – de către Aimé. Poate... ba nu poate... sigur eronată. Dar ei i–ar plăcea şi speră ca această greşeală să fi fost făcută deliberat, provocator. Un pretext, admirabil găsit, spre a–i semnaliza că n–a uitat deloc orăşelul cu rezonanţe dramatice pentru fiecare dintre ei. Acolo, în hotelul solid şi vechi, se refugiaseră într–o binemeritată, dar nepermisă intimitate. Ce s–a ales din ea... numai ei doi au voie să ştie. E secretul lor, dureros şi ruşinos, dar, mai ales, inaccesibil oricărui străin. Inclusiv – sau mai ales – soţului ei, pentru care toată povestea lor rămâne, din fericire, o confortabilă necunoscută. Cum nu ar avea nimic de câştigat de pe urma ei, nu există nici un motiv să se intereseze ori să afle vreodată ce s–a întâmplat atunci. Iată de ce s–a simţit ofensată, aproape agresată, de intervenţia lui prostească. Intrase în vorbă inoportun, aducând nişte precizări contabile, inginereşti (nu Sighişoara, ci Schlissenburg... concediu... prieteni...

amintiri...) de care nu avea nimeni nevoie. A vorbit ca să nu tacă, dând cu bâţul în baltă. Să–i facă pe plac elveţianului... să–i cânte în strună, cu promptitudinea şi solicitudinea proprie slugii, doar–doar îi va câştiga acestuia încrederea, ca să–i fie mai uşor să îl înşele apoi. Ce trebuie să–şi fi râs Aimé, în sinea lui, de acest fazan care s–a lăsat păcălit, cu o fudulă seninătate, dând curs unei stratageme simple, dar înşelătoare, al cărei dedesubt complicat îi este, din fericire, cu totul necunoscut. Auzi tâmpenie la el: „Aduce, pe foarte departe, cu Sighişoara noastră". Îi vine să râdă dar, totodată, se sufocă de indignare când îşi repetă, cu un anume sadism, gugumănia lui bărbatu–său. „Sighişoara noastră"?! Unu – că pe el nu–l interesează nimic pe lumea asta, dacă nu implică un potenţial... o miză cât de mică în perspectiva afacerilor, a intereselor sale. Doi – care „Sighişoara noastră", când ea a evitat, sistematic, să se şi oprească măcar, când erau împreună, în acel colţ magnific, pe care l–a considerat, de atunci (împreună cu numele de Ariana), intangibil oricui altcuiva în afară de cel rămas acolo, într–un pliu secret al sufletului, „bărbatul vieţii ei"? Iritată, ca în faţa unei ofense grave, a părăsit brusc starea de placiditate politicoasă în care se refugiase confortabil, preferând falsa impresie pe care risca să i–o producă iubitului, în locul oricărei gafe, pasibilă a–i asmuţi soţul. Dar, o asemenea imixtiune prostească în „zona interzisă" nu putea rămâne neamendată. Era de datoria ei să–l contrazică... să–l plesnească într–un fel... să–i sancţioneze suficienţa şi ignoranţa, grosolănia şi multe alte păcate care tocmai acum, în această împrejurare, se revelau în toată hidoşenia lor. Noroc că, aproape instantaneu, îşi adusese aminte o altă învăţătură însuşită de la Aimé: „Numără până la cinci, ori de câte ori simţi impulsul de a te repezi!". Şi a numărat. Rar, trăgând aer – adică tutun – adânc, în piept. O dată... pe urmă încă o dată. În acelaşi timp, îşi plimba asupra lor o privire fals agasată, la limita plictiselii perfect simulate. În spatele căreia, măsura şi compara febril imensitatea diferenţelor dintre ei. La ce bun să intervină? Şi ce să mai spună acum, când e – într–un fel – prea târziu, iar, din altă perspectivă, prea devreme? Dar nu... nu putea lăsa lucrurile aşa – la cheremul unei confuzii oarecare. Omul ăsta urma să plece. Încă o dată. Dacă şi pentru totdeauna? Intrase în rezonanţă cu zbuciumul lui interior. Îi simţise ezitările, descumpănirea. Era gata să lase totul baltă, retrăgându–se politicos şi resemnat, dar, mai cu seamă, dezamăgit de ea. Groaznic! S–a cutremurat, străbătută de un frison nervos, la gândul că el ar putea rămâne cu impresia că ea ar fi ajuns o cuconiţă superficială şi frivolă, resemnată în confortul arid al unei căsnicii făcute din întâmplare, în loc de... Nu cumva, tocmai de aceea, nu a întreprins nimic spre a–l căuta şi a relua vechea lor legătură? Pierduse câteva ore, însăilând o conversaţie aiurea, în loc să–l fi chestionat direct, muiereşte, asupra stării lui actuale. Aburită de informaţiile fragmentate şi confuze ale soţului ei (ce–i drept, nu avea de ce s–o intereseze personajul abstract plasat în spatele lor), s–a trezit deodată că nu ştie absolut nimic nici despre el, nici despre activităţile continuate de el în România. Probabil tot chirurgie – era un pasionat incorigibil. Dar altceva... Ea singură este răspunzătoare pentru asta. Nu şi–a putut trece peste orgoliu şi vanitate, peste sechelele mereu dureroase dobândite în singurul loc cu care era de aşteptat ca el să fi menţinut legătura – clinica universitară. Acolo unde, însă, ea refuza să mai calce de când s–au întâmplat toate necazurile de atunci... Ridicolul şi umilinţa nu le–a suportat niciodată. Cu nici un preţ. Şi, apoi, mai era şi scrisoarea aceea – ultima primită de la el, semnată ... adică parafată... înfiorător de oficial „Dr. Martin Eissler". Nu, nu...e destul pentru a fi scoasă de sub orice incriminare.

Gata. Obosise. Ajunsese în pragul epuizării, după toate cele

suportate în această zi de pomină. Câtă forţă şi ce argumente îţi sunt necesare ca să recuperezi zece ani în numai trei ceasuri? Nu a mai făcut nici un efort să reanimeze conversaţia. Nici nu a insistat să–l mai reţină. Trecea în seama lui restul – să se dezmeticească, să priceapă, să revină. Eventual, să reînnoade totul sau măcar o parte, aceea necesară clarificărilor. Ea, una, nu se arăta dispusă în nici un caz să joace rolul hărăzit de bărbatu–său în acest aranjament rocambolesc. Ştie foarte bine ceea ce lui Şerban, mereu plin de el, nici măcar nu–i trece prin cap: indiferent de cum vor evolua lucrurile, ea una nu va fi niciodată momeala cu care Aimé să fie prins şi folosit în tot felul de combinaţii obscure... dubioase... periculoase... sau cel puţin dezonorante. Va vedea ea cum...

Soluţia îi venise pe neaşteptate, când totul părea ajuns la limanul visat de Dragu. Se ridicaseră, fuseseră epuizate toate formulele uzuale de încheiere. Banalităţi agreabile, neangajând la nimic şi lăsând deschise toate opţiunile. S–a retras neobservată, fără să spună nimic. Pur şi simplu, a rămas puţin mai în urmă şi... a dispărut. Era greu de estimat cu precizie în cât timp va sosi maşina solicitată să–l ducă acasă. Şi cât îi va fi ei necesar să găsească ceea ce căuta. Exista posibilitatea rateului, a nesincronizării. Trebuia să şi–o asume. Până la urmă, între impoliteţea dispariţiei înainte de vreme şi ipocrizia unei despărţiri convenţionale, aseptice – mitocănia avea, cel puţin, darul să şocheze. Să pună pe gânduri. Ajunsă în camera ei de lucru, se apucase să scotocească febril prin servieta veche şi demodată, din piele de porc, pe care o târâse de toartă patru ani, pe parcursul liceului. Păstra în ea, amestecate, câteva fetişuri mărunte: un caiet–oracol în care colegii îi scriseseră, cu înflorituri la propriu, dar şi la figurat, tot soiul de declaraţii şi alte prostii adolescentine, câteva mărţişoare, ridicole şi scămoşate, mici şi nevinovate erori de care nu încetează – de fiecare dată când le scoate la iveală – să se mire că s–a putut împodobi cu ele, diploma de bacalaureat, adeverinţa de eliberare (copie!) care i se pusese în mână la ieşirea din arest... Scrisorile primite de la Aimé avusese prudenţa să le ascundă acasă, la Braşov, pe fundul îndepărtat al unei lăzi cu tot felul de vechituri. Era mai sigură că acolo nu–şi vor găsi vreun cititor indiscret. Ultima dintre ele, însă – cea cu buclucul – nu putea sta lângă celelalte. Iniţial a vrut să o distrugă. Nici acum nu ştie cum de se răzgândise, preferând să o ţină la păstrare. O formă de masochism ori un remediu – şi acela, destul de relativ – pentru cazul că ar fi potopit–o dorul sau reproşurile. Aşa ajunsese aici, în ghiozdanul jerpelit, care mai păstra şi acum mirosul acriu, inconfundabil de hârtie proastă, umedă. Nu–i trecuse, în nici un caz, prin cap că, odată, într–o noapte de toamnă, o va căuta ca să i–o înapoieze. Şi, cu atât mai puţin, că acesta va veni personal ca să şi–o recupereze. Spre uşurarea ei, a găsit–o destul de repede, cu toată presiunea timpului, miza utilizării ei şi nervozitatea mişcărilor destul de nesigure şi dezordonate. Textul standard, rău şi rece, distant, retezând orice virtual răspuns: „Domnişoară, întrucât m–am convins în cele din urmă cine sunteţi, care vă este caracterul şi ce anume a animat comportamentul dumneavoastră faţă de mine, vă rog prin prezenta să nu mă mai căutaţi vreodată. Ar fi inoportun şi inutil. Dr. Martin Eissler“. Nu i–l putea restitui aşa. Ar fi însemnat o acceptare. Şi, odată cu aceasta, tăierea oricărei punţi de comunicare ulterioară. Ca un făcut, pixul cu pastă refuza să mai lase vreo urmă pe hârtie, limitându–se la o scrijiletură strâmbă şi insuficientă. Rujul de buze a căzut, dintre alte mărunţişuri, odată cu răsturnarea întregului conţinut al poşetei. Excelent! Cu el a tras, de sus şi până jos, semnul de întrebare. Să mai şi semneze? Ar fi aproape pleonastic. Prin fereastra întredeschisă, răzbăteau până la ea frânturi din sporovăiala dezlânată a celor doi bărbaţi... ai ei. N–a mai interesat–o ce–şi spuneau unul altuia. Era mult mai important

peticul de hârtie vinovat, până la urmă, de tăcerea ultimilor zece ani. Presată de timp, dar şi de emoţie, Ariana mai apucase să întoarcă îngrozitoarea foaie de hârtie şi să scrie, cu acelaşi instrument, dar cu litere mici, tremurate şi dezordonate: „Soţul meu se înşeală. Sighişoara nu se aseamănă cu nimic altceva pe lumea asta! Pentru cine a apucat să o cunoască şi să se lege de ea, nu există asemănare, comparaţie... sau uitare...”. O ezitare încordată, dar scurtă, după care şi–a dat drumul – fie ce–o fi: „Cine s–a îndrăgostit de Sighişoara, nu se mai îndrăgosteşte niciodată”.

Restul a fost doar recuzită; ceva îndemânare şi, fireşte, noroc. Frigul de afară îi fusese de ajutor pentru a motiva zgribuleala, şalul, tremurătura... de frică. Se descurcase. Nici nu vrea să–şi închipuie ce s–ar fi întâmplat dacă guguloiul de hârtie ar fi căzut pe jos.

Ce va fi de aici încolo? Nu ştie. Rămâne să hotărască – sau numai să reacţioneze – în funcţie de cum vor evolua lucrurile... Ba nu. În nici un caz! Nu mai acceptă să se lase la voia întâmplării. Într–un fel sau altul, e obligată la o opţiune care să–i aparţină. Atunci, consecinţele se suportă mai lesne, oricare ar fi acestea...

XXVII

Mai încearcă odată: Toc... Toc!... Toc!!... La fel de inutil. O cunoaşte bine pe nevastă–sa. Mult prea bine... Fireşte, s–a încuiat pe dinăuntru. La propriu, dar mai ales la figurat. E ferecată. Impenetrabilă, deocamdată. Insistenţa bătăilor lui, rare, ritmice, gradate ca intensitate într–un crescendo abia sesizabil, nu o poate atinge decât într–un singur fel – exasperând–o. Perfect. Nici nu trebuie să–şi propună, deocamdată, altceva. Ajunge atât. Încăpăţânarea ei de catârcă rea, nevricoasă, funcţionează până la urmă tot în avantajul lui, care ştie ce va urma. Spre deosebire de ea, cufundată într–o incertitudine agitată. Asta i se şi cuvine... Răsucindu–se pe călcâie, pleacă păşind apăsat, cazon. Să–şi tragă sufletul, să se dreagă cu ceva tare, că merită. După care va reveni la fel de calm... de înnebunitor. Toc... toc... toc... Rezonanţa marmurei din care este făcută pardoseala întregului etaj amplifică zgomotul pantofilor cu tălpi solide, turnate şi cu tocurile groase, aşa cum poartă, de obicei, bărbaţii scunzi, când încearcă prin asemenea artificiu să–şi ascundă deficitul de înălţime şi să–şi dilueze cât de cât complexele pe chestia asta. Spre deosebire de ei, Şerban nu este deloc scund. Măsoară un metru şi optzeci şi opt de centimetri, a fost pivot în echipa de baschet a unităţii. Chiar şi la aceste dimensiuni îndestulătoare, nici un adaos nu este de prisos. Câştigă. Un centimetru... un milimetru în plus deasupra interlocutorului, oricine ar fi acesta, creează avantaj. Cu cât te uiţi mai de sus la oameni, cu atât îi vezi mai mici. Îi domini. Îi supui. Şi pe Magda a supus–o. Pas cu pas. Metodic, consecvent, total. În pofida caracterului ei

nărăvaş, a hachiţelor şi a celorlalte apucături muiereşti. Nu contează că acum o ţine pe–a ei. O falsă şi trecătoare impresie. Perfectă pentru slăbirea voinţei şi demoralizare. Tactică îndelung exersată, cu efecte garantate. O lasă puţin să–şi revină. Să creadă că a scăpat de el. Se va convinge că s–a înşelat.

Dacă–i proastă... Dă cu piciorul unei asemenea ocazii. Şi se mai laudă cu flerul, cu intuiţia care, pasămite, ar funcţiona fără greş. Poftim! Pentru ea ar fi fost o favoare... o onoare, chiar un privilegiu, să afle ce s–a întâmplat în realitate. Toate elementele esenţiale ale afacerii şi detaliile cele mai importante. Din gura lui, rânduite cu dichis şi explicate pe îndelete. Acum ar fi fost momentul, la spartul târgului. N–a vrut? Cu atât mai rău pentru ea. Are ce regreta. Pentru prima oară în viaţa lui, a vrut să facă o mărturisire. Completă. Să fie neruşinat de sincer. Iar ea, bosumflată ca o manichiuristă cu mai multe ifose decât clienţi, nu ştie să profite de o asemenea stare unică, de imboldul cu adevărat excepţional, dar cu atât mai incitant, pe care îl încearcă acum, la încheierea cu succes a comediei: de a da totul în vileag, explicând pe îndelete cum s–au orânduit şi cum au funcţionat, graţie calităţilor lui, toate rotiţele diabolicului angrenaj. A văzut, odată, un film american, cu De Niro şi, parcă, Dustin Hofmann, unde autorul unui aranjament, la fel de bine pus la punct ca şi al lui, simte, la sfârşit, nevoia ieşirii la rampă. Absolut omeneşte, vrea să culeagă cu mâna lui recunoaşterea capodoperei din partea publicului – cel care a trăit–o pe propria–i piele. Aşa se întâmplă când ai de–a face cu oameni de nimic. Ratezi efectul din vina lor. E o frustrare, dar nu o pagubă. În pierdere este numai ea, neavând nici măcar habar de ceea ce ratează. Stă acolo, mai mult ca sigur goală, trântită printre perne... îşi masează voluptos clitorisul şi îşi suge bălos câte un deget, plimbându–şi–l apoi pe sfârcurile erectate exploziv ale superbilor ei sâni, masiv siliconaţi... şi se imaginează gata transportată în braţele blegului ăstuia de elveţian. De unde ştie el? Ştie. Din logică, din instinct, din experienţă. La un moment dat, se gândise să instaleze camere video camuflate, în toate încăperile. N–ar fi costat mult... nu asta era problema. Ci aceea a prestigiului lezat, a neîncrederii certificate în propriile–i calităţi. Nu–l întrece nimeni când e vorba despre deducţii, potriveli, combinaţii sau de lovituri măiastre, pregătite cu răbdare, cu subtilitate şi îndrăzneală. De aceea i–au ieşit întotdeauna pasienţele. Pentru că, realmente, este un virtuoz al lor. În noaptea asta, era dispus să se spovedească. Să–i dezvăluie totul. Sau aproape... Fusese gata să o iniţieze, să o lumineze, să–i împărtăşească ceea ce, altfel, nu i–ar trece prin cap. Vâjâie prin el un amestec–dinamită de fudulealǎ generoasă, de triumf şi intransigenţă, de scârbă, violenţă şi toleranţă – din care s–ar fi putut alege şi ea cu ceva. Păcat. A stat tot timpul la pândă, atent la fiecare gest, privire sau cuvânt schimbat între japiţa de nevastă–sa şi tântălăul de musafir. Amanţi rebutaţi, căzuţi încă de pe linia de montaj, două păpuşele stricate, chinuindu–se să pună ciob lângă ciob şi petic lângă petic, din ceea ce nu apucaseră, deşi încercaseră. Se amuza copios, urmărindu–i cât de fidel, de riguros îi joacă scenariul. Nu s–au abătut deloc de la el şi n–au fost în stare să modifice nimic esenţial din schema de desfăşurare pe care le–o stabilise el. Erau atât de siguri, de convinşi de inocenţa lui pe care încercau să o menajeze, tratându–l ca pe un figurant în plus, nimerit acolo dintr–o regretabilă, dar neglijabilă eroare. În ce–l priveşte pe Eissler, descoperise în fasoanele lui penibile o anumită condescendenţă – neamţul tot neamţ rămâne, chiar cu paşaport elveţian. Pe când în scârba de Măgduţa tresăltau hormonii gâlgâind de fericire, crezându–l perfect şi iremediabil îmbrobodit, drept pentru care îi şi pregătea, cu savoare perversă, noul rând de coarne, deja despachetate, lustruite, iminente. Pe parcursul acestui joc tembel (ceva între

Baba–Oarba şi leapşa–pe–ouate) se amuzase nu o dată, închipuindu–şi cum ar reacţiona mutrele marionetelor sale dacă le–ar arunca, deodată, în faţă, tot rahatul prin care ei tocmai se tăvăleau, ca idioţii, convinşi că este şerbet de trandafiri. Dar nu! Nu era el bărbatul care să ejaculeze precoce, oricât de intensă şi de imensă i–ar fi fost plăcerea. Numai oamenii slabi şi cei proşti sunt în stare să rateze prin scăpare, incontinenţă sau altceva de felul ăsta. Preferase – ba chiar savurase – să facă pe prostul, păstrând pentru sine controlul şi mânuirea întregului mecanism – iniţial un fleac, găsit întâmplător, păstrat, îngrijit cu migală şi noroc, stimulat, îmbogăţit şi adus, genial, la stadiul perfecţiunii absolute. Ce ştiau ăştia doi?... Nu–i vorbă, văzându–i cum se fandosesc, tare îl mai trecea dorinţa de a le trânti niscai muci în fasole, dar... nu merita. Nici efortul depus, nici efectul obţinut. Miza era una, iar impresia artistică – alta.

A revenit jos, în livingul răvăşit – scena spectacolului recent încheiat. E bine... e foarte bine. Bărbatul masiv, dar încă suplu, simte nevoia să se dezmorţească. Îşi lărgeşte, cu mişcări dezordonate, cravata din mătase naturală. După care, definitiv hotărât asupra ei, o smulge dintr–o mişcare frântă, peste cap şi umăr, aruncând–o unde nimereşte. Nu–l interesează că a rămas atârnată de o vază scumpă, chinezească, cu încrustaţii de fildeş şi jad. Acum îl preocupă nasturii cămăşii de poplin, prea mici şi încăpăţânaţi ca să–i tratezi cu binişorul. Urmează, la fel de neglijent, pantofii, ciorapii şi chiar pantalonii. Mai păstrează pe el doar chiloţii şi lanţul de aur de la gât. Astfel descătuşat, îşi aprinde o ţigaretă, căci trabucurile sunt prea puturoase, nu le suportă decât în public, pentru impresie. Dezbrăcat de caracter şi eliberat din strânsoarea efectelor vestimentare, se tolăneşte greoi pe canapeaua care mai păstrează, impregnat în tapiserie, mirosul fundului parfumat al nevesti–sii.

– Idioata!...

Întotdeauna a ieşit în pagubă de pe urma emoţiilor nestăpânite care o bântuie scurt, dar devastator. A furiilor violente, zgomotoase sau a momentelor de exaltare binevoitoare, de încântare gratuită şi trecătoare, urmate, aproape de fiecare dată, de căderea într–o dezorientare resemnată ori în năuceală. Ca şi acum, când zace acolo, extaziată şi copleşită – aşa cum îi e felul – de ceea ce ea crede a fi coincidenţă... forţa destinului... bunătatea lui Dumnezeu şi norocul ei, despre care nu se îndoieşte că l–ar merita întru totul. Las–o să se bălăcească în această zeamă tulbure, dulceagă şi cleioasă, în loc să guste privilegiul cu adevărat excepţional al revelaţiei pe care el, în mod cu totul excepţional, era dispus să i–o ofere.

Adevărat... Se miră şi el, acum, după ce au trecut atâţia ani, câte au trebuit să se întâmple, să se complice, potrivească şi răsucească pentru a ajunge la această combinaţie de trei compusă. Un coleg fusese avansat în grad şi trecut la o altă activitate. Generalul îl chemase pe el, dându–i sarcina să se ocupe de citirea şi copierea scrisorilor venite, dar şi expediate din România spre exterior. Era o muncă importantă, dar extrem de sedentară, fadă, seacă. Stăteai, cât era tura de lungă, într–un birou meschin şi aseptic, ale cărui ferestre dădeau în curtea interioară a unităţii, fix pe un calcan gol, cenuşiu. Nu se compara cu deliciile excitante ale filajului, cu farmecul brut al descinderilor sau cu savoarea percheziţiilor domiciliare, când aveai nu doar ocazia, ci chiar datoria să cotrobăi temeinic prin lucrurile cercetatului. Pe când aici... plictiseală şi cam atât. Corespondenţa interceptată, după depunerea ei în cutiile obişnuite ale poştei, era scoasă din plicuri şi sortată în prealabil, prin obişnuitele operaţii de rutină. La el ajungea doar conţinutul – mănunchiuri de foi, prinse în nişte mecanisme metalice cu arc, să nu se piardă vreuna. Nu că ar fi fost o mare

nenorocire, dar se putea rupe firul după care urmăreai informativ un caz sau altul. Aici apărea răspunderea: cum să te duci, apoi, la expeditor, să–l iei la întrebări şi să afli ce elemente îţi lipseau ţie din dosar? În genere, din toate maldărele răsturnate pe masa lucioasă, cu tăblia melaminată şi puricate zilnic, sub lumina severă a tuburilor de neon, tot timpul aprinse, apăreau numai când şi când unele elemente interesante din punctul de vedere al securităţii statului. De unde dracu' să asiguri şi calitatea, şi cantitatea dorită? Toţi ştiau că scrisorile sunt interceptate şi citite, aşa că erau prudenţi. Rareori puneai ochii pe ceva mai acătării; şi atunci, caracterul deosebit al descoperirii rezulta, cel mai adesea, din câte o confuzie – cel mult o interpretare, o speculaţie animată de vigilenţa excesivă, specifică perioadelor interesante dinaintea congreselor de partid, protestelor internaţionale împotriva încălcării drepturilor omului sau sfârşiturilor de an când superiorii contabilizau realizările, pentru acordarea primelor băneşti ori a avansărilor în grad. Când apăreau, totuşi, lucruri deosebite, rolul ofiţerului–lector era să le sesizeze, să le analizeze şi să consemneze pe cartoteca cetăţeanului luat în lucru cele reţinute în seama lui. Mă rog, dacă chiar apăreau probleme speciale (atitudini duşmănoase împotriva orânduirii de stat, plângeri, informaţii confidenţiale transmise spre a fi comentate la posturi de radio precum „Europa liberă" sau „Vocea Americii") se făcea raport, dându–se subiectul în urmărire informativă permanentă: filaj, interceptarea telefonului, declaraţii şi referinţe de la vecini, colegi şi alte cunoştinţe. Dar, până în martie '90, când a devenit celebru în toată lumea datorită bătăilor spectaculoase dintre unguri şi români, Târgu–Mureş–ul fusese un oraş realmente liniştit, unde nu se întâmpla nimic ieşit din comun. De aceea au răbufnit, cu atât mai spectaculos, scrisorile unei zăpăcite de studentă la medicină, îndrăgostită în spume de un doctor elveţian, cu care se coresponda în draci. Din punctul lui de vedere, marfa nu ar fi reprezentat vreun interes deosebit. Scrisori multe şi exaltate. Prin comparaţie cu toate celelalte, însă, se deosebeau; ieşeau în evidenţă imediat: vii, sincere, extrem de personale şi total dezinhibate în exprimarea sentimentelor. La început, tânărul căpitan se amuzase. Le citea cu o curiozitate aparte, aproape inexistentă în restul eforturilor sale de a fi util patriei. În pofida absenţei desăvârşite a elementelor incriminatorii, devenise interesat, apoi chiar cucerit de spontaneitatea nebunei (cum a numit–o generic, multă vreme, când nu avea nici un alt indiciu asupra persoanei), de farmecul şi graţia ei. Avea să conştientizeze cât de curând – pe de–o parte amuzat, pe de alta alarmat – această alunecare neregulamentară către o implicare personală. Zilele în care nu primea porţia de scris de la Magdalena Ariana Froiban erau considerate ca fiind proaste. Noroc că smucita scria destul de mult şi de avântat, extrem de colorat. Aşa ajunsese ofiţerul – model de conştiinciozitate şi intransigenţă profesională – să fie intrigat, apoi de–a dreptul interesat de profilul ei sufletesc. Îi urmărea, asemeni unui nevăzut şi neştiut confesor, gândurile, impresiile, intenţiile. Răspunsurile neamţului, plate şi corecte, nu–l interesau din nici un punct de vedere. Toată atenţia şi curiozitatea se concentrau asupra zuzei aceleia, tot mai delicioase de la o epistolă la alta. Când a dat, în plicurile trimise de amorezul elveţian, peste nişte fotografii făcute în timpul unor sporadice întâlniri, admiraţia s–a amestecat deja cu gelozia. Căpitanul, până atunci dur şi corect („fără mamă, fără tată – numai ţara adorată" cum suna lozinca ofiţerului de securitate) s–a trezit mai întâi captivat de frumuseţea fizică a clientei sale, apoi chiar subjugat de fata frumoasă, ale cărei intimităţi scrise le viola la ordin. Fuseseră suficiente câteva săptămâni, pentru ca el să se simtă implicat direct în textele interceptate. Ca să–i vină mai uşor şi ca să estompeze sentimentul pe cât de neobişnuit, pe

atât de excitant, dar şi de primejdios care–i încolţise în suflet (căci ruşine nu era indicat să–l numească) găsise o soluţie compensatorie: printr–o licenţă poetică, se considera pe sine adevăratul destinatar al gândurilor, al vorbelor şi, mai cu seamă, al declaraţiilor de dragoste care abundau în foile respective. În felul acesta, îi venea mai la îndemână, dar numai pentru scurt timp. Substituirea şi identificarea odată săvârşite, lucrurile au ajuns să se complice şi mai mult. Acum, cititorul neştiut se bucura sau se enerva, se amuza ori se simţea lezat de câte o formulare, o idee... Nu putea interveni cu nimic, ceea ce stimula sentimentul de frustrare deja instalat. Şi asta din două motive, unul mai întemeiat (adică mai obiectiv) decât celălalt: întâi, că el nici nu exista, operaţiunea efectuată fiind neoficială, deci perfect acoperită. Pe urmă – nu avusese norocul să descopere, în nici una dintre misive, vreo informaţie, apreciere sau intenţie care să poată fi inclusă în categoria cuprinzătoare intitulată „primejduirea intereselor de stat". Sensibil, dar neputincios, ajunsese să se consume, să se enerveze, chiar să viseze, imaginându–şi reproşuri şi completări, întrebări, replici subtile, galante sau acide, răspunsuri dure, corective, care să o pună la punct. În mai puţin de trei luni, căpitanul Dragu se văzuse obligat să îşi recunoască, stupefiat, căderea: se îndrăgostise de medicinista din scrisori! Cui să mărturisească şi cu cine să se sfătuiască asupra ciudăţeniei a cărei victimă devenise? Copil găsit, crescut la orfelinat, nu avea nici o rudă. Şi nici vreun prieten de încredere, toţi fiindu–i colegi. De şcoală, de serviciu... Credincios nu era, aşa încât mărturisirea izbăvitoare, în faţa preotului, se dovedea inoperantă. Soluţia unică răsărea din litera regulamentului: să raporteze superiorilor. Partea proastă era că, pentru prima oară în carieră, îi lipsea tocmai curajul răspunderii. Se temea că se expune batjocurii, umplându–se de ridicol – ipostază pe care nu era capabil să o accepte. Totuşi, într–un fel oarecare, trebuia să reacţioneze, căci starea de tensiune sufletească începuse să–l afecteze: agitaţie şi irascibilitate, insomnii... Cu multă prudenţă, i–a contactat pe colegii de la „Operativ", interesându–se ce ştiu despre studenta cea frumoasă, înamorată încă platonic (asta rezulta din scrisori!) de chirurgul elveţian care făcea naveta între Solothurn şi Târgu–Mureş. Ce să ştie? Doar faptul că nu ceruse aprobarea şi, în consecinţă, nici nu prezentase obligatoriul raport scris după fiecare întâlnire cu cetăţeanul străin. Încălca, astfel, vestita Lege 23, lucru de care, însă, organele se sesizau doar atunci când apăreau şi alte motive, mai serioase, pentru care trebuiau să intervină. În plus de asta, chirurgul respectiv nu doar că făcuse o grămadă de lucruri bune pe aici, dar se întâmplase să îl opereze chiar pe tatăl primului secretar de judeţ. Ca atare, nu era potrivit să te iei de el fără un motiv serios...

Nu ştiuse. Ceea ce nu a făcut decât să–l întărâte mai abitir. Cum adică, pentru considerente din astea, fals umaniste şi profund neprincipiale, o mucoasă ca asta să se bucure, practic, de imunitate?! Unde mai era grija socialistă faţă de om, frecvent şi apăsat clamată de către însuşi preşedintele ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, dacă nimeni nu intervenea să îndrepte la timp paşii greşiţi, care o duceau pe minunea asta de fată direct spre pierzanie? Pentru că el ştia totul, mai bine decât oricine pe lumea asta: îndrăgostită ca proasta, înşelată şi orbită de tertipurile machiavelice ale virtualului spion, Magdalena Ariana nu mai avea mult – asta–l scotea pe el din minţi – până să aleagă definitiv iadul capitalist. Societatea de consum, cu toate relele şi nenorocirile ei, o atrăgea aproape irepresibil, în curând avea să o înghită definitiv. Din scrisori, se putea deduce cu claritate că mai răbda puţin, pe aici, doar cât să–şi termine studiile şi să–şi ia diploma de medic. Apoi... pa şi la revedere, vă salut din mers pe toţi! Nu invidia, ci doar spiritul de responsabilitate îl făcuse să întocmească şi să înainteze nota

oficială. Frustrat? Poate... dar în destul de mică măsură, cât îi stă bine unui bărbat îndrăgostit. Ei şi... ce era rău în asta? Iubirea nu–l împiedica să vadă lucrurile mai limpede, mai corect. Se simţea obligat, cavalereşte, să o ocrotească, să o apere. Acum îl umflă râsul când îşi aminteşte prin ce zbucium stupid trecuse. Noroc că s–a vindecat la timp, păstrându–şi cumpătul şi restul atuurilor, pe care a ştiut să le valorifice impecabil. În orice situaţie, oricât de nasoală ar fi, ai nevoie doar de trei chestii: răbdare, inspiraţie şi noroc. Cu astea, lucrurile se aranjează întotdeauna.

În cazul acesta, raportul său urmase filiera obişnuită. Generalul Kelemen s–a declarat foarte mulţumit de vigilenţa tânărului căpitan, propunându–l chiar pentru avansare. Faptele semnalate şi date în lucru se dovedeau binevenite, sub toate aspectele. Nu erau o bagatelă, dar nici atât de grave, cât să ridice organelor superioare problema răspunderii ce revenea, în primul rând, direcţiei lor: că n–a vegheat şi supravegheat corespunzător, că ar fi luat lucrurile prea superficial, dovedindu–se slabi, toleranţi, mereu în urma realităţii, uşor de dus de nas... reproşuri care însoţeau de regulă dosarele „grele“. Dimpotrivă, totul era perfect. Intervenţia organului de stat s–a produs la momentul optim, spre a se sprijini pe o bază faptică şi a o atenţiona corespunzător pe fată. În felul ăsta, se putea preveni la timp actul necugetat şi nociv pe care aceasta ar fi putut să–l comită printr–o viitoare cerere de căsătorie cu un cetăţean străin. Aspectele raportate de către conspirat–îndrăgostitul căpitan („Iată ce înseamnă, măi tovarăşi, cunoaşterea nemijlocită şi amănunţită a fiecărui subiect în parte! Lucrăm cu oameni, nu numai cu hârtii...“) se verificau unul după altul. Printr–o muncă responsabilă, plină de necunoscute şi adversităţi, dar şi de satisfacţii, elementul rătăcit putea fi recuperat, adus pe drumul cel bun şi reeducat, făcut folositor pentru societate. El (adică ea, Froiban Magdalena Ariana) intrase sub cercetarea strictă a organelor ce garantau, prin munca lor, securitatea statului. Căpitanul Dragu, deşi activa pe un segment limitat şi oarecum colateral al cazului, a primit – la cerere – aprobarea de a avea acces la toate notele informative care se strângeau în dosarul iubitei sale. Iar mai târziu, când ajunsese deja maior, a fost cooptat chiar la desfăşurarea anchetei. În sufletul ofiţerului se declanşase deja acel conflict dintre sentiment şi datorie, care a constituit în toată istoria umanităţii motorul marilor drame. Ce putea fi mai chinuitor şi mai înălţător în acelaşi timp decât dragostea solidă, bazată pe sentimente profunde şi puternice, care se întrepătrundeau cu principiile severe, dar juste, ale educaţiei socialiste? Fusese tot timpul în contact cu mersul anchetei. Avea calitatea oficială de a fi prezent, dar... nu l–a lăsat inima să meargă atât de departe. Se simţea vulnerabil. Cu toate că aproba metodele folosite de colegii săi, i–ar fi fost peste putinţă să participe la organizarea flagrantului şi la arestare, apoi la interogarea fiinţei iubite. S–a mulţumit să le urmărească îndeaproape, formulând sugestii valoroase pentru colegii lui. Era condamnat să se consume, să se indigneze şi să sufere de unul singur, aşa cum se întâmpla şi când citea blestematele de scrisori, cărora nu le–a putut niciodată răspunde. Însă cel mai mult îl afectaseră, îl uimiseră şi îl încrâncenaseră declaraţiile date de ea în timpul arestului, cele în care relata scene erotice înnebunitoare, de o complexitate, fantezie şi destrăbălare de neimaginat. Cum fusese capabilă fiinţa asta, atât de curată în aparenţă, să dea dovadă de o asemenea duplicitate perversă? Din noianul de epistole interceptate, exalta aşteptarea castă şi nevinovată cu care îl scosese pe el din minţi, cucerindu–l şi înflăcărându–l, pentru ca acum, strânsă doar puţin cu uşa, să dea drumul unor adevăruri înnebunitoare. Îl minţise, ticăloasa! Îl intoxicase deliberat cu fraze frumoase, mofturi dulcege ascunse sub şmecherii versate, mimând inocenţa şi puritatea

feciorelnică. Se jucase cu el de–a şoarecele şi pisica, de parcă ar fi ştiut că un chinuit ca el este pe cale să–i devină victimă. Care va să zică, îl dusese de nas, ca pe ultimul nătăfleţ de cartier, înşelându–i încrederea şi aşteptările, făcându–l să se umple de rahat şi să se îndrăgostească de o curvă rafinată. Acum, când încăpuse pe mâna sigură a unor profesionişti fără alte scrupule, faţă de care maiorul se simţea înjosit, inferior prin credulitatea lui de neiertat, îşi dăduse arama pe faţă. Poftim... Iată cine era în realitate! Furios, dar în egală măsură excitat de cele citite în mărturisirile ei, îl întrebase pe locotenentul major Dragoş dacă nu cumva folosiseră mijloacele clasice de convingere – cele după care anchetatul sfârşea mai întotdeauna prin a recunoaşte nu numai ce făcuse, dar şi ce nu apucase să facă. De unde... Colegul l–a asigurat că nu fusese nevoie, mai mult, spre a fi crezut îl invitase într–o zi să asiste, din spatele unui geam oglindă, la toată şedinţa de interogatoriu. Atunci, urmărind–o pe învinuită cum scria, prăbuşită sub povara propriilor păcate, în sufletul lui se produsese o nouă şi neaşteptată răsturnare. Nu că o iertase...Simţea că aşa ceva nu va fi posibil în veci. Dar era dispus să încerce salvarea ei. Acum, că neamţul fusese expediat la el acasă, cu interdicţie fermă de a mai pătrunde vreodată pe teritoriul ţării de ospitalitatea căreia îşi bătuse joc în cel mai perfid şi ordinar mod cu putinţă, trebuia să existe cineva care să aibă grijă de ea. Ce naiba, oameni suntem! Şi fiecare avem dreptul la o a doua şansă... orice greşeală am fi săvârşit.

Statul era aspru, dar bun şi drept. Nu avea să ajungă la condamnare, alegându–se doar cu sperietura şi cu învăţătura de minte. Ştia ce o aşteaptă după eliberarea condiţionată... Aşa erau vremurile, el nu avea nici o vină. Cei din jur nu sunt neapărat răi, ci numai prudenţi; după prelucrarea publică a cazului de „prostituţie şi tentativă de trădare de ţară“, aproape toţi aveau să o evite. Unii chiar să o dispreţuiască. Era mai cuminte aşa. Pornind de la aceste anticipări, care s–au dovedit corecte, aranjase lucrurile astfel încât să–i iasă în cale aparent întâmplător, în cel mai greu moment – după ce ea aflase şi de exmatriculare, şi de moartea lui taică–său. Chiar şi să fi vrut să o apuce în altă direcţie sau cu altcineva, i–ar fi fost imposibil. A mers cu el, aşa cum Eva acceptase însoţirea cu Adam. Ce altceva putea să facă, în situaţia ei?

Desigur, slăbiciunile omeneşti îşi au şi ele limitele lor. Nu a fost atât de idiot încât să–i mărturisească, vreodată, ori să o lase măcar să bănuiască implicarea lui în toate cele întâmplate atunci. Nici măcar profesia şi locul de muncă nu avea voie să le deconspire. Pentru ea, serviciul lui era la o întreprindere industrială unde se lucra în trei schimburi, ceva cu multe iniţiale, unde fusese repartizat ca jurist–consult stagiar după absolvirea facultăţii de drept. Vorbea puţin, eliptic, evaziv. Iar când se referea la întâlnirea lor, reuşea fără probleme să o pună pe seama coincidenţei de a se fi nimerit, amândoi, în acelaşi loc şi în acelaşi timp. Pur şi simplu, îi căzuseră ochii asupra ei, cum stătea năucă, dărâmată... Era normal să–i întindă o banală mână de ajutor – şi atât. Ce mare scofală? Dar veritabila revelaţie se petrecuse concomitent cu o simetrică dezamăgire. Iubita lui era complet neexperimentată, chiar stângace şi deloc interesantă în manifestările sexuale. Constatarea – la locul faptei, cum spun poliţiştii – îl descumpănise, făcându–l să treacă prin cele mai contradictorii stări... şi să nu mai înţeleagă nimic. Se căznise, cu chiu, cu vai, să o dezvirgineze. Evenimentul se petrecuse după aproape o lună de când o culesese de pe drumuri şi o dusese la el acasă. Mă rog... şocul, debusolarea. Îi acordase circumstanţele cuvenite, luând–o cu binişorul. Uluiala şi mândria de a fi, până la urmă, primul bărbat care ajunsese acolo, nu se dovedeau, însă, suficiente pentru vanitatea lui. Rămânea nesatisfăcută dragostea recunoscătoare, devotată, la care avea dreptul pentru

performanţa de a o fi salvat de la pierzanie. Ea se dovedea, în cel mai bun caz, sârguincioasă, dornică să se achite de obligaţii – dar nu mai mult. Inhibată şi complexată, mai tot timpul cu mintea în altă parte, începuse prin a–l exaspera şi sfârşise prin a–l plictisi. În pofida eforturilor lui, nu ajungea nici pe departe la nivelul şi intensitatea celor imaginate când îi citea pârdalnicele de declaraţii în care „recunoscuse“ ce şi cum şi–o trăgea cu elveţianul. Înnebunitor pentru el era, în continuare, faptul de a nu–i putea reproşa deschis decalajul între aşteptări şi realitate. Poate, dacă ar fi avut cum discuta chestiunile delicate, s–ar fi găsit mijloacele prin care impasul să fie depăşit. În lipsa acestei descătuşări, se văzuse nevoit să apeleze tot la dosarul din fişetul metalic, clasat acum. Se năpustea asupra filelor ce conţineau incendiarele declaraţii, le întorcea pe toate feţele, comparându–le cu nebuniile din scrisori. Căuta, pe această cale, să se documenteze pe cont propriu, să afle ce anume şi–ar fi dorit ea... cum ar fi trebuit să fie el. A mers până într–acolo, cu disperarea lui metodică, încât se năpustise să–l descopere, să–l înţeleagă şi să–l imite pe elveţian. Ce mama dracului avea ăsta, dom'le... ce–i făcuse şi îndrugase, de rămăsese asta topită după el? Ia să luăm noi la bani mărunţi toată afacerea! Exclus să nu dea, până la urmă, de acel „ceva“ care făcea „clic“ în scăfârlia nebunei ăsteia, de–l scotea din minţi şi din răbdări.

A început cu fleacurile. Mai un buchet din flori de câmp, în miez de ianuarie, cu multă floarea miresei în el, cum îl descrisese ea odată, pe aproape două pagini,. Mai o casetă de muzică, pe care se nimerise (vorba vine) taman o prostie simfonică de–aia, de–a lu' Paganel... Paganini ăsta – ceva aiurit, dezlânat, auzise de el pentru prima oară în raportul locotenentului Caşcarade, care îi urmărise la filarmonică pe cei doi porumbei şi notase conştiincios totul, inclusiv datele înscrise pe afiş. Uite ce bine prindea la nevoie! Îl inspira, ridicându–i şi nivelul cultural şi prestigiul în faţa melomaniacei cu care se pricopsise cam din greşeală... În sfârşit, asta era, acum. Niciodată nu dăduse înapoi când întâlnea o împotrivire din partea cuiva. Primele ei reacţii au fost încurajatoare într–un fel şi înnebunitoare în altul. Toată ziua–bună ziua, nu se auzea prin casă decât scârţâiala insuportabilă pe care şi–o făcuse, cum ar veni, cu mâna lui. Îi ţiuiau urechile şi–l călca pe nervi, bănuind unde fugea dumneaei cu gândul în timp ce lălăia, în neştire, cu ochii închişi. N–avea încotro – era obligat să înghită totul, cu răbdare şi cu noduri, dacă vroia să–şi atingă scopul. A continuat, care va să zică, cu revistele străine de modă şi decoraţiuni interioare – altă bazaconie cu care o răsfăţa tipul la fiecare venire de–a lui. I–a adus şi el un snop (le obţinuse printr–un aranjament cu colegii de la vamă, care le confiscaseră fără probleme) aruncându–l, cu o neglijenţă studiată, pe masa din bucătărie, peste varza, ceapa şi ardeii pe care tocmai îi curăţa pentru tocană. Lovitură de maestru – Măgduţa lăsase totul baltă, repezindu–se ca o apucată asupra lor. Nu înainte de a–i fi sărit de gât, sărutându–l cu foc şi mărturisindu–i, pentru prima oară de când trăiau împreună, cât de fericită a făcut–o! Se afla, cu certitudine, pe drumul cel bun. Au urmat lenjeria fină şi fardurile – inexistente în comerţul oficial, dar accesibile unuia ca el, plin de relaţii – alte atenţii mai mici sau mai mari, despre care ştia că o preocupă şi îi fac plăcere. Şi nu una oarecare, ci... aia anume, legată într–un fel sau altul de perioada cu pricina. Reacţiile cu care le primea începeau să se apropie de aşteptările lui. Pe zi ce trece, se purta tot mai binevoitor, chiar dacă efortul depus pentru asta nu putea scăpa vigilenţei sale suspicioase, mereu la datorie. Jocul de–a coincidenţa, pregătit subtil şi condus perfid, dădea roadele scontate. Magdalena se minunase, arătându–se tot mai copleşită de flerul, de intuiţia inexplicabilă prin care reuşea să–i vină, aproape de fiecare dată, în întâmpinarea unor

aşteptări şi dorinţe pe care nici nu apucase să i le împărtăşească. „Eşti formidabil! a izbucnit ea într–o seară când, sosit mai devreme ca de obicei de la slujbă, i–a adus în dar un volum splendid cu versurile unui franţuz... nici nu mai ţine minte cum îl chema. Parcă mi–ai citi gândurile. Mă şi sperii... zău că nu exagerez!“. Avea dreptate. Avea şi motive. Era bine aşa. A continuat să o uimească, să o întărâte. Nu trebuia decât să calce atent pe urmele elveţianului. Într–o sâmbătă, luase cu împrumut din inventarul unităţii un aparat de fotografiat. Fără să–i spună nimic despre asta, a invitat–o la o plimbare, iniţiativă neobişnuită pentru preferinţele lui, ducând–o pe o stradă superbă din cartierul vechi al oraşului, peste care lumina amurgului se strecura pieziş, amestecând umbrele arborilor bătrâni, rămaşi pe esplanadă, cu siluetele rarilor trecători. I–a făcut câteva poze convenţionale, atât cât să o incite. Şedinţa foto a continuat acasă, desăvârşind înjositoarea, dar eficienta lui acţiune de seducţie. „Habar nu ai ce mult îmi place să pozez...“, îi deconspirase, printre mişcările provocatoare, cu o voce precipitată, tot mai şoptită, ceea ce considera că este unul dintre secretele ei de mare preţ. Nu zău...!? Într–un extaz erotic real, nu doar descris, de care nu o crezuse capabilă până în acel moment, se lăsa purtată către el de efluviile desfrânate ale memoriei. Mirosul discret de colonie English Blazer, despre care aflase, pe aceeaşi cale, că o scotea din minţi când îl amuşina pe celălalt, completase prăbuşirea dezlănţuită şi pândită cu atâta furie. A posedat–o ca un apucat, euforic, înnebunit de ideea că, până la urmă, o păcălise... Câştigase... Învinsese. Dar era isterizat la gândul – de care nu reuşea nicicum să scape – de a fi, în aceeaşi măsură, înşelat. Confundat cu bună ştiinţă. Folosit pe postul altuia, considerat mai bun, mai priceput... cine ar putea să ştie mai cum? A aprins veioza de la capul patului, aruncându–i abajurul, ca să o oblige astfel să–i vadă chipul. „Uite–te la mine, nenorocito!“ i–a strigat mut, ca un revolver cu amortizor de sunet, al cărui glonţ te despică fără să facă nici un zgomot, dar şi fără să–ţi lase vreo şansă de scăpare. Refugiată în spatele pleoapelor strânse, apărându–şi cu înverşunare şi perfidie ireproşabilă fantoma ascunsă şi păstrată acolo, femeia continua să–i scape. Să–l folosească, făcând abstracţie de el. Să–l sfideze. Se jurase, în acele momente, să nu cedeze şi să nu renunţe până nu va fi în stare să îşi ia revanşa absolută, adică umilind–o unilateral, definitiv...

De aceea nu i–a dat papucii, cum ar fi fost tentat. Nu merita eliberarea. Experimentul se cerea continuat, perfecţionat, rafinat. Dacă umbra elveţianului nu se lăsa alungată, aşa cum se întâmplase cu persoana lui, continuau să convieţuiască în trei. Jocul pervers avea, categoric, avantajele lui: subtilitate, suspans... era mai mult decât excitant. Senzaţia violului îl stimula şi îl încânta. Devenise brutal şi expeditiv, fără să se mai complice cu salvarea unor ridicole aparenţe. După doar câteva luni de la debut, concubinajul ajunsese pe butuci. I–au venit în ajutor evenimentele exterioare. Prin vară, un coleg de serviciu l–a luat deoparte şi l–a informat că, până la sfârşitul anului, regimul comunist urma să se prăbuşească nu numai în România, ci în toată sfera de influenţă sovietică. Nu l–a crezut decât atunci când instalarea, în Polonia, a guvernului Solidarnosc avertiza că nu era de glumă cu chestia asta... se cam ducea dracului şandramaua. Şi el?... După câteva contacte discrete, dar de maximă seriozitate, ştia ce are de făcut. Se schimbau vremurile – trebuia să se adapteze. Nu asta era problema. Se va muta din oraş, să i se piardă urma, şi se va lansa în afaceri, devenind omul nou, constructor devotat al societăţii capitaliste. În noua conjunctură, care se anunţa tulbure, dar suficient de avantajoasă pentru cine ştia să profite de atuurile păstrate în mânecă, Magda devenea un pion important, ce va fi transformat, la momentul oportun, în regină.

Fostă persecutată politic, arestată şi anchetată de Securitate, victimă a regimului... asta da capital! Nu mai era timp de mofturi – a luat–o repede de nevastă. Desigur, fără să–i dezvăluie adevăratul motiv. Aranjase să fie reprimită în facultate, ocazie cu care a rezolvat şi cel mai neplăcut aspect, care ar fi putut periclita întrucâtva stabilitatea ecuaţiei iniţiale: Eissler. Nu de eforturile lui de a–i da de urmă se temea. O lua de acolo, îşi pierdeau urma în capitală, numele schimbat din Froiban în Dragu – era liber s–o caute până la adânci bătrâneţe... n–avea nici o şansă. Cât despre eventualitatea ca ea să se agite, se gândise din timp la chestia asta. Fusese băiat deştept, uite ce bine prindea acum manevra lui cu scrisoarea...

Redactată pe computer, la serviciu. Text scurt, tăios, fără replică. Semnătura scanată de pe un alt document... plicul „distrus la cartare". A ajuns la decanatul facultăţii, de unde i–a fost înmânată odată cu decizia de exmatriculare. Înciudat, dar din nou neputincios în a interveni, soţul şarlatan şi legitim asistase cu o falsă indiferenţă la reacţia ei după primirea documentului apocrif – altfel, o capodoperă a diversiunii. Îl apucă şi acum nervii când îşi aminteşte de reacţia ei din acea zi. Ipocrită ca întotdeauna, o pusese pe seama neplăcerii pe care i–ar fi provocat–o ultima întâlnire cu colegii. Îi venea s–o cârpească şi să–i urle în faţă că minte ca scroafa... şi că o face degeaba, întrucât el ştie adevărul. Ştie tot! Asta însemna, însă, auto–demascarea. Miza era prea mică, nu avea nici un rost. Scrâşnind din dinţi, s–a făcut că o crede. Avea să–i vină, cât de curând, apa la moară... Şi atunci să te ţii, coană Magdaleno!

Aşa s–a şi întâmplat. Precipitarea evenimentelor şi aspectul lor spectaculos (morţi şi răniţi, sute de mii de oameni în stradă, luarea cu asalt a instituţiilor publice, apoi toate convulsiile politice) l–au găsit pregătit. Nu era prost să–şi piardă vremea cu asemenea aiureli. Apăreau alte priorităţi: afacerile, extinderea, îmbogăţirea. Căsnicia lor devenise, destul de repede, tot un fel de firmă. Cu interese şi obiective precise, complicaţii şi compromisuri. A fost pus la curent imediat ce ea şi–a găsit primul amant, dar nu era să–şi facă probleme din atâta lucru. Era şi el încurcat până peste cap cu o evreică, nevasta unui bancher din Haifa, combinaţie de pe urma căreia câştigase foarte bine. (Pontul i l–a vândut, contra comisionului de rigoare, un fost coleg care o avusese în lucru pe cucoană de câte ori venea în ţară, deci o cunoştea pe toate părţile). Restul nu conta – în definitiv, mentalităţile se schimbaseră odată cu vremurile, nu? Mai important era să nu–l înşele în afaceri. Acolo trebuia să fie cu ochii–n patru. Pe elveţian l–a păstrat sub observaţie, mai mult din reflex profesional... ba nu, trebuia să fie atent pe unde umblă, să nu–i pice ăsteia–n cale. Nu că l–ar fi dărâmat aşa ceva – putea, acum, să se ducă învârtindu–se – dar nu apucase să–şi finalizeze revanşa promisă, chestie de principiu. Aşa că se mulţumise să–i monitorizeze mişcările prin România, amuzându–se de sterilitatea lor. Tipul se agita mult, băgându–se în tot soiul de rahaturi stupide, păguboase: contacte, schimburi de experienţă, ajutoare.

Era evident că, tot fâţâindu–se atâta, căuta să dea şi de urma nevestei–sii. Răbdare, puişor, o veni ea şi clipa aceea fericită. Dar nu aşa, ca data trecută... când s–a sfârşit pe nasoale. Aveau dreptate ăştia, societarii civici, când clămpăneau ceva despre proştii care nu cunosc greşelile trecutului şi riscă să le repete. Poate ei... El în nici un caz! Dacă va fi să se întâmple minunea, atunci să nu se desfăşoare la voia întâmplării. În cadru organizat (cum se numeau, înainte, contactele strict supravegheate), cu tot dichisul şi cu tot folosul. Ideea de a–l atrage taman pe Eissler în combinaţiile sale îi venise destul de repede, apreciind corect valoarea aportului de prestigiu, de credibilitate pe care l–ar fi implicat asocierea cu străini proveniţi din ţările serioase, avansate. Prima lovitură în acest sens o încercaseră tot câţiva colegi de–ai lui, lansaţi acum în

afaceri financiare. Dar, fuşerişti şi fanfaroni, lucraseră în legea lor, la plesneală. Tembelii deschiseseră o bancă ce se vroia imbatabilă tocmai prin soliditatea partenerului – tot un elveţian. Până aici, jos pălăria. Doar că acesta... era sublim, dar lipsea cu desăvârşire! Pur şi simplu nu exista, fiind reprezentat în acte de o simplă căsuţă poştală din Ticcino. Şmecheria ar fi mers, poate, şi aşa, însăilată de mântuială, dacă nu le dădea prin cap să–l vâre în ciorba tulbure chiar pe ambasadorul elveţian, unul Passacaglia. Sigur, treaba ăstuia era doar să apară la inaugurare, să dea din cap şi să bălmăjească un discurs de abureală, care i se dădea în mână, gata scris, totul era să gireze cu prezenţa lui protocolară... mă rog, aproape oficială, seriozitatea afacerii. După aia, lucrurile mergeau de la sine. Doar că fazanul n–a vrut să pună botul, oricâte presiuni şi trucuri încercaseră băieţii asupra lui. Nici măcar ameninţarea cu darea în vileag a amantei pe care avuseseră grijă să i–o implementeze în pat (o curvă ultraversată, colaboratoare specifică şi de mare randament a serviciilor secrete) nu l–a dat pe brazdă pe pămpălăul andropauzat. Tipul a ţinut–o pe–a lui: totul până la obligaţiile oficiale. Ăştia o ţineau pe–a lor: coane, ori joci cum îţi cântăm noi, ori te castrăm de funcţie... desigur, cu mânuţele gingaşe ale elveţienilor matale de acasă. Scandalul rezultat a fost unul pe cinste: l–au umplut de rahat ca la carte, cu poze şi înregistrări profesioniste, publicate prin presă, cu declaraţii sincere, altfel bine tocmite, ale fufei... care îşi cunoştea la perfecţie meseria. Spre ghinionul lui, nenea diplomatul a mai vrut s–o facă şi pe cavalerul, recunoscând totul, inclusiv că era îndrăgostit–lulea de „Bambolina“ lui. Caraghiosul... cu mintea picată–n testicule, dar incoruptibil în meserie, s–a dus de–a berbeleacul de nu s–a văzut. Căci, întărâtaţi de fraiereala lui păguboasă, nici şmecherii noştri, nici elveţienii lui nu s–au lăsat până nu l–au făcut arşice. Ce oameni!... se gândeşte Şerban acum, întinzându–se de–i pârâie oasele. După care trage încă o duşcă zdravănă din Chivas–ul Royal cu care elveţianul „lor“ nu se prea lăsase prostit. Dacă–i bleg...

Uite la el: a ştiut totdeauna să înveţe, inclusiv din greşeli, din poticneli, din chixuri. Ale altora, dar şi ale lui. În afaceri, înţelesese perfect chestia asta, e destul să ai imaginaţie şi tupeu. Să–ţi urmăreşti planul, indiferent de sentimente, principii sau legi. Să nu–ţi pese, domnule, ăsta–i tot secretul reuşitei. Pontul acesta cu ELVIRA nici nu fusese al lui. L–a cules de la Janate, alt fost coleg din Securitate... care lucrase acoperit într–un post de diplomat. (De aia îl şi porecliseră „Consulul“ – se învăţase, javra, la maniere de lume, dar continua să îşi sugă măselele şi îşi trosnea degetele ca la ei, în sediu, pe timpul anchetelor plicticoase). Fraier şi păgubos, Dumnezeu să–l ierte acum, dacă tot a ieşit din dispozitiv. Mai întâi se îndrăgostise de sticlă; de pe urma pasiunii începuse să vorbească ce nu trebuie... până ce–a adormit, cică, la volan. Praf s–a făcut, l–au scos pompierii cu sudura dintre fiarele Opel–ului.

Ei, uite că ceva tot i–a supravieţuit: ideea. O companie de asigurări tocmită în felul acesta – straşnică lovitură. Şi, mai ales, sigură. Nu, nu aici, bineînţeles! Căcăcioşii ăştia de români ori sunt plini de bani, pe care îi scot rapid în străinătate şi îi plasează acolo, ori n–au nici după ce bea apă. Ce parale să scoţi de la ei, când ba arde, ba se surpă, ba se alege praful de câte ceva? Ar însemna să le tot achiţi, ca prostul, pagube şi neputinţe cu toptanul – faliment rapid şi sigur. Nuuu... domnule, nu aşa! Găseşti omul. Faci firma cu el. Pe urmă te duci cu ea unde trebuie, cât mai departe de aici. Mexicul, Guatemala, Insulele Virgine, Columbia cu drăguţul ei de Medelin, Chile...Ba nu, fără Chile, pe ăştia–i deşteptase tataie Pinochet. Lui îi trebuie – şi doar e plină lumea de din ăştia – mocofanii... lumea a treia, a patra... ţări înapoiate, dar doldora cu tot ce pofteşti: aur, droguri. De acolo vine repede şi uşor

bogăţia, au ştiut imperialiştii ăia de unde să stoarcă. Şi tot a mai rămas destul. Pe ei! Pe ei! Pe mama lor!! – aşa striga, alaltăieri, galeria pe stadion. Era 7–0 şi tot nu se săturau... bravo lor! Cu un şut puternic şi destul de precis, Şerban Dragu îşi trimite un pantof direct în ceasul de ceramică glazurată de pe consolă. Praf s–a făcut. Semn bun, tată... Cioburile aduc întotdeauna noroc.

Noroc a avut, de asta chiar că nu se poate plânge. L–a găsit, iar atunci când a fost nevoie şi l–a făcut chiar cu mâna lui. Pe blegul ăsta de Eissler l–a luat finuţ, pe foarte departe. Întâi a pus de–o fundaţie – „Inimi în suferinţă“, cum să nu te înduioşezi când auzi de ea? Excepţional lucrat, fără falsă modestie. A avut grijă să–i ajungă în mână, mai întâi, un pliant. Frumos, lucios, trilingv. I–l dăduse un doctoraş de pe aici, pe care–l avea el la mână cu o porcărie mai veche – fusese informatorul lui. Cum să nu–l servească acum cu atâta lucru? Plus recomandările călduroase, neutre: „Generozitate, interes, seriozitate“... texte. Spuse frumos, cursiv. Repetase totul cu ăla – şi gesturile, şi intonaţia, şi zâmbetul. Inclusiv absenţa altor amănunte... nu ştia mai mult, deşi i–ar fi plăcut. Abia la vreo zece zile după asta i–a ieşit şi el în cale. Făcuse în aşa fel încât să dea peste el chiar acolo, la clinica universitară din Târgu–Mureş, de care ştia cum şi cât rămăsese de ataşat. Loc plin de amintiri, care predispun la nostalgie, compasiune... nimicuri din astea duioase, siropoase. L–a prins. Au stat de vorbă, s–au plimbat pe anumite străzi, oprindu–se când şi când unde trebuia. Ar fi fost nu păcat, ci scandalos... revoltător... absurd să nu folosească zonele şi impulsurile sensibile, dacă tot deţinea informaţiile necesare. Fişate, rânduite, evaluate – treabă subtilă, profesionalism fără cusur. După aia l–a mai lăsat... pe stand by, cum se spune. O felicitare de Crăciun, un caz interesant propus pentru tratament... Omul se prindea în laţ ca într–o cravată.

Magdei (căci Ariana nu avea nimeni voie să–i spună.... mama ei de putoare perversă şi nebună!) nu i–a suflat o vorbă. Dacă ieşea pasienţa fără s–o mai amestece şi pe ea, ar fi fost cu atât mai bine pentru el. Dacă nu... îi pomenise, vag, ceva despre un neamţ. Atât. O dată, de două ori – tactică subliminală, care nu–l angaja cu nimic, dar lăsa deschise, la o adică, nişte portiţe numai bune de speculat. În acelaşi timp, însă, se mai juca de unul singur (aşa cum atingi cu limba o măsea bolnavă, să vezi dacă începe durerea sau nu), imaginându–şi reîntâlnirea lor în toate variantele posibile – cu el, fără el, dar cu ştiinţa lui (inclusiv măsurile de supraveghere corespunzătoare), în fine, fără el... Treaba îl excita teribil. Măcar aşa să se mai simtă şi el interesat de nevastă–sa, pentru care ajunsese să încerce o altfel de senzaţie, stranie. Pe de o parte, ura lui nepotolită, adânc înrădăcinată şi intratabilă, îşi găsea motive tot mai frecvente şi mai intense de a–l năpusti, direct sau pe ocolite, asupra ei. Pe de alta, o admiraţie veritabilă, sinceră, pentru calităţile „de lume“ dobândite într–un timp atât de scurt şi stăpânite cu mult aplomb. Ştia, scârba, să se mişte lejer şi elegant, să ducă o conversaţie agreabilă, să provoace, să stimuleze ori – dimpotrivă – să desfiinţeze cu rafinamentul cel mai desăvârşit sau, după caz, cu grosolănia unei ţaţe de mahala, pe oricine avea în faţă. Oriunde ar fi dus–o, făcea impresie bună. Ceilalţi o admirau pe ea şi îl invidiau pe el, pentru aşa o bucăţică straşnică. Amândoi se arătau neîntrecuţi când era cazul să lase impresia unui cuplu unit, modern, de succes. Ce mai... deosebit de utilă în toate împrejurările publice. Cu toate fasoanele şi aiurelile ei, era conştientă despre cât îi datorează bărbatului pentru respectivul statut social şi se achita impecabil de obligaţii. Era o calitate şi, în acelaşi timp, unul dintre marile ei defecte: nu suporta să rămână datoare cu ceva. Nu s–a pus niciodată problema să dea întâietate unei întâlniri adulterine, când avea de rezolvat vreo afacere cu care fusese însărcinată de el, oricât i–ar fi displăcut

sau ar fi incomodat–o. Chiar şi într–o situaţie mai dificilă, despre care Şerban fusese informat cu aceeaşi promptitudine şi discreţie, s–a dus mai întâi să semneze contractul cu un partener important, şi abia după aceea – la ginecolog, să–şi facă chiuretajul, de pe urma imprudenţei săvârşite în compania unui senator pe cât de chipeş, pe atât de influent.

– Până la urmă, ce paştele mă–sii... Totul e bine când se termină cu bine, adică cu profit – îşi spune, satisfăcut, omul de afaceri, cu un gând la ELVIRA din plan şi cu altul la Magdalena de acasă, înghiţind ultimii stropi de whisky rămaşi pe fundul sticlei şi regretând că nu are la îndemână o ceapă, după care îi lăsa gura apă. Nu avea nici un dubiu, după cum se desfăşurase tot circul recent încheiat, că lucrurile se vor înscrie pe traiectoria imaginată şi pregătită de el. Ar fi putut să o împiedice. Dar nu!...Într–adins a lăsat–o să se ducă până la curva aia de hangiţă, să şi–o tragă cu bunul popă samaritean. (În treacăt fie spus, nici el nu pierduse vremea cu bucăţica de Manuela care, când se vede în patul matrimonial, este atât de ambiţionată, încât dă un randament maxim). Nu–l afectase postura inedită, de a o căuta prin intermediari şi a o chema urgent înapoi. Că s–a lăsat mai greu ca în alte dăţi – n–are importanţă. Ori se sculase cu curul în sus, ori n–o mulţumise ăla cum trebuie. În schimb, duşul rece pe care i–l administrase, dezvăluindu–i fără menajamente, dar şi fără furie, că ştie totul despre isprăvile ei, dăduse efectul scontat. S–a întors fără să crâcnească – botoasă, dar punctuală şi motivată – spre a intra în scenă şi a–şi interpreta rolul primit. Nici nu–i trece prin minte cine i l–a scris şi în ce condiţii i l–a încredinţat. Dacă–i fraieră... el fusese dispus, în noaptea asta, la mărturisiri complete. Sau pe aproape. N–a vrut?... Cine ştie dacă va mai repeta vreodată oferta?

Mai dă încă o raită prin butoanele telecomenzii. Nimic interesant. Atâtea posturi cu pretenţii... M6, RTL, PRO 7, Canale Quatro, Canal Plus. Uite că nici unul nu e–n stare să–i ardă un film de valoarea, de suspansul şi de intensitatea episodului pus în scenă de el aici, cu cei doi porumbei care s–au regăsit după douăzeci de ani... cu cincizeci la sută reducere din partea producătorului. Ce replici! Ce situaţii!! Şi ce substrat... de Oscar, nu alta! Când a văzut–o cum se schimbă la faţă, iar pe ăla cum dă în bâlbâială... mai că–i venea să intervină şi să le dea „pe loc repaus“. Era, zău, aproape înduioşător, să–i admiri pe urmă, bulversaţi, cum se chinuiau să păstreze convenienţele. Şi disperarea temperată, strânsă în chingi, cu care se zdrobeau să–şi transmită mesajele inofensive, adică mascate... în spatele cărora dibuiau ca nişte orbeţi graţioşi, în căutarea unor informaţii. Cele aflate chiar în mâna lui, care jonglase cu ele, le răscolise şi le amestecase ca pe nişte cărţi de joc, făcându–i pe cei doi amorezi să se dea cap în cap... Impresii, concluzii, calificative? Hm... Mediocre pentru Moş Martin, excelente pentru coana Măgduţa, rapid şi incomplet costumată în inaccesibila Ariana.

Fără să vrea, desigur, elveţianul îi dovedise încă o dată ceea ce el ştia de mult, încă din şcoală – că se afla, cu toţi ai lui, pe marginea prăpastiei, cum bine le–o zicea papa Marx. De ce? Că–s bătuţi în cap, uite de–aia! Politicoşi, sclifosiţi, conformişti, ezitanţi, fricoşi, slabi. Să vezi cât o să se sucească şi o să aştepte caraghiosul, ce scrupule, temeri şi îndoieli o să–l tortureze până va găsi curajul să o caute direct şi discret, aşa cum trebuie să–i fi scris javra în biletul acela, transmis pe şest. Pramatia de Magda, în schimb, numai muc şi sfârc, cum se zicea la ei în regiment. A sărit repede şi bine din ameţeala de început, bravo ei! Cine n–ar fi picat cu cracii–n sus la aşa o bombă neaşteptată? 'Mneaei, în schimb, s–a ţinut tare. Beton. Curvă de clasă, ce mai!...Versată, ţeapănă, unsă cu toate alifiile. Poate să fie mândru de cum a evoluat pe linia asta. Nu că se laudă, dar are şi el câteva merite pentru această prestaţie ireproşabilă şi înnebunitoare în acelaşi timp. Curios... deşi ar trebui să se simtă vexat, cel mai mult i–a admirat găselniţa cu care i–a vârât bileţelul cel ticălos. Chiar de

lângă el, domnule, care o mai şi ţinea de umeri, să nu mai tremure! De frică, nu de frig... că fierbeau adrenalina şi foliculina în curul ei, să ia foc, nu alta... Îţi trebuie ceva îndrăzneală, numai să încerci, în condiţiile date, aşa o figură... darămite să–ţi mai şi iasă! Sigur, nu putea să–l înşele chiar pe el, mereu cu minimum o juma' de pas înainte, că... deh, diferenţele de calitate vor rămâne întotdeauna, oricât s–ar strădui ea să–l întreacă în jigodism. Dar, pe bune, asta nu mai are nici o însemnătate acum. Lui îi venea să o şi aplaude. Serios că da. Aşa se şi explică, probabil cheful care–l lovise, mai devreme, să–i aducă la cunoştinţă totul – ce şi cum ajunseseră toţi trei în ghiveciul acesta...

Şi acum... ce o să urmeze? Întrebare dezumflată, aproape fără miză, cu variante de răspuns plicticos de previzibile. Ceea ce fusese important s–a vărsat – constată satisfăcut fostul agent, căscând relaxat şi puternic, cu gura deschisă hipopotamic. S–a vărsat, dar nu aiurea, ci într–o formă fixă. Gândită şi instalată de el – alambicul care va rafina acum toată lucrătura. Norocul a funcţionat. Mai e nevoie doar de răbdare. De acum încolo, amănuntelor le–a mai rămas doar o pondere infimă, aia care se degustă, îndeobşte, prin gaura cheii. Cine pofteşte, n–are decât. El nu este omul să se coboare la un asemenea nivel. Nu–l mai interesează decât rezultatul. Iar pe acela îl cunoaşte deja, poate să parieze oricât asupra lui. Nada a fost înghiţită. Ăştia doi fierb deja, dau în clocot aşteptând să se întâlnească, să–şi plângă unul altuia în braţe... eventual şi restul. Treaba lor. Mâine? Din partea lui, oricând. Totuşi, îi este greu să creadă că mămăliga asta de amorez să–şi amâne plecarea. Îi trebuie timp să se dezmeticească, să cântărească... să prindă curaj. Başca urâta aia, cu care e combinat şi care–l aşteaptă acasă, cu mâncarea pe foc. Pentru asta de aici – principiile, manierele... şi abia pe urmă restul. Mai degrabă va încerca să o sune mâine dimineaţă din aeroport. Ei şi... ce dacă? „Connex GSM a suspendat temporar accesul la postul telefonic pe care–l căutaţi" va suna vocea caldă, amabilă a robotului. Avusese el grijă, de aseară, să apeleze firma şi să–l declare pierdut, cerând blocarea numărului. Încă puţin suspans. Ba, încă – de ce să nu recunoaştem? – de cea mai bună calitate. Mai întâi, să vină dumnealui înapoi. Acum chiar că–l va lua direct de pe scara avionului. Are pregătite toate actele pentru ELVIRA. O semnătură şi gata. După aia, facă ce–or vrea. Treaba lor. N–a scos din calcul varianta maximală: pramatia lui ar fi în stare chiar s–o taie, ducându–se unde–o vedea cu ochii, după Nea Şvaiţer ăsta. Pagubă–n ciuperci. Doar că mai trebuie s–o înghită şi neamţul. O să pună botul? Chestia cu supa încălzită, după atâta vreme... mai ştii? Chiar în eventualitatea că ea va cere divorţul, nu–i cel mai rău lucru de pe lumea asta. Cesionarea tuturor acţiunilor în schimbul consimţământului – scurt pe doi. Se revoltă, nu vrea să plătească preţul? Tot el păstrează un ultim ac pentru cojocul ei: un dosar plin cu copii după toate năzbâtiile scrise acolo, jos, la beci. Una nu lipseşte. Vor apare la momentul potrivit. Potenţialul generică le va primi, ca dar de nuntă, prin Prioripost. Sau vreun comisionar de nădejde... un gest de bunăvoinţă, nu contează din partea cui. Dinamită curată. După cum l–a analizat el pe Eissler, nu–l vede rămânând pe picioare la o asemenea surpriză. Şi dacă, totuşi, rezistă, riscul ca preţioasa şi excitanta colecţie să apară prin presă este suficient de serios spre a–i descuraja eventuala nesăbuinţă. Amantlâcul le e prea destul. Dar, şi pentru atât, sunt obligaţi să rămână prinşi în cârligul ELVIREI. Cât despre pasiune, câtă o mai fi rămas, nici asta n–o să ţină prea mult, el unul nu se îndoieşte. Căci „iubiţelul" se aşteaptă să o găsească pe inocenta pisicoasă de acum un deceniu. Când o să descopere ce vampă lacomă şi apucată s–a ascuns sub pielea Arianei lui, să–l vezi ce–o să mai bage–n marşarier flăcăul. Dar asta nu–l mai priveşte pe el.

Cu gândul la câştigurile fabuloase ce–i stau în faţă, Şeful alunecă pe nesimţite într–un somn adânc, despuiat şi răsturnat pe canapeaua împărţită, cu doar câteva ceasuri înainte, de prizonierii lui. De acum încolo, nu–i mai pasă, poate să sforăie liniştit...

XXVIII

Nu a fost chip să pună geană peste geană, cât a mai durat noaptea. S–a perpelit în pat, s–a foit prin cameră în aşteptarea orei foarte mici la care trebuia să pornească spre aeroport. Tulburat, confuz, indecis, a tot amânat, până în ultimul moment, să–şi facă bagajul. Şi–a îndesat lucrurile prin valiză, apucătură complet străină firii lui pedante. Gândurile, sentimentele, impulsurile – nu arăta nici unul cu mult mai bine. Ariana… Mereu Ariana. O găsise, tocmai când era gata să îngroape orice nădejde în acest sens. Şi…? Dăduse peste o altă femeie, care seamănă – ce–i drept, destul de bine – cu cealaltă. Cu Ariana lui. Ceea ce îl tortureazǎ sunt tocmai deosebirile. Multe şi, pentru el, descurajante. Normale, pe undeva, dar, totuşi, stânjenitoare… incomode, aiuritoare pentru oricine îndrăzneşte să le compare. Încercarea de a evita un asemenea demers se dovedise a fi peste puterile lui. Să fie vorba doar despre aparenţe? Poate că da, dar mai sigur – nu. Ceva îi şopteşte, agasant, că diferenţele acestea inevitabile ţin, totuşi, de substanţă: mentalitatea, atitudinea, comportamentul. Şi atunci?… Se cer precizate, definite în măsura posibilului, analizate la rece. De aceea şi rezistase tentaţiei să o sune pe telefonul mobil, imediat ce ajunsese acasă. „Oricând" era mâzgălit sub numărul care–i fusese indicat. Ceea ce nu însemna, neapărat, şi imediat. În fond, era vorba despre o respectabilă doamnă, pe care o lăsase adăpostită confortabil sub braţul puternic, ocrotitor, al soţului. Şi apoi – scrisoarea. Ce era aia?! Nu gândise şi nici nu trimisese vreodată aşa ceva. Falsul era, dacă nu foarte evident, oricum cert. Se dovedise, însă, eficient. Aşa îşi explică de ce ea nu l–a căutat deloc în acest răstimp. Inhibată? Speriată? Convinsă?… Oricum, bine lucrat. Cât despre cine o făcuse şi în ce scop… cine poate şti, după aproape zece ani în care aproape nimic nu s–a mai păstrat intact? Aşa e. Doar că, iată, ei nu i–a trecut prin minte că ar putea fi vorba de un fals. Se consolase. Ori se mulţumise cu pretextul, în spatele căruia se justifică printr–o replică a cărei promptitudine te poate pune pe gânduri. Să fi fost pregătită?! A, nu! Totuşi… chiar şi numai pentru a lămuri acest lucru, tot va fi obligat să o mai caute.

Curios, dar nu Amélie (mică, ştearsă, insignifiantă), ci Nona întruchipează limita opusă a oscilaţiilor largi, ameţitoare între care pendula istovitor, dar de neoprit. Avea nevoie, mai mult ca niciodată, de flerul şi experienţa ei. Modul limpede, realist, dar, totodată, îndrăzneţ de a vedea şi a face ordine în cele mai neobişnuite situaţii, curajul de a da deoparte ceea ce se impunea abandonat, mizând ferm pe opţiunile asumate, îi câştigaseră nu doar încrederea, ci şi admiraţia pentru atât de buna lui prietenă. Nu exista pe lume un mai bun confesor şi sfătuitor într–o asemenea nebunie.

Lângă el, Paul Vărzaru conduce tăcut şi concentrat. Ce înseamnă omul inteligent, manierat, plin de tact!… A remarcat că nu are chef de vorbă şi îi respectă indispoziţia. Nu e deloc exclus să i–o şi înţeleagă, pe undeva. Ceaţa deasă, lăptoasă, care sufocă oraşul în zorii încă nedezmeticiţi, îl solicită la maximum. Parcă fusese special comandată pentru starea lui. Un abur fantastic, brăzdat pe alocuri, scurt, de flash–urile iluminatului public, ca nişte junghiuri scurte, fără conţinut, numai bun ca să te izoleze de concreteţea unui mediu pe care îl simte, pentru prima oară, nesigur. Mai bine aşa. Încearcă, fulgurant şi dureros, revelaţia a ceea ce l–a determinat atunci, la început, să se îndrăgostească de această lume: cufundat şi adăpostit în abureala pe undeva confortabilă, proteguitoare şi

promiţătoare a unor neclarităţi permanente, dincolo de care nădăjduiai că – atunci când se va ridica... risipi... în fine, va trece – o să dai de altceva. Ce ţară! Cu cât o cunoşti mai bine, cu atât o înţelegi mai puţin...

Volvo–ul s–a oprit în faţa terminalului strălucitor, scăldat în lumina albastră a neonului şi în răceala aspră, pătrunzătoare, a dimineţii buimace. Filosoful reprofilat oficiază fără reţineri ceremonialul specific hamalilor, de negăsit la ora asta. Un rămas bun expeditiv, fără efuziuni exterioare, parcă pentru a nu deranja substanţa preţioasă, în curs de solidificare, a relaţiei încropite pe parcursul aventurii lor comune. Omul i–a plăcut mult. Se numără, cu siguranţă, printre românii pe care îi preţuieşte şi – oricât ar fi de penibilă alăturarea – îi compătimeşte. Nu se simte capabil să precizeze motivul. Important şi regretabil este că simte asta.

Formalităţile legate de îmbarcare decurg lejer. Doar câţiva pasageri, care somnoroşi, care încruntaţi sau de–a dreptul absenţi, trec prin filtru, lăsându–se controlaţi de nişte funcţionari deloc grăbiţi. Puţină lume alege, spre a călători, o cursă atât de matinală. Majoritatea se scoală mai târziu. Funcţionara de la ghişeul de check–in i–a zâmbit profesional, urându–i călătorie plăcută. Totul a decurs repede şi relaxat, fără nimic din febra îmbarcărilor, specifică marilor aeroporturi. Îi mai rămân câteva minute de petrecut în holul larg şi aerisit, unde te poţi învârti în voie, fără să te împiedici de puzderia standurilor şi a magazinelor care – observă pentru prima oară – lipsesc cu desăvârşire. De la telefonul public care, minune, chiar funcţionează, îl tentează ideea de a încerca un apel. Dacă cumva...? „Pentru moment, Connex GSM a limitat accesul la acest post telefonic”. Ia te uită! De aseară şi până acum?! Într–un fel... mai bine aşa. Ce să–i fi transmis acum, când nici el nu–şi dă seama ce va urma? De întors se va întoarce, nu încape nici o îndoială. I–au mai rămas atâtea de rezolvat pe aici... sau măcar de terminat. Mai departe... văzând şi făcând, cum a auzit de atâtea ori că se obişnuieşte pe aici. Poliţistul de la frontieră îi examinează atent paşaportul, ridicând câte un ochi cercetător asupra lui, prin geamul incasabil care îi separă, spre a se convinge că el, cel din poză, este acelaşi cu cel din realitate. Are dreptate, îşi spune aducându–şi aminte de dubla ipostază a Manuelei. Şi, din nou, de Ariana. A treia dimensiune, aceea care determină mereu diferenţa. Nu şi în cazul său. Dar pe cerberul mustăcios, încotoşmănat într–o jachetă lucioasă, din piele neagră, nu aşa ceva îl interesează. Bate stângaci, dar energic, în tastatura calculatorului, apoi aşteaptă încordat să afle de pe ecranul pâlpâitor dacă cetăţeanul elveţian Eissler W. Martin Friedrich poate părăsi nestingherit ţara. Confirmarea este ştampilată zgomotos pe paşaport, prin intermediul unui aparat al cărui zgomot seamănă cu un sughiţ dublat de o eructaţie. Înainte de a–i da drumul spre zona de extrateritorialitate, nu rabdă totuşi să nu–l interogheze, într–o franceză stângace, cu ce treburi a fost în România, dacă i–a plăcut şi dacă are de gând să mai revină vreodată „dans notre patrie, qui este la plus belle du monde entier”. Da, da... sigur că da.

Păşind agale spre poarta de îmbarcare, lui Martin îi revin în memorie cuvintele unui filosof român, Emil Cioran, despre care nu a înţeles niciodată ce l–o fi determinat să aleagă exilul: „Nu–i rău să–i frecventezi pe români. Defectele oamenilor, în general, apar la ei în toată goliciunea”. Ca şi calităţile, atâtea câte sunt. Nu puţine şi, crede el în continuare, deloc neglijabile. De aceea continuă să–i placă aici. Cu o singură condiţie: fără nici un fel de iluzie!